

30643, III, B, g, 143 99
848

SVETE LISTNE BUKVE

katoliške cerkve,

ali

razlaga in dejanska obravnava

vseh listov, ki se berejo ob nedeljah in
zapovedanih praznikih celega leta.

Spisal

Dr. L. Klofutar,

kanonik in prof. sv. pisma nove zaveze.

Z dovoljenjem visokocastitega Ljubljanskega škofijstva.

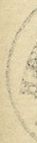
V LJUBLJANI.

Lastna založba. — Natisnila Klein in Kovač (Eger).

1878.

S

V

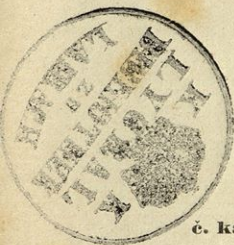
SVETE LISTNE BUKVE

katoliške cerkve,

ali

razlaga in dejanska obravnava

vseh listov, ki se berejo ob nedeljah in zapovedanih praznikih celega leta.

— x —

Spisal

Dr. L. Klofutar,

č. kanonik in prof. sv. pisma nove zaveze.

—

Z dovoljenjem visokočastitega Ljubljanskega škofijstva.

V LJUBLJANI.

Lastna založba. — Natisnila Klein in Kovač (Eger).

1878.

Predgovor.

Oddelki listov in evangelijev, ki se ob nedeljah in zapovedanih praznikih pri sv. maši berejo, se po cerkveni zapovedi tudi z lece vernim beró. Iz tega se razvidi, da naša duhovna mati sv. katoliška cerkev hoče, da bi verni te oddelke listov in evangelijev dobro prevdarjali in si njih nauke in opominjanja globoko v serce vtisnili. Za tega voljo upam, s temi bukvami, v katerih se oddelki listov, kolikor je le mogoče, poljudno, kratko in jasno razlagajo, in dejansko obravnavajo, sploh č. duhovščini vstreči.

Sej se v tej podobi enake bukve, da bi namreč razlago in dejansko obravnavo ob kratkem obsegale, v nobenem jeziku ne nahajajo. Pri vsem tem delu družega ne želim, kakor da bi te bukve služile v povišanje časti Božje, za ktere povišanje delati je vsacega kristijana prva dolžnost; potem pa, da bi tudi služile v prid in zveličanje njim, ki se jih bodo posluževali in jih brali, da bi, ker je po besedah sv. Avguština resnica življenje duha, ljubezen pa življenje serca, Boga, večno resnico, bolj in bolj spoznavali, in njega, neskončno ljubezen bolj in bolj ljubili.

V Ljubljani. V god sv. papeža Leona.

Pervo nedeljo v adventu.

Jezus Kristus, Odrešenik sveta, zavoljo kterega sta bila prva dva človeka, ki sta po storjenem grehu mertva na duši (ker brez gnade Božje) postala, pri telesnem življenji ohranjena, je podlaga človeškega rodu, je pravo središe, okoli kterega se vsa zgodovina človeštva verti; zatoorej se mora tudi z ozirom na Kristusa Odrešenika ves čas razdeliti v čas pred prihodom in po prihodu Odrešenikovem. Enako ima tudi adventni čas dvojni namen. Advent pomeni v našem jeziku prihod; adventni čas je tedaj čas prihoda (namreč Odrešenikovega). Prihod Odrešenikov pa je dvojin; prvi je bil, ko je prišel v človeški podobi na svet, zgotovit odrešenje sveta; drugi pa bo, ko bo konec sveta prišel sodit žive in mertve. Adventni čas se ozira na čas od obljube Odrešenika do njegovega prihoda v človeški podobi. Njega so željno pričakovali vsi očaki, preroki in pravični stare zaveze; vsi so bili, kakor se bere od preroka Daniela ¹⁾, možje željá. Te goreče želje prerokov sv. cerkev s tem naznanuje, ko z besedami preroka Izaija moli: „Rosite ga nebesa od zgorej, in oblaki dežite pravičnega“ ²⁾. „Gospod! pošlji jagnje, gospodovavca zemlje“ ³⁾. — Čas po Kristusovem prihodu je pa čas pričakovanja družega prihoda Odrešenikovega k sodbi konec sveta. Zatoorej je zdaj adventni čas, s katerim se cerkveno leto začne, čas pripravljanja na prihod Kristusov k sodbi, kteremu se, kakor pravi sv. papež Gregorij, dan za dnevom približujemo. Ker je cerkev delo odrešenja, zatoorej je tudi njen namen, verne ta čas pripravljati na prihod Kristusov k sodbi. Da bi ta namen sv. cerkve verni vselej pred očmi imeli, kaže sv. apostelj Pavel v vseh svojih listih; na to tudi v današnjem listu do Rimljanov opira svoja opominjanja.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov 13, 14—15.

V. 11. „*Bratje!*“ S to besedo sv. Pavel ogovarja rimske kristijane, spreobrnjene Jude in ajde, in jih brate imenovaje opominja, da, ker so v Kristusu bratje med seboj, tedaj udje ene

¹⁾ Dan. 9, 23. — ²⁾ Iz. 45, 8. — ³⁾ Iz. 16, 1.

Božje družine, udje enega skrivnostnega telesa, morajo v edinosti, v miru in ljubezni med seboj živeti. — „*Vemo čas.*“ — Poprej (v. 8—10.) je govoril sv. apostelj od bratovske ljubezni; za to ljubezen si moramo toliko bolj prizadevati, ker vemo čas, to je, ker spoznamo okolišine in znamenja časa, ktera kažejo, da je blizo prihod Kristusov k sodbi. Nekteri razlagavci besedo: čas razumevajo od časa gnade, ktero si mora kristijan v zveličanje obračati; besedo: noč (v. 12.) razumevajo od nevere, zmot in greha, v kterih je človeštvo pred prvim Kristusovim prihodom živelo; besedo: dan pa razkladajo od luči gnade in resnice, od pravice in milosti in zveličanja, ktero je po Kristusu človeštvu prišlo. Toda bolj primerjeno je besedam aposteljinovim, če se beseda: čas razlaga od okolišin časa, od znamenj časa, ktera kažejo, da je blizo prihod Gospodov k sodbi. Kakor se iz besedi sv. Pavla v prvem listu do Tesaloničanov (4, 16.) razvidi, si je sv. apostelj dan Kristusovega prihoda k sodbi prav blizo mislil. Če se vendar to ni zgodilo, to ni zoper nezmotljivost, s ktero je Kristus svoje aposteljne obdaroval. Aposteljni so nezmotljive priče le tistih resnic, ktere je Kristus učil, ne tudi teh, ktere je zamolčal. Kristus nič ni aposteljnomo povedal, kteri dan in ktero uro bo sodnji dan; temveč jim je naravnost ¹⁾ rekel, da si je Oče (nebeški) prideržal to določiti. Naznanil pa jim je vendar nektera znamenja, iz kterih bi mogli spoznati, da je blizo konec sveta. Izmed teh znamenj je bilo posebno oznanovanje sv. evangelija po vsem svetu ²⁾. Ko se je keršanska vera v začetku čudno tako naglo razširila, so aposteljni lahko mislili, da je blizo čas, ko bodo premagani vsi sovražniki Kristusovi, in da bo kmalo konec sveta. V tej misli jih je pa tudi to še bolj vtêrdilo, ker so veliko mogli terpeti zavoljo keršanske vere, in so tedaj tolikanj bolj goreče želeli kmalo priti k Kristusu in za vselej z njim združeni biti. —

Pri vseh izrekih aposteljinov od konca sveta in zadnje sodbe so vselej to v mislih imeli: Ker se je po Kristusu Božje razodenje popolnoma in do konca razvilo na zemlji, in nimamo več drugega razodenja pričakovati, kakor Izraelci, tedaj je s Kristusom poslednja doba (čas) Božjega kraljestva na zemlji nastopila, se je približal konec časov in torej tudi konec sveta ³⁾, po kterem pride sodba. V oziru Boga, pred kterim, kakor sv. Peter pravi, je tisuč let kakor en dan ⁴⁾, in pred kterim, ki je večni, ni celo

¹⁾ Mark. 13, 32. — ²⁾ Mat. 24, 14. — ³⁾ 1. Pet. 1, 20. 1. Kor. 10, 11. Hebr. 1, 1. — ⁴⁾ 2. Pet. 3, 8.

nobenega časa, je popolnoma resnično, da je blizo konec sveta, in Kristus že pripravljen soditi žive in mrtve ¹⁾, ker, kar mi imenujemo dolg čas, to je pred Bogom, pred katerim je vse, kar se v času zgodi, večni zdaj, ko en miglje. Pa tudi od slehernega človeka se zamore reči, da je blizo konec sveta in blizo dan sodbe; ker mu vsak dan v njegovem življenju okrajša čas, kateri ima preteči do njegove smerti, s katero zanj pride konec sveta in sodba. — „*Da je že ura, da od spanja vstanemo*“, — da je zdaj že čas, da vstanemo iz grešnega spanja, iz spanja greha in lenobe v dopernašanji dobrih del, del keršanske ljubezni. — „*Zakaj, zdaj je naše zveličanje bliže, kakor takrat, ko smo verni postali*“,“ hoče reči: zakaj zdaj, ko je že več časa preteklo, kar smo kristijani, nam je bliže večno zveličanje, kakor pa tisti čas, ko smo bili še nespreobrnjeni Judje in ajdje, in ko smo kristijani postali. — Ker sv. apostelj rimske kristijane opominja, da bi iz spanja vstali, se vidi, da jih je več izmed njih opustilo poprejšnjo gorečnost za pobožno življenje in keršansko dejanje. Da bi jih iz tega spanja zbudil, jim reče, da je blizo prihod Gospodov, bliže njih zveličanje, kakor tisti čas, ko so kristijani postali.

Preljubi! to opominovanje sv. aposteljna velja tudi nam kristijanom. O koliko jih je, kateri živé, kakor da bi ne bilo nobenega Boga, kateremu bi mogli služiti; živé, kakor da bi nobene duše ne imeli, ktero rešiti in zveličati bi mogli skrbeti; živé, kakor da bi ne bilo pekla, ktere ga bi se mogli bati, in bi ne bilo nebes, ktera pridobiti bi se mogli truditi! Tudi nam kliče sv. Pavel: Ura je že, da od spanja greha, lenobe in pregrešnih navad vstanemo, in si za večno zveličanje prizadevamo, kajti zveličanje naše duše je za nas nar bolj potrebno in nar imenitnejše delo. Ali ne pravi Kristus: „Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?“ ²⁾ Zatorej sv. apostelj, kakor rimskim kristijanom (v. 12.) tudi nam pravi: „*Noč je prešla, dan pa se je približal*“. Nekteri razlagavci po zgledu sv. Krizostoma razumevajo besedo: noč od noči nevere, zmot in greha, v katerih je človeštvo pred Kristusom živelo; besedo: dan pa od luči gnade in resnice, ktera je človeštvu po Kristusu došla. Toda poprejšnjim besedam aposteljna je bolj primerjeno, če se beseda: noč razumeva od časa pred drugim prihodom Kristusovim, od časa sedanjega, zemeljskega življenja, ktero je polno skušnjav, zmot in grehov; beseda: dan pa od dneva prihoda Kristusovega k sodbi, ali od časa prihodnjega živ-

¹⁾ 1. Pet. 4, 5. — ²⁾ Mat. 16, 26,

ljenja, večnega zveličanja, ktero bo vedni dan brez noči, brez dušne teme, zmot in greha¹⁾. Čas zveličanja se je sicer začel, ko je Kristus na svet prišel, ko je prinesel luč gnade in resnice, in zmagal teme, v katerih je človeštvo pred njim živelo; toda čas popolnega zveličanja bo konec sveta, ko bo Kristus prišel soditi žive in mertve; takrat bo noč tega življenja, dušne teme, nevednost, zmota in greh, — popolnoma in za vselej premagana, in človek rešen in zveličan po duši in po telesu. Sv. apostelj hoče tedaj reči: Časa sedanjega življenja, ktero je polno skušnjav, zmot in greha, je že veliko preteklo, ta čas se bliža svojemu koncu; čas prihodnjega življenja, večnega zveličanja, ali dan prihoda Kristusovega k sodbi pa se bliža. — Ker se čas sedanjega življenja koncu bliža, čas našega popolnega zveličanja pa je blizo, zato rej opominja dalje sv. apostelj: „*Verzimo tedaj od sebe dela teme, in oblecimo orožje svetlobe*“; hoče reči: odverzimo grehe in pridobimo si dobra dela keršanskih čednost. Kakor mora ta, ki hoče novo oblačilo obleči, staro sleči, odložiti, enako mora tudi kristijan, ki hoče orožje svetlobe obleči, odvreči dela teme, greh in zmoto. Dela teme, izmed katerih nektera v sledeči versti (13.) našteva, so grehi, ki sovražijo luč in so nasproti Bogu, ki je luč²⁾; ktero pa je orožje svetlobe, uči v listu do Efežanov³⁾. Orožje kristijana je pas resnice, škit vere, čelada upanja, večnega zveličanja, oklep pravice in meč Božje besede. (Več od tega je rečeno 21. nedeljo po binkoštih.) Vse to orožje zadobimo v zedinjenji s Kristusom, ki je resnica, naša vera, naše upanje in naša pravičnost; zato rej pravi (v 14. versti): Oblecite Gospoda Jezusa K.

V. 13, 14. „*Kakor po dnevu pošteno hodimo*“, to je pobožno živimo, — „*ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nevošljivosti, temuč oblecite Gospoda Jezusa Kristusa*“; skerbite, da bote popolnoma zedinjeni s Kristusom. Jezusa K. obleči pomeni popolno zedinjenje s Kristusom, tako da v takošnem kristijanu Kristus sam živi in dela, in da se v življenji tacega kristijana Kristusove čednosti razvidijo, Kristusove misli, želje, občutljeji in dejanja se razodevajo. To pa se bo zgodilo, če starega človeka slečemo, zapustimo vso hudobijo in pregrešne želje neprenehoma v sebi zatiramo.

Preljubi! vprašajmo se, ali smo do zdaj to storili, kar storiti je sv. Pavel rimske kristijane opominjal? Ali smo vergli od sebe

¹⁾ Razod. sv. Jan. 22, 5. — ²⁾ 1. Jan. 1, 5. — ³⁾ 6, 11. i. d.

dela teme, smo zapustili greh, in smo oblekli Jezusa Kristusa? Ali smo z njim v tesni zvezi? Smo z njim enim misel in enega duha? Ali se kažejo nad nami tiste svete čednosti, katere vidimo v Kristusovem življenju? Smo iz sereca ponižni in krotki, smo v nadlogah in stiskah sedanjega življenja potrpeljivi, vdani v voljo Božjo; ali se podveržemo v vsem volji Očeta nebeškega, kakor je Kristus storil? Ali smo pred vsemi rečmi nar poprej skrbeli za dušne potrebe, za dušno hrano? To storiti nas danes sv. cerkev pri začetku cerkvenega leta z besedami sv. Pavla opominja. Poslušajmo glas svoje matere, in storimo, kar od nas zahteva — o, potem se bomo zbudili iz grešnega spanja, in najdlje bomo v spolnitvi svojih dolžnost mir in blagor, katerega svet dati ne more! Ne pozabimo, da čas sedanjega življenja je kratek ¹⁾; dokler tedaj čas imamo, dokler tukaj na svetu živimo, storimo dobro ²⁾, potem bomo mogli upati, od Kristusa, kadar bo prišel soditi žive in mrtve, prejeti popolno zveličanje na duši in na telesu.

Drugo nedeljo v adventu.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov 15, 4—13.

V. 4. „Bratje! Kar koli je pisano, je v naše podučenje pisano“.

Ko je sv. apostelj v poprejšnjem (v. 1—3.) verne opominjal, potrpeti z bližnjim, in se v tem zatajevati po zgledu Kristusovem, kateri je zasramovanje in zaničevanje voljno prenašal, da bi ljudi pridobil, kakor je bilo to po kralju Davidu, ki je bil podoba Kristusova, že v stari zavezi prerokovano; zdaj pove vzrok, zakaj je tega prerokovanja opomnil, namreč v njih podučenje, ker sploh vse, kar koli je pisano, je v naše podučenje pisano. — „Da po potrpeljivosti in tolažbi pisem upanje imamo“. Sv. pismo, katero je zapopadek vseh bukev, pisanih od sv. mož, katere je pri pisanju sv. Duh vodil in nagiboval, je eden izmed dveh virov, po katerih spoznamo, kaj nam je verovati in storiti, da bomo zveličani. Takrat namreč, ko je sv. Pavel list do Rimljanov pisal, je bilo le malo bukev nove zaveze še pisanih in med kristijani razširjenih,

¹⁾ 1. Kor. 7, 24. — ²⁾ Gal. 6, 10.

in vsled tega sv. apostelj z besedami: kar je pisano — in: pisem ima v mislih le bukve ali sv. pismo stare zaveze, ktero pa je polno podučjenja za vse verne, torej tudi za nas. Sv. pismo stare zaveze nas namreč uči o stvarjenji sveta, o grehu prvih staršev, vesoljnem potopu, razširjenji ljudi po zemlji, sv. očakih in napravah Božjih, človeški rod pripraviti na prihodnjega Odrešenika. Sv. pismo stare zaveze pa nas tudi s tem uči, ker nas z besedami in zgledi ljudi, kateri so Bogu dopadli, opominja k poterpežljivosti v nadlogah, v križih in težavah sedanjega življenja, in nas tolaži s tem, da nam obeta prihodnje večno plačilo, če bomo v poterpežljivosti do konca stanovitni ostali; tedaj imamo po poterpežljivosti in tolažbi sv. pisma upanje večnega zveličanja. Cilj in konec vsega našega upanja je Bog. K Bogu priti mora biti naša vedna skerb in naše hrepenenje, vse naše življenje, vse misli in želje in dela morajo biti k njegovi časti. Toda mi živimo tukaj na zemlji, ktera je po grehu prvih staršev solzna dolina nam postala; mnogotere stiske in težave, mnogotere nadloge nas tukaj obdajajo in težé, — glejte sv. pismo nas uči z besedami in zgledi sv. ljudi, kako koristno je terpljenje, nam kaže pripomočke, katerih se moramo poslužiti, da bo terpljenje naše pri Bogu zasluženje imelo, opominjaje nas, nadloge in težave voljno prenašati, in da ne omagamo in ne obupamo, nas tolaži z obljubami večnega zveličanja. — Če vas tedaj nadloge, križi in težave zadenejo, tudi vi delajte po nauku sv. pisma; spominjajte se, da so nadloge, križi in težave sedanjega življenja k vašemu dušnemu pridu; svesti si bodite, da vas čaka plačilo večnega zveličanja, če bote v nadlogah poterpežljivi do konca ostali. Učenci ste Jezusa Kristusa, ki je ko naš Odrešenik naš duhovni oče; naše življenje mora tedaj podobno biti življenju našega duhovnega očeta, Odrešenika. „Če je začetnik in dokončavec naše vere, pravi sv. Pavel ¹⁾, skozi terpljenje mogel iti v svoje večno veličastvo ²⁾, potem ni dvomiti, da morajo tudi ti, ki hočejo njegovi biti, svoj križ nase vzeti in za njim hoditi ³⁾. Križi in nadloge nas opominjo, da Bog, naš Oče, ni nas pozabil, da nas s tem hoče popolnoma očistiti, in večnega življenja vredne in deležne storiti. „Kogar Gospod (Bog) ljubi, pravi sv. Pavel, ga pokori“ ⁴⁾. Če bote takih misel in tacega dejanja, bote v sredi nadlog in stisk vživali tolažbo in notranji mir, se bote srečne šteli, ker bote v poterpežljivem prenašanju

¹⁾ Hebr. 12, 2. — ²⁾ Hebr. 2, 10. Luk. 24, 26. — ³⁾ Mat. 16, 24. —

⁴⁾ Hebr. 12, 6.

nadlog Boga častili. Toda ne le sv. pismo nas opominja k poterpežljivosti, in nas tolaži z obljubo prihodnjega večnega plačila, Bog sam nam daje s svojo gnado poterpežljivost in tolažbo, kakor piše sv. apostelj:

V. 5. „*Bog poterpežljivosti in tolažbe pa vam daje*“. Keršanska poterpežljivost pride od Boga. Če je Bog sama poterpežljivost in prizanesljivost, in če človeku daje gnado, da bi ga sebi upodobil, potem je gotovo namen Božji, nas k poterpežljivosti zbujati, in v nji popolne storiti. Enako izhaja pa tudi keršanska tolažba od Boga, ker ona je delo sv. Duha. To tolažbo obrodi sv. Duh v človeku, ki žaluje zavoljo zgubljenе gnade Božje; to tolažbo dodeli sv. Duh pravičnemu, ki zdihuje po nebeški domovini, in žaluje, da mora še tukaj ko tujec popotvati; to tolažbo daje sv. Duh temu, ki mora tukaj zavoljo sovražnika svojega zveličanja s strahom se za tisto truditi, ker ga s svojo gnado vterjuje, da ne obupa. To gnado poterpežljivosti in tolažbe, katero nam Bog da, moramo pa mi v svojem dejanji pokazati; zatorej pravi sv. apostelj: „*da bote med seboj ene misli po Jezusu Kristusu*“; t. j. da bote vsi verni, spreobrnjenci od judovstva in ajdovstva, brez vseh preprirov in razdertja ene misli po volji Jezusa K. — Kjer ni keršanske poterpežljivosti in tolažbe, tam tudi ni edinosti; kdor nima keršanske poterpežljivosti, ne terpi nobenega nasprotja ne v govorjenji, ne v dejanji; in kdor nima keršanske tolažbe, ne more, ker sam nima notranjega miru, drugih umiriti. Zatorej je Kristus za vse verne molil, da bi bili vsi eno, kakor sta Oče in on eno ⁵⁾). Duh keršanske vere je duh edinosti.

V. 6. „*Da z enim sercem in z enimi ustmi čast dajete Bogu in Očetu Gospoda našega Jezusa Kristusa*“; t. j. Bogu, ki je Oče Gospoda našega Jezusa Kristusa. — Kakor ima sv. cerkev ko skrivnostno telo le eno glavo, Kristusa, le enega Duha, sv. Duha Kristusovega in Očetovega, tako ima tudi le ena usta v edinosti nauka, vere, molitve in češenja. Tako morajo tudi kristijani, ker so otroci ene cerkve, udje enega telesa, biti enega serca in ene misli, in če bodo takošni, se bo njih notranja edinstvo tudi po vnanjem pokazala, da bodo vsi z enimi ustmi Boga častili za prejete dobröte. Kjer je prepri in razpirtje, tam ljudje niso enega serca, niso enih misel, tam pa tudi ni Božjega češenja z enimi ustmi. Ako hočete Boga spodobno častiti, skerbite nar poprej, da bote med seboj ene misli, da bote med seboj v miru in v ljubezni

⁵⁾ Jan. 17, 21.

živeli. Ker se Bog spodobno častiti le takrat zamore, če verni v edinosti, v miru in ljubezni med seboj živé, zatorej pravi sv. apostelj:

V. 7. „Zavoljo tega se sprejemajte med seboj, kakor je tudi Kristus vas sprejel, Bogu v čast“. Kristus, hoče sv. apostelj reči, je vas vse, spreobrnjene Jude in ajde sprejel, ko vas je sprejel v svojo cerkev, vas storil otroke Božje, sodeležnike veličastva nebeškega, in sicer v povišanje časti Božje.

V. 8. „Rečem namreč, da je bil Kristus Jezus služabnik obreze zavoljo resnice Božje, da bi poterdil obljube očakov“. S temi besedami sv. apostelj razlaga, kako je Kristus Jude sprejel. Kristus je Jude sprejel s tem, da je postal služabnik Judov, ko jim je sv. evangelij oznanoval, da je s tem skazal Božjo resničnost, skazal, da so spolnjene obljube, ktere so bile njihovim očakom zastran Mesija dane. Služabnik obreze, to je, obrezanih Judov,

V. 9. „Da pa narodi Boga zavoljo milosti časte“. S temi besedami uči, da je Bog tudi ajde v svojo cerkev sprejel. Ajdom pa niso bile nikakoršne obljube dane; zatorej ajdje Boga hvalijo in časte zavoljo milosti. S temi besedami pa sv. apostelj nikakor ne terdi, da Judje niso bili iz milosti poklicani, ampak le to hoče reči: Judje in ajdje so bili po milosti Božji poklicani v sv. cerkev, le s tem razločkom, da Judom so bile obljube zveličanja dane, ajdom pa ne; da se je Bog resničnega skazal, so se te obljube, akoravno so bile iz milosti dane, morale spolniti; ajdom pa niso bile nikakoršne obljube dane, akoravno je bilo po prerokih oznanovano, da bodo sprejeti v Božje ljudstvo; bili so tedaj le iz milosti poklicani v sv. cerkev. Da so bili ajdje iz milosti poklicani v sv. cerkev, skazuje sv. apostelj s čveterimi reki sv. pisma: „Kakor je pisano: Zato te bom, Gospod, med narodi hvalil, in trojemu imenu pel“. Te besede, ktere je David ko podoba Kristusova govoril, so se popolnoma spolnile, ko so aposteljni oznanovali keršansko vero med narodi, in so bili ajdje sprejeti v sv. Kristusovo cerkev.

V. 10. „In spet reče“ (namreč sv. pismo v peterih Mojzesovih bukvah 32, 43). „Veselite se narodi z njegovim ljudstvom“. Ljudstvo Božje so Judje, ker je Bog to ljudstvo izmed vseh družih izvolil, da bi se ohranila vera v pravega Boga in upanje prihodnjega Odrešenika na svetu. Sv. apostelj hoče tedaj reči: Vi ajdje, veselite se in hvalite Boga, ker ste se vdeležili zveličanja z Judi.

V. 11. „*In spet reče*“ (namreč sv. pismo v psal. 110, 1.): „*Hvalite vsi narodi Gospoda in povišujte ga vsa ljudstva*“. Ko sv. pevec s temi besedami vse narode, ajde, vabi, da bi hvalili Boga, kaže s tem, kakor sv. Pavel tukaj uči, da so tudi ajdje Božje usmiljenje dosegli, in se vdeležili zveličanja.

V. 12. „*In spet reče Izaija (11, 10.)*: *Korenina Jesetova bo, in kteri bo vstal kraljevat čez narode, vanj bodo narodi upali*“. Sv. apostelj hoče reči: Zgodilo se bo kdaj, da se bodo ajdje k Mesiju spreobrnili, in v njega, kakor svojega Odrešenika in Zveličarja upali, v njega, kteri bo vstal kraljevat čez ajde. — Korenina Jesetova je Mesija, kteri je bil po človeški natori iz hiše Jeseta, Davidovega očeta. — Tako se tudi s temi besedami prerokuje, da bodo ajdje poklicani v keršansko cerkev. Judje in ajdje, ko so se k keršanski veri spreobrnili, so postali en rod, eno novo ljudstvo, ena cerkev; zatoorej morajo biti ene misli, enega serca; morajo med seboj živeti v miru in v ljubezni, nihče ne sme družega zaničevati ali prevzetno nad druge se povzdigovati.

Preljubi! ravno tisti Kristus, kteri je Jude in ajde k sebi vabil rekoč: „*Pridite k meni vsi, ki se trudite, in ste obteženi, in jest vas bom poživil*“; — vzemite moj jarem nase ¹⁾ — ravno tisti Kristus, kteri je Jude in ajde zedinil v eno ljudstvo, je tudi nas v svojo sv. cerkev sprejel, se je tudi nas usmilil, da smo keršeni in v pravi veri zrejeni. Sv. prerok kliče vsem narodom, hvaliti Gospoda in ga povikševati. Zatoorej tudi mi hvalimo Boga, hvalimo in povišujemo Jezusa Kristusa, ki je naš Odrešenik, naš Bog in Gospod; to bomo posebno storili, če si bomo prizadevali, njemu podobni biti, kar se bo zgodilo, če bomo prav goreče častili njegovo presveto serce. To presveto serce Kristusovo nam kaže njegovo neskončno ponižnost, ljubezen, usmiljenje in poterpežljivost, in nas spodbada, s posnemanjem njegovih sv. čednost njemu se vpodobiti. Kristusovo presveto serce nam kaže njegovo neskončno ljubezen do nas, in nas opominja, se med seboj v ljubezni sprejemati, se z ljubeznijo med seboj podpirati, ter v miru in v edinosti živeti. Vsi imamo eno vero, vsi služimo enemu Gospodu, Bogu, vsi smo rešeni s predrago kervjo Kristusovo, vsi smo poklicani k ravno tistemu večnemu zveličanju, vsi smo bratje med seboj, ker smo vsi otroci Očeta nebeškega in udje tistega telesa, kteremu je glava Kristus. Živimo zatoorej med seboj v miru, v ljubezni, v

¹⁾ Mat. 11, 28. 29.

edinosti, in imejmo poterpljenje s slabostmi, nepopolnostmi in grehi drugih; podpirajmo se med seboj k povišanju Božje časti. Kakor slehern ud našega telesa ne živi in ne skerbi sam zase, ampak za vse skupej; tako morajo tudi kristijani, ker so udje enega telesa, živeti in skrbeti eden za drugega. Ljubimo tedaj svoje brate, katerikoli naj že bodo, zaničujmo njihove grehe in hudobije, njih same pa milujmo in ljubimo. Imejmo vedno pred očmi zapoved Kristusovo, ljubiti svoje sovražnike, dobro jim storiti in zanje moliti. Neskončna ljubezen Kristusova do nas mora nas nagniti, vse ljudi ljubiti.

V. 13. „*Bog upanja pa naj vas napolni z vsem veseljem in mirom v verovanji, da obogatite v upanji in moči svetega Duha*“. S temi besedami, ktere so lep blagoslov, sklepa sv. apostelj svoja poprejšnja opominjanja. Boga imenuje Boga upanja, ker je ajdom dal upanje zveličanja, in ga tudi nam daje in spolnuje. — Veselje (dušno) je tisto znotranje veselje ali blagor duše, kterega opravičeni imajo, ki so si svesti, da so s sv. Duhom, kateri v pravičnih prebiva¹⁾, sklenjeni, in zatorej upanje imajo prihodnjega večnega plačila v nebesih. — Mir (znotranji) pa je tisti znotranji pokoj, kterega duša čuti zavoljo prijaznosti z Bogom in ljudmi, kterega Bog opravičenemu in iz Kristusa prerojenemu po sv. Duhu dodeli, in kterega vsi križi in vse nadloge, in tudi narveči terpljenje ne more zaderževati in kaliti, kterega natorni človek z vsem svojim umom zapopasti ne more. Ker sv. Duh v nas rodi upanje, zatorej pravi sv. apostelj: da obogatite, da se vterdite v upanji večnih blagrov v moči in po moči sv. Duha.

Tretjo nedeljo v adventu.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Filipljanov 4, 4—7.

List, kterega je sv. Pavel Filipljanom iz Rima pisal, ko je bil pervikrat v ječi, duhti narpriserčnejši ljubezen in nar veči dobrohotnost med vsemi listi tega aposteljna. Temu se ni čuditi; saj imenuje sv. apostelj (4, 1.) Filipljane svoje veselje (zavoljo njih posebne pobožnosti, ljubezni in stanovitosti), in svoje plačilo (venec), ker je to keršansko občino z velikim trudom in z

¹⁾ Rimlj. 8, 12.

mnogimi težavami vstanovil. In v tej svoji veliki ljubezni do njih jim piše:

V. 4. „*Veselite se vselej v Gospodu; še rečem, veselite se*“. Veselje, k kateremu sv. apostelj Filipljane spet (pervikrat 3, 1.) opominja, ni svetno veselje zavoljo sreče v časnih rečeh, veselje, po katerem hrepene ljudje, ki le za ta svet živijo, in kakoršno se pri raznih priložnostih vidi, — veselje, od katerega sv. Pavel tukaj govori, je veselje v Gospodu, sveto veselje, katero človek čuti zavoljo najdenega zveličanja v Kristusu, zavoljo duhovnih darov (dobrot), katere imamo od Kristusa, opravičenje, posvečenje in zveličanje, — je veselje v sv. Duhu ¹⁾, katero vsi križi in težave tega sveta ne morejo greniti ali odvzeti, katero veselje so sv. marterniki čutili, ko so v neizrečenih mukah Boga veselo hvalili. Tudi sv. Pavel, ko je te besede pisal, je bil v ječi, in vendar se je veselil, in je priserčno želel, da bi s tem veseljem, katero je njegovo serce čutilo, tudi serca Filipljanov bila napolnjena. Ker je bil sv. apostelj po ljubezni z Bogom tesno sklenjen, in je v Bogu vse imel, je bil tudi v stiskah vedno vesel. „Sv. evangelij, kakor piše v listu do Rimljanov (1, 16.), je Božja moč v zveličanje vsakemu, kateri véruje“; torej ima tudi moč, serce kristijana vselej z veseljem napolniti. Zatorej ponovi svoje opominjevanje: še rečem, veselite se; ker s tem hoče naznaniti, da ta, kateri je z Bogom zedinjen, se mora vselej veseliti, če tudi križe in nadloge terpi. Ker sv. apostelj Filipljane opominja, da bi se vselej v Gospodu veselili, jih s tem opominja, da bi si prizadevali, z Bogom vedno zedinjeni biti. Človek pa bo z Bogom zedinjen pri opravičenji; iz tega pride zedinjenje z Bogom, po zedinjenji pa veselje v Bogu, v sv. Duhu. On sam pravi v listu do Rimljanov (14, 17.): „Kraljestvo Božje je pravičnost in mir in veselje“; s tem hoče reči: bistvo keršanstva obstoji v pravičnosti (v opravičenji in posvečenji), iz nje pa izhaja mir z Bogom in ljudmi — in veselje v sv. Duhu. — Da bi Filipljani tolikanj bolj po opominjanji sv. aposteljna storili, pristavi:

V. 6. „*Vaša spodobnost* (v greškem: vaša pohlevnost) *bodi znana vsem ljudem; Gospod je blizu*“. S temi besedami hoče sv. apostelj reči: Ker je blizu prihod Gospodov k sodbi, ko bote rešeni iz vseh križev in nadlog tega življenja, sprejeti v večno življenje, veselite se zavoljo tega vselej, in bodite krotki in pohlevni

¹⁾ Rimlj. 14, 17.

do drugih ljudi. Sad keršanskega upanja je veselje tudi v križih in nadlogah, in pohlevno, krotko obnašanje do družih.

Kristijani! Danes sv. cerkev z besedami sv. Pavla tudi nas opominja, se vselej v Gospodu veseliti. Kaj pač želi s tem opominjanjem? Ker veselje v Gospodu, v sv. Duhu, po nauku sv. Pavla izhaja iz pravičnosti, nas tedaj naša mati, sv. katoliška cerkev, opominja, da si ta sv. adventni čas prizadevamo za opravičenje in posvečenje svoje duše. Le tisti, kdor si je svest, da je v gnadi Božji, je vselej vesel. Da bi si mi ta sv. čas tolikanj bolj za opravičenje in posvečenje svoje duše prizadevali, tudi nam sv. cerkev z besedami sv. Pavla kliče: Gospod je blizo, blizo je prihod Kristusov; zakaj kratko je človeško življenje, in zamore kmalo se približati zadnji dan našega življenja, in udariti zadnja ura, ko bo prišel Kristus, in tirjal ostri odgovor od našega hiševanja. — Od sodnjega dneva primeri, kar je rečeno prvo nedeljo v adventu. — Ker je Gospod blizo, piše dalje sv. apostelj:

V. 6. „Nič naj vas ne skerbi, ampak v vsaki molitvi in v priporočanji z zahvaljenjem naj bodo znane vaše prošnje pred Bogom“. — Prevelika skerb za časne, minljive reči kali veselje v Bogu; zatorej, kakor Kristus vse ljudi ¹⁾, enako tudi sv. Pavel verne Filipljane opominja, naj ne imajo prevelike skerbi za časne reči, ampak naj se v vsaki reči (naj bo velika ali majhna, prijetna ali neprijetna) v pobožni in goreči molitvi k Bogu obernejo, njemu svoje želje in prošnje naznanujejo; toda s prošnjo naj pa tudi vselej sklepajo svoje zahvaljenje za prejete dobrote. Sv. apostelj pravi: naj bodo znane vaše prošnje pred Bogom. Ker se od Boga reče, da to ve, kar mu dopade, ne ve pa, kar mu ne dopade, hoče s temi besedami sv. apostelj reči: opravljajte takošne molitve, ktere Bogu dopadejo, in so vredne, uslišane biti.

Ljubi moji! Ko danes sv. cerkev te besede sv. aposteljna ponavlja, torej tudi vse verne opominja, ne imeti prevelike skerbi za časne reči; takošna skerb moti naš um in naše veselje v Bogu. Misliti moramo, da kmalo bodo vse reči konec imele, Gospod je blizo, pride smert, in človek mora vse zapustiti. Pravi kristijan, ako je tudi reven, ako ga tudi nadloge obdajajo, nima prevelike skerbi za časne reči, ima pred očmi Božje obljube, in k Bogu poln zaupanja pribeži v stanovitni in goreči molitvi. „Vso svojo skerb, pravi sv. Peter ²⁾, nanj (na Boga) zvernite, ker njemu je skerb za vas“. Kdor nič ne želi, kakor da bi se volja Božja zgodila,

¹⁾ Mat. 6, 25. — ²⁾ 1. Pet. 5, 7.

kako bo pač veliko skerb za časne reči imel? Namesti prevelike skerbi naj se pri nas vterdi stanovitna in goreča molitev, ktero moramo pa vselej združiti z zahvaljenjem za prejete dobrote. Pravi kristijan ne prosi Boga brez zahvaljenja za prejete dobrote (ker zahvaljenje je nova prošnja), in on ne zahvaluje Boga brez prošnje (ker v prošnji kaže svoje otročje zaupanje v Božjo neskončno dobrotljivost). Pravi kristijan, kakor sv. Krizostom uči, zahvaluje Boga tudi za nadloge, križe in težave, ker si je svest, da Bog vse v naš prid pošilja, ker ve, da nadloge in težave tega življenja so nam dobra zdravila za večno življenje. Da bodo pa naše molitve in prošnje uslišane od Boga, moramo skerbeti, da bomo imeli čisto vest, kar je takrat, če si nismo svesti nikakoršnega greha, ker potem le zamoremo z zaupanjem k Bogu moliti. „Preljubi! piše sv. Janez ¹⁾, ako nam naše serce nič ne očita, imamo zaupanje k Bogu; in kar koli prosimo, bomo od njega prejeli, ker njegove zapovedi spolnujemo, in delamo to, kar njemu dopade“. Bog bo naše prošnje uslišal, ker smo njegovi pokorni otroci in s tem v dejanji pokažemo, da Boga ljubimo ²⁾. Prav lepo pravi sv. Avguštin: „Ljubezen zdihuje, ljubezen sama moli; proti tej ne more ušes zapreti ta, kateri je tisto (ljubezen) dal“. Če ne bomo preveč za časne reči skerbeli, ampak Bogu vse izročili, se bo zgodilo, kar sv. apostelj piše:

V. 7. „*In mir Božji, kateri ves um preseže, varuj vaša serca in vašo pamet v Kristusu Jezusu, Gospodu našem*“. — Zastran miru primeri, kar je rečeno 2. ned. v adv. — Ta dušni mir je po besedah sv. Pavla kakor neka straža, ktera serce in pamet obvaruje skušnjav hudobnega duha, in nas po veri, upanji in ljubezni ohrani v zvezi z Jezusom Kristusom. — Kristijani! iz tega lahko spoznate, kako velik dar Božji, kako neprecenljiv zaklad je ta mir Božji, dušni mir. Ker ta mir pride iz našega zedinjenja z Bogom, mora pač naša prva skerb biti, da bomo živeli v zvezi z Bogom, da bomo s Kristusom zedinjeni, kar se bo zgodilo, če bomo brez smertnega greha v gnadi Božji živeli. „Za grešnika, pravi Bog sam po preroku Izaiju (48, 22.), ni miru“; serce grešnikovo je kakor morje, nad katerim se viharji semterjte podé. Ta znotranji, dušni mir bo tudi naša serca in našo pamet varoval skušnjav, da ne bomo grešili, temuč ostali v prijazni zvezi z Jezusom Kristusom.

¹⁾ 1. Jan. 3, 21, 22. — ²⁾ Jan. 14, 21, 15.

Četerto nedeljo v adventu.

Berilo iz 1. lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 4, 1—5.

Začetek tega poglavja je v tesni zvezi s poslednjimi verstami poprejšnjega poglavja (v. 21. 22.), v katerih sv. apostelj, oziraje se na tiste stranke, ki so se v Korinški občini naredile, pravi: „nihče naj se z ljudmi ne hvali, vse je vaše (za pripomoček k vašemu zveličanju dano), in vi niste nikogar, kakor Kristusovi, njega edinega Učenika in Zveličarja. Ko je namreč sv. Pavel ob svojem drugem apostoljskem popotvanji ¹⁾ perveč v Korint prišel, in poldrugo leto tam učil in vstanovil obilno keršansko občino, je po njegovem odhodu prišel v Korint tudi Apolo ²⁾, imeniten keršansk pismouk, ki je enak nauk, kakor sv. Pavel ³⁾, toda bolj učeno razlagal. Prišli so pa tudi judovsko misleči učenički iz Judeje (ki so učili, da judovska šegna postava tudi kristijane veže), in tako se je zgodilo, da se je kmalo naredilo več strank, ki so se med seboj ločile. Imenovali so se po učenikih eni Pavlovi, drugi Apolovi, drugi Petrovi, in še drugi Kristusovi nasledovavci ⁴⁾. Da bi sv. apostelj to razpertje med Korinčani zaterl, uči zdaj, kakošne ima slehern spoznavati oznanovavce vere, ko piše:

V. 1. „*Bratje! tako naj nas ima vsak ko služabnike Kristusove*“. S temi besedami hoče sv. apostelj reči: Mene in Apola in sploh vse keršanske učenike ne imejte za glave ali začetnike vaše vere, ampak le za služabnike Kristusove; Gospod je Kristus (3, 23.), učeniki keršanski pa so le orodje njegovo, ki se jih poslužuje, da bi ljudi ali k veri pripeljali, ali pa v njej poterjevali. — „*In delivce Božjih skrivnost*“, namreč naj nas ima vsak. Kraljestvo Božje ali Kristusovo je cerkev; zakladi tega kraljestva so Božje skrivnosti, to je, ves od Kristusa cerkvi izročeni zaklad gnade in resnice ⁵⁾, to je keršanski nauk in sv. zakramenti; delivci teh zakladov ali hišniki (po greškim) čez te zaklade postavljeni od Kristusa so keršanski učeniki, duhovni Kristusove cerkve. Ker sv. Pavel keršanske učenike imenuje hišnike, s tem uči, da so služabniki, ki ne delé svojih reči, ampak tuje. — Iz tega se razvidi visoka vrednost in imenitnost teh služabnikov! Keršanski učeniki ali duhovni niso služabniki kacega človeka, ampak

¹⁾ Dejanje apost. 15, 40. — ²⁾ Dejanje apost. 18, 24; 19, 1. — ³⁾ 1. Kor. 3, 6; 16, 12. — ⁴⁾ 1. Kor. 1, 12. — ⁵⁾ Mat. 13, 52.

Kristusovi, ki je Odrešenik in Zveličar sveta; oni so delivci ali hišniki Božjih skrivnost; Bog je storil te delivce ali hišnike, da namesti Kristusa delé ljudem te Božje skrivnosti. „Namesti Kristusa, pravi sv. Pavel ¹⁾, smo poslani, kakor da bi Bog po nas opominjal“.

Preljubi! duhovni, mašniki, keršanski učeniki so namestniki Kristusovi, so delivci Božjih skrivnost. Oni govoré v Kristusovem imenu, očiščujejo in posvečujejo z Božjo močjo in oblastjo, in opravljajo daritev sv. maše, da bi ljudem došle vse dobrote, ktere je Kristus s svojo daritvijo na križu pridobil; njim je tedaj izročeno, kar angelom ni dano. Iz tega pa tudi izhaja sveta dolžnost kristijanov, duhovne, mašnike, ko namestnike Kristusove vredno spoštovati in častiti. „Časti Boga iz vse svoje duše, zapoveduje sv. Duh, in duhovne spoštuj“ ²⁾. Zatorej se tisti zlo pregrešé, ki duhovne zaničujejo, obrekujejo ali opravljajo; ki to store, Kristusa zaničujejo. On sam govori: „Kdor vas zaničuje, mene zaničuje“ ³⁾.

V. 2. „*Tukaj pri delivcih pa se iše, da je kdo zvest najden*“. Sv. apostelj hoče reči: Ker so keršanski učeniki, duhovni, postavljeni čez reči Gospodove, Božje, in ne čez svoje, je prva lastnost, ktera se od hišnika, ki je čez reči družega postavljen, tirja, da je zvest. Po tem naj tudi Korinčani, ako že hočejo obsojevati, njega in Apola presojujejo; toda pristavi:

V. 3. „*Meni je pa celó malo mar, od vas ali od človeškega dné sojenemu biti; pa tudi sam se ne sodim*“; hoče reči: Meni ni nič mar, kaj ljudje sodijo, od mene pravijo; pa tudi sam se ne sodim, da bi se zvestega služabnika štel. Sv. Pavel ima namreč pred očmi tiste Korinčane, ki so svoje učenike obsojevali, in enemu pred drugim veči veljavo dajali. — Človeški dan je toliko kakor človeška sodba (3, 13.). Zvest je služabnik Kristusoy, kateri v vsem ne iše svoje, ampak Kristusove časti; kateri zvesto skerbi in dela za zveličanje vernih, tedaj tako uči, kakor Bog zapoveduje, ne po željah ljudi ⁴⁾, sv. zakramente z veseljem in v ljubezni deli tem, ki so jih vredni, ne pa tudi nevrednim, in ne daje brez razločka svetih reči psom in ne meče svojih biserov pred svinje ⁵⁾; zvest je duhoven, če verne ne le z besedo, ampak tudi z zgledom pobožnega dejanja k dobremu spodbada; če po Kristusovem zgledu kakor dobri pastir varuje, da v keršansko čedo, ktera mu je izročena, ne pridejo volkovi, zapeljivci in pohujšljivci, in če so

¹⁾ 2. Kor. 5, 20. — ²⁾ Sirah. 7, 33. — ³⁾ Luk. 10, 16. — ⁴⁾ 2. Tim. 4, 3. — ⁵⁾ Mat. 7, 6.

takošni v njej, da skerbi, da verne dušne škode obvaruje; zvest je duhoven, če slabe v dobrem vterjuje, žalostne tolaži in zapušnim pomaga. Kdor je Kristusov zvest služabnik, temu je, kakor sv. Pavlu, malo mar, kaj ljudje sodijo, od njega pravijo; mu ni mar, ali ga ljudje hvalijo ali grajajo; ne išče hvale in dopadajenja ljudi, ker ve, kaj sv. Pavel govori: „Ko bi ljudem dopadel (iskal ljudem dopasti), bi ne bil Kristusov služabnik“ ¹⁾. Vodilo vsega ravnanja je zvestemu Kristusovemu služabniku volja in postava Božja, ne pa misli in sodbe ljudi.

V. 4. „*Zakaj nič sicer nimam na vesti; toda v tem nisem opravičen; Gospod pa je, kateri me sodi*“. Sv. apostelj hoče reči: Nočem sam sebe soditi, ker, akoravno se po svoji vesti nobene nezvestobe ne zavem, vendar zavoljo tega si nisim svest, da sem zvest Kristusov služabnik, ker bi se sam utegnil zmotiti. Le Gospod Jezus Kristus zamore soditi in izreči, ali sem zvest, ali nezvest služabnik, ker le on pravi Bog pregleduje in pozna serce človekovo ²⁾. Ker le Gospod Jezus Kristus zamore brez zmotenja soditi, iz tega spoznajte, Korinčani, kako prevzetno in prenagloma ste mene sodili. Zatorej jih opominja:

V. 5. „*Ne sodite tedaj pred časom, dokler Gospod ne pride, kateri bo razsvetlil, kar je v temi skritega, in bo misli serc razodel; in takrat bo vsak hvalo od Boga imel*“. Takrat, hoče reči, ko bo Kristus Gospod spet, konec sveta prišel, je čas sodbe; takrat bo vse razodeto, kar je bilo skritega tukaj na svetu; takrat bo razodeto vse dobro in vse hudo, kar je bilo v temi sveta in človeškega serca skritega; takrat bodo razodete vse krivične in prederzne sodbe, vsa krivična obrekovanja, vsa krivična hvala! Vsaka druga krivična, ojstra sodba je prezgodnja in prederzna, ker si to prilastuje, kar storiti ima le Bog pravico; ravna nasproti pravici do bližnjega, ktero storiti je slehernega dolžnost, žali ljubezen do bližnjega. Zatorej sv. Jakob, opominjeval je pred prederzno in ojstro sodbo, pravi: „Edeñ je postavodajavec in sodnik (namreč Bog neskončno pravičen, vsegaveden in vsegamogočen, kateri bo v Kristusu ves svet sodil ³⁾), kateri zamore pogubiti in oteti. Kdo si pa ti, ki sodiš bližnjega“ ⁴⁾?

Kristijani! Gospod Jezus Kristus bo prišel sodit, in on bo razsvetlil, kar je v temi skritega, dobro in hudo. Kako pač tolaživna je resnica za vsakega, ki je tukaj nedolžno zaničevan, obre-

¹⁾ Gal. 1, 10. — ²⁾ Jer. 17, 10. — ³⁾ Jan. 5, 22. — ⁴⁾ Jak. 4, 12. 13.

kovan ali krivično sojen; prišel bo čas sodbe Božje, in takrat bo vse razodeto, dobro in hudo, takrat bo vsak hvalo od Boga imel, ako bo tiste vredni. Zatorej ne išimo hvale pri ljudeh, ampak skerbimo, da bomo enkrat od Kristusa večnega sodnika hvalo imeli.

Sveti božični praznik.

Pri maši v polnoči.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Tita 2, 11—15.

V. 11. „*Preljubi! prikazala se je milost Boga Zveličarja našega vsem ljudem*“. V poprejšnjih verstah tega poglavja sv. apostelj Tita, svojega ljubega učenca, kterege je na otoku Kreta škofa postavil, podučuje, kako mora verne vsake starosti, vsakega spola in stanu učiti; zdaj (v 11. versti) pa pove vzrok, zakaj mora vse, hlapce in svobodne, stare in mlade, može in žene, tako učiti, ker se je prikazala milost Boga Zveličarja našega vsem ljudem. Takrat, ko je Sin Božji človek postal, se je v včlovečenem Sinu Božjem posebno prikazala milost Boga, ker takrat, ko je svojega Sinu v človeški podobi na svet poslal, je Bog v svojem neskončnem usmiljenji in ljubezni nam grešnikom prvi duhovni dar podelil, z njim pa tudi vse duhovne darove in dobrote, ktere smo od Boga po včlovečenem Sinu Božjem zadobili: zveličanski nauk keršanstva, opravičenje, posvečenje, posinovljenje otrok Božjih, zveličanje. Bog Oče je tukaj, kakor tudi drugod večkrat ¹⁾, Zveličar imenovan, ker je začetnik našega zveličanja, ko je bilo zveličanje ali odrešenje človeštva od vekomaj pri njem sklenjeno ²⁾, ko hoče, da bi vsi ljudje zveličani bili ³⁾, in ko je v odrešenje ali zveličanje ljudi na svet poslal svojega edinorojenega Sinu, da bi to odrešenje zgotovil. — V greškem se večidel bere: zveličavna milost (gnada) Boga. Ko sv. apostelj pravi: milost se je prikazala, s tem primerja to milost solncu. Milost Boga, ktera se je v včlovečenji Sinu Božjega prikazala, je bila kakor duhovno solnce, ktero je temno noč zmote in greha, v kateri je človeštvo pred Kristusovim prihodom živelo, razsvetlilo. In ko pravi, da se je milost Boga vsem ljudem prikazala, uči, da Bog hoče, da bi

¹⁾ 1. Tim. 1, 1; 4, 10. Tit. 2, 10; 3, 4. — ²⁾ Rimlj. 16, 25. — ³⁾ 1. Tim. 2, 4.

bili vsi ljudje rešeni in zveličani ¹⁾. Kristus sam pravi: „Sin človekov je prišel iskati in zveličati, kar je bilo zgubljenega“ ²⁾. — Kristijani! tudi mi smo bili v temi, v temni noči greha, ko smo na svet prišli, bili smo grešniki, otroci jeze Božje. Ko je Sin Božji človek postal, se je tudi nam prikazala milost Boga, ker je tudi nam po njem zasijalo solnce pravičnosti, ko smo bili pri sv. kerstu prerojeni v otroke Božje. O kako bi pač mogli Boga ljubiti, ki nam je v naše odrešenje in zveličanje poslal svojega edinega Sina, z njim pa nam tudi dal vse druge duhovne darove in dobrote: zveličanski nauk keršanstva, opravičenje, posvečenje, posinovljenje Božjih otrok, zveličanje itd.

V. 12. „*Ktera nas uči*“. Milost Boga, ktera se je v Kristusu prikazala, je pa nam zveličavna, ker nas uči, odgojuje. Keršanstvo ali veliko več cerkev Kristusova, v kateri Kristus biva, in po svetem Duhu ljudi odrešenja vdeležuje, in kateri je ves zaklad gnad in resnice izročil, je, ktera ne le ljudstva, ampak tudi posamezne ljudi podučuje in odgojuje. Namen vsakega odgojenja pa je, človeka od hudega odverniti, in ga k dobremu napeljevati; zatorej tudi tukaj pravi sv. apostelj: „*Da se odpovejmo hudobiji*“, to je, brezbožnosti, neveri, — „*in posvetnim željam*“, t. j. željam, kakoršne ima hudobni od Kristusa ločeni svet; takošne želje so: poželenje mesa (poželjivost), poželenje oči (lakomnost), in napuh življenja (častiželjnost).

Kristus, ki nas s svojim včlovečenjem uči, ponižni biti in se zatajevati, vsem, ki hočejo njegovi učenci biti, naravnost pravi: „Kdor hoče priti za menoj (moj učenec biti), naj sebe zatajuje“ ³⁾. Kristijani! Ali smo pač to storili? Ali smo se odpovedali hudobiji, neveri in posvetnim željam? Koliko je ljudi, ki se imenujejo kristijani, pa niso pravi kristijani, ker niso pravi učenci Kristusovi; koliko jih je, ki ne poslušajo naukov Kristusovih, ampak nauke hudobnega, spačenega sveta; koliko jih je, ki so sužnji greha, katerih serca so napolnjena le s posvetnimi željami. Če smo tudi mi takošni, posvetimo se danes Kristusu, ponovimo sv. kerstno obljubo, in terdno sklenimo za naprej le Kristusu služiti, kakor sv. apostelj opominja, ko pravi: „*Ter trezno, pravično in bogaboječe živimo na tem svetu*“. S temi besedami naznanja sv. apostelj vse dolžnosti; z besedo: trezno ali pametno, naznanja vse dolžnosti do nas, da se namreč pametno obnašamo v besedah in v vsem svojem dejanji, da se zatajujemo, ne pustimo, da bi strasti v nas gospodovale;

¹⁾ 1. Tim. 2, 4. — ²⁾ Luk. 19, 10. — ³⁾ Luk. 9, 23.

z besedo: pravično naznanja naše dolžnosti do bližnjega, da smo v besedi in v dejanji pravični do bližnjega, in z besedo: bogaboječe naznanja naše dolžnosti do Boga, da Bogu dolžno čast skazujemo in si prizadevamo s pobožnim življenjem njegovo dopadajenje pridobiti. Tem trem rečem so enaka tista tri dobra dela: post, milošnja in molitev. Na tem svetu. S temi besedami naznanja svet, kakoršen je brez Kristusa, namreč hudoben, brez odrešenja po Kristusu; temu svetu je nasproti prihodnji svet, kateri se bo pri Kristusovem častitljivem prihodu k sodbi pričel, ko bo vsa nespametna stvar rešena iz sužnosti, kateri je bila zavoljo Adamovega greha podveržena, in se bo vdeležila odrešenja in poveličanja v Kristusu ¹⁾. — Če bomo trezno, pravično in bogaboječe na tem svetu živeli, bomo tudi z zaupanjem pričakovali prihoda Kristusovega konec sveta, pri katerem bo nas po duši in po telesu poveličal. Zatorej pravi sv. apostelj:

V. 13. „Čakajoči zveličanskega upanja in častitljivega prihoda velikega Boga in Zveličarja našega Jezusa Kristusa“. Beseda: upanje pomenja tukaj to, kar upamo, namreč častitljiv prihod Kristusov k sodbi konec sveta, kar sv. apostelj sam razklada z besedami: in (kakor: to je) častitljivega prihoda J. K. — Častitljiv prihod J. K. je, kakor se iz prvega lista do Timoteja (6, 14.) razvidi, častitljiv prihod Kristusov k sodbi konec sveta, od kterega je Kristus sam večkrat govoril, da bo prišel v časti svojega Očeta ²⁾. — V besedah: velikega Boga se tukaj ne more Bog Oče umeti, uče greške besede; to se pa tudi iz tega razvidi, ker se tukaj od prihoda velikega Boga govori, kar se v vsi novi zavezi nikjer Očetu, ampak povsod le Sinu pripisuje. Ker sv. apostelj Jezusa Kristusa tukaj imenuje velikega Boga (nasproti ajdovskemu maliku Jupitru, kterega so Krečani velikega Jupitra imenovali), imamo v teh besedah očitno spričevanje, da je Jezus K. pravi, živi, resnični Bog. — Sv. apostelj to upanje imenuje zveličansko, ker gotovo pričakovanje častitljivega prihoda Kristusovega verne že tukaj med vsemi stiskami in težavami razveseljuje in zveličuje. — Sv. apostelj pravi: čakajoči; s tem naznanja, da smo tukaj na svetu tujci, nimamo, kakor v listu do Hebrejcev piše (13, 14.), tukaj obstoječega mesta, ampak prihodnjega išemo (v nebesih). Nikdar tedaj ne pozabimo tega, da smo tukaj na svetu le tujci, da naša prava domovina so nebesa; pripravljajmo se pa tudi s svetim, pobožnim življenjem na častitljiv prihod Kristusov, potem bo pri-

¹⁾ Rimlj. 8, 20. 22. — ²⁾ Mat. 16, 27; 24, 36, i. d.

čakovanje Kristusovega častitljivega prihoda tudi nam pri stiskah in težavah polno veselja in zveličanja, ker si bomo potem svesti, da bomo takrat prejeli popolnoma zveličanje po duši in po telesu. Da bi sv. apostelj verne kristijane tolikanj bolj k ljubezni do Kristusa spodbudil, pravi:

V. 14. „*Kteri je dal sam sebe za nas*“, namreč v smert, da bi namesti nas pravici Božji zadostil, in nas otel večne smerti. S temi besedami sv. apostelj uči, kako je Kristus naš Zveličar postal; s tem pa tudi uči njegovo veliko, neskončno ljubezen do nas, ko zavoljo nas ni le samo človek postal, ampak tudi za nas grešnike in neprijatelje in namesti nas se prostovoljno dal v smert.

„*Da bi nas rešil od vse krivice, in sebi očistil prijetno ljudstvo, vneto za dobra dela*“. S temi besedami sv. apostelj naznanja namen, zakaj je Kristus sebe v smert dal ali naš Zveličar postal, da bi nas rešil od vse krivice, iz sužnosti greha, v katero so po Adamovem grehu vsi ljudje prišli. „Kdor greh stori, pravi Kristus, je suženj greha“¹⁾. Odkupšina ali cena, s katero je Kristus ko srednik med razžaljenim Bogom in ljudmi²⁾, človeški rod iz sužnosti greha in hudiča rešil, je bila njegova draga kri³⁾, njegovo življenje, njegova pravna smert. „Niste, pravi sv. Peter⁴⁾, s strohljivimi rečmi, z zlatom ali srebrom rešeni, ampak z drago kervjo Kristusovo, kakor neomadežanega in nedolžnega jagnjeta“. Ko sv. apostelj pravi: „in sebi (v last) očistil prijetno ljudstvo“, s tem uči, da so kristijani v veliko višem pomenu postali duhovna lastnina Kristusova, ali kakor sv. Peter pravi: pridobljeno ljudstvo⁵⁾, kakor pa so bili nekdanj Izraelci Božje ljudstvo, Božja lastnina, ker jih je s svojo kervjo odkupil in rešil iz sužnosti greha in satana. Ker pa sad opravičenja so dobra dela, pristavi sv. apostelj: vneto za dobra dela. „Njegovo (Božje) delo smo, piše sv. Pavel v listu do Efežanov (2, 10.), vstvarjeni v Kristusu Jezusu za dobra dela, ki jih je Bog pripravil, da v njih živimo“; to je: mi kristijani, ki smo opravičeni, smo Božje delo, nova stvar, ker opravičenje je novo vstvarjenje; kdor je v Kristusu (v tesni zvezi z njim, kar se po opravičenji zgodi), je nova stvar⁶⁾; in dolžnost naša ko prestvarjenih in prerojenih v Kristusu je, da dobra dela delamo, ki jih je Bog s svojo gnado pripravil, ko nas je z vedno pomočjo svoje gnade zmožne storil, delati dobra dela.

¹⁾ Jan. 8, 34. — ²⁾ 1. Tim. 2, 5. — ³⁾ 1. Pet. 1, 19. — ⁴⁾ 1. Pet. 1, 18, 19.

⁵⁾ 1. Pet. 2, 9. — ⁶⁾ 2. Kor. 5, 17.

Kristijan! pomisli, čudi se in reci: Gospod! kaj je človek, da se ga spominjaš? ko si zavoljo njega se včlovečil, podobo hlapčeve nase vzel, zanj živel, terpel in umerl? In vse to, da bi človeški rod rešil, očistil od grehov in ga očišenega storil svoje prijetno ljudstvo. Ko vidimo neskončno, neizrekljivo usmiljenje Božje do nas, ki nam je dal svojega edinega Sinu, in ko vidimo nezapopadljivo ljubezen Jezusovo do nas, ki je za nas in namesti nas se dal v smert, kdo ne bo njega ljubil in opustil, kar koli mu ni ljubo? Božja, Kristusova lastnina smo, prestvarjeni in prerojeni v Kristusu za dobra dela; njemu, za Kristusa, v njegovo in Božjo čast hočemo vedno živeti ¹⁾).

V. 15. „*To govôri in opominjaj v Kristusu Jezusu, Gospodu našem*“; hoče reči: to uči z vso močjo in oblastjo, ktero kakor služabnik Kristusov imaš. To storiti pa tudi vsem keršanskim učnikom, duhovnom, sv. apostelj zapoveduje.

Pri zorni maši.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Tita 3, 4—7.

V. 4. „*Preljubi! Ko se je dobrota in ljubezen Boga, našega Zveličarja, prikazala*“. Poprej (v 2. versti) piše sv. apostelj Titu, da naj verne opominja, z vsemi ljudmi, tudi z nevernimi in hudobnimi usmiljeno in krotko ravnati; tako ravnati naj jih spodbada nar poprej misel, da so bili nekda sami hudobni; potem pa tudi (kakor zdaj v 4. in 5. versti piše) to, da nas je Bog iz našega poprejšnjega stanu, preden smo kristijani postali, ni rešil zavoljo našega zasluženja, ampak le po svoji dobroti in svojem usmiljenji. Ta dobrota, usmiljenje in ljubezen Boga, nebeškega Očeta, se je pa prikazala, ko se je Sin Božji včlovečil ²⁾). Boga Očeta imenuje tukaj Zveličarja; zakaj, je povedano pri razlagi poprejšnjega berila.

V 5, 6. „*Nas je, ne iz del pravičnosti, ktere smo mi storili, ampak po svojem usmiljenji zveličal*“; hoče reči: Bog nas ni zavoljo zasluženja naših dobrih del opravičil (opravičenje je začetek zveličanja), ker pred opravičenjem človek resnično dobrih del ne more

¹⁾ Rimlj. 6, 11. — ²⁾ Tit. 2, 11.

storiti; ampak opravičil nas je po svoji milosti in po svojem usmiljenji. „Vsi (Judje in ajdje) so grešili, piše sv. Pavel Rimljanom (3, 23. 24.), in potrebujejo Božjega veličastva“, (to je, opravičenja, stanu posvečujoče gnade Božje). In so opravičeni zastonj po njegovi milosti, po odrešenji, katero je v Kristusu Jezusu“. — „V kopeli prerojenja in ponovljenja svetega Duha, katerega je v nas obilno vlil po Jezusu Kristusu, Zveličarji našem“. S temi besedami sv. apostelj uči, kako se je naše opravičenje zgodilo, namreč po prerojenji in ponovljenji, katero deli sv. Duh, katerega je Bog po Kristusu, Odrešeniku našem, obilno v nas vlil. Po nauku sv. Pavla se opravičenje zgodi po prerojenji in ponovljenji sv. Duha. Človek je, ko je rojen, grešnik, ker je omadeževan z grehom, katerega je iz Adama podedoval, in ker je grešnik, je ločen od Boga in Božjega kraljestva. Da bo človek pogubljenja otet, in da doseže svoj pravi cilj in konec, mora biti prerojen in ponovljen, stari človek (kakoršen izhaja iz Adama, namreč z grehom omadeževan in k grehu nagnjen, obdan s spačeno natoro in suženj poželjivosti) mora slečen biti in oblečen novi, ki je po Kristusu vpodobljen, nova stvar ¹⁾. To prerojenje in ponovljenje pa se zgodi le po sv. Duhu. Kakor je namreč sv. Duh vezilo ljubezni med Bogom Očetom in Sinom, tako je tudi sv. Duh stvar, katero je Bog Oče po Sinu vstvaril, z Bogom sklenil, Adamov greh pa je to vezilo raztergal, in sv. Duh je človeški rod (ko celoto) zapustil. Ker je pa precej po storjenem grehu v raji bil Odrešenik obljubljen, in je delo odrešenja začel v vesti ljudi, po kateri jim je govoril in jih opominjal, je bil posameznim pravičnim stare zaveze, ki so se zavoljo vere v prihodnjega Odrešenika odrešenja vdeležili, sv. Duh podeljen. Popolnoma pa je bil človeškemu rodu podeljen, kadar je Kristus odrešenje zgotovil ²⁾; kakor je že prerok Joel (2, 28.) govoril, da bo Bog svojega Duha izlil čez vse meso (čez vse ljudi). To prerojenje in ponovljenje, katero sv. Duh stori, primerja sv. apostelj s kopelo, da bi s tem naznanil obilnost gnad in darov, ktere ljudje prejemale, ko namreč pri prerojenji, katero se pri sv. kerstu zgodi, sv. Duh dušo človeško očisti, posveti in ponovi. Sv. apostelj pravi: „Katerega (sv. Duha) je v nas obilno vlil po Jezusu Kristusu, ker vse gnade in vse darove sv. Duha je Jezus K. s svojo smertjo na križu zaslužil.

¹⁾ Jan. 3, 3. Rimlj. 6, 6. Gal. 6, 15. Efež. 4, 22—24. Kol. 3, 9. 10. —

²⁾ Jan. 7, 39.

V. 7. „*Da smo z njegovo milostjo opravičeni, deležniki po upanji večnega življenja, v Kristusu Jezusu, Gospodu našem*“. S temi besedami naznanja sv. apostelj namen Božji, ko je sv. Duha v nas obilno vlil po Jezusu Kristusu; namen Božji je bil naše opravičenje, zadnji vzrok našega opravičenja niso naša dobra dela, ampak milost Božja; zatorej pristavi sv. apostelj: z njegovo milostjo opravičeni. Opravičeni pa so otroci Božji¹⁾, in ko otroci Božji so deležniki Božji, sodeležniki Kristusu, kateri bodo v deležnino prejeli veličastvo večnega življenja, zveličanja²⁾; zatorej pravi: deležniki večnega življenja ali zveličanja, toda po upanji, ker opravičeni večno zveličanje tukaj na svetu le po upanji posedejo³⁾; toda imajo zastavo svoje dedišine (večnega zveličanja) v sv. Duhu, katerega so prejeli⁴⁾. — Kar sv. Pavel v tem oddelku svojega lista do Tita uči, s tem ob kratkem vse zveličavno delo razkaže. Odrešenje je bilo potrebno po pogubljivem grehu; odrešenje se je prikazalo, ko je prišlo spolnjenje časa⁵⁾, pripravljeno od Očeta, izpeljano po Sinu, dano v sv. Duhu, postavljeno ne na človeško zasluženje, ampak na usmiljenje Božje, človeku podeljeno po prerojenji, v katerem ga opravičuje in z upanjem večnega zveličanja osrečuje.

Preljubi! Kadar se je Sin Božji včlovečil, se je prikazala dobrota in ljubezen Boga vsem ljudem, torej tudi nam. Tudi mi smo bili, ko smo bili rojeni, po Adamovem grehu, grešniki; toda Bog nas ni zavergeł, ampak se nas je usmilil, ko nas je po svoji milosti opravičil po prerojenji in ponovljenji sv. Duha, katerega je v nas obilno vlil po zasluženji Jezusa Kristusa. Pomislite! Vsa presveta Trojica, vse tri osebe Božje so delale naše opravičenje. Večni Oče nebeški, ki je izvirni vzrok obeh družih oseb Božjih, je v nas vlil po Jezusu Kristusu, začetniku našega posvečenja, svetega Duha, on je tedaj izvirni vzrok našega novega življenja (ko je v naše zveličanje poslal svojega edinorojenega Sinu); Sin Božji, ki je v zedinjenji z Očetom izvirni vzrok sv. Duha, ker se izhaja od Očeta in Sina skupaj kakor iz enega vira, je tedaj tudi vir, da je bil sv. Duh v nas vlit (ko je v naše odrešenje pretil svojo presveto kri). Sv. Duh, ki je Duh Očeta in Sina in je od Očeta po Sinu v nas vlit, v nas prebiva, nas ljubi in nas posvečuje. Tako je Bog Oče, — oče prerojenega; Sin Božji, katerega ud je postal, je glava prerojenega⁶⁾; sv. Duh, ki v prerojenem

¹⁾ Rimlj. 8, 15. Gal. 3, 26. — ²⁾ Rimlj. 8, 17. — ³⁾ Rimlj. 8, 24. —

⁴⁾ Efež. 1, 14. — ⁵⁾ Gal. 4, 4. — ⁶⁾ Efež. 1, 22. 23.; Kol. 1, 18.

kakor svojem tempeljnu ¹⁾ prebiva, je tako rekoč serce, duša, čeznatorno življenje prerojenega. Za to neskončno in nezapopadljivo ljubezen trojedinega Boga vedno njega hvalimo in ljubimo. Ker smo vsi trojedinega Boga, tudi mi vsi njemu živimo, za njega in njegovo čast, kakor sv. apostelj opominja: „Živite Bogu v Kristusu Jezusu, Gospodu našem ²⁾“; za vse je umerl Kristus, da tudi, kateri žive, ne žive več sebi, ampak njemu, kateri je zanje umerl in vstal ³⁾. Zatorej, kristijan! bodi svet, sveto živi, — svet je Oče nebeški, kterega otrok in deležnik si postal; bodi svet, sveto živi, svet je Sin Božji, kterega ud si postal; bodi svet, sveto živi, svet je sv. Duh, kterega tempelj si postal.

Pri veliki maši.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Hebrejcev 1, 1—12.

V listu do Hebrejcev, iz kterega je to berilo spovzeto, skazuje sv. apostelj visokost in častitljivost keršanstva memo judovstva, ali evangelija memo postave stare zaveze, ker Kristus začetnik keršanstva je viši memo angelov (tudi viši memo vseh, po kterih je Bog svoje resnice razodeval), po kterih je bila postava od Boga dana, in viši nad Mojzesom, kteremu je bila po angelih postava zročena ⁴⁾. To poglavitno misel tega lista pa sv. pisavec precej tudi v teh prvih dveh verstah tega lista naznani, ko pravi:

V. 1, 2. „*Velikokrat in po mnogih potih je nekdaj Bog govoril očakom po prerokih, poslednjič tiste dni nam je govoril po Sinu*“. — V stari zavezi je namreč Bog resnico razodeval velikokrat, različno, ker je ni na enkrat vse razodel, ampak se je le polagoma razvijala, ko je po tem preroku to, po drugem kaj družega oznanoval, n. pr. po preroku Izaiju rojstvo Mesijevo iz device, njegovo terpljenje, po Danielu čas njegovega prihoda, po Jonu, njegov pokop, po Malahiju čas prihoda predhodnika Kristusovega; v novi zavezi pa je vso resnico po Sinu razodel, se je Božje razodenje popolnoma in do konca razvilo na zemlji. V stari zavezi je Bog po mnogih potih govoril; zdaj po sanjah, zdaj po prikaznih, zdaj po navdajanji, zdaj po zamaknjenji, zdaj v po-

¹⁾ 1. Kor. 3, 16. — ²⁾ Rimlj. 6, 11. — ³⁾ 2. Kor. 5, 15. — ⁴⁾ Gal. 3, 19.

dobah i. t. d.; — v novi zavezi pa se je resnica bistevno razodela, vidno v včlovečenem Sinu Božjem, ki je resnica sama. — Nekdaj, to je, v času stare zaveze; poslednjič tiste dni, t. j. sedanji čas, v času keršanstva, v Mesijevem času. Besede: poslednjič tiste dni pomenijo čas Mesijev, keršanski čas, kateri čas, ker se je ta čas Božje razodenje po Kristusu popolnoma in do konca na zemlji razvilo, in nimamo več drugega razodenja pričakovati, kakor Izraelci, je poslednji čas (ali doba) razvitega, doveršenega Božjega kraljestva na zemlji, kateri čas sv. apostelj tudi imenuje: dokončanje časov¹⁾, ali poslednje čase²⁾. Vsa zgodovina sveta, ktera po keršanskem mišljenju ni drugega, kot zgodovina Božjega kraljestva na zemlji, sv. aposteljnu, kakor starim judovskim učnikom razpada v dva časa (ali dve dobi): v čas pred Mesijem in v čas po Mesiju. Čas Mesijev imenuje sv. Pavel tudi spolnjenje časa³⁾, ali spolnjenje časov⁴⁾, ker takrat, ko se je Sin Božji včlovečil, je bil čas v resnici spolnjen, ker je takrat pretekel čas, kterega je Bog od vekomaj za pripravljajanje na prihodnjega Odrešenika v človeštvu, in sosebno v izvoljenem ljudstvu odločil. Judje in ajdje so namreč takrat prišli k spoznanju svoje slabosti, k spoznanju, da si sami s svojimi močmi ne morejo pomagati (Judje ne s svojo postavo, ajdje ne s svojo svetno omiko, učnostjo in umetnostjo), in to spoznanje je v njih obudilo želje po višem zdravniku, po Odrešeniku Kristusu. S Kristusom se tedaj začne prava duhovna doba (čas), je prišlo spolnjenje časa, od kterega se štejejo vsi časi pred njim in po njem. Kristus, v ozir kterega je bil Adam pri življenju ohranjen, je tedaj podlaga (stalo) človeštva, je pa tudi, na kterega se vsi časi, poprejšnji in prihodnji, ozirajo. — V stari zavezi je Bog govoril po prerokih, to je, po možéh s preroškim duhom obdarovanih, n. pr. po Adamu, Abrahamu, Mojzesu, Davidu, Izaiju in drugih svetih prerokih; poslednji čas, v Mesijevem času, pa je govoril po svojem včlovečenem Sinu.

Preljubi! premislite svojo imenitnost in vrednost memo Judov. V stari zavezi je Bog le po prerokih, ki so bili ljudje, služabniki Božji, govoril; v novi zavezi pa govori po svojem Sinu Jezusu K.; v stari zavezi je Bog ljudem polagoma in po mnogih potih resnico razodeval, v novi zavezi pa nam je popolnoma vso resnico razodel po svojem Sinu, kateri ima, ker je enacega Božjega bitja, kakor Bog Oče, vso modrost in znanje Božje.

¹⁾ Hebr. 9, 26. — ²⁾ 1. Kor. 10, 11. — ³⁾ Gal. 4, 4. — ⁴⁾ Efež. 1, 10.

Ali nismo pač čez vse srečni, ko nam Bog ni govoril po svojih služabnikih, ampak po svojem Sinu, in sicer ne v podobah, ampak očitno in natanko. Kako hvaležni moramo biti Bogu, ki smo tako srečni, da slišimo govoriti Sinu Božjega, kadar se njegov nauk po njegovih namestnikih oznanuje. Prosimo ga, da nas bo razsvetlil, kadar slišimo njegov glas pri oznanovanju keršanskih resnic, in prosimo ga, da nam bo dal gnado, to storiti, kar od nas zahteva. — „*Kterega je postavil deležnika vseh reči*“! Zdaj razlaga sv. apostelj visoko vrednost tega Sina (po njegovi Božji in človeški natori), po katerem je Bog govoril, da bi s tem pokazal, zakaj je Bog po njem svoje razodenje dopolnil. Ta Sin je deležnik vseh reči, torej tudi Gospod vseh ljudi ¹⁾ in angeljev ²⁾; zakaj po besedi sv. pisma je deležnik toliko, kakor gospod, ker deležnik stopi v vse pravice gospodarstva in posestva tega, kateri mu jih zroči. Deležnik in Gospod vseh reči pa je Kristus v času le kakor človek postal (ko Bog je bil od začetka Gospod vseh reči, ker je po njem vse vstvarjeno), zato ker je kakor včlovečeni Sin Božji drugo vstvarjenje, to je, odrešenje zgotovil. — „*Po katerem je vstvaril tudi svet*“. Ker je Sin Božji, v katerem se Bog Oče vekomaj gleda, začetnik ali vir notranjega razodenja Božjega, tedaj je tudi začetnik ali vir razodenja Božjega v času. Takošno razodenje Božje v času ali zunanje razodenje je pa vstvarjenje sveta; zatorej je Sin Božji srednik vstvarjenja ³⁾.

Kristus je kakor človek v času postal deležnik in Gospod vseh reči; toda ni hotel deležnine nebeškega Očeta sam posesti, imeti je hotel brate, da bi bili njegovi sodeležniki, in ti smo mi kristijani. Pri sv. kerstu, ko smo bili prerojeni, smo postali otroci Božji in tedaj tudi bratje Kristusovi, postali smo pa tudi deležniki njegovega veličastva, njegovi sodeležniki. „Ako smo otroci (Božji), pravi sv. Pavel ⁴⁾, smo tudi deležniki, deležniki Božji, sodeležniki pa Kristusovi“. Da se bomo vdeležili veličastva Kristusovega, moramo njemu podobni biti, hoditi po potu terpljenja, zatajevanja, zamorjevanja poželjivosti, prenašanja križa, kakor on. „Če z njim terpimo, pravi sv. Pavel ⁵⁾, bomo tudi z njim poveličani“. Živimo tedaj po Kristusovem zgledu, da bomo enkrat slišali zveličavne besede njegove: „Pridite, blagoslovljeni Očeta mojega“ ⁶⁾.

V. 3. „*Kteri, ko je svetloba časti, in podoba bitja njegovega*“. Sin ta je svetloba časti Boga Očeta, ali kakor ga sv. nicejski

¹⁾ Psalm. 2, 8. — ²⁾ Efež. 1, 21.; Kol. 1, 18. — ³⁾ Kol. 1, 16.; Jan. 1, 3. 10. — ⁴⁾ Rimlj. 8, 17. — ⁵⁾ Rimlj. 8, 17. — ⁶⁾ Mat. 25, 34.

zbor imenuje, luč od luči, je žar, kateri se vekomaj iz Boga Očeta, izvirne luči, bistveno izhaja. Ker luč precej pri svojem začetku svetlobo svojo razširja, uči sv. pisavec s temi besedami, da je Sin od vekomaj z Bogom Očetom ¹⁾. — Podoba bitja njegovega. Ker je v Bogu vse bistveno, je tudi Sin Božji bistvena podoba Boga Očeta, tedaj enacega Božjega bitja in Božje nature, kakor Bog Oče ²⁾. — „*In vse z besedo svoje moči nosi*“. Kakor je Sin Božji srednik vstvarjenja, tako je tudi on, kateri z besedo svoje moči, to je, z besedo, v kateri se moč njegova razodeva, vse ohranjuje. Kakor je bil svet z besedo vstvarjen ³⁾, tako bo tudi z besedo ohranjen. Iz teh besedi sv. pisavca pa tudi izhaja, da je ohranjenje sveta vedno vstvarjenje. — Kakor je Sin Božji stvarnik in ohranovavec vsega, tako je tudi on začetnik družega, duhovnega vstvarjenja, to je odrešenja. Zatorej pravi sv. apostelj: „*Je očiščenje od grehov opravil*“; v greškem je pridjano: sam po sebi, namreč s svojo smertjo na križu. — „*In sedi na desnici veličastva v visokosti*“; to je, in se je po zgotovljeni daritvi ko človek vdeležil Božjega veličastva in vladanja. Kristus s svojo popolno pokoršino do smerti na križu ni le samo nam odrešenja pridobil, ampak je tudi sebi, svoji človeški natori, povišanje pri Bogu zaslužil ⁴⁾. — Na Jutrovem je šega, da kralji posajajo na svojo desno in levo stran tiste, katerim svojo oblast dajo, jih svoje vlade vdeležujejo. Zatorej na desnici Božji sedeti, se pravi, imeti oblast Božjo, se veličastva in vladanja vdeležiti.

Kristijan! premisli, kdo je Jezus Kristus; je Sin Božji, enaka, bistvena podoba Boga Očeta, popolnoma enak Bog, kakor Bog Oče. Tudi ti si, ko si bil pri sv. kerstu preroben, in si postal otrok Božji, postal posinovljen sin Božji ⁵⁾; skerbi, da boš Bogu podoben v vsem svojem življenji, v vseh mislih, željah, besedah in v vsem dejanji; prosi Kristusa, da se za vselej tvojemu srcu vtisne, da boš lepa podoba Kristusova in večnega Očeta nebeškega. Pomisli, da ravno tisti Sin Božji, ki te je vstvaril, te tudi vedno ohranjuje; pomisli, da ravno ta Sin Božji se je tudi iz ljubezni do tebe včlovečil in te od grehov očistil, opravičil in posvetil, in sicer, ne kakor nekdanji veliki duhoven v stari zavezi z živinsko kervjo, ampak z lastno kervjo, s svojo darovavno smertjo ⁶⁾.

Spoznaj veliko ceno svoje duše, očiščena in posvečena je s kervjo včlovečenega Sinu Božjega. Skerbi, da ne boš nikdar duše svoje

¹⁾ Greg. Nis. — ²⁾ Fil. 2, 6.; Kol. 1, 15. — ³⁾ 1. Mojz. 1. 3. — ⁴⁾ Luk 24, 26.; Fil. 2, 8—10. — ⁵⁾ Rimlj. 8, 11. — ⁶⁾ Hebr. 9, 12.

omadeževal, ampak da bo vedno čistejši in svetejši; večkrat s svetim pevcem ¹⁾ reci: „Operi me če dalje bolj, o Gospod“! Naše serce očišeno od zemeljskih želj naj bo vedno pri Kristusu, z njim združeno, z njim, ki sedi na desnici Božji v nebesih vedno zedinjeno. Kakor se je Kristus za nas popolnoma daroval, tako se tudi mi njemu popolnoma vsi darujmo, njemu le živimo, zanj, za čast njegovo.

V. 4. „*In je toliko boljši od angelov (po greškem: postal), kolikor viši ime je memo njih dobil*“. Ta versta je v tesni zvezi s poprejšnjo. Da Sin (Božji) sedi na desnici Boga Očeta, kaže, da je častitljivši in mogočnejši memo angelov. Ime, katero ga nad angele povzdiguje, je, kakor v 5. versti pravi, ime Sin. Če sv. apostelj tukaj pravi, da je Kristus častitljivši in mogočniši memo angelov postal (kakor je v greškem), in da je ime: Sina podedoval (kakor je v greškem), je to le od človeštva Kristusovega razumeti. Kristus, ko človek se je nekaj časa po svojem zemeljskem življenji, po terpljenji in smerti pod angele ponižal ²⁾, potem pa svoji človeški natori pridobil (zaslužil) povišanje čez vse stvari, je tudi častitljivši in imenitnejši memo angelov postal. — Kristus je ko človek ime Sina podedoval. V stari zavezi so včasih tudi angeli ³⁾ imenovani sinovi Božji, toda ne v pravem pomenu, ker imajo le ime sinov Božjih, ne pa tudi natore, bitja Božjega; tudi prerojeni v Kristusu so imenovani sinovi ali otroci Božji, toda so le posinovljeni sinovi po milosti Božji; Kristus pa je bil zavoljo tesne zveze Božje in človeške natore v eni sami osebi (Božji) tudi ko človek natorni Sin Božji. On je tedaj ko človek ime Sina Božjega podedoval. — Sv. apostelj zdaj z reki sv. pisma stare zaveze skazuje, da je bilo že v stari zavezi prihodnjemu Odrešeniku (Mesiju) ime: Sina v posebnem, višem pomenu pridjano, in da bo zavoljo tega častitljivši in imenitnejši memo angelov oznanovan.

V. 5. „*Zakaj kteremu angelov je kdaj rekel (namreč Bog): Ti si moj Sin, dans sem te rodil*“? Sv. apostelj hoče reči: Če so tudi včasih angeli v sv. pismu v daljšem pomenu sinovi Božji imenovani, vendar Bog ni nikdar kacega angela svojega od vekomaj rojenega Sinu imenoval, kakor ga imenuje v družem psalmu. V tem psalmu govori Bog po sv. pevcu o Mesiju, čegar podoba je bil kralj David v svojem življenji, zoper kterega so se vzdignili hudobni; toda

¹⁾ Psalm. 50, 4. — ²⁾ Heb. 2, 9. — ³⁾ Job. 1, 6.; 2, 1.; 38, 7. Ps. 29, 1.; 89, 7. — Dan. 3, 25.

prazni so njih naklepi, nič ne bodo opravili, ker bo v svojem vstajenji in vnebohodu častitljivo zmagal vse svoje sovražnike. — Besede: dans sem te rodil, več sv. očakov razlaga od večnega rojstva Sinu Božjega iz Očeta, in besedo: dans razumevajo od večnosti, ker večnost nima ne pretečenosti ne prihodnosti (Avg.). — Drugi razlagavci (posebno greški) razkladajo besedo: dans od časnega rojstva Kristusovega, ko se je včlovečil, in je Kristus tudi ko človek Sin Božji postal. Ti razlagavci besedo: dans razumevajo od časa Kristusovega zemeljskega življenja. Še drugi pa besede sv. pevca razlagajo od vstajenja in vnebohoda Kristusovega; tedaj besedo: dans razkladajo od Kristusovega poveličanja, in ta zadnja razlaga ima sprédek pred poprejšnjimi, ker se bolj strinja s podobenskim psalmovim pomenom, ko je povzdignjenje kralja in njegovo maziljenje na Sionski gori v izraelskega kralja podoba poveličanja Kristusovega, katero se je v njegovem vstajenji začelo; ko je častitljivo od mrtvih vstal in v nebesa šel, je zmagal vse svoje sovražnike in je začel svoje duhovno gospodarstvo, katero zdaj sedé na desnici Božji v nebesih, pravem Sionu, ima, dokler mu Bog ne podverže vseh njegovih sovražnikov. Potem pa tudi sv. Pavel¹⁾ te besede sv. pevca naravnost razlaga od Kristusovega vstajenja. Ko je Bog Kristusa v njegovem častitljivem vstajenji in vnebohodu poveličal, je očitno s tem pokazal in poterdil, da je njegov Sin. — „In zopet: *Jest bom njemu Oče, in on bo meni Sin*“. Sv. pisavec hoče reči: In zopet kateremu angelu je kdaj Bog rekel: Jest bom njemu Oče i. t. d. Te besede merijo naj prvo na Salomona, kateri je po Božjem povelji Bogu tempelj sozidal, in kateremu je Bog po preroku Natanu obljubil, da bo njemu oče, in on bo njemu sin²⁾; v višem pomenu pa te besede veljajo od Kristusa, kateri je Bogu pravi, živi tempelj, cerkev, sozidal.

Kristijan! premisli in občuduj neskončno častitljivost in imenitnost Kristusovo! On edini je pravi Sin Božji, ker je od vekomaj rojen od Boga Očeta, in tedaj enacega bitja z njim. On je pa tudi po svojem človeštvu zavoljo tesne zveze z Božjo natoro v eni osebi Sin Božji, častitljivši in imenitnejši memo vseh angelov. Te častitljivosti in imenitnosti Kristusove se tudi mi vdeležujemo, ker smo po sv. kerstu udje njegovega telesa postali, in torej tesno z njim združeni. O kolika sreča, pa tudi kolikšna dolžnost naša, skrbeti, da bomo vedno sveto živeli, ker smo udje nar svetejšega telesa!

¹⁾ Dejanje apost. 11, 33. — ²⁾ 2. Sam. 7, 14.

V. 6. „*In kadar vpelje Pervorojenega zopet na svét, reče: In vsi angeli Božji naj ga molijo*“. Te besede so iz psalma 96, 7., kjer se od kraljestva Božjega in od premaganja vseh sovražnikov govori, kar pa sv. apostelj na Kristusa obrača in na zmago njegovo ob njegovem prihodu k sodbi, ko mu bo Bog vse sovražnike podvergel, in bo njemu vse podverženo, in ga bodo tudi angeli molili, to je, njega ko svojega Gospoda spoznali ¹⁾. — Ko sv. apostelj pravi zopet (vpelje), ima pred očmi prvo vpeljanje Kristusovo pri včlovečenji. — Kristusa imenuje tukaj ²⁾ Pervorojenega zastran njegovega človeštva; Kristus ko Bog je edinorojeni Sin Božji, ko človek pa je pervorojeni med kristijani, ker on je glava novega človeškega rodu, glava cerkve, po katerem so ljudje njegovi bratje in tedaj otroci (sinovi) Božji postali (2, 10.). Ko pervorojeni bo tudi nekdan v svojo popolno dedišino vpeljan, in potem bodo tudi angeli njemu ko kralju vseh stvari čast dajali, ga molili. —

Kristijani! iz tega spoznajmo svojo dolžnost Kristusa častiti in moliti. Če njega po Božjem povelji angeli, zavoljo katerih ni njih nature nase vzel, časte in molijo, kolikanj veči je naša dolžnost, njega častiti in moliti, ker je zavoljo nas, zavoljo našega odrešenja človek postal. Njega tedaj vselej častimo in molimo, in to bomo storili, ako bomo vse k njegovi časti in iz ljubezni do njega storili; to je pravo češenje Kristusa Jezusa, pravi sv. Avguštin, če bomo njemu podobni. Če bomo Kristusu v življenji in terpljenji podobni, bomo tudi enkrat njemu v poveličanji podobni ³⁾. —

Sv. apostelj dalje iz sv. pisma dokaže Kristusovo visokost nad vsemi angeli.

V. 7. „*In od angelov sicer reče: Duhove stori svoje angele, in plamen ognja svoje služabnike*“. Te besede so iz psalma 103, 4. V tej verstí pravi Bog od angelov, da se jih ko svojega orodja poslužuje, in jim k spolnovanju svojih povelj hitrost vetrov in moč ognja podeluje, da mu morajo celo ko vetrovi in ogenj služiti ⁴⁾. Vse drugači in veliko vikši govori Bog od Sina:

V. 8. 9. „*Sinu pa (reče): Tvoj sedež, Bog, je od vekomaj do vekomaj; palica pravice je palica tvojega kraljestva; — pravico ljubiš, in krivico sovražiš; za tega voljo je Bog, tvoj Bog, tebe z oljem veselja bolj pomazilil, ko tvoje tovarše*“. Besede te so spovzete iz 44. psalma v. 7. 8., v katerem sv. pevec pod podobo zveze zemeljskega

¹⁾ 1. Kor. 15, 28.; Fil. 2, 9. 10; Hebr. 10, 13. — ²⁾ in Rimlj. 8, 29.; Kol. 1, 18. — ³⁾ Rimlj. 8, 29. 30. — ⁴⁾ Jan. 5, 4.

kralja in neveste govori od prihodnjega Mesija (Odrešenika), Jezusa Kristusa, in od njegove neveste, svete cerkve, ker lastnosti, ktere v tem psalmu sv. pevec temu kralju prilastuje, se ne morejo nobenemu pozemeljskemu kralju prilastovati. V tem psalmu, kakor sv. Pavel tukaj uči, je Sin (Kristus) imenovan Bog in večni kralj, in sv. apostelj hoče reči: Angeli so v sv. pismu imenovani služni duhovi, Sin pa je imenovan Bog in večni kralj; ker Bog pravi Sinu: O Bog, tvoje kraljestvo, ki si ga ko Mesija vterjuješ, je večno kraljestvo, kraljestvo pravice, in za to, ker si pravico ljubil, te je Bog z oljem veselja bolj pomazilil, ko tvoje tovarše, tvoje brate, kristijane ¹⁾. — Kristus je bil že v svojem včlovečenji ko človek zavoljo tesne zveze Božje in človeške natore v eni osebi pomaziljen; toda z oljem veselja je bil pomaziljen pri svojem poveličanji ²⁾. — Palica pravice je palica pravična; ker je pa kraljeva palica ali žezlo znamuje kraljeve oblasti, hoče s temi besedami reči: V tvojem kraljestvu boš pravično vladal.

Preljubi! angeli v nebesih so služni duhovi Božji, v vsem vselej spolnujejo voljo Božjo. Če hočemo enkrat priti v nebesa, v društvo sv. angelov, prizadevajmo si, da bomo tukaj angelom podobni, da bomo duhovni v mislih, željah in dejanji, da, akoravno živimo v mesu, ne bomo po mesu živeli, da bomo vselej, z gorečnostjo in z veseljem voljo Božjo spolnovali, kakor to store sv. angeli. Sej naš večni kralj Jezus Kristus ljubi le pravico, sovraži pa krivico; zatorej tudi mi ljubimo le pravico, sovražimo pa vso krivico. Če je v tebi krivica, greh, ga Kristus sovraži, sovraži ga tudi ti. Kristus, ki greh sovraži, ga bo kaznoval; ako nočeš, da bi te enkrat kaznoval, kaznuj torej sam greh. In kakor je Bog Kristusa, zato ker je ljubil pravico, in sovražil krivico, pomazilil z oljem veselja, ko ga je poveličal, tako bo tudi nas, ki smo bili pri sv. kerstu maziljeni z gnado, enkrat pomazilil z oljem veselja, ko nas bo sodnji dan poveličal po duši in po telesu.

V. 10. „In (pristavi: Sinu reče, namreč Bog v sv. pismu): Ti, Gospod, si v začetku zemljo vterdil, in nebo je delo tvojih rok“.

V. 11. „Ona bota prešla, ti pa ostaneš, in vsa se bota kakor oblačilo postarala“.

V. 12. „in kakor ogrinjalo ji boš premenil, in bota premenjena; ti pa si zmirej ravno tisti, in tvoja leta ne bodo minula“. Te besede od 10.—12. verste so vzete iz psalma 101. (26.—28.), v katerem sv. pevec Bogu toži svojo revo v sužnosti, in ga prosi

¹⁾ Hebr. 2, 11. — ²⁾ Fil. 2, 8. 9.

iz nje rešenja; upa, da se bo Siona usmilil. V tem rešenji iz babilonske sužnosti pa sv. pevec vidi le podobo pravega rešenja iz duhovne sužnosti v Mesijevelem času. Toda, ko je poln veselja zavoljo tega upanja, misli, ali bom pač jest dneve te tolažljive in vesele prigodbe doživel, ker čuti, da je opešala njegova moč. Toda Gospod ostane, kakoršen je, akoravno se vse na nebu in na zemlji spremeni; on bo tedaj svojo obljubo dopolnil, in akoravno ne bo doživel tega Božjega blagoslova, ga bodo mlajši njegovi doživeli. Kar sv. pevec v psalmu govori od Jehova, od Boga, ki se je Izraelu razodeval, to sv. apostelj tukaj razlaga od Kristusa, ker Sin Božji je bil tisti Bog, ki se je v stari zavezi razodeval. Ta Sin je tukaj imenovan Gospod; od njega pravi sv. pevec, da je svet vstvaril, in da on vekomaj ostane. Kolikošna visokost Kristusova memo angelov! Angeli služijo (v. 7.), — Sin je Gospod; angeli so stvari, Sin je stvarnik sveta, večni in nespremenljiv. — Besede: v začetku si zemljo vterdil, pomenijo: v začetku sveta si zemljo vstvaril. — Ona, namreč zemlja in nebo, bota prešla, to je, bota spremenjena, obnovljena ¹⁾, ne bota vničena ali pokončana, ker podoba tega sveta prejde ²⁾.

Kristijani! nikdar ne pozabite, da podoba tega sveta prejde; vse, kar je na svetu, bo prešlo. Ne navezujmo torej svojega serca na časne zemeljske reči, na blago, čast, na veselja, sladnosti in dobrote tega sveta; vse zemeljsko ni vredno, da bi človek na tisto serce navezoval, ker zemeljska podoba tega sveta prejde. Prizadevajmo si za nebeške dobrote, za pravičnost, svetost, za dobra dela; in če bomo za te skerbili, bo Kristus, ki bo enkrat vse premenil, tudi naša umerljiva, terpljenju podveržena trupla premenil, in jih vpodobil svojemu častitljivemu telesu ³⁾. Premišljajmo, kam pojdemo, ko bomo premenjeni, — v nebesa, v kraj večnega zveličanja in veselja!

V praznik sv. Štefana, prvega spričevavca.

Berilo iz dejanja apostelnov 6, 8—10 in 7, 54—59.

V. 8. „*Tiste dni je Štefan, poln gnade in moči, delal čudeže in velika znamenja med ljudmi*“. Sv. Štefan, kterege sv. Lukež ⁴⁾

¹⁾ 2. Petr. 3, 10—12.; Rimlj. 8, 20. — ²⁾ 1. Kor. 7, 31. — ³⁾ Fil. 3, 21.
— ⁴⁾ Dej. ap. 6, 5.

imenuje moža polnega vere in svetega Duha, je bil od apostelnov diakon, cerkveni služabnik (šestega reda) posvečen, in delo njegovo je bilo, Božjo besedo oznanovati, kerševati, sv. obhajilo deliti, apostelnom streči pri sv. službi, pa tudi za revne skrbeti. Bil je poln gnade Božje¹⁾ in moči, kar se je vidilo v velikih čudežih, ktere je delal in kateri so pričali, da je od Boga poslan in da je to, kar oznanuje, zares Božja beseda, kar je tudi njegova serčnost, močnodušnost kazala, s ktero je Božjo besedo oznanoval.

V. 9. „*Vstalo jih je pa nekaj iz shodnice, ktera se imenuje Libertincev, in Cirencev, in Aleksandrijev, in tistih, kateri so bili iz Cilicije in Azije, ter so se prepirali s Štefanom*“. — Shodnice ali zbirališnice so bili kraji, v kterih so se Judje k molitvi in poslušanju sv. pisma zbirali. V takih shodnicah so oznanovavci Jezusove vere veči del Jude podučevali. — Libertinci (sprostenci) so bili tisti Judje, ki jih je Pompej (leta 63. pred Krist.) vjete v Rim pripeljal, potlej pa spustil (sprostil). — Cirenci so bili Judje, ki so prebivali v Cireni, Afrikanskem mestu. Aleksandriji pa so bili Judje, ki so prebivali v Aleksandriji, mestu v Egiptu. Cilicija je bila dežela male Azije. Vsa ta mesta so shodnice tudi v Jeruzalemu imela. — Azija, od ktere sv. pisavec tukaj govori, je obsegla dežele: Mizijo, Lidijo, Karijo in Frigijo.

V. 10. „*In niso mogli zoperstati modrosti, in Duhu, kateri je govoril*“, to je, niso mogli zoperstati keršanski modrosti in serčnosti, ktero mu je sv. Duh dal, ampak so sami pri sebi spoznati mogli, kako slab je njih zopergovor. —

Poglavje 7, 54. „*Kadar so pa to slišali, so se togotili v svojih sencih, in so z zobmi škripali zoper njega*“. Besede sv. Štefana so kakor meč presunile njih serca, in to notranjo bolečino so razodevali, da so z zobmi škripati začeli. Tako se je vresničilo, kar je sv. Pavel pozneje pisal: „Božja beseda je ostrejši ko vsak na obe strani oster meč, in seže do ločitve duše in duha, sklepov in muzga²⁾, to je, presune vse, tudi kar je naj skrivniši človeškega duha. Sv. Štefan ni hotel svojim sovražnikom zopergovoriti, ampak je po navdihnjenji sv. Duha Bogu prinesel dar zatajevanja samega sebe, dar molčanja.

V. 55. „*Ker je pa bil poln svetega Duha*“. Ko bi sv. Štefan ne bil poln sv. Duha, kateri ga je poživiljal, vodil, razsvetljeval in poterjeval, bi ne bil nikdar vpričo toliko viših duhovnov in farizejev tako serčno govoril. — „*Se je ozerl v nebo*“, je telesne oči in svo-

¹⁾ Dej. ap. 4, 33. — ²⁾ Hebr. 4, 12.

jega duha proti nebu obrnil, vzdignil, kakor ti, ki molijo in od Boga pomoči pričakujejo. — „*In je vidil*“, namreč v sv. Duhu zamaknjen z očmi svojega duha. — „*Božje veličastvo*“, namreč tisto nebeško svetlobo, v kateri se je Bog v stari zavezi vidno razodeval ¹⁾. — „*In Jezusa stati na desnici Božji*“. Drugači se bere v sv. pismu, da Jezus sedi na desnici Božji; v tej versti pa sv. Štefan dvakrat pravi, da Jezus stoji. To prav lepo razlaga sv. papež Gregorij: „Sedi tisti, ki sodi in vlada; stoji pa tisti, ki se vojskuje in pomaga. Sv. Štefan je vidil Jezusa stati, ker je bil Kristus njegov pomočnik“. — „*In je rekel: Glejte! vidim nebesa odperla*“. Zemeljski Jeruzalem je zginil spred njegovih oči, in odperl se je njegovemu pogledu nebeški Jeruzalem. — „*In Sinu človekovega stati na desnici Božji*“; vidim Zveličarja ko glavo in kralja rešenega človeštva v častitljivi, spremenjeni človeški natori, obdanega z Božjo močjo in oblastjo. (Glej razlago božični praznik Hebr. 1, 3.) — Besede: sin človekov so spovzete iz preroka Daniela 7, 13., kateremu se je Mesija v ponočni prikazni kakor sin človekov prikazal. Jezus se je tako imenoval, ker Judom, ki so imeli krive zaumene od Mesijevega kraljestva, ni hotel naravnost reči, da je Mesija. Toda slehern, kdor je v mislih imel besede Danielove, je lahko spoznal, da Jezus, kadar se je Sinu človekovega imenoval, je hotel naznaniti, da je Mesija. Hotel je pa tudi Jezus s temi besedami naznaniti svoje poniževanje v včlovečenju.

V. 56. „*Zavpili so pa z velikim glasom, in zatisnili svoja ušesa*“, da bi namreč ne slišali bogokletstva, za katero so udje velikega zbora poprejšnje besede Štefanove imeli. — „*In vsi kmali nanj planili*“, — brez zaslišanja zatoženega, kar Mojzesova postava tirja, da se nobeden ne obsodi, in ne kaznuje, ako ne bo popred zaslišan ²⁾.

V. 57. „*In so ga pahnili iz mesta*“, ker obsojeni so bili zunaj mesta umorjeni ³⁾. — „*In s kamnjem pobijali*“; ker po Mojzesovi postavi ⁴⁾ je moglo bogokletstvo s kamnjanjem kaznovano biti. — „*In priče so položile svoja oblačila k nogam mladenča, kateremu je bilo ime Savel*“. Priče so namreč mogle po Mojzesovi postavi ⁵⁾ perve kamne v obsojenega zagnati. Da so ložej kamne lučali, so zgornja oblačila (plajše) slekli, in jih mladenču Savlu po imenu, zročili. Savel, v Tarzu v Ciliciji, deželi male Azije rojen, se je v Jeruzalemu postave in vsega zročilnega uka učil; kmalo potem, ko je bil sv. Štefan umorjen, je bil kristijan in apostelj ⁶⁾.

¹⁾ 2. Mojz. 24, 16.; — Iz. 6, 3.; psalm. 24, 7. — ²⁾ 5. Mojz. 19, 15. —

³⁾ 3. Mojz. 24, 14. — ⁴⁾ Mojz. 24, 16. — ⁵⁾ 5. Mojz. 13, 10.; 17, 7. — ⁶⁾ Dej. ap. 9, i. t. d.

V. 58. „*In so kamnjali Štefana, kateri je klical rekoč: Gospod Jezus! sprejmi mojo dušo*“. Sv. Štefan kliče k Jezusu, ker ga je vidil stati, in torej pripravljenega mu pomagati, in ga k sebi vzeti. Ko sv. Štefan k Jezusu moli, in ga prosi, da naj sprejme dušo njegovo, je s tem pokazal svojo vero, da Jezus je pravi Bog, in da je on Gospod zveličanja, tisti, ki ljudem zveličanje dodeli.

V. 59. „*In je pokleknil*“. Zase je molil stojé, za sovražnike moli klečé, da je s tem pokazal svojo veliko ljubezen do sovražnikov, in da bi v tej svoji ponižnosti tolikanj ložej sovražnikom sprosil odpuščenje pri Bogu. — „*In z velikim glasom vpil, rekoč: Gospod! ne prištevaj jim tega greha*“, da bi namreč za vselej pred teboj stal, in jih dan sodbe pogubil ¹⁾; s katerimi besedami je sv. Štefan ravno to izrekel, kar Kristus na križu: „Odpusti jim; sej ne vejo, kaj delajo“ ²⁾. Ta molitev sv. spričevavca je storila, uči sv. Avguštín, da se je Savel spreobrní. — „*In ko je to izrekel, je zaspal v Gospodu*“. — Kristijanu in pravičnemu, ki v Kristusa, zmagovavca smerti, veruje, je smert spanje ³⁾. — Preljubi! v življenji sv. Štefana vidimo, kako svet, hudobni ljudje resnico sovražijo in preganjajo. Kar se je takrat zgodilo, to se je vselej zgodilo, in se bo zgodilo, da resnica in njeni oznanovavci bodo sovraženi. Luč, resnica, nima tovarštva s temò, z lažjo ⁴⁾; tako se tudi nasledovavci laži in resnice ne morejo spovzeti. To je že Kristus svojim učencem oznanil, ko je rekel: „Ako vas svet (hudobni ljudje) sovraži, vedite, da je mene poprej sovražil, ko vas“ ⁵⁾. „Ni učenec čez učenika, ne hlapec čez gospodarja“ ⁶⁾, to je, vi se ne morete boljšega nadjati, kakor je mene zadelo. „Učencu je zadosti, da je, kakor njegov učenik, in hlapcu, kakor njegov gospod“ ⁷⁾. Če je bil Kristus, glava, zavoljo resnice sovražen in preganjan, morajo tudi udje njegovi pripravljeni biti, zavoljo resnice sovrašтво in preganjanje terpeti. — Kakor si je sv. Štefan prizadeval Jude oprostiti zmote in hudobije, in jih pridobiti resnici, enako moramo tudi mi si prizadevati druge, če vidimo, da v zmoti in v grehu žive, na pot resnice in svetosti pripeljati, in ne smemo obupati, če naše besede in naše prizadevanje nima precej vspeha. Misel, da smo svojo dolžnost storili, in ravnali, kakor keršanska ljubezen od nas tirja, nas mora v takošnih okolišinah tolažiti. Če smo obrekovani in krivično stiskani in zatirani, smo v takošnem terpljenji podobni sv. Štefanu; bodimo mu tudi podobni v svojem

¹⁾ Ps. 49, 21. ²⁾ Luk. 23, 34. ³⁾ 1. Kor. 7, 39.; 11, 30.; 15, 18. — ⁴⁾ 2. Kor. 6, 14. 15. — ⁵⁾ Jan. 15, 18. — ⁶⁾ Mat. 10, 24. — ⁷⁾ Mat. 10, 25.

obnašanji in dejanji do teh, ki nam krivico delajo. Sv. Štefan se je v svojem terpljenji v nebo ozerl, je svoje oči in svojega duha vzdignil k Jezusu v nebesih, in zádobil je moč, posnemati svojega Zveličarja. Kakor Kristus, kateri, kakor sv. Peter ¹⁾ piše, „ko je bil preklinjan, ni klel; ko je terpel, ni pretil“, ampak je molil za svoje sovražnike, — tako je tudi sv. Štefan molil za te, ki so ga kamnjali. Tudi mi v terpljenji obrnimo svoje oči in svojega duha k Jezusu v nebesih, in tudi mi bomo dobili moč, ravnati po zgledu sv. Štefana; s tem bomo pa tudi storili, kar Kristus zapove, ko pravi: „Ljubite svoje sovražnike (dobro jim želite, vošite), dobro jim storite, kateri vas sovražijo, in molite zanje, kateri vas preganjajo in obrekujejo, da bote otroci svojega Očeta, ki je v nebesih“ ²⁾. Da bi si bil sv. Štefan venec nebeški (kar ime njegovo pomeni) pridobil, se je le vojskoval z orožjem ljubezni, in je povsod zmagal. Tudi mi tedaj vterdimo svojo vero z ljubeznijo, in jo v dejanji pokažimo; potem bomo tudi mi, kakor sv. Štefan, molili za svoje sovražnike: Gospod! ne prištevaj jim tega greha; bomo pa tudi mi enkrat sladko v Gospodu zaspali, in prejeli venec večnega zveličanja.

V nedeljo pred novim letom.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Galačanov 4, 1—7.

Galačani, ki so bili veči del spreobrnjenci iz ajdovstva, so se dali judovsko mislečim krivim učenikom iz Jeruzalema pre-motiti, da je spolnovanje Mojzesove postave potrebno, ako kdo hoče biti Abrahamov otrok, in se vdeležiti blagodarov Mesijevega kraljestva, to je, opravičenja, posvečenja in večnega osrečenja, zve-ličanja. Nasproti tem pa sv. Pavel uči, da Mojzesova postava kristijanov, naj že bodo od judovstva ali od ajdovstva spreobrnjeni, ne veže. So namreč dvojni sinovi ali otroci Abrahamovi; majhni, ki so v otročjih letih, še pod oblastjo, in ti so Judje, — in od-rašeni, ki so moško starost dosegli, in ti so vsi kristijani, ti, ki so bili poprej ali Judje, ali ajdje. Kar pa Jude, kakoršen sem tudi jest po svojem rojstvu, zadeva, pa to opomnim: Mi kristijani iz Judov smo bili sicer zavoljo svojega rodú od Abra-

¹⁾ 1. Pet. 2, 23.— ²⁾ Mat. 5, 44. 55.

hama že poprej deležniki Božje deležnine, to je blagodara Mesijevega kraljestva; toda, ker še v otročjih letih, smo bili majhni; zatorej zdaj pravi:

V. 1. „*Bratje! dokler je naslednik majhen, se ne razloči od hlapca, dasiravno je gospodar vsega*“. Hoče reči: Kakor je hlapec pod svojim gospodarjem, ki ga po svoji volji vlada, enako je tudi naslednik (deležnik), dokler je majhen (otrok, neodrašen) pod svojim varhom, ki ga po svoji volji vlada; in kakor hlapec nič nima lastnega, enako tudi naslednik (otrok), akoravno je po pravici gospodar vseh reči sporočnikovih, dedišine ne more po svoji volji obračati in storiti, kar bi hotel, je, kakor da bi nič ne imel.

V. 2. „*Ampak je pod varhi in oskerbniki*“, kateri ga namreč vladajo, in dedišino oskerbujejo. — „*Do časa, kateri je postavljen od očeta*“; to je, do časa, katerega je oče v sporočilu odločil, da bo njegov naslednik (deležnik) pod svojim varhom in oskerbnikom. Akoravno postava odločuje, koliko časa je kdo majhen, in kdaj zamore sam svoj gospod postati, vendar se ne more očetu pravica odreči, zavoljo posebnih vzrokov odločiti čas, kdaj zamore njegov naslednik sam prevzeti gospodarstvo dedišine. — Akoravno Bog ne umerje, je vendar primera Boga z umerlim očetom prav pripravna, ker brezno (prepad) med Bogom in neodrešenim človeštvom je večji, kakor brezno (prepad) med mrtvim očetom in njegovim otrokom.

V. 3. „*Tako smo bili tudi mi, dokler smo bili majhni*“; hoče reči: Tudi mi spreobrnjenci iz Judov, akoravno smo bili ko Abrahamovi otroci že po svojem rojstvu deležniki obljube ali blagodara Abrahamu obljubljenega (zveličanja v Kristusu), smo bili majhni (otroci). Judje so bili majhni do prihoda Kristusovega; po Kristusu so ljudje moško starost dosegli ¹⁾, to je, popolnost gnade in resnice zadobili v oziru spoznanja Božjega in Božjih reči. Judje so bili pred Kristusovim prihodom majhni, ker so le telesna znamenja, podobe vidili, ne pa duhovnih reči, ktere so tista znamenja in poboje pomenile; bili so majhni tudi v oziru svojih želja, po katerih so le časne, zemeljske dobrote ljubili, ktere je Bog obljubil tem, ki njegovo postavo spolnujejo. — „*Sužnji pod prvim ukom sveta*“. Pervi uk sveta pomeni tukaj ²⁾ judovsko šegno postavo, ktera se prvi, začetni uk imenuje, ker je s svojimi začetnimi, prvimi resnicami, s pobožnimi šegami in duhovnimi opravili pripravljala na keršanski čas, na evangelij, na popolno resnico Božjo, ktero nam je Kristus prinesel. Kakor je bila stara zaveza v primeri z

¹⁾ Efež. 4, 13. — ²⁾ in Kol. 2, 8.

novo čas otročjosti človeštva, tako so bile tudi judovske šegne postave in duhovna opravila s pomenljivimi znamenji in podobami prvi poduk za viši modrost, za popolno resnico, ktera nam je bila v Kristusu razodeta ¹⁾. Kakor pa prvi poduk v kakošni vednosti deloma to obsega, tako je bila tudi v tistih šegnih postavah in duhovnih opravih deloma zakrita Božja resnica, ktero je Kristus golo in odkrito prinesel. Zakaj vse te šegne postave in opravila, ki so bile pomenljiva znamenja in podobe, so kazale na prihodnjega Odrešenika, in so pri ljudeh ohranile spomin grešnosti in zadolženja in želje po prihodnjem Odrešeniku. Zatorej pravi sv. Avguštín: „Nova zaveza je v stari skrita“. Za tega voljo so te šegne postave in duhovna opravila, kadar je Kristus prišel, svoj pomen zgubile. — Te šegne postave se imenujejo prvi uk sveta, ker so, kakor svet, minljive; slabe (v. 9.), ker niso imele moči, človeka opravičiti, in ker so bile, ko je Kristus prišel, nekoristne; revne pa, ker so bile le senca prihodnjih dobrot ²⁾, ktere same na sebi nič niso bile, katerim je le Kristus pravi pomen dajal, po katerem smo neskončno bogastvo gnade in resnice zadobili, namreč opravičenje, posvečenje in zveličanje ³⁾. Sv. apostelj hoče tedaj reči: Tudi mi spreobrnjeni Judje, dokler smo bili majhni (otroci), smo bili pod svojim varhom, pod svojo postavo, kateri smo mogli ko sužnji služiti. — Ker so pa Judje vsa druga ljudstva namestovali, in z vernimi ajdi v Kristusu eno ljudstvo, en novi človek postali ⁴⁾, je bilo pripravlanje Judov na keršanski čas, na Kristusa, tudi pripravlanje ajdov; torej sv. apostelj z Judi vred zastopi tudi spreobrnjence iz ajdov. Tedaj, preden je Kristus prišel, je bila na svetu le sužnost. Judje so bili sužnji postave, ajdje pa, kateri niso poslušali in delali po natorni postavi ⁵⁾, so živeli v sužnosti greha in malikovanja.

Preljubi! mi smo kristijani, in nismo več majhni, otroci, ampak smo po nauku sv. Pavla ⁶⁾ postali v Kristusu popolni mož, v katerem je edinost v veri in spoznanji, ker imamo popolno spoznanje resnice, ktero je Kristus prinesel, torej imamo duhovno moško starost. Ker tedaj nismo več otroci, varujmo se, da se ne bomo, kakor Judje, le zunanjih reči in znamenj deržali, in mislili, da je že zadosti, če nektera pobožna opravila, ktera nam dopadejo, spolnujemo, ali če smo udje te ali une bratovšine, ali se kakošnih posebnih pobožnost vdeležujemo, ali ta ali une ojstra dela oprav-

¹⁾ Jan. 1, 17. — ²⁾ Kol. 2, 17. — ³⁾ Efež. 1, 3. 7.; 2, 7. — ⁴⁾ Efež. 2, 14. 15. — ⁵⁾ Rimlj. 2, 12. 14. 15. — ⁶⁾ Efež. 4, 13. 14.

ljamo, pogosto v cerkev hodimo, molimo in sv. zakramente prejemamo; vse to je dobro in koristno, toda s tem še ni vse storjeno, v tem še ne obstoji vera in tudi ne prava pobožnost; če pri teh pobožnih opravilih sebe ne zatajujemo, nismo ponižni, če vnamar pustimo pravico, usmiljenje in ljubezen do bližnjega, bližnjega ostro sodimo, ga obrekujemo, opravljamo; če le z ustnicami Boga častimo, serce naše pa je daleč od njega ¹⁾, — potem, smo tudi mi podobni Judom, kateri so Boga le z ustnicami častili, komarja precejali, kamelo pa požirali, to je v manjših rečeh vestni bili, si pa nič vesti niso delali, ako so poglavitne zapovedi, pravičnost, usmiljenje in zvestobo do bližnjega, zanemarjali ²⁾. Kakor je Kristus učenikom postave in farizejem rekel, storiti, kar je imenitnejšega v postavi, in unega, kar je manjši, ne opustiti, — enako mora tudi kristijan, ako hoče resnično pobožen, bogaboječ biti, ne le za to skerb imeti, da bo pobožna opravila natanko spolnoval, in se posebnih pobožnost vdeleževal, rad molil, sv. zakramente večkrat prejemal, temuč tudi posebno zato, da bo dolžnosti svoje, ktere pravica in ljubezen do bližnjega od njega tirja, natanko spolnoval.

V. 4. „*Kadar je pa prišlo spolnjenje časa, je Bog poslal svojega Sina*“. Sv. apostelj hoče reči: Kadar je pa čas pretekel, ktereга je Bog od vekomaj za pripravljanje na prihodnjega Odrešenika odločil; ali: kadar je pretekel čas naše otročjosti, in prišel čas, nas iz stanu sužnjev v prostost vere in otrok Božjih prestaviti, je Bog poslal svojega Sina. Besede: spolnjenje časa pomenijo čas včlovečenja Sinu Božjega. Več od tega je povedano pri razlagi lista, ki se bere pri veliki maši božični praznik. — Če sv. apostelj pravi: Bog je poslal svojega Sina, ni tako razumeti, kakor da bi bil Sin Božji zapustil nebesa, naročje Boga Očeta in začel biti na zemlji; ker Sin Božji, ko je vselej povsod pričujoč, ni nikdar, akoravno je v svojem včlovečenju na zemljo prišel, zapustil naročja Očeta nebeškega, ampak je pri njem vselej in vekomaj ³⁾. „*Rojenega iz žene*“, ker je bil Kristus brez moža z močjo svetega Duha iz Marije device spočet in rojen. S temi besedami uči sv. apostelj, da je bilo v odrešenju človeka (od greha in pogubljenja) nar poprej potrebno, da je Sin Božji *človek* postal, ali človeško natoro nase vzel. Odrešenik je mogel biti Bog in človek. Biti je mogel Bog; človeštvo je namreč ležalo mrtvo v grehu in zmoti, in je bilo zavoljo tega ločeno od Boga. Se zopet

¹⁾ Mat. 15, 8. — ²⁾ Mat. 23, 23. — ³⁾ Jan. 1, 18.; 3, 13.

k Bogu vzdigniti in se z njim zediniti, je bilo človeštvu nemogoče; pa ko bi bilo tudi mogoče, se k Bogu vzdigniti, ni bilo mogoče, za neskončno zadolženje neskončno zasluženje pridobiti. Bog se je mogel človeštva usmiliti, ga k sebi vzdigniti, seboj zediniti, ker on, ki ima v samem sebi življenje ¹⁾, ima tudi moč, to, kar je mrtvo, dušo in telo oživiti ²⁾. Odrešenik je pa tudi mogel biti človek, ker je mogel biti ud, otrok človeškega rodu, da bi ga seboj zedinil, in tako začetnik, oče novega rodu postal. To uči sv. Pavel, ko v listu do Hebrejcev (2, 14.) piše: „Ker so tedaj otroci deležni mesa in kervi, se je ravno tako tudi on (namreč Kristus) obojega vdeležil, da bi s smertjo poterl njega, ki je imel oblast čez smert, to je hudiča“. S temi besedami hoče reči: Ker ti, ktere je Bog v Kristusa vsaditi, preroditi, otroke Božje storiti hotel, imajo slabotno človeško natoro, se je mogel tudi Kristus, ki je hotel njih drugi oče, začetnik novega rodu, biti, človeške natore vdeležiti, ker le ko človek je zamogel umreti, in s svojo smertjo (s pravno daritvijo) odvzeti, zbrisati zadolženje človeštva, in s svojim vstajenjem smert ljudi premagati; ali z drugimi besedami, oče novega rodu biti. In potem pristavi sv. apostelj (v. 16, 17.): „Ni prišel angelom na pomoč, ampak Abrahamovemu zarodu je prišel na pomoč; zato je mogel v vseh rečeh svojim bratom enak biti“. S tem hoče sv. apostelj reči: Ker je Kristus hotel ljudi, ne pa angelov odrešiti, je mogel biti ud človeškega rodu; ker le v človeštvu kakor celoti (ktera je v svojih udih tesno zvezana kakor eno telo 1. Kor. 12, 20.) se zamore podedovati zasluženje, kakor zadolženje. — „*In podverženega postavi*“; tedaj je bil podveržen obrezi in drugim poveljem postave, kakor vsak drugi judovski otrok, s tem razločkom, da Kristus ni le samo po vnanjem postavu spolnoval, ampak, da je to z dobro voljo, iz serca rad storil. Zavoljo tega se je tudi podvergel Janezovemu kerstu, in obiskoval judovske praznike.

V. 5. „*Da bi jih odrešil, kteri so bili pod postavo*“; hoče reči: da bi Jude odrešil od jarma in prekletstva Mojzesove postave. S temi besedami, ktere se ozirajo na poprejšnje: podverženega postavi, naznanja sv. apostelj namen in konec, zakaj je Bog svojega Sina poslal. — Besede: pod postavo biti, pomenjajo: podveržen biti postavi in prekletstvu, ker nihče s svojimi močmi (brez gnade Kristusove) ne more postave popolnoma spolnovati,

zatorej si mora vsak, ki je pod postavo, prekletstvo nakopavati ¹⁾. Od tega prekletstva postave je Kristus Jude odrešil, ko je, kakor pravi sv. Pavel ²⁾, za nas prekletstvo postal, to je, ko je prekletstvo, kazen za naše prestopne zoper postavo preterpel, za nas Božji pravici s svojo spravno daritvijo na križu zadostil ³⁾. — „*Da posinovljenje prejmemo*“, da po zasluženji njegovega odrešenja mi vsi, Judje in ajdje, v veri in kerstu otroci Božji postanemo ⁴⁾. S temi besedami naznanja sv. apostelj drugi namen in konec, zakaj je Bog svojega Sina poslal. Kolikor časa je bila Mojzesova postava s svojimi povelji in prepovedmi, in so bili njeni prestopi prekletstvu podverženi, je bila srednja stena med Judi in ajdi ⁵⁾; Mojzesova postava je Jude kakor nekaka pregraja oklenila (obdala), in jih je ločila od vseh družih ljudstev; Judje so tedaj le potem zamogli kako zvezo z ajdi storiti, če so to pregrajo poderli, tedaj če so postavo prestopili. Ko je Kristus s svojo spravno smertjo srednjo steno postave poderl, in Jude in ajde v veri storil enega novega človeka ⁶⁾, eno novo ljudstvo, eno skrivnostno telo ⁷⁾, so tudi ajdje postali pravi zarod Abrahamov, in so se vdeleževali blagodara svojega očeta, opravičenja, posvečenja in zveličanja. Zatorej tudi ne pravi sv. apostelj: da posinovljenje prejmejo, namreč ti, ki so bili pod postavo, ampak pravi: prejmemo, namreč mi Judje in ajdje. — Sv. apostelj pravi: da posinovljenje prejmemo, ker le Kristus ko Bog in človek, je natorni Sin Božji; vsi drugi, ki bodo po veri in kerstu iz Kristusa prerajeni, v Kristusa vsajeni ⁸⁾ in udje njegovega telesa ⁹⁾, so le posinovljeni otroci Božji ¹⁰⁾; poprej sužnji postave in greha so od Boga posinovljeni otroci postali.

V. 6. „*Ker ste pa sinovi, je Bog poslal Duha svojega Sina v vašo serca*“. Sv. apostelj hoče reči: Ker ste vi Galačani, spreobrnjenci iz Judov in ajdov, v Kristusu od Boga posinovljeni otroci postali, vam je Bog svetega Duha ko pečat tega posinovljenja in ko zastavo prihodnje popolne dedišine, to je večnega zveličanja po duši in telesu ¹¹⁾ podelil. — Ko sv. apostelj pravi: ste, zopet s tem zastopi vse Galačane, spreobrnjence iz Judov in ajdov. — Ker se sv. Duh enako od Očeta in Sina izhaja, in je od Očeta ¹²⁾

¹⁾ Gal. 3, 10. 11. — ²⁾ Gal. 3, 13. — ³⁾ Rimlj. 3, 25. — Efež. 1, 7. — Kol. 1, 14. — ⁴⁾ Gal. 3, 26. — ⁵⁾ Efež. 2, 14. — ⁶⁾ Efež. 2, 15. — ⁷⁾ Efež. 1, 22. 23.; 1. Kor. 12, 12. — ⁸⁾ Jan. 15, 1. 2. — ⁹⁾ Efež. 5, 30. — ¹⁰⁾ Rimlj. 8, 15. — ¹¹⁾ Efež. 1, 13. 14. — ¹²⁾ Jan. 14, 26.

in od Sina ¹⁾ poslan, se tudi imenuje Duh Sinov. Ko pravi Bog je poslal Duha svojega Sina v vaša serca, iz tega, kakor iz družih izrekov sv. pisma ²⁾, v katerih so kristijani tempelj sv. Duha imenovani, sv. očetje (Irenej, Ciril., Aleks., Bazilij, Krizostom., Ambrož., Avg., Atanaz., Gregorij Naz.) in cerkveni učenci (sv. Leon, Tomaž, Bonaventura) in drugi razlagavei sklepajo, da sv. Duh bistveno v prerojenih prebiva ³⁾. — „*Kteri vpije: Aba, Oče*“! Sv. Duh, hoče reči sv. apostelj, stori, da iz serca in z otročjim zaupanjem v molitvi Boga imenujemo, kakor ga je Kristus v dnevih svojega mesa ⁴⁾, to je, svojega človeškega življenja na zemlji Aba, Oče, imenoval. Razlagavei pri tej versti opomnijo, da je v teh besedah sv. apostelj naznanjena skrivnost presvete Trojice, in izhajanja Sina od Očeta, in sv. Duha od Očeta in Sina.

V. 7. „*Za tega voljo zdaj ni več hlapec, ampak sin*“. Hoče reči: Za tega voljo, ker si, kdor koli si mojih brancev, Duha Sinu Božjega prejel, kateri v tebi kliče: Aba, Oče, nisi več hlapec, kakor poprej, ko še nisi bil kristijan, ampak sin. — „*Ako je pa sin, je tudi deležnik po Bogu*“; to je, ako si pa sin, potem si tudi deležnik, namreč deležnik Mesijevega blagodara, namreč opravičenja, posvečenja in večnega zveličanja, toda ne zavoljo postave, ali zato, ker po mesu od Abrahama izhajaš, ker si iz Abrahamevega zaroda ⁵⁾, ampak to si po Bogu, kateri te je v Kristusu posinovil, in po sv. Duhu, kterege je poslal, tvoje posinovljenje zgotovil.

Preljubi! prvi človek Adam je bil sin, otrok Božji, grešil je, in ta greh je storil, da on in ves njegov zarod, vsi ljudje več niso bili otroci Božji, ampak so postali sužnji greha in hudiča. „Vsi, pravi sv. Pavel ⁶⁾, smo bili po natori otroci jeze“, to je, od rojstva sem grešniki in Bogu nedopadljivi, ker so vsi v njem (v Adamu) grešili ⁷⁾; in za tega voljo, ker so vsi ljudje grešniki, so tudi vsi prišli v pogubljenje ⁸⁾, so bili vsi, kakor Adam, kaznovani s smertjo duše in telesa. Da bi ljudje zgubljeno življenje duše zadobili, in rešeni bili iz sužnosti greha, hudiča, pogubljenja in smerti, je Bog v svojem neskončnem usmiljenji poslal svojega edinorojenega Sina na svet, in ta Sin Božji, ki je bil pravi Bog, se je tako ponižal, da je, kakor pravi sv. Pavel ⁹⁾, sam sebe v nič storil, ko je podobo hlapčevo nase vzel, človek postal, in nam

¹⁾ Jan. 15, 26. — ²⁾ 1. Kor. 3, 16.; 6, 19. Rimlj. 8, 9.; 14, 15. — Jan. 14, 23. — ³⁾ 2. Pet. 1, 4. — ⁴⁾ Hebr. 5, 7. — ⁵⁾ Rimlj. 9, 7. — ⁶⁾ Efež. 2, 3, 7) Rimlj. 5, 12. — ⁸⁾ Rimlj. 5, 16. — ⁹⁾ Fil. 2, 7.

popolnoma enak bil razun greha, in se je Bogu v spravno daritev za odrešenje ljudi dal, ko je bil njemu pokoren do smerti na križu. S to spravno daritvijo je bilo odrešenje sveta zgotovljeno, ker, kakor pravi sv. Pavel ¹⁾, Bog je v Kristusu svet seboj spravil“; in vsak, kdor vanj veruje, in bo keršen, se tega odrešenja vdeležuje. „Pravičnost Božja (to je opravičenje) je po veri Jezusa Kristusa za vse in nad vse, kateri verujejo vanj“, piše sv. Pavel v listu do Rimljanov (3, 22). — Preljubi! tudi za nas je Bog poslal svojega Sina, in tudi za nas je ta Sin Božji, ker smo bili tudi grešniki, spravno daritev v naše odrešenje opravil, in mi smo po zasluženji njegovega odrešenja v veri in kerstu otroci Božji postali, in Bog je tudi nam v pečat tega posinovljenja in ko zastavo prihodnje popolne dedišine, to je, večnega zveličanja po duši in po telesu, sv. Duha podelil. Premislite svojo veliko vrednost in imenitnost, da ste postali otroci Božji! Ali ni naša dolžnost, vedno živeti, kakor se otrokom Božjim spodobi? Bog je svet, skerbimo, da bomo tudi mi sveti. Varujmo se greha; zakaj, kdor greši, pravi Kristus, je suženj greha ²⁾. Sovražimo greh, kakor nar veči hudo, in k Bogu, ktereга otroci smo pri sv. kerstu postali, imejmo oči obrnjene, in k njemu v nebesa priti, si vedno prizadevajmo!

V novega leta dan,

**ali v praznik obrezovanja Jezusa Kristusa,
Gospoda našega.**

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Tita 2, 11—15.

Od tega je bilo že govorjeno v listu, ki se sv. božični praznik pri sv. maši o polnoči bere.

V nedeljo pred razglašenjem Gospodovim.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Galačanov 4, 1—7.

Zastran tega lista glej, kar se bere v nedeljo pred novim letom.

¹⁾ 2. Kor. 5, 19. — ²⁾ Jan. 8, 34.

V praznik razglasenja Gospodovega, ali sv. treh kraljev.

Berilo iz Izaija preroka 60, 1—6.

Prerok, ki je v sv. mestu Jeruzalemu prebival in pisal, ogo-varja Jeruzalem (kakor se pri sedemdeseterih prestavljavcih bere), ki je bil od Boga zapuščen, in od sovražnikov zelo razdjan, to je, ogovarja izraelsko ljudstvo, katero je v babilonski sužnosti živelo, popisuje njegovo rešenje iz te sužnosti; poglavitno pa v tem po-glavji popisuje veličastvo novega kraljestva Božjega, to je cer-kve Kristusove. Prerok namreč pravi, da se Bog v tem svojem kraljestvu vidno kaže (v. 1—3.), da želijo vsa malikovavska ljudstva vanjo sprejeta biti (4—13.), da se vsi njegovi sovražniki podveržejo, da poslednjič splošni mir v njem kraljuje. Popisuje pa to veličastvo, kakor je s preroškimi očmi v duhu vidil, že zgo-tovljeno. Ker je bilo prebivanje izraelskega ljudstva v tuji deželi podobno življenju v temi in zapušenju Božjemu, rešenje iz sužnosti primeri razsvetljenju, in zatorej pravi:

V. 1. „*Vstani, bodi razsvetljen, Jeruzalem*“! Izraelsko ljudstvo je sicer po svojem rešenji iz sužnosti boljši postalo, ker je zopet svojemu pravemu Bogu služilo, in se mu je Bog mnogokrat in po mnogih potih dobrotljivega skazoval, in so k njemu v Jeruzalem ljudje od blizo in daleč o velikih praznikih prišli, Boga častit in mu daril prinest, vendar pa več ni tistega veličastva in moči za-dobilo, kakoršno je pod kralji Davidom in Salomonom imelo. Iz tega se tedaj razvidi, da prerok v tem poglavji ni hotel le zemeljskega rešenja iz babilonske sužnosti in veličastva judov-skega kraljestva popisovati, ampak posebno in poglavitno popisuje duhovno rešitev iz sužnosti nevednosti, zmote in greha, in ve-ličastvo novega kraljestva Božjega, sv. cerkve Kristusove; v katero priti je Bog nar poprej Jude, in potem, ko Judje niso ve-rovati hotli, ajde vabil. — Bodi razsvetljen, to je, daj se razsvetliti, ne zametuj luči, razodenja, gnade zveličanja, ali z dru-gimi besedami: daj se posvetiti in zveličati. — „*Ker pride tvoja luč*“, to je, tebi obljubljeni Mesija se bliža in z njim tudi tvoje razsvetljenje, od kterega je že poprej ¹⁾ Bog rekel, da ga bo dal za luč narodom (nevernikom). Pri preroku Malahiju (4, 2.) je

¹⁾ Iz. 42, 6.; 49, 6.

Mesija imenovan solnce pravice, ker je luč sveta s svojim ukom in začetnik pravice (pravičnosti) po svoji gnadi. — „*In Gospodovo veličastvo nad teboj vzhaja*“, to je, veličastno razodenje Božje ti že vzhaja.

V. 2. „*Ker glej, tema pokriva zemljo in mrak ljudstva*“; to je, nevednost, zmota, greh obdaja vso zemljo in vsa ljudstva. — „*Nad teboj pa se bo Gospod prikazal*“; k tebi bo prišel Gospod, Bog (Mesija), kateri te bo oprostil zmote in greha. — „*In njegova čast se bo v tebi vidila*“, nad teboj bo razodel svoje veličastvo.

V. 3. „*In narodi bodo pri tvoji luči hodili, in kralji v svetlobi, ktera tebi vzhaja*“; hoče reči: tudi drugi narodi (neverniki, ajdje) se bodo vdeleževali tvojega razsvetljenja in zveličanja; tudi kralji in poglavarji bodo prišli k tvoji svetlobi, in z darili častili Boga.

V. 4. „*Vzdigni okrog svoje oči, in poglej, vsi ti se zbirajo in k tebi dohajajo*“; hoče reči: vzdigni kakor iz čuvajnice, s Sionske gore, svoje oči, in poglej na vse štiri kraje zemlje, in boš vidil, kako vsi malikovavski narodi k tebi pridejo in tvojo vero sprejemajo. — „*Tvoji sinovi bodo od daleč prišli, in tvoje hčere bodo od strani vstajale*“, to je, od vseh strani bodo k tebi vrele. V greškem: tvoje hčere bodo na ramah nošene; v hebrejskem: bodo na (tvoji) strani zrejene. Po teh besedah prerok Jeruzalem primerja materi, ki ima na persih svoje otroke, ki so ji bili vzeti.

V. 5. „*Takrat boš vidil, in boš poln veselja, in tvoje serce se bo čudilo in razširjalo, ko se bo spreobrnila k tebi primorska množica*“, to je malikovavci proti solnčnemu zahodu. — „*Ko moč narodov k tebi pride*“, to je, ko truma malikovavcev k tebi pride in se k tvoji veri spreoberne.

V. 6. „*Povodenj kamel te bo zagernila*“, to je, silno velika truma kamel te bo obdajala. — „*Dromedarji iz Madijana in Efe*“. Dromedarji so majhne pa hitre kamele (velblodi) z eno gerbo. — „*Vsi bodo prišli s Sabe, ter bodo (namreč v pričevanje svoje vere) prinesli zlatá in kadila, in bodo hvalo Gospodovo oznanovali*“. — Madijan, Efa in Saba so kraji v Arabiji proti vzhodu. Prerok hoče reči: Ne le narodi, ki prebivajo proti zahodu, ampak tudi ti, kateri prebivajo proti vzhodu, namreč Arabljani, bodo prišli na svoji tovarni živini, ter bodo seboj darov prinesli, in Boga častili.

Preljubi! prerok Izaija prerokuje v današnjem berilu, da bo nad Jeruzalemom luč vzhajala, k kateri bodo vsa ljudstva dohajala. Luč ta, od ktere prerok govori, je Jezus Kristus; ko se je on

Sin Božji v izvoljenem ljudstvu včlovečil in prišel v svojo lastnino ¹⁾, je k temu ljudstvu prišla luč, da bi njega in vse človeštvo razsvetlila in zveličala. Pač žalosten in nesrečen je bil stan ljudi pred Kristusom. Živeli so v nevednosti, zmoti in v grehu. Niso poznali pravega Boga, ne vedili, njega prav častiti; služili so malikom, ktere so si sami napravili iz kamnja ali lesa, ali pa so molili živali in ljudi; častili so te svoje malike s hudobnim dejanjem, z nečistimi in nesramnimi deli, s požrešnostjo in pijanostjo, z daritvami ljudi in nedolžnih otrok; bili so sužnji hudobnih strast; imeli so žene kot deklet in služabnice, podložne kot sužnje in blago, katero se prodaja. Niso nič vedeli od ponižnosti, od zatajevanja samega sebe, nič od ljubezni do sovražnikov; niso imeli upanja prihodnjega življenja, ker niso verovali neumerjočnosti duše, ne prihodnjega vstajenja, zakaj smert jim je bila vničenje človeka. Judje so sicer imeli pravo vero, so verovali v pravega Boga, verovali, da je duša neumerjoča, da je vstajenje od mertvih in življenje po smerti; toda bila je njih vera zelo popačena od njih učencikov, tako da so bili tudi Judje pred Kristusovim prihodom vdani nevednosti, zmoti in hudobiji. Prišel je obljubljeni Mesija, in z njim je prišla luč, ktera je nevednost in zmoto, duhovno temo, razgnala in z lučjo sv. resnice in gnade vse človeštvo razsvetlila. Jezus Kristus, včlovečeni Sin Božji, Odrešenik sveta je učil ljudi, Boga prav spoznati in častiti; učil je, kateri je poslednji cilj in konec človekov, kaj mora storiti, da ga bo dosegel; učil, da sedanje življenje na svetu ni naše obstoječe mesto, ampak da naša prava domovina je v nebesih; učil je, da ne zemeljske dobrote, učenosti in umetnosti, ne veselja in sladnosti tega sveta zamorejo človeka osrečiti, ampak le vera v Boga in v njega od Boga poslanega Odrešenika, ktera se v ljubezni razodeva, zamore človeka tukaj in vekomaj zveličati. Kristus je luč sveta s svojo gn'ado. Kakor solnce zemlji daje moč, da reči na nji rastejo in obrodijo, tako tudi Kristus človeka s svojo gnado podpira in ga zmožnega stori, dobra, zaslužna dela delati, hudo pa premagati. Kristus je luč sveta, ko vsem sveti z zgledom ponižnosti, ljubezni, poterpežljivosti in svetosti. — Modri iz jutrove dežele so bili pervine iz ajdov, kateri so prišli iskat solnca pravice, luč, ktera se je nad Jeruzalemom prikazala, so bili pervine iz ajdov, ki so obljubljenega Odrešenika prišli častit, in on luč sveta jih

¹⁾ Jan. 1, 11.

je razsvetlil, in časnó in vekomaj osrečil. Kristijani! tudi zavoljo nas je prišel Jezus Kristus, luč sveta, da bi tudi nas razsvetlil in zveličal. Ali smo se mu pustili razsvetliti? Kdor ne veruje, kar Kristus ali njegova cerkev uči, kdor ne hodi za Kristusom, ne živi po veri, ampak po svojih željah, kdor je suženj poželjivosti in greha, ta ni od Kristusa razsvetljen, ta živi v temi, v dušni slepoti. Ravno tega Kristusa, katerega so modri najdlí in od njega razsvetljeni bili, zamoremo mi vselej najti, in od njega razsvetljeni biti. Vedno je v svoji sv. cerkvi pričujoč, vedno v svoji cerkvi razodeva sveto resnico, in deli gnade. Poslušajmo zatorej radi in s hvaležnim srcem glas njegov, ko kliče, uči, opominja in svari po svoji cerkvi, in deržimo se zvesto sv. vere, katero nam cerkev označuje. Sv. keršanska vera nas pelje naravnost k Kristusu, nam kaže njega kralja v veličastvu, pa nas tudi uči, kaj nas čaka, če se bomo zvesto Kristusa, večnega kralja, deržali, in njemu stanovitno služili. Kristijan! ker želiš Kristusa v nebeškem veličastvu gledati, za tega voljo nikdar ne odverni svojih oči od njega; v njega, ki je solnce pravice, luč sveta, vedno glej z očmi vere, k njemu, začetniku gnade, pa tudi vselej zdihuj. Stanovitno hodi po poti, katero ti Kristusova cerkev kaže, in je nikdar ne zapusti, akoravno bi mogel zavoljo tega terpeti, ali celo dati svoje življenje. Imej zaupanje v Jezusa Kristusa, kateri, kakor pravi sv. Pavel ¹⁾, ko je sam terpel in bil skušan, je mogočen, tudi njim, ki so skušani (s terpljenjem in stiskami obiskovani) pomagati“.

Pervo nedeljo po razglašenji Gospodovem.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov 12, 1—5.

Sv. apostelj je v prvem delu (od 1. do 11. poglavja) svojega lista do Rimljanov dokazal, da so vsi ljudje, Judje in ajdje, ker so vsi grešniki, potrebni opravičenja, in da to opravičenje zamorejo prejemati le po veri v Jezusa Kristusa, Sina Božjega, ktera vera se mora pa v delih pravičnega življenja skazovati, ali delavna biti v ljubezni do Boga in do bližnjega. Zatorej v drugem delu, kateri se z dvanajstim poglavjem začne, daje sv. apostelj

¹⁾ Hebr. 2, 18.

mnoge nauke in opomine za pravo obnašanje, za pobožno dejanje, in sicer daje nar poprej splošno (12, 1—13, 14.), potem pa posebna opominjanja (14, 1—15, 13.). Ker tudi sv. cerkev želi, da bi kristijani svojo vero v pobožnem življenju pokazali, je tudi dvanajsto poglavje lista do Rimljanov odbrala, da se v treh oddelkih prve tri nedelje po razglašenju Gospodovem bere.

V. 1. „*Bratje! prosim vas pri usmiljenji Božjem*“, katero ste namreč dosegli, da vas je Bog, ki je začasno Jude, ki opravičenja le v spolnovanji postave brez vere v Jezusa Kristusa išejo, zaverigel, brez vašega zasluženja ¹⁾ kakor verne v svojo cerkev sprejel. — „*Da dajte svoja telesa v živ, svet in Bogu dopadljiv dar*“. To usmiljenje, katero vam je Bog skazal, mora biti naj močnejši nagib, njemu za to hvaležni biti, in to hvaležnost s spolnovanjem njegovih zapoved, s svetim življenjem skazati. — Judje so mogli po šegah svoje postave darovati meso žival, jagnjet in juncev, — pravi kristijan se mora pa, uči tukaj sv. Pavel, ker je ves človek odrešen, vsega Bogu darovati, tedaj mora tudi darovati svoje telo; s tem pa tudi uči, da mora kristijan svoje telo Bogu posvetiti. — Ko sv. apostelj pravi: v živ dar, nasproti mertvim živalim stare zaveze, s tem naznanja, da mora naše telo za Boga, k njegovi časti živeti, kar se zgodi, če mertvimo svoje meso in njegove ude v pokori. — Dalje pravi: v svet (dar); kakor je namreč v stari zavezi daritev (ali dar) mogla biti sveta, brez madeža, da je Bogu dopadla, enako mora tudi telo, katero kristijan Bogu daruje, sveta daritev biti, telo njegovo mora biti tempelj sv. Duha, v katerem sv. Duh prebiva ²⁾, kar se zgodi, če naše telo in ude njegovi le nebeškim rečem služijo, in se tistih nikdar v to ne poslužimo, kar je volji Božji nasproti. — „*Da bo vaša služba po pameti*“; hoče reči: da bo daritev mertvenja, zatajevanja in križanja telesa in udov njegovih ne le zunanja, kakor so bile judovske daritve, ampak duhovna, ktera v duhu človekovem svete misli obuja, ga zboljšuje, in Bogu čedalje prijetnejšega stori; potem le je zunanja služba Božja prava, in ker je po volji Božji, je tudi Bogu dopadljiva ³⁾.

Kristijani! kar je sv. Pavel vernim Rimljanom pisal, da darujejo svoja telesa v živ, svet in Bogu dopadljiv dar, to je tudi nam vsem rečeno. Sej so, kakor sv. Peter ⁴⁾ uči, vsi verni ali kristijani sveto duhovstvo, da darujejo duhovne darove, namreč pokore, zatajevanja, molitve, hvale in vseh čednost. V znamenje

¹⁾ Rimlj. 3, 24. — ²⁾ 1. Kor. 3, 16. — ³⁾ Jan. 4, 23. — ⁴⁾ 1. Petr. 2, 5, 9.

hvaležnosti darujmo tudi mi Bogu sebe in vse kar imamo. Judje so darovali meso žival; od nas tirja, da mu darujemo svojo dušo, svoj um in svojo voljo, pa tudi svoja telesa. Duhoven pri daritvi telesa je naša duša; altar je serce; meč je zatajevanje in mertvenje; ogenj je ljubezen; dar je naše telo, naše lastno meso, očišeno z vodo sv. kersta, in posvečeno z maziljenjem sv. Duha. „Boš vprašal, pravi sv. Krizostom, kako zamore telo postati daritev? Nič slabega naj ne gleda oko, in postalo je klavšina; nič gerdega naj jezik ne govori, in postal je dar; nič krivičnega naj roka ne stori, in postala je žgavni dar“. Toda ni še zadosti, da človek nič hudega ne stori, treba je, da dobra dela delamo; da roka daje milošnjo, da usta obrekovavce blagoslavlja, da ušesa z veseljem Božjo besedo poslušajo. Jezus Kristus, Sin Božji, ki je, kakor pravi sv. Peter ¹⁾, naše grehe nosil v svojem telesu na lesu, to je, ki je zadolženje grehov vsega človeštva na se vzel in zanj kazen preterpel, je tudi svoje telo Bogu popolnoma daroval, ne le, ko je bil križan in je na križu umerl, ampak vse njegovo življenje na svetu od rojstva do smerti na križu je bila vedna daritev njegovega telesa, ko je bil v revšini rojen, v revšini živel, po sv. deželi popotval in oznanoval zveličavne resnice, bolne ozdravljaj, cele noči molil, lakoto in žejo terpel. Po zgledu Kristusovem prinesimo tudi mi v dar svoja telesa; toda da bo ta daritev teles Bogu dopadljiva, jih moramo v svetosti ohraniti. Zatorej pravi sv. Pavel ²⁾: „Svojih udov ne dajajte grehu, kakor orožje hudobije, ampak dajte se Bogu, kakor taki, ki so iz mertvih oživel, in (dajte) svoje ude Bogu kakor orožje pravičnosti“. Sv. apostelj hoče reči: Ne obračajte udov svojega telesa nič več v službo greha, ampak, ko ste v sv. kerstu prerajeni k novemu življenju, obračajte jih v spolnovanje pravičnih, svetih del. —

Ker daritev telesa ima potem vrednost pred Bogom, če je sklenjena s ponovljenjem duha, ni pa po mislih hudobnega sveta, zatorej pravi sv. apostelj:

V. 2. „*In ne ravnaite se po tem svetu*“, hoče reči: ne ravnaite svojega življenja po mislih in dejanji grešnega, od Kristusa in od Boga ločenega, in hudemu vdanega sveta. Tudi grešni svet, ki ni v Kristusa veroval, je imel daritve telesa, ko so ljudje malikom darovali, in se večkrat grozovito mertvili; ker pa polni napuha niso greha zapustili, so bile vse njih daritve le zunanje. Enako so bile tudi pri Judih daritve, posti in mertvenja večkrat le zunanja,

¹⁾ 1. Petr. 2, 24. — ²⁾ Rimlj. 6, 13.

ktere, ker niso Božjih zapoved spolnovali, Bogu niso dopadle ¹⁾. — Po tem svetu. Judje so ves čas razdelili v čas pred Mesijem in v čas po Mesiju; pervega so imenovali ta svet, drugega prihodnji svet. Pri sv. keršanskih pisavcih, ali če Kristus te besede rabi, besede: ta svet pomenijo svet, kakoršen je brez Kristusa, namreč hudoben, brez odrešenja po Kristusu; temu svetu je nasproti prihodnji svet, kateri se bo pri Kristusovem častitljivem prihodu k sodbi pričel, ko bo vsa nespametna stvar rešena iz sužnosti, kateri je bila zavoljo Adamovega greha podveržena, in se bo vdeležila odrešenja in poveljanja v Kristusu ²⁾. — Ker sama zunanja daritev še ni zadosti, da Bogu dopade, zatoj pristavi: „*Temuč ponovite se s ponovljenjem svojega duha*“; hoče reči: vi, ki ste bili v Kristusu po sv. Duhu prerojeni, odložite starega duha, starega človeka, in vzemite v se duha Kristusovega, da se bodo v vaših mislih, občutljajih, željah in dejanjih Kristusov duh, njegove misli, občutljej, želje in dejanja vidile, kakor da bi Kristus v vas živel ³⁾. Kdor je tako v duhu ponovljen, zadobi pravo spoznanje dobrega. — „*Da preiskujete, kaj je dobra, dopadljiva in popolna volja Božja*“; to je, da v vsakterih zadevah spoznavate, kaj je volja Božja. Po greškem nekteri prestavljajo: da preiskujete, kaj je volja Božja, kaj je dobro, dopadljivo in popolno. Pomen ostane ravno tisti; ker z besedami: dobro, dopadljivo, popolno, se nravno dobro naznanja, to kar je po volji Božji. — Spoznanje volje Božje je tedaj bližnji namen ponovljenja duha. — Tudi nas opominja sv. apostelj, da se ne ravnamo po tem svetu. Ni zadosti, da le telo Bogu darujemo, moramo zlasti darovati tudi svojo dušo, tako da je duša duhoven in dar. To pa storimo, da ne posnemamo mišljenja in poželenja tega sveta, da ne spovzamemo naukov tega sveta, ki so nasproti Kristusovemu nauku, in da nimamo želja do posvetnih, zemeljskih rečeh, do bogastva, časti, veselj in sladnost tega sveta; zakaj, kdor je v Kristusu po sv. Duhu prerojen, in je vstal k novemu, svetemu življenju, ta ne iše in ne želi reči tega sveta, ker podoba tega sveta mine, ampak iše in hrepeni po nebeških dobrotah. Vprašajmo se: Ali se nismo dozdej ravnali po tem svetu? ali nismo spovzeli mišljenja tega sveta, in ali se nismo kdaj vdali navadam, ktere so bile Božjim zapovedim nasproti? Vprašajmo se: kakošna je bila naša obleka? ali ni bila pohujšljiva? kakošne so bile zabave, kterih smo se kdaj vdeleževali? kakošne so bile osebe,

¹⁾ Iz. 58, 3. Cah. 7, 5. — ²⁾ Rimlj. 8, 20. 22. — ³⁾ Gal. 2, 27.; 2, 20. Efež. 4, 24.

s katerimi smo hodili, se pogovarjali? Če smo se dozdej ravnali po tem svetu, opustimo to dejanje precej, in ravnajmo za naprej po duhu, ki je bil v Kristusu po sv. Duhu prerojen in ponovljen, da bodo naše misli, želje in dejanja podobna Kristusovim.

V. 3. „*Zakaj po milosti, ki mi je dana*“, to je, po svojem apostoljskem poklicu (službi). Milost ali gnado imenuje tukaj sv. Pavel svojo apostoljsko službo, da je poklican apostelj ajdov. — „*Rečem vsem, kateri so med vami: Nikar bolj modrovati; kakor se spodobi modrovati, ampak modrovati, kar je prav*“. Te besede so v tesni zvezi z zadnjimi besedami poprejšnje verste: Kaj je volja Božja; rečem vam, da nihče prevzetno od sebe ne misli, in se čez druge ne povzdiguje, ampak pohlevno misli od sebe, kakor je prav ¹⁾. S temi besedami opominja sv. apostelj verne Rimljane k pohlevnosti in ponižnosti. — „*Kakor je Bog slehernemu podelil mero vere*“, hoče reči: Vsak si to storiti in spolniti prizadevaj, v kar ga je Bog poklical in zmožnega storil po gnadi vere, katero mu je podelil, in ktera gnada vere je mera, po kateri Bog slehernemu v cerkvi duhovne darove deli. Beseda: vera tukaj ne pomeni, kakor nekteri razlagavci mislijo, naravnost darove vere, namreč tiste duhovne darove, kateri so se vernikom v prvem času keršanstva delili o prejemanji sv. Duha ²⁾ ampak pomeni, kakor drugod, vero, po kateri človek v Kristusa veruje, ktera vera je podlaga (vzrok) tistih duhovnih darov, o katerih sv. apostelj v naslednjih verstah nekatere imenuje; ker po meri te vere Bog slehernemu razne duhovne darove deli. —

Preljubi! z besedami tretje verste priporoča sv. Pavel pred vsem drugim ponižnost, po zgledu Kristusovem. Kakor je Kristus svojo pridigo na gori začel: „Blagor ubogim v duhu, to je, ponižnim, enako tudi sv. Pavel drugi del tega lista, v katerem daje mnoge nauke in opominjanja k pobožnemu življenju, začne z opominjanjem k ponižnosti, ko tukaj uči, da je volja Božja, da nihče prevzetno od sebe ne misli in se čez druge ne povzdiguje. Ponižnost je, kakor vera, podlaga duhovnega poslopja; ponižnost izžene iz človeka napuh, in človeka zmožnega stori za gnado Božjo, ker se, kakor sv. Jakop pravi, Bog prevzetnim ustavlja, ponižnim pa daje gnado (4, 6.). Če je človek ponižen, mu Bog da gnado vere, po kateri k Bogu pristopi, in zadobi opravičenje. Po meri ponižnosti deli tudi Bog svoje gnade in darove. Ponižnost nam pridobi, pa tudi ohrani vero. O kako potrebno je, da smo ponižni!

¹⁾ 1.Kor. 4, 6. — ²⁾ Dej. ap. 2, 4.

V. 4. 5. „*Zakaj kakor imamo v enem telesu veliko udov, vsi udje pa nimajo ravno tistega opravila; — takó nas je veliko eno teló v Kristusu, slehern pa smo eden družega udje v Kristusu Jezusu, Gospodu našem*“. — Sv. apostelj razlaga s temi besedami različnost gnad vere in duhovnih darov s podobo vzeto od človeškega telesa. Človeško telo ima veliko udov, vendar pa vsi ti mnogoteri udje so ena celota, eno telo. Vsak ud ima po Božji naredbi svoje opravilo, katero je v ohranjenje in v prid vsega telesa ¹⁾. Enako je tudi s cerkevjo; tudi cerkev je eno telo, katerega glava je Kristus ²⁾, udje tega telesa so verni, kristijani, kateri so bili pri sv. kerstu po sv. Duhu v Kristusa vsajeni, in so postali udje telesa Kristusovega. Vsak kristijan ima svoj posebni poklic, in ne živi sam zase, ampak za vse, v prid vseh vernih, vse občine ali cerkve; slehern smo eden družega udje, to je, slehern smo med seboj sklenjeni, udje, ki eden družega pomoči potrebujemo. V Kristusu, ki je glava tega telesa, je polnost gnade in resnice; od te polnosti prejme vsak ud, po meri svoje vere, duhovne darove v prid vsega telesa (vse cerkve).

Kristijani! po nauku sv. Pavla smo mi verni eno skrivnostno telo, katerega glava je Kristus, mi pa smo udje njegovi. Kakor pri človeškem telesu vidimo edinost telesa, veliko udov in različna opravila, toda vsa v prid vsega telesa; enako je tudi pri Kristusovem skrivnostnem telesu velika množica udov (vernih); je pa tudi edinost, vsi verni so sklenjeni in združeni po veri in ljubezni s Kristusom, svojo glavo, in med seboj; je različnost opravil v prid vsega telesa, vse cerkve. Kaj pač izhaja iz te tesne zveze s Kristusom in med nami. Kakor je glava pri človeškem telesu pglavitno, ker od glave vse življenje dohaja, in iz glave še le duša vse telo prešinja, tako je tudi Kristus, ker je začetnik novega, prerojenega človeštva, cerkve, ktera je njegovo telo, glava njegova, od katerega po sv. Duhu vse duhovno življenje dohaja. Zatorej je tudi naša dolžnost, ki smo udje Kristusovega telesa, da se po njem, ki je glava, vsi obnovimo in spremenimo, da v njem rastemo ³⁾, da njemu zmiraj bolj podobni postanemo in se zmiraj tesnejši z njim združimo. Mi vsi smo pa tudi udje enega in ravno tistega telesa, katerega glava je Kristus; nobeden izmed nas ni telo, vsak je le ud. Torej naj se nobeden nad družega ne povzdiguje; vse, kar smo in imamo, smo in imamo po milosti Božji. „Ako kdo, pravi sv. Pavel, od sebe meni, da je kaj, ker

¹⁾ 1 Kor. 12, 12—26. — ²⁾ Efež. 1, 22.; 4, 15. Kol. 1, 18. — ³⁾ Efež. 4, 15.

nič ni, sam sebe zapelje“ ¹⁾. Če je kdo več darov od Boga prejel, naj ne bo prevzet; kdor jih je manj prejel, naj drugih ne zaviduje. Kakor so udje telesa človeškega tesno med seboj sklenjeni, tako bodimo tudi mi, ki smo udje enega skrivnostnega telesa Kristusovega, po sv. keršanski ljubezni med seboj združeni; in kakor vsak ud telesa s svojim opravilom pomaga v prid vsega telesa, tako se tudi mi podpirajmo in si vzajemno pomagajmo; sej „ljubezen, kakor pravi sv. Pavel ²⁾, je dobrotljiva, ni nevošljiva, ne išče svojega“.

Drugo nedeljo po razglasenji Gospodovem.

Berilo iz lista sv. Pavla do Rimljanov 12, 6—16.

Z listom, ki se današnja nedeljo bere, sv. apostelj nadaljuje list poprejšnje prve nedelje. V listu poprejšnje nedelje je namreč vernim dokazal, da so vsi eno telo, dasiravno je veliko udov; z besedami današnjega lista pa dokazuje, da različnost udov ne nasprotuje vzajemni združenosti in edinosti, ker nimajo vsi tistega opravila. Vsak ud ima namreč svoje posebno opravilo, in ostane na mestu, katero mu je Bog na telesu odkazal.

V. 6. „*Bratje! po milosti, ktera nam je dana, imamo razne darove*“. S temi besedami začne razlagati posamezne darove. Zastran duhovnih darov je to opomniti. Cerkev je ena lepo staknjena in sklenjena celota ³⁾, je kakor sv. Pavel uči, eno telo ⁴⁾, in sicer eno telo v Kristusu ⁵⁾, ali naravnost telo Kristusovo ⁶⁾, je, kakor pravi sv. Pavel, Kristus sam ⁷⁾, namreč skrivnostni Kristus, ki je ravno cerkev sama; v cerkvi Kristus vedno živi, in po sv. Duhu odrešenje ljudi zgotavlja. Prav lepo piše sv. Avguštín: „Ves Kristus je glava in telo; glava edinorojeni Sin Božji, in telo njegova cerkev; ženin in nevesta, dva v enem mesu“. Udje tega telesa so vsi verni ali kristijani. Sv. Duh, kateri vse ude poživlja, pa je tako rekoč duša tega telesa, ker se njegova gnada kakor znotranja oživljajoča moč skozi vse zdrave ude razliva. Posamezni darovi, ktere sv. Duh posameznim udom po različnosti njih

¹⁾ Gal. 6, 3. — ²⁾ 1. Kor. 13, 4. — ³⁾ Efež. 4, 16. — ⁴⁾ 1. Kor. 12, 13. — ⁵⁾ Rimlj. 12, 5. — ⁶⁾ 1. Kor. 12, 27. Efež. 1, 22. 23.; 4, 12. Kol. 1, 24. ⁷⁾ 1. Kor. 12, 12.

služb v cerkvi, ali po njih natorni zmožnosti v prid vse celote deli, so duhovni darovi. Sv. Pavel v prvem listu do Korinčanov (12, 1—12. 28—36.) imenuje devetere duhovne darove; v današnjem listu do Rimljanov samo sedmere našteva; njih število se ne da določiti, ker sv. Duh darove deli po svoji volji in po potrebah cerkve. Bogoslovci posebne darove sv. Duha imenujejo zgolj darove ali milosti, ali milosti iz milosti (*gratiae gratis datae*), ker zavoljo njih človek ni Bogu prijetniši, ampak so le dani v prid vse celote, vse sv. cerkve. Temu nasproti so drugi darovi, ki jih Bog ljudem v prid njih lastne duše in zveličanja deli, jih Bogu prijetniši store, in te bogoslovci imenujejo posvečujoče darove, posvečujoče gnade (*gratiae gratum facientes*). Pervi dar tukaj sv. apostelj imenuje prerokovanje, ko pravi: „*Ali prerokovanje, po meri vere*“; hoče reči: Ako ima kdo dar, s čeznatorno navdihnjeno besedo Božje skrivnosti učiti, ali prihodnje reči napovedovati, naj se to zgodi po meri vere. Ko sv. apostelj pravi: po meri vere, s temi besedami uči, da to, kar navdihnjen prerok govori, mora biti po nauku Kristusove cerkve; kajti nauk, kakor je v cerkvi Kristusovi shranjen, je edina mera, po kateri se mora to, kar prerok govori, presojevati; če to ni po nauku sv. pisma ali ustnega izročila, ni pravi prerok.

V. 7. „*Ali službo v služenji*“; to je, če ima kdo dar za kako cerkveno službo, naj ostane v mejah daru ali poklica, in naj ne hrepeni po višjem. Beseda služba pomeni tukaj vse cerkvene službe po raznih stopinjah, namreč službo apostoljsko, službo škofovsko, mašniško službo, službo diakonov. „*Ali kdor uči, v podučevanji*“; to je če ima kdo dar učiti, naj ostane v tem poklicu.

V. 8. „*Kdor opominja, v opominjanji*“; kdor ima dar opominjanja, namreč k svetemu, pobožnemu življenju (kar se zdaj stori v homilijah), naj se derži tega daru ali poklica ¹⁾. — „*Kdor podeluje, v priprostosti*“; kdor je poklican v podeljenje milošinje ²⁾, ali kateremu je izročena služba, milošinjo deliti, naj to službo prav po pravici, zvesto opravlja, ne po zunanjih zadevah ljudi. — „*Kdor je čez druge postavljen, v skerbi*“; kdor ima dar vladanja cerkve, nad vernimi čuti in jih vladati, naj to z gorečnostjo in s pravo skerbjo stori. — „*Kdor usmiljenje skazuje, v veselji*“; to je, kdor ima dar bolnikom streči (nekteri to razumevajo od vseh del usmiljenja), naj to službo z veseljem opravlja; kajti veselega darovavca ljubi Bog ³⁾.

¹⁾ Dej. ap. 13, 15. — ²⁾ Dej. ap. 6, 1—6. — ³⁾ 2. Kor. 9, 7.

Kristijani! mi vsi smo po sv. kerstu udje enega skrivnostnega telesa Kristusovega, in Bog nam je po svoji milosti različne darove podelil; zatorej je naša sveta dolžnost, da se prejetih darov s hvaležnim srcem do Boga v ta namen poslužimo, zavoljo kterega nam jih je Bog dal, namreč v prid vsega telesa, vse sv. cerkve, ker nihče ne živi sam zase, ampak za vse skupaj. Da bi se to zgodilo, naj nihče ne sega po opravilih, ki niso v njegovem poklicu, ampak vsak naj ostane pri tem poklicu, kateri mu je od Boga podeljen, kakor se udje človeškega telesa derže svojega opravila, katero jim je Bog v ohranjenje vsega telesa odkazal. Če se bo slehern zvesto deržal svojega poklica, in v njem dolžnosti svoje natanko spolnoval, bomo povikševali Božjo čast, podpirali dušni prid bližnjega, vterdili svoje posvečenje, in bomo tako vsi cerkvi, Kristusovemu skrivnostnemu telesu, v prid. —

Ker je podeljenje milošinje in skerb za bolnike sad ljubezni, sv. apostelj zdaj govori od ljubezni, ko pravi:

V. 9. „*Ljubezen bodi brez hinavšine*“. Sv. apostelj hoče reči: Ljubezen do Boga in do bližnjega mora biti brez hinavšine, to je takošna, koja izhaja iz čistega namena, koja je brez sebičnosti in hlinjenja, resnična, koja ne obstoji le v besedah, ampak je pripravljena, se v prid bližnjega darovati. Prava keršanska ljubezen se le dobrega derži, in sovraži hudo tudi nad tistimi, ktere ljubi, in iše z vsemi pomočki jih od hudega očistiti, ravna enako telesnemu zdravniku, ki bolezen sovraži nad bolnikom, in rabi vse pomočke svoje zdravilne vednosti, da bi bolnika ozdravil; zatorej pravi sv. apostelj: sovražite hudo, deržite se dobrega“.

V. 10. „*Z bratovsko ljubeznijo se med seboj ljubite*“; kajti vsi verni, ker so otroci enega Očeta v nebesih, so si bratje v Kristusu; zatorej je Kristusova zapoved: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe ¹⁾. — „*S poštovanjem si pridite med seboj naproti*“. Prava keršanska ljubezen se opira na poštovanje, ker v vsakem človeku, tudi v grešniku, spoštuje podobo Božjo, rešenega Kristusovega.

V. 11. „*Ne bodite leni v skerbi*“, namreč za prid bližnjega. — „*Bodite goreči v duhu*“; bodite polni gorečnosti v svojem duhu. Sv. Duh je, kateri človeškega duha presune; je kakor luč in ogenj, ker človeškega duha razsvetli v veri, in ga gorečega stori v ljubezni. — Da bo pa gorečnost našega duha prava, pristavi: „*služite Gospodu*“, to je, gorečnost vašega duha mora biti

¹⁾ Luk. 10, 27.

v službi Gospodovi. Zatorej moramo bližnjega ne zavoljo njega, ampak zavoljo Boga ljubiti, mi moramo v njem Boga ljubiti, ker kar bratom storimo, to ima Bog, kakor bi bili njemu storili ¹⁾). Plamen serca mora vselej kviško, k Bogu obrnjen biti, drugači je ta gorečnost le ogenj sebičnosti.

V. 12. „*V upanji bodite veseli*“; hoče reči: V upanji prihodnjega večnega plačila, katero je obljubljeno tem, ki bližnjega zavoljo Boga ljubijo, bodite veseli. — „*V nadlogi poterpežljivi*“. Upanje prihodnjega večnega nebeškega plačila da človeku serčnost in moč, vse nadloge poterpežljivo terpeti. Da bomo pa to upanje in to serčnost v nadlogah vedno ohranili, pristavi sv. apostelj: „*V molitvi stanovitni*“, namreč bodite. — V naslednjih verstah opominja sv. apostelj k nekterim delom, v katerih se ljubezen do bližnjega razodeva.

V. 13. „*V potrebah svetim podelujte*“; hoče reči: imejte potrebe vernih, svojih keršanskih bratov za svoje, in glejte, da jih boste zljajšali ali zmanjšali. Ljubezen naša do bližnjega mora sicer vse obsegati, ker smo vsi bratje med seboj (ker smo vsi od Boga iz enega Adama vstvarjeni); toda bliže so nam verni, kristijani, ker so z nami udje enega telesa; zatorej smo dolžni tem pred vsemi drugimi ljubezen skazati. — „*Tuje radi sprejemajte*“, namreč tuje kristijane, ki popotvajo, radi pod streho sprejmite, in jim postrezite. Tuje sprejemati se v sv. pismu kakor posebno delo keršanskega usmiljenja priporoča ²⁾). Toda ni še zadosti, bratom dobrote deliti ali tuje pod streho sprejemati in jim postreči; prava ljubezen do bližnjega obsega tudi sovražnike. Kolikor dalje se ljubezen Božja razteguje, toliko dalje se mora tudi ljubezen otrok njegovih raztegovati; torej mora tudi sovražnike obsegati; zatorej pravi sv. apostelj:

V. 14. „*Dobro jim vošite, kateri vas preganjajo, blagoslovite in nikar ne kolnite*“. Enako govori Kristus ³⁾ od ljubezni do sovražnikov. Pravi kristijan ima terpljenje in preganjanje za dobroto Božjo, ker ga očiščuje, in ga pelje k svojemu poslednjemu namenu in koncu. On ima tedaj sovražnika za svojega dobronika. Kdor ima pravo ljubezen do bližnjega, mu ne voši le dobrega, ampak mu tudi, ako zamore, dobrote podeli.

V. 15. „*Veselite se z veselimi; jokajte z jokajočimi*“. Ker smo udje enega telesa, moramo tudi z drugimi vernimi vred vse, kar njih zadeva, ali dobro ali hudo čutiti, kakor je to pri človeškem telesu. „Če en ud kaj terpi, pravi sv. Pavel ⁴⁾), vsi udje z njim terpe; in če se povelečuje en ud, se vesele z njim vsi udje“.

¹⁾ Mat. 25, 40. — ²⁾ Hebr. 13, 2.; 1. Pet. 4, 9. — ³⁾ Mat. 5, 44. ⁴⁾ 1. Kor. 12, 26.

V. 16. „*Bodite ene misli med seboj*“. Kakor je med udi človeškega telesa lepa edinost, tako tudi vi, ki ste udje enega telesa Kristusovega, živite v edinosti. In ker iz hrepenenja druga čí misliti, kakor drugi, pride prevzetnost, pristavi sv. apostelj: „*Nikar si visocih reči ne domišljajte*“; to je, ne hrepenite po visokem, in ne povzdigujte se eden čez drugega, imejte vselej pred očmi svojo revšino, kako malo ali nič imate in ste iz sebe, ampak vse le od Boga in po drugih. — „*Ampak nizkih se deržite*“; to je, ne odtegujte se nižjim službam, opraviлом, zavezam, kadar je vašim vernim bratom v prid.

Preljubi! sv. apostelj Pavel opominja, kakor ste slišali, k ljubezni do Boga in do bližnjega in tudi k ljubezni do sovražnikov. To opominjanje zadeva vse kristijane, torej tudi nas, ker tudi naša dolžnost je Boga in bližnjega, pa tudi sovražnike ljubiti. Ljubiti moramo pa resnično, ne, kakor pravi sv. Janez ¹⁾, z besedo, tudi ne z jezikom, ampak v dejanji in v resnici. Boga in bližnjega pa v resnici ljubimo, če spolnujemo Božje zapovedi. „Kdor spolnuje njegovo (Božjo) besedo (Božje zapovedi), pravi s. Janez ²⁾, v tem je resnično ljubezen Božja popolna“. Kdor pa Boga ljubi, ta ljubi tudi svojega bližnjega. „To zapoved, piše sv. Janez ³⁾, imamo od Boga, da, kdor ljubi Boga, naj ljubi tudi svojega brata“ (bližnjega). „Kdor ne ljubi svojega brata, kterega vidi, kako more Boga ljubiti, kterega ne vidi ⁴⁾“. Če bomo bližnjega resnično ljubili, ga bomo ko podobo Božjo in rešenega Kristusovega spoštovali, vse hudo nad njim sovražili, in si prizadevali, ga zopet na pravo pot pripeljati; s tem bomo pa tudi pokazali svojo gorečnost v službi Božji, ker bomo bližnjega zavoljo Boga in v Bogu ljubili, in to ljubezen v delih dobrotljivosti pokazali. To ljubezen do bližnjega pa tudi pokažemo, če podpiramo revne katoliške občine med nevernimi ali krivovernimi, da si morajo zidati cerkev, ali poslopja za duhovnega pastirja ali za šolo; če podpiramo misionarje, to je oznanovavce katoliške vere med neverniki ali krivoverci. Ker je Kristus, ki je glava telesa, kterega udje smo mi, na križu za svoje sovražnike molil, moramo tudi mi po njegovem zgledu ljubiti svoje sovražnike, jih blagosloviti, jim dobro vošiti in storiti in za nje moliti. Posebno pa si bomo bližnjega pridobili, in ga k ljubezni do nas nagnili, če bomo v vseh njegovih zadevah mu sočutje skazovali; tedaj z njim veselim se veselili in z njim žalostnim žalovali. Zakaj z

¹⁾ 1. Jan. 3, 18. — ²⁾ 1. Jan. 2, 5. — ³⁾ 1. Jan. 4, 21. — ⁴⁾ 1. Jan. 4, 20.

bližnjim v sercu čutiti dobro ali hudo, je posebno delo ljubezni, ker je že Bog serce človeško tako vstvaril, da se ne more popolnoma veseliti, če ni drugega človeka, ki bi se z njim veselil; in zopet se mu žalost takošna zdi, da je ne more prenesti, če nobena ni, ki bi tisto z njim čutil in zmanjševal. Kdor se z veseljem veseli in z žalostnim žaluje, v dejanji pokaže, da se zatajuje, ker tukaj nase pozabi in ves le za bližnjega živi. Zatorej opominja že modri Sirah: „Ne pušaj jokajočih brez tolažbe, in z žalostnimi žaluj“ (7, 38.).

V praznik presvetega imena Jezusovega.

Berilo iz dejanja aposteljnov 4, 8—12.

V. 8. „*Tiste dni*“, ko sta bila namreč Peter in Janez peljana iz ječe, v katero sta bila dejana zavoljo Petrovega govora, katerega je po čudnem ozdravljenji hromovega do ljudstva imel, sta bila postavljena pred veliki zbor. — „*Je rekel Peter, napolnjen s svetim Duhom*“. Kar je Kristus svojim učencem obljubil, da jim bo sv. Duh v pomoč, kadar bodo zavoljo njega vojeni pred svetne viši oblasti, vidimo tukaj spolnjeno ¹⁾; zakaj sv. Peter govori tukaj s takošno modrostjo in serčnostjo, da je očitno, da je Duh Očeta nebeškega, ki v njem govori. — „*Poglavarji ljudstva in starašini, poslušajte*“! Poglavarji ljudstva so bili udje velikega zbora (sinedrij imenovan), kije imel 72 udov, in je bil v Jeruzalemu, katerega udje so bili veliki duhovni, pismouki in starašini ljudstva. Ko tukaj sv. Peter pravi: poglavarji ljudstva in starašini, hoče reči: Vi udje velikega zbora, in soseben vi starašini, (Izraelovi, kakor je v greškem). —

V. 9. „*Ako sva danes presojevana zavoljo dobrote nad bolnim človekom, v kom je bil ta ozdravljen*“, to je, v čigavi moči je bil ta ozdravljen (v. 7.). —

V. 10. „*Bodi znano vam vsem, in vsemu Izraelovemu ljudstvu, da v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa, Nazareškega*“, to je, v moči Jezusa Kristusa. Jezus po hebrejsko: Ješuah se pravi: Zveličar, Odrešenik. — Kristus greška beseda, po hebrejsko: Mašijah, Mesija, pomeni v našem jeziku: Maziljeni.

¹⁾ Mat. 10, 18--20.

Maziljene so Judje imenovali duhovne ¹⁾, kralje ²⁾ in preroke ³⁾, kateri so bili z oljem maziljeni, in v svojo službo posvečeni in vpeljeni. Od časa preroka Daniela pa se Maziljeni imenuje poglavitno tisti duhoven, kralj in prerok, od kterega so preroki prerokovali, in kterega so vsi pobožni v Izraelu željno pričakovali, ki bo Izrael (ves človeški rod) rešil in kraljestvo Božje, katero je bilo po grehu razderto, zopet vstanovil, to je Odrešenik iz hiše kralja Davida. — „*Ki ste ga vi križali*“. Akoravno niso sami Judje Kristusa križali, ampak rimski vojšaki, vendar pravi, ki ste ga vi križali, ker so bili Judje vzrok, da je Pilat dal Kristusa križati, ko so vpili: križaj, križaj ga ⁴⁾. — „*Kterega je Bog obudil od mrtvih*“. Kakor človeka je Bog Oče Kristusa obudil od mrtvih; kakor Bog pa je Kristus v svoji moči (v moči svoje Božje nature) od mrtvih vstal ⁵⁾. Bogu Očetu se pa večkrat v sv. pismu obujenje Kristusovo v življenje prilastuje, ker se dela vsegamogočnosti, kakoršno je obujenje mrtvega v življenje, Bogu Očetu prilastujejo. — „*V tem*“, to je, v moči tega Jezusa Kristusa. — „*Stoji ta pred vami zdrav*“.

V. 11. „*Ta*“, namreč Jezus, — „*je kamen, kateri je bil zaveržen od vas zidavcev, kateri je postal vogelni kamen*“. — Te besede so iz 117. psalma (v. 22.), na ktere se tudi besede pri preroku Izaiju (28, 16.) povračajo. V tem psalmu sv. pevec v bližnjem ali zgodovinskem pomenu govori od Izraelskega ljudstva, in prerokuje, da to ljudstvo, akoravno bo od ajdov zaničevano in zaverženo, je vendar poklicano, prvo biti na zemlji. V višem ali podobenskem pomenu je pa v tem psalmu govorjenje od prihodnjega Mesija, da bo podlaga, dno novega Božjega kraljestva, kateri bo Jude in ajdje v eno samo cerkev združil. Tudi Kristus sam te besede nase obrača ⁶⁾, in sv. Peter jih tukaj in v prvem listu (2, 6. 7.) od Kristusa razlaga, ko uči, da Jezus, obljubljeni in poslani Mesija je vogelni kamen, podlaga, dno vsega keršanskega poslopja, Božjega kraljestva. Na vero v njega prihodnjega Mesija je bila vstanovljena in zidana cerkev stare zaveze, judovska cerkev, Božje kraljestvo, kakor se je od začetka med Judi prikazalo; vera v Kristusa od Boga poslanega je pa zdaj podlaga, dno cerkve nove zaveze ⁷⁾, ko on vse ljudi v eno samo cerkev združi. Za tega Kristusa

¹⁾ 3. Mojz. 4, 3. 5. 16. Ps. 105, 15. — ²⁾ Ps. 2, 2. Iz. 45, 1. — ³⁾ 3. Kralj. 19, 16. — ⁴⁾ Jan. 19, 6. — ⁵⁾ Jan. 2, 19.; 10, 18. — ⁶⁾ Mat. 21, 42. — ⁷⁾ 1. Kor. 3, 11.

viši duhovni, pismoučeni in starašini, ki so bili poklicani zidati v hiši Božji, to je ljudi v Božje kraljestvo zbirati, niso nič marali, so ga zaverгли. Ker so to storili, je poslopje judovske cerkve razpadlo, in Izraelsko ljudstvo brez Mesija, ki je bil duša njegova, je postalo enako mertvememu truplu. Ravno to, kar je sv. apostelj v podobi izgovoril, zdaj brez podobe, pove, ko pravi:

V. 12. „*In v nikomur drugem ni zveličanja*“, namreč pravega. — „*Zakaj nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem, v katerem bi mogli zveličani biti*“; hoče reči: ni drugega, v katerem po Božji določbi in napravi moremo pravo, večno zveličanje doseči. Beseda: ime v sv. pismu večkrat pomeni bistvo, osebo ¹⁾, tako tudi tukaj: pomeni osebo Kristusovo.

Preljubi! v nikomur ni pravega zveličanja, kakor le v Jezusu Kristusu, ker le Jezus Kristus zamore odrešenje in zveličanje dati ljudem; zakaj le njega je Bog ljudem na zemlji dal, da po njem v večno zveličanje pridejo. Vse človeštvo je po grehu prvih staršev prišlo v sužnost greha, hudiča, pogubljenja in smerti, in ni bilo mogoče, se iz te sužnosti rešiti. Bog sam se je mogel človeštva usmiliti, in ga, ki je bil popolnoma ločen od njega, k sebi vzdigniti. To je storil, ko je poslal v naše odrešenje svojega edinorojenega Sina, Jezusa Kristusa, na svet, in ta je za neskončno zadolženje neskončno spravno daritev opravil, ko je bil Očetu nebeškemu pokorn do smerti na križu ²⁾. Po tej spravi daritvi je bil, kakor pravi sv. Pavel ³⁾, svet z Bogom spravljen. Da bo pa slehern v resnici z Bogom spravljen, ali odrešen, se mora tega odrešenja vdeležiti, in to se zgodi po veri v Jezusa Kristusa in po sv. kerstu. „Kdor veruje in bo keršen, pravi Kristus, bo zveličan ⁴⁾“. In sv. Pavel oznanuje: „Pravičenost Božja (to je, opravičenje in posvečenje) je po veri Jezusa Kristusa za vse in nad vse, kateri verujejo vanj“ ⁵⁾. Deržimo se tedaj stanovitno Kristusa; on srednik med Bogom in človeštvom, kateri je po Božji določbi in napravi podlaga novega kraljestva Božjega, sv. cerkve na zemlji, naj nam bo vselej vogelni kamen; in to nam bo, če bomo terdno vero v njega Bog-človeka, Odrešenika in Zveličarja sveta, imeli, in sicer takošno vero, ktera, kakor sv. Pavel uči ⁶⁾, po ljubezni dela; ker le vera v ljubezni, ktera se v ljubezni do Boga in do bližnjega razodeva, človeka opraviči in zveliča. Primeri, kar je povedano v praznik razglasenja Gospodovega v. 6., velikonočni ponedeljek v. 43.

¹⁾ Mat. 10, 20. Jan. 1, 12.; 2, 23. — ²⁾ Filip. 2, 8. — ³⁾ 2. Kor. 5, 19. —

⁴⁾ Mark. 16, 16. — ⁵⁾ Rimlj. 3, 22. — ⁶⁾ Gal. 5, 6.

Tretjo nedeljo po razglasenji Gospodovem.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov 12, 16—21.

Današnje berilo je konec dvanajstega poglavja lista do Rimljanov, v katerem sv. apostelj razlaga poglobitve dolžnosti keršanskega življenja.

V. 16. „*Bratje! ne bodite sami pri sebi modri*“. Kdor je sam pri sebi ali v svojih očeh moder, se modrejšega domišlja memo družih, in zaničuje misel, svete in podučenje družih, takošen ravna zoper bratovsko ljubezen, razdira mir in edinost. — Zatorej nikdar ne pozabimo, da duhu keršanstva, kateri je duh edinosti in ljubezni in ponižnosti, ni nič bolj nasproti, kakor prevzetnost, prevzetno mišljenje od sebe in prevzetno povzdigovanje samega sebe čez druge. Že po preroku Izaiju Bog govori: „Gorje vam, kateri ste modri v svojih očeh, in sami pri sebi razumni“ (5, 21.). Iz tacega prevzetnega mišljenja od sebe so prišle ločitve in razpori v cerkvi in v kraljestvih. „Modrost, ktera je od zgorej (se od Boga izhaja), pravi sv. Jakop (3, 17.), je mirna, ponižna, prizanesljiva, polna usmiljenja in dobrega sadu“ (dobrega dejanja). „Neumna je modrost tega sveta“, pravi sv. Pavel ¹⁾, ker, kakor zgodovina uči, so modri tega sveta, ko so razodenje Božje vnemar pušali, zašli v malikovanje in vse hudobije ²⁾.

V. 17. „*Nikomur ne vračujte hudega s hudim*“; hoče reči: nikomur, naj bo kristijan ali ne, ne vračujte hudega s hudim, „ker, kakor sv. Peter pravi, ste v to poklicani, da blagodar (namreč večno zveličanje) v deležnino posedete“ ³⁾. Enako uči Kristus ⁴⁾. — „*Prizadevajte si za dobro, ne le pred Bogom, ampak tudi pred vsemi ljudmi*“. Sv. apostelj hoče reči: Tako živite, da ne bote le Bogu, ki v serce gleda, dopadli, temuč, da bote z dobrimi deli tudi bližnjega k dobremu spodbadali, torej vse to opustili, kar bi njega pohujšalo. —

Kristijani! nič bolj ne kaže, da ima človek duha keršanstva v sebi, če hudo z dobrim vračuje. Takošni človek zasluži po besedah sv. Krizostoma dvojni venec; enega zavoljo hudega, ktero poterpežljivo prenaša, drugega zavoljo dobrega, ktero iz ljubezni sovražnikom stori. Tudi mi tako storimo, potem bomo v

¹⁾ 1. Kor. 1, 20. — ²⁾ Rimlj. 1, 18—27. — ³⁾ 1. Pet. 3, 9. — ⁴⁾ Mat. 5, 44. Luk. 6, 28.

dejanji pokazali, da smo pravi učenci Kristusovi, ki je, ko je na križu visel, potrpel, in za svoje sovražnike k Bogu molil. Kdor hudo s hudim vračuje, misli, da je po vnanjem človeka, sovražnika svojega, premagal, toda po notranjem je bil on sam od hudiča premagan. Zatorej pravi sv. Duh v stari zavezi ¹⁾: „Boljši je potrpeliv, kakor močan človek; in kdor nad svojim srcem gospoduje, je boljši, kakor uni, ki mesta premaga“. Dobro pa moramo storiti za to, da Bogu dopademo, ne pa, da bi ljudem dopadli. Kdor dobra dela zavoljo tega dela, da bi ljudem dopadel in da bi ga ljudje hvalili, takošen nima nič plačila pri Bogu pričakovati. Zatorej Kristus opominja: „Glejte! da svojih dobrih del ne delate pred ljudmi, da bi vas vidili; sicer ne bote imeli plačila pri svojem Očetu, kateri je v nebesih“ ²⁾. Pred ljudmi moramo le zavoljo tega dobra dela delati, da jim damo lep zgled, in jih s tem spodbadamo, da tudi oni dobra dela delajo, in pobožno živé. Če bližnjemu damo lep zgled, mu skazemo duhovno milošinj, ktera, kakor pravi sv. Avguštin, je večji, kakor pa, če ktereга telo z jedjo in pijačo poživljamo.

V. 18. „*Ako je mogoče, kolikor je pri vas, imejte mir z vsemi ljudmi*“. Dolžnost kristijanova je z vsemi ljudmi mir imeti, z vernimi in nevernimi, s prijatlom in sovražnikom, in zatorej si moramo od svoje strani prizadevati, da vse to opustimo, kar bi utegnilo mir razdreti, in da vse to storimo, kar ga zamore zopet poravnati. Zatorej pravi Kristus: „Blagor mirnim, ker bodo otroci Božji imenovani“ ³⁾. Toda ni vselej v naši moči mir imeti z vsemi ljudmi; ker, če so ljudje hudobni, zamorejo večkrat kaj tacega od nas tirjati, kar je Božjim postavam ali pa naši vesti nasproti; v takošnih okolišinah je naša dolžnost, da smo Božji postavi pokorni, da ravnamo po svoji vesti, akoravno bi zavoljo tega se mir z drugimi razderl. Zatorej Kristus, ki je že v stari zavezi imenovan poglavar miru ⁴⁾, in je svojim mir zapustil, sam pravi: „Nikar ne mislite, da sem mir prišel prinesť na zemljo; ne miru, ampak meč (nasprotvanje do smerti) sem prišel prinesť“ ⁵⁾; ker je previdil, da ne bodo hotli vsi njegove vere sprejeti, in bodo zatorej sovražili in preganjali te, ki bodo njegovi učenci.

V. 19. „*Ne delajte si sami pravice, preljudi*“; to je, ne mašujte se, če vas je kdo razžalil, ali vam krivico storil. „*Ampak dajte prostor jezi*“ (Božji), to je, ampak prepustite Bogu, kateri hudo za-

¹⁾ Buk. preg. 16, 32. — ²⁾ Mat. 6, 1. — ³⁾ Mat. 5, 9. — ⁴⁾ Iz. 9, 6. —

⁵⁾ Mat. 10, 34.

metuje in kaznuje, vse maševanje in kaznovanje vam storjene krivice. Jeza Božja je razžaljena ljubezen Božja, je Božje nedopadajenje nad pametnimi stvarmi, ktere napčno obračajo svojo prosto voljo, se ustavljajo Božji modrosti in dobrotljivosti, in tako svoje večno zveličanje zadržujejo. Zatorej pomenijo besede: jeza Božja, nedopadajenje Božje, v katerem hudo zametuje in kaznuje. — „*Zakaj pisano je*“, namreč v peterih bukvah Mojzesovih (32, 35.): „*Meni gre maševanje; jest bom povernil, reče Gospod*“. Vsak tedaj, kdor se hoče sam maševati, daje na znanje, da se noče na Božjo pravico zanašati. Božja jeza izhaja iz ljubezni, hudobnega ne potare nagloma ko blisk, ampak čaka poterpežljivo na njegovo spreobrnjenje, in ne neha mu deliti potrebnih darov. Če sv. Pavel pravi: Ne delajte si sami pravice, s tem noče reči, da kristijanu ni dopušeno, se za svoje pravice potegovati; ampak hoče s tem naznaniti, da zamore (za naše in drugih zveličanje, ktero nam mora pred vsem drugim vselej pred očmi biti) včasih boljši biti, pred sodbo ne hoditi, in se za svoje pravice in reči ne potegovati. Kdor to stori, prinese Bogu velik dar, in Bog bo pred ali poznej nad temi, ki nam krivico delajo, svojo oestro pravico skazal ¹⁾. Kako imamo s svojimi sovražniki ravnati, sv. apostelj poočituje z zgledom sv. pisma stare zaveze, ko pravi:

V. 20. „*Temuč, ako je tvoj sovražnik lačen, daj mu jesti; ako je žejin, daj mu piti. Zakaj, če to storiš, mu boš žerjavico na glavo nosil*“. Te besede so spovzete iz bukev Prëgovorov (25, 21.), in sv. apostelj hoče reči: če sovražniku svojemu dobrote skažeš, boš s tem storil, da se bo svojega dejanja proti tebi kesal, in da bodo tvoje dobrote njegovo serce k ljubezni do tebe vnele. „Nič bolj, pravi sv. Avguštin, ne vnema k ljubezni, kakor z ljubeznijo naproti priti“.

V. 21. „*Ne daj se hudemu premagati*“, da bi namreč tudi ti hudo s hudim vračeval; „*temuč premagaj hudo z dobrim*“, ktero sovražniku storiš.

Preljubi! v današnjem listu uči sv. Pavel razloček med Bogom in svetom. Otroci tega sveta mislijo, da, kdor se ne mašuje, na znanje daje, da je premagan; sv. Duh v sv. pišmu pa uči, da, kdor se mašuje, je premagan, namreč od strasti se maševati, hudo s hudim vračevati; sv. Duh uči, da tisti je zmagovavec, kateri hudobiji sovražnikov dobrote nasproti stavi. Kdor tako ravna, sam sebe premaga, je pa tudi zmagal sovražnika, ktere ga je seboj

¹⁾ Rimlj. 2, 6.

in z Bogom spravil. To keršansko maševanje nam Bog pripusti; to storiti nam Kristus zapoveduje, ko pravi: „Ljubite svoje sovražnike, dobro jim storite, kateri vas sovražijo, in molite zanje, kateri vas preganjajo in obrekujejo“ ¹⁾, Bog je ves dobrotljivost in ljubezen, dobrote skazuje svojim sovražnikom, hudobnim, ki jih preživi; in Jezus Kristus, Sin njegov, je sovražnike svoje prišel odrešit. Mi ko kristijani smo otroci Božji in bratje Kristusovi; ali ne bomo posnemati hotli Boga, svojega nar boljšega Očeta in Kristusa svojega Odrešenika? Ljubezen naj tedaj gospoduje v našem sercu, ne želje maševanja, ne grenkoba sovraštva, ne vihar jeze. Če bomo tako ravnali, nas bo Bog ljubil; ljubili nas bodo pa tudi vsi prijatli in svetniki Božji; kdor si je pa svest, da ga prijatli in svetniki Božji ljubijo, bo zamogel prenesti sovraštvo in neprijaznost tega sveta.

Četerto nedeljo po razglasenji Gospodovem.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov 13, 8—10.

V začetku tega poglavja opominja sv. apostelj verne, pokoršino skazovati viši oblasti, ker je od Boga postavljena, ji davke opravljati, in sploh vsakemu dajati, kar mu gre (v. 1—7.). Zdaj pa opominja k ljubezni, ktero smo vsakemu dolžni, ko pravi:

V. 8. „*Bratje! nikomur ne bodite nič dolžni, razun tega, da se med seboj ljubite*“. Sv. apostelj hoče reči: Nikomur nič ne ostajajte dolžni, kakor le samo bratovsko ljubezen; ker ljubezen vsaki čas in v vsakterih zadevah kaj hoče od vas; z njenim spolnovanjem človek ne pride do konca. Če človek kako dolžnost spolni, bo ljubezen še bolj gorka, in še več tirja od njega. „Ljubezen, če kdo ljubi, pravi sv. Tomaž Akvinski, se ne zmanjšuje, ampak raste“; ker „ljubezen, kakor uči sv. Pavel, nikoli ne mine“ ²⁾; ona ostane tudi v večnem življenji; vera se bo spremenila v gledanje, upanje v posestvo, ljubezen pa nar večji med temi tremi, ostane vekomaj ³⁾. — „*Zakaj kdor bližnjega ljubi, je postavo dopolnil*“. S temi besedami naznanja sv. apostelj vzrok, zakaj smo vsem ljudem in vselej ljubezen dolžni, ker le tisti, kdor bližnjega ljubi, spolnuje vse zapovedi. V ljubezni so namreč

¹⁾ Mat. 5, 44. — ²⁾ 1. Kor. 13, 8. — ³⁾ 1. Kor. 13, 13.

vse dolžnosti do bližnjega zapopadene; kdor v resnici ljubi, ta je vse posamezne dolžnosti do bližnjega, ktere postava tirja, že spolnil. Zakaj v natori ljubezni je to zapopadeno, kar je namen vseh zapoved, namreč bližnjemu nič žalega storiti. Zatorej popolnoma prav govori sv. Avguštin: „Ljubi, in stori, kar hočeš“. To resnico razlaga sv. apostelj v naslednjih dveh verstah, ko imenuje nekatere prepovedi, ki so v Božjih zapovedih zapopadene:

V. 9. „*Zakaj to: Ne prešestvaj, ne ubijaj, ne kradi, ne govori krivega pričevanja, ne poželi, in če je kaka druga zapoved, je v teh besedah zapopadena: Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe*“. Bližnjega kakor sam sebe ljubiti se pravi, da bližnjemu z enako ljubeznijo in prijaznostjo vse, kar je dobrega, koristnega in prijetnega zavoljo njega želimo, v kateri (ljubezni in prijaznosti) si sebi zavoljo nas vse tisto želimo. Lastna ljubezen je tedaj mera (vodilo) ljubezni do bližnjega; da pa lastna ljubezen ne bo samosvoja, sebična, dobiva svojo mero (vodilo) iz prave ljubezni do Boga.

V. 10. „*Ljubezen do bližnjega ne dela hudega*“; ampak, ker je, kakor sv. Pavel uči ¹⁾, dobrotljiva, ni nevošljiva, se ne da razdražiti, ne misli hudega, se ne veseli krivice, — tudi, kjerkoli more, bližnjemu dobro stori. — „*Spolnjenje postave tedaj je ljubezen*“. Sv. apostelj hoče reči: Vse dolžnosti, ktere postava od nas tirja, so zapopadene v eni zapovedi ljubezni do bližnjega; kdor to spolnuje, je s tem vse zapovedi spolnil. Če sv. apostelj tukaj in v listu do Galačanov (5, 14.) pravi, da ta, ki bližnjega ljubi, ne pa, da, kdor Boga ljubi, je vso postavo spolnil, od tod pride, ker je s pravo ljubeznijo do bližnjega neločljivo sklenjena ljubezen do Boga, Očeta vseh ljudi. Prave ljubezni do bližnjega nihče ne more imeti, ako tistega v Bogu in zavoljo Boga ne ljubi.

Kristijani! pač lep nauk je, ktereга sv. Pavel dans tudi nam daje z besedami, ktere je nekđaj pisal vernim Rimljanom, da vsakteremu dajemo, kar mu gre, in nikomur nič dolžni ne ostajamo razun bratovske ljubezni. Drugim dolgovom in dolžnostim zamore človek za vselej zadostiti, ljubezni do bližnjega pa ne moremo nikdar ne zadostiti; dolg ljubezni se vedno plačuje in vedno ostane za vse življenje, ker je Božja zapoved, da bližnjega vedno ljubimo. Če bomo pravo keršansko ljubezen imeli, bomo vse opustili, kar bi bilo bližnjemu škodljivo, nekoristno in neprijetno, bomo pa v ljubezni do njega vse storili, kar vemo, da mu je ljubo, koristno in prijetno, in sicer lahko, ker ljubezen vse lahko stori. V tej

¹⁾ 1. Kor. 13, 4—6,

ljubezni do bližnjega bomo pa tudi pokazali, da Boga resnično ljubimo, ker ljubezen do Boga je neločljivo sklenjena s pravo ljubeznijo do bližnjega. „To zapoved imamo od Boga, pravi sv. Janez ¹⁾, da, kdor ljubi Boga, naj ljubi tudi svojega brata“ (bližnjega). Ako kdo reče: „Ljubim Boga, in sovraži svojega brata, je lažnik“. Zatorej ljubimo s keršansko ljubeznijo vse ljudi; ljubimo jih ne z besedo, tudi ne z jezikom, ampak v dejanji in v resnici ²⁾. Spolnjenje postave je ljubezen!

Peto nedeljo po razglasenji Gospodovem.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Kološanov 3, 12—17.

Kološanom, kateri so bili po Pavlovem učencu, Epafru, k keršanski veri spreobrnjeni, je od krivih učnikov, ki so jim visokejši modrost memo keršanske obetali, velika nevarnost protila. Sv. Pavel, k kateremu se je Epafra v Rim podal, kjer je bil sv. apostelj pervikrat v ječi, ko je žalosten stan kološanske občine zvedel, je pisal list Kološanom, v katerem dokazuje, da je v Kristusu bogastvo modrosti in spoznanja Božjega, in da keršanstvo to modrost in to spoznanje dodeli, da po Kristusu dohaja ljudem zveličanje, in da se tistega vdeležujejo, če z njim duhovno umerjejo in k novemu življenju pravičnosti vstanejo. Zatorej pravi:

V. 12. „*Bratje! oblecite*“. Poprej (v 8. versti) sv. apostelj dela starega človeka, ktera morajo sleči, imenuje grehe zoper bližnjega; zdaj (v. 12.) pa imenuje dela novega človeka (ki je v Kristusu preroben in od grehov očiščen), ktera morajo obleči, tiste čednosti, ktere iz ljubezni do bližnjega izhajajo. Sv. apostelj hoče tedaj reči: Če ste novega človeka oblekli, in če ste v tem novem človeku (ker ste vsi po veri in po sv. kerstu v Kristusa vsajeni, vsi eno telo) vsi popolnoma enaki postali, potem iz tega izhaja, da se morate med seboj ljubiti. Da bi jih k temu nagnil, jih opomni velikih gnad in dobrot, ktere jim je Bog dodelil. — *Kakor izvoljeni Božji*, to je, kakor ti, ktere je Bog poklical v keršanstvo ³⁾. — „*Sveti*“, ktere je Bog odločil iz tega sveta (izmed Judov in ajdov), in sebi, ko vas je v sv. kerstu prerodil in prenovil, posvetil,

¹⁾ I. Jan. 4, 21. — ²⁾ 1. Jan. 3, 18. — ³⁾ Efež. 1, 4, 11.

da bi njemu sveto živeli. — „*In ljubi*“, namreč otroci Božji, katerih dolžnost je, da se med seboj ljubijo. Med čednostmi, v katerih se prava ljubezen do bližnjega razodeva, imenuje sv. apostelj naj poprej: „*preserčno usmiljenje, dobrotljivost, ponižnost, pohlevnost, potrpežljivost*“, namreč v prenašanji slabost drugih.

Sv. apostelj Kološane imenuje izvoljene Božje. Preljubi! tudi mi smo izvoljeni Božji; tudi nas je Bog izmed milijonov in milijonov ljudi v keršanstvo, v Kristusovo cerkev poklical, nas sebi posvetil, ko nas je v sv. kerstu prerodil in storil svoje otroke, da bi njemu, v njegovo čast sveto živeli. Poklical nas je in posvetil ne zavoljo našega zasluženja, ampak po svojem usmiljenji zavoljo zasluženja Kristusovega. Ali ni to neskončna dobrotljivost ino neizrekljiva ljubezen Božja do nas? Vprašajmo se: ali smo bili dozdej Bogu hvaležni za to; ali smo živeli sveto, brezmadežni vselej pred njegovim obličjem? ali smo njega nar boljšega Očeta ko hvaležni otroci ljubili? Spoznati moramo, da nismo vselej sveto živeli, da smo večkrat grešili, in tako se nevredne tega poklica skazali. Prosimo ga, da nam odpusti, in terdno sklenimo, za naprej le njemu, za njegovo čast živeti.

V. 13. „*Prenašajte eden drugemu, in odpušajte si med seboj, če ima kdo čez koga pritožbo, kakor je Gospod vam odpustil, tudi vi*“. Vedni zgled, katerega moramo posnemati, če so nas drugi razžalili, je Kristus v svojem obnašanji do sovražnikov. Kakor nam je Bog po Kristusu vse odpustil in zanesel, tako moramo tudi eden drugemu zanesti ¹⁾.

V. 14. „*Pred vsem tem pa imejte ljubezen, ktera je vez popolnosti*“. Sv. apostelj hoče reči: Čez vse omenjene čednosti, ktere so kakor oblačila novega človeka, oblecite ljubezen, kakor plajš, kateri vsa druga oblačila skupaj derži in zvezuje. Ljubezen imenuje sv. apostelj vez popolnosti, ker vse čednosti zvezuje in popolne dela. Ljubezen je tako rekoč duša telesa čednost. Kakor duša vse ude telesa združuje in jih v eno celoto sklepa, tako, da, če duša telo zapusti, udje razpadejo; enako tudi ljubezen združuje vse čednosti in jih stori eno telo keršanske popolnosti. Nobena čednost ni brez ljubezni popolna, vsaka čednost brez ljubezni oslabi in zadnjič umerje; ljubezen je podlaga čednostim. Zatorej se ni čuditi, če sv. Pavel v vseh svojih listih razodeva, da mu nič ni tako pri sercu, kakor ljubezen. „Brez ljubezni, pravi sv. Krizostom, ni nobene čednosti“. In sv. Janez piše: „Če kdo pravi: Ljubim Boga, in sovraži svojega

¹⁾ Efež. 4, 32.

brata (bližnjega), je lažnik. Kdor namreč ne ljubi svojega brata, ktere ga vidi, kako more Boga ljubiti, ktere ga ne vidi“ ¹⁾? „Kdor ne ljubi, ostane v smerti“ ²⁾, to je, ta ne more preroden in otrok Božji biti. Ni se tedaj čuditi, če učenci Kristusovi ljubezen tako pogosto in resnobno priporočajo in zaterjujejo; sej je njih učenik sam rekel: „Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj, kakor sim jest vas ljubil. V tem bodo spoznali, da ste moji učenci, ako bote ljubezen imeli med seboj“ ³⁾. Pervi kristijani so natanko spolnovali to Gospodovo zapoved, bili so, kakor sv. pismo ⁴⁾ pravi, „enega serca in enega duha“. O kako pač drugači je današnji dan! Povsod se pritožujejo ljudje zavoljo pomankanja ljubezni. Častiželjnost, lakomnost in poželjivost, združena s sebičnostjo so ljubezen zaterle. Zatorej pa tudi oslabuje keršansko življenje. Ljubezen je podlaga čednost; brez nje ni nobene čednosti; ljubezen vse čednosti popolne stori. Tega nikdar ne pozabimo.

V. 15. „*In mir Kristusov naj veselo gospoduje v vaših sercih*“. Ta mir imenuje mir Kristusov, ker gale Kristus, naš Odrešenik, da ⁵⁾, kateri je že v stari zavezi imenovan poglavar miru ⁶⁾. Ta mir, pravi sv. apostelj, naj gospoduje, to je, naj bo tako močan, da si vse to, kar ga zadržuje, vse hudo poželenje, nerodne misli in občutljeje podverže, in nič več tistih v sebi gospodovati ne pusti; zatorej pravi: naj gospoduje v vaših sercih. Če je serce, katero je podlaga občutenja, mirno, potem je pokoj in edinost v vsem človeku. — „*K kteremu ste tudi poklicani v enem telesu*“; to je, k kteremu miru ste vi vsi verni poklicani, ker ste vsi k enemu telesu poklicani; kajti v živem telesu mora edinost in mir biti med posameznimi udi, da celota ne razpade. Z mirom Kristusovim je poskljenjeno veselje v sv. Duhu ⁷⁾, to je veselje, katero izhaja od sv. Duha. To veselje se pa razodeva v hvaležnosti do Boga, ki nam je v Kristusu vse dodelil; zatorej pristavi sv. apostelj: „*In bodite hvaležni*“, namreč Bogu, ki vam je Kristusa in z njim vse, kar vaše opravičenje in zveličanje obsega, podelil ⁸⁾. — Kar sv. Pavel Kološanom piše: Mir Kristusov naj veselo gospoduje v vaših sercih, to je tudi nam vsem rečeno. Naš mir, kakor pravi sv. Pavel ⁹⁾, je Kristus, ko je nas in vse človeštvo z Bogom spravil ¹⁰⁾; mi vsi, ki v Kristusa verujemo, smo k temu Kristusovemu miru poklicani, ker smo vsi v eno telo (Kristusovo)

¹⁾ 1. Jan. 4, 20. — ²⁾ 1. Jan. 3, 14. — ³⁾ Jan. 13, 34. 35. — ⁴⁾ Dej. ap. 4, 32. — ⁵⁾ Jan. 14, 27. — ⁶⁾ Iz. 9, 6. — ⁷⁾ Rimlj. 14, 17. — ⁸⁾ Rimlj. 8, 32. — ⁹⁾ Efež. 2, 14. — ¹⁰⁾ Rimlj. 5, 10.; 2. Kor. 5, 18.

poklicani, in smo tudi vsi po sv. kerstu udje tega enega telesa postali. Kakor so v živem telesu vsi udje v lepi edinosti in v miru med seboj, tako mora tudi med udi Kristusovega telesa, med vernimi edinost in mir biti, tedaj moramo v edinosti in v miru med seboj živeti. To pa se bo zgodilo, če mir Kristusov v naših sercih gospoduje; ker tam, kjer mir Kristusov gospoduje, ne gospoduje hudo poželenje, in kjer to ne gospoduje, tam je mir z Bogom, z bližnjim in seboj; tam je pa tudi veselje v sv. Duhu, katero je predokus večnega, nebeškega veselja.

V. 16. „*Beseda Kristusova naj prebiva obilno med vami z vso modrostjo; učite in opominjajte se med seboj s psalmi, s hvalnimi in duhovnimi pesmimi, pojte Bogu veseli v svojih sercih*“. S temi besedami opominja sv. apostelj verne, da se med seboj spodbadajo. Vzajemna ljubezen kristijanov se mora namreč v tem razodevati, da se pri službi Božji eden drugega spodbadajo. To se pa s koristjo le takrat zamore zgoditi, če polnost besede Kristusove, to je, njegovega nauka, njegove resnice po veri v njih prebiva. Kristusov nauk (resnica) da človeku pravo modrost, in le tisti, ki ima to pravo modrost, je zmožen druge podučevati in opominjevati. — S hvalnimi in duhovnimi pesmimi. Te pesmi so verni od sv. Duha navdihnjeni ¹⁾ v prvih časih keršanstva prepevali. Sv. apostelj pravi: pojte v svojih sercih, da ta molitev in to ččenje Božje ne bo le z ustmi ²⁾, temuč, da tudi serce ve, kar usta izrekujejo. Greške besede: en hariti, namesti veseli ali hvaležni, drugi prestavljajo bolj prav: v gnadi; ker človek potrebuje gnade Božje, da bo Boga spodobno s svetimi pesmimi hvalil in častil. —

Tudi mi skerbimo, da bo Kristusova beseda, sv. resnica, katero je z nebes na zemljo prinesel, v nas, v naših sercih vedno prebivala, da bo vodilo vseh naših misel, želja, občutljev, naše volje in našega govorjenja in vsega našega dejanja. Če se bo to zgodilo, bomo imeli pravo modrost, ker potem ne bomo le mogli sv. Kristusovega nauka v svoje zveličanje obračati, ampak bomo tudi zmožni, druge opominjevati in podučevati, kako morajo Boga hvaliti in častiti, da bo njih hvala in ččenje Bogu dopadlo.

V. 17. „*Vse, kar koli delate z besedo ali v dejanji, vse storite v imenu Gospoda Jezusa Kristusa*“; kar se bo zgodilo, če vse to storimo: 1. v veri v Jezusa Kristusa, ki nam je, ko je pot, resnica in življenje ³⁾, z besedo in dejanjem pot k večnemu življenju

¹⁾ 1. Kor. 14, 15. — ²⁾ Iz. 29, 13.; Mat. 15, 8. — ³⁾ Jan. 14, 6.

pokazal; 2. če vse storimo v upanji v njega, to je v zaupanji v njegovo gnado, katero nam je s svojim terpljenjem in svojo smertjo pridobil; 3. če vse storimo iz ljubezni do Jezusa, ki nas je ljubil do smerti, tedaj vse storimo po njegovi volji in k njegovi časti. Serce, katero je polno vere, upanja in ljubezni do Jezusa, ima mir in veselje v sv. Duhu, in to veselje se razodeva v zahvaljenji do Boga, ki nam je v Kristusu vse, kar naše opravičenje in zveličanje obsega, podelil ¹⁾. Ker se pa Bogu le po Kristusu, ki je srednik med Bogom in med nami, spodobno zahvaliti moremo, pristavi sv. apostelj: „*In zahvalite Boga in Očeta po Jezusu Kristusu, Gospodu našem*“. Zatorej obrača cerkev svoje molitve v Boga Očeta, sklepa jih pa z besedami: „Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem“.

Šesto nedeljo po razglasenji Gospodovem.

Berilo iz 1. lista sv. Pavla aposteljna do Tesaloničanov 1, 2—10.

Sv. apostelj Pavel je sam v Tesaloniki, imenitnem mestu v Macedoniji, ob svojem drugem apostoljskem popotvanji keršansko občino vstanovil. Ker so se pa Judje zoper njega spuntali, je mogel iz mesta bežati. Ker ga je novo vstanovljena keršanska občina močno skerbela, je svoj prvi list iz mesta Korinta pisal, v katerem jih opominja k stanovitnosti, in si po njegovem uku in po Božji volji prizadevati za veči in veči popolnost.

V. 2. „*Bratje! hvalo dajemo vselej Bogu za vas vse*“. Da ste namreč vi verni te občine bili stanovitni v veri in dobri v dejanji, to ni sad mojega oznanovanja in truda, ampak to je delo gnade Božje; zatorej s svojimi tovarši hvalo dajem Bogu. — „*In vas imamo neprenehoma v spominu v svojih molitvah*“; hoče reči: kolikorkrat se vas spomnim v svojih molitvah, Bogu za vas hvalo dajem. Molitev in zahvaljenje za prejete dobrote ste tesno sklenjene.

V. 3. „*In pomnimo dejanja vaše vere, in truda, in ljubezni, in poterpežljivosti v upanji v Gospoda našega Jezusa Kristusa pred Bogom in Očetom našim*“. Sv. apostelj imenuje tukaj tri poglobitne

¹⁾ Rimlj. 8, 32.

čednosti keršanstva: vero, ljubezen in upanje, ktere tri čednosti Bog pri prerojenji iz Kristusa v nas po sv. Duhu vlije, in brez kterih pravo keršansko mišljenje in dejanje ni mogoče. Ker so se tri čednosti v tesaloniški občini vstanovile, to sv. aposteljna spodbode, Bogu hvalo dajati. Nar poprej Bogu hvalo daje za dejanje njih vere. Dejanje vere niso dobra dela, ki so jih iz vere delali, ker v greškem je: delo vere, in to delo vere je bila terdnost vere, ktero so Tesaloničani s stanovitnostjo v nadlogah in preganjanji, ktero so od Judov terpeli, pokazali. Da so bili Tesaloničani v vsem preganjanji stanovitni v veri, to je bilo delo njih vere, ker s tem so pokazali svojo terdnost v veri. Drugič Bogu hvalo daje za trud ljubezni, namreč do bližnjega, ko jih noben trud in nobene težave niso ostrašile, svojim bratom pomagati. Besede: in pred besedo: ljubezen, ni v greškem. Ki s staro latinsko prestavo berejo: in truda in ljubezni, s sv. Tomažem besedo trud zvezujejo s poprejšnjo besedo: vere, in razlagajo: pomnimo vaše delavne vere. — Tretjič Bogu hvalo daje za stanovitnost v upanji, namreč v Zveličarja Jezusa Kristusa, ki je podlaga vsega zaupanja. Sv. apostelj imenuje tukaj upanje poslednjič, ker upanje sklepa sedanji in prihodnji svet, ker upanje v keršanskem življenji je poslednje ¹⁾; drugači sv. apostelj ljubezen imenuje nar veči med temi tremi ²⁾. Besede: pred Bogom so v zvezi z besedo: pomnimo. Ko tedaj pravi: pomnimo pred Bogom, hoče reči: v molitvi, ker je to, kar človek pred Bogom misli, že molitev. Pristavi: in Očetom našim, to je, pred Bogom, ki je tudi naš Oče, ker nas je v Kristusu posinovil, storil svoje otroke.

Kristijani! Sv. apostelj Pavel je vselej v svojih molitvah Bogu hvalo dajal, ker je Tesaloničanom gnado dal, da so se v vsem preganjanji terdno držali svete vere, bili neutrujeni v delih ljubezni do bližnjega, in stanovitni v upanji v Jezusa Kristusa in zveličanja v njem. Vprašajmo se, ali je tudi naša vera v Jezusa Kristusa terdna, in ali smo vselej pripravljeni, za to vero, ko bi bilo treba terpeti, dati tudi svoje življenje? Vprašajmo se, ali smo bili neutrujeni v delih ljubezni do bližnjega, in ali nismo tistih opustili, če so se nam težavna zdela? Vprašajmo se, ali je bilo stanovitno naše upanje v Jezusa Kristusa, ki zamore svoje vseh nadlog in nevarnost oteti, in jih po njih peljati v svoje nebeško kraljestvo? Če vsega tega ne najdemo v nas, prosimo Boga, da

¹⁾ Hebr. 6, 11. — ²⁾ 1. Kor. 13, 13.

bo tudi nam gnado dal, da bo terdna naša vera, neutrudljiva naša ljubezen do bližnjega, in stanovitno naše upanje v Jezusa Kristusa.

V. 4. „*Ko vemo, od Boga ljubljene bratje! vaše izvoljenje*“. S tem pove sv. apostelj vzrok, zakaj Boga hvali za Tesaloničane; in hoče reči: Ker jest in moja tovarša iz skušnje vemo (v. 5, 6), od Boga ljubljene bratje! vaše izvoljenje, ko vas je po svoji milosti poklical k veri v Kristusa in k uživanju vseh dobrot, ki jih ona obeta. Izvoljenje Božje pomeni večni Božji sklep, večno Božjo določbo, po kateri Bog nekatere brez njih poprejšnjega zaslužnja po svoji prosti milosti iz grešnega človeštva izvoli, odbere, in jih k veri v Kristusa pelje, da bi po njej v večno zveličanje prišli. Da sv. apostelj tukaj ne govori od izvoljenja Tesaloničanov k večnemu zveličanju, ampak le od izvoljenja ali poklicanja k keršanski veri, v Kristusovo cerkev (tedaj od izvoljenja ali poklicanja k pravičnosti), je iz tega razvidno, ker sv. apostelj Tesaloničane opominja, da svojemu poklicu spodobno žive ¹⁾; da njegovo delo za njih zveličanje ne storijo prazno (3, 5.); da se zderže grehov nečistosti in družih hudobij (4, 3.); da se nikomur ne dajo zapeljati ²⁾.

V. 5. „*Ker naš evangeli ni bil le v besedi pri vas, ampak tudi v moči, in svetem Duhu*“. S temi besedami naznanja sv. apostelj prvi vzrok, na koga se njegovo prepričanje od njih izvoljenja opira. Če se prevdari, kar sv. apostelj v naslednjem poglavji (v. 2—8.) pravi, da je poln serčnosti in z velikim vspehom pri njih Božjo besedo oznanoval, se razvidi, da tukaj v besedah: v moči in v sv. Duhu, ne misli moči ali daru čudeže delati in družih duhovnih darov sv. Duha, n. pr. daru mnogotere jezike govoriti, ampak moč in serčnost pri oznanovanji Božje besede, katero je od sv. Duha navdihnjen z vso serčnostjo oznanoval, pri katerem oznanovanji se je delavnost Božja kazala ³⁾. — „*In v veliki obilnosti*“, to je, v polnosti nebeške pomoči, ktera je moje pridige podpirala; drugi: v polnosti apostolskega uka; še drugi: v polnosti prepričanja, katero so Tesaloničani po mojih pridigah zadobili. Drugi pa greške besede predstavljajo: v velikem prepričanju, in to razumevajo od prepričanja apostelnovega, tako da sv. apostelj hoče reči: ker sem pri vas s tako serčnostjo (z navdihnjenjem) sv. evangeli oznanoval, je to v meni prepričanje, zaupanje obudilo, da se štejete med izvoljene Božje

¹⁾ 1. Tes. 2, 12. — ²⁾ 2. Tes. 2, 3. — ³⁾ Prim. 1 Kor. 2, 4.

(2, 2.) — „*Kakor veste, kakoršni smo bili med vami zavoljo vas*“, namreč polni moči, sv. gorečnosti in notranjega prepričanja. Po tem se prepričanje aposteljnovo od izvoljenja Tesaloničanov opira na to, kako je pri njih sv. evangeli oznanoval. Opira se to njegovo prepričanje drugič tudi na to, ker so polni želja po zveličanji tako voljno njegove nauke sprejeli, in v dejanji kazali; ko pravi:

V 6. „*In vi ste posnemavci naši in Gospodovi postali, ker ste besedo sprejeli v velikih nadlogah z veseljem svetega Duha*“. — Tesaloničani so postali posnemavci aposteljnovi in Kristusovi, ne s tem, da so keršansko vero sprejeli, ampak v tem, da so sv. evangeli, akoravno so bili od svojih rojakov preganjani, z veseljem sprejeli. Kakor je Kristus svoj nauk v terpljenji in v preganjanji oznanoval, in kakor je sv. Pavel, preganjan, njim sv. evangeli oznanoval, tako so tudi oni v velikem terpljenji sv. evangeli sprejeli (2, 14.). Kakor pa vse preganjanje in terpljenje ni moglo veselega zaupanja in svete gorečnosti aposteljnove odstraniti, tako tudi preganjanje, ktero so Tesaloničani zavoljo vere terpeli, ni moglo zmanjšati njih veselja nad sv. evangelijem, ktero (veselje) je sv. Duh v njih obudil in ohranil. In to sveto veselje v vsem terpljenji je očiten dokaz njih izvoljenja.

V. 7. „*Tako da ste podoba postali vsem vernim v Macedoniji in Ahaji*“; hoče reči: tako, da ste bili v zgled vsem vernim vsega greškega naroda. Grecija je bila od Rimljanov razdeljena v dve deželi, v Macedonijo in Ahajo; v Ahaji ste bile mesti Atene in Korint.

Preljubi! tudi nas je Bog, kakor nekdanj Tesaloničane, po svoji milosti izvolil in poklical k keršanski veri, v Kristusovo cerkev, da bi po njej zadobili večno zveličanje. Kakor so Tesaloničani s tem svoje izvoljenje pokazali, da so z veseljem keršansko vero sprejeli, in jo v dejanji, v pobožnem, keršanskem življenji, kazali, tako tudi mi pokažimo v dejanji, da smo izvoljeni Božji. To bomo storili, če se bomo terdno držali Kristusove vere, jo v svetem, pobožnem življenji kazali, pa tudi pripravljeni, z veseljem za to vero, če je treba, terpeti. Tudi mi bomo potem posnemavci Kristusovi, „kteri je, kakor pravi sv. Pavel ¹⁾, za sebi predpostavljeno veselje križ preterpel, in ni maral za zasramovanje“, to je, kteri je namesti veselja tukaj na svetu si smert na križu in zasramovanje izvolil. „K temu (k terpljenju in poterpeljivosti) ste

¹⁾ Hebr. 12, 2.

poklicani, pravi sv. Peter, ker je Kristus za nas terpel in vam je zapustil zgled, da hodite po njegovih stopinjah“¹⁾. Posnemali bomo, če bomo zavoljo vere terpeli, tudi aposteljne, kateri so za vero veliko terpeli, in dali svoje življenje; in od katerih pravi sv. pismo, da „so šli veseli spred zbora, ker so bili vredni spoznani, zavoljo Jezusovega imena zasramovanje terpeti“²⁾.

Ali pač zamore za kristijana veči čast biti, kakor terpeti zavoljo Kristusa, terpeti po njegovem zgledu? Vse, kar je Kristus terpel, je za nas terpel, on glava naša; blagor tdu, kateri se v vsem glave, Kristusa derži, in hodi za njim po poti, po kateri je on hodil! Kdor bo tukaj s Kristusom združen v terpljenji, bo tudi enkrat z njim združen v nebeškem veličastvu³⁾. Če bomo po zgledu Kristusovem živeli, bomo v zgled vsem drugim, bomo pa s tem tudi v dejanji pokazali, da smo vredni imena: Kristijani. Ni vreden tega imena, kdor Kristusa ne posnema.

V. 8. „*Zakaj od vas se je razglasila beseda Gospodova, ne le po Macedoniji in po Ahaji, ampak tudi na vse kraje je šla vaša vera, ktero imate v Boga, tako da nam ni treba kaj govoriti*“. Sv. apostelj hoče reči: Slovez od vaše stanovitne, vesele vere v nadlogah in preganjanji, in zavoljo tega tudi slovez evangelija ni šel le po vsi Greciji, ampak od vaše vere v Boga se povsod oznanuje, tako, da kamorkoli pridemo, nam ni treba k hvali vere vaše kaj reči. — S temi besedami pove vzrok, zakaj je poprej Tesaloničane hvalil. Beseda Gospodova je sv. evangeli⁴⁾.

V. 9. „*Sej sami od nas oznanujejo, kako smo bili pri vas sprejeti, in kako ste se od malikov k Bogu obrnili, služiti živemu in pravemu Bogu*“. Sami, namreč prebivavci teh krajev, Macedonije in Ahaje, in kamorkoli pridemo, od nas oznanujejo, preden jim kaj povemo. V besedi: nas razumeva sv. apostelj oznanovavce sv. evangelija in Tesaloničane; hoče tedaj reči: oznanujejo od nas, oznanovavcev vere, s kakošno močjo, navdihnjenjem, prepričanjem in vspehom smo evangeli pri vas oznanovali; pa tudi od vas oznanujejo, s kakošnim veseljem ste sv. evangeli sprejeli, in se spreobrnili k keršanstvu, ko ste se od mertvih malikov, ktere ste dozda kot ajdje častili, po apostoljski pridigi spreobrnili v veri in ljubezni k živemu in pravemu Bogu, kterege evangeli uči.

V. 10. „*In čakati njegovega Sina z nebes, (kterege je od mertvih obudil)*“; hoče reči; vi vsi spreobernjenci iz ajdov in Ju-

¹⁾ 1. Pet. 2, 21. — ²⁾ Dej. ap. 5, 41. — ³⁾ Rimlj. 8, 17. — ⁴⁾ 2. Tim. 3, 1.; 2. Tim. 2, 9.

dov, ker je Mesija že prišel, imate zdaj svoje upanje v prihodu tega, ki je Mesija in Sin Božji, ktereга je Bog od mertvih obudil, in ga posadil na svojo desnico v nebesih ¹⁾. — „*Kteri nas je otel od prihodnje jeze*“; to je, kteri, ko nas je rešil iz sužnosti greha ²⁾, nas je otel od prihodnje jeze Božje, ktero bo Bog razodel, ko bo sodnji dan grešnike z večnim pogubljenjem kaznoval.

Preljubi! sv. Pavel pravi v današnjem listu, da so Tesaloničani zapustili svoje malike, kterim so dozdaј služili, in so se, ko so Kristusovo vero sprejeli, popolnoma obernili k živemu in pravemu Bogu, in so njemu v stanovitni veri in neutrujeni ljubezni služili. Koliko pa je kristijanov, kteri, akoravno so kristijani, in poznajo pravega Boga, vendar služijo malikom; eden maliku častiželjnosti, drugi maliku lakomnosti, drugi maliku poželjivosti; zakaj kdor koli ljubi svet ali reči tega sveta, kdor je sužen napuha, lakomnosti in poželjivosti, ta je malikovavec, ker tiste reči više ceni kakor Boga. Kdor pa tako ravna, v tem ni ljubezni. „Ako kdo svet ljubi, pravi sv. Janez, ni Očetove (Božje) ljubezni v njem“ ³⁾; ker ljubezen sveta se ne združi z ljubeznijo Božjo. Ker smo po Kristusu zadobili spoznanje pravega Boga, in tudi vemo, kaj je ta Bog v naše zveličanje storil, da je dal svojega edinorojenega Sina v smert, odpovejmo se svetu in službi njegovi, in služimo temu živemu in pravemu Bogu v terdni veri in neutrujeni ljubezni. Če bomo tako živeli, bomo tudi mi z zaupanjem in veseljem pričakovali prihoda Kristusovega k vesoljni sodbi, ker vemo, da bomo tudi mi prejeli venec pravice, ktereга je Bog prihranil vsem tistim, ki ljubijo njegov prihod ⁴⁾, to je, ki zavoljo pobožnega življenja njegovega prihoda z veseljem pričakujejo.

Pervo predpepelnično nedeljo.

Berilo iz 1. lista sv. Pavla apostelјna do Korinčanov 9, 24—27.
in 10, 1—5.

Poprej (v 23. versti) je rekel sv. apostelj: „vse storim zavoljo evangelija, da se ga vdeležim“; s kterimi besedami hoče reči: da sem se v vseh zadevah, kolikor mi je vest dopušala,

¹⁾ Efež. 1, 20. — ²⁾ Tit. 2, 14. — ³⁾ 1. Jan. 2, 15. — ⁴⁾ 2. Tim. 4, 8.

ravnal po željah, nagnjenjih in potrebah onih, kterim sem sv. evangeli oznanoval, sem vse storil zavoljo evangelija, da se ga s temi, kterim ga oznanujem, vdeležim, to je, da ne le drugim veselo oznanilo od zveličanja v Kristusu prinesem, ampak, da se tudi sam tega zveličanja vdeležim. Zavoljo tega je pa treba veliko terpeti in se premagovati. To misel zdaj sv. apostelj izpeljuje v dvojni podobi: tečiša in boja, ktere podobi ste posnete od očitnih ljudskih iger na Istmu (medmorji). Ker je mesto Korint na Istmu stalo, in so se te igre blizo tega mesta izpeljevale, so bile tedaj Korinčanom znane, in zatorej pravi sv. apostelj:

V. 24. „*Bratje! ne veste li, da tisti, kteri v tečišu tekó, vsi sicer tekó, pa le eden stavo dobi*“? V tečišu so namreč tekali od konca k koncu, in kteri je vse pretekel, je bil zmagovavec, in je stavo, to je, plačilo prejel. — „*Tako tecite, da jo dosežete*“. S temi besedami naznanja sv. apostelj, da je tudi naše življenje tečiše; in ko pravi: tako tecite, s tem naznanja, da si moramo z vsemi močmi in stanovitno prizadevati za večno zveličanje, kakor si je ta prizadeval, ki stavo prejme.

V. 25. „*Vsak pa, kteri se na premaganje skuša*“. Zdaj sv. apostelj govori od druge igre, ktera je bila pri Grekih v navadi, namreč od boja, pri kterem so se junaki metali in poskušali, kdor je bolj močan. — „*Se vsega zderži*“. Ti bojevavci (ali borivci) so silno zmerno živeli, vina niso pili, zderževali so se vsega slastnega razveseljevanja, ter so se dolgo časa v tem vadili. — „*In oni sicer, da strohljivi venec prejmejo, mi pa nestrohljivi*“, namreč venec pravice ¹⁾, večnega zveličanja, ktereга bo Kristus, pravični sodnik, temu dal, ki se bo po postavi vojskoval, ki se bo zvesto deržal od njega danih zapoved.

Preljubi! mi smo, kakor pravi sv. pismo ²⁾, tukaj na zemlji tujci, in življenje naše je čas popotvanja. Kakor so pri popotvanji mnoge težave premagovati, tako ima tudi naše popotvanje na tem svetu mnogo težav; zatorej je življenje kristijanovo podobno teku in boju. Sovražniki naši pri tem teku in boju je naše lastno meso, svet in hudič; plačilo je večno zveličanje. Tekajmo v tem tečišu zveličanja z vso gorečnostjo, bojujmo se serčno zoper vse sovražnike svojega zveličanja.

V. 26. „*Jest tedaj tako tečem*“. Sv. apostelj poprejšnje dve podobi od tečiša in boja nase oberne, da bi bil vernim v zgled, kako morajo tekati in se bojevati. — „*Ne kakor nepremišljeno*“;

¹⁾ 2. Tim. 4, 8. — ²⁾ Hebr. 11, 13.; 1. Pet. 2, 11.

to je, tečem, kakor ta, kateri ima svoj cilj in konec, večno zveličanje, vedno pred očmi, in vsa svoja dela tje obrača. — „*Se takó bojujem, ne kakor da bi po vetru mahal*“; hoče reči: tako maham, da protivnika zadevam, ne pa po vetru. Sv. apostelj se tukaj primerja bojevavcu (borivcu), ki je po protivniku močno mahal z rokami, ki so bile z jermení ovite, in s svincem ali železom obtežene; če se je protivnik dobro omikal, je bil mahljej po vetru.

V. 27. „*Ampak tarem svoje teló, in ga v sužnost devam*“, namreč s pomanjkanjem, s telesnim in duhovnim mertvenjem. Tukaj sv. Pavel uči, da nar. večí sovražnik, s katerim se mora tukaj za Božje kraljestvo bojevati, katerega mora premagati, in ga v sužnost dejati, je njegovo teló; „zakaj meso poželi zoper duha“ ¹⁾. — Ko pravi: ga v sužnost devam, ima pred očmi, kar se je pri boji zgodilo, namreč da je zmagovavec premaganega protivnika kot sužnjega seboj peljal. — „*Da, ko druge učim, sam ne bom zaveržen*“; to je, da, ko drugim pot kažem, kako morajo teči in se bojevati, da bodo večno zveličani, sam ne bom pogubljen, ko bi drugači živel, kakor pa učim.

Kristijani! sv. Pavel nas s svojim lastnim zgledom uči, kaj moramo storiti, da bomo večno zveličanje dosegli. Ni še zadosti, da smo v tečišu, da smo kristijani, da v Kristusovi cerkvi živimo, treba je, da si za večno zveličanje z vso gorečnostjo prizadevamo, da se zatajujemo, svoje telo mertvimo, in tisto duhu podveržemo. Če so ajdovski borivci, ki so v neveri in v sužnosti grešnih strast rojeni bili in odrastli, zmerno živeli, in se vsega zderževali, kar bi njih telo oslabilo ali nezmožno za boj storilo, in sicer vse to le zaveljo nečimurnega plačila, ali se bomo mi manj zatajevali, in manj se vsega tega zderževali, kar zaderžuje naše večno zveličanje, ko vendar vemo, da imamo upanje večnega, nestrohljivega venca? Kakor sv. Pavel tudi mi berzdajmo svoje telo s pritergovanjem, s postom, s telesnim in duhovnim mertvenjem, da ga bomo duhu sužnjega storili. Če je sv. Pavel pri vseh svojih posebnih gnadah, ki jih je prejel, mertvenje svojega telesa za potrebno spoznal, da bi se ne pogubil, kdo se pač izmed nas zamore nadejati, da bo zveličan samo zavoljo vere brez dobrih del, brez del pokore, brez zatajevanja in mertvenja svojega telesa? Če sv. Pavel, ki je toliko za Kristusa in cerkev njegovo delal in terpel, svojega večnega zveličanja si ni bil svest, se je bal, da, ko drugim oznanuje, ne bi bil sam pogubljen, kdo izmed nas bo imel pre-

¹⁾ Gal. 5, 17.

derzno zaupanje, da bo gotovo zveličan? Zatorej opominja sv. apostelj: „Delajte s strahom in trepetom za svoje zveličanje ¹⁾).

10. Poglavje. V. 1. „*Nočem namreč, bratje, da bi ne vedili*“. S temi besedami, ktere se večkrat v listih sv. Pavla nahajajo ²⁾), sv. apostelj naznanja, da to, od česar govori, je imenitno, in s tem hoče reči: vediti morate. Resnico namreč, ktero je v poprejšnjih podobah razložil, da ni zadosti, da človek teče v tečišu, da v Kristusovi cerkvi živi, da je kristijan, ampak da je treba, da si človek z vso gorečnostjo, z zatajevanjem in mertvenjem svojega telesa za večno zveličanje prizadeva in trudi, dokazuje zdaj iz zgodovine izraelskega ljudstva, ko iz več zgledov svete zgodovine dokaže, da, ako je kdo Izraelcev hotel priti v obljubljeno deželo, ni bilo še zadosti, biti izmed izvoljenega ljudstva, in se vdeležiti mnogih dobrot, ktere je Bog temu ljudstvu skazoval, ampak da si je terdno prizadeval, si Božje dopadajenje pridobiti. — „*Da so naši očetje vsi pod oblakom bili*“. S temi besedami sv. apostelj naznanja tisto prigodbo v zgodovini Izraelcev, od ktere se bere v družih Mojzesovih bukvah (13, 21.), da je pred njimi hodil po dnevi temni oblak, oblačni steber (ps. 98, 7.), ki je s svojo senco vročino zmanjševal, po noči pa s svojo lučjo pot razsvetljeval in kazal, kateri oblačni in ognjeni steber ³⁾) je bil podoba in znamenje Božje pričujočnosti med ljudstvom, in varstva, ktere ga je to ljudstvo od Boga imelo, kakor sv. pevec pravi: „Oblak se je bil razgernil njim v varstvo, in ogenj, da jim je po noči svetil“ (ps. 104, 39.). — „*Naši očetje, to je, Izraelci, kateri pa niso bili le očetje spreobrnjencev iz Judov, ampak tudi očetje spreobrnjencev iz ajdov, ker so Judje vsa druga ljudstva namestovali, in z vernimi ajdi v Kristusu eno ljudstvo postali; zatorej tudi sv. Pavel Abrahama imenuje (duhovnega) očeta vseh verujočih, Judov in ajdov* ⁴⁾).

— „*In vsi skozi morje šli*“. S temi besedami misli sv. apostelj prigodbo iz stare zaveze, ko so Izraelci čudovitno šli skozi rudeče morje kakor po suhem ⁵⁾). Tudi ta čudež je bil znamenje Božjega varstva.

V. 2. „*In so bili vsi v Mojzesu keršeni v oblaku in v morji*“. Ko je Izraelce pri izhodu iz Egipta oblak Egipčanom zakrival, in so prehodili rudeče morje, so bili rešeni iz egiptovske sužnosti, in so kot od vseh ljudstev ločeno, izvoljeno ljudstvo stopili v zavezo z Bogom. Srednik te zaveze med Bogom in ljudstvom je bil

¹⁾ Fil. 2, 12. — ²⁾ Rimlj. 1, 13.; 11, 25. — 1. Kor. 10, 1.; 12, 1. —

³⁾ Modr. buk. 18, 3. — ⁴⁾ Rimlj. 4, 11. 12. — ⁵⁾ 2. Mojz. 14, 21—27.

Mojzes ¹⁾; temu se je ljudstvo zavezalo, mu zvesto bo in pokoršino obljubilo zavoljo tistih čudežev, ktere je Bog po njem delal; zatorej pravi tukaj sv. apostelj: in so bili v Mojzesu (po greškem: na Mojzesa) keršeni. Apostelj pravi: keršeni; ker oblak, ki je Izraelce zakrival, in rudeče morje, skozi ktero so šli, so bili predpoda keršanskega (Kristusovega) kersta. Kakor je namreč oblak po dnevi s svojo senco vročino zmanjševal, da Izraelcev solnce ni poškodovalo, po noči pa jim pot razsvetljeval, enako tudi kerstna gnada manjša vročino požljivosti, in razsvetljuje človeku duhá; in kakor so bili Izraelci, ko so šli skozi vodo rudečega morja, rešeni iz sužnosti in so pričeli novo življenje, enako tudi kerstna voda reši človeka iz duhovne sužnosti satana, v kateri je dozdej živel, in mu da novo, čeznatorno življenje. In kakor je predpodobni kerst, ktere ga so Izraelci po svojem vojvodu Mojzesu prejeli, Izraelce z Mojzesom sklenil, združil in jih zavezal k zvestobi in pokoršini do njega, enako nas tudi Kristus ali keršanski kerst s Kristusom sklene, združi, in nas zaveže k zvestobi in pokoršini do njega, pravega Mojzesa, srednika nove zaveze.

V. 3. „*In vsi so eno duhovno jed jedli*“²⁾, namreč mano³⁾. Sv. Pavel mano imenuje duhovno jed, ker je bila čeznatorno, čudovitno po Božji moči dana, in ker je bila predpoda zakramenta sv. rešnjega telesa.

V. 4. „*In vsi so eno duhovno pijačo pili*, (pili so pa iz duhovne skale, ktera je za njimi hodila, skala pa je bila Kristus“). Dvakrat je bila Izraelcem, ko so bili v pušavi, voda iz skale čudovitno dana; prvič pri Rafidim³⁾; drugič v Kadežu⁴⁾. Ko sv. apostelj pravi, da je skala za Izraelci hodila, s tem hoče reči, da Izraelci niso le dvakrat čudovitno iz skale vode dobili, ampak da jim je Bog, Sin Božji pred svojim včlovečenjem, vselej čudovitno vode dajal, jih s svojo močjo podpiral, in jih sploh z vsemi potrebnimi rečmi preskerboval. In ta skala, ktera je za izraelskim ljudstvom hodila, pravi sv. apostelj, je bila Kristus, ker ravno ta skala, iz ktere je po Božji moči čudovitno voda tekla, je razodevala pričujočnost Božjo, je predpodovala večno Besedo, Sinu Božjega, Kristusa, Jehova stare zaveze, kateri je bil srednik vseh naprav Božjih pri izreji Izraelcev in odrešenji človeštva. (Obširniši je od tega govorjeno 9. nedeljo po binkošti)

¹⁾ Hebr. 8, 5. 6. Gal. 3, 19. — ²⁾ 2. Mojz. 16. 15. — ³⁾ 2. Mojz. 17, 1. 6. — ⁴⁾ 4. Mojz. 20, 2—11.

v. 9., in v praznik sv. angelov varhov). Bila je pa ta skala s svojo vodo tudi predpoda včlovečenega Sinu Božjega, iz katerega kakor iz živega studenca, izvira za vse ljudi živa voda gnade in resnice ¹⁾, kar sv. apostelj s tem naznanja, da skalo imenuje duhovno, enako kakor je poprej mano imenoval duhovno jed.

V. 5. „*Ali prav veliko jih je bilo, ki niso Bogu dopadli*“. Izmed 600,000 Izraelcev sta le Jozue in Kaleb v obljubljeni deželo prišla ²⁾. Preljubi! s tem, kar sv. Pavel tukaj pripoveduje od Izraelcev, hoče tudi nas kristijane podučiti, ko pravi: „To se je pa zgodilo nam v zgled“, to je, v svarivni zgled (v. 6.). Vsi Izraelci so bili, ko so šli iz Egipta skozi rudeče morje, izvoljeni v Božje ljudstvo, in vsi so od Boga ravno tiste dobrate prejimali, in vendar, ker zavoljo hudobij niso Bogu dopadli, so bili vsi v pušavi pobiti, in le dva izmed njih sta v obljubljeni deželo prišla. Tudi nas je Bog v Kristusu storil odločeno, izvoljeno, sveto ljudstvo ³⁾, ko smo bili po sv. kerstu vsajeni v Kristusa, kakor mladike v drevo; in kakor je v stari zavezi Izraelce z vsemi potrebnimi rečmi preskerboval, tako tudi nas v novi zavezi redi in z resnico svojega nauka in s kruhom večnega življenja, s presvetim rešnjim telesom, nas oživlja, posvečuje in vterjuje po sv. zakramentih; dobrate, katere mi po Kristusovi veri prejemamo, so veliko večji memo teh, katere so Izraelci dobivali, ker te so le senca gnad, katere v novi zavezi dobivamo. Ne smemo pa zavoljo tega misliti, da ne moremo zaverženi biti; spomnimo se Izraelcev, kaj se jim je zgodilo. Da tudi mi ne bomo enkrat od Boga zaverženi in pogubljeni, skerbimo, da bomo vero v Boga stanovitno ohranili, in tudi po tej veri živeli, tedaj zvesto spolnovali Božje zapovedi; s tem bomo pokazali, da smo Bogu hvaležni za vse neštevilne in velike dobrate, katere nam v Kristusu in v njegovi sv. cerkvi deli. Obornimo zatorej ta postni čas v svoj duhovni prid, da se bomo pokorili, zatajevali, telesno in duhovno mertvili.

Drugo predpepelnično nedeljo.

Berilo iz 2. lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 11, 19—33.
in 12, 1—9.

Judovsko misleči krivi učeniki so si prizadevali, sv. aposteljnu vso čast in veljavo pri Korinčanih odvzeti, in s svojimi posebnimi

¹⁾ Jan. 4, 10. 13.; 7, 37. — ²⁾ 4. Mojz. 14, 28—33. — ³⁾ 1. Pet. 2, 9.

spredki se bahaje, se je njih veliko dalo krivim učenikom zapeljati. Da bi Korinčane pred daljnim zapeljevanjem čiste ohranil, je bil sv. apostelj primoran, lastni hvali svojih nasprotnikov resnico vsega tega nasproti postaviti, kar je ko poslanec Kristusov za Boga in sv. evangeli storil in terpel. Sicer, pravi sam sv. apostelj, se ne spodobi, da se človek samega hvali; toda, če to zveličanje duš tirja ¹⁾, je to pripušeno. Ker se veliko krivih učnikov, pravi sv. apostelj (v. 18.), hvali po mesu (zavoljo svojih vnanjih prednost), se bom tudi jest hvalil. Potem pa pravi:

V. 19. „*Bratje! radi prenašate nespametne*“, to je, krive učenike, ki se sami hvalijo, in tako v dejanji pokažejo, da so nespametni; zakaj vsaka samolastna hvala sama na sebi je nespamet. — „*Ker ste sami pametni*“, to je, modri, in tedaj svojim krivim učenikom prizanašate, smem tudi jest upati, da bote nespamet moje lastne hvale prenesli, in to smem tolikanj bolj upati, ker moji nasprotniki imajo pri vas samopridne namene, so vam v veliko škodo, jest pa sem primoran se poganjati za svojo čast, ktero mi hočejo nasprotniki odvzeti, ker sem skerben za vaše zveličanje ²⁾.

V. 20. „*Sej preterpите, če vas kdo sužnje stori*“, to je, če vas kdo krivih učnikov za svoje samopridne namene dobi in gospodari. S temi besedami začne sv. apostelj popisovati, kakošni so ti krivi učeniki, da namreč hočejo druge gospodariti. — „*Če vas kdo objeda*“, to je, premoženje iz vas molze; tedaj ti krivi učeniki so lakomni. — „*Če vam kdo jemlje*“, namreč dari. Toda spredek zasluži razlaga teh, ki besedo: jemlje tukaj in pozneje (12, 16.) razkladajo: če vas kdo z zvijačo vjame. Tedaj so ljudje, ki druge z zvijačo vjeti si prizadevajo. — „*Če se kdo povišuje*“, to je, prevzetno do vas se obnaša; so tedaj prevzetni. — „*Če vas kdo v obraz bije*“, to je z vami zelo zelo zaničljivo ravna.

Preljubi! kar sv. Pavel od Korinčanov pripoveduje, da jih je bilo več izmed njih, ki so ga zmanjševali in zaničevali, nasproti pa se vdali krivim učenikom, dasiravno so pri njih imeli le samopridne namene, in so jim bili v veliko škodo, in so z njimi zaničljivo ravnali, — to se, kakor cerkvena in svetna zgodovina uči, večkrat na svetu ponavlja. Če so vstali krivi učeniki, so kmalo ljudje, ko niso hotli nositi sladkega jarma Kristusove cerkve, ktera je ko dobra in skerbna mati, le njih večnega zveličanja želela, se tistim krivovercem vdali, in akoravno so pri njih le samopridne namene imeli,

so vendar jarem, katerega so jim naložili, v svojo dvojno, duhovno in časno škodo, nosili. To se tudi današnje dni večkrat zgodi, da ljudje kake fare ne poslušajo naukov in opominjevanj svojega duhovnega pastirja, ki je poln skerbi za njih zveličanje; če pa pride kaki lažnjivi prerok ali slepar brez vere in vesti, ga poslušajo, čislajo in store po tem, kar jim pripoveduje. To naj bo duhovnemu pastirju v tolažbo; če so hudobni Korinčani sv. Pavla, ki je bil poln ljubezni do Boga in ljudi, ki je ves gorel za Božjo čast in zveličanje ljudi, krivično zaničevali, bo tudi on, če bo po krivici zmanjševan in zaničevan, voljno vse to prenesel.

V. 21. „*Po nečasti rečem, kakor da bi bili mi slabi v tej reči*“; hoče reči: v svojo nečast moram spoznati, da nisem bil tako močan, kakor uni krivi učeniki, vam kaj tacega storiti. Sv. apostelj zabavljivo govori. — „*V čemur si kdo kaj upa, (po nespameti govorim), si tudi jest upam*“; hoče reči: če se kdo v čemur hvali, se tudi jest zamorem hvaliti, dasiravno se ta moja hvala mojim nasprotnikom nespamet zdi. —

Sv. Pavel sicer uči, da lastna hvala ni po Bogu ¹⁾, to je, po volji Kristusovi, ki ni sam sebi dopadel ²⁾, ki je bil iz serca ponižen ³⁾, in učil, da morajo učenci njegovi neutrudljivo zvestobo v spolnovanju svojih dolžnost z globoko ponižnostjo sklepati ⁴⁾, da je lastna hvala nespamet ⁵⁾. Toda večkrat se zamore zgoditi, da je pobožni primoran, se pognati za svojo čast, ktero mu hočejo nasprotniki vzeti, ker bi potem, ko bi molčal, zamogel svojo veljavo pri ljudeh zgubiti, trud in delo njegovo pa biti brez vsega vspeha in koristi. Zatorej že modri Sirah opominja: „Skerbi za dobro ime; zakaj to ti bo dalje ostalo, kakor tisuč dražih in velicih zakladov“ (41, 15.). Pobožni kristijan bo tedaj bežal pred slavo in častjo, da bo ponižen ostal; bo pa po zgledu sv. Pavla svojo čast zagovarjal in ohraniti si prizadeval, če bo to Božja čast in zveličanje bližnjega od njega zahtevalo.

V. 22. Zdaj se sv. apostelj primerja svojim nasprotnikom, in pravi, da, kar vnanje prednosti (rojstvo) zadeva, jim je popolnoma enak; v tem pa, kar je zavoljo Kristusa, zavoljo evangelija terpel, vse preseže. — „*Hebrejci so, jest tudi*“; hoče reči: Kakor so oni iz hebrejskega ljudstva, sem tudi jest rojen hebrejic. — „*Izraelci so, jest tudi*“. Kakor so oni, tako sem tudi jest izmed izvoljenega ljudstva, namreč po rodu iz Jakopa, ki se je tudi

¹⁾ 2. Kor. 11, 17. — ²⁾ Rimlj. 15, 3. — ³⁾ Mat. 11, 29. — ⁴⁾ Luk. 17, 10. — ⁵⁾ 2. Kor. 11, 1. 17.

Izrael, to je borivec z Bogom, imenoval ¹⁾, ker, kakor sv. očetje veči del uče, ta mož, s katerim se je Jakop boril ²⁾, je bil Bog-angel, to je sam Sin Božji, ki se je v človeški podobi z Jakopom boril, da ga je prepričal, da bo on gotovo Ezava in vse svoje sovražnike premagal, ko je Boga samega zmagal. — (Več od Bog-angela je brati v god sv. angelov varhov). „*Zarod Abrahamov so, jest tudi*“; to je, kakor so oni iz rodu Abrahamovega, tedaj natorni deležniki obljube, ki je bila Abrahamu dana, to je, blagodara Mesijevega (opravičenja, posvečenja in zveličanja), tako tudi jest.

V. 23. Sv. apostelj zdaj začne govoriti od svoje prednosti zastran gnade. — „*Služabniki Kristusovi so, (kakor manj pameten rečem), jest še več*“; hoče reči: Ko bi tudi oni bili Kristusovi služabniki, za kar se delajo, kar pa niso (v. 13.), sem jest še več, veliko bolj služabnik Kristusov zavoljo večih težav, ki sem jih preterpel ³⁾. Ko se pa spomni, da bi se tega daru gnade Božje prav za prav ne smel hvaliti, pristavi: Kakor manj pameten rečem, ker, kakor je poprej rekel, je nespamet samega sebe hvaliti (11, 1. 17.). — Zdaj to posamezno dokazuje, da je veliko bolj, kot njegovi nasprotniki, služabnik Kristusov. — „*Sem bil v mnogih nadlogah*“, namreč več, kakor moji nasprotniki. — „*Večkrat v ječah, v ranah čez mero, velikokrat v smertnih nevarnostih*“. S temi besedami sv. Pavel vse keršanske učenike, duhovne pastirje in Kristusove služabnike uči, svoje veči veljave ne zidati na vnanje reči, ampak na veči težave, ki so jih zavoljo Kristusa preterpeli. V križu, v trudu in terpljenji za Kristusa je deležnina keršanskega učenika, Kristusovega služabnika.

V. 24. „*Od Judov sem jih petkrat po štirideset, eno manj prejel*“. S tem dokaže, da je bil večkrat v ranah in smertnih nevarnostih. Mojzesova postava ⁴⁾ je namreč prepovedala, jih več kakor štirideset komu dati. Da so bili tolikanj bolj gotovi, da bi te prepovedi ne prelomili, so jih Judje v poslednjih časih le po 39 dajali.

V. 25. „*Trikrat sem bil s šibami tepen*“. To je bila rimska kazen, od ktere se bere v Dejanji apost. 16, 22. — „*Enkrat kamnjan*“, namreč v Listri ⁵⁾. — „*Trikrat sem se z barko potopil*“. Od tega nič ne govori Dejanje aposteljnov; tisto potopljenje barke, ki se je zgodilo, kadar je bil sv. Pavel v Rim peljan ⁶⁾, se je pozneje zgodilo, kakor je bil ta list pisan. — „*Noč in dan sem*

¹⁾ 1. Mojz. 32, 28. — ²⁾ 1. Mojz. 32, 24. — ³⁾ 1. Kor. 15, 10. — ⁴⁾ 5. Mojz. 25, 3. — ⁵⁾ Dej. apost. 14, 18. — ⁶⁾ Dej. apost. 27, 18. 41.

bil v globočini morja“; to je, 24 ur sem bil na morji, ko se je bila barka potopila. Ali je bil na kakem barkinem kosu ali deski, ali ga je Bog čudovito ohranil, se ne ve.

V. 26. „Velikokrat na potih, v nevarnostih na vodah, v nevarnostih med razbojniki, v nevarnostih med rojaki (to je med Judi), v nevarnostih med neverniki, v nevarnostih v mestu (namreč v Damasku, Jeruzalemu, Efežu), v nevarnostih v samoti, v nevarnostih na morji, v nevarnostih med lažnjivimi brati (to je, judovsko mislečimi kristijani).

V. 27. „V trudu in revi, v mnogem čuvanju“, namreč v ječi ¹⁾, pri oznanovanji sv. evangelija ²⁾, pri rokodelstvu ³⁾. — „V lakoti in žeji“ ⁴⁾. — „V pogostnih postih“. Te besede se morajo zavoljo poprejšnjih: v lakoti in žeji, ktere neprostovoljni post pomenijo, razumevati od prostovoljnega posta. — „V mrazu in nagoti“. Iz tega se lahko posname, da Dejanje apost. veliko reči nič ne opomni.

V. 28. „Zraven tega, kar je zunanjega, imam svoje vsakdanje opravke, in skerb za vse cerkve“; to je zraven vnanjega terpljenja imam še notranje težave in skerbi za vse cerkve. Drugi razlagavci pa greške besede namesti: kar je zunanjega, predstavljajo: kar je razun tega, to je, zraven tega, kar bi še zamogel naštevati, pridejo še vsakdanja popraševanja, in skerbi za vse cerkve.

V. 28. „Kdo oslabi“, namreč v veri, v keršanskem, pobožnem življenji. — „In bi jest ne oslabel“, to je, in bi jest tega ne soobčutil, in ne mislil, kakor da bi bil jest sam slab ⁵⁾? — „Kdo se pohujša, in bi mene ne peklo“? to je, kdo izmed vas pade v nevero in greh, in bi jest v sercu ne občutil nar večji britkosti in žalosti ⁶⁾? „Kolikanj večji je ljubezen, pravi sv. Avguštin, tolikanj večji je serčna bolečina zavoljo tujih grehov“. — Ko je sv. apostelj rekel: in bi jest ne oslabel, se je zdelo, kakor da bi se hotel hvaliti zavoljo svoje slabosti; zatorej zdaj pristavi:

V. 30. „Ako se je hvaliti treba, se bom hvalil z rečmi svoje slabosti“. Z besedami: z rečmi svoje slabosti, naznanja sv. Pavel težave in terpljenja, ki jih je zavoljo Kristusa preterpel (v. 23—29.), in hoče reči: Ako drugači ne more biti, kakor da se nasproti svojim nasprotnikom hvalim, se hočem le s tem

¹⁾ Dej. apost. 16, 25. — ²⁾ Dej. apost. 20, 7. 31. — ³⁾ 1. Tes. 2, 9.; 2. Tes. 3, 8.; Dej. apost. 20, 34. — ⁴⁾ Pr. 1. Kor. 4, 11.; Fil. 4, 12. — ⁵⁾ Prim. 1. Kor. 9, 22. — ⁶⁾ Pr. 1. Kor. 12, 26.

hvaliti, kar je slabega v meni; tedaj drugači ravnati, kakor moji nasprotniki, ki se s svojo močjo hvalijo.

V. 31. „*Bog in Oče Gospoda našega Jezusa Kristusa*“; to je, Bog, ki je Oče Gospoda našega J. K. ¹⁾. — „*Kteri je hvaljen vekomaj, vé, da ne lažem*“; to je, Bog je priča, ali prisežem, da vse to, kar sem poprej povedal, je resnično ²⁾.

V. 32. „*V Damasku je namestnik kralja Areta damaško mesto z varhi obdal, da bi me vjel*“;

V. 33. „*pa skozi okno sem bil v košu po zidu spuščen, in tako sem ubežal njegovim rokam*“. Od te nevarnosti, v kateri je bil sv. apostelj v Damasku, se bere v Dejanji apost. 9, 23—25. Damask je bil poglavitno mesto Sirije. Ko je arabski knez Areta se vojskoval zoper svojega zeta Heroda Antipa, in je temu na pomoč prišel rimski namestnik Vitelij, se je Areta damaškega mesta polastil; toda bilo je to mesto le malo časa v njegovi oblasti. — Zakaj sv. Pavel zdaj to reč omeni, ko je že poprej (v. 26.) obširno govoril od svojih nevarnost, in tedaj tudi od nevarnost med rojaki, več razlagavcev misli, da je to zavoljo tega storil, ker je bila ta nevarnost prvo preganjanje, ktero je za Kristusa terpel. — Več razlagavcev po zgledu sv. Krizostoma besede 31. verste združuje s tem, kar nasleduje, tako da sv. apostelj hoče reči: Bog je priča, ali prisežem, da je vse to resnično, kar hočem zdaj pripovedovati.

Preljubi! sv. apostelj Pavel nam sam pripoveduje, v kakošnih težavah in nevarnostih, s kakošnim zatajevanjem in terpljenjem je Kristusovo vero oznanoval; da je za njo tudi raji svojo kri prelival, kakor pa da bi bil opustil, tisto oznanovati. Ravno to sveto vero tudi mi imamo. O kako moramo pač to sveto vero, za ktero so sveti aposteljni toliko terpeli in svojo kri prelili, čislati; kako moramo pripravljeni biti, storiti vse to, kar ta sveta vera od nas zahteva, pripravljeni moramo biti, vse za to vero storiti in terpeti. Zgled svetega Pavla pa tudi duhovnemu pastirju pot kaže, po kateri mora hoditi, da bo pravi služabnik Kristusov; hoditi mora po poti truda in terpljenja. Kolikor več se bo trudil in bo terpel za Kristusa in zveličanje ljudi, toliko bolj bo podob en Kristusu!

12. pog. V. 1. „*Ako se je treba hvaliti (kar sicer nič ne pomaga), bom prišel do prikazen in razodenj Gospodovih*“. Sv. apostelj hoče reči: Lastna hvala sicer nič ne koristi, je večji del

¹⁾ 1. Kor. 15, 24.; Efež. 1, 3. — ²⁾ Rimlj. 1, 9.; Fil. 1, 8.

nevarna reč; toda ker sem od svojih nasprotnikov primoran, se hvaliti, nočem le pri svojih slabostih in terpljenjih ostati, ampak hočem tudi omeniti visocih prikazen in razodenj, ktere sem po Kristusu zadobil. Prikazen je videnje, ali to, kar človek v zamaknjenji z očmi svojega duha vidi. Če je s tem gledanjem sklenjeno umevanje tega, kar se vidi, so te prikazni potem razodenja.

V. 2. „*Vem za človeka v Kristusu*“. Človek v Kristusu je človek, ki je po veri in kerstu v Kristusa vsajen, tedaj kristijan. Da s temi besedami sv. apostelj samega sebe misli, uči vsa zveza stavkov, posebno pa to izhaja iz 7. verste. Govori v tretji osebi iz ponižnosti, in ker se mu to ni po njegovi moči zgodilo, ampak po delu Božjega Duha — „*Kteri je bil pred štirinajst leti*“, namreč zamaknjen. Ker je bil ta list, kakor jih več razlagavcev terdi, v letu 59. po Krist. pisan, se je to zamaknjenje zgodilo leta 45., tedaj takrat, ko je z Barnabom celo leto bival v Antiohiji ¹⁾. Sv. apostelj natanko pove čas tega zamaknjenja, ker je tisto bilo posebno imenitna prigodba v njegovem življenji. — („*Ali v telesu, ali zunaj telesa, ne vém, Bog vé*“). Apostelj je dobro vedil, da je bil zamaknjen; ali v kaki zvezi je bila takrat duša s telesom ostala, tega ni vedil, to bo pa tudi nam skrivnostno ostalo, ker od tretjih nebes in od raja nič določnega ne vemo. — „*Zamaknjen v tretje nebo*“. Sv. pismo razločuje trojno nebo: prvo je, kjer so oblaki, zrak; na primer: ptice neba ²⁾, oblaki neba ³⁾; drugo, kjer so zvezde; na prim.: zvezde neba ⁴⁾; tretje, kjer je prebivališče Božje in zveličanih duhov. Od tega je govorjenje v Gospodovi molitvi: „Oče naš, kterisi v nebesih; — zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji“; in v to tretje nebo je bil sv. Pavel zamaknjen.

V. 3. „*In vem za tega človeka, da je bil (ali v telesu ali zunaj telesa, ne vém, Bog vé)*“.

V. 4. „*Zamaknjen v raj*“. Kar 3. in 4. versto zadeva, več razlagavcev misli, da je tukaj od enacega zamaknjenja govorjenje, kakor v drugi versti, in ti besedo: raj razlagajo kakor poprej besede: tretje nebesa. Drugi pa (s sv. Avg.) mislijo, da sv. apostelj tukaj od družega zamaknjenja, različnega od poprejšnjega govori. — Ker sv. apostelj tukaj ne naznanja časa, kdaj se je zamaknjenje zgodilo, kakor je to poprej (v. 2.) storil;

¹⁾ Dej. apost. 11, 25. 26. — ²⁾ Mat. 8, 20.; 13, 4.; Mark. 4, 4.; Luk. 8, 5. — ³⁾ Mark. 14, 62. — ⁴⁾ 1. Mojz. 22, 17.

in ker tudi nič ne pove, kaj je v tretjih nebesih vidil in slišal, je verjetniše, da sv. apostelj tukaj od ravnostnega zamaknjenja, kakor poprej, govori. Ker pa tukaj ne pravi, kakor poprej: zamaknjen v tretje nebo, ampak: zamaknjen v raj, več razlagavcev s sv. Tomažem meni, da sv. apostelj, ko pravi, zamaknjen v raj, hoče reči, da ni bil zamaknjen le v tretje nebo, kjer je prebivališe zveličanih duhov, ampak da je bil zamaknjen v narviši del tretjega neba, kjer Boga v njegovi ljubezni in v svojem veličastvu zveličani gledajo in uživajo. Ker je sv. apostelj, ko je bil tako blizu Boga, posebno veselje in sladkost občutil, tisti kraj imenuje raj.

Iz tega, kar sv. Pavel tukaj od sebe govori, in kar se večkrat v življenji zamaknjenih oseb najde, izhaja, da duša ima svoje življenje, dasi tudi telo o tem nič ne ve; da duša tudi, ko se od telesa loči, spoznanje svoje ohrani, in se vsega zave; da človek že tukaj zamore imeti spoznanje tega, kar je v večnosti, ker zamore imeti predokus ali predslad nebes ali pekla; in da cerkev, akoravno je trojna (vojskovavna, poveljučana in terpeča), je vendar pred Bogom ena velika celota, pri kateri so udje te trojne cerkve med seboj zvezani in združeni. — „*In je slišal skrivne besede, katerih človeku ni pripušeno govoriti*“; to je, in je slišal z duhovnimi ušesi, ali zadobil spoznanje skrivnost, ki se v navadnem, človeškem jeziku ne dajo povedati. Pri zamaknjenji namreč človek gleda večno resnico brez vseh sredkov in podob, in zadobi na enkrat spoznanje Božjih skrivnost, in človek ni zmožen tega z besedami povedati. Zakaj kar je večno, Božje, preseže vse podobe, vse zaumene človeškega mišljenja in govorjenja.

V. 5. „*Tega*“, namreč človeka v Kristusu, — „*se bom hvalil; sebe pa ne bom hvalil*“. S temi besedami sv. Pavel sebe, natornega človeka, kar je in ima iz sebe, nasproti postavi človeku v Kristusu. — „*Razun v svojih slabostih*“, to je, hvalil se bom zavoljo svojih terpljenj, ki sem jih zavoljo Kristusa preterpel. Slabosti so tukaj, kakor poprej (11, 30.), terpljenja, ki jih je zavoljo Kristusa preterpel.

V. 6. „*Zakaj ko bi se tudi hotel hvaliti, bi ne bil nespameten, ker bi resnico govoril*“; hoče reči: Ko bi se tudi hotel hvaliti, kar moje natorno življenje in dejanje zadeva, bi ne bil nespameten (bahač), ker bi resnico govoril. — „*Zderžim se pa, da kdo več od mene ne misli, kakor kar na meni vidi, ali kar sliši od mene*“; hoče reči: zderžim se vsega tega, da nihče več od mene ne misli, in da me le po mojem dejanji in nauku presojuje.

V. 7. „*In da se zavoljo velicega razodenja ne prevzamem, mi je dano*“, namreč od Boga, ki je to pripustil, da ponižen ostanem. — „*Zelo v moje meso, angel satanov, da me bije*“, to je, da z menoj zaničljivo ravna in me nadleguje. Kar zadeva besede: zelo v moje meso, katerim so zavoljo razumenja pridijane besede: angel satanov, greški razlagavci tiste razlagajo od vednih terpljenj, preganjanj in obrekovanj, ktera je sv. Pavel po satanovem naganjanji od svojih nasprotnikov mogel preterpeti, ktero razlago močno podpirate 9. in 10. v. Drugi razlagavci umevajo te besede od telesnega terpljenja, od raznih bolezni, s kterimi je satan aposteljna nadlegoval. Dasiravno se gotovo določiti ne more, kaj ima sv. Pavel pri teh besedah v mislih, se vendar nar bolj verjetno zdi, te besede umeti od skušnjav mesa, od skušnjav k nečistosti, od nečiste poželjivosti. To razlago priporočajo že same besede, ker nečista poželjivost tiči kakor ternek v našem mesu, in se v tem življenji ne da popolnoma izrovati. Priporočajo to razlago tudi besede: da se ne prevzamem, — da me bije. Kaj je pač sv. aposteljna, kteremu je Bog toliko gnad dodelil, bolj moglo poniževati, kakor nečista poželjivost? In ktere skušnjave hudičeve so pač pri aposteljni večji sramoto mogle obuditi, kakor skušnjave k nečistosti? Tudi to, da je trikrat Gospoda prosil, govori za to razlago, ker od te strani se mu je bilo bati, da bi ne bil omadežvan. Priporoča to razlago tudi to, kar sv. apostelj pravi v listu do Rimljanov 7, 23—25., kjer govori od postave poželjivosti, ktera se v njem upira boljšemu spoznanju in hotenju duha.

V. 8. „*Za tega voljo*“, to je, zavoljo tega nadlegovanja; ali zavoljo tega angela satanovega. — „*Sem trikrat Gospoda*“, to je Kristusa (v. 9.), — „*prosil, da bi odstopil od mene*“, namreč angel satanov.

V. 9. „*Pa mi je rekel*“, namreč znotraj, v mojem duhu. — „*Dovolj ti je moja gnada; zakaj moč se v slabosti spolnuje*“, to je, ni ti treba, in tudi ti ni koristno, da se to zgodi, kar prosiš, ker z mojo gnado si močan postal, da zamoreš se zoperstaviti tistemu zelu v mesu; zakaj, kjer se človek slabega čuti, in se slabega spozna, se moč moje gnade nar lepše skazuje¹⁾. — Da je sv. apostelj svojo slabost spoznal, je s tem pokazal, ko je trikrat Kristusa prosil. Ko je pa Kristusove besede slišal, z veseljem reče: „*Rad se bom tedaj hvalil s svojimi slabostmi*“, ne

¹⁾ 1. Kor. 2, 4.

bom pa prosil, da bi bil tistih otet. — „*Da prebiva v meni moč Kristusova*“, namreč stanovitno ¹⁾).

Preljubi! učimo se od sv. Pavla pohlevnosti in ponižnosti. Mnoge prikazni in razodenja je od Kristusa zadobil, in 14 let je molčal od njih, ker ni iskal in želel slave in časti pri ljudeh, ampak le pri Bogu. Čez 14 let še le je te razodenja drugim povedal, ko je bil od svojih nasprotnikov primoran v poterjenje svoje veljave to storiti, ker bi drugači več ne bil mogel delati k časti Božji in za zveličanje ljudi. Da bi se pa zavoljo teh obilnih gnad ne prevzel, in ponižen ostal, je vselej pred očmi svoje slabosti imel. Posnemajmo sv. Pavla, kakor tudi druge svetnike, ki so želeli na svetu neznani biti, in nič ne veljati; če imamo darove od Boga, molčimo, in spomnimo se svoje slabosti. Spoznajmo pa tudi hudobije na puha, prevzetnega serca. Da bi Bog sv. Pavla, ki je bil izvoljena posoda Božja, ki je bil v tretje nebo zamaknjen, ponižnega ohranil, je pripustil, da so ga skušnjave mesa nadlegovale, in je trikrat Kristusa prosil, da bi ga otel od tega angela satanovega; toda Kristus mu ni hotel križa odvzeti, zato ker je vedel, da je to k njegovemu zveličanju, pomagal mu pa je s svojo gnado, tistega nositi. Tako se tudi mi prepustimo vsi Bogu, njegovi dobroti, če nas skušnjave mesa napadejo, in spomnimo se, da skušnjave nam dajo priložnost, da smo ponižni, da spoznamo svojo slabost, in pomoči išemo pri Bogu. Pri vseh skušnjavah, naj že pridejo od mesa ali od težav in nadlog, s ponižnim srcem k Bogu kličimo: „Obvaruj me, Gospod! ker v te upam“ ²⁾, in kadar bo njegova volja, nam bo pomagal, in nas tistih otel.

Tretjo predpepelnično nedeljo.

Berilo iz 1. lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 13, 1—13.

V poprejšnjem (12.) poglavji govori sv. apostelj Pavel od različnih duhovnih darov, ktere je sv. Duh vernim Korinčanom obilno podelil. Ker so pa nekteri Korinčani po taci darovih hlepeli, in obdarovani z njimi prevzetovali, ljubezen pa zane-marjali, jih opominja (12, 31.), hrepeneti po boljših darovih,

¹⁾ Rimlj. 5, 3.; 8, 35. — ²⁾ Ps. 15, 1.

namreč se deržati poti ljubezni, ktera je imenitnejši, kakor vsi drugi darovi. Ljubezen stori človeka Bogu dopadljivega, ga opraviči, stori otroka Božjega ¹⁾ in ga zveliča, ko drugi darovi sami na sebi človeka ne store pri Bogu prijetnega. Ljubezen je središče, duša vsega keršanskega življenja; od nje zadobe vsi drugi darovi svojo pravo veljavo, brez nje so vsi ti darovi in vse čednosti kakor nič. In od te ljubezni sv. apostelj govori v tem poglavji.

V. 1. „*Bratje! ko bi človeške in angelske jezike govoril*“; hoče reči: ko bi imel dar govoriti v tujih jezikih v nar viši in popolnši stopnji, tako da bi tudi umel to, kakor si čisti duhovi svoje misli vzajemno razodevajo. Besede: človeške jezike govoriti, pomenijo, kakor besede: mnogotere jezike govoriti ²⁾, dar govoriti v tujih, poprej neznanih jezikih. (Primeri razlago berila binkoštnih nedelje.) — Ko pa pristavi: in angelske jezike, s tem naznanja nar viši stopnjo daru mnogotere jezike govoriti. — „*Ljubezni pa bi ne imel, bi bil kakor bučec bron ali zvonec zvonec*“, ktera namreč od zunaj šum delata, in nemara tega, ki to sliši, razveselujeta, toda od znotraj je vse to brez cene in koristi, je mrtvo: tako je tudi človek, ako bi dar jezikov v nar viši stopnji imel, če nima ljubezni v sercu, brez vse cene in prida. Ljubezen da človeku pravo bistvo in življenje. Beseda ljubezen pomeni povsod v tem poglavji ljubezen do Boga, ktera se pa tudi razodeva kot ljubezen do bližnjega, ker ena brez druge ne more biti ³⁾. Sv. apostelj dar jezikov nar poprej zato imenuje, ker so Korinčani (kakor se iz 14. poglavja razvidi) ta dar za nar imenitnejši imeli.

V. 2. „*In ko bi znal prerokovati*“, to je, ko bi imel dar prerokovanja, ali dar po navdihovanji sv. Duha učiti in govoriti od Božjih reči v podučenje in spodbujenje družih. To pomeni tukaj (kakor tudi 12, 10. in v 14. pogl.) beseda prerokovati, ne pa: prihodnje reči pripovedovati. — „*In bi vedel vse skrivnosti*“, to je, bi imel dar modrosti ⁴⁾, ali spoznanje skrivnost svete keršanske vere. — „*In imel vso učenost*“, to je, ko bi imel dar učenosti (12, 8), ali dar po globokejšem spoznanji keršanske resnice učiti, dokazovati in drugim razlagati. — „*In ko bi imel vso vero, tako da bi gore prestavljal, ljubezni pa bi ne imel, nič nisem*“. Vera tukaj ni opravičujoča vera ⁵⁾, to mora vsak človek imeti, ker je, kakor sv. Tridentinski zbor (sej. 6, pag. 8.) uči, korenina in podlaga

¹⁾ Jan. 3, 14.; 4, 7. — ²⁾ 1. Kor. 12, 28. — ³⁾ 1. Jan. 4, 21. — ⁴⁾ 1. Kor. 12, 8. — ⁵⁾ Rimlj. 3, 22.

opravičenja; ampak vera čudežev, ali terdna vera in zaupanje v Božjo vsegamogočnost, sklenjena s posebnim razodenjem Božjim, da Bog ravno zdaj hoče svojo vsegamogočnost pokazati. S tako vero zamore človek čudeže delati, pa le z vero, ki ima to posebno razodenje. Od te vere čudežev govori Kristus, ko pravi, da zamore gore predstavljati¹⁾. Po čerki so se dopolnile te besede Kristusove v življenji sv. Gregorija Čudodelnika. Ko mu je bil pri zidanji cerkve hrib na poti, je prosil Boga s tisto vero, da bi bil hrib prestavil, in hrib je bil prestavljen. Sv. Pavel hoče tedaj reči: Ko bi imel to vero čudežev tudi v takošni stopnji, da bi po besedah Kristusovih zamogel gore predstavljati, to je, nar veči čudeže delati, ljubezni pa bi ne imel, bi bil prazen, brez prave notranje vrednosti pred Bogom. — Iz teh besedi sv. aposteljna izhaja, da človek zamore nar veči duhovne darove imeti, in vendar biti brez ljubezni, brez božen, brez dušnega življenja v gnadi Božji, ker Bog zamore tudi grešniku, nevrednemu deliti duhovne darove k razširjanju svoje cerkve, kakor je tudi Judež Iškarjot te darove imel. Iz tega se pa tudi prav razvidi Božja vsegamogočnost in previdnost, da se Bog v svojih sklepih in naredbah tudi nevrednih posluži.

V. 3. „In ko bi razdal ubogim v živež vse svoje premoženje, in ko bi svoje teló dal, tako da bi gorel“, tedaj se mučenstvu zavoljo bližnjega podvergel. — „Ljubezni pa bi ne imel, mi nič ne pomaga“, namreč k večnemu zveličanju.

Kristijani! dobro si v spomin vtisnimo, kar tukaj sv. Pavel uči. Ljubezen do Boga, ktera se v ljubezni do bližnjega razodeva, je imenitnejši, kakor vsi, tudi nar veči duhovni darovi; ljubezen je nad vsemi čednostmi. Nar veči darovi sv. Duha, dar prerokovanja, dar modrosti in učenosti, tudi vera čudežev brez ljubezni nimajo pri Bogu nobene vrednosti. Naj bo človek izversten učenik Božjih reči, izversten oznanovavec Božje besede, naj ima še tako globoko spoznanje keršanskih resnic, naj ima tudi dar čudeže delati, je vendar vse to, če nima ljubezni, brez prida za njega, in brez prave notranje vrednosti pred Bogom. In tako tudi nar veči dejanska dobrotnost do bližnjega nima pri Bogu nobene vrednosti, ako človek nima ljubezni v sercu. Zatorej pravi sv. Avguštin: „Kjer je ljubezen, vse koristi; kjer ni ljubezni, vse drugo nič ne pomaga“.

¹⁾ Mat. 17, 19.

Zdaj sv. apostelj v naslednjih verstah (v. 4—7.) uči, kako se ljubezen do Boga razodeva, namreč v zadržanji do bližnjega; bistvo prave ljubezni se ne da z besedami popisati.

V. 4. „*Ljubezen je poterpežljiva*“; hoče reči: kdor ima ljubezen, poterpežljivo prenaša težave, ki mu jih drugi napravljajo, in z njih slabostmi usmiljeno poterpi. — „*Je dobrotljiva*“, to je, kdor ima ljubezen, bližnjemu rad dobro stori. — „*Ljubezen ni nevošljiva*“, ker ljubezen vso sebičnost v človeku umori. — „*Ne ravna napčno*“, to je, kdor ima ljubezen, se ne baha (kakor je v greškem), da bi ga ljudje čislali. — „*Se ne napihuje*“, se prevzetno ne povzdiguje nad druge. Kdor namreč Boga in bližnjega resnično ljubi, je tudi ponižen; on vidi v Bogu in tudi v svojem bližnjem toliko dobrega in ljubezni vrednega, v sebi pa veliko slabega, revnega in grešnega, da se pred Bogom v resnici nevrednega čuti, in ne misli, se nad druge povzdigovati.

V. 5. „*Ni časti lakomna*“, to je, kdor ima ljubezen, ne zaničuje nizkih služb zastran bližnjega, in ne misli, da mu je to v nečast. V greškem je: se ne obnaša nespodobno, to je, se v vseh rečeh spodobnosti derži. Razlagavci mislijo, da sv. apostelj tako govori oziraje se na nespodobno pokrivalo, katero so korinčanske žene na glavi nosile ¹⁾. — „*Ne išče svojega*“, namreč prida, ni sebičen, kdor ima ljubezen. — „*Se ne da razdražiti*“, namreč z razžaljenjem. — „*Ne misli hudega*“, to je, pozabi storjeno hudo, razžaljenje odpusti.

V. 6. „*Se ne veseli krivice*“, to je, hudega, greha bližnjega, ampak žalost čuti v srcu zavoljo razžaljenja Božjega. — „*Veseli se pa resnice*“. Ker je resnica krivici nasproti postavljena, hoče sv. apostelj reči: Veseli se vselej, ko se kaj (nravno) dobrega stori. Le dobro je resnično, in le v dobrem je pravo veselje; hudo (greh) laž, in žalost obrodi.

V. 7. „*Vse preterpi*“. V greškem: vse pokrije, namreč slabosti, grehe bližnjega, kolikor je mogoče. Ker sv. apostelj precej pravi: vse prenese, kar je ravno to, kakor: vse preterpi, se je, da ni ravno tisto dvakrat izrečeno, greških besedi deržati. — „*Vse veruje*“, namreč dobro od svojega bližnjega. — „*Vse upa*“ namreč nar boljšega od drugih. — „*Vse prenese*“, namreč težave in nadloge zavoljo bližnjega. — Primeri, kar Tomaž Kempčan od ljubezni piše (3. buk. pog. 5.). — Kristijan! vprašaj se, ali imaš ljubezen, od ktere sv. Pavel govori? Ali prenašaš poterpežljivo težave, ktere

¹⁾ 1. Kor. 11, 3. 10.

ti drugi napravljajo, in poterpiš usmiljeno s slabostmi družih? Ali bližnjemu rad dobro storiš, kolikor ti je mogoče? Ali nisi nobenemu nevošljiv, se ne bahaš in se ne povzdiguješ prevzetno nad druge? Se ne obnašaš nespodobno, ne išeš le svojega prida? Ali rad razžaljenje in storjeno krivico odpustiš? Ali se ne veseliš hudega, katero je bližnji storil? Ali se veseliš le dobrega, zakrivaš slabosti družih, in rad prenašaš težave in nadloge zavoljo bližnjega? Če si si svest takošne ljubezni, spoznaj, da imaš nar imenitnejši dar Božji, in daj Bogu hvalo za to, ki je ljubezen in začetnik vse ljubezni; in v tej ljubezni, ktera je, kakor sv. Janez uči ¹⁾, znamnje, da si otrok Božji, ko otrok Božji vedno živi in rasti. Ako pa te ljubezni nimaš, zdihuj, moli k Bogu, in trudi se, da si jo boš pridobil; zakaj ljubezen je podlaga vseh čednost, ker od nje imajo vse čednosti svojo vrednost.

V. 8. „*Ljubezen nikoli ne mine*“. Ko je poprej sv. apostelj od potrebnosti in od lastnost ljubezni govoril, zdaj uči, da ljubezen vekomaj ostane. — „*Ako bodo ravno prerokovanja minula, in jeziki jenjali, in učenost prešla*“. V besedi: prerokovanja, je umeti dar prerokovanja, to je, dar po navdihovanji sv. Duha učiti in govoriti od Božjih reči. Ker bodo v večnem življenji vsi resnico gledali, kakoršna je, bo ta dar nehal. Tudi dar v tujih jezikih govoriti, bo tam nehal, ker se bodo vsi v nasprotnem gledanji med seboj poznali in umeli; in tudi dar učenosti bo nehal, ker tam bomo Boga, ki je večna resnica, z obličja v obličje, brez kakega sredka in brez podobe, naravnost gledali, kakoršen je zares v svojem bitji.

V. 9. „*Zakaj nekoliko le spoznamo, in nekoliko le prerokujemo*“; hoče reči: vse naše spoznanje Božje resnice je tukaj na svetu le malo, in to malo je le nepopolnoma; in enako je tudi z darom prerokovanja, ker tudi od sv. Duha navdihnjeno govorjenje od Božje resnice je nepopolnoma.

V. 10. „*Kadar bo pa prišlo, kar je popolnoma*“; to je, kadar bo prišel stan popolnosti v večnosti, ko bomo Boga, bistveno resnico, naravnost gledali. — „*Bo jenjalo, kar je nekolikega*“, bo naše nepopolno spoznanje nehalo.

V. 11. Kar je sv. apostelj poprej (v. 9. 10.) izgovoril, zdaj v dveh podobah razlaga. „*Ko sem bil otrok, sem govoril po otročje, umel po otročje, mislil po otročje; kar sem pa mož, sem opustil, kar je bilo otročjega*“. Sv. apostelj hoče reči: Naš sedanji stan je proti

¹⁾ 1. Jan. 3, 14.; 4, 7.

prihodnjemu, kakor stan otrokov proti stanu moževemu; naša spoznanja Boga in Božjih reči so zdaj nepopolnoma, kakor otročja, ker le malo Božjih reči spoznamo, in še te le nepopolnoma; tam gori, v prihodnjem življenji, bodo pa naša spoznanja popolnoma, kakor moške.

V. 12. „*Zdaj vidimo skozi ogledalo kakor v megli; takrat pa bomo vidili od obličja v obličje*“. Kakor človek v ogledalu ne vidi v resnici reči same, ampak le njeno podobo, in pa ne prav popolnoma in razločno, tako tudi Boga in Božje reči tukaj na zemlji kakor v ogledalu spoznamo, ne naravnost, ampak le posrednje, kakor se v veri in natori ¹⁾ razodeva; to spoznanje pa, ker v veri Božje resnice naravnost ne gledamo, ima vselej nekaj temnega in skrivnega nad seboj. Drugači bo v dopolnjenem stanu, v prihodnjem življenji; tamkej bomo Boga, večno resnico, gledali kakor z obličja v obličje, ga bomo naravnost vidili, kakor je zares v svojem lastnem bitji. Ogledala starih so bila nepopolnoma; torej se podoba, ki se je v njih vidila, nedoločena, temna imenuje. — „*Zdaj spoznam le nekoliko; takrat pa bom spoznal, kakor sem bil spoznan*“. S temi besedami sv. apostelj razlaga poprejšnje besede: od obličja v obličje, in hoče reči: Zdaj, tukaj na zemlji, spoznam, Boga, večno resnico, le nekoliko, in tudi to, kar spoznam, le nepopolnoma spoznam; potlej v prihodnjem življenji, bom pa Boga, večno resnico, spoznal, kakor on mene spozna. Kakor Bog mene in vse stvari naravnost in popolnoma spozna, enako bom tudi jest v luči tega Božjega spoznanja Boga naravnost in popolnoma gledal, kakoršen je zares v svojem bitji. Tam je namreč Bog duhovno solnce, ktero pravične razsvetljuje, in s svojo lučjo njih duhovno oko zmožno stori, ga gledati, kakoršen je v svojem bitji.

V. 13. „*Zdaj pa*“, namreč preden pride tisto popolno spoznanje. — „*Ostanejo*“ (ko bodo duhovni darovi minuli, ker niso potrebni) „*vera, upanje, ljubezen, to troje*“; ker so namreč te tri čednosti podlaga vsega keršanskega življenja. Vera namreč razsvetljuje pamet z razodeto večno resnico; upanje (do večnih dobrot) nas vterjuje (v nadlogah tega življenja), in serce od zemeljskih reči in dobrot odločuje; ljubezen pa serce očišuje in na Boga navezuje. — „*Nar večji pa med temi je ljubezen*“, ker ona da veri, upanju in vsem čednostim pravo vrednost pri Bogu, stori stvari Bogu, ki je ljubezen, podobne, in vekomaj ostane; ker vera se bo spremenila v gledanje, upanje pa v posestvo.

¹⁾ Rimlj. 1, 19.

Preljubi! ker je ljubezen tako potrebna in koristna, ker ona le vekomaj ostane, ko bo stvari z Bogom vekomaj združila, zatoorej si z vso močjo prizadevajmo, da jo bomo imeli. Le pomislite, kaj nas čaka v prihodnjem življenji, če bomo imeli pravo ljubezen, v njej vedno živeli, in jo do konca življenja ohranili. Gledali bomo Boga od obličja v obličje, spoznali bomo Boga in Božje reči popolnoma, gledali ga bomo naravnost, kakoršen je v svojem bitji. To naj nas spodbada, v svetosti bolj in bolj rasti, kakor sv. pismo opominja: „Kdor je pravičen, bodi še pravičnejši, in kdor je svet, bodi še svetejši“ ¹⁾. Za to ljubezen vsak dan Boga prosimo, da bomo v njej živeli in umerli, pa tudi po njej deležni postali večnega zveličanja v nebesih! — (Naj se primeri, kar je bilo 1. in 4. nedeljo po razglasenji Gospodovem rečeno).

Predpepelnično ali pervopostno nedeljo.

Berilo iz 2. lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 6, 1—10.

V. 1. „*Bratje! opominjamo vas*“. Verste današnjega lista so v tesni zvezi s tem, kar je sv. apostelj ob koncu poprejšnjega poglavja (5, 20. 21.) izgovoril: „Namesti Kristusa smo poslani; prosimo namesti Kristusa: spravite se z Bogom, ki nam je v Kristusu dal pravo pravno daritev“. Zdaj pa tukaj pristavi: Kakor pomagavci Kristusovi pri delu vašega zveličanja ²⁾ pa vas tudi opominjamo. — „*Da gnade Božje nepridoma ne prejimate*“; hoče reči: da gnade sprave, katero vam je Bog po veri v Kristusu podelil, zastonj ne prejimate, kar bi se zgodilo, ako bi se vaše življenje ne vjemalo z vero, ako bi vera vaša ne bila združena s svetim, keršanskim življenjem ³⁾.

V. 2. „*Govori namreč*“, Bog po preroku Izaiju (49, 8.). Da prav stori, ko jih opominja, dokaže iz sv. pisma, kakor se bere v stari greški prestavi. Pri preroku Izaiju govori Bog svojemu hlapcu, to je, Mesiju, katerega prerok prosečega in terpečega za grešno človeštvo popisuje. — „*Ob prijetnem času sem te uslišal*“, to je, ko je prišel čas milosti, ko se je čas spolnil, sem te uslišal. „*In v dan zveličanja sem ti pomagal*“, in v tebi tudi človeštvu,

¹⁾ Razod. sv. Jan. 22, 11. — ²⁾ 2. Kor. 1, 23. — ³⁾ Rimlj. 6, 22.

ktero zdihuje v sužnosti greha. — Bog govori v preteklem času, ker prihodnjo zgodbo v svojem večnem sklepu že spolnjeno vidi. Te besede sv. apostelj, ko je Kristus delo odrešenja zgotovil, slehernemu govori, ko pravi: „*Glejte! zdaj je prijeten čas; glejte, zdaj je dan zveličanja*“; hoče reči: zdaj je prišel čas, od kterega je prerok govoril, čas zveličanja, obrnite si ga v svoj prid, ne pušajte vnemar gnade sprave, ktera vam se v Kristusu ponuja, kar bi bilo, ako bi se vaše življenje ne vjemalo z vero.

Kristijani! kar je sv. Pavel Korinčanom pisal: Opominjamo vas, da gnade Božje nepridoma ne prejemate, zdaj je prijeten čas, zdaj je čas zveličanja, to tudi nam govori. Nič ni za človeka imenitnejšega in višega, kakor gnada Božja, gnada sprave; in nič ni bolj neumnega, kakor če človek čas gnade, kterega mu Bog daje, vnemar puša, in si ga ne obrača v svoj prid. Ta čas gnade, čas zveličanja je ves čas od Kristusovega odrešenja do konca sveta; ta čas gnade je za slehernega čas njegovega življenja tukaj na svetu, je vsak trenutek, kterega človek tukaj na svetu živi; ta čas gnade je vsaka gnada, ktero Bog človeku ponuja, ktero zdaj, poznejše pa nikdar več ne more zadobiti, ta čas gnade je vsak čas, kteri človeka k pokori in k spreobrnjenju vabi; ta čas gnade je posebno sveti postni čas, v kterem katoliška cerkev, ker je ta čas spominu nar viših skrivnost posvečen, verne nagibuje in opominja k pokori in spreobrnjenju.

Obernimo si ga tedaj v svoj duhovni prid; ne vemo, ali bomo še ta milostni čas doživeli ali ne. Bog vsegamogočni ima svoje čase, ponuja gnade prostovoljno, kadar in kakor hoče; ako človek gnad ne sprejme, mu jih vzame. „Sem klical, govori Bog ¹⁾, pa nisi slišal“. Zatorej opominja sv. apostelj, milostni čas si v svoj prid obrniti. Prizadevajmo si, sveto, keršansko živeti po zgledu sv. aposteljna, kakor opominja:

V. 3. „*Nikomur ne dajajmo pohujšanja, da se naša služba ne zaničuje*“; hoče reči: delajte po mojem zgledu, zakaj tudi jest se skerbno vsega varujem, da bi v kaki reči komu pohujšanja ne dal, in zavoljo tega moje apostolske službe kaka graja ne zadela. Sej smo namestniki Kristusovi; Kristus pa nam je zgled zapustil, da hodimo po njegovih stopinjah ²⁾. Ta versta je v zvezi s prvo (opominjamo vas).

V. 4. „*Ampak v vseh rečeh se skazujmo Božje služabnike*“; to je, v vseh rečeh se takošne skazujmo, kakoršne biti se za Božje

¹⁾ Buk. preg. 1, 24—26. — ²⁾ 1. Pet. 2, 21.

služabnike spodobi; namreč: „*v velikem poterpljenji*“. Zdaj posamezno razloži, v čemur je veliko poterpljenje pokazal, ko našteva devetera terpljenja: „*v nadlogah, v potrebah, v stiskah*“.

V. 5. „*V ranah*“, ko je bil namreč bičan in kamnjan; — „*v ječah, v puntih*“¹⁾; — „*v trudih, v čuvanju*“, namreč v ječi²⁾ pri oznanovanji sv. evangelija³⁾, pri rokodelstvu⁴⁾; — „*v postih*“. S tem sv. apostelj naznanja težave, ktere je prostovoljno zavoljo svoje apostoljske službe prevzel⁵⁾. — Zdaj opominja, si prizadevati za vse čednosti, ko pravi:

V. 6 „*V čistosti*“, namreč serca in življenja (po greškem). — „*V znanji*“, to je v spoznanji keršanskih resnic⁶⁾. — „*V prizanašanji*“, namreč pri razžaljenji. — „*V prijaznosti*“, namreč do drugih, da hudo z dobrim vračujemo. — „*V svetem Duhu*“, ker namreč ko služabniki Božji tako govorimo in ravnamo, da se bo razvidilo, da govorimo in delamo po razsvetljenji sv. Duha in primerjeno darovom, ktere smo od sv. Duha prejeli. — „*V nehinavski ljubezni*“, ktera namreč ne obstoji le v besedah, ampak se v dejanji pokaže, ktera le Božjo čast in zveličanje ljudi zahteva.

V. 7. „*V besedi resnice*“, to je, oznanovaje čisti sv. evangeli, kakor ga je Bog razodel⁷⁾. — „*V moči Božji*“, ktera se razodeva v čudežih. — „*Z orožjem pravice na desni in na levi*“; hoče reči: mi se skažemo služabnike Božje s pravičnim, duhovnim orožjem, s katerim sovražnike sv. evangelija napademo, in se, če nas napadajo, branimo. — Orožje pravice je orožje, ktero je pravici primerjeno. Podoba je spovzeta od orožja, s katerim so Rimljani sovražnike napadli, (namreč meč, kterega so v desni roki imeli), in se proti sovražniku branili (namreč škit, kterega so v levi roki imeli).

V. 8. „*Pri časti in nečasti, pri nepoštenji in dobrem imenu*“; hoče reči: služabnika Božjega se skazujemo, naj nas ljudje s častjo ali z zaničljivostjo sprejemajo; naj dobro ali slabo od nas govorijo. — „*Kakor zapeljivci in vendar resnični, kakor neznani, in vendar znani*“; hoče reči: naj nas imajo kakor take, ki v zmoto zapeljujejo, smo vendar resnični, pravi aposteljni; naj nas never-

¹⁾ Prim. 11, 23. Dej. apost. 13, 50.; 14, 19.; 16, 19—22. — ²⁾ Dej. apost. 16, 25. — ³⁾ Dej. apost. 20, 7. 31. — ⁴⁾ 1. Tes. 2, 9.; 2. Tes. 3, 8. Dej. apost. 20, 34. — ⁵⁾ 2. Kor. 11, 23, 27. Dej. apost. 20, 31. — ⁶⁾ Efež. 3, 3. 4. — ⁷⁾ 2. Kor. 4, 2.

niki in nasprotniki imajo kot neznane, smo vendar dobro znani vernim, katerim je Bog gnado podelil, čislati in ljubiti, kar je sveto in večno.

V. 9. „*Kakor umirajoči*“, ker smo namreč vedno v smertni nevarnosti. — „*In glejte, živimo*“, varovani namreč od Boga ¹⁾. — „*Kakor stepeni, in vendar ne umorjeni*“; hoče reči: zavoljo mnogih terpljenj in težav nas ljudje imajo za takošne, ktere Bog tepe, in akoravno toliko terpimo, vendar ne bomo umorjeni, ker nas Bog ohrani.

V. 10. „*Kakor žalostni, vendar pa vselej veseli*“; hoče reči: v tacih okolišinah se znajdemo, da bi mogli vselej žalostni biti, pa smo vendar vselej veseli, ker imamo pričevanje dobre vesti, smo si svesti Božjega dopadajenja, ker imamo notranjo tolažo sv. Duha in veselo upanje v večnosti. — „*Kakor ubogi*“, ker brez zemeljskega blaga. — „*In vendar jih veliko bogatimo*“, z dušnimi darovi ²⁾. — „*Kakor da bi nič ne imeli in vendar vse posedemo*“; hoče reči: ničesar nimamo, ne denarja, ne blagá, ne hiše, ne dvora, ne gotovega stanovanja, ne domovine, in vendar imamo v Kristusu vse, ker, ko vsi za Kristusa živimo, ničesar ne želimo, po ničemur ne hrepenimo, tedaj čez vse gospodujemo, in iz tega ozira vse posedemo, in ker nam Božja previdnost vse podeli, česar potrebujemo; kakor je Kristus stoterno plačilo že na tem svetu obljubil tem, ki bodo zavoljo njega vse zapustili, na unem svetu pa večno življenje ³⁾.

Kristijani! kar sv. Pavel tukaj od sebe in drugih apostelnjov govori, namreč od svoje stanovitnosti in poterpežljivosti v vsem terpljenji in vseh nadlogah, od svojega čistega, ker s čednostmi ozališanega življenja in od notranje prostosti od vse nečimurne ljubezni, — tako biti in živeti si morajo prizadevati vsi keršanski učenci. Bog tirja pa tudi od vsacega kristijana, da vse opusti, kar bi drugim zamoglo biti v pohujšanje; da je poterpežljiv v vseh nadlogah, in da ima serce, ktero je prosto od vse nečimurne ljubezni. Vprašajmo se, ali smo dozdej ravnali in živeli po zgledu sv. Pavla? O, če pregledamo svoje sedanje življenje, moramo pač spoznati, da smo revni zastran keršanskih čednost, da smo se slabo poslužili gnade, ktero nam je Bog podelil. Spoznati moramo, da nismo srečnosti in blagovitosti iskali v Bogu in v njegovi zvesti službi, ampak v zemeljskih rečeh, v sladnostih in veselji tega

¹⁾ 2. Kor. 4, 8—12. — ²⁾ 2. Kor. 8, 9.; 1. Kor. 1, 5. — ³⁾ Mark. 10, 29. 30.

sveta. Strašna bo sodba tisti dan, ko bo delivec gnad prišel sodit žive in mertve. Obegnimo tedaj milostni čas v svoj duhovni prid, očistimo dušo od vseh madežev greha, delajmo pokoro, opravljajmo dobra dela, da bomo veselo zamogli pričakovati večnega sodnika, ko nas bo pri naši smerti poklical, dati odgovor od svojega hiševanja.

Drugo ali kvaterno nedeljo v postu.

Berilo iz 1. lista sv. Pavla aposteljna do Tesaloničanov 4, 1—7.

K koncu poprejšnjega poglavja (3, 12. 13.) prosi sv. apostelj: Gospod, Kristus, naj namnoži in obilno stori vašo ljubezen, in naj vas poterdi, da bote brez madeža (sveti) enkrat stopiti mogli pred večnega sodnika. Toda gnada Božja ne stori vsega; tudi oni morajo z gnado delati ¹⁾. Da bi to Tesaloničani storili, jih zdaj opominja, ko pravi:

V. 1. „*Bratje! prosimo vas*“, kakor namreč prijatelj prijatelja prosi, — „*in opominjamo vas v Gospodu Jezusu*“, to je, zedinjeni z Jezusom ²⁾. — „*Da, kakor ste od nas prejeli*“, to je, kakor sem vas učil, ko sem pri vas Božjo besedo oznanoval (2, 13.). — „*Kako da vam gre živeti in Bogu dopasti*“, to je, kako vam je treba živeti, da bote Bogu dopadli. — „*Tako tudi živite, da ste čedalje bogatejši*“, to je, da bote čedalje bolj popolnoma prihajali.

V. 2. „*Sej veste, kakošne zapovedi sem vam dal v Gospodu Jezusu*“, to je, po povelji in oblasti Jezusa Kristusa, tako da je prav za prav moja beseda njegova beseda ³⁾.

V. 3. „*To namreč je volja Božja, vaše posvečenje*“, hoče reči: vse zapovedi, ktere sem vam dal, to zahtevajo, da bi se posvetili. — „*Da se zderžite nečistosti*“. Apostelj jih posebno opominja k čistosti, ker jih je blezo več udov tesaloničanske občine nečistovalo; zakaj prej, dokler so bili še neverniki, niso nečistosti za greh imeli ⁴⁾.

V. 4. „*Da vsak vas vé svoje telo ohraniti v svetosti in časti*“, to je, da vsak svoje telo, ktero je posoda, prebivališče duše, čisto ohrani. — Nekteri razlagavci po zgledu sv. Krizostoma, Avgu-

¹⁾ 1. Kor. 15, 10. — ²⁾ Rimlj. 9, 1. Efež. 4, 17. — ³⁾ pr. Dej. apost. 5, 28. 1. Tim. 1, 5. 18. — ⁴⁾ pr. 1. Kor. 2, 14.

ština in Tomaža, ker v greškem ni: telo, ampak: posodo, sklicaje se na sv. Petra ¹⁾, ki ženo imenuje slabeji posodo, in ker tudi ni v greškem: ohraniti, ampak: pridobiti, kar se od telesa ne more reči, besedo: posodo ume od žene (zakonske), in besede sv. aposteljuna tako razlagajo: da vsak, kateri nima daru zderžnosti (in družega zaderžka ni), v zakon stopi ²⁾, in v tistem zakonsko čistost ohraniti si prizadeva.

V. 5. „*Ne po gnanji poželenja*“, ne pa, da bi služil hudobnim strastim poželenja. — „*Kakor neverniki, kateri Boga ne poznajo*“. S temi besedami naznanja sv. apostelj, de tako le neverniki (ajdje) živé, ki Boga ne poznajo ³⁾.

V. 6. „*In da*“, namreč je volja Božja, — „*kdo predeleč ne stopa, in svojega brata v nobeni reči ne goljufá*“, to je, da nikogar ne poškoduje in ne ogoljufa. Greki so v svojem dejanji in nehanji sploh za goljufe veljali. Nekteri Tesaloničani, dasiravno so bili že kristijani, vendar še niso bili popolnoma prosti vse goljufije. — Več razlagavcev po zgledu sv. Jeronima besede te verste razlagajo tako, da s tem sv. apostelj opominja, se varovati prešestovanja, ktera razlaga pa je prisiljena. — „*Ker Gospod je maševavec vsega tega, kakor smo vam pred povedali in pričali*“, hoče reči: ker Gospod Kristus, ki je pravičen, je maševavec vsega, kar je zoper pravico in ljubezen ⁴⁾, kakor sem vam pred povedal in pričal, ko sem bil pri vas.

V. 7. „*Zakaj Bog nas ni poklical k nečistosti, ampak k svetosti*“, to je, k čistosti (v. 3.), — „*v Kristusu Jezusu, Gospodu našem*“, to je, ki smo bili po sv. kerstu tesno s Kristusom združeni ⁵⁾.

Kristijani! ko sv. apostelj Pavel verne Tesaloničane opominja, skerbeti, da bodo čedalje bolj popolnoma prihajali, s tem tudi nas uči, da ni zadosti, če človek le en čas hodi po poti Božji, ampak da je treba, da vedno hodi po tisti poti in napreduje v pobožnem življenji, da napreduje od čednosti do čednosti (ps. 83, 8.); kdor v pobožnosti ne napreduje, tisti v njej slabi. Zatorej ako hočemo srečno priti pri svojem popotvanji v nebeško domovino, prizadevajmo si, da bomo vedno svetejši. Volja Božja je, da smo sveti, in brez greha. „*Vi morate sveti biti, že Bog v stari zavezi govori, zakaj jest Gospod, vaš Bog sem svet*“ ⁶⁾. Vse zapovedi Božje zahtevajo naše posvečenje, sveti biti v vsem, v mislih, besedah in delih, morajo biti vselej želje našega serca. Da bi bili sveti in zveličani,

¹⁾ 1. Pet. 3, 7. — ²⁾ 1. Kor. 7, 2. 24. — ³⁾ Rimlj. 1, 26. — ⁴⁾ Efež. 5, 6. Gal. 5, 21. — ⁵⁾ Rimlj. 6, 3—5. — ⁶⁾ 3. Mojz. 11, 44.

je prišel Sin Božji na svet, živel med ljudmi, čudeže delal, učil, terpel in umerl na križu, vstanovil svojo cerkev, postavil sv. zakramente. Če smo se dozdam tej volji Božji ustavljali, spoznajmo svojo neumnost in obžalujmo svojo nehvaležnost do Boga. Ne bodimo več sužnji grešnih strast in hude poželjivosti, kakor ajdje, ki Boga ne poznajo, ampak vedno zatirajmo hudo poželenje v sebi, in očistimo svoja serca od vseh nečistih želja, „ker ti, ki so čistega serca, pravi Kristus ¹⁾, bodo Boga gledali“. Ohranimo pa tudi svoje telo, ki je posoda, prebivališče duše, čisto; ne pozabimo, da je bilo naše telo pri sv. kerstu, po katerem smo bili vsajeni v Kristusovo skrivnostno telo, z dušo vred posvečeno; da ravno to telo Jezus Kristus s presvetim rešnjim telesom živi in posvečuje, in da je namenjeno, enkrat z dušo vred gledati Boga in Odrešenika Jezusa Kristusa. Zatorej varujmo se katerikrat svoje telo, ki je ²⁾ tempelj sv. Duha, z nečistostjo oskruniti. Kakor je volja Božja, da smo sveti, tako je tudi volja Božja, da se varujemo vsake krivice in goljufije. Ne pozabimo, da Bog je vsegaveden, nobene krivice, ktero blžnjemu storimo, mu ne moremo prikriti; in ker je neskončno pravičen, oestro kaznuje vsako krivico.

Brezimeno ali tretjo nedeljo v postu.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Efežanov 5, 1—9.

V. 1. „*Bratje! bodite posnemavci Božji, kakor preljubi otroci*“. — Ob koncu poprejšnjega poglavja (v. 32.) je sv. apostelj verne Efežane opominjal: „Bodite dobrotljivi, usmiljeni, in zanajšate eden drugemu, kakor je tudi Bog po Kristusu vam zanesel“, namreč zavoljo Kristusovega zasluženja, kterege je v spravno daritev za vas dal, in tako seboj spravil, in vas storil otroke Božje. Ker pa otroci posnemajo svojega očeta; tedaj tudi vi, ko otroci Božji, posnemajte svojega nebeškega Očeta v njegovi ljubezni do vseh ljudi. Zatorej pravi Kristus: „Bodite popolnoma, kakor je vaš Oče nebeški popolnoma“ ³⁾.

V. 3. „*In hodite v ljubezni*“, to je, vedno živite v ljubezni. — „*Kakor je tudi Kristus nas ljubil*“. Tedaj drugi zgled ljubezni

¹⁾ Mat. 5, 8. — ²⁾ 1. Kor. 6, 19. — ³⁾ Mat. 5, 48.

je Kristus. — „*In se za nas dal v dar in klavšino Bogu v prijeten duh*“. S temi besedami razlaga sv. apostelj, kako je Kristus nas ljubil, namreč, da je sebe dal v spravi dar, ki je Bogu dopadel. Besede: Bogu v prijeten duh so posnete iz stare zaveze, v kateri se od daru ali daritve, ktera Bogu dopade, bere, da se je vzdignila v prijeten duh Božji¹⁾).

Preljubi! kar je sv. Pavel prvim kristijanom rekel, to tudi naša mati katoliška cerkev, ko te besede apostelnove današnje nedeljo ponavlja, vsem vernim dans kliče: Bodite posnemavci Božji, kakor preljubi otroci. Dobri otroci posnemajo svojega dobrega očeta. Slehern človek, ker je po Božji podobi vstvarjen, je zavezan Boga posnemati; mi kristijani pa smo tolikanj bolj dolžni, to storiti; zakaj, ko smo bili keršeni, smo bili prerojeni v otroke Božje²⁾); če hočemo biti dobri otroci Očeta nebeškega, ga moramo posnemati, si prizadevati, njemu podobni biti. Oče nebeški je ves ljubezen, torej moramo tudi mi vsi in vselej živeti v ljubezni do bližnjega. Neskončna je ljubezen Kristusova do nas. On ni le zavoljo nas človek postal, in v ponižnosti in poterpežljivosti prostovoljno se podvergel vsem težavam in nadlogam človeškega življenja, in vse to za nas, v naše zveličanje nebeškemu Očetu daroval, ampak je tudi svoje življenje na križu v spravno daritev dal. Mi smo kristijani, in smo postali po sv. kerstu udje skrivnostnega telesa, kterege glava je Kristus. Če smo udje enega telesa Kristusovega, mora nas tudi duh Kristusov, duh ljubezni naduševati, moramo posnemati ljubezen Kristusovo do nas, da bomo bližnjega ljubili, in tudi pripravljeni, zanj, v njegov prid vse storiti in terpeti, in kakor je bila Kristusova daritev za nas Bogu prijetna, tako bo tudi naša daritev za bližnjega njemu prijetna.

V. 3. „*Nečistovanje pa*“, ktero je bilo namreč pri ajdih z malikovanjem sklenjeno, in ravno zato pripušeno, še celo za sveto reč spoznano. — „*In vsa nečednost*“, to je, vsi zopernatorni grehi mesenega poželenja (sv. Tomaž.). — „*Ali lakomnost se še ne imenuj med vami (kakor se spodobi svetim)*“; hoče reči: taki grehi ne smejo le ne biti med kristijani, ampak še celo po imenu ne smejo znani biti med kristijani.

V. 4. „*Ali nesramnost, ali nespametne ali gerde besede, kar se ne spodobi*“, namreč kristijanu. — „*Ampak veliko bolj zahvaljenje*“, namreč za dobrote keršanstva naj bo med vami.

¹⁾ 3. Mojz. 1, 9, 13.; 2, 12.; 3, 5. — ²⁾ Rimlj. 8, 15.

V. 5. „*To namreč vedite in premislite*“. Te besede, kakor Hebrejci govore, pomenijo: to za gotovo vedite. — „*Da noben nečistnik, ali nesramnež, ali lakomnik, kar je malikovanje*“. S tem uči sv. apostelj, da nečistnik, nesramnež in lakomnik je malikovavec. Človek se mora namreč z vsemi svojimi reči Bogu darovati; če se pa človek stvarjenim rečem z vso dušo vda, vse misli, želje in dejanja v tiste obrača, in jim daruje, tiste bolj ljubi kakor Boga, on tedaj, ker tistim ko maliku služi, malikuje. Namesti: kar je malikovanje, se v greškem tudi bere: kateri je malikovavec; po tem je le lakomnik imenovan malikovavec, kakor sv. apostelj v listu do Kološanov (3, 5.) lakomnost imenuje malikovanje. — „*Nima deleža v kraljestvu Kristusovem in Božjem*“; to je, nima deleža v kraljestvu Kristusovem, katero je tudi kraljestvo Božje, to je, nobenega deleža veličastva Božjega in večnega zveličanja v nebesih ¹⁾. Več razlagavcev pa, ker v greškem ne stoji beseda: tu pred theu, kakor pred besedo: kristu, te besede razlagajo v kraljestvu Kristusovem, kateri (Kristus) je tudi Bog. Po tem razlaganji sv. apostelj Kristusa, pravega Boga malikom nasproti postavi; in tako imajo te besede močan dokaz v sebi, da je Kristus pravi, živi, resnični Bog.

V. 6. „*Ne dajte se nikomur zapeljati s praznimi besedami*“. Pri tem opominjanji ima nemara sv. apostelj pred očmi krive učениke, kateri so nauk od keršanske prostosti napčno obračali, in učili, da imenovane pregrehe so le kaj malega ²⁾. — „*Ker zavoljo tega*“, to je, zavoljo teh pregreh, — „*pride jeza Božja nad otroke nevere*“, bo Bog, ki hudo zametuje in kaznuje, sodnji dan kaznoval vse neverne, ki se keršanski resnici terdovratno ustavljajo.

V. 7. „*Ne bodite tedaj njih deležniki*“, namreč zastran imenovanih pregreh, da tudi ne bote enkrat deležni enake kazni.

Preljubi! kar sv. apostelj Pavel tukaj Efežanom piše, s tem tudi nas kristijane opominja, da se varujemo vseh grehov nečistosti. Postali smo pri sv. kerstu udje skrivnostnega telesa, katerega glava je Kristus. Kakor je glava popolnoma sveta, vsa le za Boga živi, tako morajo tudi udje tega telesa vsi sveti biti, vsi se Bogu darovati. Sveto in čisto mora biti naše serce in telo, misli in usta. Pri sv. kerstu smo bili Bogu posvečeni, in s svetim Duhom zapečatani, ki nam pričuje, da smo otroci Božji, in nam daje upanje za večno zveličanje ³⁾; zatoorej ne smemo nikdar z nečistostjo oskruniti svojega telesa, ki je tempelj sv. Duha. Telo ni za nečistost,

¹⁾ 1. Kor. 6, 9. 10. — ²⁾ 1. Kor. 6, 12—14. — ³⁾ Efež. 1, 13. 14.

piše sv. Pavel Korinčanom ¹⁾, ampak za Gospoda“, — Kristusa. In Rimljanom piše: „Svojih udov ne dajajte grehu, kakor orožje hudobije, ampak dajte se Bogu“ (6, 13.). Ne poslušajte tistih, ki pregrehe nečistosti in lakomnosti izgovarjajo, ali jih le človeško slabost imenujejo; ravno tisti Bog, ki je nekdanj te pregrehe oestro kaznoval, bo tudi enkrat enako oestro kaznoval, ki se tem pregreham nečistosti in lakomnosti vdajo.

V. 8. „*Zakaj bili ste nekdanj tema*“. Sv. apostelj pove vzrok, zakaj se ne smejo s tistimi pečati, ki mesenemu poželenju služijo, ko jih opomni, da so bili poprej, ko so bili še neverni, tema, to je, brez spoznanja pravega Boga in Kristusa. — „*Zdaj pa ste svetloba v Gospodu*“, to je, zdaj pa razsvetljeni od resnice Božje, ktera je bila v Kristusu razodeta, ste luč. Kar je namreč solnce telesnemu očesu, to je Bog in njegova resnica človeškemu duhu. Kakor oko od solnca ni le razsvetljeno, ampak tudi tako rekoč solnčno postane, tako je tudi človeški duh, če resnico Božjo sprejme, ne le razsvetljen, ampak tudi svetloba, ker človeški duh brez Boga in Kristusa ni le v temi, ampak je tudi tema. — „*Kakor otroci svetlobe hodite*“, to je, živite, kakor se otrokom svetlobe, kristijanom, spodobi; v vsem svojem življenji pokažite, da ste otroci svetlobe, resnice in svetosti, ki s svojim naukom in zgledom vse razsvetlujejo ²⁾. — „*Ker sad svetlobe je v vsi dobroti, in pravici, in resnici*“. S temi besedami pove sv. apostelj vzrok, zakaj si morajo prizadevati, ko otroci svetlobe, živeti, ko jih opomni sadu, ktereга svetloba Božje resnice in gnade v človeku obrodi. Ta trojni sad svetlobe je nasproti poprej imenovanim pregreham; ker do brota je hudobiji nasproti postavljena ³⁾; pravica pa krivičnemu pridobljenju tujega blaga (4, 28.), resnica pa laži (4, 25.). —

Preljubi! ko smo kristijani postali, smo zadobili spoznanje resnice Božje, ktera je bila v Kristusu razodeta. „Sin Božji, pravi sv. Janez ⁴⁾, je prišel, in nam dal razumnost, da spoznamo pravega Boga“. In ko smo bili razsvetljeni od te resnice Božje, smo postali svetloba. Kakor luč povsod svojo svetlobo razširja, enako moramo tudi mi, ker smo svetloba v Kristusu postali, razširjati luč keršanske resnice, in jo tudi v dejanji, v svetem življenji razodevati. To storiti nas mora spodbadati hvaležnost do Boga. Mi vsi, ko smo bili rojeni, smo imeli izvirni greh nad seboj, smo bili tema; ko smo pa kristijani postali, smo postali otroci svetlobe.

¹⁾ 1. Kor. 6, 13. — ²⁾ Mat. 5, 14. 16. — ³⁾ Efež. 4, 31. — ⁴⁾ 1. Jan. 5, 20.

Vprašajmo se: Ali smo v svojem življenji vselej pokazali, da smo otroci svetlobe: dobrota, pravica in resnica? Ali smo vselej razodevali v svojem življenji ta trojni sad? Če smo se vdali grehu, smo zopet tema postali. Nič več naj ne gospoduje tema nad nami, ampak pokažimo s pomočjo gnade Božje v vsem življenji, v besedi in dejanji, da smo otroci svetlobe, otroci resnice in svetosti.

Sredpostno ali četerto nedeljo v postu.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Galačanov 4, 22—31.

V listu do Galačanov sv. Pavel judovsko mislečim krivim učnikom nasproti, ki so učili, da je spolnovanje Mojzesove postave v zveličanje potrebno, natanko in razločno dokazuje, da kristijanom ni treba spolnovati Mojzesove postave, in da opravičenje človekovo ne izhaja iz zunanjih opravil Mojzesove postave, ampak iz delavne vere v Jezusa Kristusa.

V. 22. „*Bratje, pisano je*“, namreč v prvih bukvah Mojzesovih (16, 15.; 21, 2.). Sv. apostelj zdaj začne iz zgodovine stare zaveze dokazovati, da so kristijani odvezani od Mojzesove postave, kateri so judovsko misleči krivi učniki Galačane hotli podvreči; da njih Mojzesova postava ne veže, ko namreč zdaj uči, da je to že v stari zavezi prigodba od dveh Abrahamovih žen in njegovih sinov preroško v podobi pokazala. — „*Da je imel Abraham dva sinova; enega*“ (namreč Izmaela) — „*od sužnje*“ (od deklet Agare), in *enega*, (Izaka) „*od proste*“ (od zakonske žene Sare).

V. 23. „*Pa kateri je bil od sužnje*“, to je Izmael, Agarin sin, — „*je bil po mesu rojen*“, to je, je bil po natorno rojen; zakaj Abraham, akoravno je bil 86 let star, je bil še zmožen roditi sina, Agar pa je bila mlada in torej zmožna spočeti in roditi. — „*Kteri pa od proste, po obljubi*“, to je, Izak, Sarinin sin, je bil po čeznatorno zavoljo dane obljube ¹⁾ spočet in rojen; zakaj Sara, ko je bila takrat 90 let stara, je bila nerodovitna; Abraham pa, ko je bil že skorej 100 let star ²⁾, ni bil več zmožen sina roditi. Ker sta pa Bogu, ki jima je sina obljubil, trdno verovala, jima je bila

¹⁾ 1. Mojz. 17, 15—21. — ²⁾ Rimlj. 4, 19.

čudovitno od Boga podeljena moč roditi in spočeti sinu. Tedaj je bil Izmael sin mesa, Izak pa otrok Božje obljube in gnade.

V. 24. „*To pa je v podobi rečeno*“. Sv. apostelj hoče reči: Te dve Abrahamove ženi ste v zgodivini odločene, da še nekaj višega, globokejšega (prihodnjega) pomenite ali predpodobljate od unega pomena, ki je po čerki. — Da ima zgodba od dveh Abrahamovih žen in njenih dveh sinov še globokejši pomen, si sv. apostelj tega ni sam vmislil, ampak to mu je bilo razodeto od sv. Duha, ki je Mojzesa navdihoval, da je to pisal. Ker je Kristus, včlovečeni Sin Božji, podlaga človeštva (glej, kar je 1. nedeljo v adventu rečeno), je bil tudi cilj in konec ¹⁾, na ktereга se vse ozira, on je pravo središče, v katerem se ves čas, pretekli in prihodnji, zbira. Zatorej je tudi v stari zavezi pred njegovim prihodom vse (daritve, služba Božja, vse naprave, šege in navade) na to nameravalo, predpodobljati njega prihodnjega Odrešenika in kraljestvo njegovo, kakor po njegovem prihodu vse na to gre, da se njegovo življenje kaže v cerkvi in nad vsemi pravimi kristijani. In to življenje Odrešenikovo in kraljestvo njegovo predpodobljati, so bili v stari zavezi poklicani in izvoljeni sv. očaki, in med tem posebno Abraham, ki je bil od Boga čudovito poklican in izrejen, v svojem življenji Kristusa in njegovo kraljestvo vpodobljavati. Sej že v natori najdemo, da je bitje viši verste v bitjih nižji verste nekoliko že naznanjeno, pomenjeno in napovedano. Po Izaku, sinu obljube in gnade, je postal Abraham, oče Kristusov, ki je bil sin obljube v nar višem pomenu; s tem je pa tudi postal oče vseh, ki so po veri in kerstu v Kristusa vsajeni, to je vseh pravih kristijanov. Če je Izak podoba vseh duhovnih Abrahamovih otrok, vseh, ki po duhu iz njega izhajajo, ki, kakor Abraham, iz vere svoje duhovno življenje zajemajo, tedaj so Abrahamovi posnemavci ²⁾, — potem je Izmael podoba teh, ki po mesu izhajajo od Abrahama, tedaj vseh teh, ki, ko je spolnjenje časa prišlo ³⁾, nočejo po veri priti v zvezo s Kristusom, ampak ostati v sužnosti postave, nevernih Judov. Temu popolnoma primerjeno, uči sv. apostelj, da ste dve ženi Abrahamove podobe dveh zavez, ko pravi: „*To ste namreč dve zavezi*“, to je, v tem, kar sv. pismo od Agare in Sare pripoveduje, je predpodoba dveh zavez, dveh Božjih naprav k zveličanju. Po greškem je: te, namreč ženi, ste dve zavezi. Pomen enak ostane. Dekla Agara je predpodoba stare zaveze, prosta žena Sara pa je predpodoba

¹⁾ Rimlj. 10, 4. — ²⁾ Gal. 3, 7. — ³⁾ Gal. 4, 4.

nove zaveze. — „*Ena na gori sinajski*“, to je, stara zaveza, ktera je bila po sredniku Mojzesu z izraelskim ljudstvom na sinajski gori, narejena. — „*Ktera v sužnost rodi*“, ta je naredila hlapce, Jude namreč, ki so mogli hlapčevsko službo postave sprejeti, ktera (postava) jih je s protenjem velicih kazen in z obetanjem časnih dobrot kakor sužnje v strahu in redu deržala. — „*In ta je Agara*“, to je, ta zaveza je bila po sužnji Agari predpodobljena.

V. 25. „*Zakaj sinajska gora je v Arabiji*“. S tem sv. apostelj dokazuje, zakaj postavo na sinajski gori dano primeri Agari. Agara, mati Izmaelova, je po njem mati Arabcev (ti so namreč mlajši Izmaelovi); v Arabiji pa je sinajska gora, na kateri je bila postava dana. Postava tedaj ne gre k obljubljeni deželi, ampak k Arabiji; tedaj hoče sv. apostelj reči, ti, ki hočejo pod postavo biti, tako rekoč grejo v Arabijo, in postanejo Izmaelčani. — V nekterih greških rokopisih se tudi bere: „zakaj Agara je gora Sinaj v Arabiji“; in pomen je: zakaj Agara se imenuje sinajska gora v Arabiji; ali: med Arabci je Agara ime sinajske gore; ali: v jeziku Arabcev se sinajska gora imenuje Agar. S temi besedami bi sv. apostelj vzrok povedal, zakaj je rekel, da je Agara predpoda stare zaveze; zato, ker se sinajska gora, na kateri je bila zaveza narejena, v jeziku Arabcev imenuje Hagar (Hadžar — skala). Ker pa to dokazovanje sv. aposteljna iz same besede Agar ni primerjeno visokosti reči, od ktere tukaj govori, in ker se tudi zamore razložiti, kako da je beseda Agara v tiste greške rokopise prišla, poprejšnje berilo, kakor se v več greških rokopisih, v stari latinski prestavi, in veči del pri latinskih cerkvenih očetih najde, spredek zasluži. — „*In je podobna Jeruzalemu, kakoršen je zdaj*“; hoče reči: sinajska gora ima nekakošno podobnost s sedanjim Jeruzalemom; ker, kakor je bila na sinajski gori postava dana, tako se tudi v Jeruzalemu (judovski cerkvi) razlaga sužnja postava; kakor sinajska gora, na kateri je bila postava dana, je le sužnje rodila (mesene sinove, ne pa duhovne), tako tudi mesto Jeruzalem sužnje rodi in ima. — Drugi razlagavci pa k besedam: in je podobna, pristavijo: Agara; tako da je Agara podobna sedanjemu Jeruzalemu; ker je, kakor je bila Agara sužnja, tudi Jeruzalem suženj postavi. — „*In služi s svojimi otroci*“, to je, in sedanji Jeruzalem služi postavi s svojimi otroci, z nespreobrnjenimi Judi. — Če mati, Jeruzalemsko, služi postavi, ko sužnja, tedaj nji služijo, ko sužnji, tudi njeni otroci, nespreobrnjeni Judje.

V. 26. „*Gornji Jeruzalem pa pomeni prosto, ktera je naša mati*“. Sedanjemu Jeruzalemu (v. 25.) sv. apostelj tukaj nasproti

postavi gornji Jeruzalem, s kterimi besedami, kakor vsa zveza med poprejšnjimi in naslednjimi verstami kaže, razumeva cerkev nove zaveze, keršansko cerkev, katero v listu do Hebrejcev (12, 22.) imenuje nebeški Jeruzalem, in se v razodenji sv. Janeza (3, 12.; 21, 2.) imenuje novi Jeruzalem. Kako Sara predpodobljuje keršansko cerkev, tega sv. apostelj ne izpeljuje, ampak braveu pripusti. Sv. apostelj bi mogel v oziru na to, kar je poprej (v. 24. 25.) od Agare rekel, zdaj reči: Druga (zaveza) pa je z nebes, ktera v prostost rodi, in ta je Sara; podobna pa je gornjemu Jeruzalemu, zakaj ta je prost s svojimi otroci. — Ker je hotel sv. apostelj keršansko cerkev nasproti postaviti sedanjemu Jeruzalemu, bi bil prav za prav mogel reči: prihodnji Jeruzalem (ker je bila keršanska cerkev v oziru stare zaveze, prihodnja ¹⁾); reče pa: gornji Jeruzalem v oziru besedi: na sinajski gori; ker hoče naznaniti, da, kakor cerkev stare zaveze, judovska cerkev, ima svoj začetek na sinajski gori, na kateri je bila postava dana, tako je cerkev nove zaveze, keršanska cerkev, po začetniku Kristusu prišla doli z nebes ²⁾, in zopet po veri in upanji hrepeni po nebeških dobrotah in darovih, po nebesih, kjer Kristus, njena glava z veliko množico angelov in svetnikov prebiva. — Gornji Jeruzalem ali keršanska cerkev je prosta (kakor je bila njena predpoda — Sara — prosta, zakonska žena), ker je bila kot Kristusova nevesta z njegovo kervijo rešena iz sužnosti postave. — „*Ktera je naša mati*“, mati vseh kristijanov, ktere po veri in po sv. kerstu rodi. Ker sv. apostelj od keršanske cerkve pravi, da je naša mati, iz tega izhaja, da smo mi kristijani, ker smo od proste matere rojeni, prosti.

V. 27. „*Zakaj pisano je*“, namreč pri preroku Izaiju (54, 1.). Zdaj dokazuje sv. Pavel iz sv. pisma, da Sara ali keršanska cerkev (po Sari predpodobljena) je naša mati. Prerok po čerki (ali zgodovinskem pomenu) govori od izraelskega ljudstva, da bo tisto po babilonski sužnosti rastlo in se pomnožilo; v višem pomenu pa ima pred očmi poznejše Mesijeve čase, in prerok govori od pravega Božjega ljudstva, od duhovnih Abrahamovih otrok, od duhovnega Izraela, ki bo po dolgi nerodovitnosti ob Mesijevem času ude iz vseh narodov dobil. — „*Veseli se*“, namreč keršanska cerkev. — „*Nerodovitna, ktera ne rodiš*“, to je, ki si nerodovitna ves čas postave do Odrešenikovega pri-

¹⁾ Hebr. 2, 5. — ²⁾ Razod. sv. Jan. 3, 12.; 21, 2.

hoda, ker je prekletstvo postave, ktera je le sužnje rodila, nderževalo blagoslov posinovljenja Božjega ¹⁾). Kakor je bila Sara od začetka prava, zakonska žena, toda je rodovitna postala še le po Božjem blagoslovu, tako je tudi prava (keršanska) cerkev bila že od začetka človeštva ²⁾), se je začela, ko je Bog prvim staršem precej po storjenem grehu Odrešenika obljubil. Toda ta cerkev je bila nerodovitna ves čas postave, ker je njeno prekletstvo nderževalo posinovljenje Božjih otrok, — je bila, kakor Sara, tako rekoč zapušena od svojega sopruga, od Boga, ker se je on z judovsko srenjo, ali cerkvijo, z Agaro, zaročil. Potem še le, ko je Kristus, včlovečeni Sin Božji, s svojo smertjo nas rešil od preketstva postave, in je častitljivo iz groba vstal, in se v sv. Duhu s svojo cerkvijo zaročil, je ta rodovitna postala, in je rodila brez števila veliko otrok ³⁾). — „*Zaukaj in zavpij*“, namreč od veselja. — „*Ktera nisi na porodu*“, to je, ktera ne rodiš. — „*Ker zapušena ima veliko otrok, več ko ta, ktera ima moža*“; hoče reči: ker, kakor je Sara, nekdanj nerodovitna in od moža zapušena, po Božji moči rodila in potem imela veliko več otrok, kakor Agara, — tako boš tudi ti keršanska cerkev veliko več otrok imela, kakor judovska cerkev, namreč spreobrnjenice od judovstva in ajdovstva.

V. 28. Zdaj začne sv. apostelj, kar je dozda razlagal, obračati na bravce lista, ko pravi: „*Mi pa, bratje! smo po Izaku otroci obljube*“. Hoče reči: Kakor Izak Abrahamu ni bil po natornem redu, ampak zavoljo obljube po naravni vsega moččnosti Božji rojen (v. 23.), — tako smo tudi mi po čeznatorno prerojeni, in po veri in sv. kerstu v Kristusa, pravega Izaka, vsajeni, otroci obljube; mi nismo tedaj sinovi (otroci) Abrahamovi po mesu, po rodu, nismo sinovi Agarini, postave, ampak sinovi Abrahamovi po Izaku, podobni Izaku, ki ni bil po natornem redu, ampak po čeznatorno zavoljo dane Božje obljube rojen; tedaj smo sinovi proste Sare. — Veliko greških rokopisov in več cerkvenih očetov tukaj namesti: mi, berejo: vi pa, bratje! ste po Izaku otroci obljube; — to je, vi, Galačani, poprej ajdje, ste zdaj prerojeni in v Kristusa vsajeni, otroci obljube. Da je bilo od začetka tako pisano, zdaj veči del razlagavci mislijo.

V. 29. „*Ali kakor je takrat tisti, kteri je bil po mesu rojen, preganjal unega, kteri je bil po duhu, tako tudi zdaj*“; hoče reči: kakor je ob Abrahamovem času Izmael, po natorno rojen, preganjal ⁴⁾ Izaka, kteri je bil po čeznatorno, po Božji moči, rojen

¹⁾ Gal. 3, 13. — ²⁾ Efež. 1, 4. — ³⁾ Ozej. 2, 19. Razod. 12, 2. — ⁴⁾ 1. Mojz. 21, 9.

(ali s tem, da ga je zasmehoval, ali da ga je hotel v greh zapeljati), — tako tudi še zdaj Judje in meseno misleči krivi učeni, in kristijani, ki so sužnji mesenih želja (sv. Jeronim), zaničljivo ravnaajo s pravimi kristijani.

V. 30. „*Ali kaj govori pismo*“! hoče reči: ali kaj pové sv. pismo, da je Sara rekla Abrahamu, možu svojemu. Zakaj kar zdaj nasledva, so Sarine besede, s kterimi je Abrahama prosila, da naj sužnjo z Izmaelom izžene; ktere besede pa sv. Pavel besede sv. pisma imenuje; zatoorej tudi namesti besedi: s sinom mojim, ina: s sinom proste. — „*Izženi sužnjo in njenega sina; zakaj sin sužnje ne bo delež s sinom proste*“. Sv. apostelj hoče reči: Kakor je bila sužnja Agara s sinom izgnana iz hiše Abrahamove, in sin njen, Izmael, odločen od dedišine, ki je bila po Izaku obljubljena — tako mora judovska cerkev, postava Mojzesova, izgnana biti iz hiše Božje, iz Kristusovega kraljestva, ali iz prave, keršanske cerkve; in Judje, ki se postave deržé, in sv. evangeli zaničujejo, bodo odločeni od Božjega kraljestva, od keršanske cerkve, in torej odločeni od blagodara narodov, od opravičenja in zveličanja. — Galačanom samim pa pripusti sklep iz tega storiti, namreč, da bodo odločeni od nebeške dedišine (deležnine) večnega zveličanja, ako se Mojzesovi postavi podveržejo. — S tem besedami sklene sv. apostelj drugi (dogmatični) del tega lista.

V. 31. „*Tedaj, bratje! nismo otroci sužnje, ampak proste*“; to je, tedaj smo mi kristijani prosti judovske postave, ker smo otroci proste matere, Sare, keršanske cerkve. — „*Za ktero prostost nas je Kristus proste storil*“; hoče reči: da bi bili vselej prosti, nas je Kristus proste storil. — Besede te verste so večí del v greškem sklenjene z naslednjim poglavjem, ki se z opominovanjem začne, da naj ohranijo prostost, ktero so v Kristusu zadobili.

Preljubi! Abraham je bil nar imenitnejši med starimi očaki, on je bil posebno od Boga izvoljen, v svojem življenji in dejanji predpodobljati prihodnjega Odrešenika in kraljestvo njegovo. Dve ženi njegove ste, kakor sv. Pavel uči, predpodobljale dve zavezi, dve cerkvi, judovsko in keršansko. Sužnja Agara je predpodobovala judovsko cerkev, staro zavezo, ktero je Bog po sredniku Mojzesu sklenil, in Agarin sin Izmael je podoba Judov. Ta stara zaveza je Izraelce ali Jude naredila hlapce ali sužnje, ker so se zavezali, postavo spolnovati, in ker so bili kakor sužnji s protenjem velicih kazni v strahu, z obetanjem časnih dobrot pa v redu deržani. Po tej napravi ali zavezi je Bog hotel judovsko ljudstvo zrediti in k zveličanju peljati, v njem pa je tudi hotel pripravljati

odrešenje vsega človeškega rodu. Sara, prava in prosta žena pa predpodobljuje novo zavezo, ktero je Bog po svojem včlovečenem Sinu, Jezusu Kristusu, s človeštvom naredil; ali z drugimi besedami, Sara je predpoda keršanske cerkve, in Sarinin sin Izak je podoba kristijanov, kakoršni smo tudi mi. Kakor je keršanska cerkev prosta, ker je bila kot Kristusova nevesta z njegovo kervijo rešena iz sužnosti postave, ki je le silila in strašila, tožila in pogubljala, — tako smo tudi mi njeni otroci, prosti, nismo kakor Judje, sužnji, ker nas uči, to, kar Bog od nas zahteva, z veseljem in z ljubeznijo storiti. Mi, ki smo po veri in kerstu v Kristusa, kateri je v popolnem pomenu sin obljube ¹⁾, vsajeni, smo sinovi obljube ²⁾, in dedišina naša so nebesa. Vprašajmo se, kako se poslužimo te prostosti? Jezus Kristus nam je to prostost pridobil s svojo kervijo, ko nas je rešil iz sužnosti greha in satana. Ali smo pač ohranili to prostost? Ali smo obljubo, ktero smo pri sv. kerstu Kristusu storili, njemu zvesto služiti, in njegove zapovedi spolnovati, spolnili? Ali smo, ki smo bili v Kristusovi cerkvi po duhu prerajeni, in postali duhovni zarod, duhovni Abrahamovi otroci, katerih dedišina ni zemeljska, ampak nebeška, večna, hrepeneli le po tej nebeški deležnini, in le nebeških, večnih dobrot želeli in tiste pridobiti si prizadevali? Ali pa nismo velikoveč le sveta in njegovih dobrot in veselja ljubili in po njih hrepeneli, in tako sužnji zemeljskega nagnjenja in poželenja postali? Če živimo po mesu, če služimo meseni poželjivosti, če smo sužnji greha, če ljubimo svet in kar je na svetu, smo tudi mi Agarini otroci, sužnji, ne pa Sarini otroci, prosti, otroci nove zaveze. Nikdar ne pozabite, da, kakor sta si na tem svetu meso in duh vedno nasproti ³⁾, tako so si tudi vselej nasproti meseni in duhovni ljudje. Ob vseh časih je vojska mesenega človeka s človekom, ki, po Kristusu prerajen, živi po duhu, ki je od sv. Duha nagibovan in vojen, ki živi v zatajevanju in mertvenju svojih udov. Veliko taci zglede je tudi današnje dni, ko brezverni ravno tako zaničujejo pokoršino pravo-vernih do cerkve, priprostost pravičnih, častitljive skrivnosti naše sv. vere, kakor je nekda Izmael Izaka zaničeval. Nikdar ne pozabite, da tukaj ni kraja miru in pokoja; zakaj „vsi, kakor pravi sv. Pavel ⁴⁾, kateri hočejo pobožno živeti v Kristusu Jezusu, bodo preganjanje terpeli“. Mislite, da čas preganjanja je zastava večnega miru. „Blagor preganjanim, pravi Kristus ⁵⁾, ker njih je ne-

¹⁾ Gal. 3, 16. — ²⁾ Rimlj. 9, 8. — ³⁾ Gal. 5, 17. — ⁴⁾ 2. Tim. 3, 12. — ⁵⁾ Mat. 5, 10.

beško kraljestvo“. „Naša sedanja, kratka in lahka nadloga, piše sv. Pavel Korinčanom ¹⁾, nam pripravlja nezmerno, visoko čast, která vse preseže“. — Zatorej živimo v zatajevanji in mertvenji poželjivosti, v poterpežljivem prenašanji križa kakor Kristus, in tudi mi bomo enkrat v deležnino prejeli veličastvo večnega življenja!

Peto postno ali tiho nedeljo.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Hebrejcev 9, 11—15.

V današnjem listu, ki je oddelek lista sv. Pavla do Hebrejcev, skazuje sv. apostelj visokost keršanstva memo judovstva ali judovske vere, iz visokosti Kristusa, velikega duhovnega, in njegove daritve, nad velikimi duhovni in daritvami stare zaveze. Stara zaveza je bila sicer tudi Božja, in je imela na zemlji svoje svetišče s svojim orodjem; toda duhovni so smeli le v prvi predel svetišča, ki se mu je reklo: sveto, hoditi, da so tam na zlatem kadilnem altarji navadne kadilne daritve zjutraj in zvečer opravljali; — veliki duhoven pa je smel le enkrat v letu, veliki spravni dan, v drugi predel, ki se mu je reklo: presveto ali presvetišče, priti, ktero je potem, ko ga je pokadil, pokropil z darovavno kervijo, da bi zase in za ljudstvo opravičenje zadobil. Kakor je bil šotor le pomenljiva podoba, tako so se tudi v njem pomenljive daritve opravljale, ktere same na sebi niso nobene opravičujoče, posvečujoče moči za Jude imele. Te daritve so sicer na greh spominjale, in kazni naznanovale, ki jih greh zasluži, niso pa mogle pravega, notranjega opravičenja in posvečenja pri Bogu pridobiti; one so le po vnanjem, pred ljudstvom tega, ki jih je opravljal, opravičile. — Ker je bil greh hudobija, ktero je Bog, nar svetejši in pravičniši, mogel s smertjo kaznovati, je bila smert Kristusova potrebna, ako je hotel biti srednik med Bogom in ljudmi, in večno odrešenje zgotoviti, to je, ljudem opravičenje, posvečenje in zveličanje pridobiti. Z ozirom na vse to pravi sv. apostelj:

V. 11. „*Bratje! Kristus je pristopil kakor veliki duhoven prihodnjih dobrot*“. Sv. apostelj oziraje se na to, kar je poprej

¹⁾ 2. Kor. 4, 17.

rekel, hoče reči: Ker daritve in naprave stare zaveze niso mogle človeka popolnega storiti, to je, njega v resnici opravičiti in posvetiti, je Kristus pristopil kakor veliki duhoven. — Dobrote, katere nam je Kristus pridobil, sv. pisavec imenuje (v. 12.) večno odrešenje in (10, 1.) popolnost, to je. opravičenje in posvečenje. Te dobrote imenuje prihodnje, akoravno so bile pričujoče, po tačasnem navadnem govorjenji Judov, ki so ves čas razdelili v čas pred Mesijem in v čas po Mesiju; tedaj so bile te dobrote v Kristusu zastran Judov, ki so bili udje stare zaveze, prihodnje. — „Skozi viši in veliko boljši šotor, kateri ni z roko storjen, to je, ne tega vstvarjenja“. Sv. apostelj, ki tukaj pravi, da je Kristus skozi viši in veliko boljši šotor šel v presvetišče, ima pred očmi svetišče Izraelcev, katero je bilo poprejšnji čas sveti šotor, poznejše pa tempelj. Sv. šotor (kakor poznejše tempelj) je bil podolgast in z zagrinjalom znotraj v dva predela razdeljen. V prvem predelu, kakor sv. apostelj sam popisuje (9, 2—4.), ki se mu je reklo sveto, v katerega so duhovni le smeli hoditi, je bil zlati svečnik s sedmerimi roglji, zlata miza z Bogu posvečenimi kruhi, in kadilni altar. V drugem predelu, ki se mu je reklo: presveto ali presvetišče, in v katero je veliki duhoven le en dan v letu, veliki spravi dan, s kervijo šel, je bila zlata kadilnica, skrinja zaveze od vseh strani z zlatom okovana, v kateri je bil zlati verč, in mana v njem; in Aronova palica, ktera je bila ozelenela (po moči Božji v poterjenje Aronovega velikega duhovstva), in tabli zaveze (dve kamnate ploši, na katerih je bilo 10 zapoved zapisanih). Kakor je tedaj judovski veliki duhoven veliki spravi dan skozi prvo predelo šotora, skozi sveto mogel iti v presveto, tako je tudi Kristus, kakor veliki duhoven, šel skozi šotor, toda viši in veliko boljši, v presvetišče. — Ko pravi, da ta šotor ni z roko storjen, kar je toliko kakor: katerega je Gospod (Bog) postavil, in ne človek (8, 2.), in da ni tega vstvarjenja, to je, ni zemeljski (9, 1.), kakor je bil šotor stare zaveze, se iz tega razvidi, kaj sv. apostelj v besedi: šotor, skozi katerega je šel Kristus v presveto, razumeva. On ne razumeva telesa ali mesa Kristusovega, ker telo njegovo je bilo tega vstvarjenja, in meso njegovo ni poznejše (10, 20.) imenovano šotor, ampak zagrinjalo, skozi katero zamoremo k Očetu v nebesa priti. Tudi ne razumeva zemlje, ker bi te sv. apostelj ne bil mogel imenovati: šotora — ne tega vstvarjenja; dalje ni bilo prvo predelo, sveto, ampak dvoriše podoba zemlje. Če primerimo to,

kar sv. apostelj (4, 14.) od Kristusa pravi, imenovaje ga: „toli-kega velikega duhovna, kateri je prederl nebesa“ (v mno-živnem številu), in (7, 26.): „višega ko so nebesa“; in če prevdarimo, da sv. pismo večkrat od več nebes (prim. razlago 2. predpepelnično nedeljo v. 2.) govori, se razvidi, da sv. apostelj, če pravi, da Kristus je šel skozi šotor, kateri ni z roko storjen, hoče reči, da Kristus je šel skozi vse nižji kraje neba v nar viši nebesa k Bogu samemu, k sedežu milosti, katerega podoba je bil pokrov sprave (9, 5.).

V. 12. „*Tudi ne s kervijo kozlov ali juncev, ampak je z lastno kervijo enkrat v svetišče šel, je večno odrešenje našel*“. — Kakor je bilo svetišče, v katero je Kristus kakor veliki duhoven šel, veliko viši memo zemeljskega svetišča stare zaveze, tako je tudi daritev Kristusova in njena moč veči memo daritev stare zaveze. V stari zavezi so veliki duhovni ljudstvo z živinsko kervijo opravičili (po vnanjem očistili), in so mogli to veliko spravno daritev vsako leto opravljati (10, 1.); Kristus pa je s svojo lastno kervijo, katero je nebeškemu Očetu daroval, v nebeško svetišče šel, in je s tem zgotovil večno odrešenje, to je, odrešenje, katero ima za vselej moč in veljavnost, ker Kristusova spravna daritev ve-komaj ostane, in je zavoljo Božje-človeške osebe neskončne vrednosti. Vsacega dolžnost je, da se po veri odrešenja vdeleži, ker Kristusovo odrešenje ni brez naše sodelavnosti. Odrešenje, prav za prav po greškem: rešivna cena; ta rešivna cena, katero je Kristus za nas dal, je njegova smert (v. 15.), ko je samega sebe daroval ¹⁾, ali njegova kri, po ktere prelivanju, ker je kri pglavitni sedež počutnega življenja ²⁾, je smert nasledovala. Ves človeški rod je bil v suznosti greha in hudiča; da bi bil iz te suznosti rešen, je Kristus kot rešivno ceno dal svojo kri ³⁾, svoje življenje ⁴⁾, — Ko sv. apostelj pravi: „je z lastno kervijo enkrat v svetišče šel“, s tem naznanja razloček med velikimi duhovni stare zaveze in med Kristusom. Zemeljski veliki duhoven je mogel vsako leto z živinsko kervijo v presveto priti; Kristus pa je šel po prelivanju svoje lastne kervi enkrat in za vselej v nebeško svetišče.

V. 13. „*Zakaj, če kri kozlov in juncev in potreseni juničin pepel ognušene posveti v telesno očiščenje*“;

¹⁾ 1. Tim. 2, 6. Tit. 2, 14. — ²⁾ 3. Mojz. 17, 11. — ³⁾ 1. Pet. 1, 19. Efež. 1, 7. Kol. 1, 14. — ⁴⁾ Mat. 20, 28.

V. 14. „*Koliko bolj bo kri Kristusa, kateri je po svetem Duhu sebe brez madeža Bogu dal, našo vest očistila od mrtvih del, da bomo služili živemu Bogu!* — Kar je sv. apostelj ravno izgovoril, da je Kristus s svojo enkrat opravljeno daritvijo večno odrešenje zgotovil, to zdaj dokazuje, ko daritvam in zapovedanim očiševanjem stare zaveze nasproti postavi eno Kristusovo daritev, in pokaže, kako iz različnosti Kristusove in daritev stare zaveze izhaja, da Kristusova daritev ima veliko večji moč. Sv. apostelj hoče reči: Če je že kri kozlov in juncev, katero je veliki duhoven veliki spravni dan ko spravno daritev zase in za vse ljudstvo (9, 27.) daroval, in pepel sežgane krave, ognušene opravičil in očistil, če tudi le po vnanjem (pred postavo, pred svetom), — nas bo toliko bolj kri včlovečenega Sinu Božjega znotraj očistila od grehov, in nam dala pravo, dušno življenje, da potem stopimo pred živega Boga, in mu v duhu in v resnici služimo z deli, s kterimi si zamoremo večno življenje pridobiti. — Juničin pepel. V postavi¹⁾ je bilo namreč zapovedano, da, če se je kdo mrtvega trupla dotaknil, je bil sedem dni ognušen, in ni smel v svetišče iti. Da bi bil zopet očišen, je bilo po postavi zapovedano, rudečo kravo, ki je bila brez madeža, zunaj šotoriša zaklati, in z njeno kervijo sedemkrat svetišče pokropiti, potem pa vso sežgati, pepel zbrati, in na čistem kraji zunaj šotoriša shraniti. Če se je kdo mrtvega trupla dotaknil, je mogel tretji in sedmi dan s tem pepelom, ki je bil s tekočo vodo zmešan, pokropljen biti. — Pri daritvah stare zaveze je bila poglavitna reč prelivanje kervi (ne pa zaklanje ali požganje žival): zatorej tudi sv. apostelj tukaj ne pravi sploh: darovavna smert Kristusova, ampak: kri. Toda, kakor v stari zavezi ni kri sama na sebi človeka opravičila, ampak življenje (počutno), ktereга poglavitni sedež je v kervi²⁾, ker, ko je človek s prelivanjem živaline kervi življenje živali daroval, je s tem podoben, da z življenjem živali Bogu svoje življenje daruje: — tako tudi ni kri Kristusova sama na sebi človeštvu odrešenja zaslužila, ampak vsa duhovna daritev Kristusova, ktera je v prelivanju kervi svojo popolnost dosegla. Zatorej pravi tudi sv. apostelj: „Kteri je po svetem Duhu sebe Bogu daroval“. V greškem je: po večnem Duhu. Več razlagavcev besede: po svetem ali večnem Duhu, razumevajo od sv. Duha: gnan od sv. Duha. — Drugi razlagavci pa, sklicevaje se na aposteljnovе besede v listu do Rimljanov (1, 4.) in do Timoteja³⁾, te besede razkladaajo od Božje

¹⁾ 4. Mojz. pog. 19. — ²⁾ 3. Mojz. 17, 11. — ³⁾ 1. Tim. 3, 16.

natore v Kristusu; tako da sv. apostelj hoče reči: Po svoji večni Božji natori, ktere bitje (ali bistvo) je duh ¹⁾, je Kristus daritev samega sebe opravil, in je tako za človeštvo večno odrešenje zgotovil. — Božja natora v Kristusu je bila ravno, ktera je njegovi daritvi dala neskončno vrednost in veljavo. — Ko sv. apostelj pravi: sebe je Bogu dal, — s tem naznanja razloček med daritvami stare zaveze in med daritvijo Kristusovo. V stari zavezi je veliki duhoven daroval tuje življenje in tujo kri; tukaj pa je Kristus duhoven in dar skupaj. Z besedo: brez madeža namerava na živali, ktere, če so bile v daritev odločene, so mogle biti brez madeža. — Besede: našo vest so besedam: posveti v telesno očiščenje (v. 13.) nasproti postavljene; in besede: od mertvih del (ktera so grehi, grešna dela, katerih nasledek je večna smert), so besedam: živemu Bogu nasproti postavljene.

V. 15. „*In zato je srednik novega zakona*“ (nove zaveze). Te besede se povračajo na to, kar je sv. apostelj poprej (8, 6—13.) izgovoril. Rekel je namreč, da Kristus je srednik boljši zaveze, takošne, ktera je na boljši obljube (namreč večnega zveličanja, večnega pokoja v Bogu) vterjena, in ktero Bog sam pri preroku Jeremiju (31, 31.) novo zavezo imenuje, in je torej s tem poprejšnjo ko zastarano za odpravljeno spoznal in naznanil. Zdaj pa (v. 15.) pravi: In zato, ker je bila namreč poprejšnja (perva) zaveza zastarana (ktera ni imela moči ljudi opravičiti), in ker (v. 12—14.) je Kristus takošen veliki duhoven, kateri je, ko je enkrat in za vselej v presvetiše (v nebesa) šel, večno odrešenje zgotovil, nas znatraj očistil od grehov, je Kristus novo zavezo med Bogom in človeštvom storil. — „*Da po smerti, ki se je zgodila v odrešenje od tistih pregreh, ki so bile pod poprejšnjo zavezo, prejmejo, ki so poklicani, obljubo večne deležnine v Kristusu Jezusu, Gospodu našem*“. Sv. apostelj hoče reči: Da bi po zasluženji njegove smerti, ki jo je v odrešenje za grehe ob času stare zaveze storjene prestal, vsi poklicani, Judje in ajdje, večno deležnino, to je večno zveličanje prejeli. — Kristus je mogel umreti, ako je hotel biti srednik med Bogom in človeštvom, ker le s smertjo je to odvezel, kar je človeštvo od Boga ločilo, to je greh. Namen Kristusove smerti, pravi tukaj sv. apostelj, je bil odrešenje od tistih grehov, ki so bili ob času stare zaveze storjeni, ker grehi človeštva so mogli poprej zbrisani biti, preden je Bog zamogel s tistim novo zavezo, zavezo gnade in ljubezni skleniti, in ker bi

mogli grehi v novi zavezi po toliki obilnosti gnad kaj neznanega biti. — Obljuba večne deležnine je obljubljena večna deležnina; ta je pa, kakor sv. apostelj uči (4, 9. 10.), večni pokoj v Bogu, to je, večno zveličanje v nebesih.

Preljubi! Kristus je, kakor sv. Pavel v 9. poglavji lista do Hebrejcev uči, veliki duhoven prihodnjih dobrot (to je, večnega odrešenja, opravičenja, posvečenja in zveličanja); judovski veliki duhoven je bil le v to postavljen, da bi ljudje po njem časne dobrote zadobili. Mi smo kristijani, udje nove zaveze; naša dolžnost je tedaj, ne hrepeneti po časnih, zemeljskih rečeh, skerbeti za zemeljske dobrote, kakor so nekda v stari zavezi Judje storili, ampak mi si moramo prizadevati za nebeške dobrote, za opravičenje, posvečenje in zveličanje svoje duše. Kdor le časnih, zemeljskih reči iše in jih ljubi, kdor le časnega blagoslova prosi, in po časni blagovitosti hrepeni, ta ni pravi kristijan, on služi, kakor nekda Judje, postavi mesa. Kristus, pravi sv. Pavel, je šel z lastno kervjo v nebeško svetišče, in je večno odrešenje zgotovil. S terpljenjem in z daritvijo samega sebe si je tedaj Kristus pripravil vhodiše v večno veličastvo. On sam pravi: „Potrebno je bilo, da je Kristus terpel, in tako v svojo čast šel“ ¹⁾. Ako je tedaj Kristus, začetnik našega zveličanja ²⁾ s terpljenjem šel v večno veličastvo, se moramo iz tega učiti, da pot, po kateri zamoremo upati, priti enkrat v večno veličastvo, je pot terpljenja. Veliki duhoven stare zaveze je živinsko kri daroval; Kristus, veliki duhoven in srednik nove zaveze, je svojo lastno kri nebeškemu Očetu v dar prinesel. In zakaj je to storil? Da bi mi bili očišeni od grehov, da bi bili opravičeni, posvečeni in rešeni od večne smerti, večnega pogubljenja. Občudujmo to veliko, neskončno ljubezen Kristusovo! „Veči ljubezni od te nima nihče, on sam pravi, da kdo svoje življenje da za svoje prijatle“ ³⁾. Mi pa, za ktere je Kristus svojo kri prelil, nismo bili prijatli njegovi, ampak sovražniki ⁴⁾. Spoznajmo pa tudi hudobijo greha: Sin Božji je mogel umreti in se dati Božji pravici v spravno daritev, da bi mi bili rešeni iz sužnosti greha in večnega pogubljenja! Bodimo zatorej Kristusu hvaležni za to neskončno ljubezen, in to bomo storili, če bomo tudi mi njega ljubili, če bomo Bogu in Kristusu živeli. Če bomo to storili, bomo prejeli enkrat obljubljeno večno deležnino, večno zveličanje, k kateremu smo poklicani. Kristus je dal samega sebe v spravno daritev za nas; darujmo tudi mi

¹⁾ Luk. 24, 26. — ²⁾ Hebr. 2, 10. — ³⁾ Jan. 15, 13. — ⁴⁾ Rimlj. 5, 10.

njemu iz hvaležnosti za njegovo neskončno ljubezen svojo voljo, ljubezen in pokoršino, mertvenje svojih želja in udov, da se bomo sadu te spravne daritve Kristusove vdeležili. Prosimo Kristusa, da nam po svoji predragi kervi da, da bomo grehu umerli in Bogu živeli, in mu v duhu in v resnici služili, da bomo z njim tukaj terpelj, in enkrat se vdeležili njegovega veličastva v nebesih.

Šesto postno ali cvetno nedeljo.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Filipljanov 2, 5—11.

Sv. apostelj je poprej (v. 1—4.) verne Filipljane opominjal, biti enega serca in ljubiti se med seboj v ponižnosti, eden drugega čez se čislati, in ne na svoj dobiček, ampak na zveličanje svojega bližnjega gledati; zdaj jim pa, da bi njegovo opominjanje veči moč imelo, pred oči postavi zgled Jezusa Kristusa, ko pravi:

V. 5. „*Bratje! ravno to mislite med seboj, kar Kristus Jezus*“. S temi besedami hoče reči: Ravno te misli ponižnosti in zatajevanja samega sebe imejte tudi vi, kakoršne so bile v Kristusu Jezusu.

V. 6. „*Kteri, ko je bil v Božji podobi*“. Ker je v Bogu vse bistevno, je tudi Kristus, Sin Božji, bistevna podoba Boga Očeta, tedaj enacega Božjega bitja in Božje nature, kakor Bog Oče ¹⁾. Tedaj sv. apostelj hoče reči: Kristus, ko je bil kot Sin Božji Božjega bitja in Božje nature. (Glej razlago lista do Hebrejcev, ki se božični praznik pri 3. maši bere). — „*Ni v rop štel Bogu enak biti*“, to je, ni imel za noben prederzni rop, ker si je Božje bitje in lastnosti prilastoval.

V. 7. „*Pa je sam sebe v nič storil*“, ko je namreč svoje Božje veličastvo po vnanjem (kolikor je namen, zavoljo kterega je bil od Boga poslan, pripustil) zakril, ker Božjega bitja se ni mogel znebiti. — „*Ko je podobo hlapca nase vzel*“, to je, človeško natoro nase vzel, ali se včlovečil. Sv. apostelj pravi: podobo hlapca, ne pa: podobo človeka, ker vsaka človeška natora, torej tudi Kristusova, je zastran Boga, hlapčevska. S to besedo namerava na odstavek preroka Izaija (52, 13.), v kterem je Mesija hlapec

¹⁾ Kol. 1, 15. Hebr. 1, 3.

Božji imenovan. Tako se v sv. pismu Job, Mojzes, David in sploh preroki hlapci ali služabniki Božji ¹⁾, aposteljni pa hlapci ali služabniki Jezusa Kristusa imenujejo ²⁾. — „Človekom se vpodobil, in po vnanjem najden bil kakor človek“. S temi besedami sv. apostelj poprejšnje besede: ko je podobo hlapca nase vzel, natanjčnisi sam razlaga, in hoče reči: ko je nam ljudem popolnoma enak bil (razun greha), in se po vnanjem (v govorjenji, v obnašanji in dejanji) kakor vsak drug človek vidil, dasiravno je bil Bog — človek. — Sv. apostelj pravi: človekom se vpodobil, ne pa naravnost: človek postal, ker Kristus, akoravno je bil pravi človek, vendar ni bil kakor drugi ljudje v grehu rojen in grehu podveržen, on je bil včlovečeni Sin Božji, njegova človeška natora je bila naši natori v vsem enaka, ni bila pa grešna. Zatorej pravi sv. apostelj v listu do Rimljanov (8, 3.): „Bog je poslal svojega Sina v podobi grešnega mesa“. Kristus je tedaj ko človek vse to imel, kar je bilo k bistvu človekovemu potrebno.

V. 8. „Ponižal je sam sebe in je bil pokoren do smerti, smerti na križu“. Sv. apostelj hoče reči: Kristus, kateri je z nebes na zemljo prišel, in svoje Božje veličastvo pod zagrinjalom človeške natore zakril, je bil tudi pokoren do smerti. Pokoršina je že na sebi ponižanje; nar viši stopnja pokoršine pa je, če kdo iz pokoršine nar veči časni dar, življenje da, če umerje: Kristus pa je preterpel nar bolj nesramno smert na križu! Tako je Kristus popolnoma zgled ponižnosti.

Preljubi! sv. apostelj Pavel opominja Filipljane, da bi v njih bile ravno te misli ponižnosti in zatajevanja, kakor so bile v Kristusu. Tudi nas k temu opominja. Sej smo tudi mi kristijani, učenci Kristusa, ki pravi: „Učite se od mene, ker sem krotak in ponižen iz serca“ ³⁾. Tudi v nas mora tedaj Kristus vpodobljen biti, kar se bo zgodilo, če se bodo v naših mislih, željah in dejanji Kristusove misli, želje in dejanja razodevale. Kaj pač zamore bolj pravičnega biti, kakor da hlapci in služabniki posnemajo svojega gospoda; kaj zamore bolj primerjeno biti, kakor da so udje takošni, kakoršna je glava; kaj je pač bolj pametnega, kakor če kristijani, učenci Kristusovi, posnemajo njegovo ponižnost in jo po vnanjem, v dejanji razodevajo? — Kakošna pa je bila Kristusova ponižnost, kakošno njegovo zatajevanje? Glejte! on, pravi Bog, se je včlovečil, in je zakril pod človeško podobo svoje

¹⁾ Jerem. 25, 4. — ²⁾ Rimlj. 1, 1. Gal. 1, 10. Jak. 1, 1. — ³⁾ Mat. 11, 29.

Božje veličastvo; on vsegamogočni, večni in neskončni je nam ljudem v vsem, razun greha, enak postal, slab, revni človek, podveržen vsem težavam tega časnega življenja! In v tej ponižnosti je bil pokoren Bogu do smerti na križu; in zakaj? zato, da bi nas svojega Božjega veličastva vdeležil, da bi mi zveličani bili? „Hlapec je bil Kristus, pravi sv. Gregorij Nazijanski, da bi nas oprostil; doli je šel, da bi nas povzdignil; šel je v nebesa, da bi nje, ki so bili padli, k sebi potegnil“. Gotovo je neizrekljiva ponižnost, neskončna ljubezen in nezapopadljiva pokoršina Kristusova! Živimo tudi mi v ponižnosti in pokoršini, v zatajevanji in ljubezni.

V. 9. „*Zato ga je tudi Bog povišal*“; hoče reči: zato, ker je bil tako neskončno ponižen in pokoren do smerti na križu, ga je tudi Bog po njegovem svetem človeštvu povišal (zakaj ko Bog ni mogel Kristus še bolj povišan biti), ko ga je s častitljivim telesom od mrtvih obudil, in ga po njegovi človeški natori posadil na svojo desnico v nebesih ¹⁾, to je, njega svojega veličastva in vladanja vdeležil. — „*In mu dal ime, ktero je čez vsa imena*“. Sv. apostelj hoče reči: Ko je Bog človeško natoro v Kristusu poveličal, in jo na svojo desnico posadil, tedaj njega ko človeka nad vse stvari povzdignil, je njemu s tem tako veliko čast dal, da ime, s katerim ga imenujemo, naj že bo ali: ime Jezus (v. 10.), ali Sin Božji ²⁾, kaj višega naznanja, kakor vsako drugo ime, s katerim kako stvar imenujemo ³⁾. Iz teh besedi sv. aposteljna se popolnoma prav sklepa, da Kristus s svojo popolno pokoršino do smerti na križu ni le nam nebeških dobrot pridobil, ampak da je tudi sebi častitljivo vstajenje od mrtvih in povišanje svojega človeštva na desnici Božji zaslužil.

V. 10. „*Da se v imenu Jezusovem vsako koleno pripogne teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo*“. Sv. apostelj hoče reči: Bog je zavoljo tega Kristusa kot človeka nad vse stvari povzdignil, da ga vse stvari, naj že bodo kjerkoli, v nebesih, na zemlji, v vicah, ali v peklu, spoznavajo za Gospoda in Boga, in ga molijo in časte. — Tudi človeka Kristusa moramo moliti zavoljo tesne zveze njegove človeške natore z Božjo v eni Božji osebi. — V imenu Jezusovem, to je v spoznanji imena Jezusa, to je, v spoznanji njega včlovečenega Boga, Mesija in Odrešenika sveta. — Pred katerim koleno vklanjati ali pripogibovati, je toliko, kakor njega v ponižnosti moliti. — Ti, ki so v nebesih, so

¹⁾ Efež. 1, 20. Hebr. 2, 9. — ²⁾ Hebr. 1, 4. — ³⁾ Efež. 1, 21. Hebr. 1, 4.

angeli in zveličani v nebesih ¹⁾; ti na zemlji so ljudje na zemlji ²⁾; in ti pod zemljo so terpeči v vicah ³⁾ in pogubljeni v peklu, naj si bodo ti ali ljudje ali hudobni duhovi; zakaj tudi pogubljeni morajo, kakor pravi sv. Jakop (2, 19.), s trepetom Jezusa za svojega Gospoda, Sodnika in Kaznovavca spoznati.

V. 11. „In da vsak jezik spričuje, da je Gospod Jezus Kristus v časti Boga Očeta“; to je, da vse umne stvari očitno spoznajo, da ima Gospod Jezus Kristus z Očetom enako veličastvo in oblast. — V greškem se bere: „da Gospod (je) Jezus Kristus k časti Boga Očeta“. Nekteri razlagavci besede: k časti Boga Očeta sklenejo z besedami: Jezus Kristus, tako da je pomen: da Jezus Kristus Gospod je v poveličanje Boga Očeta. Boljši pa ti store, ki besede: k časti Boga Očeta združijo z besedo: spričuje, tako da je pomen: da vsak k časti Boga Očeta očitno spozna, da Gospod je Jezus Kristus; ker v Sinu se čast skazuje Bogu Očetu, kakor Kristus sam pravi: „Kdor Sinu ne časti, ne časti Očeta, kateri ga je poslal“ ⁴⁾. Vse razlage uče eno in tisto resnico, namreč, da Jezus Kristus iz svojega poniževanja povišan, je postavljen Gospod čez vse stvari. — Spoznati, da Jezus Kristus je Gospod, to je zapopadek vse vere; kdor Kristusa spozna za Gospoda, ta spozna, da on je Bog-človek, Mesija, Odrešenik in Zveličar sveta. Sv. Pavel uči, da je Bog Kristusa zavoljo njegove neskončno ponižnosti in pokoršine povišal, in vsem stvarjem zapovedal, njega ko Gospoda moliti in častiti. S tem tudi nam zapove, Kristusa, ki je naš Bog in Gospod, naš Odrešenik in Zveličar, častiti, ne le z jezikom, ampak s pobožnim življenjem. Tisti v resnici Kristusa in po Kristusu Boga Očeta časti, ki njega v njegovih čednostih posnema. Kdor pa ne živi po zapovedih Kristusovih, ta v dejanji njegove zapovedi zaničuje, zaničuje s tem pa tudi Kristusa, in poslednjič se zgodi, da zgubi vero v Jezusa Kristusa, in pade v nevero, kakor se je to po nauku sv. Pavla pri ajdih zgodilo ⁵⁾. Če bomo pobožno živeli, bomo Kristusa v njegovi ponižnosti in pokoršini posnemali; bomo pa potem tudi mogli upati, enkrat povišani biti od Boga v nebesih.

¹⁾ Efež. 1, 21. — ²⁾ Efež. 1, 22. — ³⁾ Rimlj. 14, 11. — ⁴⁾ Jan. 5, 23.
— ⁵⁾ Rimlj. 1, 21—23.

Velikonočno nedeljo.

Berilo iz 1. lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 5, 7. 8.

V Korinški keršanski srenji ali občini so vstali razpori, ko so se nekteri po Pavlu, drugi po Apolu, eni po Petru, in še drugi po Kristusu imenovali ¹⁾. Močno so se pa tudi prepirali zavoljo raznih reči; pri tem pa se je zgodilo, da so sveto, keršansko življenje zanemarili, ker je tako daleč prišlo, da so med seboj očitnega nečistnika terpeli. Temu ravnanju se sv. apostelj nasproti postavi, ko je nečistnika po oblasti, ki mu jo je Kristus dal, izobčil (iz keršanske srenje ločil), in Korinčanom zapovedal, vso zvezo z izobčenim opustiti, da ne bodo drugi spačeni in sprideni; ker, kakor malo kvasu vse testo okisa, tako tudi en sam slab zgled zamore vso srenjo spačiti in spriditi. Te podobe se deržaje sv. apostelj, ko je bil takrat, kadar je to pismo pisal, velikonočni čas, ob katerem so Judje opresne kruhe jedli ²⁾, pravi:

V. 7. „*Bratje! postergajte stari kvas, da bote novo testo, kakor ste opresni*“. Z besedo: postergajte, meri sv. apostelj na judovske šege, ko so mogli, še preden je bilo velikonočno jagnje zaklano, ves kvas iz hiše spraviti, da so imeli čisto opresen kruh za velikonočne pojedine ³⁾. Stari kvas je tukaj kvas starega človeka, kakoršen izhaja iz Adama, grešnik, obdan s spačeno natoro in suženj poželjivosti; tedaj ko pravi: postergajte stari kvas, jih s tem opominja, zapustiti vso hudobijo, v kateri so poprej ko néverniki živeli, in se očistiti od vseh pregreh. — „Da bote novo testo“, to je, nova, očišena, sveta srenja ali občina. Kakor drugod sv. apostelj imenuje človeka, ki je iz Kristusa preroben, novo stvar ⁴⁾, ali novega človeka ⁵⁾, tako tukaj vso v Kristusu prerobeno, ponovljeno srenjo imenuje novo testo, ktero se še ni skvasilo. — „Kakor ste opresni“. S temi besedami naznanja prvi vzrok, zakaj morajo stari kvas postergati, zato ker so opresni, to je, ker ste v Kristusu po sv. kerstu očišeni od starega kvasú greha, je zavoljo tega tudi vaša dolžnost, da se čiste ohranite. — „Zakaj naše velikonočno Jagnje, Kristus, je darovano“. S temi besedami pove vzrok, zakaj jih je poprej opresne ime-

¹⁾ 1. Kor. 1, 12. — ²⁾ 2. Mat. 26, 2. — ³⁾ 2. Mojz. 12, 19.; 13, 7. —

⁴⁾ 2. Kor. 5, 17. — ⁵⁾ Efež. 4, 24.

noval. — Ker je sv. apostelj poprej omenil opresnih kruhov, zatorej zdaj tudi omeni velikonočnega jagneta, katero so Judje v velikonoči zaklali in jedli. Sv. apostelj hoče tedaj reči: Tudi mi kristijani imamo velikonočno Jagnje, Kristusa, katerega predpoda je bilo judovsko velikonočno Jagnje; to naše velikonočno Jagnje je že zaklano, darovano, in sicer za vselej¹⁾; prava velikonoč v višem pomenu, katere predpoda je bil judovski velikonočni praznik, je tedaj že došla. Kakor so tedaj pri darovanju velikonočnega jagnjeta Judje ves kvas iz hiše spravili, in le opresni kruh za pojedine imeli, tako moramo tudi mi se zderžati duhovnega kvasu greha, in vedno opresni, to je čisti in sveti biti.

V. 8. „*Obhajajmo tedaj veliko noč*“; hoče reči: ker Kristus, pravo velikonočno Jagnje, je za vselej darovan, torej obhajajmo svojo pravo, duhovno velikonoč, katere vedno terpi. — „*Ne v starem kvasu, tudi ne v kvasu hudobije in malopridnosti*“, to je, ne v grehu in pregrehah. — „*Ampak v opresnih kruhkih čistosti in resnice*“, to je, v čistem življenju, kteremu je le za resnico mar.

Kristijani! kakor sv. pismo uči, so Judje, kadar so hotli velikonočno jagnje jesti in velikonočni praznik obhajati, poprej ves kvas iz hiše spravili, in so vse velikonočne dni le opresen kruh jedli. Tudi mi kristijani imamo velikonočno Jagnje, in to je Jezus Kristus, ki se je za nas in ves človeški rod enkrat in za vselej na križu nebeškemu Očetu daroval; tudi mi imamo velikonoč, toda v višem, duhovnem pomenu, katero obhajamo v spomin odrešenja vsega človeštva iz sužnosti greha, hudiča, pogubljenja in smerti. Kakor so Judje, kadar so hotli velikonočni praznik obhajati, ves kvas iz hiše spravili, in le opresni kruh jedli, tako moramo tudi mi, kakor nas sv. Pavel opominja, kadar hočemo velikonoč obhajati, zapustiti greh in hudobijo, se očistiti od vseh pregreh, in čisto in sveto živeti. Kakor so se Judje ves velikonočni čas zderžali kvasu in le opresen kruh jedli, tako moramo mi, ko je bil Kristus, naše velikonočno Jagnje enkrat in za vselej darovano, za vselej se greha zderžati, čiste in svete ohraniti. Ker je pa Kristus z eno daritvijo večno odrešenje zgotovil²⁾, in tedaj on zaklani, darovani, vekomaj ostane, imamo mi kristijani vedno velikonoč; zatorej moramo vedno opresni biti, to je vedno čisto in sveto živeti. In kakor je kri judovskega velikonočnega jagnjeta na podbojih vrat storila, da smertni angel je Izraelcem prizanesel in jih smerti obvaroval³⁾; tako bo tudi Kristus, pravo

¹⁾ Hebr. 9, 25–28. — ²⁾ Hebr. 9, 12. — ³⁾ 2. Mojz. pog. 12.

Jagnje, ki grehe sveta odjemlje, nas, ki smo pokropljeni z njegovo presveto kervijo ¹⁾, ktera od vseh grehov očisti, od večne smerti otel, če se bomo greha varovali, in skerbili z njim vedno zedinjeni biti. Nikdar ne pozabimo, kar sv. Pavel pravi: „Kteri koli smo keršeni v Kristusa Jezusa, smo v njegovo smert keršeni“ ²⁾; hoče reči: kteri koli smo po sv. kerstu vsajeni v Kristusa Jezusa kakor udje njegovega skrivnostnega telesa, kakor mladike v drevo, smo, ker smo z njim tesno sklenjeni, keršeni v njegovo smert, da namreč z njim umremo po starem človeku, in z njim po novem človeku, v svetosti vedno živimo. Če bomo vedno sveto živeli, bo naše življenje vedna velikanoč.

Velikonočni ponedeljek.

Berilo iz dejanja aposteljnov 10, 37—43.

„Tisti dan je Peter med ljudstvo stopil in rekel“. Ta list obsega govor, katerega je sv. apostelj Peter pred Kornelijem, ajdovskim stotnikom in drugimi prebivavci mesta Cezareje imel. Bog je namreč sklenil Kornelija zavoljo njegove molitve in milošinje po aposteljnu Petru k veri v Kristusa in k odrešenju v njem pripeljati, in mu je čudovito po angelu zapovedal, k sebi poklicati Simona Petra. Ko je sv. Peter, ki je iz prikazni, ktero je poprejšnji dan vidil, spoznal, da tudi neverniki zamorejo precej v Kristusovo cerkev stopiti, brez očiševanja po Mojzesovi postavi, k Korneliju prišel, in vidil množico ljudstva zbrano, je med ljudstvo stopil in rekel:

V. 37. „*Možje in bratje! vi veste*“. Sv. apostelj pravi: vi veste, ker prebivavcem Cezareje, ki je bila mesto ob srednjem morji v sveti deželi, v kateri se je že več let keršanska vera oznanovala, prigodbe Jezusovega življenja niso mogle popolnoma neznane biti. — „*Kaj se je zgodilo po vsi Judeji, kar se je začelo v Galileji po kerstu, katerega je oznanoval Janez*“. Sv. apostelj hoče reči: Vi veste, kako je bil sv. evangeli oznanovan po vsi Judeji, in sicer se je to oznanovanje začelo v Galileji po kerstu, katerega je Janez Kerstnik oznanoval. — V Galileji je Kristus, kakor sv. evangelisti

¹⁾ Hebr. 10, 22. 1. Pet, 1, 2. — ²⁾ Rimlj. 6, 3.

povejo ¹⁾, učiti začel in sicer potem, ko so bili ljudje po oznanovanji in kerstu Janeza Kerstnika pripravljeni, sv. evangeli sprejeti. Tudi sv. evangelist Janez združi Janeza Kerstnika z zgodovino Kristusovo, ko pravi: „Bil je človek poslan od Boga, kteremu je bilo ime Janez. Ta je prišel v pričevanje, da je pričeval od luči (Kristusa), da bi vsi verovali po njem. On ni bil luč, ampak (prišel je), da je pričeval od luči“ ²⁾.

V. 38. „*Kako je Jezusa iz Nazareta Bog mazilil s svetim Duhom in z močjo*“. Jezusa imenuje iz Nazareta, zato, ker je bil tam zrejen. — Jezus kakor Bog — človek je bil od Boga maziljen po svoji človeški natori; in sv. Peter ga imenuje maziljenega s svetim Duhom, ker je bila vsa polnost gnad svetega Duha v njegovo človeško natoro izlita (zavoljo tesne zveze dvojne njegove nature v eni Božji osebi), in sicer precej v njegovem včlovečenji, pri katerem je bil v preroka, duhovna in kralja posvečen ³⁾. Izmed teh gnad je bila tudi moč čudeže delati, zatoj pravi sv. apostelj: in z močjo. Sv. Peter bi bil tudi namesti: Bog je mazilil Jezusa, reči zamogel: Presveta Trojica je Jezusa mazilila, ker včlovečenje Sinu Božjega, kakor vsa zunanja dejanja, je dejanje vseh treh Božjih oseb. „Vse, kakor pravi sv. Ciril Aleksandrijski, je iz Očeta po Sinu v svetem Duhu. Zatorej bi se tudi popolnoma prav reči zamoglo: Sin Božji je sam sebe mazilil s svetim Duhom; ali, kakor pravi sv. Ciril, je svoj lastni tempelj mazilil s svetim Duhom“. Akoravno so vsa zunanja dejanja vseh treh Božjih oseb, vendar sv. pismo prilastuje dela vsegamogočnosti (in previdnosti) Bogu Očetu, dela modrosti Bogu Sinu, in dela gnade in ljubezni Bogu sv. Duhu. In zatorej sv. pismo včlovečenje Sinu Božjega prilastuje sv. Duhu; obujenje Kristusovo v življenje pa Bogu Očetu (v. 40.). — „*Kteri je okoli hodil, delé dobrote, in ozdravlja vse od hudiča nadlegovane*“; hoče reči: kteri, ko je hodil po sveti deželi, se je povsod dobrotljivega skazoval, in ozdravljajal od hudiča obsedene. — „*Ker je bil Bog z njim*“. S temi besedami še bolj natanko naznanja, da je bil Jezus od Boga poslan, in da je čudeže z Božjo močjo delal. S temi besedami pa sv. apostelj tudi meri na sveto skrivnost zveze njegove Božje in človeške nature v eni osebi.

V. 39. „*In mi smo priče vsega, kar je storil v judovski deželi in v Jeruzalemu, kterega so na les obesili in umorili*“. S temi

¹⁾ Mat. 4, 12–17. Mark. 1, 14. Luk. 4, 14. — ²⁾ Jan. 1, 6–8. — ³⁾ Iz. 42, 2.; 61, 1. Luk. 4, 18.

besedami hoče reči: Vi ste slišali, mi aposteljni pa smo priče vsega njegovega dejanja do smerti njegove na križu; ali: mi smo priče vseh prigodeb Jezusovega življenja. Sv. apostelj pravi: na les namesti: na križ, z ozirom na tiste prekleto, ki so bili po Mojzesovi postavi ¹⁾ v povišanje osramotenja in kazni na kol (ki je, kakor veči del razlagavcev misli, imel podobo križa) obešeni. Ker je Kristus tudi na lesu križa visel, je bil tudi on na videz preklet.

V. 40. „*Tega je Bog obudil tretji dan*“, namreč kakor človeka; kakor Bog je Kristus v svoji moči (v moči svoje Božje nature) od mrtvih vstal ²⁾. (Prim. kar je rečeno praznik presv. imena Jezusovega v. 10.) — „*In ga dal viditi*“, namreč v veličastvu po njegovem obujenju od mrtvih.

V. 41. „*Ne vsemu ljudstvu*“. Ker je bilo judovsko ljudstvo za vso ljubezen in dobrotnost, katero mu je Kristus, od Boga maziljeni kralj, skazal, nehvaležno, zatorej mu tudi ni bilo dano, njega po njegovem vstajenju v veličastvu viditi, in tako se je spolnilo, kar je Kristus poprej že terdovratnim Judom rekel: „Iskali me bote, in me ne bote našli“ ³⁾. — „*Ampak od Boga pred izvoljenimi pričami nam, kateri smo z njim jedli in pili, potem ko je bil od mrtvih vstal*“; hoče reči: ampak dal ga je viditi v veličastvu nam, ktere je od vekomaj izvolil aposteljne in priče.

V. 42. „*In nam je ukazal ljudstvu oznanovati*“, to je, Judom. Kakor je Kristus nar poprej Judom oznanoval, tako je tudi aposteljnem ukazal, nar poprej Jude k zveličanju v Kristusu povabiti. — „*In pričevati*“, to je, očitno in stanovitno učiti (po greškem). — „*Da je on tisti, ktereга je Bog postavil sodnika živih in mrtvih*“; to je, teh, ki bodo prihod Kristusov doživeli, in teh, ki bodo že poprej umerli. Ko Jezusa imenuje sodnika živih in mrtvih, s tem hoče neverne Jude opomniti, da bo enkrat tudi njih sodnik.

V. 43. „*Temu vsi preroki pričevanje dajejo*“; hoče reči: od tega Jezusa Nazareškega vsi preroki, od Boga razsvetljeni, pričujejo. — „*Da v njegovem imenu*“, to je, v njem. — „*Dobivajo odpusenje grehov vsi*“, — brez vsega razločka, naj že bodi iz kakoršnega koli ljudstva, ali stanu ali spola. — „*Kteri vanj verujejo*“. S temi besedami sv. Peter ravno to uči, kar sv. Pavel, ki pravi: „Pravičnost Božja (to je, opravičenje) po veri Jezusa Kristusa za vse in nad vse, kateri verujejo vanj“ ⁴⁾.

¹⁾ 5. Mojz. 21, 23. — ²⁾ Jan. 2, 19.; 10, 18. — ³⁾ Jan. 7, 34.; 8, 21. —

⁴⁾ Rimlj. 3, 22.

Preljubi! v današnjem listu, ktero je spovzeto iz dejanja apostelnov, vidimo Kristusa v njegovi trojni službi, namreč kakor preroka, velicega duhovna in kralja. Sv. Peter, ko je govoril pred ajdovskim stotnikom in pred zbranim ljudstvom, pravi, da Kristus je po kerstu Janeza Kerstnika v Galileji učiti začel; da je, ko je bil na lesu križa obešen in umorjen, ko veliki duhoven v odrešenje in zatrenje greha svojo kervavo daritev opravil; potem pa pristavi: da je Bog njega tretji dan v novo življenje obudil. V častitljivem vstajenji je Bog Kristusa očitno poveličal, in ga zmagovavca vseh njegovih sovražnikov, tudi smerti pokazal; s častitljivim vstajenjem se je pa tudi začelo Kristusovo duhovno gospostvo, ali se je razodevalo, da je kralj¹⁾. Kristus je tedaj prerok, veliki duhoven in kralj. Kristus je prerok, torej mora vse to, kar je učil, ali svojim apostelnom učiti zapovedal, vsak verovati, ako hoče zveličan biti; ker „brez vere je nemogoče Bogu dopasti“²⁾; in Kristus sam pravi: „Kdor koli vanj veruje, se ne pogubi, temuč ima večno življenje“³⁾. „V nikomur drugem, pravi sv. Peter, ni zveličanja“ (kakor v Jezusu Kristusu). Zakaj nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem, v katerem bi mogli zveličani biti“⁴⁾. Le v Jezusu Kristusu zamoremo odrešenje in zveličanje imeti, ker le njega je Bog ljudem na zemlji dal, da v njem in po njem v večno zveličanje pridejo. Le Jezus Kristus zamore rešiti od vezi greha in zmot, s ktero je bilo vse človeštvo oklenjeno, ker le on je resnica, le on, ko Sin Božji, ima moč grehe zbrisati, in ljudi v resnici svete in dobre storiti. Dobri in sveti le zamorejo zveličani biti. Deržimo se tedaj, ki smo po sv. kerstu v Kristusa vsajeni, terdno in stanovitno njegove sv. vere, ktero njegova sv. cerkev oznanuje. — Kristus je veliki duhoven nove zaveze; on ni, kakor nekdanj v stari zavezi judovski veliki duhoven živinske kervi, ampak svojo lastno kri nebeškemu Očetu na križu daroval, in nas in vse človeštvo s to spravno daritvijo od večnega pogubljenja otel. Naša dolžnost je, da si to spravno daritev Kristusovo na križu v prid oberremo. To se bo zgodilo, če bomo živo vero v njega Odrešenika in Zveličarja sveta imeli, in se vseh milostnih pomočkov poslužili, ktere je v odrešenje in zveličanje ljudi postavil. Imejmo terdno zaupanje v Kristusovo spravno daritev, ktero je tudi v naše odrešenje opravil, toda ljubimo pa tudi Kristusa, ki nas je ljubil

¹⁾ Dej. apost. 13, 33. — ²⁾ Hebr. 11, 6. — ³⁾ Jan. 3, 15. — ⁴⁾ Dej. apost. 4, 12.

do smerti na križu! — Kristus, katerega je Bog k častitljivemu življenju obudil, in ga na svojo desnico v nebesih posadil, torej ga vdeležil svojega veličastva in vladanja, je naš kralj. Skazujmo mu kakor svojemu kralju vso čast in pokoršino, da bomo enkrat od njega vredni spoznani, deležniki biti njegovega nebeškega veličastva.

Pervo nedeljo po veliki noči ali beljo nedeljo.

Berilo iz 1. lista sv. Janeza aposteljna 5, 4—10.

Sv. apostelj Janez poprej (v. 1—4.) uči, da vir vse prave ljubezni je vera v Jezusa Kristusa; vera in ljubezen ste v tesni zvezi, storite eno enoto. Vera, ki je v ljubezni živa, da moč spolnovati Božje zapovedi, ktere pa spolnovati ni težko; ker, akoravno tudi v prerojenem nekterikrat meso poželi zoper duha¹⁾, vendar ljubezen, ktera v njem prebiva, spolnovanje Božjih zapoved lahko stori, kakor Kristus sam pravi: „Moj jarem je sladek, in moje breme je lahko“²⁾. Vera v Jezusa Kristusa da pa tudi čeznatorno moč vse zaderžke premagati. Zatorej pravi sv. apostelj:

V. 4. „*Preljubi! vse, kar je rojeno iz Boga, premaga svet*“. Sv. apostelj pravi: vse (nedoločno) namesti gotovega: vsi, kakor se večkrat to nahaja v sv. evangelijih³⁾, da s tem vesoljnost naznani, — vsacega rodu, spola, stanu in vsake starosti. Premaga, namreč vselej; svet, kakoršen je brez Kristusa, namreč hudoben, Božjemu kraljestvu nasproti, in v katerem gospoduje poželenje mesa, poželenje oči in napuh življenja (2, 16.). Sv. apostelj hoče reči: Vsi, brez razločka, ki so v resnici iz Boga prerojeni, ki so od Boga novo, duhovno življenje prejeli, premagajo vse, kar je na svetu Božjemu kraljestvu nasproti. — „*In to je zmaga, ktera premaga svet, naša vera*“; hoče reči: naša vera v Kristusa pa je, po kateri prerojen kristijan premaga svet; zakaj po tej veri si ni le svest vseh milostnih pomočkov v vojskovanji in nestrohljivega venca⁴⁾, ki bo temu dan, kateri se bo dobro vojskoval; ampak

¹⁾ Gal. 5, 17. — ²⁾ Mat. 11, 30. — ³⁾ Mat. 18, 11. Luk. 19, 10. Jan. 3, 6.; 6, 37.; 17, 2. — ⁴⁾ 1. Kor. 9, 25.

po tej veri je tudi v tesni zvezi z Bogom; v vernem kristijanu se Bog sam vojskuje in zmaga.

V. 5. „*Kdo je pa, kateri premaga svet, kakor kdor veruje, da je Jezus Sin Božji*“? S temi besedami sv. apostelj poterjuje, kar je v poprejšnji versti (v. 4.) rekel, in tudi naznani, v čem obstoji ta vera, koja svet premaga; in hoče reči: živa vera v Jezusa, včlovečenega Sinu Božjega, da moč, vse zadržke, ki jih svet nasproti stavi, premagati. Kdor veruje, da Jezus je Sin Božji, ta veruje, da je Sin Božji človeško natoro nase vzel, in v Jezusu iz Nazareta na zemljo prišel; veruje, da Jezus Kristus je včlovečeni Sin Božji, Mesija, Odrešenik in Zveličar sveta.

Preljubi! sv. Janez apostelj pravi: vse kar je rojeno iz Boga, premaga svet. Mi vsi smo kristijani; torej smo tudi mi vsi prerajeni iz Boga, zadobili smo po sv. kerstu novo, duhovno življenje, postali smo otroci Božji, udje Kristusovega telesa, tempelj sv. Duha. Vsi smo pri svojem prerajenji zadobili vse milostne pomočke zoper vse sovražnike zveličanja. Vera v Jezusa Kristusa, kakor sv. Janez pravi, je, po kateri prerajeni premagamo svet, in vse, kar je Božjemu kraljestvu nasproti, in kar naše zveličanje zadržuje. Zatorej se terdno in zvesto te vere v Jezusa Kristusa deržimo. Toda vera naša mora biti živa, ali, z drugimi besedami, naša vera mora sklenjena biti z ljubeznijo, koja se pa razodeva v spolnovanji Božjih zapoved.

V. 6. „*Ta je, kateri je prišel z vodo in kervijo, Jezus Kristus*“. Sv. apostelj zdaj uči, da to, namreč Jezus je Sin Božji, je s trojnim Božjim spričevanjem poterjeno. Ta, namreč Jezus (v. 5.), kateri je prišel z vodo in kervijo, je Kristus; in sv. apostelj hoče reči: Po tem, da je Jezus z vodo in kervijo prišel, je bilo dokazano, da je Kristus (Mesija). Besede: z vodo in kervijo, so v tesni zvezi z besedo: prišel. Kar besede: voda in kri zadeva, se trojno razlagajo. Nekteri novejši razlagavci besedo: vodo razumevajo od kersta, kterega je Jezus od Janeza Kerstnika prejel, kateri kerst je bil slovesno posvečenje ali vpeljanje v njegovo Mesijevo službo; besedo: kri pa razlagajo od kervave spravne daritve, s ktero je Kristus spravo človeštva z Bogom zgotovil. Po svetem Duhu pa Kristus v cerkvi živi in slehernega vdeležuje svoje gnade in resnice. — Toda ta kerst, kterega je tudi veliko družih ljudi prejelo, ni bil nobeno spričevanje, da je Jezus od Boga poslan; da je pa sv. apostelj tukaj pred očmi imel glas Očeta nebeškega, ki se je pri Kristusovem kerstu iz nebes slišal, in s kterim je bil

ko Sin Božji poveličan ¹⁾, to misliti je pač težko, ker se ne more zapopasti, kako je mogel sv. apostelj ta glas imenovati: v o d o. — Drugi starejši razlagavci pa mislijo, da sv. Janez hoče z besedo: v o d o naznaniti zakrament sv. kersta, po katerem je človek v Kristusovo cerkev sprejet, in se vdeležuje njegovega odrešenja, z besedo: k r i pa zakrament sv. rešnjega telesa, kateri je nar svetejši. — Še drugi razlagavci s svetim Avguštinom besede v o d a in k r i umevajo v skrivnostnem pomenu, in pravijo, da sv. apostelj s temi besedami namerava na tisto prigodbo v evangeliju ²⁾, da je iz Jezusove prebodene strani na križu k r i in v o d a tekla, s katerimi besedami gotovo noče izreči, da je Jezus resnično umerl, ker takrat, ko je sv. Janez evangeli pisal, nihče ni nad tem dvomil. Sv. apostelj hoče tedaj s temi besedami nekaj čudovitnega, nekaj posebno pomenljivega naznaniti. Voda, brez ktere v natori nič ne poganja in ne raste, je aposteljnu podoba novega, prerobjenega življenja, ktero zadobimo v Kristusu ³⁾; k r i pa je podoba kervave pravne daritve ⁴⁾, ker po postavi judovske Božje službe brez prelivanja kervi ni odpušenja, ni sprave ⁵⁾. Ker je novo življenje v Kristusu po sv. kerstu v nas vsajeno, in se mi sadu njegove kervave pravne daritve, ktero je na križu za nas zgotovil, posebno v presvetem rešnjem telesu (v katerem njegovo sv. rešnjo k r i vživamo in se z njim naj tesneje zedinimo), vdeležujemo, se zamore reči, da sv. apostelj tukaj ona dva pglavitna zakramenta naznanja. Tej razlagi ni to nasproti, da sv. Janez drugod, v evangeliju (19, 34.) k r i, tukaj pa v o d o poprej imenuje; v evangeliju pripoveduje prigodbo, kakor se je zgodila, tukaj pa namerja na ona dva zakramenta, v o d o poprej imenuje. Kristus je z v o d o in kervijo prišel; ker on je prinesel novo življenje in spravo; in to obojno pričuje, da je Sin Božji in Kristus (Mesija). — „*Ne le v vodi, ampak v vodi in kervi*“, namreč je ta, kateri je prišel. To pristavi zavoljo razločka Kristusovega in Janezovega kersta. Kerst Janezov je bil le kerst v o d e, ni imel nobene moči, človeku dati novo življenje, to da le Kristusov (keršanski) kerst; in to moč, dati novo življenje ima iz kervi, iz Kristusove kervave pravne daritve. — „*In Duh je, kateri pričuje*“. Sv. apostelj hoče reči: Memo dveh prič, v o d e in kervi, tudi sv. Duh pričuje, namreč, da Jezus je Sin Božji, Kristus (Mesija), kar iz poprejšnjega izhaja. Sv. Duh je to storil že pred včlovečenjem Sinu Božjega po pre-

¹⁾ Mat. 3, 17. — ²⁾ Jan. 19, 34. — ³⁾ Jan. 3, 5.; 4, 10.; 7, 38. —

⁴⁾ 1. Jan. 1, 7.; 2, 2.; 4, 10. — ⁵⁾ Hebr. 9, 22.

rokih, kateri so po navdihovanji sv. Duha od Kristusa govorili ¹⁾; je pričeval pri kerstu Kristusovem, ko je nad njega v podobi goloba prišel; potem, ko je prišel binkoštno nedeljo nad aposteljne in verne, katerim je različne darove delil, ko je svojo delavnost v cerkvi v mnogih čudežih razodeval ²⁾, in ko ljudi vedno tega novega življenja in te sprave v Kristusu vdeležuje. — „*Da je Kristus resnica*“, to je, da je Kristus Sin Božji, od Boga poslani Odrešenik in Zveličar sveta. — V greškem se namesti: da je Kristus resnica, bere: ker Duh je resnica; s katerimi besedami se naznanja, zakaj sv. Duh od Kristusa pričuje, zato ker je resnica, zapopadek vse resnice ³⁾. Iz tega, kar sv. apostelj v tej versti govori, izhaja, da voda in kri ste le temu priči, da Jezus je Kristus, Sin Božji, kateri se po sv. Duhu novega življenja in sadu njegove kervave pravne daritve vdeležuje.

V. 7. „*Zakaj trije so, kateri pričujejo v nebesih: Oče, Beseda in sveti Duh; in ti trije so eno*“.

V. 8. „*In trije so, kateri pričujejo na zemlji: Duh, in voda, in kri; in ti trije so eno*“.

Ker se besede: v nebesih: Oče, Beseda in sveti Duh, in ti trije so eno; in trije so, kateri pričujejo na zemlji — ne nahajajo v starih greških spisih; ne v starih latinskih predstavah (še le v osmem stoletji); ne pri greških cerkvenih očetih, in tudi latinski cerkveni očetje (Hilarij, Ambrož, Jeronim, Avguštin) ne nameravajo na te besede, ker ni nobene prave zveze med tremi pričami na zemlji in onimi v nebesih; in ker sv. Janez besedi: Oče — Beseda (logos) nikdar ne združuje, novejši razlagavci mislijo, da te besede od začetka niso bile v teh verstah, in jih zatorej izpušajo. Akoravno so vsi ti dokazi močni, vendar katoliškemu učeniku verne ni pravica odvezta, se na te besede sklicevati, in iz njih dokaze spovzeti za resnico od presvete Trojice; zakaj naša sedanja latinska prestava (Vulgata) ima te besede, in ta prestava je od cerkve v tridentinskem zboru (sej. 4.) za pravo (avtentično) spoznana v vernih in nravnih rečeh, in sicer z vsemi svojimi deli; zatorej se jih tudi mi deržimo. Sv. apostelj z besedami 7. verste spričevanje sv. Duha (v. 6.), da Jezus je Sin Božji, Kristus (Mesija), poterjuje s spričevanjem treh Božjih oseb, in hoče reči: Da Jezus je Sin Božji, Kristus (Mesija), pričajo tudi tri nebeške priče: Oče, Beseda (Sin Božji)

¹⁾ 2. Pet. 1, 21. — ²⁾ Jan. 15, 26.; 16, 7—11. 13. 14. 15. — ³⁾ Jan. 14, 17.

in sveti Duh v popolni enoglasnosti ali edinosti med seboj. — Bog Oče je pričeval od Kristusa, da je njegov Sin, pri kerstu ¹⁾, pri njegovem spremenjenji na gori ²⁾, in malo pred njegovim terpljenjem ³⁾; potem s čudeži, ki so se pri njegovi smerti godili ⁴⁾; tudi Jezus sam se je skliceval na spričevanje Očetovo ⁵⁾. Tudi Sin Božji je s svojim ukom in s čudeži od sebe pričeval, da je človeško natoro nase vzel in prišel na zemljo v odrešenje ljudi; je pričeval s prisego pred velikim judovskim duhovnom, da je Mesija, Sin Božji ⁶⁾, in pričuje tudi po svojem vnebohodu, ko se čudovitno v svoji cerkvi razodera v življenji izvoljenih, ali v mnogih znamenjih in čudežih, ki so se v njegovem imenu godili in se še godé.

Kako je sv. Duh od Jezusa pričeval, je bilo v 6. versti povedano. Ko pravi: in ti trije so eno, s tem naznanja, da te tri nebeške priče so v popolni enoglasnosti ali edinosti med seboj, ne le zastran spričevanja, ampak tudi zastran bitja; zakaj edinost v spoznanji, v volji, tedaj tudi v spričevanju, izhaja iz enakosti Božjega bitja. — Z besedami 8. verste sv. apostelj namerava na to, kar je v 6. versti izrekel. Nekteri razlagavci s sv. Avguštinom besedo: duh razumevajo od človeške duše Kristusove, besede: vodo in kri pa od vode in kervi, ktere ste iz Kristusove prebodene strani tekle (Inocencij III., sv. Tomaž); tako da bi te besede dokazovale, da Kristus je bil pravi človek. Toda te besede se zamorejo enako kakor v 6. versti umeti, tako da tudi tukaj beseda: duh pomeni sv. Duha, ktereга pa tukaj poprej imenuje kakor vodo in kri, ker po sv. Duhu (ki je resnica) ste voda in kri priči. — Ko pravi: na zemlji, s tem naznanja, da ta spričevanja so različna od onih nebeških prič. — In ti trije so eno, to je, so v popolni enoglasnosti ali edinosti med seboj, ker tudi te tri priče na zemlji (vidne zastran dejanja v cerkvi in v vernih) pričajo, da Jezus je Sin Božji, Kristus (Mesija), Zveličar sveta. Z besedami: in ti trije namerava na Mojzesovo postavo ⁷⁾, po kateri so mogle dve ali tri priče biti, da je bila kaka reč razsojena in poterjena.

V. 9. „Ako človeško pričevanje sprejmemo, je pričevanje Božje večí“. Sv. apostelj sklepa od manjšega do večega. Pričevanje Božje je tisto pričevanje treh Božjih oseb, iz ktereга izhaja ena-

¹⁾ Mat. 3, 17. — ²⁾ Mat. 17, 5. — ³⁾ Jan. 12, 28. — ⁴⁾ Mat. 27, 54. —

⁵⁾ Jan. 5, 31. 32. 37.; 8, 16—18. — ⁶⁾ Mat. 26, 63. 64. — ⁷⁾ 5. Mojz. 17, 6.; 19, 15.

kost Božjega bitja treh oseb. — „*To namreč je pričevanje Božje, ktero je večič*“; hoče reči: ono trojno pričevanje je pričevanje Božje. — „*Ker je (Bog) pričeval od svojega Sina*“, to je, ker je pričeval, da Jezus je Sin Božji, Kristus (Mesija), Zveličar sveta. Kako, je bilo poprej omenjeno.

V. 10. „*Kdor veruje v Sina Božjega, ima pričevanje Božje v sebi*“; hoče reči: Kdor v Kristusa kakor Sina Božjega veruje, ta ima tisto očitno Božje pričevanje (v besedi in čudežih) v sebi, in je moč od Boga spričevane resnice v svoji duši skusil, ko se je vabijoči gnadi Božji voljno vdal, in premagovaje napuh, v Kristusa verovati začel ¹⁾).

Preljubi! Kdor koli hoče zveličan biti, mora v Jezusa Kristusa verovati. „Kdor vanj veruje, pravi sv. pismo ²⁾), ne bo sojen (pogubljen); kdor pa ne veruje, je že sojen“, se je že sam obsodil in pogubil zavoljo nevere. Verovati mora vsak, kdor hoče zveličan biti, da Jezus je Sin Božji, da je Kristus, ali Mesija, Odrešenik in Zveličar sveta. Zakaj včlovečeni Sin Božji, Jezus Kristus, je s svojo kervavo spravno daritvijo pridobil nam in vsemu človeštvu novo življenje in spravo z Bogom; on je, kakor pravi sv. Janez, prišel z nebes z vodo in kervijo. To resnico, da Jezus je Sin Božji, je Kristus ali Mesija, in torej Odrešenik in Zveličar sveta, pričajo, kakor sv. Janez uči, tri nebeške priče, tri Božje osebe v popolni enoglasnosti ali edinosti. Dajmo tudi mi trem Božjim osebam, ktere nam pričujejo, da Jezus Kristus je naš Odrešenik in Zveličar, pričevanje, s tem, da terdno vse verujemo, kar je Bog razodel in nas njegova sv. cerkev uči; da stanovitno upamo, kar je Bog svojim zvestim služabnikom obljubil; in da imamo pravo ljubezen, ktera izvira iz čistega serca, iz dobre, mirne vesti, in iz prave nehlinjene vere. Če pa imamo terdno vero v Jezusa Kristusa, bomo tudi tako živeli in delali, kakor verujemo. Kristus je prišel z vodo in kervijo, ktere pričujete, da je Odrešenik in Zveličar sveta. Kristus pride vedno z vodo, ko v zakramentu sv. kersta ljudi prerouje in posvečuje, in tako nove, svete stvari stori. Kakor so svetniki Božji s svetim življenjem pričevali, da Jezus Kristus je prišel z vodo, tako tudi mi s svetim življenjem pričujmo, da smo resnično v Kristusu preroujeni in posvečeni. Kristus pa tudi vedno pride z kervijo. Kakor je on sam svojo presveto kri prelil in daroval v odrešenje ljudi, da bi svojo cerkev posvetil ³⁾), — tako tudi cerkev, njegovo nevesto, vse čase preganjanja in

¹⁾ Jan. 5, 38.; 6, 44. — ²⁾ Jan. 3, 18. — ³⁾ Efež. 5, 25, 26.

terpljenja obdajajo, in kakor sv. zgodovina uči, so verni z veseljem zavoljo vere terpeli in prelili svojo kri. Tako tudi mi, ki v pre-svetem rešnjem telesu njegovo presveto kri uživamo, bodimo vselej pripravljeni za resnico keršanske vere z veseljem terpeti in preliti svojo kri; sej učencu ne more biti nič bolj častitega in veselega, kakor če hodi po poti terpljenja, po kateri je njegov Odrešenik hodil, in pije kelih terpljenja, kterege je on pil ¹⁾. Kristijan, če zavoljo Kristusa zgubi življenje, s tem pričuje, da Kristus je Odrešenik sveta, da on je smerti zelo odvezl ²⁾, in storil, da vernim je smert v dobiček ³⁾, ker nas v večnem življenji s Kristusom še popolnejše sklene.

Drugo nedeljo po veliki noči.

Berilo iz 1. lista sv. Petra aposteljna 2, 21—25.

Sv. Peter, ki je bil poglavar Kristusove cerkve, daje v svojem prvem listu nauke in opominjanja ne le vernim kristijanom, ampak tudi njih duhovnim prednikom, škofom in mašnikom, ko kristijane s tem hoče v sveti veri bolj vterditi, jih k stano-vitnosti v terpljenji in preganjanji in k keršanskemu življenju, po-sebno pa k bratovski ljubezni med seboj spodbadati; njih duhovne prednike, škofo in mašnike, pa opiminja k zvestemu spolnovanju njih dolžnost, vse pa k zročenju v voljo Božjo in k voljni poter-pežljivosti v revah tega življenja.

V. 21. „*Preljubi! Kristus je za nas terpel*“. Za nas in na-mesti nas je Kristus terpel, tedaj ne zavoljo lastnega, ampak za-voljo našega zadolženja, torej nedolžno. — „*In vam je zapustil zgled, da hodite po njegovih stopinjah*“. S svojim nedolžnim in poterpežljivim terpljenjem je keršanskim sužnjim, in tudi vsem kristijanom zgled zapustil, da mi, ki smo udje njegovi, v nedol-žnosti in poterpežljivosti za njim, ki je naša glava, hodimo. — Nar-starejši greški rokopisi imajo: je za v as terpel.

Preljubi! k terpljenju, pravi sv. apostelj Peter, smo mi kri-stijani poklicani. Vsak kristijan mora tedaj tukaj v dolini solz in rev le terpljenje pričakovati. V terpljenji in s terpljenjem je Kristus svojo cerkev na zemlji vstanovil, so jo aposteljni razširjevali

¹⁾ Mat. 20, 22. — ²⁾ 1. Kor. 15, 55. 56. — ³⁾ Fil. 1, 21. *mat.*

in sv. spričevavci jo branili. Vsak pravi kristijan tedaj Kristusa s tem časti, in se njega vrednega skazuje, da terpi. Zatorej pravi Kristus: „Ako hoče kdo za menoj priti (to je, moj učenec biti), naj zataji sam sebe, in naj vzame svoj križ, in naj hodi za menoj“¹⁾. „Ni učenec čez učenika in hlapec čez svojega gospodarja“²⁾; hoče reči: vi moji učenci se ne morete boljšega nadjati, kakor je mene zadelo. Če je tudi Jezus vse za naše zveličanje storil, vendar nismo oprosteni, toliko storiti, kolikor premoremo. To, kar zamoremo, je, da sami sebe zatajujemo, in zopernosti tega življenja voljno prenašamo. Od kar je Kristus križ nosil, je križ lahek in sladek. Misel, da, če terpimo, za Kristusom hodimo, butaro lahko stori. Kristus nam je zgled zapustil, on, ki je glava, nas uči, da tudi mi udje njegovi, kakor on, terpimo. Kristus, ki pravi: Jest sim pot, naš uči, po kateri poti zamoremo priti v nebeško veličastvo, namreč po poti terpljenja.

V. 22. „On ni greha storil, tudi ni bila najdena goljufija v njegovih ustih“. S temi besedami, ktere so iz preroka Izaia (53, 9.) spovzete, uči sv. apostelj, da je bil Kristus popolnoma nedolžen, svet v svojem bistvu³⁾, tudi ko človek; zakaj bil je spočet od sv. Duha, in rojen iz Marije Device, bil je vselej brez vsega greha, ki nikoli ni grešil ne v dejanji, ne v besedi, ker je resnica sama⁴⁾, nikdar ni bila kakošna nesveta misel v sercu njegovem. In vendar stoji on pred nami ko mož bolečin, kakor da bi bil greh na greh nakladal; mi vsi pa se v mnogem pregrešimo⁵⁾, sej tudi pravičen večkrat pade⁶⁾, zatorej je gotovo prav, da tukaj za grehe terpimo.

V. 23. „On, ko je bil preklinjan, ni klet; ko je terpel, ni pretil“. Pri teh besedah, s kterimi sv. apostelj Kristusovo poterpežljivost uči, je imel pred očmi besede Izaia preroka (53, 7.), ki od Mesija pravi: „Kakor ovca je peljan v zaklanje, in kakor jagnje, ki molči pred njim, ki ga striže, in ne odpre svojih ust“. — Če sv. apostelj tukaj pravi, da Kristus, ko je terpel, ni pretil, temu ni nasproti, če se od Kristusa bere, da je velikemu duhovnu, ko je bil k smerti obsojen, pretil, da bo prišel na oblakih neba kakor sodnik⁷⁾; zakaj tukaj govori sv. Peter od pretenja, s kterim je maševanje in zoperstavljenje združeno; Kristusovo pretenje pa je bilo pretenje ljubezni in usmiljenja, da bi svoje sovražnike zadnjo uro še strašnega greha obvaroval.

¹⁾ Mat. 16, 24. — ²⁾ Mat. 10, 24. — ³⁾ Hebr. 7, 29. — ⁴⁾ Jan. 14, 6. — ⁵⁾ Jak. 3, 2. — ⁶⁾ Pregov. 24, 16. — ⁷⁾ Mat. 26, 64.

To je bilo popolnoma razvidno, ko je na križu v nar večem terpljenji k nebeškemu Očetu molil, da bi njegovim sovražnikom odpustil ¹⁾. — „*Temuč se mu je vdal, kateri ga je krivično sodil*“; to je, temuč se je krivičnemu sodniku Pilatu vdal, brez pretenja, ali godernjanja. V greškem (kakor je že sv. Avguštin bral) je: temuč je zročil njemu, kateri pravično sodi; ktere besede nekteri razlagajo: temuč je zročil sodbo ali svojo reč Bogu, kateri pravično sodi; kakor Kristus sam ²⁾ govori: „Jest ne išem svoje časti: je, kateri je iše in sodi“ (namreč Bog Oče). Ta sodba se je tudi zgodila pri smerti Kristusovi, ko je bil vojvoda tega sveta (satan) sojen, v njem in z njim so pa tudi bili sojeni vsi Kristusovi sovražniki; Kristus pa v častitljivem vstajenji poveličan ³⁾.

Kristijani! ni zadosti, da le terpimo; mi moramo tako terpeti, kakor je Kristus terpel. On, ki je bil brez vsega greha, popolnoma nedolžen, je bil v terpljenji poterpežljiv; ni preklinjal, ko je bil preklinjan, in ni pretil, ko je terpel, ko so ga obrekovali, imenovaje ga požrešnika in pijanca, grešnikov prijatla ⁴⁾, Samarijana, zapeljivca ljudstva, puntarja, obsedenega od hudiča, Belcebuba, goljufivca, oskrunovavca sabote, preklinjevalca Božjega. Pri vsem tem obrekovanji je bil vedno krotak in poterpežljiv, je molčal kakor ovca; in če je svoja usta odperl, je to storil, da bi svoje sovražnike izgovarjal ali zanje molil. Tako moramo tudi mi vse zopernosti, nadloge in krivice poterpežljivo, krotko in voljno prenašati, in to tolikanj bolj, ko vemo, da smo vselej grešniki in zatorej vredni, da nas Bog kaznuje.

V. 24. „*On je naše grehe sam nosil v svojem telesu na lesu*“. Poprej (v. 21.) je sv. apostelj rekel, da Kristus je za nas terpel, in je s tem naznanil, da je namesti nas terpel. To misel tukaj dalje izpeljuje, ko pravi: on je naše grehe sam nosil v svojem telesu na lesu. Pri teh besedah je sv. apostelj pred očmi imel besede preroka Izaija (53, 11), ki od terpljenja Mesijevega govori, ko pravi: „In sam bo njih pregrehe nosil“; „in (v. 12.) je grehe njih veliko nosil“. Besede: grehe njih veliko nositi, kakor se iz zveze vsega, kar prerok na tistem kraju govori, razvidi, pomenijo: zadolženje grehov njih veliko nase vzeti in zanj kazen preterpeti; tedaj pomenijo, da terpljenje in smert Mesijeva je bila nameščena, zadostenje nameščeno, namesti dolžnih grešnikov opravljeno. — Enako tudi tukaj

¹⁾ Luk. 23, 34. — ²⁾ Jan. 8, 50 — ³⁾ Jan. 16, 10. 1. Tim. 3, 16. —

⁴⁾ Mat. 11, 19.

pomenijo besede sv. Petra. Ker pa tukaj pristavi: na lesu, to je, na križu, s tem uči, da terpljenje in smert Kristusova je bila daritev. Križ namreč je bil altar, na katerem je Kristus svojo daritev opravil; dar prav za prav niso bili naši grehi, ampak njegovo z našimi grehi obloženo telo (v svojem telesu, kakor pravi sv. Peter), ktero je on sam kakor veliki duhoven na altari križa položil, in ga v potrenje (razdejanje) ali v smert dal. Sv. apostelj pravi, kakor drugod v svojih govorih ¹⁾, na lesu, namesti: na križu z ozirom na tiste prekleto, ki so bili v povišanje osramotenja in kazni, ktero je Kristus za nas terpel. — „*Da bi grehom odmerli, in pravičnosti živeli*“. S temi besedami pove nam en (ali cilj in konec) Kristusove kervave spravne daritve, in hoče reči: Da mi, ki smo po sv. kerstu vsajeni v Jezusa Kristusa, in postali udje njegovega skrivnostnega telesa, z njim skrivnostno umerli in vstali k novemu življenju, grehu odmerjemo, in v novem svetem življenji hodimo ali živimo ²⁾. — „*Z njegovimi ranami ste bili ozdravljeni*“. Tudi te besede so iz preroka Izaia (53, 5.) spozvzete. V hebrejskem in greškem je: z njegovimi progami smo bili ozdravljeni (proga ostane, če je bil kdo bičan, tepen). Obe besedi: ranami ali progami merijo na Kristusovo bičanje, in pomenijo vse njegovo terpljenje, ktero se je razodevalo v njegovi ponižnosti, revšini, zatajevanji, žalosti, zasramovanji, preganjanji, bičanju, ternovem ovenčanju, križanju in smerti na križu, s ktero je bilo delo odrešenja opravljeno.

V. 25. „*Zakaj bili ste kakor zgubljene ovce*“. Da so ozdravljenja potrebovali, dokaže sv. apostelj s tem, da jih primerja zgubljenim ovcam, ki nimajo pastirja, ktero priličevanje se večkrat v sv. pismu nahaja. Pri teh besedah ima sv. Peter pred očmi, kar se pri preroku Izaiju (53, 6.) bere, ki pravi: „Mi vsi smo bili ko ovce zašli, slehern se je bil po svojem potu obernil“. Sv. apostelj hoče reči: Vi vsi ste bili kakor razkropljene ovce, ki nimajo pastirja, kateri bi jih hudega varoval in za njih pravo srečo skerb imel; slehern izmed vas se je ravnal po svojem napčnem spoznanji in po svojem hudem poželenji. — Ko tukaj keršanske sužnje, (ktore je poprej v 18. verstki ogovoril), ki so bili poprej ajdje, imenuje ovce, in potem pristavi: ste se obernili, s tem uči, da so bili ajdje pravi čedi Kristusovi, Odrešenikovemu kraljestvu, ktero se je začelo, ko je Bog pervim staršem precej po storjenem grehu Odrešenika obljubil, prištevani, pa da so se po grehu od njega

¹⁾ Dej. apost. 5, 30.; 10, 39. — ²⁾ Rimlj. 6, 5. 6.

ločili in se zgubili. Tudi ajdje so bili lastnina večne Božje Besede, Sinu Božjega, ker jih je vstvaril ¹⁾, ker mu jih je Oče nebeški ko večno deležnino obljubil, (ps. 2, 8.); tudi ajdje so bili lastnina Sinu Božjega zavoljo njegove ljubezni, v kateri je tudi zanje skerbil in sklenil pravno daritev opraviti in jih v svojo cerkev pripeljati. Zatorej pravi Tertulijan: Človeška duša je po natornem keršanska. Tudi adje so poprej imeli pravo Božje spoznanje; toda so tisto zgubili, ker, kakor sv. Pavel uči ²⁾, Boga niso kakor Boga častili in ga za prejete dobrote hvalili, ampak pregrešno živeli, iz kterega brezbožnega življenja je izhajalo oslepljenje uma in so padli v malikovanje. — „Zdaj pa“, ko ste namreč keršansko vero sprejeli. — „Ste se ober-nili k pastirju in škofu svojih duš“. — Kakor Kristus sam pravi: Jest sem dobri pastir ³⁾, tako ga tudi tukaj sv. Peter imenuje pastirja, z ozirom na besede preroka Ecehiela (34, 23.): „Obudil bom (namreč jest Bog) edinega pastirja . . . svojega hlapca Davida“, to je, Mesija, kateri je David zato imenovan, ker je bil iz Davidovega rodu ⁴⁾. Pastir edini je Jezus Kristus, ker on vse, ovce in pastirje, pase in vodi; in ker so vsi, kakor pravi sv. Avguštin, ktere je svoje oblasti vdeležil, v njem in z njim le en pastir. — Dalje ga oziraje se na besede Ecehielove (34, 11.) imenuje škofa, to je, čuvaja ali nadzornika (po greškem: episkopos), ki vedno skerbi in čuje za njih pravo srečo; zatorej pristavi: vaših duš. Kristus je pastir in škof duš, zato ker so duše vernih, za kterih zveličanje vedno skerbi in čuje (1, 9.).

Preljubi! Kristus je terpel, ne za se, ampak za nas; zavoljo naših grehov in zavoljo grehov vsega človeštva je svoje nedolžno, z našimi grehi obloženo telo na križu Bogu v dar dal, da bi bil namesti nas razžaljeni Božji pravici in svetosti zadostil, da bi mi bili opravičeni in zveličani. Spoznajmo, kako velike so rane naših grehov, zavoljo kterih je mogel včlovečeni Sin Božji toliko terpeti in preliti svojo kri! Nikoli ne pozabimo, da so bile s Kristusovimi ranami naše rane, dušne in telesne, ozdravljene; dušne, ko smo po njegovi pravni daritvi zadobili opravičenje in posvečenje; telesne pa, ker bo naše telo, ktero je bilo zavoljo prvega greha smerti podverženo, zavoljo Kristusovega zasluženja enkrat od mertvih k častitljivemu življenju vstalo. Skažimo se

¹⁾ Jan. 1, 3. — ²⁾ Rimlj. 1, 21. — ³⁾ Jan. 10, 11, 14. — ⁴⁾ Jer. 30, 9. Iz. 40, 11.

Kristusu hvaležni za toliko ljubezen do nas; to bomo storili, če bomo hodili po njegovih stopinjah, če bomo sveto živeli. Sej se je, kakor pravi sv. Peter, Kristus zato za nas na križu daroval, da bi grehu odmerli, in pravičnosti živeli. Sej smo, kakor sv. Pavel uči ¹⁾, pri sv. kerstu s Kristusom umerli staremu človeku, in smo prerojeni vstali k novemu življenju. Za Kristusa, za njegovo čast, hočemo tedaj vselej živeti, njemu vse svoje misli, nagnjenja in dela darovati; njega nar boljšega pastirja se hočemo zvesto deržati, da bomo enkrat k njemu v večna prebivališa, v nebesa prišli.

Tretjo nedeljo po veliki noči.

Berilo iz 1. lista sv. Petra aposteljna 2, 11—19.

V. 11. „*Preljubi! prosim vas kakor tujce in popotnike*“. Poprej (1, 17.) je rekel sv. apostelj, da verni ali kristijani Boga kličejo ali imenujejo Očeta, tedaj s tem spoznajo, da so Božji otroci; ker pa njih Oče v nebesih prebiva, iz tega izhaja, da kristijan prave domačije ali domovine nima tukaj na zemlji, ampak v nebesih, da on ko Božji otrok in mestnjjan nebes je le tujec na svetu ²⁾; njegovo serce, njegove misli in želje morajo biti v nebesih ³⁾. Zatorej pravi sv. apostelj: „*Zderžite se mesenih želj, ktere se vojskujejo zoper dušo*“. Mesene želje so želje, ktere v človeku obudi hudo poželenje, ktere sv. Pavel imenuje želje mesa ⁴⁾ in posvetne želje ⁵⁾. Teh želja se mora kristijan vselej zderžati, ker se vselej vojskujejo zoper dušo, zoper duha, in ga hočejo v svojo oblast spraviti ⁶⁾, in če se jim človek ne ustavlja, in jih ne premaga, končajo njegovo dušno življenje, in ga potope v večno pogubljenje.

Kristijani! nikdar ne pozabimo, kar sv. Peter po zgledu sv. pevca Davida, ki pravi: „popotnik sem pred teboj, o Gospod, in tujec“ (ps. 38, 13.), uči, da smo tukaj na svetu tujci in popotniki, da naša prava domovina ni ta svet, ampak da so nebesa, kjer Bog prebiva; zakaj kakor otroci Božji smo mestnjani nebes. Če smo tedaj tujci na tem svetu, ne navezujmo svojega

¹⁾ Rimlj. 6, 6. — ²⁾ Hebr. 11, 13. — ³⁾ Fil. 3, 20. — ⁴⁾ Gal. 5, 16. —

⁵⁾ Tit. 2, 12. — ⁶⁾ Rimlj. 7, 23. Gal. 5, 17.

serca na ta svet in na njegove dobrote in sladnosti; ne ljubimo, kakor pravi sv. Janez ¹⁾ ne sveta, ne tega, kar je v njem... Zakaj vse, kar je na svetu, je poželenje mesa (to je, poželjivost), in poželenje oči (to je, lakomnost), in napuh življenja (to je, častiželjnost), kar ni iz Očeta, ampak iz sveta“. Tujci smo tukaj, in bomo mogli vse zapustiti; išimo zatorej to, kar bo, kadar bomo umerli, z nami šlo, to je, dobra dela. Kakor tujic, če v tuji deželi popotva, zdihuje po svoji domovini, enako tudi mi zdihujemo po svoji pravi domovini, po nebesih. Kakor tujic, če v svojo domovino popotva, stanovitno in serčno prenese vse težave popotvanja, tako tudi mi mislimo, da težave in terpljenja na tem svetu so kratke, in da nas potem čaka večno veselje. In kakor se tujic pripravlja na svoje popotvanje, in se z vsemi potrebnimi rečmi preskerbi, tako se tudi mi pripravljamo pri popotvanji v svojo domovino, za nebesa, za večnost, da ne bomo živeli po željah hudega poželenja, ampak po duhu, ktereга sv. Duh razsvetljuje in vodi, in tedaj si prizadevali za dobra dela.

V. 12. „Imejte lepo življenje med neverniki, da, ko vas obrekujejo kakor hudodelnike“. Sv. apostelj sam pravi (4, 3. 4.), da je bila posebno zderžnost kristijanov od mesenega poželenja in nečistosti, nad katero so se ajdje, ki so bili mesenim sladnostim vsi vdani, nar bolj čudili; in to je bilo tudi vzrok, da so jih obrekovali kakor hudodelnike, ki mir motijo, ki so deželni viši gosposki nevarni, ki otroke in človeško meso jedo, in na skrivnem nesramne gerdobije počenjajo. Ker teh obrekovanj kristijani niso mogli lože zavrniti, kakor če so dobra dela, posebno dela ljubezni do bližnjega delali, zatorej pravi sv. apostelj: „da vaša dobra dela vidijo“. Ker pa zadnji cilj in konec dobrih del, ni, da bi neverniki dobro od njih mislili in govorili, ampak čast Božja, zatorej pristavi: „in Boga časte dan obiskanja“. Sv. apostelj hoče reči: Da jim bodo vaša dobra dela nagib k spreobrnjenju v dan milostljivega obiskanja Božjega, ob katerem se bodo po njegovi gnadi k keršanstvu spreobrnili, in s svojim spreobrnjenjem Boga poveličali. Zatorej tudi Kristus pravi: „Naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela, in časte (namreč vas posnemaje) vašega Očeta, kateri je v nebesih ²⁾“.

Preljubi! obrekovanje je navadna pregreha sveta; pobožne obrekovati, je navada sveta, ljudi, ki za ta svet živijo, temu svetu in njegovim sladnostmi služijo. Vzrok tega je, ker je njih življenje

¹⁾ 1. Jan. 2, 15. 16. — ²⁾ Mat. 5, 16.

dejanju sveta nasproti. To je že Kristus svojim aposteljnem pre-rokoval: „Ko bi bili iz sveta (to je, svetu podobni), bi svet svoje ljubil; ker pa niste iz sveta, ampak sem vas jest od sveta odbral, torej vas svet sovraži“ ¹⁾. Cerkvena zgodovina nam pove, kako so precej v začetku keršanstva sovražni Judje in ajdje kristijane obrekovali, koliko hudobij in pregreh jim podtikovali! Vsemu temu obrekovanju pa mora pravi kristijan, kakor Kristus in sv. Peter učita, nasproti postaviti sveto življenje, keršanske čednosti, da bo z njimi kakor luč svetil v sredi hudobnega sveta, ki živi v temi greha in zmote.

Po splošnem opominjanji med ajdi lepo življenje imeti, daje sv. apostelj posamezna opominjanja, ko namreč verne opominja k pokoršini do deželске gosposke, ko pravi:

V. 13. „*Bodite tedaj podložni vsaki človeški stvari*“; po greškem: človeški naredbi, v katerih besedah pa je, (kakor se iz 14. verste razvidi), umeti viši deželška gosposka. Če sv. apostelj tukaj deželsko gosposko imenuje človeško naredbo, s tem ne nasprotuje sv. Pavlu, ki pravi: „Ni oblasti (ali viši gosposke) od drugod, kakor od Boga“ ²⁾. Sv. Peter hoče le to reči, da naredbe, postave kake dežele, po katerih se posamezne dežele vladajo, ker imajo svoj začetek iz ljudi, so človeške, da viši gosposke nimajo, kakor Božje razodenje ali cerkev, naravnost svoj začetek iz Boga, ampak da so le posrednje od Boga postavljene, ker oblast, v kateri so, imajo od Boga, in to oblast opravljajo v Božjem imenu, kakor namestniki Božji; zatoorej tudi ta, kateri se viši oblasti ustavlja, se Božji volji ustavlja ³⁾. Keršanstvo pozna kralje le po Božji milosti, in uči, da dolžnost, viši gosposki pokoren biti, je n r a v n a ⁴⁾. Če si tudi ljudstvo samo svojo viši gosposko izvoli, je oblast, v kateri je ta gosposka, od Boga; tudi od ljudstva izvoljeni kralji imajo oblast od Boga, ker ljudstvo, ko tiste nima, je tudi dati ne more; ljudstvo kakor celota je pa nima, ker je slehern nima; slehern pa je nima, ker smo po natori vsi enaki. Zatoorej pristavi tukaj sv. apostelj: „*zavoljo Boga*“; v greškem: zavoljo Gospoda, to je, Kristusa. Sv. apostelj hoče tedaj reči: Ker morate med ajdi lepo življenje imeti, tedaj bodite podložni vsaki človeški oblasti, viši gosposki, ker Bog ali Kristus hoče, da ste tistim pokorni, katerim je oblast na zemlji dal. — „*Bodi si kralju kakor nar*

¹⁾ Jan. 15, 19. — ²⁾ Rimlj. 13, 1. — ³⁾ Rimlj. 13, 2. — ⁴⁾ Rimlj. 13, 5.

višimu“. V besedi: kralju je umeti rimski cesar, kateri ni bil le nar viši, ampak tudi edini gospod.

V. 14. „*Ali vojvodom, kakor od njega poslanim v maševanje nad hudodelniki, dobrim pa v pohvaljenje*“. Vsaka gosposka mora namreč imeti namen, hudo zatirati in k dobremu pripomoči.

V. 15. „*Zakaj to je volja Božja, da z dobrimi deli usta zamašite nespametnim in nevednim ljudem*“; hoče reči: Ker to hoče Bog, da s pokoršino do gosposke k molčanju pripravite tiste nespametne ljudi (vaše obrekovavce v. 12.), ki v svoji zadolženi nevednosti vas kristijane puntarije dolžé.

V. 16. „*Kakor prosti, in ne, kakor bi prostost imeli v zagrinjalo hudobije*“. Ta versta je v zvezi s 13. versto, in sv. apostelj hoče reči: Bodite pokorni, kakor se spodobi kristijanom, ki so kot Kristusovi odrešenci postali prosti od sužnosti greha in hudiča ¹⁾, ne pa, da bi svojo prostost napéno v zagrinjalo svoje hudobije, puntarije in nepokoršine, obračali. — Spreobernjenci iz Judov bi lahko mislili, da oni, ki so po Kristusu oprosteni Mojzesove postave, so tudi oprosteni deželske ajdovske gosposke, kateri tedaj ni treba pokoršine skazati; pa tudi spreobernjenci iz ajdov bi lahko svojo prostost, katero so v Kristusu zadobili, napéno obračali, da bi namreč svoji hudi poželjivosti stregli. Zatorej sv. Peter verne opominja, kakor to tudi sv. Pavel stori ²⁾, te prostosti ne napéno obračati, in pristavi: „*ampak kakor hlapci Božji*“, namreč, bodite pokorni vsem Božjim napravam, tedaj tudi gosposki od njega postavljeni. Vse misli in dejanja kristijanova mora Božja volja voditi; namen vsega njegovega dejanja in ravnanja mora biti, Božjo voljo v vseh rečeh, v duhovnih in svetnih, spolniti; in če človek Bogu služi, je v resnici prost. Zatorej pravi sv. Avguštin: Bogu služiti, je nar večí prostost. —

Kristijani! kakor je sv. Peter bravece svojih listov opominjal, pokorni biti vsaki viši gosposki, tako tudi nam to kliče. Bodimo podložni in pokorni viši deželski gosposki, viši oblasti, naj že bo cesar, ali kralj, ali njegovi namestniki, in sicer, kakor pravi sv. Pavel, ne samo zavoljo strahovanja, ampak zavoljo vesti ³⁾, zato, ker je to naša dolžnost, katero nam je Bog naložil, ki zapove, da smo pokorni gosposki od njega postavljeni. Deželska gosposka je, kakor pravi sv. Pavel, Božja služabnica ⁴⁾, ktera ko Božja namestnica, v Božjem imenu opravlja viši oblast. Po njej imamo pravico in mir; zatorej natanko spolnujmo vse dolžnosti, ktere

¹⁾ Jan. 8, 32. 36. — ²⁾ Gal. 5, 13. — ³⁾ Rimlj. 13, 5. — ⁴⁾ Rimlj. 13. 4.

imamo do nje. Če bomo to storili, bomo voljo Božjo spolnili, in tako v dejanji pokazali, da smo pravi otroci Božji. In ko bi katerikrat viši gosposka kaj zapovedala, kar je Božji zapovedi nasprotno, takrat je treba, kakor sv. Peter ¹⁾ uči, Boga bolj slušati, kakor ljudi, takrat mora kristijan Bogu bolj pokoren biti, kakor ljudem.

V. 17. „*Vse spoštujte*“. Poprej (v. 12.) že je sv. apostelj opominjal, lepo življenje imeti med neverniki; zdaj pa tukaj posamezna opominjanja daje; ko nar poprej pravi: vse spoštujte, to je, vsacega človeka spoštujte, ravno zato, ker je človek, podobna Božja ²⁾. To opominjanje je bilo za kristijane tistega časa potrebno, ker bi kristijani v spoznanji svoje velike vrednosti, lahko Jude in ajde zaničevali. — „*Brate ljubite*“; hoče reči: akoravno ste po Božji zapovedi dolžni, vse ljudi ljubiti, morate vendar posebno kristijane ljubiti, s katerimi ste, ker ste v Kristusu ena Božja družina, tedaj med seboj bratje postali, tesno sklenjeni ³⁾. Zakaj slehern, kdor vsacega človeka zavoljo Boga spoštuje, je tudi pripravljen, bratu dati, kar mu je dolžan, namreč ljubezen. — „*Boga se bojte*“. Kdor ima otročji strah, Boga kot Očeta razžaliti, ta vse ljudi spoštuje in brate ljubi. — „*Kralja častite*“. S temi besedami ponavlja, kar je poprej (v. 13.) opomnil. Kdor se Boga boji, ta daje tudi čast kralju, ktero mu je dolžan; kakor že modri v stari zavezi ⁴⁾ govori: „Boj se, moj sin Gospoda (Boga) in kralja“, to je, časti Boga in kralja. Čast pa, ktero smo kralju dolžni, skazemo s pokoršino (v. 12.). — Zadnjič opominja keršanske sužnje, hlapce, k pokoršini do gospodarjev, ko pravi:

V. 18. „*Hlapci (sužnji)! bodite podložni gospodarjem z vsem strahom*“, to je, z velikim strahom, da ne bote kaj zoper njih voljo storili. — „*Ne le dobrim in krotkim, ampak tudi čmernim*“. Keršanski suženj ali hlapec, ker je služabnik Božji, ve, da, če svojemu gospodarju služi, v človeškem gospodarji tudi Bogu služi ⁵⁾.

V. 19. „*To je namreč gnada, v Kristusu Jezusu, Gospodu našem*“; hoče reči: v poterpežljivosti pokoren biti, tudi čmernim, krivičnim gospodarjem, tedaj terpeti zavoljo Boga, v zedinjenji s Kristusom, ktereга smo udje, je gnada, dar Božji, ali to je Bogu prijetno. — Po tem opominjanji sv. Petra se tudi mi ravnajmo. Spoštujmo vsacega človeka, ker je po Božji podobi vstvarjen, skazujmo ljubezen vsem ljudem, posebno pa kristijanom, ker so naši

¹⁾ Dej. apost. 5, 29. — ²⁾ Jak. 3, 9. — ³⁾ Efež. 2, 19. Gal. 5, 14. —

⁴⁾ Buk. pregov. 24, 21. — ⁵⁾ Efež. 6, 5.

bratje v Kristusu, in mi z njimi ena Božja družina; in kakor dobri otroci se varujejo, kterikrat svojega očeta razžaliti, tako naj tudi v nas sveti, otročji strah prebiva, da ne bomo nikdar Boga s kterim grehom razžalili, ampak v vsem njegovo sveto voljo spolnili. Nikdar ne pozabimo, da brez pokoršine ni za nas ne časne, ne večne sreče!

Četero nedeljo po veliki noči.

Berilo iz lista sv. Jakopa aposteljna 1, 17—21.

Sv. apostelj Jakop, mlajši imenovan ¹⁾, ki je bil iz Gospodove rodovine, in po Kristusovem vnebohodu za škofa v Jeruzalemu, je ta list pisal judovskim spreobrnjencem, ki so zunaj svete dežele ali Palestine med ajdi razkropljeni živeli. Ti spreobrnjenci so krivo mislili zastran skušnjav, to je zastran preganjanja, zatiranja, zaničevanja in terpljenja, in niso vedeli, kako si človek te skušnjave zamore v svoj dušni prid obrniti. Ker pa človek rad na druge zavračuje, kar je sam hudega storil, tako so tudi nekteri teh spreobrnjencev, ki so v skušnjavah v nevero in hudobije padli, se s tem izgovarjali, da je Bog sam njih padca kriv, ker je dopustil, da so v skušnjave prišli. Sv. apostelj pokaže, da skušnjava človeku, če jo prav preterpi, obrodi plačilo večnega zveličanja; in da hudo, greh, ne izhaja od Boga, ampak da pride iz skušnjave, ktero Bog ali pošlje ali pripusti; od Boga le dobro izhaja. Zatorej pravi:

V. 17. „*Preljubi! vsak dober dar in vsako popolno darilo*“. V besedi dar je nar boljši razumevati vse natorne darove: um, pamet, voljo, spomin, zgovernost; v besedi: darilo pa milostne darove: vero, upanje, ljubezen, modrost, poterpežljivost in druge čednosti, kar tudi pristavek: popolno naznanja; zakaj gnada popolno stori natoro. — „*Je od zgorej, in pride od Očeta svetlobe*“; hoče reči: kar je dobrega, pride z nebes, od Boga ²⁾, ki je, ker je sam večno čista svetloba ³⁾, Oče, to je, stvarnik in začetnik vse svetlobe, telesne, ker je solnce, luno in zvezde vstvaril, in jih ohranjuje ⁴⁾, in duhovne, ker s svojo resnico in gnado razsvetljuje našega duha ⁵⁾,

¹⁾ Mark. 15, 40. — ²⁾ Jan. 3, 31; 6, 32. — ³⁾ 1. Jan. 1, 5. 1. Tim. 6, 16. — ⁴⁾ Ps. 8, 4; 146, 4. — ⁵⁾ Ps. 42, 3. 2. Kor. 4, 6.

in bo enkrat v nebesih vse pravične razsvetljeval v svojem veličastvu ¹⁾. — „*Pri katerem ni premenjenja, tudi ne sence kake spremenljivosti*“. Solnce, luna in zvezde po različnosti letnih časov in ur spreminjajo svojo svetlobo ²⁾, Bog pa je nespremenljiv, on je vekomaj dober in prost. — Da je vsak dober dar od Boga, in da on ne more biti naš skušnjavec, zdaj dokaže sv. apostelj z darom keršanstva, kateri je nar boljši dar izmed vseh dobrih darov, ko pravi:

V. 18. „*Zakaj radovoljno nas je rodil z besedo resnice*“. Besede: zakaj ni v greškem, pa je v misli apostelnovi. Sv. apostelj hoče reči: Naše prerojenje po Kristusu, po katerem smo nove stvari, Božji otroci postali, je delo proste milosti Božje, ne pa naše zasluženje; od vekomaj je Bog hotel to nar veči dobroto, koja vse druge v sebi zapopade, namreč nas poklicati v keršanstvo ³⁾. To prerojenje se je zgodilo z besedo resnice, to je, s svetim evangelijem ⁴⁾; ta beseda resnice je seme, če človek tisto v veri sprejme in v ljubezni oskerbuje, ga znotraj prerodi, v novo stvar prestvari ⁵⁾. Kdor ima namreč takošno v ljubezni delavno vero, se poprijema vse gnade, koja je v keršanstvu pripravljena, vseh milostnih pripomočkov, tedaj tudi, ako je mogoče, prejme sv. kerst (ali sv. pokoro), po katerem je grešni, spačeni človek preravnán in v novo stvar prestvarjen. Tedaj sv. Jakop ravno to uči, kakor sv. Pavel ⁶⁾, da bo človek zastonj, brez njegovega zasluženja opravičen po veri, namreč živi, delavni ⁷⁾. Vera je, kakor sv. tridentinski zbor uči, korenina in podlaga vsega opravičenja. V besedi: nas so razumevati spreobrnjeni Judje, kterim je ta list pisan. — „*Da smo nekakošne pervine njegovih stvari*“. V besedi: pervine so razumevati sploh kristijani, ki so nova stvar ⁸⁾ v Kristusu. Kristijani so namreč ti, ki so po besedah sv. Pavla oblekli novega človeka, kateri je po Bogu stvarjen, v pravičnosti in resnici svetosti ⁹⁾. — Judje, ker so bili izvoljeno ljudstvo, so bili zatorej tudi prvi k zveličanju v Kristusu povabljeni ¹⁰⁾, njim se je nar poprej sv. evangeli oznanoval. Tisti izmed Judov, ki so Kristusovo vero sprejeli in udje njegove cerkve postali, so bili Bogu posvečene pervine vseh poznejših vernih ali kristijanov. Z besedo: pervine meri sv. apostelj na pervine od pridelkov (ali sadu), ktere so Judje Bogu

¹⁾ Razod. sv. Jan. 22, 5. — ²⁾ Buk. modr. 7, 18. — ³⁾ Efež. 1, 5. 11. — ⁴⁾ Efež. 1, 13. — ⁵⁾ 1. Pet. 1, 23. — ⁶⁾ Rimlj. 3, 22. 24. Gal. 5, 6.; 3, 7. 26.; 4, 4—6. — ⁷⁾ Gal. 5, 6. — ⁸⁾ 2. Kor. 5, 17. Gal. 6, 15. — ⁹⁾ Efež. 4, 24. — ¹⁰⁾ Rimlj. 1, 16.

v tempeljnu darovali. — Preljubi! sv. apostelj Jakop uči, da od Boga, ki je začetnik vsega dobrega, pridejo vsi darovi, natorni in milostni. Tudi nam je Bog dal natorne darove; dal nam je pa tudi milostne darove, ko nas je v Jezusu Kristusu prerodil v svoje otroke — ki smo bili poprej otroci jeze Božje in večnega pogubljenja. O kako mu moramo zato hvaležni biti! To bomo, če bomo zvesto spolnovali njegove zapovedi, in v vsem njegovo sv. voljo storili; s tem bomo pa tudi pokazali svojo ljubezen do njega.

Sv. apostelj je poprej (v. 18.) rekel, da jih je Bog z besedo resnice rodil. Ker mora pa človek to besedo, da mu bo v zveličanje, poslušati, v čistem sercu ohraniti in v dejanji spolnovati, jih v naslednjem (v. 19—27.) opominja, da naj beseda Božja v dobrih delih sad obrodi, ker vera brez dobrih del nič ne pomaga, ampak le živa vera, ktera dobra dela dela, človeka v resnici pred Bogom opraviči (2, 14—16.).

V. 19. „*Veste, preljubi moji bratje! Vsak človek bodi hiter k poslušanju*“. Sv. apostelj hoče reči: Ker je beseda resnice vir našega prerojenja, tedaj moramo tisto radi in z veseljem poslušati. Sej, kakor pravi sv. Pavel ¹⁾, vera je iz poslušanja; ker ni mogoče verovati, ako se beseda resnice, ki je oznanovana, ne posluša. — „*Kesen pa k govorjenju*“. Sv. apostelj ima v misli Jude tedanjega časa, ki so hrepeneli po službi učениkov (3, 1.), in svojo modrost z veliko zgovornostjo in učenjem zunanje razodevali, iz česar so večkrat prepiri in razpertije prišli. — „*In počasen k jezi*“. To pristavi sv. apostelj zato, ker so zgovorni veči del nagle jeze. S tem pa ne zaverže pravične jeze, ktera se mirno poganja zoper greh in krivico, ampak jezo iz strasti. Zatorej pravi:

V. 20. „*Človekova jeza namreč ne dela pravice Božje*“. S temi besedami hoče reči: Ker je jeza vzrok, da človek marsikaj stori in reče, česar se poznejše kesa, in ker jeza v človeku maševanje obudi, in tako ljubezen in usmiljenje do bližnjega umori, zatorej ona človeka ne opraviči, ampak veliko več dela Božjo jezo, je njemu v pogubo ²⁾. Besedi: pravica (ali pravičnost) Božja, pomenite tukaj, kakor pri sv. Pavlu ³⁾, opravičenje človeka, po katerem človek zadobi odpusenje grehov, posvečenje in ponovljenje notranjega človeka; ne pa, kakor nekteri mislijo, tega, kar je pred Bogom pravično ali prav, ker se to samo od sebe zastopi.

V. 21. „*Za tega voljo*“, ker ste namreč prerojeni z besedo pravice, otroci Božji (v. 18.). — „*Odložite vso nečednost in obilnost*

¹⁾ Rimlj. 10, 17. — ²⁾ Sir. 1, 28. — ³⁾ Rimlj. 1, 17.; 3, 22.

hudobije"; to je, odložite vso nečednost in obilnost, ktera je hudobija; ali: odložite vso iz hudobije izvirajočo nečednost in obilnost. Hudobija tukaj, kakor zveza s poprejšnjim uči, in zavoljo naslednje besede: krotkost, pomeni sovraštvo do bližnjega, ktero besedo resnice (v. 18.) rabi v krega in prepire, v prenašlo in preojstro ob sodbo bližnjega; to sovraštvo primerja tukaj sv. Jakop o madeževanemu oblačilu ¹⁾ in potem nerodovitnim izrastkom (obilnostim) na drevesih in zeliših, ki rodovitnost zadržujejo. Da bo tedaj seme svetega evangelija rastlo in sad obrodilo, je treba, da se tista (dušna) nečednost opere, in se tisti izrastki odrežejo. Sv. apostelj hoče reči: Iztrebite iz serca vso hudobijo, vse sovraštvo do bližnjega, vse, kar rastvo Božjega semena zadržuje. — „*In v krotkosti ohranite vsajeno besedo*"; to je, in v krotkosti do bližnjega v novič sprejmite Božjo besedo (sv. evangeli), ki je bila že poprej pri prerojenji (v. 18.) v vaša serca vtisnjena. — „*Ktera zamore zveličati vaše duše*". Stemi besedami sv. Jakop ravno to uči, kar sv. Pavel, ki „evangeli imenuje Božjo moč v zveličanje vsakemu, kateri veruje“ ²⁾, to je, evangeli ko veselo oznanilo od Kristusa in dela njegovega odrešenja, ker ni mrtva beseda, ampak gnada in resnica, živa, stvarivna beseda, ima notranjo moč, človeka prestvariti in ga po prerojenji peljati k pravemu zveličanju, ktero se tukaj začne v opravičenji in posvečenji, in bo (v drugem življenji) z večnim oblaženjem zgotovljeno.

Preljubi! z besedo resnice, s svetim evangelijem, smo bili prerojeni v otroke Božje. Da nas bo ta beseda resnice zveličala, jo moramo, kakor sv. Jakop uči, poslušati, v čistem sercu ohraniti in v dejanji spolnovati. Zatorej poslušajmo radi besedo Božjo in z veseljem jo v serce sprejmimo. Da bo ta Božja beseda v nas sad dobrih del obrodila, iztrebimo iz serca vse, kar serce nepokojno stori. Zatorej bodimo kesni k govorjenju, kakor že modri v stari zavezi opominja, svoje govorjenje berzdati (Pregov. 17, 27.); s tem bomo pokazali, da smo ponižni, in da resnično hrepenimo po popolnosti. „Ako se kdo v besedi ne pregreši, pravi sv. Jakop (3, 2.), on je popoln mož"; ker, kakor modri v stari zavezi ³⁾ pravi, „veliko govoriti, ni brez greha". Varujmo se pa tudi vsake jeze in strasti, ker takošna jeza človeka pred Bogom ne opraviči, ampak ker je hči prevzetnosti, mati sovraštva, kregov in masevanja, sovražna miru in edinosti, dela jezo Božjo, in človeka

¹⁾ Razod. Jan. 3, 4.; 7, 14. — ²⁾ Rimlj. 1, 16. — ³⁾ Pregov. 10, 19.

pripravi v pogubo. Da pa ne bo jeza čez nas gospodarila, iztrebimo iz serca vse sovražne misli do bližnjega, in bodimo krotki in poterpežljivi do bližnjega; če bomo to storili, nas bo beseda Božja, ktera nas je v otroke Božje prerodila, opravičila in posvetila, tudi enkrat zveličala.

Peto nedeljo po veliki noči.

Berilo iz lista sv. Jakopa aposteljna 1, 22—27.

V. 22. „*Preljubi! bodite delavci besede, in ne samo poslušavci*“. Poprej uči sv. Jakop, da mora človek besedo Božjo rad in z veseljem poslušati, in jo v sercu sprejeti in ohraniti; zdaj pa uči, da ni še zadosti, da človek besedo Božjo rad in z veseljem posluša, treba je tudi, da jo v dejanji spolnuje. „Kdor stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, pravi Kristus, tisti pojde v nebeško kraljestvo“ (bo zveličan) ¹⁾ — „S čemur bi same sebe zapeljali“, ko bi namreč mislili, da je k zveličanju že zadosti, ako se beseda Božja le posluša, če se tudi v dejanji ne spolnuje. Opo-minjanje, biti delavec besede, skazuje zdaj sv. apostelj z lepo primero, ko pravi:

V. 23. „*Zakaj, ako je kdo poslušavec besede, ne pa delavec, tak je podoben človeku, kateri ogleduje obraz svojega rojstva v ogledalu*“;

V. 24. „*Ogleda se namreč in gre, in berž pozabi, kakošen je bil*“. Sv. apostelj hoče reči: Zgolj poslušavci besede Božje so podobni človeku, ki zanikerno in po verhi svoj obraz v ogledalu ogleduje. Kakor ta človek svoj telesni obraz za neke trenutke vidi, pa kmalo zopet pozabi, kakošen da je; ravno tako tudi poslušavec besede Božje vidi v ogledalu sv. evangelija podobo svojega notranjega duhovno-nravnega obraza (svojega serca), dokler se beseda Božja oznanuje; ker pa ni spolnovavec, kmalo zopet pozabi, kakošen je njegov notranji, duhovno-nravni obraz (njegovo serce), torej ne skerbi, se očistiti od nraavnih madežev, grehov, in tako je beseda Božja, ktero je poslušal, brez koristi in sadu. — Obraz rojstva je obraz, ktereга ima človek po svojem rojstvu, tedaj natorni, telesni obraz. Ko sv. apostelj v naslednji versti (v. 25.) pravi:

¹⁾ Mat. 7, 21.

prav pregleda, iz tega izhaja, da se morate besedi: ogleduje in ogleda, umeti: zanikerno in poverhi ogleduje in ogleda.

V. 25. „Kdor pa prav pregleda popolno postavo prostosti, in v njej ostane, in ni pozabljiv poslušavec, ampak delavec: on bo srečen v svojem dejanji“. Popolna postava prostosti je beseda resnice (v. 18.), to je, sv. evangeli, kateri se imenuje popolna postava, nepopolni postavi stare zaveze nasproti, ktera je le začetne perve resnice in vodila obsegala ¹⁾, in ni nič mogla do popolnosti pripeljati ²⁾, to je, nobenega človeka opravičiti, posvetiti in zveličati; evangeli pa zapopade v sebi vso resnico in vse milostne pomočke, torej da tudi moč, to storiti, kar zapove, ktere moči postava stare zaveze ni dala. — Ta sv. evangeli imenuje sv. apostelj postavo prostosti, ker je postava ljubezni, ktera ljudi iz sužnjev greha proste, otroke Božje stori ³⁾, ko postava stare zaveze, ki je le zapovedi imela ⁴⁾, ne pa tudi nadnatornih pomočkov za njih spolnovanje ⁵⁾, je bila jarem sužnosti ⁶⁾. Sv. apostelj hoče reči: Kdor si prizadeva sv. evangeli, keršanstvo, natanko spoznavati in ga v dejanji stanovitno spolnuje, ta bo ne le enkrat v večnosti, ko se bo vdeleževal večnega zveličanja, ampak tudi tukaj na svetu že srečen; zakaj kdor Božje zapovedi natanko spolnuje, in v notranjem posvečenju napreduje, ta ima že tukaj v miru svojega serca predokus večnega zveličanja, kterege se bo enkrat zavoljo svoje zvestobe popolnoma vdeleževal. —

Sv. apostelj je ravno kar rekel, da je treba besedo Božjo v dejanji spolnovati. Ker je keršansko delo dvojno: dobro govorjenje in dobro dejanje, hoče od kristijana to dvojno, in zatorej pravi:

V. 26. „Ako pa kdo meni, da je pobožen, pa ne berzda svojega jezika“, to je, se ne varuje vseh grehov, ki se z jezikom store, namreč: laži, obrekovanja, opravljanja, preklinjanja, nesramnega, nespametnega in nečimurnega govorjenja. — „Temuč zapeljuje svoje serce“, to je, misli, da to vse nič ni. — „Je prazna njegova pobožnost“, — to je, tak ni bogaboječ, v njem ni pobožnosti. V naslednji verski govori od dobrega dejanja.

V. 27. „Čista in pred Bogom in Očetom neomadežana pobožnost je ta“, to je, v resnici prava pobožnost je. — Pred Bogom, to je, po Božji sodbi, ali v resnici (resnično), ker, kar je po Božji sodbi, ker se Bog ko vsegaveden ne more zmotiti, je to

¹⁾ Gal. 4, 3. 9. Kol. 2, 8. 20. — ²⁾ Hebr. 7, 19. — ³⁾ Rimlj. 8, 15. —

⁴⁾ Efež. 2, 15. — ⁵⁾ Jan. 1, 17. — ⁶⁾ Gal. 5, 1.

v resnici. „Človek, kakor pravi sv. pismo ¹⁾, vidi le, kar je zunaj, Bog pa vidi serce“. Sv. apostelj pristavi: in Očeta, da s tem naznani, da prava pobožnost Boga spozna za Očeta vseh ljudi, tedaj revnemu bližnjemu kakor bratu pomaga. — „*Obiskovati sirote in vdove v njih nadlogi*“, da bi jim namreč podoro in pomoč v dejanji skazal. Izmed teh, ki v revah in nadlogi žive, tukaj samo opomni sirot in vdov, ker te nar bolj pomoči potrebujejo. Že modri Sirah pravi: „Bodi sirotam kakor oče“ (4, 10.); in kralj David Boga imenuje „Očeta sirot in sodnika vdov“ (ps. 67, 6.), to je, tega, ki vdovam pravico dela. — „*In neomadežana se ohraniti pred tem svetom*“, ki je namreč grešin in v greh zapeljuje. Kdor se s tem svetom peča, njegove nauke posluša, po njegovem mišljenji ravna, in njegovo dejanje posnema, ta se omaže z raznimi greh.

Preljubi! kakor je sv. apostelj Jakop spreobrnjene Jude opominjal: bodite delavci besede, in ne samo poslušavci, tako tudi katoliška cerkev, ker dans te besede sv. aposteljna ponavlja, nas opominja, da ni zadosti, če besedo Božjo, kadar se oznanuje, le poslušamo, ampak da je treba, da tisto tudi v dejanji spolnujemo, ali z drugimi besedami, da po veri živimo. Beseda Božja ali sv. evangeli je ogledalo, v katerem se mora duša kristijanova stano vitno in natanko ogledovati, da bo človek vedel, kakošen je, kaj mu je še treba, kaj mora storiti, kaj opustiti, in kaj iz serca iztrebiti. Da bo to mogel, si mora prizadevati, sv. evangeli, kersansko vero, natanko spoznati, in po njenih naukih vselej svoje življenje vravnati, ali z drugimi besedami mora biti delavec besede Božje. Da bomo pa v resnici delavci besede Božje, moramo, kakor sv. Jakop uči, berzdati svoj jezik, to je, se varovati vseh grehov, ki se z jezikom store; v dejanji pa skazovati ljubezen do bližnjega. Zakaj prava pobožnost ima svojo podlago v ljubezni do Boga; prava ljubezen do Boga pa ni mogoča brez ljubezni do bližnjega. „Kdor ne ljubi svojega brata, pravi sv. Janez, ktere ga vidi, kako more Boga ljubiti, ktere ga ne vidi“ ²⁾. Prava pobožnost obstoji tedaj v ljubezni do Boga in do bližnjega, ktera se v dejanji, v delih usmiljenja razodeva, in v tem, da se človek ne peča z grešnim, od Boga in od Kristusa ločenim svetom. Bodimo usmiljeni do vseh revnih, posebno do sirot in udov; s tem bomo Boga posnemali, ktere ga usmiljenja, kakor pravi David (ps. 32, 5.), je zemlja polna. Kar revnim damo, damo Bogu na obrest, in on bo vse

¹⁾ 1. Kralj. 16, 7. — ²⁾ 1. Jan. 4, 20.

obilno poplačal, večkrat že tukaj, posebno pa v večnosti. „Blagor usmiljenim, pravi Kristus, ker oni bodo usmiljenje dosegli“ ¹⁾. Posebno pa si tudi prizadevajmo za duhovne dela usmiljenja, ker s tem bomo bližnjemu pomagali k večnemu zveličanju, katerega se vdeležiti je za človeka nar večji dobrota in sreča.

V praznik Kristusovega vnebohoda.

Berilo iz dejanja aposteljnov 1, 1—11.

V. 1. „V prvem pisanji“, to je, v evangeliji. — „Sem govoril, o Teofil! od vsega, kar je Jezus začel delati in učiti“; in je namreč neprenehoma delal in učil do svojega vnebohoda. — V evangeliji je namreč sv. Lukež, kakor sam pravi (evang. 1, 2. 3.), po versti popisal dejanje in nauke Jezusove (ne sicer vse, kakor sv. Janez evangelist uči 21, 25.) od začetka, to je od oznanjenja rojstva Janeza Kerstnika do Kristusovega vnebohoda; v dejanji aposteljnov pa nadaljuje svojo povest, katero začne s Kristusovim vnebohodom. Sv. Lukež, ki piše: kar je Jezus začel delati in učiti, je poprej postavil besedo: delati, ker mora dejanje biti pred učenjem. Jezus je začel poprej delati, ker je v vsem hotel dati zgled tega, kar je učil, da bi ljudi tolikanj bolj nagnili to storiti, kar je učil. Tako mora tudi vsak pravi kristijan poprej to v dejanji pokazati, kar hoče učiti; čednosti in dobra dela so duša učenja. Že stari ajdovski modrijan (Seneka) je rekel: „Ljudje bolj o čem, kakor ušesom verjamejo“. — Teofil, kteremu je sv. Lukež to pisanje podelil, je bil ravno tisti, kteremu je tudi svoj evangeli pisal. Teofil je bil kristijan in prijatelj Lukeža, kar prilog v evangeliji: preljubi — kaže.

V. 2. „Do dneva, ko je aposteljnem, ktere je bil izvolil, po svetem Duhu zapovedi dal in bil gori vzet“. Sv. evangelist hoče reči: Jezus je delal in učil do svojega vnebohoda, ko je poprej ²⁾ aposteljne po sv. Duhu podučil, da bi bili zmožni sprejeti njegove besede (ali nauk). Besede: bil gori vzet, namreč od Boga Očeta, pomenijo Jezusov vnebohod.

¹⁾ Mat. 5, 7. — ²⁾ Jan. 20, 21.

V. 3. „*Kterim*, namreč apostelnom, *se je tudi po svojem terpljenji živega skazal z mnogimi znamenji*“. Ta znamenja so bile razne prikazni, kakor naslednje besede uče: „*Ko se jim je prikazoval štirideset dni*“, namreč od časa do časa, ne vedno. — „*In govoril od Božjega kraljestva*“, to je, od Mesijevega kraljestva, ali cerkve nove zaveze; namreč njenega vstavnovljenja, razširjanja in vladanja ¹⁾. Kar je tistikrat Kristus svojim apostelnom govoril, ni zapisano, ampak se je po sv. izročilu v življenji cerkve njegove razširjevalo.

V. 4. „*In kadar je z njimi jedel*“, namreč od pečene ribe in sata medu, v spričevanje svojega vstajenja od mertvih ²⁾. — Kristus, ki je z mnogimi znamenji in deli spričeval, da je resnično od mertvih vstal, je podoba kristijana, ki je iz smerti greha, iz dušne smerti k novemu, dušnemu življenju vstal. Kakor je Kristus z mnogimi znamenji in deli svoje vstajenje spričeval, tako mora tudi kristijan s svojim dejanjem, z deli pokazati, da je iz dušne smerti k novemu življenju vstal; torej se ne sme bati ali sramovati, očitno pokazati, da zdaj živi v gnadi Božji, — da je pravi učenec Kristusov, ki le za čast Božjo in Kristusovo živi, in torej le Bogu hoče služiti. „*Jim je zapovedal*“. V greškem: In ko se je z njimi sošel, jim je zapovedal. — „*Da naj ne hodijo iz Jeruzalema*“. Jeruzalem, ki je bil priča zasramovanja Kristusovega, je mogel tudi biti priča njegovega veličastva. — „*Ampak naj čakajo obljube Očetove*“, to je svetega Duha, kakor se iz 5. verste razvidi ³⁾. Sv. Duh se imenuje obljuba, ker je zapopadek vseh obljub stare zaveze; imenuje se obljuba Očetova, ker je Bog Oče sv. Duha v stari zavezi po prerokih obljubil ⁴⁾. — „*Ktero ste (je rekel) slišali iz mojih ust*“. Kristus je namreč večkrat pred svojim terpljenjem apostelnom govoril od sv. Duha, katerega jim bo Oče poslal ⁵⁾. Na to merijo te besede.

V. 5. „*Ker Janez je kerševal z vodo, vi pa bote keršeni s svetim Duhom*“. Te besede merijo na to, kar je Janez Kerstnik govoril: „*Jest vas sicer z vodo keršujem — pride pa močnejši, kakor jest, on vas bo kerstil v svetem Duhu*“ ⁶⁾. To vidno podeljenje sv. Duha je kerst imenovano zavoljo popolnosti gnad, ktere je sv. Duh nanje izlil. Apostelni so bili sv. Duha že v Kristusovem kerstu prejeli ⁷⁾, pa ne še vidno, v polnosti

¹⁾ Luk. 24, 44. — ²⁾ Luk. 24, 42. 43. — ³⁾ Prim. Luk. 24, 49. — ⁴⁾ Iz. 44, 3. Joel. 3, 1. 2. Prim. Dej. apost. 2, 16. — ⁵⁾ Jan. 14, 16.; 15, 26. — ⁶⁾ Luk. 3, 16. Jan. 1, 33. — ⁷⁾ Jan. 4, 2.

njegovih darov. Keršanski kerst, ali kerst sv. Duha je tukaj, kakor tudi drugod ¹⁾, Janezovemu kerstu nasproti postavljen, ker ta je bil le zunanji, in ni ne' gnade, ne opravičenja dodelil; uni pa je bil očiten in poln gnad. — „*Ne dolgo po teh dneh*“, to je, čez malo, deset dni. S temi besedami hoče v aposteljskih goreče želje obuditi.

V. 6. „*Tedaj so ga, kateri so se bili sošli, vprašali, rekoč: Gospod! ali boš v tem času spet postavil Izraelovo kraljestvo*“?; hočejo reči: ali boš takrat, ko bo uni kerst sv. Duha nastopil, zemeljsko kraljestvo Davidovo, izraelsko samovlado, spet postavil? — Preden so aposteljni sv. Duha prejeli, so bili kakor drugi Judje krive misli, da Mesija bo zemeljsko kraljestvo postavil, in jih od oblasti Rimljanov rešil. To njih upanje je smert Kristusova nekoliko zmanjšala; ko je zopet od mrtvih vstal, in jim govoril od Božjega kraljestva, in jim obljubil, da bodo z močjo od zgorej napolnjeni, so zopet začeli upati, da se bo novo Davidovo, Mesijevo kraljestvo z zemeljsko oblastjo prikazalo in pričelo. Tačasni Judje so veči del mislili, da Mesija bo le za Izrael, za Abrahamov rod prišel; tudi aposteljni so bili te krive misli, to priča njih vprašanje: Izraelovo kraljestvo.

V. 7. „*Rekel pa jim je: Vam ne gre vedeti časov ali ur, ktere je Oče ohranil v svoji oblasti*“. Kristus jim ni na vprašanje z besedo odgovoril, ampak jih zavoljo njih radovednosti zaverne; ker je čas razsnova večnosti, in čas le Večni, Bog, popolnoma ve, tedaj ni njih spoznavati sklepe Božje, in vedeti čas in okolišine, kdaj in kako se bo veličastvo njegovega kraljestva razodevalo. Zatorej pravi: Ktere je Oče ohranil v svoji oblasti. Božji sklepi so večni, ker je Bog nespremenljiv; toda sklepe svoje v času spelje in v teh okolišinah, kakor je to od vekomaj določil; kakor so tudi človeška prostost in njena dejanja v sklepah njegovih zapopadena.

Kristijani! iz tega se učimo, ne biti radovedni, in popraševati, kakor aposteljni, po prihodnosti; čas sedanji, v katerem živimo, ima zadosti tvarine, zastran ktere zamoremo veliko misliti in storiti, kar nam je koristnejši, kakor vsa popraševanja po Božjih sklepih zastran prihodnosti. Naša skerb naj bo velikoveč, da bomo vselej pripravljeni, se Božji previdnosti dati voditi, in da si bomo vse, karkoli se zgodi, v svoj dušni prid obernili, da ne bomo, kadar se z nekoristnimi rečmi pečamo, tega pozabili in v-

¹⁾ Mat. 3, 11. Mark. 1, 7. Luk. 3, 16.

nemar pustili, kar je važnejši in imetnitnejši. Tako je tudi Jezus aposteljne, ki so ga po prihodnjih rečeh vprašali, zavernil na sv. Duha, ktereга bodo prejeli in na spolnovanje njih poklica, ko pravi:

V. 8. „*Pa prejeli bote moč svetega Duha, kateri bo v vas prišel, in mi bote priče v Jeruzalemu, in po vsi Judeji in Samariji, in do kraja svetá*“. S temi besedami Kristus aposteljne opomni njih prihodnjega poklica zastran Božjega kraljestva. Ni jim treba po prihodnosti popraševati in je spoznavati, njih poklic je zdaj le, pričevati od njega, Mesija in Sinu Božjega, in s tem pričevanjem vstanoviti in razširiti Božje kraljestvo na zemlji, in da bodo to zamogli, jim obljubi moč svetega Duha. — Ko Kristus pravi: v Jeruzalemu, in po vsi Judeji in Samariji, in do kraja svetá, — s tem naznanja, kako se mora to pričevanje ali oznanovanje sv. evangelija zgoditi; nar poprej morajo Judom oznanovati, potem Samarijanom in zadnjič ajdom. To so tudi aposteljni storili, kakor sv. pismo uči. Oznanovali so nar poprej v Jeruzalemu in v Judeji¹⁾; ko so bili preganjani, so v Samariji²⁾; in potem, ko je bil sv. Peter od Boga razsvetljen³⁾, in sv. Pavel izvoljen, ajdom sv. evangeli oznanovati, so tudi ajdom oznanovali Gospoda Jezusa in zveličanje v njem⁴⁾. — Ko Kristus pravi: do kraja svetá, ni tako umeti, kakor da bi aposteljni morali iti v vse kraje svetá; besede te merijo na naslednike apostelnov, v katerih imajo svoje popolno spolnjenje⁵⁾.

Preljubi! kakor je Kristus aposteljne izvolil, pričevati od njega, Mesija in Sina Božjega, in s tem spričevanjem Božje kraljestvo na zemlji razširjevati in vterjevati, enako zamorejo tudi kristijani, kateri so tudi s svetim Duhom napolnjeni, in nečimurnost sveta spoznajo, biti priče vere Jezusove, če namreč sveto, pobožno žive; ker s svojim svetim življenjem pričajo od svetosti vere Kristusove, in osramote vse sovražnike in zaničevavce keršanstva⁶⁾; kakor pravi sv. Peter: „To je volja Božja, da z dobrimi deli usta zamašite nespametnim in nevednim ljudem“⁷⁾.

V. 9. „*In kadar je bil to izgovoril, se je vpričo njih vzdignil, in oblak ga je vzel spred njih oči*“. Če sv. Lukež v evangeliji (24, 50.) piše, da je bil Kristus v Betaniji v nebo vzet; v dejanji apostelnov (1, 12.) pa pravi, da se je to na oljski gori zgodilo, si s tem ne zopergovarja, ker Betanija (ktera je bila malo manj

¹⁾ Dej. apost. 2, 2. — ²⁾ Dej. apost. 8, 1. — ³⁾ Dej. apost. 10, 11. i. d.

— ⁴⁾ Dej. apost. 11, 20. — ⁵⁾ Dej. apost. 13, 47. — ⁶⁾ Tim. 5, 14. —

⁷⁾ 1. Pet. 2, 15.

kakor uro hoda od Jeruzalema) je bila na vzhodnem kraju oljske gore. — Kristus si je oljsko goro izvolil k svojemu vnebohodu, ker se je spodobilo, da tisti kraj, ki je bil priča njegovega narvečega ponižanja, zdaj tudi vidi njegovo poveličanje. Kristusov vnebohod je bil viden in neviden; viden je bil pričujočim apostelnom, ki so vidili, kako se je Kristus polagoma z zemlje vzdigoval; nevidno pa je bilo njegovo vnebovzetje v nebeško veličastvo, to je bilo apostelnom po angelih povedano ¹⁾. — Oblak ga je vzel. Oblaki so bili že v stari zavezi znamenja, s kterimi je Bog Izraelcem svojo pričujočnost naznanil, in v kterih je svoje veličastvo zakril ²⁾. Oblak tedaj je znamenje pričujočnosti (Boga) Očeta, kteri Sina k sebi v nebeško veličastvo vzame ³⁾.

V. 10. „*In ko so ga gledali v nebo iti, glej dva moža sta stala pri njih v belih oblačilih*“, to je, dva angela v nebeškem svetlem oblačilu. Kakor so bili angeli pri rojstvu in vstajenji Kristusovem pričujoči, tako so bili tudi pri vnebohodu svojega kralja tako rekoč nebeške priče, ktere niso tukaj le stale, ampak tudi apostelnom govorile.

Kristijani! ko je Kristus od mrtvih vstal, je bilo delo odrešenja zgotovljeno, ker v vstajenji Kristusovem je bil premagan zadnji sovražnik njegov, smert ⁴⁾. Kristus pa je s poveličanim, častitljivim in duhovnim telesom vstal, torej zemlja, ktera je bila zavoljo prvega greha prekletstvu podveržena, več ni mogla biti njemu v prebivališče, in zatorej je šel v nebesa, in Oče nebeški ga je njega kot človeka v plačilo njegovega ponižanja do smerti na križu, posadil na svojo desnico, ga je vdeležil svojega veličastva in vladanja. Preljubi! ko je danes Kristus s človeško natoro v nebesa šel, je bila s tem pervina našega rodu ⁵⁾ v nebesa vzeta, je bila naša človeška natora, kakor pravi sv. Krizostom, povzdignjena nad vse angele; ker smo mi po sv. kerstu, kakor sv. Pavel uči ⁶⁾, postali udje Kristusovega skrivnostnega telesa, smo tudi mi s Kristusom v nebesa spovzeti. Ako je bil Kristus, glava našega rodu, danes v nebesa vzet, in zdaj za vselej v nebesih živi, kaj hočemo mi udje njegovega telesa še na zemlji iskati in ljubiti? Jezus Kristus je šel danes v nebo, z njim morajo tudi iti vse naše misli in želje. Ker smo za nebesa vstvarjeni, moramo le na ta kraj miru in pokoja misliti. Kakor se je danes Gospod Jezus z

¹⁾ Dej. apost. 1, 11. — ²⁾ 2. Mojz. 16, 10.; 19, 9. 16.; 24, 15. Mat. 17, 5.; 24, 30. — ³⁾ Prim. Mat. 17, 5. — ⁴⁾ 1. Kor. 15, 26. — ⁵⁾ 1. Kor. 15, 20. —

⁶⁾ Rimlj. 6, 3. 1. Kor. 12, 12.

našim telesom vzdignil v nebo, tako se tudi mi na perutih upanja z njim povzdignimo, s srcem pojdimo za njim. Vzdignimo se s Kristusom v ljubezni, zapustimo vse, kar njemu ne dopade; mertvimo in morimo v sebi, v svojem srcu vse strasti, in olepšajmo dušo s svetimi čednostmi. Aposteljni so, kakor sv. pismo pravi, vedno v nebo gledali, v katero je bil Kristus spred njih oči vzet; sej zemlja, katero je Kristus zapustil, odslej jim ni mogla več prijetna biti, in angeli so jih v nebo zamaknjene mogli opominjati, da naj svoje oči odvernejo od neba in naj jih obernejo na dela, ktera morajo še tukaj na zemlji delati, preden bodo šli za njih Gospodom v nebesa. — O koliko pa je kristijanov, kateri potrebujejo, da bi jih angeli opominjali, odverniti oči od zemlje, in jih obrniti v nebo, zato ker le na zemljo gledajo, in tega išejo, kar je na zemlji, nikdar pa ne pogledujejo na kviško, nikdar ne obračajo svojih oči v nebeško domovino. Ker je Kristus šel v nebesa, odslej kristijan več ne sme ljubiti zemlje, in iskati, kar je na zemlji; ampak mora hrepeneti po tem, kar je zgorej, po večnem zveličanji v nebesih, kjer je Kristus ¹⁾).

V. 11. „*In sta rekla: Možje Galilejci! kaj stojite in gledate v nebo? Ta Jezus, kateri je bil vzet od vas v nebo, bo tako prišel, kakor ste ga vidili iti v nebo*“. — Angela sta rekla: Možje Galilejci, ker so bili vsi aposteljni razun Judeža izdajavca, Galilejci. Ta dva angela ko nebeška poslanca pričata tukaj trojno resnico: da bo Jezus enkrat spet prišel; da bo ta Jezus prišel, kateri je bil vzet v nebo, tedaj kakor Sin človekov, Bog-človek, kateri je bil za nas križan in je za nas umerl, zdaj pa vekomaj živi; in da bo tako prišel, kakor je bil vzet, tedaj vidno in častitljivo. — Kristijani! to vemo, da bo Jezus enkrat spet prišel, ne vemo pa, kdaj da bo prišel. To nas opominja, da se z zvesto spolnitevjo svojih dolžnost na njegov prihod pripravljajmo; kakor Kristus sam pravi: „Čujte tedaj, ker ne veste ne dneva, ne ure“ ²⁾). Vemo po spričevanji angelov, da bo ta Jezus prišel, kateri je bil danes vzet v nebo; da bomo tudi mi enkrat s častitljivim telesom vstali in v nebesa k njemu vzeti, pripravljajmo s svetim življenjem svojo dušo in svoje telo, in nosimo voljno križ, ktereга nam Bog nositi naloži; le mislimo, da, če bomo po Kristusovi poti, po poti križa hodili, bomo tudi z njim poveličani.

¹⁾ Kol. 3, 1. 2. — ²⁾ Mat. 25, 13.

Šesto nedeljo po veliki noči.

Berilo iz 1. lista sv. Petra aposteljna 4, 7—11.

V. 7. „*Predragi! bodite modri in čujte v molitvah*“. Ker sv. apostelj pred temi besedami pravi: vsega konec pa se je približal, hoče tedaj reči: Ker se je sodba in z njo konec sveta približal, torej bodite modri in čujte v molitvah. Kakor drugi aposteljni, sv. Pavel¹⁾ in sv. Jakop (5, 8.), tako si je tudi sv. Peter dan prihoda Kristusovega k sodbi blizo mislil. (Primeri, kar je bilo zastran tega rečeno 1. nedeljo v adventu v. 11.). — Kakor je Kristus, ko je od svojega prihoda k sodbi govoril, učence opominjal k čuječnosti in molitvi²⁾, tako je tudi sv. Peter, ker je sodba in konec sveta blizo, svojim besedam pristavil opominjanje: bodite modri in čujte v molitvah. Modri človek vsak čas dobro oberne; tako mora tudi kristijan čas svojega življenja tukaj na svetu dobro, v svoj duhovni prid obrniti, da bo enkrat večnemu sodniku lahko odgovor dal. — Ko sv. apostelj pravi: Čujte, s tem verne opominja, nase dobro čuti, da jih ne bo nobena strast omotila, da bodo pred očmi vselej imeli svoj dušni stan, vse nevarnosti svojega zveličanja, pa tudi vse pomočke k tistemu, torej tudi svojo molitev, ali prav molijo ali ne. Tako tudi mi storimo; s tem bomo storili, kar Kristus zapove, in k čemur sv. Peter vse verne opominja.

V. 8. „*Pred vsem pa imejte vedno ljubezen med seboj*“. Sv. apostelj pravi: pred vsem, ker vzajemna ali medsebojna ljubezen je v cerkvenem življenji nar večji, nar imenitnejši reč, zato ker je vezilo, katero vse ude skrivnostnega Kristusovega telesa obsega, in jih s Kristusom, z glavo združi. Zatorej pravi Kristus: „Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj“³⁾. In sv. Pavel uči: „Kdor bližnjega ljubi, je postavu spolnil. Ljubezen je spolnjenje postave“⁴⁾. (Primeri kar je rečeno 4. nedeljo po razglasenji Gospodovem v. 8. in 10.) — Enako uči tudi sv. Janez, da, kdor Boga ljubi, ljubi tudi bližnjega, in da, kdor bližnjega ne ljubi, tudi Boga ne ljubi⁵⁾. Ljubezen do bližnjega pa mora, kakor sv.

¹⁾ Rimlj. 13, 11. 1. Tes. 4, 16. 17. Hebr. 10, 37. — ²⁾ Luk. 21, 36. —

³⁾ Jan. 13, 34. — ⁴⁾ Rimlj. 13, 8. 10. — ⁵⁾ 1. Jan. 4, 20. 21.

Peter pravi, vedna ali stanovitna biti. Ni pa kaj lahkega, bližnjega vselej ljubiti; človek mora torej vedno nase paziti, da ne bo kaj storil ali govoril, s čemur bi bližnjega ranil ali žalil; treba je vterjene poterpežljivosti, da človek zamore slabosti, napake in zmote drugih vselej prenesti. Zatorej pristavi sv. apostelj: „*Ker ljubezen pokrije obilnost grehov*“; ljubezen, hoče reči, je vselej pripravljena, bližnjemu odpušati napake, zmote in pregrehe, naj jih bo še toliko in toliko, je vselej pripravljena zmote in pregrehe bližnjega zamolčati, pred drugim zakrivati, in če so očitne, jih izgovarjati, in tako ohraniti edinost ¹⁾). Medsebojna ljubezen pa se mora razodevati v postrežljivosti do tujih; zatorej pravi sv. apostelj:

V. 9. „*Jemljite radi eden drugega pod streho brez godernjanja*“. Sv. Peter opominja tukaj po zgledu Kristusovem ²⁾), postrežljivi biti do tujih; kakor tudi sv. Pavel čednost postrežljivosti večkrat vsem vernim ³⁾), posebno pa mašnikom in škofom priporoča ⁴⁾). Toda prava keršanska postrežljivost ne obstoji le v tem, da tujca pod streho vzamemo, mu jesti in piti damo; ampak posebno v tem, da se mu mi sami darujemo, da se z njim radi pogovarjamo, ga, če je treba, podučimo, mu dober svet damo, in sploh mu skazemo duhovna dela usmiljenja. Takošna postrežljivost ima posebno zasluženje pri Bogu. Tako storiti moramo vselej brez godernjanja, ko bi tudi tujec poznejše se nehvaležnega do nas skazal. S takošnim dejanjem posnemamo Boga, kateremu so ljudje, akoravno jim dobre deli, večkrat nehvaležni.

V. 10. „*Kakor je vsak prejel dar, s tem postrezite eden drugemu, kakor dobri delivci mnogotere gnade Božje*“. S temi besedami sv. apostelj uči, da se Božjih darov v prid drugih poslužimo; in ker pravi: postrezite, s tem naznanja, da se moramo tistih darov v pohlevnosti in ponižnosti poslužiti. Z besedami: kakor dobri delivci mnogotere gnade Božje sv. apostelj namerava na priliko od prejetih darov ⁵⁾). Z besedami 9. in 10. verste uči sv. Peter, da ni zadosti, da je kristijan postrežljiv do drugih, in jim od svojih časnih dobrot podeli, ampak da mora tudi svoje duhovne darove v prid drugih obračati, ker ni gospodar tistih, tako da bi se jih, kakor se njemu poljubi, poslužil, ampak le hišnik Božji, in dolžnost njegova je, prejete darove po volji Božji drugim v prid obračati. Ko pravi:

¹⁾ Prim. Mat. 18, 15—18. 22. 1. Kor. 13, 3—7. — ²⁾ Mat. 25, 35. —

³⁾ Rimlj. 12, 13. Hebr. 13, 2. — ⁴⁾ 1. Tim. 3, 2. Tit. 1, 8. — ⁵⁾ Mat. 25, 14—30.

mnogotere darove, s tem naznanja razne darove. Zarad teh darov primeri, kar je rečeno 2. nedeljo po razglašenji Gospodovem.

V. 11. „*Ako kdo govori, naj govori kakor Božje besede; ako kdo služi, naj služi iz moči, katero Bog daje*“. S temi besedami naznanja sv. apostelj dvojne darove, in uči, kako jih mora kristijan obračati. V besedah: ako kdo govori, ima pred očmi dar prerokovanja, učenja in opominjanja. Sv. apostelj hoče reči: Kdor ima te trojne darove, naj ne pripoveduje svojih ali drugih ljudi misel, ampak naj pusti, da bo Bog po njem govoril; vse kar koli govori, naj bodo Božje besede, Božji izreki. Kdor tako ravna, v dejanji pokaže, da prejete darove zvesto po volji Božji drugim v prid obrača, in v ponižnosti spozna, da se Bog njega drugim v prid posluži. Zvesto obračanje prejetih darov je pa tudi njemu v prid, v večno zveličanje. Kako tolaživno je to za mašnika, ki besedo Božjo zvesto oznanuje! Z besedami: ako kdo služi, naznanja sv. apostelj tiste darove, ki človeka zmožnega store telesna usmiljena dela delati; tedaj podelovati in usmiljenje skazovati, od česar sv. Pavel v listu do Rimljanov (12, 8.) govori; ti darovi so: revnim milošinjo deliti, in bolnikom streči. Kdor ima te darove, naj se jih posluži, in naj se ne zanaša na svojo lastno moč in zmožnost, ampak na Božjo moč; naj pusti v sebi Boga, ki je v slabih močan, delati v prid revnih in bolnih. — „*Da bo Bog v vseh rečeh česen po Jezusu Kristusu, Gospodu našem*“. Sv. apostelj hoče reči: Pri obračanju vseh teh darov naj ima kristijan pred očmi le čast in poveličanje Boga po Jezusu Kristusu, od katerega kot glave posameznim udom njegovega skrivnostnega telesa ti darovi izvirajo ¹⁾, in po katerem le zamoremo Boga v resnici častiti in povelicati. — Z besedami: v vseh rečeh, hoče reči: v vseh darovih. — Kristijani! sv. Peter kot poglavar Kristusove cerkve s poprejšnjimi besedami sploh opominja vse verne, darove Božje, naj že bodo natorni ali čeznatorni, obračati bližnjemu v prid in v čast Božjo, in nikdar ne pozabiti, da nismo gospodarji darov, ampak le hišniki, ki bomo enkrat mogli odgovor dati, kako smo prejete darove obračali. Ni nobenega kristijana, naj bo še tako reven, da bi ne mogel drugim kaj podeliti. Tudi nar veči revež zamore drugim v prid služiti s svojim lepim zgledom, če svojo nizkoto in revšino poterpežljivo in v Božjo voljo vdan prenaša; če je poln zaupanja v Boga in če moli za druge. Kristijan, če tudi v postelji v nar večih bolečinah leži, zamore

¹⁾ 1. Kor. 12, 5.

duhovno poverniti dobrote tem, ki mu strežejo. Vsak naj tedaj obrača vse dobro, kar je od Boga prejel, bližnjemu v prid in v čast Božjo; in če to storimo, bomo spolnili voljo Božjo. „Kdor pa stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, pravi Kristus, tisti pojde v nebeško kraljestvo“ ¹⁾, — tisti bo zveličan.

Binkoštno nedeljo.

Berilo iz dejanja apostelnov 2, 1—11.

V. 1. „*Ko je bilo petdeset dni dopolnjenih*“. — Judje so po Mojzesovi postavi ²⁾ od prvega dne velike noči šteli 7 tednov ali 49 dni, in petdeseti dan po tem nar višem prazniku so obhajali praznik tednov, to je po greško: pentekoste, kar se pravi po naše: petdeset, ali kakor mi pravimo binkoštni praznik. Ta praznik je imel dvojni pomen; je bil praznik žetve in pervencev, zato ker je bila žetev, ki se je o veliki noči pričela, v praznik tednov pri koncu, in ker je mogel vsak hišni gospodar pervino svojih pridelkov Bogu darovati. Kasneje so ta dan Judje praznovali tudi v spomin, da jim je bil Bog postavio na sinajski gori dal. Ta judovski binkoštni praznik je lepa podoba keršanskega praznika; polnost gnad sv. Duha ga je storila pravi praznik žetve, ker sv. Duh je bil sad, ki ga je bil Kristus s svojo smertjo dozoril; po sv. Duhu je pa ta praznik tudi praznik pervencev, ker je bila prva keršanska cerkev pervenka Jezusovega Duha; ta praznik je pa tudi praznik postavodaje, ker je sv. Duh aposteljne učil, ne le samo Jezusovega nauka, ampak tudi vso Mojzesovo postavo v višem pomenu prav razumevati. „*So bili vsi vkupej na tistem mestu*“; to je, vsa nova keršanska cerkev, vsi učenci so se v Jeruzalemu v tisti hiši na sijonski gori sošli, kjer so se po navadi zbirali in kamor so hodili molit ³⁾. — Kristijani! aposteljni so iz Kristusovih besedi vedeli, da v malo dneh bodo prejeli sv. Duha; rekel jim je namreč Gospod Jezus, ko so se bili iz Galileje vernili ⁴⁾, kamor so se bili tudi na Jezusovo povelje ⁵⁾ malo dni po njegovem vstajenji ⁶⁾ podali, da naj čakajo obljube Očetove, to je, sv. Duha.

¹⁾ Mat. 7, 21. — ²⁾ 3. Mojz. 23, 15. 16. — ³⁾ Dej. apost. 1, 13. —

⁴⁾ Luk. 24, 49. — ⁵⁾ Mat. 26, 32. — ⁶⁾ Jan. 21, 2.

Gotovo so se z molitvijo, s preišljevanjem in pobožnimi vajami na prihod sv. Duha pripravljali. Vsi ti zbrani so bili enega serca in enega duha ¹⁾; vse je namreč oživiljal le en spomin, — na Jezusa, ki je šel v nebesa; vseh so bile le ene želje, kmalo z njim združeni biti, — in vseh je bilo eno pričakovanje, namreč sv. Duha. Ko je sv. Peter molil, so molila serca vseh; ko je sv. Peter govoril, so bili vsi z njim eno v veri in ljubezni. V ti sveti družbi je bila vsa cerkev Kristusova; vsi so bili ene vere in vsi so Boga po vnanjem v edinosti častili. — To tudi nas opominja, da, če hočemo sv. Duha, njegove darove, prejeti, moramo s cerkevjo zedinjeni biti, in se dobro pripravljati pri vsaki imenitni reči. Ker ne vemo ne dneva, ne ure, kdaj da sv. Duh pride, in svoje darove in gnade deli, moramo njega v vedni molitvi pričakovati. Zatorej, ker vsak čas gnade Božje potrebujemo, opominja sv. Pavel: „Neprenehoma molite“ ²⁾.

V. 2. „*In vstal je nanaglom z neba šum, kakor prihajočega silnega piša, in je napolnil vso hišo, kjer so sedeli*“. Med gromom in bliskom je bila nekdanj (pred 1500 leti) Izraelcem postava dana, v enacih podobah je bila zdaj nova zaveza storjena; sinajsko goro namestuje zdaj sijonski hrib, in nov Mojzes (Peter) oznanjuje novo postavo v Kristusu, ne le Izraelskemu ljudstvu, ampak vsem ljudstvom. — Kakor je sv. Duh, ki se je napovedal v podobi piša, vso hišo napolnil, tako je tudi cerkev nove zaveze s svetim Duhom napolnjena; vsi udje te cerkve dobivajo iz njegove polnosti, kar potrebujejo, ko jih napolnuje z ljubeznijo, z gorečnostjo za Božjo čast, z zaupanjem v Kristusa in njegovo zasluženje, s svetim strahom in veseljem, s hvaležnostjo in kesanjem zavoljo storjenih grehov. —

V. 3. „*In so se jim prikazali razdeljeni jeziki kakor ognja, in je sédel na njih slehernega*“; to je, goreči plamen se je z neba kakor silni piš spustil, se je razdelil, in je v podobi gorečih jezikov, kakor jeziku podoben plamen nad slehernega pričujočih se usedel. — Sv. Duh je prišel nad aposteljne v podobi piša, da bi s tem svojo nevidno, pa vendar mogočno delavnost naznanil; prišel je v podobi jezikov, ker so mogli aposteljni zmožni postati, biti služabniki besede, učeniki ljudstev; jeziki ti so bili goreči, podobni plamenu, ker, kakor ogenj telesno reč očisti, ogreje in razsvetli, enako očišuje, ogreva in razsvetljuje sv. Duh notranje človekovo.

V. 4. „*In so bili napolnjeni vsi s svetim Duhom*“. Ko so bili vsi s svetim Duhom napolnjeni, se je Jezusova obljuba dopolnila;

¹⁾ Dej. apost. 4, 32. — ²⁾ 1. Tes. 5, 17.

prejeli so namreč zdaj aposteljni Duha resnice ¹⁾ in ljubezni ²⁾, Duha prerojenja ³⁾. Še le zdaj je zamogel sv. Duh priti; zakaj Kristus je mogel poprej človeštvu dolg odvzeti, ga s svojo smertjo greha rešiti, in ga s svojim vnebohodom k Očetu v svoji osebi z Bogom zediniti, da se mu je mogel sv. Duh podeliti, in biti tako rekoč duša rešenega človeštva, ktera vse skrivnostno telo Kristusovo, vse verne, poživlja. V stari zavezi delavnost sv. Duha ni vseh ljudi obsegala, ampak le tiste, ki so v trdnem zaupanju v Božje obljube, sosebnost v obljubljenega Odrešenika živeli ⁴⁾. Sv. Duh je vse napolnil, to je, kakor sv. Leon razklada, oni se niso samo njega vdeležili, kakor popred (v veri, v kerstu, v oblasti grehe odpušati ⁵⁾), ampak so ga v polnosti prejeli, v preobilni meri, tako da se je njegovo razsvetljenje in posvečenje prav čudovito nad njimi kazalo. — „*In so začeli govoriti v mnogoterih jezikih, kakor jim je sveti Duh dajal izgovarjati*“. Aposteljni in verni niso bili samo po notranje navduševani, k ljubezni spodbadani in s posebno serčnostjo navdajani, ampak so bili tudi še druge nenavadne darove prejeli. Med temi darovi je bil dar jezikov, da so začeli govoriti mnogotere jezike, kateri so jim bili popolnoma neznani, in katerih se niso nikdar učili; kar ne naznanja le sv. Pavel ⁶⁾, ampak to tudi skorej vsi cerkveni očetje in naj imenitnejši starejši in novejši razlagavci učé, in tudi sv. cerkev v svojih molitvah bin-koštno nedeljo to naznanja. Tako se je spolnilo, kar je Kristus obljubil: „Kteri verujejo, bodo nove (to je njim poprej popolnoma neznane, tuje) jezike govorili“ ⁷⁾. — Greh napuha je namreč mnogotere jezike zadolžil, da se ljudje niso več med seboj umevali, in zato so se ločili in razkropili ⁸⁾; Duh resnice, gnade in svetosti je sicer še pustil mnogotere jezike, kakor druge nasledke pervega greha (n. pr. bolezni, smert) nam v poniževanje; odstranil je pa to pregrado mnogoterih jezikov, ki so ljudi ločili in razkropili, s tem, ko je današnji dan aposteljnom in drugim Kristusovim učencem podelil dar jezikov, s katerim je storil, da so se mnogoteri jeziki govorili in umeli. S tem je bilo očitno naznanjeno zedinjenje vseh ljudstev v eno ljudstvo Božje, v eno keršansko cerkev, je bilo naznanjeno, da sv. evangeli in Kristusova cerkev je za vsa ljudstva. Zatorej pravi sv. Avguštín: „Duh napuha je jezike razdelil, sv. Duh pa jih je združil“. — „*Kakor jim je sveti Duh*

¹⁾ Jan. 16, 13. — ²⁾ Rimlj. 5, 5. — ³⁾ Jan. 3, 5. — ⁴⁾ Hebr. p. 11. —

⁵⁾ Jan. 20, 22. — ⁶⁾ 1. Kor. 12, 10. 28. 30.; 14, 2. — ⁷⁾ Mark. 16, 17. —

⁸⁾ 1. Mojz. 11, 6. i. d.

dajal izgovarjati“, to je, slehern je govoril v tem jeziku, kakor mu je bilo od sv. Duha podeljeno. Iz teh besedi več cerkvenih učnikov in razlagavcev sklepa, da, ko jim je bil dar jezikov podeljen, iz tega ne izhaja, da so vse jezike vsega sveta zares koj govorili in umeli, ampak, da so jim bili jeziki podeljeni, kakor so jih potrebovali ali k oznanovanju sv. vere pri tem ali unem ljudstvu, ali v podučenje in v podbudo drugih.

Cerkvena zgodovina uči, da se je v poznejših časih pri nekterih svetnikih zgodilo, da, kadar so v zamaknjenji od sv. Duha navdihnjeni zadobili viši spoznanje od Boga in Božjih reči (kar je bilo drugim neznano), in so v tem zamaknjenji od tega govorili, so v tujih besedah in v tujih jezikih govorili. Dalje pove cerkvena zgodovina, da se je tudi zgodilo, da, ko so svetniki v enem ali domačem jeziku govorili, so jih poslušavci, katerim je bil tisti jezik neznan, umeli, kakor da bi bili v njih jeziku govorili (n. pr. pri sv. Frančišku Ksaveriju, Antonu Padovanu, Vincenciju Fereriju). Z ozirom na to več razlagavcev po zgledu častitl. Beda in sv. Tomaža Akvinskega misli, da so bile že v apostolskem času te trojne stopinje daru jezikov. Pervo se zamore posneti iz prvega lista sv. Pavla do Korinčanov (14, 2. d.); drugo pa iz govora sv. Petra, katerega, ko je v enem, širokaldejskem jeziku (kakor veči del razlagavcev misli) govoril, so ljudstva raznih jezikov umeli ¹⁾).

V. 5. „*Prebivali so pa v Jeruzalemu Judje, bogaboječi možje, iz vsakega naroda, kateri je pod nebom*“. Od babilonske in asirske sužnosti sem so Judje med mnogoterimi narodi živeli; toda več zmed njih se je v Jeruzalem podalo, da bi blizo tempeljna živeli, praznike obhajali, in tamkej svoje življenje sklenili.

V. 6. „*Kadar se je pa ta glas zaslišal*“, namreč šum piša (v. 2.). — „*Se je množica sošla, in se je zavzela, ker jih je slišal vsak v svojem jeziku govoriti*“.

V. 7. „*Vsi pa so stermeli in se čudili, rekoč: Glejte! niso li vsi ti, kateri govoré, Galilejci?*“ Vedeli so namreč, da ti, kateri govoré, so Galilejci, ktere so po njih terdem narečji spoznali, zdaj pa so jih slišali prav čisto v svojem narečji govoriti.

V. 8. „*In kako mi slišimo vsak svoj jezik, v katerem smo rojeni?*“

V. 9. (Mi) „*Partijani, Medjani in Elamljani, in kateri prebivajo v Mezopotamiji, v Judeji in Kapadociji, v Pontu in Aziji*“;

¹⁾ Dej. apost. 2, 14—37.

V. 10. „*V Frigiji in Pamfiliji, v Egiptu in v stranéh Libije, ktera je pri Cireni in (mi) tujci iz Rima*“. — Imenuje nar poprej Partijane, kateri so bivali nar bolj proti vzhodu, potem Medjane, Perzijane, ker Elamis ali Elimais je bila del Perzije; potem te, ki so bivali v Mezopotamiji, v Kapadociji, v Pontu, v Aziji, to je, v sprednjem delu male Azije: v Miziji, Kariji in Lidiji; potem te, ki so prebivali v Frigiji in Pamfiliji, ktere so bile dežele male Azije.

V. 11. „*Tudi (mi) Judje in spreobrnjeni*“, to je, k judovski veri spreobrnjeni ajdje. Judje so imeli dvojne speobrnjence izmed nevernikov ali ajdov: spreobrnjence predvratnike (proselyti portae) in pravičnike (proselyti justitiae). Pervi, ki so tako rekoč le pred vratni prave vere stali, so se zavezali k tako imenovanim Noetovim zapovedim, namreč varovati se bogokletstva, malikovanja, ubijanja, nečistosti v rodu, ropanja, nepokoršine do gosposke in zavživanja mesá zadušenih žival, ker je v njem vsa kri zasedena, katero vživati pa je bilo prepovedano; ker kri, ko je pglavitni sedež živalnega življenja ¹⁾, je mogla Bogu kot Gospodu življenja zavoljo sprave človeka z Bogom darovana biti, in zatorej je bilo njeno zavživanje že po Noetovi postavi (kakor poznejše po Mojzesovi postavi) prepovedano. Pravičniki pa so sprejemali vse nauke in šege judovstva, so bili tedaj obrezani in so se zavezali, vso postavo spolnovati. — „*(Mi) Kreščani in Arabci, jih slišimo govoriti v naših jezikih velika dela Božja*“, to je, skrivnosti Božjega kraljestva, usmiljenja in gnade, kako so bile v stari zavezi oznanovane in vpodobovane, kako so se vresničile v Jezusu Kristusu, Sinu Božjem, ki je človek postal, terpel, od mrtvih vstal, cerkev vstanovil, sv. skrivnosti postavil, v nebesa šel in sv. Duha z Očetom poslal.

Preljubi! današnji dan je Kristus naš Odrešenik poslal na zemljo svojega Duha, svetega Duha, in ko je ta sv. Duh prišel, se je, ker je duša cerkve, začelo življenje sv. keršanske cerkve. Tega sv. Duha pa Kristus ni le aposteljnóm poslal, poslal ga je vernim vseh časov in krajev. „Jest bom, pravi Kristus, Očeta prosil, in vam bo dal družega pomočnika, da pri vas ostane vekomaj“ ²⁾. Ta Duh Kristusov ostane tedaj do konca sveta pri ljudeh v Kristusovi cerkvi. Kakor je ta sv. Duh aposteljne napolnil z ognjem ljubezni, modrosti, svetosti in moči, tako tudi zdaj verne, ude sv. cerkve, skrivnostnega Kristusovega telesa, vedno

¹⁾ 3. Mojz. 17, 11. — ²⁾ Jan. 14, 16.

prenavlja, razsvetljuje, vterjuje in posvečuje. Skerbimo torej, da bo današnji binkoštni praznik, praznik prihoda sv. Duha, tudi naš binkoštni praznik, ali z drugimi besedami, da bo cerkveni binkoštni praznik tudi praznik prihoda sv. Duha v naša serca. Tudi v naša serca bo sv. Duh prišel, ako bomo po zgledu sv. aposteljnov in prvih kristijanov trdno verovali v Jezusa Kristusa, in ga zvesto in stanovitno ljubili; potem bo binkoštni praznik ne le praznik rojstva keršanske cerkve, ampak bo tudi praznik našega rojstva, in mi prerojeni in prenovljeni v sv. Duhu bomo enkrat v nebesih imeli večni binkoštni praznik, ko bomo popolnoma in za vselej zedinjeni z Bogom Očetom, Sinom in sv. Duhom, Boga gledali in živili z obličja v obličje ¹⁾).

Binkoštni ponedeljek.

Berilo iz dejanja aposteljnov 10, 34. 42—48.

V. 34. „Tiste dni je Peter odperl svoja usta, in rekel:

V. 42. „Možje, bratje! Gospod nam je ukazal ljudstvu oznanovati in pričevati, da je on tisti, kterega je Bog postavil sodnika živih in mrtvih“. — Te dve versti današnjega lista ste sklep govora, kterega je sv. Peter imel v hiši ajdovskega stotnika Kornelija (kteri govor se večidel bere velikonočni ponedeljek 10, 37—43.), kteri je Petra zavoljo prikazni, ktero je vidil, v svojo hišo priti naprosil, da bi iz njegovih ust zaslišal Božjo voljo, zveličavno besedo. In v tej hiši se je zgodilo, kar nam današnji list pove. Sv. Peter, kterega je tudi Bog v prikazni podučil, da tudi ajdje zamorejo koj v Kristusovo cerkev stopiti, je namreč tukaj pervikrat Jezusa Križanega ajdom oznanoval, in rekel, da Bog je pripravljen zavoljo Jezusovega zasluženja vse hudobije odpustiti in se grehov (pri pokori in kesanju) nič več ne spominjati ²⁾. — Gospod Jezus Kristus je ukazal aposteljnem ljudstvu, to je, Judom, narpoprej sv. evangeli oznanovati, ker je bilo njim po prerokih obljubljeno, da se bo med njimi Mesija prikazal, in svoje kraljestvo vstanovil. Drugim ljudstvom se je sv. evangeli še le oznanoval po Kristusovem vstajenji, ko je namreč srednjo steno pre-

¹⁾ 1. Kor. 13, 12. — ²⁾ Jer. 31, 34.

graje, ktera je bila med Judi in ajdi, s svojim odrešenjem poderl ¹⁾, in apostelnom rekel: „Pojdite in učite vse narode“ ²⁾. — Bog je Kristusa postavil sodnika živih in mrtvih, to je, teh, ki bodo Kristusov prihod doživeli, in teh, ki bodo pred njegovim prihodom umerli in v grobeh spali ³⁾. S tem, da sv. Peter pravi, da je Kristus od Boga postavljen Sodnik živih in mrtvih, je nevera Judov za vselej obsojena, kazni vredna spoznana.

Preljubi! Kristus bo enkrat vse ljudi sodil; ta resnica nas opominja, tukaj na svetu tako živeti, da bomo enkrat lahko dali odgovor od vsega svojega življenja, in upali od Božjega Sodnika prejeti venec večnega življenja. Da se bo to zgodilo, živimo stanovitno v terdni veri v Jezusa Kristusa, Odrešenika sveta, pa tudi v zvesti ljubezni do njega, kar bomo storili, če bomo po Jezusovih naukah stanovitno živeli.

V. 43. „*Temu vsi preroki pričevanje dajejo*“, namreč od Samuela in potlej, ki so po njem govorili ⁴⁾. Vsi preroki so ali naravnost z besedami, ali pa v predpodobah od Kristusa in njegovega kraljestva prerokovali. — Preroke so Izraelci sicer vedno imeli, toda preroški stan se je šele s Samuelom začel. — „*Da v njegovem imenu*“, to je, v njem in njegovem delu odrešenja. — „*Dobivajo odpušenje grehov*“, opravičenje in tedaj večno zveličanje. „*Vsi*“, brez razločka rodu, naj bo Jud ali ajd. — „*Kteri vanj verujejo*“. — Če tukaj sv. Peter pravi, da vsi, kateri v Kristusa verujejo, dobivajo odpušenje grehov, s tem ni hotel tudi učiti, da človek opravičenje prejme, ako le nauke Kristusove za resnico ima, njemu veruje in se nanj zanaša; zakaj ko je Kristusa križanega oznanoval, je svoje oznanovanje sklenil z besedami: „Spokorite se, in daj se kerstiti slehern izmed vas v imenu Jezusa Kristusa v odpušenje grehov“ ⁵⁾. Enako je tudi v svojem drugem govoru Jude opominjal: „Spokorite in spreobernite se, da se zbrišejo vaši grehi“ ⁶⁾. In ravno ta apostelj je tudi pred velikim zborom govoril: „Tega (namreč Jezusa) je Bog poveličal, da dá pokoro Izraelu in odpušenje grehov“ ⁷⁾. Iz vsega tega se razvidi, da sv. Peter uči, da mora z vero v Jezusa Kristusa tudi sklenjeno biti spokorno, keršansko življenje, ali ljubezen, ktera se v kesanji in pokori, v svetem življenji, skazuje. — (Da je vera v Jezusa Kristusa neobhodno potrebna, ako hoče kdo opravičenje doseči in zve-

¹⁾ Efež. 2, 14. — ²⁾ Mat. 28, 19. — ³⁾ 1. Tes. 4, 14. 15. — ⁴⁾ Dej. ap. 3, 24. — ⁵⁾ Dej. apost. 2, 38. — ⁶⁾ Dej. apost. 3, 19. — ⁷⁾ Dej. apost. 5, 31.

ličan biti, primeri, kar je povedano v praznik presvetega imena Jezusovega.)

V. 44. „*Ko je Peter še govoril te besede, je sveti Duh padel na vse, kateri so poslušali besedo*“, ktero je namreč sv. Peter označeval. To je bila pripravljavna gnada k sv. kerstu, ki je že med pridigo ali govorom sv. Petra obudila pokoro in vero v Korneliji in njegovih. Ta se je tudi tukaj pokazala vidno in čudovito v milostnih daréh. Da so bili ti milostni darovi že pred svetim kerstom vidni, ima svoj vzrok v tem, da, ker je bil Kornelij prvi izmed vseh ajdov poklican, je ajdovstvo prestopilo v keršausko cerkev; potem pa se je to tudi nekoliko zavoljo kristijanov iz Judov zgodilo, da bi se nad Kornelijevim kerstom ne spodtikovali. Aposteljni namreč in drugi razsvetljeni izmed kristijanov so dobro vedeli, da so tudi ajdje k zveličanju poklicani, niso pa še vedeli, kako naj bi oni prestopili v Jezusovo cerkev. Niso vedeli, ali morajo ajdje tudi Mojzesovo šegno postaviti spovzeti in jo spolnovati, ali ne. Sv. Duh, ki jih je imel polagoma vpeljevati v vso resnico, je to storil, da je svoje milostne darove pokazal nad Kornelijem in njegovimi. Tukaj imamo edini zgled, da so bili ljudje s svetim Duhom napolnjeni pred kerstom. Bog je pri podeljenji gnade le na to navezan, da tisto le z možnim podeluje, ne pa, kako naj jo podeli. Tukaj je izvolil nenavadno pot, da bi besede, ktere je Peter ravno govoril, z Božjim znamenjem poterdil, in da bi pričujoči kristijani iz Judov spoznali, da ajdje se zamorejo koj brez vsega pomislika v Kristusovo cerkev sprejemati. S tem, da je sv. Duh prišel nad Kornelija in njegove, je Bog vidno pokazal, da ajdje ne potrebujejo, da bi bili poprej obrezani in Mojzesovo postaviti sprejeli, preden se v Kristusovo cerkev sprejmejo.

Kristijani! Kornelij ni bil le svetni človek, ampak tudi vojšak; toda to ga ni vderževalo, se k Bogu obrniti in k njemu vedno moliti. Kako pač osramoti ta nevernik ravnanje veliko kristijanov, kateri bistevne dolžnosti vere svoje zanemarjajo! Ker je bil Kornelij pobožen in poln ljubezni do bližnjega, mu je Bog podelil narveči dobroto, spoznanje keršanske resnice, ko ga je Bog čudovito pripeljal v Kristusovo cerkev. Ne dajmo se tedaj temu ajdovskemu stotniku osramotiti, ampak ljubimo Boga iz vsega serca, služimo mu zvesto, in bodimo usmiljeni do bližnjega; potem zamoremo upati, da nas bo Bog tukaj že, posebno pa enkrat v večnosti osrečil.

V. 45. „*In verni iz obreze*“, to je, kristijani iz Judov. — „*Kteri so bili s Petrom prišli, so se zavzeli, da je bila tudi na*

ajde gnada svetega Duha izlita"; ker po tem je bilo razvidno, da obreza ni potrebna, in da tudi ajdje so sprejeti v Abrahamove sinove.

V. 46. „*Slišali so jih namreč govoriti mnoge jezike, in Boga poveličevati*“. Da se je namreč sv. Duh na ajde obilno zлил, se je vidno pokazalo, ko so začeli, kakor aposteljni binkoštni praznik, govoriti mnogotere jezike.

V. 47. „*Tedaj je Peter rekel: Sme li kdo vode braniti, da bi ne bili keršeni ti, kateri so svetega Duha prejeli, kakor tudi mi?*“ Sv. Peter hoče reči: Sme li kdo tem, ki so že pripravljavno gnado s posebnimi milostnimi darovi prejeli, vodo kersta odreči, na ktere prejemo je gnada prerojenja v otroke Božje navezana? — Besede: kakor tudi mi, se povračajo na dar jezikov, katerega so aposteljni binkoštno nedeljo prejeli.

V. 48. „*In jih je ukazal*“, namreč tovaršem, mašnikom, ali dijakonom iz Jope, ker kerševanje ni bila prav za prav služba aposteljnov ¹⁾. — „*Kerstiti v imenu Gospoda Jezusa Kristusa*“, to je, po naredbi Jezusa Kristusa, ali s kerstom, ki ga je Jezus Kristus postavil ²⁾.

Preljubi! ajdovski stotnik in njegovi, ko so sv. Duha prejeli, so, kakor sv. pismo uči, Boga poveličevali. Tudi mi smo prejeli sv. Duha, ko smo bili keršeni, duša naša je takrat postala prebivališče in tempelj svetega Duha, in ta sv. Duh nam je podelil sveto, čeznatorno življenje, katero je življenje Božje in angelov. Ta sv. Duh nas je storil otroke Božje, in nas prenavlja in vterjuje, ko prejemamo sv. zakramente. „Poglejte, pravi sv. Janez ³⁾, kakošno ljubezen nam je skazal Oče, da se Božji otroci imenujemo in smo“. Glejte! ker smo Božji otroci, je tudi Bog naš Oče, in mi smo tedaj bratje Kristusovi. O, kako velika je čast in vrednost kristijanova, biti Božji otrok, in Boga imeti Očeta! Pa še več: „Preljubi! pravi sv. Janez dalje, zdaj smo otroci Božji; in ni še očitno, kaj da bomo. Vemo, da bomo, ko se prikaže (Kristus), njemu podobni, ker ga bomo vidili, kakoršen je“. Ali ni pač naša sveta dolžnost, ljubiti Boga, kateri je naš Oče, mi pa njegovi otroci? Skerbimo zatorej, da bomo sv. Duhu, katerega je Kristus tudi nam poslal, vredno prebivališče v svojem sercu pripravili!

¹⁾ 1. Kor. 1, 17. — ²⁾ Dej. apost. 19, 3. — ³⁾ 1. Jan. 3, 1.

V praznik presvete Trojice.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov 11, 33—36.

Sv. apostelj je v poprejšnjih poglavjih (9. in 10.) s preroškimi očmi pregledal zgodovino Božjega kraljestva na zemlji, in vidil, kako Bog še celo hudo, oterpnjenost Judov v svojo zveličavno napravo obrniti zamore, ko mu je ta oterpnjenost Judov priložnost dala k sprejetju ajdov v Kristusovo cerkev, da bo ta zgled ajdov tudi Jude spodbudil, se k keršanstvu obrniti, in da bodo tako poslednjič Judje in ajdje k zveličanju peljani. Visokost te neizmerljive resnice, poleg ktere je neskončno sveti Bog greh dopustil, da je pokazal svoje vsegamogočno usmiljenje nad temi, kateri se mu v veri bližajo, — aposteljna tako močno povzdigne, da ves navdihnjen moli in občuduje Božjo dobrotljivost, modrost in znanje, in pravi:

V. 33. „*O globočina bogastva modrosti in znanja Božjega*“! Hoče reči: O neskončna modrost Božja, ktera vse nar boljši vlada, in k poslednjemu cilju in koncu vodi. V greškem se bere: O globočina bogastva in modrosti. Po tem beseda: bogastvo pomeni, kakor večkrat pri sv. Pavlu ¹⁾ bogastvo Božje milosti in dobrotljivosti, in sv. apostelj hoče reči: O neskončna dobrotljivost in modrost Božja! — Znanje Božje je znanje sredkov in potov, ki vladanju Božjemu služijo. Vse te besede se povračajo na Božje vladanje sveta, in posebno na Božjo zveličavno napravo. — „*Kako nerazumljive so njegove sodbe*“, po katerih je namreč nar poprej ajde, potem pa oterpnjene Jude zaverigel. — „*In neizvedljiva njegova pota*“, to je, njegovi sklepi, po katerih v svojem znanji Jude in ajde iše rešiti in k zveličanju peljati. — V naslednjih dveh verstah sv. apostelj razlaga to neskončno bogastvo Božje milosti in dobrotljivosti, to nerazumljivost Božje modrosti, in neizvedljivost Božjega znanja s tremi vprašanji, katerih besede so iz stare zaveze spovzete; in sicer besede prvega in drugega vprašanja so vzete iz preroka Izaija (40, 13.) po stari greški prestavi; tretjega vprašanja pa iz Jobovih bukev (41, 2.) po izvirni hebrejski besedi.

V. 34. *Zakaj kdo je spoznal misel Gospodovo*? To vprašanje se povrača na Božjo modrost in nerazumljive sodbe

¹⁾ Fil. 4, 19. Efež. 3, 8.

Božje, in sv. apostelj hoče reči: Kdo je le kterikrat spoznal Božjo modrost in Božje sodbe in sklepe, po katerih je enega zvolil, drugega v oterpnjenost pasti dopustil; po katerih je ajde k zveličanju peljal, Jude pa oterpnjenosti prepustil? — „*Ali kdo je bil njegov svetovavec*“?, namreč pri izvoljenji sredkov in potov, po katerih je Bog vse Jude in ajde hotel k zveličanju peljati? To vprašanje se povrača na Božje znanje in Božja neizvedljiva pota.

V. 35. „*Ali kdo mu je pred kaj dal, da bi se mu povernilo*?“ To vprašanje se povrača na globočino bogastva, na nerazumljivost Božje milosti in dobrotljivosti, koja se v opravičenji Judov in ajdov razodeva ali kaže; in sv. apostelj hoče reči: Nihče nima pravice sprejet biti v keršanstvo, to je nezaslužena gnada Božja, ker nihče pred sprejetjem v keršansko cerkev ni mogel kaj storiti, kar bi bilo to sprejetje zaslužilo; ker le dela opravičenega človeka so zaslužna, katerih pa človek pred opravičenjem nima; vse to je prosti dar milosti Božje.

V. 36. „*Zakaj iz njega, in po njem, in v njem* (v greškem: za njega) *je vse*“. S temi besedami škaže, da nihče ni Bogu pred kaj dal; vse tedaj je od njega, ker je vse vstvaril in vse ohrani. Iz teh besedi sv. cerkveni očetje prav sklepajo, da je v njih naznanjena skrivnost presvete Trojice. Vse stvari so iz Boga Očeta, ker je on izvirni vzrok, prvi začetnik vseh stvari; vse stvari so po Sinu, ker po njem je bilo vse vstvarjeno ¹⁾; in vse stvari so v njem, za njega, za sv. Duha, ker on stvari zopet z Očetom zedini²⁾. (Prim. razlago evangelija sv. Jan. 1, 3.) — „*Njemu bodi slava vekomaj*“; to je, on naj bo večno češen, ker namen vseh Božjih del je Božje češenje in poveličanje. — „*Amen*“, to je, tako naj se zgodi. Amen je hebrejska beseda, in pomeni v začetku izrekov sv. pisma: resnično, konec izrekov pa: zgodi se, ali: tako naj bo.

Preljubi! Ko sv. Pavel v današnjem listu pravi: O globočina bogastva, s temi besedami naznanja neskončno ljubezen in dobrotljivost do ljudi. Zares neskončna je Božja ljubezen in dobrotljivost do nas. Glejte! ko še nismo bili, nas je Bog vstvaril, nam je dal telo in dušo, po njegovi podobi vstvarjeno, ko imamo um in prosto voljo; on nas ni le po svoji podobi vstvaril, ampak nas je tudi zase vstvaril; vstvaril nas je namreč, da bi se vdeležili njegovega zveličanja in veličastva. On je še več storil. Ko je človeški rod po Adamovem grehu prišel v sužnost greha,

¹⁾ Jan. 1, 3. — ²⁾ 1. Kor. 8, 6.

hudiča, pogubljenja in smerti, je Bog v svoji neskončni ljubezni na svet poslal svojega lastnega in edinorojenega Sina, in ta je rešil človeški rod iz une čveterne sužnosti, ko je bil po besedah sv. Pavla Očetu nebeškemu pokoren do smerti na križu ¹⁾. Sv. Janez pravi: „Mi smo spoznali, in verovali ljubezni, katero ima Bog do nas“ ²⁾; in potem pristavi: „Ljubimo tedaj Boga, ker nas je Bog pred ljubil“. Zares, preljubi! ljubimo Boga, in z ljubeznijo pokazimo, da smo mu hvaležni za njegovo neskončno ljubezen do nas, Če ne bomo Bogu hvaležni za njegovo neskončno ljubezen do nas, če ga ne bomo ljubili, in svoje ljubezni ne bomo pokazali s pokoršino do njegovih zapoved, mislimo na Božjo oestro pravico. Judje so bili izvoljeno Božje ljudstvo, so bili otroci očetov, ktere je Bog ljubil, in kterim je obljubil blagodar po Mesiju. Ker so se pa v svoji hudobiji od Boga ločili, so bili njemu nepokorni, in so oterpnjeni postali do vseh njegovih opominjanj, jih je Bog zaverigel, in je namesti njih ajde v keršanstvo, v svojo cerkev, poklical. Kristijan! tudi ti tega nikdar ne pozabi. Akoravno si kristijan, v Kristusa veruješ, si ud Kristusove cerkve, in se vdeležuješ njenih duhovnih dobrot, te Bog zamore, kakor nekda Jude, odlomiti od oživljajočega drevesa sv. katoliške cerkve, in druge poklicati in vdeležiti gnad in dobrot, ktere pravi verni v Kristusovi cerkvi prejemajo. Da si kristijan, in da si opravičenje zadobil, ni tvoje zasluženje, to je prosti dar milosti Božje. „Kdo je Bogu pred kaj dal, pravi sv. Pavel, da bi se mu povernilo“? Ker imamo vse od Boga, življenje, dušo in lelo, časne in večne dobrote, torej, kakor sv. Pavel opominja ³⁾, „Gospodu, Bogu, živimo“, vse naše misli, nagnjenja in čutila, želje in dejanja naj bodo njemu posvečena. Bogu trojedinemu, kateri nas je po svoji podobi vstvaril, nas po svojem Sinu odrešil in po sv. Duhu, ktere ga je v nas obilno vlil po zasluženji Jezusa Kristusa, posvetil ⁴⁾, hočemo živeti, za njega, za njegovo čast, njemu nar svetejšemu hočemo vedno bolj in bolj se vpodobiti, da bomo enkrat tudi njemu v večnem veličastvu podobni.

¹⁾ Fil. 2, 4. — ²⁾ 1. Jan. 4, 16. — ³⁾ Rimlj. 14, 8. — ⁴⁾ Tit. 3, 6.

Pervo nedeljo po binkoštih.

Berilo iz 1. lista sv. Janeza aposteljna 4, 8—21.

Sv. apostelj Janez se sploh imenuje učenec ljubezni; zatorej se ni čuditi, če on tolikokrat od ljubezni govori. Dvakrat je že poprej v prvem listu govoril (2, 5—11. in 3, 10—24.); v današnjem berilu, kateri je tudi iz prvega njegovega lista spovzet, zopet in obširnejše od ljubezni govori, ko pravi:

V. 8. „*Predragi! Bog je ljubezen*“. Hoče reči: Bistvo Božje je ljubezen. Bog, večna ljubezen, ki se je od vekomaj ljubil v svojem edinorojenem Sinu, in mu v tej ljubezni svoje Božje bitje podelil, je to svojo ljubezen po vnanjem pokazal, že pri vstvarjenji in vladanji sveta, posebno pa, ko je svojega Sina v odrešenje poslal na svet, kakor pravi sv. apostelj:

V. 9. „*V tem se je skazala ljubezen Božja do nas, da je Bog svojega edinorojenega Sina poslal na svet*“. Mi vsi, ves človeški rod, je po Adamovem grehu prišel v sužnost greha, hudiča, pogubljenja in smerti; ko si mi sami nismo mogli pomagati, se nas je Bog v svoji neskončni ljubezni usmilil, je, da si ga nismo prosili, poslal svojega edinorojenega Sina, ne kacega služabnika, ali angela, ampak tega, ki je bil svetloba časti in podoba njegovega bitja, ki je njemu popolnoma enak, enega Božjega bitja in Božje nature kakor Bog Oče ¹⁾, tedaj poslal je svojega preljubega Sina ²⁾, in sicer na svet, ki je bil poln greha in Božji sovražnik. Zakaj: zato, pravi sv. Janez: „*da bi po njem živeli*“, to je, da bi po njem imeli zgubljeno dušno življenje, tukaj v opravičenji in enkrat v večnem zveličanji.

V. 10. „*V tem je ljubezen*“, namreč Božja do nas se pokazala. — „*Ne kakor da bi bili mi Boga ljubili, temuč da nas je on pred ljubil, in da je poslal svojega Sina v spravo za naše grehe*“. S temi besedami uči velikost ljubezni Božje do nas. Ljubezen med nami in Bogom se namreč ni s tem pričela, da smo mi Boga iskali, po njem zdihovali in ga želeli, ali njemu se darovali, ker mi, ko smo bili grešniki in tedaj sovražniki Božji ³⁾, nismo mogli Boga ljubiti, preden ni on, izvirni studenec ljubezni (v. 7.), nas ljubil; in akoravno nas je ljubil, je mogla njegova ljubezen, da bi bili mi tiste vredni in zanj zmožni, dati nar ljubši, svojega edinorojenega Sina

¹⁾ Hebr. 1, 3. — ²⁾ Efež. 1, 6. — ³⁾ Rimlj. 5, 10.

v spravo za naše grehe, da je namreč namesti nas kazen za naše grehe preterpel, s svojo spravno daritvijo ali smertjo za neskončno zadolženje pridobil neskončno zasluženje, in mi po tej odkupšini (njegove spravne smerti) bili z Bogom spravljani, in rešeni iz sužnosti greha, hudiča, pogubljenja in smerti ¹⁾. — Prava ljubezen ima svojo podlago v ljubezni Božji do nas, katero je Bog vidno pokazal v poslanji svojega edinorojenega Sina. Kdor tega nar večega dejanja ljubezni Božje do nas še ni spoznal, ta še ni od ljubezni Božje vnet. Zatorej je podlaga in korenina prave ljubezni vera v včlovečenje Sina Božjega, Jezusa Kristusa.

V. 11. „*Preljubi! ako nas je Bog tako ljubil, moramo tudi mi eden drugega ljubiti*“; hoče reči: ako nas je Bog tako močno ljubil, da je zavoljo našega odrešenja dal svojega edinorojenega Sina v spravno daritev ali smert, je gotovo naša dolžnost njega ljubiti in se mu tako za njegovo veliko ljubezen do nas hvaležne skazati. Ker pa tega naravnost Bogu ne moremo skazati, pravi sv. apostelj: moramo mi eden drugega ljubiti. Zakaj (pove vzrok, ko pravi):

V. 12. „*Boga ni nikoli nihče vidil*“, namreč kakoršen je sam na sebi, v svojem Božjem bistvu ²⁾. Boga z obličja v obličje ³⁾ viditi, je le zveličanim dohovom dano; tedaj tudi mi ne moremo Bogu nevidnemu svoje ljubezni naravnost in vidoma za njegovo ljubezen povračati. Toda, akoravno tega ne moremo, zamoremo to posrednje storiti, če bližnjega ljubimo. Mi vsi smo namreč v Jezusu Kristusu otroci Božji, med seboj pa bratje postali; če tedaj bližnjega ljubimo, ljubimo Boga samega, ker z ljubeznijo do bližnjega posnemamo Boga, ker ljubimo te, ki so Božja podoba, in ktere Bog sam ljubi.

„*Ako se ljubimo med seboj, ostane Bog v nas*“; hoče reči: ako se med seboj ljubimo, je ljubezen v nas; če je pa ljubezen v nas, je tudi Bog, ki je ljubezen, v nas, v nas nevidoma prebiva ⁴⁾. — „*In njegova ljubezen je v nas popolna*“, to je, in ljubezen naša do Boga doseže, če bližnjega resnično ljubimo, kolikor je tukaj na svetu mogoče, svojo popolnost — naš milostni stan, je, kolikor je tukaj na svetu mogoče, popoln. — V naslednjih verstah (v. 13—16.), ktere so vmes postavljene, dokazuje apostelj, kakor je poprej (3, 23. i. d.) to storil, da vera in ljubezen ste neločljivo skupej sklenjene.

¹⁾ Rimlj. 3, 25. — ²⁾ Jan. 1, 18. — ³⁾ 1. Kor. 13, 12. — ⁴⁾ Jan. 14, 23.

V. 13. „*Iz tega spoznamo, da ostanemo v njem, in on v nas, ker nam je dal od svojega Duha*“; hoče reči: znamnje, da smo z Bogom združeni, da on v nas prebiva, je sv. Duh, ktereга je Kristus svoji cerkvi pridobil ¹⁾, obljubil ²⁾ in dal ³⁾, od ktereга je tudi nam po meri naše pravičnosti, svetosti in ljubezni več ali manj gnad in duhovnih dobrot dal. Akoravno pri opravičenji vsi prejmejo sv. Duha, in postanejo sveti in otroci Božji, vendar stan pravičnosti in svetosti ni pri vseh enak; zavoljo tega tudi sv. Duh po meri te svetosti in ljubezni različno svoje gnade podeluje. Ta sv. Duh, ki v nas vse dobro obrodi in posebno ljubezen v naša serca izliva ⁴⁾, nas tudi ohranjuje v veri v Jezusa Kristusa. „Nihče, kakor pravi sv. Pavel, ne more reči: Gospod Jezus, drugači, ko v svetem Duhu“, to je, nihče ne more Jezusa kakor Gospoda in Odrešenika spoznati, kakor z gnado sv. Duha ⁵⁾. S pravo ljubeznijo Božjo zamoremo le napolnjeni biti, če v Jezusa Kristusa verujemo, ker v Kristusu se nam je ljubezen Božja popolnoma razodela. Ako hočemo tedaj pravo ljubezen imeti in z Bogom združeni biti, moramo imeti vero v Jezusa Kristusa Odrešenika, Zveličarja sveta in Sina Božjega. Zatorej piše sv. apostelj:

V. 14. „*In mi smo vidili in pričujemo, da je Oče poslal svojega Sina Odrešenika sveta*“. Sv. apostelj hoče reči: Jest in drugi aposteljni, ki smo z Jezusom tri leta živeli, pričujemo od te resnice, da je Bog Oče svojega Sina na svet poslal.

V. 15. „*Kdor koli bo pričal, da je Jezus Sin Božji, ostane Bog v njem, in on v Bogu*“; to je, kdor koli veruje, da je Jezus Sin Božji, ta je z Bogom združen in v tem je prava keršanska ljubezen. — Vera v Jezusa Kristusa Sina Božjega zapopade v sebi vse resnice keršanske vere; zakaj kdor veruje, da Jezus je Sin Božji, ta veruje, da Jezus je Bog in človek, veruje, da je več oseb v Bogu, veruje da Jezus je obljubljeni Mesija, ktereга je Bog zavoljo greha prvih staršev na svet poslal. V teh resnicah pa so vse druge resnice keršanske vere zapopadene.

V. 16. „*In mi smo spoznali in verovali ljubezni* (v greškem: ljubezen), *ktero ima Bog do nas*“; to je, mi aposteljni smo iz besedi in del Kristusovih, drugi kristijani pa, ki pričujejo, da Jezus je Sin Božji (v. 15.), so iz našega pričevanja spoznali in verovali tisto neskončno ljubezen, katero ima Bog do nas, ko je v naše odrešenje in zveličanje svojega Sina na svet poslal; in iz te ljubezni, katero

¹⁾ Jan. 7, 39. — ²⁾ Jan. 14, 16. — ³⁾ Jan. 15, 26. — ⁴⁾ Rimlj. 5, 5. —

⁵⁾ 1. Kor. 12, 3.

Bog pri delu odrešjenja vedno skazuje, spoznamo iz lastne skušnje Božje bistvo, da Bog je ljubezen (v. 8.). — „*Bog je ljubezen, in kdor ostane v ljubezni, ostane v Bogu, in Bog v njem*“. S temi besedami se sv. apostelj spet poverne k temu, kar je poprej v. 7—12. izgovoril. Kdor v ljubezni, ktera je bila iz njenega večnega Božjega studenca po sv. Duhu izlita v naša serca ¹⁾, ostane (je v stanu posvečujoče gnade Božje), ostane zavoljo tega tudi v združenji z Bogom, in duša njegova ostane posoda njegovih darov, je sedež, prebivališče njegovo ²⁾. —

V. 17. „*V tem je ljubezen Božja* (v greškem se ne bere beseda: B o ž j a) *pri nas popolna, da imamo zaupanje v dan sodbe*“. Sv. apostelj hoče reči: Ljubezen, ktera iz Boga izvira, ktera se je v poslanji Kristusovem razodela, in ktera od vernih sprejeta se po zgledu Kristusovem v dejanji razodeva, je popolna, je svoj cilj in konec dosegla, kadar se, kakor dobri otroci svojemu očetu, Bogu brez strahu bližamo. Besede: da imamo zaupanje v dan sodbe, naznanujejo cilj in konec popolne ljubezni. — „*Zakaj kakor je on, tako smo tudi mi na tem svetu*“. S temi besedami pove sv. apostelj vzrok tega našega zaupanja; vzrok je, ker smo si svesti, da ravno tista ljubezen, ktera je v Kristusu živela, tudi nas na tem svetu napolnuje. Beseda: on se zavoljo poprejšnjih besedi: v dan sodbe, nar bolj prav razumeva od Kristusa, ne sploh od Boga, ker bo Kristus sodil. — Mi, ki živimo na svetu, v katerem zmota in greh gospoduje, te popolnosti ljubezni sicer ne moremo nikdar doseči, naša ljubezen ne more nikdar takošna biti, kakoršna je bila Kristusova; hrepeneti pa moramo po tej popolnosti, kolikor je v naši moči. Da ima ljubezen svojo popolnost v popolnem zaupanji, poterjuje sv. apostelj s tem, ko pravi:

V. 18. „*V ljubezni ni strahu*“, namreč hlapčevskega pred kaznijo. Nasproti pa se v sedanjem nepopolnem stanu z ljubeznijo popolnoma vjema otroški strah, ljubljenega žaliti, mu nedopasti in ga zgubiti. — „*Temuč popolna ljubezen izžene strah*“; ker, kdor ima pravo ljubezen vse zapovedi spolnuje, nič ne stori, zavoljo česar bi se mogel večne kazni bati. — „*Zakaj strah ima terpljenje*“, ker je namreč strah britko občutenje zavoljo napovedane kazni. — „*Kdor se pa boji*“, ta si je svest, da se je zoper ljubezen pregrešil. — „*Ni popoln v ljubezni*“, to je, tega ljubezen ni popolna. — Zatorej ponavlja, kar je pred (v. 11.) rekel, zdaj opominja:

¹⁾ Rimlj. 5, 5. — ²⁾ Jan. 14, 23.

V. 19. „*Ljubimo tedaj mi Boga, ker nas je Bog pred ljubil*“.
— Ker je pa ljubezen do Boga neločljivo sklenjena z ljubeznijo do bližnjega, ko tam, kjer ni ljubezni do bližnjega, tudi ni ljubezni do Boga, zatoorej pravi:

V. 20. „*Ako kdo reče: Ljubim Boga, in sovraži svojega brata (to je, bližnjega), je lažnik. Kdor namreč ne ljubi svojega brata, katerega vidi, kako more ljubiti Boga, katerega ne vidi*“? Sv. apostelj hoče reči: Ako kdo svojega bližnjega, kateri je podoba Božja, otrok Božji, v katerem je Bog tako rekoč viden postal, ne ljubi, kako bi se mu verjelo, da ljubi nevidnega Boga?

V. 21. „*In to zapoved imamo od Boga*“, namreč po Kristusu dano ¹⁾. — „*Da, kdor ljubi Boga, naj ljubi tudi svojega brata*“.

Preljubi! Bog je ljubezen, pravi sv. Janez, — bistvo Božje je ljubezen — on je ves ljubezen, popolnoma dobrotā. To svojo ljubezen je Bog razodel pri stvarjenji in vladanji sveta, torej tudi pri našem stvarjenji, ko nas je iz ljubezni vstvaril in po očetovsko za nas skerbi; posebno in popolnoma pa je tisto pokazal, ko je v naše odrešenje svojega edinorojenega Sina na svet poslal, da nas je s svojo spravno daritvijo ali smertjo z Bogom spravil, nas rešil iz sužnosti greha, hudiča, pogubljenja in smerti, v katero sužnost smo mi, in ves človeški rod, prišli po grehu prvih staršev, in nas, ko smo bili poprej otroci jeze Božje, storil otroke Božje. V Jezusu Kristusu smo postali otroci Božji. Če smo otroci Božji, mora, kakor je ljubezen bistvo Božje, ljubezen tudi naše notranje in pravo bistvo biti, mora biti duša ali duh našega življenja, vsega našega mišljenja in dejanja. Kakor se je pa Bog, katerega bistvo je ljubezen, po vnanjem, v dejanji razodel, ko je v naše odrešenje poslal svojega Sina na svet, tako se mora tudi naša ljubezen, ako resnično v nas prebiva, po vnanjem v življenji vidna pokazati. Ker je Bog nas neskončno ljubil, in svojo ljubezen v dejanji pokazal, se mora tudi naša ljubezen do Boga v dejanji pokazati. Bogu nevidnemu pa ne moremo svoje ljubezni naravnost in vidoma za njegovo neskončno ljubezen povračati; toda zamoremo mu posrednje svojo ljubezen povračati, ako svojega bližnjega, njegovo podobo, njegovega otroka ljubimo. Ker smo v Jezusu Kristusu otroci Božji postali, dobri otroci pa svoje dobre starše, da bi jim dopadli, posnemajo, zatoorej posnemajmo tudi mi Boga v ljubezni. Kakor je Bog nas ljubil, enako ljubimo tudi mi bližnjega. Bog, kakor pravi sv. Janez, nas je pred ljubil, ne mi njega; torej tudi mi bližnjemu

¹⁾ Jan. 13, 34. Luk. 10, 27.

z ljubeznijo, z dobrotljivostjo naproti pridimo. — Bog nas je ljubil, ko smo bili še grešniki, njegovi sovražniki¹⁾; tudi mi bližnjega ljubimo, če nas tudi sovraži, nas preganja, in nam krivico dela. — Bog nas je ljubil in nam v svoji neskončni ljubezni pomagal, ko nam je v naše odrešenje svojega edinorojenega Sina poslal, dasiravno ga mi nismo poprej prosili, in on od nas ni kaj pričakoval; tako tudi mi bližnjemu pomagajmo, če od njega tudi nobene pomoči ne moremo pričakovati, ali kaj družega upati. — Bog nas je ljubil, ko je za nas dal v spravno smert svojega edinorojenega, preljubeznjivega Sina; tako mi bližnjemu skazimo ljubezen, in si prizadevajmo njega iz oblasti in sužnosti greha oteti, in ga večnemu zveličanju pridobiti, ko bi nam to še tako težavno in težko bilo. Če bomo bližnjega po Božjem in Kristusovem zgledu ljubili, bomo tudi Boga ljubili, ker bomo tako v dejanji pokazali, da Boga ljubimo, ker ljubimo te, ki so podoba Božja, in ktere Bog sam ljubi; s tem bomo pa tudi svojo hvaležnost do Boga za neskončno dobroto odrešenja v Jezusu Kristusu pokazali. Če bomo resnično ljubezen do bližnjega imeli, bomo z Bogom združeni, in mi bomo z zaupanjem pričakovali prihodnjega sodnika Jezusa Kristusa. Da bomo pa pravo ljubezen imeli, moramo terdno verovati v Jezusa Kristusa, Sina Božjega, Odrešenika in Zveličarja, ker brez te vere človek prave ljubezni ne more imeti. V veri v Jezusa Kristusa in v ljubezni do Boga in do bližnjega naj bo vselej naše življenje; potem bomo ko pravi otroci Božji z zaupanjem pričakovali venca večnega zveličanja, katerega bo Kristus, pravični sodnik, dal tistim, ki ljubijo njegov prihod²⁾, to je, kateri, ker dobro vest imajo, njegovega prihoda z veseljem pričakujejo.

V praznik sv. rešnjega Telesa.

Berilo iz 1. lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 11, 23—29.

V. 23. „*Bratje! jest sem prejel od Gospoda*“. Ta versta se veže z besedo poprejšnje verste: v tem vas ne hvalim. Z be-

¹⁾ Rimlj. 5, 8. 10. — ²⁾ 2. Tim. 4, 8.

sedami te verste (v. 23.) namreč sv. Pavel dokazuje, zakaj Korinčanov ne hvali, ker takošna bratovska gostovanja, kakoršna so bila v Korintu, so bistvu svetega obhajila nasproti. Kakor je iz cerkvene zgodovine znano, je bilo v prvih stoletjih obhajanje svete daritve (maše) pri skupnih Božjih službah sklenjeno s skupnim obedom v znamenje bratovske ljubezni in edinosti. Da so se zamogla ta bratovska gostovanja obhajati, je slehern po svoji moči seboj prinesel kruha in vina; za ubožne so premožni prinesli, in potem so vsi brez razločka, revni in premožni, jedli in pili. Tudi v Korintu so bila takošna bratovska gostovanja, toda jih niso obhajali v duhu svete ljubezni; ločitve (razpori), ktere so bile v Korintu ¹⁾, so se tudi pri bratovskem gostovanji razodevale. Slehern je jedel, kar je seboj prinesel, ali pa je delil s temi, ki so bili njegove stranke, in tako se je zgodilo, da so nekteri obilno vsega imeli, drugi pa so stradali. To razvado omerznjene ljubezni jim sv. apostelj tukaj očita, ko jih zaverne na postavljenje sv. rešnjega Telesa, da bi jim dokazal, da takošna bratovska gostovanja so temu presvetemu zakramentu ljubezni nasproti. — Ko pravi: Jest sem prejel od Gospoda, to je, od Jezusa Kristusa, s tem naznanja, da to, kar zdaj pove, je prejel po naravnem podučnji od Jezusa Kristusa ²⁾. — „*Kar sem vam tudi zročil*“. Kristus je namreč svojim aposteljnem zročil vso polnost svoje gnade in resnice, in jim je dal Duha nezmotljivosti, da bi to, kar jim je bilo zročeno, čisto ohranili in drugim zročili. Aposteljni so bili tedaj sredniki med Kristusom in človeštvom; zavoljo tega se tudi cerkev nove zaveze popolnoma prav imenuje apostoljska, na stalo aposteljnove vzidana ³⁾. — „*Da je Gospod Jezus tisto noč, ko je bil izdan, vzel kruh*“, namreč opresen, kakor so ga Judje za velikonočni praznik pekli. Sv. apostelj pristavi besede: tisto noč, ko je bil izdan, da bravece opomni, da v tisti noči, ko je človeštvo po izdajavcu Judežu nar veči pregreho nad Jezusom storilo, je postavil zakrament ljubezni. — In vi, Korinčani, hoče reči, pri obhajanju tega presvetega zakramenta kažete tako malo ljubezni.

V. 24. „*In zahvalil*“, namreč Boga za vse njemu in človeštvu podeljene dobrote, posebno pa za dobroto svetega zakramenta, kterega bo postavil. — „*Ter razlomil in rekel: Vzemite in jejte; to je moje telo*“; hoče reči: to, kar v rokah imam in vam v vživanje dam, je moje telo — „*Ktero bo za vas dano*“, kakor ima tukaj

¹⁾ 1. Kor. 1, 10. — ²⁾ Gal. 1, 12. — ³⁾ Efež. 2, 20.

in pri sv. Lukežu (22, 19.) latinska prestava; po greškem bi se moglo predstaviti: ktero se za vas da; pomen ostane enak, namreč: ktero je za vas, za vaš (dušni) prid (na kar besede v evangeliji sv. Matevža pri podelitvi keliha: v odpušenje grehov — merijo), namreč s tem, da se zdaj pod podobo kruha kakor daritev za vas da. — Da se morajo te besede od daritve telesa Kristusovega, ktero je bilo pod podobo kruha pričujoče, ne pa od daritve telesa njegovega na križu razumevati, tirjajo besede v greškem, ker sv. evangelisti imajo sedanji čas pri daritvi kervi, in sv. Lukež tudi pri daritvi telesa; posebno pa to tirjajo besede, kakor se v greškem pri sv. Lukežu pri podelitvi keliha berejo (22, 20.), ktere se zamorejo le od sv. kervi, ki je bila v kelihi, razumeti, ne pa od prelivanja kervi na križu. Tudi besede pri sv. Pavlu, če se, kakor imajo nekteri rokopisi, berejo: ki bo za vas zlomljeno (to je, ki ga za vas darujem), se zamorejo le od sv. telesa Kristusovega pod podobo kruha, ne pa od njegovega sv. telesa na križu razumeti, ker na križu ni bilo sv. telo Kristusovo zlomljeno¹⁾; zlomila pa se je (pri zadnji večerji) pri postavljanji sv. rešnjega telesa podoba kruha. Ker je to telo pravo in živo telo Jezusa Kristusa, in se to telo brez cele osebnosti Kristusove misliti ne more, je pod podobo kruha ves Kristus z mesom in s kervijo, z dušo in telesom, z Božjo in človeško natoro zares pričujoč, kar tudi od sv. kervi pod podobo vina velja. — „*To storite v moj spomin*“. S temi besedami, ktere sv. Pavel še enkrat (v. 25.) ponovi, je Kristus apostelnom zapovedal, da naj daritev in obhajilo odslej v cerkvi v njegov spomin obhajajo, in je tako njih in njih naslednike mašnike posvetil. Vsled tega povelja in dane oblasti so aposteljni in njih nasledniki Jezusovo delo ponavljali, in ga bodo ponavljali do konca sveta. To opravilo je bilo od prvih časov sem v latinski cerkvi maša (missa) imenovano, ker darujoči mašnik konec daritve zbranimu ljudstvu pravi: *Ite (actio) missa est*, to je: pojdite, opravilo je končano. — Ker Kristus skrivnost sv. rešnjega telesa ni le v zavživanje postavil, ampak je ob enem in pred vsem hotel, da ta sv. skrivnost ima kakor daritev ravno to po skrivnostno, nekervavo biti, kar je bila daritev na križu vidno in kervavo, zavoljo tega se je Gospod tudi pod podobo vina dobrotno dal. Spremenjenje vina v nar. svetejši kri se je tedaj zgodilo zavoljo daritve, da se skazuje ločitev kervi od telesa, ktera se pri sv. maši skriv-

¹⁾ Jan. 19, 33.

nostno zgodi vsled besedi, ktere mašnik posamezno čez kruh in vino govori, in v kateri skrivnostni ločitvi kervi od telesa skrivnostna daritev obstoji.

V. 25. „*Ravno tako*“, je namreč vzel. — „*Tudi kelih po večerji, rekoč: Ta kelih je nova zaveza v moji kervi*“; to je, to, kar je v tem kelihu, je moja kri, s katero se nova zaveza gnade z vsem človeškim rodом sklene in poterdi. — Pri teh besedah je Kristus pred očmi imel staro zavezo Božjo z Judi, ktera je bila z darovavno živinsko kervijo poterjena. Ko je namreč Mojzes vso zapoved postave vsemu ljudstvu bral, je vzel živinsko kri, in je bukve in ljudstvo pokropil in rekel: To je kri zaveze, ktero je Bog z vami storil ¹⁾, — da bi s tem naznanil, da ljudstvo je zdaj spravljeno in od Boga v zavezo sprejeto. Kar se je tam v podobi z živinsko kervijo zgodilo, to se je pri zadnji večerji v resnici zgodilo s kervijo Kristusovo. V Kristusovi darovavni kervi, s katero je bilo zadolženje greha zbrisano, in človeški rod z Bogom spravljen ²⁾, je Bog novo zavezo gnade sklenil z odrešenim človeštvom ³⁾. — „*To storite, kolikorkrat bote pili, v moj spomin*“. — Besede: v moj spomin, sv. apostelj zdaj razklada z besedami naslednje verste, ko pravi:

V. 26. „*Zakaj kolikorkrat bote jedli ta kruh*“, od ktereга sem namreč ravno rekel, da je telo Kristusovo. — „*In kelih*“, namreč kervi Kristusove, — *pili, bote smert Gospodovo oznanovali*“, ker kolikorkrat bote to sveto Gospodovo večerjo ponavljali, bote oznanovali (ali po greškem: oznanujete) daritev smerti Kristusove, ker ponavljanje te sv. večerje je meso in kri Kristusova, ki ste v našo spravo darovane. — „*Dokler ne pride*“, namreč v drugič v svojem veličastvu. Ponavljanje spravne smerti Kristusove se bo tedaj obhajalo vse čase do njegovega častitljivega prihoda k sodbi, dokler ne bo odrešenje človeštva doveršeno. — S temi besedami hoče reči sv. Pavel: Kako morete spravno smert Kristusovo, v kateri nam je svojo ljubezen tako očitno pokazal, ponavljati, in z njo gostovanje združiti, pri katerem je tako malo ljubezni!

Preljubi! iz ljubezni do ljudi je Jezus Kristus, Sin Božji, človek postal, je postal, kakor pravi prerok Izaija (53, 3.), mož bolečin, ko je zavoljo našega odrešenja kot človek živel, učil, terpel in umerl. Iz ljubezni do ljudi, da bi pri njih bil do konca sveta, in jih s svojimi gnadami obogatil, je postavil sv. rešnje

¹⁾ Hebr. 9, 19. 20. 2. Mojz. 24, 8. — ²⁾ Rimlj. 3, 24. 25. 2. Kor. 5, 18. 19. — ³⁾ Hebr. 9, 20.

telo, in prebiva med nam ljudmi v revni podobi kruha. Ko je Kristus na zemlji v človeški podobi živel, hodil in delal, je le veličastvo svojega Božjega bitja zakril, v sv. rešnjem telesu, v sv. hostiji je pa tudi njegovo človeštvo zakrito; in to vse je storil iz ljubezni do nas, da bi mi, ko bi se nam v sv. rešnjem telesu vidno v veličastvu svojega Božjega bitja pokazal, pred njim od strahu ne trepetali, ampak se mu z otroškim zaupanjem bližali. Pač moramo reči: O ljubezen čez ljubezen; ni besedi za takošno ljubezen, človek jo mora le občudovati! Kdo tedaj ne bo hotel te ljubezni ljubiti? Kdo ne bo hotel svojemu tako dobrotljivemu Odrešeniku vseh moči in vseh dni svojega življenja darovati, vedno pri njem biti, ga hvaliti, častiti, in moliti? Jezus Kristus, naš Gospod in Bog, naš Odrešenik, je iz ljubezni do nas pričujoč v sv. rešnjem telesu, on prebiva v naših cerkvah, njegovo veselje je bivati s človeškimi otroci (Pregov. 8, 31.); ali ga ne bomo tudi radi in večkrat v cerkvi obiskovali? Angeli Božji, kakor pravi sv. Krizostom, stoje vedno okoli svojega Gospoda, ki je zakrit v podobah kruha in vina, ga vedno hvalijo, molijo in časte. Ako angeli Jezusa Kristusa vedno pri njegovih altarjih išejo in ga molijo, akoravno ni zavoljo njih tamkej, kaj moramo pač mi storiti, ko je zavoljo nas iz neizrekljive ljubezni tukaj pričujoč? Zatorej radi in z veseljem hodite Kristusa v sv. rešnjem telesu častit in molit. Tukaj vas uči neskončne ponižnosti, v kateri je zakril svoje Božje veličastvo in človeštvo; tukaj uči pokoršine, ko je on vsegamogočni Bog pokorn mašnikom, in na njih besede pride z nebes v podobo kruha; tukaj uči svoje krotkosti, ko molči in ne kaznuje kristijanov, ki se pred sv. rešnjim telesom nespodobno zaderžujejo, ali njega zasramujejo in nevredno zavživajo. Tukaj pa zamorete Kristusu, ki je v sv. rešnjem telesu resnično pričujoč, vse svoje potrebe razodeti, ga prositi, česar potrebujete; on v svoji neskončni ljubezni je vedno pripravljen vas uslišati in vam pomagati. Sej neprenehoma vsem kliče: „Pridite k meni vsi, kateri se trudite, in ste obteženi, in jest vas bom poživil“ ¹⁾. K Kristusu Jezusu, ki je v sv. rešnjem telesu pričujoč, naj pridejo vsi grešniki, in bo jim v njih serca vlil gnado kesanja; k njemu naj grejo vsi, ki jokajo in žalujejo, on bo njih solze zbrisal in jih potolažil; k njemu naj pridejo vsi ubogi, in on jim bo po neznanih potih pomoč dodelil; k njemu naj se obernejo vsi bolni, on jim bo dal ali zdravje, ali pa večno življenje. V vseh potrebah se k

¹⁾ Mat. 11, 28.

Jezusu, ki je v sv. rešnjem telesu pričujoč, obernite. Če pa Kristusa v resnici ljubite, se pa tudi večkrat z njim pri sv. obhajilu sklenite: s tem bote v dejanji pokazali, da ste mu hvaležni za njegovo neskončno ljubezen in da ga ljubite.

V. 27. „Kdor koli tedaj bo nevredno jedel ta kruh, ali pil kelih Gospodov“. Nevredno vživa telo in kri Kristusovo ta, kateri, kakor zveza s poprejšnjimi kaže, s svojimi brati živi v razporu, kdor je v smertnem grehu (v. 28.) — „Bo kriv telesa in kervi Gospodove“; hoče reči: ta bo kriv oskrunjenja telesa in kervi Gospodove. Kdor nevredno zavživa telo in kri Gospodovo, hudobno oskruni telo in kri Gospodovo; on zavživa, kar mu ne gre, on izda, kakor Judež izdajavec nar čistejšega in svetejšega v roko (v družbo) grešnika in greha. — Iz besedi te verste sledé tri poglavitne resnice. Pervič, da je v sv. rešnjem telesu, telo in kri Kristusova resnično pričujoča; ker, ko bi bil tam le kruh in vino ko podoba telesa in kervi Kristusove, kakor so krivoverci terdili, potem bi se ne moglo reči, da ta, ki nevredno zavžije, oskruni telo in kri Kristusovo. Drugič te besede tudi uče, da pravo telo in pravo kri Kristusovo tudi prejmejo oni, ki nevredno prejmejo (v. 29.). In tretjič izhaja iz teh besedi, da se tudi pod eno podobo, telo in kri Kristusova, tedaj ves Kristus z mesom in s kervijo, z dušo in s telesom prejme; ker sv. apostelj pravi: bo jedel ta kruh ali pil kelih Gospodov, bo kriv telesa in kervi Gospodove. Zatorej zdaj opominja:

V. 28. „Naj torej človek sam sebe presodi“, in tudi se očisti (grehov), ako spozna, da ni vreden, kar tudi greška beseda pomeni. Zatorej je tudi sv. tridentinski zbor naravnost zaterdil ¹⁾, da se mora pred sv. obhajilom spoved opraviti, ako je treba. — „In tako“, to je, in potem, ko se je kristijan sam sebe presodil in očistil. — „Naj je od tega kruha, in pije od tega kelih“.

V. 29. „Zakaj kdor nevredno je in pije, si sodbo je in pije“; hoče reči: kdor nevredno vživa sv. rešnje telo, ga prejme v kaznovavno sodbo Božjo in večno pogubljenje. — „Ker ne razloči telesa Gospodovega“, namreč od vsakdanje jedi; tedaj sv. rešnje telo vživa kakor vsakdanjo drugo jed, in se noče presoditi in očistiti. — Da vam ne bo vživanje sv. rešnjega telesa v pogubljenje, ampak v dušni prid, se vselej dobro pripravljajte k sv. obhajilu, potem se bote vdeležili vseh velikih gnad, ktere ti zadobe, ki sv. rešnjo telo vredno prejmejo, bote pa tudi rastle v kreposti in svetosti.

¹⁾ Sej. 13. pogl. 7.

Drugo nedeljo po binkoštih.

Berilo iz 1. lista sv. Janeza aposteljna 3, 13—18.

V. 13. „*Nikar se ne čudite, bratje! ako vas svet sovraži*“. Kristijani! to ni nič novega, to nam kaže zgled Kajna, kateri je bil, kakor sv. Janez v poprejšnji versti pravi, hudemu, satanu, v grešnem življenju podoben, in zatorej ubijavec brata, kakor je hudič ubijavec ljudi, ki je umoril prva dva človeka na duši, in je s tem tudi njuno telo smerti podvergel ¹⁾. Ko je Kajn podoba sveta, v katerem satanovo peklenko življenje, življenje sebičnosti in sovraštva gospoduje, ne pa otroška ljubezen do Boga, je popolnoma natorno, da prave kristijane, otroke Božje, svet sovraži. Zatorej se ne čudite, ako vas svet, to je, takošni ljudje sovražijo, ki so sužnji greha, živé v dušni temi, v nevednosti duhovnih ali Božjih dobrot, in so vsi v časne, zemeljske reči zamaknjeni. Vzrok tega pove sam Kristus, ko pravi: „Ker niste iz sveta, vas svet sovraži“ ²⁾; hoče reči: Ker niste podobni светu, to je, ljudem, ki so sužnji greha in zamaknjeni v časne, zemeljske reči, ki ljubijo čast, časne dobrôte, veselja in sladnosti, zatorej vas takošni ljudje sovražijo. Zatorej pravi sv. Pavel: „Vsi, kateri hočejo pobožno živeti v Kristusu Jezusu, bodo preganjanje terpeli“ ³⁾; zakaj pravični so vedno očitane in osramotenje hudobnih, kakor že v Modrostnih bukvah hudobneži govore: „Pravičen nam nič ne koristi, in je našim delom nasproti, in nam grehe zoper postavo očita“ (2, 12.). To bodi tudi nam v tolažbo, če nas bodo hudobni sovražili. — Beseda: svet večkrat pri sv. Janezu pomeni ljudi, ki so sužnji greha in po grehu oslepljeni le v časne, zemeljske reči zamaknjeni ⁴⁾. Sv. apostelj bravec lista imenuje brate, ker je z njimi enih misel, kar tiče sovraštvo svetá. — Zakaj se Božjim otrokom ni čuditi, ako jih svet sovraži, sv. apostelj bolj natanko razloži, ko pravi:

V. 14. „*Mi vemo, da smo bili preneseni iz smerti v življenje*“. Beseda: mi je besedi: svet nasproti postavljena, in sv. apostelj hoče reči: Naj nas svet sovraži in preganja do smerti, kakor je Kajn svojega brata ubil, mi smo si svesti, da smo iz dušne smerti, v kateri smo se pred znajdli, v Kristusu prišli v pravo, dušno življenje, v življenje gnade ⁵⁾. Znam nje pa, iz ktereга spoznamo,

¹⁾ Jan. 8, 44. Modr. 2, 24. — ²⁾ Jan. 15, 19. — ³⁾ 2. Tim. 3, 12. —

⁴⁾ Jan. 1, 10. — ⁵⁾ Prim. Jan. 5, 24.

da imamo pravo, dušno življenje, je bratovska ljubezen, ljubezen do bližnjega ¹⁾; zato rej pristavi sv. apostelj: „*Ker ljubimo brate*“. — „Vsak naj gre v svoje serce, pravi sv. Avguštin; če bo tam najdel bratovsko ljubezen, bodi si svest, da je že na desni strani, to je, na strani teh, ki imajo dušno življenje, življenje gnade“. — Vprašajmo se: ali imamo bratovsko ljubezen, ali ne; če je nimamo, nimamo dušnega življenja, življenja gnade. — „*Kdor ne ljubi* (v greškem: brata), *ostane v smerti*“. Če je namreč bratovska ljubezen (ljubezen do bližnjega) znamnje, da imamo dušno življenje (da smo resnično prerojeni, otroci Božji), samo od sebe izhaja, da, kdor nima te ljubezni, je v dušni smerti. — Iz tega se pa tudi razvidi, da vera sama ne opraviči (ne da dušnega življenja), ampak vera v ljubezni delavna ²⁾.

Kristijani! ta nauk sv. Janeza je bil vedno vodilo vsem pravim kristijanom, svetnikom, vsem, ki so se cerkvi posvetili in se popolnoma darovali v dušni in telesni prid svojih bratov; po tem nauku so v katoliški cerkvi izrastle mnoge bratovšine, katerih namen je, ljubezen do bližnjega v dejanji razodevati. — Pomanjkanje ljubezni pa ni le nekaj samo na sebi mertvega, to mertvo postane tudi ubijavec bližnjega, ker pomanjkanje ljubezni polagoma obrodi popolno sovraštvo, sovraštvo pa uboj. Zatorej pravi sv. apostelj:

V. 15. „*Slehern, kdor sovraži svojega brata, je ubijavec*“; zakaj kdor bližnjega sovraži, ta ima željo ga končati, želi, da bi več ne bil; tedaj takošen v sercu bližnjega ubije, in da tega tudi telesno ne stori, je ali strah pred časno kaznijo ali kaj drugega vzrok. — „*In veste, da noben ubijavec nima večnega življenja v sebi obstoječega*“. Hoče reči: Vam vsem pa je dobro znano, da ta, kateri svojega brata sovraži, tedaj njega z željo (v sercu) ubije, pravega življenja gnade, katero bi v njem ostalo, nima v sebi, ker sovraštvo dušo po duhovno umori. Pri sv. Janezu besede: večno življenje, ne pomenijo, kakor pri družih sv. pisavcih, večnega zveličanja, ampak tisto novo, duhovno življenje, življenje gnade, katero opravičeni človek po veri v Jezusa Kristusa zadobi, in katero bo popolno postalo v večnem zveličanju ³⁾.

V. 16. „*V tem smo spoznali ljubezen Božjo* (beseda: Božjo se v greškem ne bere), *da je on svoje življenje za nas dal*“. Sv. apostelj hoče reči: Nad Kristusovim zgledom smo spoznali, kaj je prav za prav ljubezen, kako daleč da se daruje, namreč tako daleč,

¹⁾ Prim. Jan. 13, 35. — ²⁾ Gal. 5, 6. — ³⁾ Jan. 3, 15. 16. 36.; 5, 24.; 17, 3.

da dá svoje življenje za brate. — Sv. Janezu, učencu ljubezni, je Kristus poglavitna misel, in zato je tudi meni, da slehern ve, od koga govori, ako tudi njegovega imena ne imenuje, ako le pravi: o n. Mi vsi smo po Adamovem grehu prišli v sužnost greha, hudiča, pogubljenja in smerti; Kristus pa nas je rešil iz te sužnosti, ko je dal za odkupšino svoje življenje, ko je za nas spravno daritev opravil. (Dalje prim., kar je bilo rečeno 1. nedeljo po binkošti v. 10.). — „Tudi mi moramo za brate življenje dati“. Sv. apostelj hoče reči: Kristusov zgled nas zavezuje, da svojo ljubezen do bližnjega v dejanji pokažemo, mu v njegovih potrebah, kolikor premoremo, pomagamo, in še svoje življenje zanj damo. Sv. apostelj tukaj imenuje darovanje življenja za bližnjega, kar je po besedah Kristusovih¹⁾ nar viši stopnja ljubezni, da bi s tem sploh naznanil, da moramo svojo ljubezen do bližnjega v dejanji pokazati, in torej pripravljeni biti, zanj ne le samo časti, premoženja in zdravja dati, ampak tudi, če je treba, zanj celo svoje življenje darovati.

V. 17. „Kdor ima premoženje tega sveta, in vidi svojega brata, da je v potrebi, in zapre svoje serce pred njim; kako prebiva ljubezen Božja v njem“? Sv. apostelj hoče reči: Dolžnost naša je, če je treba, dati svoje življenje za brata (za bližnjega); kdor pa še časnih reči noče bližnjemu dati, če je v potrebi, v tem ne prebiva ne le nobena ljubezen do bližnjega, ampak tudi nobena ljubezen do Boga, ker ljubezen do Boga je neločljivo sklenjena z ljubeznijo do bližnjega²⁾. — (Prim., kar je bilo rečeno 1. nedeljo po binkošti v. 12. 20.) — Ljubezen Božja je tukaj naša ljubezen do Boga. — Prava ljubezen do bližnjega je tedaj usmiljena, rada podari. Ona je pa tudi delavna; zato je pravi sv. apostelj:

V. 18. „Otročiči moji! ne ljubimo z besedo, tudi ne z jezikom, ampak v dejanji in v resnici“. Ljubezen namreč ne obstoji v besedah, ampak se mora v dejanji, v delih usmiljenja pokazati; in kdor svojo ljubezen v delih usmiljenja pokaže, ta je pravi kristijan, pravi učenec Kristusov, v tem prebiva ljubezen do Boga, ta je pa tudi otrok Božji, ker posnema Boga, ki je ljubezen, ki vse ljudi ljubi, in vsem dobrote skazuje. — Torej tudi mi delajmo po zgledu Kristusovem, in pokažimo svojo ljubezen do Boga s tem, da bomo bližnjega ljubili, in mu v tej ljubezni z deli usmiljenja pomagali.

¹⁾ Jan. 15, 13, — ²⁾ 1. Jan. 4, 12, 20.

Tretjo nedeljo po binkoštih.

Berilo iz 1. lista sv. Petra aposteljna 5, 6—11.

V. 6. „*Predragi! ponižajte se pod mogočno roko Božjo*“. V poprejšnji versti (v. 5.) je sv. Peter, enako kakor sv. apostelj Jakop (4, 6.), ponovil besede iz bukev pregovorov (3, 34.), da se Bog napuhnjenim ustavlja (ker se napuhnjeni njegovi ljubezni ustavljajo), ponižnim pa daje gnado. Iz teh besedi pa zdaj sv. Peter posname nauk, bravec lista opominjati k voljni poterpežljivosti v terpljenji tega življenja, ko jim pravi: Ponižajte se pod mogočno rok'o Božjo, to je, ponižno se izročite Božji mogočnosti, ktera vam pošlje terpljenja, ker ona vse vlada in sodi. — Mogočna roka Božja je Božja mogočnost, ktera vse vlada in sodi. — „*Da vas poviša ob času obiskanja*“. V greškem se le bere: ob času; pomen ostane enak, ker sv. apostelj govori od gnad, ktere Bog ljudem potem skazuje, če jih je pred z nadlogami skušal. Sv. apostelj hoče tedaj reči: Da vas ob pravem času, kadar bo njegova volja, reši iz rev tega življenja.

Kristijani! poglavitna čednost, podlaga vsega keršanskega življenja je ponižnost; vse druge čednosti nič ne koristijo, če ni podlage, ponižnosti. Če se ponižni človek že ljudem rad podverže, in jim je pokorn, kolikanj bolj se bo ponižni Bogu podvergel, ker ve, da Bog je njegov stvarnik in Gospod, on pa njegova stvar in njegov hlapec; da je Bog neskončno svet, on pa grešnik. Če je tedaj kterikrat Božja volja, nam poslati križe in nadloge, in nas tako poskusiti, izročimo se vselej ponižno njegovi mogočnosti, in bodimo polni zaupanja v njega, da Bog ima z nami nar boljši namene, ko nas hoče ali grehov očistiti, ali pa v čednostih vterditi, spopolniti, in prosimo ga pomoči, da bomo poterpežljivi; pred ali poznejše bo čas prišel, ko nas bo vsega zlega rešil, in nam obilno povernil. — Ker pa nič bolj ne nasprotuje zaupanju v Boga, kakor prevelika skerb, zatorej pravi sv. apostelj z besedami sv. psalmopevca (54, 23.):

V. 7. „*Vso svojo skerb nanj zvernite, ker njemu je skerb za vas*“. Kdor se namreč Bogu ponižno podverže, ta nima prevelike (maloverne) skerbi v svojem terpljenji; on ve, da Bog je Oče vseh ljudi, da on za vse skerbi; torej se v ponižni molitvi k njemu oberne, njemu, ki vse k dobremu vlada, vse izroči, zraven pa Bogu zvesto služi, in stori, kar je njegova dolžnost. — Ker se skušnjavec,

hudič, križev in nadlog večkrat posluži, da bi te, ki so z njimi obiskani, s preveliko žalostjo in obupanjem od Boga odvernil, zatorej opominja sv. apostelj:

V. 8. „*Bodite trezni*“, namreč duhovno, kar se zgodi, če se človek nobeni strasti ne da omotiti, ampak vselej dobro prevdari, preden kaj hoče storiti. — „*In čujte*“, namreč nad vsem, kar utegne skušati. Le trezni in čuječi človek vidi sovražnika, in se zoper njega oboroži. Zraven tega mora pa človek tudi moliti; ker le stanovitna molitev ohrani treznost duha, in pridobi človeku moč, skušnjavo premagati. Zatorej je tudi Kristus pogosto svoje učence opominjal: „Čujte in molite, da ne pridete v skušnjavo“ ¹⁾. — „*Ker hudič vaš zopernik*“; po hebrejskem: satan, ktera beseda pomeni: zopernika pri sodbi; potem sploh zopernika, sovražnika. Hudič je naravnost zopernik imenovan, ker je nar večji sovražnik človeškega rodu in njegov vedni tožnik pri Bogu. — „*Hodi kakor rjoveč lev okoli*“. Kakor beseda zopernik (satan), tako tudi besede: hodi okoli merijo na to, kar se bere v Jobovih bukvah (1, 6. i. d.), da, ko so angeli Božji prišli pred Boga, njegova sveta povelja sprejet, se je njim tudi satan, hudič, pridružil, in je rekel, da je hodil okrog zemlje in jo obhodil, da bi ljudi pogubil. Vse to je tako razumevati, da Bog dobre angele pošilja, da ljudi varujejo ²⁾; da pa tudi hudiču (satanu) pripuša, ljudi skušati, ker se po skušnjavah njih čednosti očišujejo, vterjujejo in spolnujejo. Tako je tudi Bog hudiču dovolil, pobožnega Joba poškodovati. Ker je bil pa Job stanovit in veri na Božjo dobrotljivost ostal, in vse potepušljivo prenesel, ga je Bog v veliko srečnejši stan memo poprejšnjega postavil. — Kakor rjoveč lev. Sv. apostelj primerja hudiča v njegovih željah, človeka sebi pridobiti in ga pogubiti, nar močnejši divji zver, levu, kadar rjoveč zavoljo lakote hrepeni po ropu. Tudi Kristus se v razodenju sv. Janeza (5, 5.) lev imenuje; „toda, kakor pravi sv. Avguštin, Kristus lev zavoljo moči, hudič zavoljo divjanja; Kristus lev, ko zmaga, hudič — ko škoduje“. — „*In iše, koga bi požerl*“, to je, popolnoma pogubil.

V. 9. „*Temu se ustavljajte terdni v veri*“. Sv. apostelj tirja od vernih, da, kadar se ponižno podveržejo Božji mogočnosti, se morajo tudi sami serčno ustavljati satanovemu zalezovanju. Da bodo pa to mogli, je pred vsem potreba, da so terdni v veri in zaupanju v Boga. Enako tudi sv. Pavel verne opominja ³⁾, ko pravi:

¹⁾ Mat. 26, 41. — ²⁾ Hebr. 1, 14. — ³⁾ Efež. 6, 16.

„Pred vsem vzemite v roke škit vere, s katerim zamorete vse ognjene pšice hudobnega ugasiti“, to je, vse skušnjave hudobnega duha, če vas z meseno poželjivostjo zapeljuje, bote s trdno vero zmagali. Trdna vera v Boga in Jezusa Kristusa premaga svet, pravi sv. Janez ¹⁾. (Primeri 1. nedeljo po veliki noči v. 4.) — Naša vedna skerb mora tedaj biti, to vero ohraniti, naj križi in nadloge ali druge skušnjave še tako dolgo terpijo. Vselej se spomnimo, kar sv. Peter pravi: „*Ker veste, da so vaši po svetu razkropljeni bratje ravno v takem terpljenji*“. Ali ni za nas to polno tolažbe? Nismo sami, ako tukaj terpimo; po Božji volji in po Božjem sklepu morajo to vojskovanje in terpljenje, kteremu smo podverženi, vsi pravi verni na tem svetu, v kterem satan gospoduje ²⁾, prestat. Vojskovati in terpeti je tedaj del vseh pravih kristijanov. Ali bi ne bila sramota za nas, ko bi ne hotli tega voljno terpeti, kar so vsi svetniki od nekdanj terpeli? „Kogar Bog ljubi, pravi sv. Pavel ³⁾, ga pokori; in tepe vsacega otroka, kterega sprejme“, namreč v število svojih otrok. — Zdaj nasleduje vošilo blagodara, ko pravi:

V. 10. „*Bog vse milosti pa*“. Sv. Peter Boga imenuje Boga vse milosti, ker je delivec vseh gnad k našemu zveličanju. — „*Kteri nas je poklical k svoji večni časti v Kristusu Jezusu*“, to je, po zasluženji Kristusovem in v zvezi z njim, ki je naša glava in drugi oče človeškega rodu. — „*Vas bo po kratkem terpljenji spopolnil*“; hoče reči: Bog začetnik vašega zveličanja, bo delo zveličanja, ktero je v vas začel, ko vas je k keršanstvu poklical, tudi dokončal ⁴⁾. — „*Vterdil*“, namreč v veri in ustavljanji zoper hudičeva zalezovanja (v. 9.). — „*In vkorenil*“, namreč v trdnem dnu (podlagi) vašega zveličanja, ktero (dno) je Jezus Kristus ⁵⁾, neomagljive ohranil.

Kristijani, kako tolaživne so te besede sv. Petra! Po kratkem terpljenji nas čaka večno zveličanje; delo zveličanja bo pa ravno tisti Bog, ki ga je v nas začel, ko nas je k keršanstvu poklical, tudi dokončal, ko nam bo gnado dal, da bomo trdni v veri serčno se ustavljali vsemu hudičevemu zalezovanju, in se stanovitno deržali dna zveličanja, to je, Jezusa Kristusa. Sv. apostelj zdaj sklene s hvalo do Boga:

V. 11. „*Njemu bodi čast in gospostvo na vse vekomaj*“; to je, Bog naj bo vekomaj češen in njegovemu gospostvu naj se vsi podveržejo. — „*Amen*“, to je, tako naj se zgodi.

¹⁾ 1. Jan. 5, 4. ²⁾ Jan. 12, 31. — ³⁾ Hebr. 12, 6. — ⁴⁾ Fil. 1, 6. —

⁵⁾ 2, 4. 1. Kor. 3, 11.

Četerto nedeljo po binkoštih.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov 8, 18—23.

V. 18. „*Bratje! menim, da se terpljenje sedanjega časa ne da primeriti prihodnji časti*“. Beseda: menim pomeni tukaj: prepričan sem, ali gotovo je. Poprej (v. 17.) je sv. Pavel rekel: Če s Kristusom terpimo, bomo tudi z njim poveljani. Zdaj pa pove vzrok, zakaj da moramo s Kristusom terpeti, zato ker velikost prihodnjega veličastva vse časno terpljenje preseže. — „*Ktera bo nad nami razodeta*“, to je, katero veličastvo se bo pri Kristusovem prihodu in vesoljnem vstajenji razodelo. Vsa zveza, kakor tudi besede: ktera bo razodeta, uče, da beseda: čast je tukaj umeti od častitljevega spremenjenja teles.

V. 19. „*Zakaj stvar željno čaka razodenja Božjih otrok*“. Beseda: zakaj naznanuje vzrok, zakaj da smemo prepričani biti od prihodnje časti (častitljivega spremenjenja teles), ker so vse brezpametne stvari s skritim hrepenenjem po njej napolnjene. To željno hrepenenje vse natore po odrešnji in spremenjenji da človeku zastavo, da bo tudi on po svojem telesu, po katerem je z natoro sklenjen, od terpljenja rešen in spremenjen. — Beseda: stvar tukaj obsega vse brezpametne stvari (vse žive in nežive stvari v natori), ne pa ljudi, ker bo od njih razločena (v. 23.), tudi ne angelov, ker se od njih ne more reči, da so nečimurnosti podverženi (v. 20.), ali da morajo rešeni biti iz sužnosti popačenja (v. 21). — Razodenja Božjih otrok, to je: vse brezpametne stvari (vsa natora nebes in zemlje) željno pričakujejo tistega časa, ko bodo ti, ki so v tem življenji že po duši (duhu) Božji otroci, tudi po vnanjem, po telesu kot takošni razodeti, kot deležniki Božji in kraljestva Božjega, obdani z veličastvom Kristusovim, in spremenjeni v Božji svetlobi. — Že v stari zavezi je na več krajih naznanjeno, da pri drugem prihodu Jezusa Kristusa k vesoljni sodbi, kadar bodo vsi sovražniki premagani, bo prestvarjenje in spremenjenje vse natore (nebes in zemlje). „Glej! se bere pri preroku Izaiju (65, 17.), jest vstvarim nova nebesa in novo zemljo, in poprejšnje ne bo v spominu, ne bo prišlo več na misel“ ¹⁾.

¹⁾ Iz. 66, 22.; Razod. sv. Jan. 21, 1.

V. 20. „*Ker stvar je nečimurnosti podveržena*“. S temi besedami pove vzrok tega željnega čakanja in hrepenenja vse nature. Z besedo: nečimurnost, katero sv. apostelj sam v 21. verstí pojasnuje z besedo: popačenja, naznanja vedni začetek in vedno minljivost, umiranje, katero se v vsi natori nahaja. Ko sv. apostelj pravi: podveržena, si misli nečimurnost kot gospodovavko, stvar (natoro) pa kot sužnjo. — „*Ne iz svoje volje*“. S temi besedami naznanja pravi vzrok željnega čakanja in hrepenenja nature; ona je nečimurnosti, minljivosti, smerti, podveržena ne iz svoje volje; tedaj vedno hrepeni po rešenji iz te sužnosti. Da pa ni iz svoje volje smerti, minljivosti, podveržena, se iz tega razvidi, ker se vse žive stvari, rastline in živali, branijo svojega razpada, svoje minljivosti; se razvidi iz trepetanja pri smerti žival. Ta nečimurnost ni prišla nad stvari po njih lastnem bitji in gnanji, ker so bile vse od Boga dobro vstvarjene ¹⁾, in ker vsaka stvar hrepeni po svoji ohranitvi, in se brani svojega razpada; v ta stan natora ni prišla po svoji volji. — Če tukaj sv. apostelj od volje nature govori, se samo zastopi, da natora kot nes pametna stvar, se tega stanu nečimurnosti sama ne more zavedati; vendar se to iz mnogih prikazen, zlasti nad živalmi, zamore skleniti. — „*Ampak zavoljo tistega, kateri jo je podvergel v upanji*“; to je, podveržena je bila stvar (vsa natora) nečimurnosti po volji Boga, kateri jo je zavoljo človekovega greha podvergel tistemu spačenemu stanu. Zakaj prekletstvo (kaznovanje greha) ni zadelo samo človeka na duši in na telesu, ampak tudi vso z njim sklenjeno natoro ²⁾. — Nekteri razlagavci s sv. Krizostomom besede: kateri jo je podvergel, razumevajo od Adama, od človeka sploh. Po tem je pomen: zavoljo človeka je bila natora nečimurnosti podveržena; človek je natoro v ta spačeni stan pripravil. Natora je bila po volji Božji človeku sužna, in telo človekovo kakor natora ste bile od Boga odločene, se vdeležiti neumerjčnosti duše človekove. Ker je pa človek grešil, je v njem nastalo razdvojenje, nasprotje med pametjo in telesom (počutnostjo), pa tudi med natoro, in telo in natora ste se duhu odpovedale, šle ste svoja pota, in ste poslednjič zapadle smerti, minljivosti. Človek tedaj je, kateri je natoro zoper njeno voljo nečimurnosti, minljivosti, podvergel. — V bistvu se obe razlagi strinjate, ker po obeh je vzrok te nečimurnosti človekov greh. — Ko sv. apostelj pristavi: podvergel v upanji, s tem naznanja, da bo natora te nečimur-

¹⁾ 1. Mojz. 1, 31. — ²⁾ 1. Mojz. 3, 17.

nosti rešena, in da se bo vdeležila neumerjčnega spremenjenja otrok Božjih, kakor to sv. apostelj v naslednji versti uči, ko pravi:

V. 21. „*Da bo tudi stvar rešena iz sužnosti popačenja*“, to je, iz sužnosti, ktera v popačenji, v minljivosti obstoji. — „*V častitljivo prostost otrok Božjih*“; tukaj je pristaviti: in postavljena, v častitljivo prostost otrok Božjih, to je, v prostost, ktera obstoji v častitljivosti otrok Božjih, ali, ktera je sklenjena s častitljivostjo otrok Božjih.

V. 22. „*Vemo namreč*“, jest in bravei; — „*da zdaj vsa stvar zdihuje in stoka, kakor na porodu*“. Zdihtovanje je željno hrepenenje po popolnem stanu, po neminljivem življenji; stokanje kakor na porodu je pa prizadevanje, poganjanje po tistem stanu. Stokanje kakor na porodu je prav primerjena podoba; zakaj, kakor porodnica s trudom smerti iz rok izvije živo dete, tako se natora v vseh svojih delih (kakor je v greškem: skupej zdihuje in stoka), ko ima v sebi kal neminljivega, spremenjenega življenja, vije in trudi, da bi sama sebe rodila v tisto neminljivo življenje. Tega pa natora sama iz sebe ne more doseči, dokler človek ne bo tudi po telesu preroben, poveličan, ktero prerobenje se pri sv. kerstu začne, in bo pri vesoljnem vstajenji zgotovljeno, dokončano.

V. 23. „*Pa ne samo ona*“, namreč stvar zdihuje. — „*Am-pak tudi mi*“, namreč vsi kristijani. — „*Kteri imamo pervine Duha*“, to je, ki smo se blagoslova odrešenja po duši že vdeležili, ki smo prvi dar sv. Duha, gnado opravičenja kot kal ali poroštvo prihodnjega popolnega odrešenja na duši in na telesu že prejeli ¹⁾. — „*Tudi mi sami pri sebi zdihujemo*“; zdihtovanje to pride tedaj iz serca. — „*Ko čakamo posinovljenja Božjega*“. Kot kristijani smo, kakor sv. apostelj sam pravi (8, 15.), že prejeli Duha posinovljenih otrok (to je, sv. Duha, kteri nas je otroke Božje storil), mi smo tedaj na duši že otroci Božji; toda dopolnitev posinovljenja bo pa še le, kadar bo tudi naše telo smerti in trohljivosti rešeno, tedaj ves človek na duši in na telesu rešen. Zatorej pristavi sv. apostelj: „*in odrešenja svojega telesa*“, namreč od smerti in trohljivosti, to je, častitljivo spremenjenje telesa. — „*V Kristusu Jezusu, Gospodu našem*“, to je, v zedinjenji s Kristusom.

Preljubi! sv. apostelj Pavel pravi v današnjem listu, da terpljenje sedanjega časa se ne da primeriti prihodnji časti. Kako so pač tolaživne te besede sv. aposteljna! Po nauku sv. Petra ²⁾

¹⁾ 2. Kor. 1, 22.; Efež. 1, 4. -- ²⁾ 1. Pet. 2, 21.

smo mi kristijani k terpljenju poklicani, ker je tudi Kristus za nas terpel. Če moramo po Božjem sklepu terpeti, ne obupajmo, ker kratko je terpljenje tega življenja; vse to terpljenje pa preseže prihodnja čast, ko bomo na duši in na telesu poveljani v nebesih! Kaj je pač vse naše življenje proti večnosti, nič kot eno trenutje! Eno trenutje terpeti, potem pa vekomaj poveljčan biti. „Naša sedanja; kratka in lahka nadloga, pravi sv. Pavel¹⁾, nam pripravlja nezmerno visoko čast, ktera vse preseže“, če bomo namreč voljno terpeli. To pa zamoremo, s pomočjo gnade Božje, ktero Bog vsakemu da, ki ga prosi. Zatorej terpimo voljno in vdani v voljo Božjo, in mislimo na prihodnjo čast, ktera nas čaka, ako bomo Bogu zvesti do konca življenja ostali. Tako velika je prihodnja čast, ktera nas kristijane, otroke Božje, čaka, da vse druge nespametne stvari željno čakajo in zdihujejo po njej, da bi one bile rešene iz sužnosti spačenega stanu, in se vdeležile spremenjenega, neminljivega življenja. Nespametne stvari željno pričakujejo časa razodenja otrok Božjih, željno hrepené, rešene biti iz sužnosti, v ktero so zavoljo človeškega greha prišle. Kristijan! ali te to ne osramoti, če živiš v sužnosti greha? Nespametne stvari se vijejo in trudijo, da bi same sebe rodile v neminljivo življenje — in ti si nič ne prizadevaš za neminljivo, večno častitljivo življenje? Nespametne stvari željno zdihujejo po prihodnjem Božjem kraljestvu, v katerem bo dopolnitev posinovljenja otrok Božjih, — in ti ne zdihuješ po tem kraljestvu, si zakopan in zamišljen ves v ta svet, njegove dobrote in veselja! „Ne bodi, pravi sv. Krizostom, slabši memo nespametne stvari“. Zdihuj in moli, pa tudi dobra dela opravljaj, in pričakuj časti otrok Božjih. Ko si kristijan, si že prejel prvi dar sv. Duha, gnado opravičenja, si prejel sv. Duha kot poroštvo ali zastavo prihodnje popolne dedišine, to je, popolnega odrešenja po duši in telesu; skerbi, trudi se, in delaj, da se boš enkrat tudi v resnici vdeležil tega popolnega odrešenja!

¹⁾ 2. Kor. 4, 17.

Peto nedeljo po binkoštih.

Berilo iz 1. lista sv. Petra aposteljna 3, 8—15.

V poprejšnjem je sv. apostelj govoril od dolžnost posameznih stanov in spolov; zdaj pa začne govoriti od dejanskih čednost, ktere imeti si morajo vsi kristijani prizadevati, ko pravi:

V. 8. „*Predragi! bodite vsi ene misli*“. Sv. apostelj hoče reči: Kakor je med udi človeškega telesa lepa edinost, tako tudi vi, ki ste udje enega telesa Kristusovega, živite v edinosti. Kjer pa en duh (ljubezni) serca veže, tam človek vse dobro in vse hudo, kar bližnjega zadeva, čuti z njim vred; zatoorej pravi sv. apostelj: „*usmiljeni*“, namreč do vseh ljudi bodite. — „*Bratoljubni*“, to je, to usmiljenje posebno razodevajte do vernih, ki so vaši bratje. — „*Miloserčni*“, da namreč v dejanji vsem, ki so v potrebah, radi pomagatega. — „*Krotki*“, to je, pohlevni in prijazni v vsem obnašanji do drugih. — „*Ponižni*“, ker vse poprejšnje čednosti so vterjene, vkoreninjene na ponižnost, brez ktere prava medsebojna ljubezen biti ne more.

Preljubi! prvi kristijani so bili, kakor nam sv. pismo pove, enega serca in enega duha, ker en duh ljubezni in ena vera sta vse navdajala ¹⁾. Tudi mi smo kristijani; vsi imamo eno vero, vsi imamo ravno tiste zapovedi Božje; če hočemo pravi kristijani biti, tudi mi živimo v edinosti med seboj, bodimo enega serca; sej smo tudi mi udje enega skrivnostnega telesa Kristusovega. Če bomo enega serca, bomo z bližnjim vred v sercu čutili, kadar ga bomo vidili v terpljenji, v revšini, v nadlogah, v telesni ali dušni bolezni; mi bomo pa to usmiljeno sočutje tudi v dejanji pokazali, ko bomo bližnjemu radi pomagali, ker s tem bomo pokazali, da imamo resnično ljubezen do bližnjega.

V. 9. „*Ne povračujte hudega za hudo*“. Zdaj uči sv. apostelj, kako se mora kristijan obnašati do nevernega sveta, ki njega sovraži; uči namreč, kakor sv. Pavel ²⁾ po nauku Kristusovem ³⁾, hudega ne povračevati s hudim. — „*Ne kletve za kletev*“. Kristijani po zgledu ⁴⁾ in po povelji Kristusovem ⁵⁾ ne smejo kletve povračevati s kletevjo. — „*Temuč nasproti dobro vošite*“, posebno spreobrnjenje, spravo z Bogom in večno zveličanje. — „*Ker ste v to*

¹⁾ Dej. apost. 4, 32. — ²⁾ Rimlj. 12, 17.; 1. Tes. 5, 15. — ³⁾ Mat. 5, 43. 44. — ⁴⁾ 1. Pet. 2, 23. — ⁵⁾ Mat. 5, 44.; Luk. 6, 28.

poklicani, da blagodar v delež posedete“. Sv. apostelj hoče reči: Ker veste, da ste kot kristijani poklicani, enkrat večno zveličanje v delež prejeti, morate drugim kletev z blagoslovljenjem povračevati. — (Primeri, kar je rečeno 3. nedeljo po razglašenji Gospodovem v. 17.)

V. 10. „*Zakaj kdor hoče življenje ljubiti, in viditi dobre dni*“. S temi besedami Davidovimi ¹⁾ sv. apostelj pove vzrok poprejšnjih opominjanj, in hoče reči: Že po preroku Davidu je Bog oznanil, da, kdor se hoče svojega življenja tukaj na svetu v resnici veseliti, in srečne dni uživati, naj se varuje hudega v besedi in dejanji, in naj se mirú derži, ko pravi: „*Naj berzda svoj jezik od hudega, in njegova usta naj ne govoré goljufije*“. Enako opominja kristijane tudi sv. Jakop (3, 5. 6.), berzdati svoj jezik, od ktereга pravi, da, akoravno je majhen ud, vendar velike reči, veliko hudega napravi, kakor majhen ogenj velik gojzd zažge, ker zamore v vse pregrehe zapeljati: v laž, obrekovanja, opravljanja, preklinovanja, nesramno, nespametno in nečimurno govorjenje; ja jezik zamore s svojim govorjenjem lahko bližnjega za vse njegovo življenje popačiti. (Primeri 5. nedeljo po veliki noči v. 26. 27.)

V. 11. „*Naj se ogiba hudega, in naj dela dobro; naj iše mirú, in naj se ga derži*“. Akoravno obljube, ktere nam keršanska vera daje, duhovne in večne dobrote obsegajo, vendar ni prepovedano skrbeti tudi za časno blagovitost in srečnost, ker niso vsi časi življenja kristjanovega časi preganjanja in terpljenja; toda prva skerb mora vselej biti za duhovne dobrote, da bomo namreč v gnadi Božji, opravičeni, kakor Kristus sam pravi: „*Išite nar poprej Božjega kraljestva in njegove pravice*“ ²⁾; to je, prizadevajte si, da bote vredni udje moje cerkve, da bote opravičeni, očišeni grehov in posvečeni. Če bomo to poglobitno skerb imeli, bomo berzdali svoj jezik, in se varovali ne le vseh grehov, kteri se z jezikom store, ampak sploh vsega hudega, in bomo skerbeli le dobro delati. Zakaj moramo tako delati, pove sv. apostelj vzrok, ko pravi:

V. 12. „*Ker oči Gospodove so obrnjene v pravične, in njegova ušesa v njih molitve; obraz Gospodov pa je zoper hudodelnike*“; hoče reči: ker Bog ima serčne želje, svojim pomagati in njih prošnje uslišati in spolniti; nasproti pa se postavi kakor sovražnik tem, ki hudo delajo. — Oči in ušesa Gospodova zaznamvajo Božjo pri-

¹⁾ Ps. 33, 13—17. — ²⁾ Mat. 6, 33.

pravnost pravičnim pomagati; obraz pa pomeni tukaj moč jeze Božje, v kateri hudobne kaznuje. — Ker Bog nad pravičnimi čuje in jih varuje, zdaj vpraša:

V. 13. „*In kdo vam bo škodoval, ako ste za dobro vneti?*“ Sv. apostelj hoče reči: Nihče vam ne more škodovati, vam v resnici kaj hudega storiti, ako se terdno dobrega deržite.

V. 14. „*Pa če tudi kaj terpite za pravičnosti voljo, blagor vam!*“ V resnici hudega se pravemu kristijanu ne more zgoditi; zamore ga obdati terpljenje; če pa terpite zavoljo pravičnega, pobožnega, keršanskega življenja, tedaj zavoljo Kristusa ¹⁾, potem niste nesrečni, ampak velikoveč srečni imenovati po besedah Kristusa, ki pravi: „Blagor zavoljo pravice preganjanim, ker njih je nebeško kraljestvo“ ²⁾. — „*Njih strahú pa se ne bojte in ne dajte se zmotiti*“. S temi besedami, ktere so iz preroka Izaia (8, 12.) spovzete, hoče sv. apostelj reči: Ako hočete vživati zveličanje, ktero je zavoljo pravice preganjanim obljubljeno, ne dajte svojim sovražnikom se plašiti (ustrahiti).

V. 15. „*Gospoda Kristusa pa posvečujte v svojih sercih*“; hoče reči: bojte se le Gospoda Kristusa v svetem strahu, in ga posvečujte v svojih sercih, kar se bo zgodilo, če bote skerbeli, da bo on v vas živel ³⁾, da bote Kristusu vedno bolj podobni v mislih, občutljajih, željah, v volji in v dejanji. Ko se pri preroku Izaiju (8, 13.) bere: „Gospoda vojskinih trum posvečujte“, pravi tukaj sv. Peter: „Gospoda Kristusa posvečujte“. Iz tega izhaja, da je Kristus pravi Bog.

Kristijani! po besedah sv. Petra je Bog vselej pripravljen pravičnim pomagati in njih prošnje uslišati. Prizadevajmo si tedaj mi, da bomo pravični, potem bo Bog tudi nam podelil, česar bomo potrebovali in ga prosili. Zamorejo po besedah sv. aposteljna nad nas priti nadloge in stiske; ne pozabimo, če bomo zavoljo pobožnega, keršanskega življenja, zavoljo vere in Kristusa terpeli, da tudi nam veljajo Kristusove besede: „Blagor zavoljo pravice preganjanim, ker njih je nebeško kraljestvo“; tudi nam je za kratko tukajšno terpljenje večno zveličanje obljubljeno. Bodimo vselej zvesti Kristusu in njegovim zapovedim; ko smo po besedah sv. Pavla pri sv. kerstu Kristusa oblekli, se z njim tesno sklenili, skerbimo, da bomo vedno z njim zedinjeni ostali, da se bo v našem življenji Kristusovo življenje razodevalo; če bomo to storili, bomo z lučjo keršanskega življenja drugim svetili, s tem pa tudi častili

¹⁾ 1. Pet. 4, 14. 16. — ²⁾ Mat. 5, 10. — ³⁾ Gal. 2, 20.

svojega Očeta, kateri je v nebesih ¹⁾, Če bomo pobožno, keršansko živeli, bomo v dejanji pokazali, da v nas prebiva pravo upanje večnega življenja, ker to upanje le pobožen človek zamore imeti; tega upanja tudi nadloge in stiske ne zmanjšajo, ker pobožen kristijan ve, da križi in nadloge so delež kristijanov na tem svetu; ve pa tudi, da terpljenje na svetu človeku obrodi po smrti delež nebeškega veličastva.

Šesto nedeljo po binkoštih.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov 6, 3—11.

V. 3. „Bratje! kateri koli smo keršeni v Kristusu Jezusu, smo v njegovi smerti keršeni“; — ali kakor drugi greško predstavljajo: kateri koli smo keršeni v Kristusa Jezusa, smo v njegovo smert keršeni. Pomen je enak. — Ravno poprej (v 2. versti tega poglavja) je sv. apostelj rekel, da kristijan je grehu odmerl. To resnico zdaj razklada in skazuje iz šege in pomena sv. kersta. V prvih časih keršanstva se je kerst tako delil, da so vsega človeka v vodo vtapljali in potem ga iz vode vzdigovali. To vtapljanje v vodo in naslednje vzdigovanje iz vode je bila očitna podoba odpušenja grehov, tedaj umrenja starega človeka v nas, in prerojenja, vstajenja novega človeka. Obedvoje to, namreč odpušenje grehov in prerojenje (posvečenje) je pa vterjeno na smert in vstajenje Kristusovo; ker stari človek greha v nas umerje le zavoljo smerti Kristusove, ali z drugimi besedami zbrisanje naših grehov je nasledek smerti Kristusove na križu ²⁾; novi človek pa bo v nas rojen ali mi bomo prerojeni zavoljo vstajenja Kristusovega; ker še le po vstajenji, s katerim je bilo delo odrešenja dokončano ³⁾, ko je bila z vstajenjem Kristusovim smert, nar bolj viden nasledek in kazen greha premagana ⁴⁾, je poslal sv. Duha, kateri v cerkvi Kristusovi ljudi prerodi, in jim novo življenje, življenje gnade daje ⁵⁾. — Zatorej je bilo vtapljanje v vodo in vzdigovanje iz vode pri sv. kerstu tudi podoba smerti in vstajenja Kristusovega. — Ko tedaj sv. apostelj pravi: Kteri koli smo keršeni

¹⁾ Mat. 5, 16. — ²⁾ Rimlj. 3, 25.; 5, 6. Efež. 1, 7. 1. Jan. 1, 7. —

³⁾ 1. Kor. 15, 17. — ⁴⁾ 1. Kor. 15, 14. — ⁵⁾ Prim. Rimlj. 4, 25.

v Kristusa Jezusa, smo v njegovo smert keršeni, — hoče reči: Kteri koli smo po sv. kerstu vsajeni v Kristusa Jezusa kakor udje njegovega skrivnostnega telesa ¹⁾, kakor mladike v drevo, smo, ker smo z njim tesno sklenjeni, keršeni v njegovo smert, da namreč z njim umremo. Kar se je namreč nad Kristusom, ki je glava in duhovni oče vseh vernih, (resnično) zgodilo, to se je tudi nad vsemi (duhovno) zgodilo, ki so po veri in kerstu njegovi udje postali. V njegovi smerti so vsi njegovi po starem človeku z njim umerli; v njegovem vstajenji so vsi po novem človeku z njim vstali. Kristusova smert in njegovo vstajenje se mora nad vsakim, kateri hoče zveličan biti, duhovno ponoviti. — Če smo pa s Kristusom umerli, smo tudi z njim pokopani, da bi z njim kot novi ljudje vstali; zato rej pravi sv. apostelj dalje:

V. 4. „*Pokopani smo namreč z njim po kerstu v smert*“, namreč Kristusovo. Po kerstu, v katerem smo se duhovno Kristusove smerti vdeležili, in z njim staremu človeku odmerli, smo z njim tudi pokopani; in to pokopanje je poočitano v vtapljanji v vodo pri sv. kerstu. — Ker je pa namen naše smerti s Kristusom, da k novemu življenju vstanemo, zato rej pravi sv. apostelj: „*Da, kakor je Kristus vstal od mrtvih po veličastvu Očetovem, tako tudi mi v novem življenji hodimo*“. Besede: po veličastvu Očetovem niso razumevati le od Božje moči (vsegamogočnosti), ampak od častitljive delavnosti Boga Očeta, ker bo v Kristusovem vstajenji Bog Oče, ki ga je od mrtvih obudil, sam poveličan. — Besede: v novem življenji hodimo, pomenijo: živimo v novem življenji, ktero je podobno Kristusovemu življenju pravičnosti. Zakaj da moramo v novem življenji živeti, naznanja vzrok, ko pravi:

V. 5. „*Zakaj, ako smo (z njim) vsajeni v podobnost njegove smerti, bomo tudi (v podobnost) njegovega vstajenja*“. Sv. apostelj hoče reči: Ako smo kakor mladike, ktere so v drevo vcepljene in od njega sok dobivajo, v smert Kristusovo vsajeni, bomo tudi od njega svoje življenje, svoje vstajenje dobili; ali z drugimi besedami: ako smo v sv. kerstu v podobnost Kristusove smerti staremu človeku odmerli, bomo in moramo tudi z njim kakor novi ljudje vstati. — Sv. apostelj pravi: v podobnost njegove smerti, ker naša smert se le duhovno zgodi, Kristusova smert pa je bila telesna (resnična), tedaj je naša smert njegovi le podobna, ne pa enaka. Beseda: bomo ne naznanja le prihodnosti, ampak

¹⁾ 1. Kor. 12, 12.; Gal. 3, 27.

tudi zapopade opominjanje, da si moramo prizadevati, se vstajenja Kristusovega vdeležiti. Zakaj da moramo to storiti, pove vzrok, ko pravi:

V. 6. „*Ker to vemo, da je bil naš stari človek z njim vred križan*“. Stari človek je človek, kakoršen po natornem rodu izhaja iz prvega Adama, z grehi (ali izvirnim ali tudi z drugimi) obdan, k grehu nagnjen in suženj poželjivosti; temu nasproti je novi človek, ki je iz Kristusa, družega Adama, preroben ¹⁾. — Z njim vred, to je, s Kristusom vred križan. Križanje pomeni tukaj zatiranje, mertvenje in razdejanje grešnih želja, nagonov in strast, ktere človeka v greh nagibujejo ²⁾, in če jih človek ne premaga, greh rode. Kdor hoče s Kristusom resnično vstati, mora z njim hoditi po poti terpljenja in križanja. — „*Da bi se razdejaló telo greha*“. S temi besedami naznanja namen križanja. Telo greha je telo, ktero grehu služi, v katerem greh gospoduje, ktero si poželjivost, ki v njem prebiva, sužno stori; tedaj je to, kar sv. apostelj imenuje meso z grehi in željami ³⁾, in telo mesa ⁴⁾. To telo greha ali huda poželjivost, ktera se duhu ustavlja, mora s križanjem razdejana biti, ako hočemo oprosteni biti sužnosti greha in prerobeni. Zatorej pravi sv. apostelj: „*In da bi več ne služili grehu*“.

V. 7. „*Kdor je namreč umerl, je opravičen od greha*“. S temi besedami pove sv. apostelj vzrok, zakaj kristijan, ki je bil s Kristusom vred križan, ne sme več služiti grehu; in hoče reči: Kakor mertev (po telesu) nič več ne greši, enako tudi pri tem, ki je bil s Kristusom vred resnično križan, in je telo greha v sebi razdejal, se več ne more od greha govoriti; takošen je mertev za vsa vabila greha. — Beseda: umerl, je tukaj od telesne, ne pa od duhovne smerti razumevati. — Opravičen od greha, to je, oprosten greha. Oprosteni greha pa zamoremo vedno ostati zavoljo tesne zveze s Kristusom. Zatorej zdaj sv. apostelj razjasnuje, kar je v 5. versti že rekel, ko pravi:

V. 8. „*Ako smo pa umerli s Kristusom, verujemo, da bomo tudi živeli s Kristusom vred*“; hoče reči: ako smo duhovno s Kristusom umerli, ako smo z njim vred križani, ako smo razdejali v sebi telo greha, potem verujemo, da imamo z njim tudi novo življenje (gnade), in da bomo v tem novem življenji ostali (ali stanovitni); zato:

¹⁾ Efež. 4, 22. Kol. 3, 9. — ²⁾ Gal. 5, 24. — ³⁾ Gal. 5, 24. — ⁴⁾ Kol. 2, 11.

V. 9. „*Ker vemo, da Kristus, ko je vstal od mrtvih, več ne umerje: smert več ne bo čez njega gospodovala*“. Sv. apostelj hoče reči: Ker vemo, da Kristus, iz katerega vedno izvira novo življenje, nič več ne umerje, večno živi. — Življenje pravega kristijana je spovzeto v življenje Kristusovo, tako da v njem Kristus živi, ker vodi s svojo gnado vse njegove misli, občutljive želje, voljo in dejanje ¹⁾. — V naslednji versti razjasnuje pomen smerti in življenja Kristusovega.

V. 10. „*Zakaj da je umerl grehu, je enkrat umerl*“; hoče reči: kar to zadeva, da je umerl grehu, je enkrat umerl, ker njegova kervava daritev na križu je bila zadosti v zatrenje grehov vseh ljudi vseh časov in krajev ²⁾. Ker je bil Kristus brez vsega greha, mu ni bilo treba umreti ne duhovno, ne telesno, da bi plačilo za greh prejel, katero se s smertjo povračuje ³⁾. Če vendar sv. Pavel pravi, da je grehu umerl, je mogla tedaj med njim in med grehom kakošna zveza biti. In ta je bila, ker sv. pismo pravi: „Bog je njega storil za nas v greh“ ⁴⁾; ali kakor pravi sv. Peter: „On je naše grehe sam nosil v svojem telesu na lesu“ ⁵⁾; na njem je bilo tedaj zadolženje grehov vsega sveta. Ker je pa plačilo greha smert, je mogel umreti, da v njegovi smerti greh v vsi svoji vesoljnosti umerje, in mi v njem popolnoma pravični pred Bogom postanemo. — Nekteri razlagavci besede aposteljnovе tako razdelujejo: Zakaj da je umerl, grehu je enkrat umerl. Pomen ostane enak, — „*Da pa živi, živi Bogu*“, to je, kar pa življenje zadeva, v katerem zdaj živi, živi za Boga, v Božjo čast.

V. 11. *Tako mislite tudi vi, da ste namreč grehu odmerli, živite pa Bogu*“. Sv. apostelj hoče reči: Kakor Kristus, naša glava je umerl grehu in zdaj živi za Boga, tako moramo tudi mi, ki smo njegovi udje, grehu odmeriti in za Boga, v Božjo čast vedno živeti. Ker pa Bogu le živeti zamoremo, ako smo s Kristusom sklenjeni, zatorej pristavi: „*V Kristusu Jezusu, Gospodu našem*“.

Preljubi! po sv. kerstu, kateri poočituje smert in vstajenje Kristusovo, smo bili vsajeni v Jezusa Kristusa kakor mladike v drevo, postali smo udje njegovega skrivnostnega telesa, in otroci Božji. Kakor je Kristus resnično umerl, potem pa k novemu življenju od Boga Očeta bil obujen od mrtvih, tako smo tudi mi pri sv. kerstu duhovno grehu, staremu človeku, odmerli in vstali k novemu življenju, k življenju gnade. Mi moramo za vselej grehu

¹⁾ Gal. 2, 20. — ²⁾ Hebr. 7, 27.; 9, 26. — ³⁾ Rimlj. 6, 23. — ⁴⁾ 2. Kor. 5, 21. — ⁵⁾ 1. Pet. 2, 24.

odmreti in stanovitno živeti v novem življenji; to tudi zamoremo, ker Kristus, iz katerega novo življenje izvira, in kateri nič več ne umerje, vedno živi, nas vedno s svojo gnado podpira. Kakor je mrtev človek brez vseh želja in nagonov do reči tega sveta, tako mora tudi naš duh, naše srce brez vse zveze biti z grehom, kateremu smo odmerli. Kakor Kristus, kadar je od mrtvih k novemu življenju vstal, zdaj le za Boga, v Božjo čast živi, tako moramo tudi mi, kristijani, grehu za vselej odmreti in le za Boga, v Božjo čast živeti. Vprašajmo se: ali smo dozdej to storili? Smo v resnici grehu odmerli, ali živimo v življenji gnade? ali živimo vsi za Boga, v njegovo čast? ali živi v nas Kristus, in ali ga razodevamo v svojih mislih, občutljajih, željah, besedah in dejanjih? Če grešimo, nismo odmerli staremu človeku, nismo odmerli grehu. Prizadevajmo si tedaj s pokoro to popraviti, kar smo v svoji nezvestobi do Boga zgubili.

Sedmo nedeljo po binkoštih.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov 6, 19—23.

V. 19. „*Bratje! po človeško govorim, zavoljo slabosti vašega mesa*“. Nekteri razlagavci te besede povračajo na to, od česar je sv. apostelj poprej govoril, in menijo, da sv. apostelj hoče s temi besedami brave lista opomniti, da je besede v vsakdanjem življenji navadne: sužnji, služiti zato rabil, da bi jim s tem pokoršino do sv. evangelija prav očitno storil, in tako njihovemu za Božje reči še slabemu razumu pomogel. Ti razlagavci besede: slabost mesa razumevajo od slabosti razuma za Božje reči. Splošna in bolj poterjena misel razlagavcev je, da se te besede povračajo na to, kar precej nasleduje, in jih tako razumevajo, da sv. Pavel hoče reči, da od njih le človeško tirja, kar je njih slabi človeški natori primerjeno. Ti tedaj besede: slabost mesa razumevajo od vse človeške nature, od vsega človeka, kakoršen je po svoji duhovni slabosti in grešnosti (ne pa le od slabosti razuma). — „*Kakor ste namreč dali svoje ude služiti nečistosti in krivici v hudobijo, tako dajte zdaj svoje ude služiti pravici v posvečenje*“. Sv. apostelj hoče reči: Ne tirjam od vas pretežkega, ampak le človeško, ako tirjam, da, kakor ste poprej

svoje telo nečistosti in vsem grehom služiti dali, in se vedno bolj v grehe zakopavali, zdaj svoje telo daste služiti pravici, která pelje k posvečenju. — Te besede sv. Pavla tudi nam veljajo. Pri sv. kerstu smo bili prerojeni, postali smo udje Kristusovega skrivnostnega telesa, otroci Božji. Toda za vse te dobrote smo bili Bogu nehvaležni; spet smo grešili in tako postali sužnji greha. Kakor je sv. Pavel verne Rimljane opominjal, da bi, ker so kot kristijani opravičeni in sveti postali, odslej Bogu služili, in ravno tiste ude, kateri so poprej služili nečistosti in drugim grehom, zdaj dali služiti pravici, da bi se vedno bolj in bolj posvetili, — tako s temi besedami tudi nas vse opominja, da bi ude svojega telesa dali služiti pravici, da bi vedno svetejši postali. Bog ne tirja od nas nič tacega, kar bi ne mogli storiti. „Bog je zvest, pravi sv. Pavel, ki vas ne bo pustil skušati bolj, kakor premorete“ ¹⁾. Če se ljudje, ki le za ta svet žive, neprenehoma trudijo, da bi časne dobrote, čast, ali premoženje, veselja in sladnosti tega sveta dosegli, ali bomo mi kristijani, ki smo za Boga, v njegovo čast vstvarjeni, manj goreče njemu služili, in se manj trudili za nebeške dobrote? — Da bi bravece nagnil, se zdaj popolnoma službi pravice pre-pustiti, jim pred oči postavi nasledke njih poprejšnjega življenja, ko pravi:

V. 20. „*Zakaj, ko ste bili sužnji greha, ste bili prosti pravičnosti*“; to je, ko ste bili grešniki, ste bili sicer tudi prosti, toda le prosti pravičnosti, ker ste bili brez pravičnosti, od nje oddaljeni. Toda kakošna je bila ta prostost, lahko razvidite iz njenega sadu.

V. 21. „*Kakošen sad ste tedaj takrat imeli v tem, česar se zdaj sramujete*“? hoče reči: kakošen sad (ali dobiček) ste tedaj takrat, ko ste bili še sužnji greha, imeli v rečeh, katerih se zdaj sramujete? Nobenega. — „*Konec tega namreč je smert*“; hoče reči: one reči ne dajo nobenega sadu (ali dobička), ker njih konec je dušna smert, za katero pride večno pogubljenje.

Kristijani! nikoli ne pozabite, da, če v grehih živite, niste prosti; ste sicer prosti, toda, kakor pravi sv. Pavel, le prosti pravičnosti, ker ste brez nje; v resnici pa ste sužnji, in sicer sužnji greha. „Slehern, pravi Kristus, kateri greh dela, je suženj greha“ ²⁾; ker ga namreč greh premaga in ga v železji požljivosti derži. Nikdar pa tudi ne pozabite, da iz sužnosti greha pride dušna smert, po tej pa večno pogubljenje.

¹⁾ 1. Kor. 10, 13. — ²⁾ Jan. 8, 34.

V. 22. „Zdaj pa, ko ste prosti od greha, sužnji pa postali Bogu, imate svoj sad, posvečenje, konec pa večno življenje“. S temi besedami sv. apostelj sedanje življenje poprejšnjemu nasproti stavi; sedanjo pravo prostost poprejšnji napčni prostosti. Prava prostost obstoji v tem, da je človek prost od greha in Bogu služi kteremu služiti, kakor cerkev moli, je kraljevati, in ta prostost obrodi sad dobrih del, ktera peljejo k posvečenju vsega življenja, in kterih konec, plačilo, je večno življenje ali zveličanje.

V. 23. „Zakaj plačilo za greh je smert“; to je, plačilo, ktero greh svojim sužnjim da, je večna smert, večno pogubljenje. — „Milost Božja pa (je) večno življenje v Kristusu Jezusu, Gospodu našem“, to je, plačilo pa, ktero Bog svojim služabnikom da, je večno življenje, in to jim da v zvezi in po zasluženju Jezusa Kristusa, ki je življenje. Sv. apostelj plačilo Božje naravnost imenuje milost Božjo, ker večno življenje, akoravno je plačilo za naše zasluženje, je vendar zadnjič dar Božje dobrotljivosti; ker vsa naša zaslužna dela so le darovi milosti ali gnade Božje, brez ktere bi jih človek ne mogel delati. Torej se zamore reči, da se gnada za gnado daje. —

Preljubi! naša dolžnost, ker smo se pri sv. kerstu Bogu posvetili, je vselej za Boga, v njegovo čast živeti. To se bo zgodilo, če bomo sveto, keršansko živeli. Da bomo raji in lože to storili, imejmo pred očmi veliki sad, dobiček, ktereга ima človek, če tukaj Bogu zvesto služi. Kdor Bogu zvesto s svetim keršanskim življenjem služi, ta je nedolžen, čist, svet, je otrok Božji, ima notranji mir in v sercu veselje, ktero je grešniku popolnoma neznano; po smerti pa tacega čaka večno življenje, večno zveličanje. Pri vseh skušnjavah v greh mislite tedaj na ostudnost in hudobijo greha, ker greh podobo Božjo v človeku oskruni, ga stori sužnjega greha in hudiča, ga pripravi ob gnado Božjo in Božje dopadajenje, mu odvzame mir in veselje serca, in ga zadnjič izda večnemu pogubljenju. Kdor ima to vselej pred očmi, se bo greha varoval, in bo le dobro delal; s tem si bo pa tudi srečno večnost pripravljaj, ker ga bo čakalo večno zveličanje pri Bogu v nebesih.

Osmo nedeljo po binkoštih.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Rimljanov 8, 12—17.

V. 12. „*Bratje! nismo dolžniki mesa, da bi po mesu živeli*“. To opominjanje sv. Pavla, katero se tukaj začne, izhaja iz tega, kar je sv. apostelj pred (v. 1--11.) učil; hoče tedaj reči: Ker smo po sv. Duhu rešeni od oblasti poželjivosti, in po njem, ki v nas prebiva, duh nas že zdaj živi, ko ima življenje gnade, in se bo tudi naše telesno spremenjenje, ker je po prerobenju v sv. Duhu telo zadobilo kal nestrohljivosti in povelčanja, po njem zgodilo, tedaj nima meso nobene pravice do nas, da bi njemu služili, njegove želje spolnovali, — ampak (pristavi) sv. Duhu smo dolžniki, da bi živeli po duhu, katerega sv. Duh neprenehljivo napolnuje in oživlja. — Meso, katero si sv. apostelj (kakor poprej 6, 12. greh) misli pod podobo gospoda, katerega hlapec ali dolžnik je človek, je huda poželjivost, ktera tudi v tem, ki so v sv. kerstu prerobeni, ostane (sv. tridentinski zbor sej. 5. pog. 5.); toda ona čez prerobene ne gospoduje, ker človeška volja, ktera je od sv. Duha vterjena, zamore vabila in skušnjave poželjivosti premagati. Preroben tedaj ne služi več mesu, ampak prostovoljno in veselo skazuje pokoršino sv. Duhu, ki v njem prebiva.

V. 13. „*Zakaj ako bote po mesu živeli, bote umerli*“. Zdaj pove sv. apostelj vzrok, zakaj se morajo poželjivosti ustavljati; in hoče reči: ako bote živeli po svoji poželjivosti, po telesnem poželenju, bote umerli po duši in (pri vstajenju z nečastitim telesom) prišli v večno smert, v večno pogubljenje. — „*Ako bote pa dela mesa z duhom zamorjevali, bote živeli*“; hoče reči: ako pa telesne želje in vsa grešna dela, v ktera poželjivost vabi in napeljuje, z duhom, katerega sv. Duh oživlja, napolnuje, nagibuje in vodi (v. 10.), zatirate in zamorjujete, bote živeli po duši, in enkrat z veličastnim telesom vstali v večno življenje. Duh je tukaj, kakor se iz 10. verste razvidi, človeški duh, katerega sv. Duh oživlja, napolnuje in vodi.

Preljubi! kar tukaj sv. Pavel piše, tudi nam velja. Ker smo kristijani, smo bili tudi mi po sv. Duhu, kateri nas je pri sv. kerstu v otroke Božje prerodil, rešeni oblasti hude poželjivosti, in prejeli smo po ravno tem sv. Duhu dušno življenje, življenje gnade; verujemo pa tudi, da bo ta sv. Duh naša zdaj strohljiva telesa

enkrat k častitljivemu, večnemu življenju obudil. Vsacega kristijana je tedaj sveta dolžnost, da, ko je od sv. Duha tako velike in neštevilne dobrote zadobil, več ne služi telesnemu poželenju, ampak sv. Duhu. Da bote to vselej storili, mislite na nasledke teh, ki po mesu žive, in teh, ki telesne želje in grešna dela zatirajo in zamorjujejo. Kdor živi po svoji poželjivosti, ta, kakor sv. Pavel uči, umerje po duši in bo enkrat pri vstajenji z nečastitim telesom prišel v večno smert, v večno pogubljenje; kdor pa telesne želje in grešna dela zatira in zamorjuje, bo živel po duši in bo enkrat z veličastnim telesom vstal v večno življenje. Če je sv. Pavel pri vseh svojih posebnih gnadah, ki jih je od Boga prejel, mrtvenje svojega telesa za potrebno spoznal¹⁾, da bi se ne pogubil, ali se bomo mi nadjati mogli, da bomo zveličani, če bomo le verovali, ne pa tudi dobrih del, del pokore delali, se zatajevali, telesnega poželenja zatirali in zamorjevali?

V. 14. „*Kteri koli namreč so po Duhu Božjem gnani, ti so otroci Božji*“. — Beseda: namreč (v greškem: zakaj) naznanuje vzrok, zakaj da ti, ki dela mesa z duhom zamorjujejo, živijo — ker so otroci Božji (to pa po sv. Duhu, ki v njih prebiva). — Beseda: so gnani je toliko, kolikor: se dajo voditi²⁾, nagniti. Sv. Duh namreč naganja dušo, ter v njej dela, da se vda njegovemu nagibovanju, in dobro dela. S tem pa ne vničuje njene prostosti, ampak jo le popolno stori. Človek namreč nikdar ni prostejši kakor takrat, kadar rešen sužnosti greha, Bogu vso svojo voljo daruje. Prav lepo piše sv. Avguštin: „Mi bo kdo rekel: tedaj bomo gnani, in mi ne delamo. Odgovorim: Delaš in boš gnan; in takrat dobro delaš, če boš od dobrega gnan. Zakaj Duh Božji, ki te priganja, je delavnim pomagavec. Že beseda pomagavec te opominja, da tudi ti nekaj delaš“. — Otroci Božji se v daljnem pomenu že v stari zavezi imenujejo kralji, viši gosposke in sploh vsi namestniki Božji (ps. 81, 6.), tudi izraelsko ljudstvo³⁾; toda vsi ti so bili le v nepravem pomenu tako imenovani, ker v stari zavezi so bili ljudje le kakor sužnji, Bog pa njih Gospod. V novi zavezi je še le postalo pravo posinovljenje otrok Božjih. Ko je namreč Kristus pravi Sin Božji, ko je bil Božjega, Očetovega bitja, človeško natoro nase vzel in ud človeškega rodu postal, je vse, ki so z njim po veri in ljubezni zedinjeni, kot brate in otroke Božje spovzel. To zedinjenje s Kristusom, to prerojenje in prenovljenje pa se zgodi

¹⁾ 1. Kor. 9, 27. — ²⁾ Gal. 5, 18. — ³⁾ 2. Moj. 4, 22. Iz. 1, 2.

po sv. Duhu, kateri v pravičnih prebiva ¹⁾, in jih otroke Božje stori. To posinovljenje je nar veči vseh Božjih darov, je nar veči sad odrešenja v Kristusu. — Da smo otroci Božji, sv. apostelj skazuje iz tega, ker smo si svesti, da smo pri sv. kerstu prejeli ne duha sužnosti, ampak duha posinovljenih otrok, ko pravi:

V. 15. „*Sej niste prejeli duhá sužnosti spet v strah*“; hoče reči: Ko ste pri sv. kerstu prejeli sv. Duha, niste takrat prejeli duha sužnosti, da bi se spet, kakor so nekdej Judje pod Mojzesovo postavo, bali Boga. — „*Ampak prejeli ste duhá posinovljenih otrok, v katerem kličemo: Aba (Oče)*“! Hoče reči: ampak prejeli ste sv. Duha, kateri vas stori otroke Božje, in od katerega oživiljeni in nagi-bovani z otroškim zaupanjem Boga v molitvi imenujemo A b a (O č e). Kakor je Kristus v dnevih svojega mesa ²⁾, to je, svojega človeškega življenja z aramejsko besedo: A b a k svojemu nebeškemu Očetu molil ³⁾, in z besedo: A b a svoje učence moliti učil, tako so tudi učenci njegovi to aramejsko besedo v sveti pobožnosti prideržali, da tako rekoč glas Kristusa, ki nas je učil, Boga imenovati Očeta, skozi vse čase doni.

V. 16. „*Duh sam namreč daje pričevanje našemu duhu, da smo otroci Božji*“. Če Boga imenujemo svojega Očeta, s tem pričujemo, da smo njegovi (Božji) otroci. K temu pričevanju pa še tudi pride pričevanje sv. Duha, kateri v edinosti z našim duhom izrekuje, da smo otroci Božji. Akoravne izrek sv. Duha ni nobeni zmoti podveržen, vendar mi sami si nismo svesti, ali je to, kar menimo, da v sebi slišimo, res izrek sv. Duha, ker se lahko tudi motimo. Zatorej zamore kristijan sicer zaupanje imeti, da je v gnadi Božji (če si ni nobenega smertnega greha svest, če ima veselje nad Bogom, je vnet za Božjo čast, in vedno pripravljen, Bogu pokoren biti, če zaničuje svetne, zemeljske reči, zatira in zamorjuje poželjivost), toda brez posebnega razodenja nima take gotovosti (sv. tridentinski zbor sej. 6. pog.). Tukaj velja to, kar sv. Pavel pravi: „Jest se sicer ničesar ne zavem, pa za tega voljo še nisem opravičen“ ⁴⁾.

V. 17. „*Ako pa otroci, (smo) tudi deleži; deleži sicer Božji*“. Sv. apostelj hoče reči: „Ker je sin delež (ali deležnik) svojega očeta, ako smo mi otroci Božji, smo tudi mi tedaj deleži Božji. Deležnina naša bo, kakor sv. apostelj uči (v. 18.), veličastvo Božje, veličastvo večnega življenja po duši in telesu. — „*Sodeleži pa*

¹⁾ 1. Kor. 3, 16. 2. Tim. 1, 14. — ²⁾ Hebr. 5, 7. — ³⁾ Mark. 14, 36. —

⁴⁾ 1. Kor. 4, 4.

Kristusovi“. Kristus kot natorni Sin Božji, je tudi natorni delež svojega nebeškega Očeta, kraljestva Očetovega. Ker je pa Kristus po svojem včlovečenju nas kot brate sprejel, nas je tudi storil svoje sodeležne. Le če bomo bratje Kristusovi in z njim po veri in ljubezni zedinjeni, se bomo vdeležili prihodnjega nebeškega kraljestva.

Preljubi! mi kristijani smo, kakor sv. Pavel uči, prejeli sv. Duha, kateri nas je storil otroke Božje, ko nas je pri sv. kerstu prerodil in prenovil; in to stori, ko nas v zakramentu sv. pokore opravičuje. Kristijani! ali pač zamore biti veči čast za človeka, kakor biti otrok Božji? Kakor je dober otrok svojemu očetu podoben, tako moramo tudi mi Bogu podobni biti. Bog je ljubezen, pravi sv. Janez ¹⁾; on je svetloba (1, 5.), to je neskončno svet, tedaj ljubi le to, kar je dobro in resnično. Če hočemo Bogu, svojemu Očetu podobni biti, ljubimo, kar je dobro in resnično. Bog je ljubezen; on nas je ljubil, ko je v naše odrešenje svojega edinorojenega Sina na svet poslal; ljubimo tudi mi njega; to bomo storili, če bomo njegove zapovedi spolnovali. „Kdor spolnuje njegovo (Božjo) besedo, pravi sv. Janez ²⁾, v tem je resnično ljubezen Božja popolna, in po tem vemo, da smo v njem“; to je, po ti ljubijoči pokoršini spoznamo, da smo z njim nar tesnejše sklenjeni. Vprašajmo se: ali smo v resnici otroci Božji? Če prebiva v nas prava ljubezen do Boga, če se varujemo greha, če živimo vsi za Boga in njegovo čast, če spolnujemo njegove zapovedi, zaničujemo svetne reči, če se zatajujemo in zamorjujemo poželjivost, potem zamoremo upati, da smo otroci Božji. Blagor nam, ker potem imamo upanje, da bomo tudi deležniki Božji in sodeležniki Kristusovi, in prejeli deležnino veličastva večnega življenja po duši in po telesu!

Deveto nedeljo po binkoštih.

Berilo iz 1. lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 10, 6—13.

V. 6. „Bratje! nikar ne poželimo hudih reči, kakor so jih Judje poželeli“. V poprejšnji versti (v. 5.) tega lista, ki se bere

¹⁾ 1. Jan. 4, 8. — ²⁾ 1. Jan. 2, 5.

pervo predpepelnično nedeljo, sv. apostelj pravi, „da prav veliko jih je bilo (namreč izmed Judov), ki niso Bogu dopadli, zakaj pobiti so bili v pušavi“. Izmed 600,000 Izraelcev ali Judov, akoravno so bili vsi v Božje ljudstvo izvoljeni, in so vsi ravno tiste dobrote prejeli, sta le dva, Jozve in Kaleb v obljubljeni deželi prišla; vsi drugi pa so bili zavoljo hudobij v pušavi pobiti ¹⁾. To, pravi sv. apostelj, naj vam bo v svarivni zgled, da, ker Bog greh tako očitno in oestro kaznuje, se bote greha varovali, in da ne bote imeli želja po nepripušenih rečeh, kakor so Izraelci storili, ki so namesti mane poželeli mesa, in so zavoljo tega poželenja bili oestro kaznovani od Boga ²⁾. Več razlagavcev meni, da sv. apostelj z besedami: ne poželite hudih reči, meri na to, da so Korinčani želje imeli po mesu darovanem malikom; drugi pa menijo, da sv. apostelj sploh opominja, ne imeti želja po nepripušenih rečeh.

Preljubi! tudi nas opominja sv. Pavel s temi besedami, ne imeti želja po nepripušenih rečeh; iz poželjivosti, če se ji človek vda, vanjo privoli, pride, kakor sv. Jakop uči (1, 14. 15.), vsak greh. Da ne bomo tedaj grešili, in po grehu prišli v večno pogubljenje, vedno zatirajmo in zamorjmo hudo poželjivost; ne navezujmo svojega serca na zemeljske, časne in minljive reči, ampak hrepenimo po tistem, kar je zgorej ³⁾, prizadevajmo si za nebeške dobrote in darove.

V. 7. „Tudi ne bodite malikovavci“, namreč s tem, da bi se vdeleževali malikovavske mize ali pojedin, pri katerih so se malikom darovane jedi jedle, ker tako vdeleževanje je, kakor sv. apostelj poznejše (v. 20.) uči, nekaka zveza s samimi maliki. — „Kakor nekteri zmed njih, kakor je pisano“, namreč v družih Mojzesovih bukvah (32, 6.). — „Ljudstvo je sedlo jest in pit, in so vstali igrati“. Sv. apostelj misli s tem pojedin, katero so Izraelci napravili, kadar so zlatemu teletu darovali.

Kristijani! kakor je bilo vernim ali kristijanom prvih časov prepovedano, se vdeleževati malikovanja, kar se je zgodilo, če so se vdeleževali ajdovskih pojedin, tako je tudi nam prepovedano, imeti zvezo z ljudmi, ki so hudobiji vdani, da bi tudi mi sami od njih slabega zgleda zapeljani, hudobni ne postali; tudi nam je zapovedano, se varovati vsega malikovanja. Kristijan je malikovavec, če služi sebi, svoji častiželjnosti, napuhu ⁴⁾, ali lakomnosti ⁵⁾, ali

¹⁾ 4. Mojz. 14, 30. i. d. — ²⁾ 4. Mojz. 11, 4. i. d. — ³⁾ Kol. 3, 2. —

⁴⁾ 1. Jan. 2, 19. — ⁵⁾ Efež. 5, 5.

mesenemu poželenju, mesenim željam ¹⁾. Vsi ti nimajo vere v Boga, nar višega Gospoda, nimajo ljubezni do njega, ampak vseh teh Bog je ali čast, ali bogastvo, ali mesena veselja in sladnosti; tem zadostiti je njih hrepenenje, so vse njih želje. Vse to pa, kar človek bolj kakor Boga ljubi, ali zoper Božjo voljo ljubi, je njegov malik. Bogu služiti, njega ljubiti, naj bo naše hrepenenje, naj bodo naše želje.

V. 8. „*Tudi ne nečistujmo, kakor so nekteri zmed njih nečistovali, in jih je padlo en dan tri in dvajset tisuč*“. Sv. Pavel ima tukaj pred očmi zgodbo, ktera se bere v četrtyh Mojzesovih bukvah (25, 1—9:). Ko so namreč Izraelci zapeljani od moabskih hčer malika Bal-Peor z razujzdanim življenjem čistili, so bili za tega voljo ojstro od Boga kaznovani, padlo ali naglo umerlo jih je 24.000. Sv. Pavel tukaj govori le od 23.000. Nekteri razlagavci menijo, da sv. apostelj le od teh govori, ki so naglo umerli, ne tudi od teh, ki so bili po duhovnih umorjeni. Drugi spet mislijo, da Mojzes naznanja nar viši številu njih, ki so padli, sv. Pavel pa nar nižejši. Nar bolj verjetno je, da je ta razloček iz tega prišel, ker prepisovavci greških rokopisov skrajšanih greških besedi niso prav razumevali; da so namreč greške besede: eikosi trs, namesti: eikosi tessares (štiri in dvajset) brali: eikosi treis (tri in dvajset).

Preljubi! ojstro kaznovanje Izraelcev ali Judov zavoljo razujzdanega življenja naj nam bo v svarivni zgled, se varovati nečistosti. Po sv. kerstu je telo kristijanovo postalo tempelj, prebivališče sv. Duha. „Ali ne veste, pravi sv. Pavel Korinčanom ²⁾, da so vaša telesa udje Kristusovi? Ali ne veste, de so vaši udje (vaše telo po greškem) tempelj svetega Duha, kteri je v vas, kterega imate od Boga“ ³⁾? „Telo tedaj, pravi sv. apostelj ⁴⁾, ni za nečistost, ampak za Gospoda, (da namreč Kristusu, kterega ud je, v čistosti služi), in Gospod za telo“ (ker Kristus je glava, in mi udje njegovega skrivnostnega telesa). Slehern torej, kdor se udov svojega telesa v nečistost poslužuje, oskruni in omažežva tempelj sv. Duha, prebivališče sv. Duha izda hudiču. Zatorej pravi sv. Pavel: „Vsak greh, ki ga človek stori, je zunaj telesa; kdor se pa nečistosti vda, se pregreši nad svojim lastnim telesom“, ker ga podverže sužnosti nečistosti. Od Boga imamo dušo in telo; Bogu tedaj dušo in telo darujmo; njemu z dušo in s telesom služimo.

¹⁾ Fil. 3, 19. — ²⁾ 1. Kor. 6, 15. — ³⁾ 1. Kor. 6, 19. — ⁴⁾ 1. Kor. 6, 13.

V. 9. „Tudi ne skušajmo Kristusa, kakor so ga njih nekteri skušali, in so od kač poginili“. Sv. apostelj ima tukaj pred očmi prigodbo, ktera se bere v četertih Mojzesovih bukvah (24, 4—6.). Izraelci so bili namreč nejevoljni zavoljo težavnega popotvanja v pušavi, in so mermrali zoper Jehova in Mojzesa, in so tako skušali Božjo vsegamogočnost in neskončno dobrotljivost, če jim more ali hoče pomagati. Za tega voljo jih je bilo veliko njih od strupenih kač pičenih in so umerli. Sv. Pavel pa tukaj pravi, da Izraelci so Kristusa skušali, ker je bil Bog Jehova, ki se je v stari zavezi prikazoval¹⁾ in za ljudi delal²⁾, ki se tudi Bog-angel imenuje³⁾, po uku sv. očetov (Ignacija, Justina, Ireneja, Ciprijana, Hilarija, Cirila Jeruzalemskega, Krizostoma, Ambrozija, Avgušтина, Atanazija, po tem Origena in Teodoreta) in tudi sv. cerkve, kakor njene molitve o godu spomina terpljenja Gospoda našega, Jezusa Kristusa, in veliki petek uče, ravno tisti Sin Božji, Božja Beseda⁴⁾, ki je, ko je prišlo spolnjenje časa, v Jezusu meso, človek postal. Če je Kristus Jehova stare zaveze, iz teh besedi sv. Pavla izhaja, da Kristus je pravi Bog. (Primeri kar je od tega govorjeno v praznik angelov varhov). — Korinčani so Kristusa skušali, ker so se z vdeleževanjem malikovavskih miz ali pojedin dušni nevarnosti izpostavili, in s tem tako rekoč Kristusovo moč skušali, ali jih bo s svojo močjo obvaroval, da ne bodo spet v ajdovstvo padli (v. 22.).

Preljubi! oistro je Bog, kakor sv. pismo uči, Izraelce kaznoval, ker so ga skušali. Varujmo se enacega dejanja. Mi kristijani bi Boga skušali, ko bi mislili, da Bog velikih gnad in dobrot, ktere nam je zavoljo Kristusovega zasluženja dal, ni dal iz ljubezni do nas; ali, ko bi mislili, da nam jih je le zavoljo tega podelil, da bi nas, ko bi grešili, toliko ojestrejšje kaznoval; ali ko bi dvomili, da nam pri skušnjavah v greh hoče dati potrebne gnade; ali ko bi prederzno v njegovo dobrotljivost zaupali, in se brez potrebe podali v dušno nevarnost, v okolišine, zadeve in priložnosti, ktere bi nas pri naši slabosti v greh zapeljevale. Prederzno, skušanje Božje dobrotljivosti bi bilo, misliti, da nam mora Bog sam v vseh okolišinah in zadevah, v ktere smo po svojem zadolženji prišli, pomagati, ali toliko gnade dati, kolikor je drugim podeli; ker on je Gospod gnad, in deli slehernemu, kakor hoče⁵⁾.

¹⁾ 2. Mojz. 3, 2. — ²⁾ 1. Mojz. 2, 7. pog. 3. — ³⁾ 2. Mojz. 3, 2. —

⁴⁾ Jan. 1, 1. — ⁵⁾ 1. Kor. 12, 11.

V. 10. „*Tudi ne godernjajte, kakor so njih nekteri godernjali, in so bili pokončani po (angelu) pokončevavcu*“. Nekteri razlagavci mislijo, da ima sv. apostelj pri teh besedah pred očmi mermranje Izraelcev o vernitvi oglednikov, ki so slabo naznanilo iz obljubljenе dežele prinesli; zavoljo tega mermranja so oni deseteri ogledniki nagloma umerli, Izraelcev pa nihče razun Jozveta in Kaleba ni prišel v obljubljenо deželo ¹⁾. Drugi pa menijo, da te besede zadevajo mermranje Izraelcev po kaznovanji Koreta, Datana in Abirona ²⁾ zoper Mojzesa in Arona. Ta misel spredek zasluži, ker je tukaj govorjenje od mermranja nekterih, ne vsega ljudstva. Pri Mojzesu je govorjenje od nadloge, ktera je 14,000 Izraelcev pobrala; sv. Pavel pa govori od angela pokončevavca, ker, kakor sv. pismo uči, se Bog večkrat angelov (dobrih) posluži, kadar hoče hudobne ljudi z nadlogami kaznovati ³⁾. Ko sv. Pavel Korinčanom to prigodbo pred oči postavi, jih hoče s tem opomniti, da naj se ne ustavljajo njemu, in sploh ne učenikom in sprednikom, ki so od Boga postavljeni. — S tem pa tudi opominja verne vseh časov, se ne ustavljati od Boga postavljenim sprednikom, ne duhovski, ne deželski gosposki, ampak vsaki viši gosposki pokoršino skazovati. „Kdor vas (in vaše naslednike), je Kristus apostelnom rekel, poslušaj, mene poslušaj, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje“ ⁴⁾. In sv. Pavel pravi: „Kdor se oblasti, (viši gosposki) ustavlja, se Božji volji ustavlja; zakaj Božja služabnica je, maševavka k strahovanju tistega, kteri hudo dela“ ⁵⁾.

V. 11. „*Vse to se jim je pa v zgled zgodilo*“, hoče reči: z vsemi temi kaznimi je Bog Izraelce tepel, da imamo svarivni zgled nad njimi. — „*Zapisano je namreč nam v posvarjenje*“, to je, vse te kazni so zapisane v naše podučenje in posvarjenje. — „*Ki v poslednjih časih živimo*“, to je, nam, ki živimo v keršanskem času, kteri je konec vseh časov, ker je keršanski čas zadnji čas razvitega Božjega kraljestva na zemlji. To naj nas spodbada, tolikanj svetejši živeti, in se pripravljati k srečni smerti in sodbi. — (Zastran besedi: poslednji časi, primeri razlago lista od Hebrejcev, ki se božični praznik pri tretji maši bere).

V. 12. „*Kdor tedaj meni, da stoji, naj gleda, da ne pade*“. Te besede so svarivni sklep iz vsega, kar je dozda povedal; in sv. apostelj hoče reči: Izraelci, ker so bili izvoljeno ljudstvo Božje, so mislili, da bodo svoj cilj in konec dosegli, da bodo prišli v

¹⁾ 4. Mojz. pog. 14. — ²⁾ 4. Mojz. 16, 41. — ³⁾ 2. Mak. 15, 22. —

⁴⁾ Luk. 10, 16. — ⁵⁾ Rimlj. 13, 2. 4.

obljubljeno deželo, in vendar se to ni zgodilo; tudi mi ne smemo misliti, da zavoljo tega, ker smo kristijani, moramo doseči večno zveličanje. — Da bi verne spodbudil, stanovitno v dobrem ostati, pravi sv. apostelj:

V. 13. „*Skušnjava naj nad vas ne pride druga, ko človeška*“; to je, skušnjava v hudo, v greh, naj nad vas ne pride, kakor takošna, ktera je vašim človeškim močem primerjena, ktero zamorete premagati. V greškem je: Skušnjava nad vas ni prišla, kakor človeška, to je, vaše skušnjave so take, da jih zamorete premagati. — „*Bog pa je zvest*“, namreč v svojih obljubah, on bo pričeto delo nad vami dokončal. — „*Ki vas ne bo pustil skušati bolj, kakor premorete, temuč bo storil tudi s skušnjava izid, da jo zmagate*“, to je, bo gnado dal, da bote skušnjava zmagali, in korist imeš od nje. —

Kristijani! kako tolaživno je to za nas, da nas Bog ne pusti bolj skušati, kakor premoremo, in da nam vselej da potrebno gnado, da zamoremo skušnjava premagati. Ako vse storimo, kar je naša dolžnost, in kar je v naši moči, zamoremo polni zaupanja od Boga potrebne pomoči pričakovati; zakaj on je zvest v svojih obljubah. Sej smo njegovi otroci. Bog sam govori po preroku Izaiju (49, 15. 16.): „Žena zamore pozabiti svoje dete, Bog svojih otrok ne pozabi“. „On jih varuje“, pravi sv. psalmopevec, „bolj ko človek punčico v očesu, ali koklja svoja pišeta“ (ps. 16, 8.). „Ako je Bog za nas“, pravi sv. Pavel¹⁾, „kdo je zoper nas“? to je, ako Bog dela za naše zveličanje, se nam ni nobenega sovražnika bati.

Deseto nedeljo po binkoštih.

Berilo iz 1. lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 12, 2—11.

V. 2. „*Bratje! ko ste bili neverniki, veste, da ste k mutastim malikom hodili*“. S temi besedami sv. Pavel opominja Korinčane njih žalostnega stanu, ko so bili še ajdje. Takrat, pravi, ste hodili k malikom, ki niso bili zmožni govoriti, in niso duha imeli, in tedaj niso mogli ne podučiti, ne tudi pravega duha vdihniti, in sicer ste hodili k njim sami brez duha, slepotno, ne da bi se bili

¹⁾ Rimlj. 8, 31.

s svojo pametjo posvetovali, s katero bi bili mogli Boga in njegove Božje lastnosti iz vstvarjenja, ohranovanja in vladanja sveta spoznati ¹⁾. — „*Kakor ste bili peljani*“, namreč od svoje nes pam eti, ker ste v oslepljenji svojega uma, katero je iz brezbožnega življenja izhajalo, namesti Boga stvari kot božja bitja častili ²⁾; peljani ste bili pa tudi od hudiča, ki vas je k njim iti nagiboval ³⁾. Vse drugači je v keršanstvu; tukaj se nič ne zgodi slepotno, tukaj vlada in vodi pravi Duh Božji ⁴⁾. V naslednjem pove sv. apostelj z namnja, iz katerih se pravi duh spozna.

V. 3. „*Zato*“, ker namreč nočem, da bi vam bilo neznano zastran duhovnih darov (v. 1.) — „*Vam na znanje dam, da nihče, ki v Duhu Božjem govori*“, to je, ki od sv. Duha navdihnjen govori, ali mnogotere jezike ali prihodnje reči prerokuje (od katerih v 10. versti govori). — „*Jezusa ne kolne; in nihče ne more reči: Gospod Jezus, drugači, ko v svetem Duhu*“. — Pravi Duh je Duh (Boga) Očeta in Sina, ki je v Jezusu Nazareškem človek postal. Kdor tedaj v veri ne spozna Jezusa, ampak ga kolne, kar so Judje po pričevanju sv. spričevavca Justina večkrat storili, ker jim Kristus ni bil moč Božja ⁵⁾, ampak pohujšanje ⁶⁾, to je v spodtiko, ker so pričakovali Mesija v svetni mogočnosti in časti, v tem ni Duh Božji, ampak hudičev. Kdor pa veruje in Jezusa s srcem in z ustmi spozna za Gospoda in Odrešenika in ga časti, je to znamnje, da ima pravega Duha, Božjega, ker k taki veri in temu spoznanju človek le po sv. Duhu pride ⁷⁾. Kolne, v greškem je: anathema, to je: prekletstvo. To prekletstvo se je pri Izraelcih izrekovalo nad narodi, mesti, živalmi, nad posameznimi ljudmi, in s tem so bile take stvari brez preklica odločene v popolno pokončanje ⁸⁾.

Kristijani! Jezus je Gospod. Ako Jezusa imenujemo Gospoda, s tem spoznamo, da je Sin Božji, Odrešenik in Zveličar sveta, da je Srednik med Bogom in ljudmi. „Nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem, v katerem bi mi mogli zveličani biti“ ⁹⁾. „Druzega dna nihče ne more vložiti razun tega, ki je vloženo, katero je Kristus Jezus“ ¹⁰⁾. Njega se tedaj zvesto deržimo v stanovitni veri, v terdnem upanju in v goreči ljubezni. Ako to storimo, pokažemo v dejanji, da imamo Duha Božjega; zakaj nihče ne more reči: Gospod Jezus, drugači, ko v svetem Duhu. Preljubi! ali pač vsi

¹⁾ Rimlj. 1, 19. 20. — ²⁾ Rimlj. 1, 21. i. d. — ³⁾ 1. Kor. 10, 20.; Efež. 2, 2. — ⁴⁾ Rimlj. 8, 14. — ⁵⁾ 1. Kor. 1, 18. — ⁶⁾ 1. Kor. 1, 23. — ⁷⁾ Mat. 16, 17. — ⁸⁾ 3. Mojz. 27, 28. — ⁹⁾ Dej. apost. 4, 12. — ¹⁰⁾ 1. Kor. 3, 11.

spoznajo Jezusa za Gospoda? ali ga pač vsi ljudje časte? O, koliko jih je, ki ga kolnejo! Vsi ti, ki keršanstvu nasprotujejo, vero v Jezusa Kristusa, v njegovo odrešenje in sv. skrivnosti ustmeno ali pismeno napadajo, zasmehujejo, podkopujejo, vsi ti Kristusa kolnejo. „Noben duh, pravi sv. Janez ¹⁾, kateri Jezusa razdeva (to je, taji njegovo človeško natoro, njegov prihod na svet in njegovo odrešivno delo) ni iz Boga“. Pa tudi ti Kristusa kolnejo, ki njegovo cerkev, njene nauke in naprave zasmehujejo, ki cerkev njegovo in njenega poglavarja preganjajo. Tacih ljudi in bukev se mora kristijan ogibati, kakor kužne bolezni, da ne bo škode v veri ali v keršanskem življenji terpel, in hodil po nesrečni poti, po kateri sovražniki keršanstva hodijo.

V. 4. „*Darovi so mnogoteri, Duh pa je eden*“; hoče reči: akoravno je v keršanstvu le en pravi Duh, se ta vendar pri raznih ljudeh v raznih darovih razodeva, ktere sv. Duh deli. (Zastran duhovnih darov primeri, kar je bilo rečeno drugo nedeljo po razglasenji Gospodovem.)

V. 5. „*In službe so mnogotere, Gospod pa je eden*“. V besedi: službe razumeva sv. apostelj vse cerkvene službe po raznih stopinjah, namreč službo apostoljstva, službo škofovsko, mašniško službo, službo dijakonov. Vse te službe se prilastujejo enemu Gospodu, Bogu - človeku Kristusu, glavi cerkve; izvirajo iz njegove kraljeve službe, in se spet nanj povračujejo. Kristus in cerkev sta eno; tedaj vse službe, ktere služijo v rast, v razširjanje cerkve, služijo tudi Kristusu; zatoorej so tudi služabniki cerkve imenovani služabniki Kristusovi ²⁾.

V. 6. „*In dela so mnogotera*“, to je, mnogoteri so čudeži, na primer: ozdravljanje bolnikov, izganjanje hudičev. — „*Bog pa je eden, kateri dela vse v vseh*“. Sv. apostelj prilastuje tukaj dar čudeže delati Bogu Očetu, ker se v njih Božja vsega mogočnost razodeva; vsegamogočnost, tedaj tudi dela vsegamogočnosti se pa v sv. pismu Bogu Očetu prilastujejo, ki je izvirni vzrok vseh reči. Sv. apostelj hoče tedaj reči: Različni duhovni darovi so od enega Duha, kakor so različne cerkvene službe od enega Kristusa, in različne čudodelne moči od enega Boga Očeta. V vseh Božjih delih, ktera so na ven obrnjena, tedaj tudi v delavnosti Božji v cerkvi se razodevajo tri Božje osebe.

V. 7. „*Slehnemu pa je dano razodenje Duha v prid*“. Sv. apostelj hoče reči: Slehnemu pa, komur sv. Duh poseben

¹⁾ 1. Jan. 4, 3. — ²⁾ 1. Kor. 4, 1.

dar podeli, ga ne prejme le samo sam zase, ampak v prid vse svete cerkve. S temi besedami naznanja namen ali cilj in konec vseh duhovnih darov; ta je namreč prid vse cerkve ¹⁾. — Besede: slehernemu je dano razodenje Duha, sv. apostelj v naslednjih verstah (8—10.) razlagaje, našteva devetere duhovne darove, ktere on sam v tri verste (v. 8., v. 9. in v. 10.) razdeluje.

V. 8. „*Enemu je po duhu dano govorjenje modrosti*“. Modrost je aposteljnu tukaj spoznanje keršanstva, skrivnost svete vere ²⁾; govorjenje modrosti pa je dar, skrivnosti sv. vere drugim razodevati. — „*Enemu pa govorjenje učenosti po ravno tistem Duhu*“. Učenost je globokejše znanje resnic keršanske vere; govorjenje učenosti je dar, po unem globokejšem spoznanji učiti.

V. 9. „*Enemu vera v ravno tistem Duhu*“. Vera tukaj ni opravičujoča vera, ktero mora vsak imeti, ako hoče zveličan biti, ker je, kakor sv. tridentinski zbor uči, korenina in podlaga opravičenja; ampak je vera, kakoršna se le nekterim podeli, namreč vera čudežev, od ktere Kristus pravi, da gore prestavlja ³⁾. (Primeri, kar je od te vere rečeno tretjo predpostno nedeljo v. 2.) — „*Enemu dar ozdravljanja v ravno tistem Duhu*“, to je, dar bolnike ozdravljati.

V. 10. „*Enemu delanje čudežev*“, to je, dar veči čudeže delati, mertve obujati, hudobne duhove izganjati, hudobne ljudi kaznovati i. t. d. — „*Enemu prerokovanje*“, to je, dar s čeznatorno navdihnjeno besedo, Božje skrivnosti učiti, ali prihodnje reči napovedovati. — „*Enemu razločevanje duhov*“, to je, dar razsoditi, če kdo res po razsvetljenji sv. Duha govori, ali pa iz lastne ljubezni in samopridnosti, ali še celo po slepilu hudobnega duha ⁴⁾. Za ta dar mora posebno spovednik Boga prositi, kolikor mu gaje v vladanje duš potreba. — „*Enemu mnogoteri jeziki*“, to je, dar mnogotere jezike govoriti, ko so bili govorivcu poprej popolnoma neznani. (Primeri, kar je od tega rečeno binkoštno nedeljo). — „*Enemu razlaganje govorov*“, to je, dar razlagati, kar so drugi od sv. Duha razsvetljeni govorili.

V. 11. „*Vse to pa*“, in še drugo. — „*Dela en in ravno tisti Duh, kateri deli slehernemu, kakor hoče*“, to je, kakor se v občni prid v vstanovitev in razširjanje Božjega kraljestva potrebuje. — Take duhovne darove je sv. Duh perve čase sv. cerkve pogosto

¹⁾ 1. Pet. 4, 10.; Efež. 4, 12—16. — ²⁾ Efež. 1, 17.; 3, 19. — ³⁾ Mat. 21, 21. — ⁴⁾ 1. Jan. 4, 1.

delil med verne, ter je z njih čudovitostjo spričeval, da je keršanstvo res od Boga. Poznejše, ko je bila cerkev že bolj razširjena, se je to bolj po redko godilo, dasiravno je Bog od časa do časa sebe in svoje verne z njimi poveličeval.

Preljubi! mnogotere darove je sv. Duh, kakor sv. Pavel uči, Korinčanom podelil, in sicer v prid vse cerkve. Kakor se pa rado in pogosto na svetu zgodi, da se človek dá napuhu posesti in premagati, tako se je to tudi pri nekterih vernih Korinske občine zgodilo. Nekteri zmed njih so namreč po taci darovih hlepeli; obdarovani so z njimi prevzetovali in jih slabo obračali; drugi pa, ki teh darov niso imeli, so obdarovane zavidovali; vsi tedaj so zanemarjali ljubezen, katero vendar mora kristijan nad vse drugo ceniti ¹⁾). Ker napuh in nečimurnost napravljata na svetu nar več zmešnjav in nerednosti in pregreh, sv. Pavel podučuje Korinčane, kateri je namen ali cilj in konec teh darov, ko pravi, da slehern, komur sv. Duh kak poseben dar podeli, ga ne prejme sam zase, ampak v prid vse cerkve; da te darove deli en in ravno tisti sv. Duh, in sicer po svoji volji brez človeškega zasluženja ²⁾). S tem pa sv. apostelj verne vseh časov, tedaj tudi nas opominja, med seboj v miru živeti, in se darov, katere Bog nekterim podeli, v prid vseh družih, vse cerkve, vsega skrivnostnega Kristusovega telesa poslužiti; tedaj natanko spolnovati vse dolžnosti v tem poklicu, kateri je slehernemu od Boga odločen, ker mi vsi smo udje enega telesa, katerega glava je Kristus in katero (telo) en Duh poživlja. Če bomo tako ravnali, bomo poviševali čast Božjo, podpirali duhovni prid bližnjega in vterjevali svoje posvečenje, bomo vsi cerkvi Kristusovi v prid. (Primeri, kar je rečeno 1. nedeljo po razglašenji Gospodovem v. 5.)

Enajsto nedeljo po binkoštih.

Berilo iz 1. lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 15, 1—10.

V. 1. „*Bratje! opomnim vas*“, ker sem vas namreč z besedo že podučil. — „*Evangelija*“, to je (kakor 3. in 4. verste učite), nauka od smerti in vstajenja Kristusovega, katere dve resnici ste

¹⁾ 1. Kor. 13, 1—8. 13. — ²⁾ Rimlj. 12, 6.

poglavitne vsega evangelija. — „*Kterega sem vam oznanoval, kterega ste tudi sprejeli*“, namreč po veri. „*V katerem ste tudi stanovitni*“, ko se namreč niste dali zapeljati, ampak imate evangeli kot podlago vsega svojega notranjega in vnanjega življenja.

V. 2. „*V katerem bote tudi zveličani, ako se ga takó deržite, kakor sem vam oznanoval*“, da namreč nič v njem ne spremenite, ali en ali drugi nauk (n. pr. nauk od vstajenja mesa) tajite. — „*Če niste zastonj verovali*“; ko bi se to zgodilo, bi bila vaša vera zastonj, brez sadu. Iz tega se tedaj razvidi, da kdor ne veruje vseh naukov sv. evangelija, če tudi le en nauk zaverže ali ne veruje tako, kakor sv. cerkev uči, ta zastonj veruje, ne more zveličan biti.

V. 3. „*Zakaj sporočil sem vam seobno*“. S temi besedami začne sv. apostelj razlagati, kar je poprej rekel: kterega sem vam oznanoval. Seobno, to je poglavitne dele keršanskega nauka, med kterimi sv. apostelj v naslednjih besedah seobno opomni smerti, pokopa in vstajenja Kristusovega. — „*Kar sem tudi prejel*“, namreč po razodenji Jezusa Kristusa ¹⁾, to je, po naravnem podučnji od Jezusa Kristusa ²⁾. Sv. apostelj je tedaj, kar je po razodenji od Kristusa prejel, Korinčanom z besedo ustmeno zročil. Tako se je keršanstvo od začetka ustmeno, z besedo razširjevalo, od časa aposteljnove do dandanes. — „*Da je Kristus za naše grehe umerl*“. Akoravno je sv. aposteljni tukaj posebno na tem ležeče, dokazati resnico vstajenja Kristusovega, vendar tudi opomni smerti in pokopa njegovega, ker vstajenje Kristusovo se povračuje na njegovo smert, pokop pa je poterjenje smerti njegove. Sv. apostelj pravi: Kristus je umerl za naše grehe. Mi vsi (ves človeški rod) smo po grehu (ali samo po izvirnem ali pa tudi z dejanskimi grehi) prišli v sužnost greha, hudiča, pogubljenja in smerti. Mi sami si nismo mogli pomagati, ker nihče ni mogel za neskončno zadolženje pridobiti neskončnega zasluženja. Bog sam se nas je v svoji neskončni ljubezni usmilil, ko je, dasi ga nismo prosili, svojega edinorojenega Sina na svet poslal ³⁾, in ta je, ker je človek postal, zadolženje in kazen vseh grehov nase vzel ⁴⁾, in je namesti nas, dolžnih grešnikov ⁵⁾, kazen preterpel, ko je za odkupšino dal svoje življenje, ko se je za nas dal v spravno daritev na križu ⁶⁾, po kateri odkupšini ali spravnim daritvi smo bili iz une sužnosti greha, hudiča, pogubljenja in smerti

¹⁾ Gal. 1, 12. — ²⁾ 1. Kor. 11, 23. — ³⁾ 1. Jan. 4, 10. — ⁴⁾ 1. Pet. 2, 24. — ⁵⁾ Gal. 1, 4.; 3, 13. — ⁶⁾ Rimlj. 3, 25.; 1. Pet. 1, 19.

rešeni in z Bogom spravljeni ¹⁾. — „*Po pismih*“, to je, kakor je bilo prerokovano od preroka Izaija (53, 5.), ki pravi: „On (Mesija) je bil ranjen zavoľjo naših grehov, in potert zavoľjo naših hudobij“.

V. 4. „*In da je bil pokopan, in da je tretji dan vstal po pismih*“, to je, kakor je bilo prerokovano od Davida, ki (ps. 15, 10.) v svoji osebi od Mesija, ki mu je bil predpodoba, govori: „Ne boš pustil moje duše (to je: mene, kakor zveza z besedami: svojemu svetemu uči) v peklu (v grobu), in tudi ne boš pri-pustil svojemu svetemu viditi trohnobe“; potem od Izaija (11, 10.), „da bo njegov grob častitljiv“, in vpodobljen v življenji preroka Jona (2, 1—11.), ki je bil po besedah sv. Jeronima prerokovavna predpodoba Jezusa Kristusa, ko je bil tri dni v ribjem trebuhu, in potem po Božjem povelji spet živ od ribe na suho veržen.

Preljubi! Kristus je po besedah sv. Pavla za naše grehe umerl; on je za vse umerl ²⁾, da bi vsi imeli dušno življenje, življenje gnade in enkrat življenje zveličanja. Ljubezen, ktera je Kristusa nagnila, življenje dati za vse, nas uči, kaj moramo storiti za čast Božjo in za zveličanje ljudi, svojih bratov. Ljubezen do Kristusa nas priganja, da, ako je on za vse umerl, moramo mi vsi sebi odmreti, in le njemu živeti. „Za vse, piše sv. Pavel, je Kristus umerl; torej tudi ti, kateri žive, ne žive več sebi, ampak njemu, kateri je zanje umerl in (od mertvih) vstal“ ³⁾. Pri sv. kerstu smo, kakor sv. Pavel uči ⁴⁾, s Kristusom umerli staremu človeku, in smo prerojeni vstali k novemu življenju. Kakor Kristus, ko je od mertvih vstal, po besedah sv. Pavla več ne umerje, ampak zdaj za vselej le za Boga, za čast Božjo živi, tako moramo tudi mi grehu za vselej odmreti, in le za Boga, za Kristusa, za Božjo in Kristusovo čast živeti. Če bomo tako storili, se bomo hvaležni skazali za neskončno ljubezen, ktero je Kristus do nas imel.

V. 5. „*In da se je Kefu prikazal*“, to je, aposteljnu Petru ⁵⁾. Od te prikazni govori tudi sv. Lukež (24, 34.). Ker je sv. Pavlu Kristusovo vstajenje od mertvih podlaga vse keršanske vere ⁶⁾, začne to resnico zdaj s tem dokazovati, da pripoveduje, komu se je Kristus po svojem vstajenji prikazal. Od prikazen, ktere so po-božne žene imele ⁷⁾, sv. Pavel molči, in sv. Petra imenuje kot

¹⁾ 2. Kor. 5, 18, 19. — ²⁾ 2. Kor. 5, 15. — ³⁾ 2. Kor. 5, 15. — ⁴⁾ Rimlj. 6, 6. — ⁵⁾ 1. Kor. 9, 5. — ⁶⁾ 1. Kor. 15, 14. — ⁷⁾ Jan. 20, 1.

pervo pričo vstajenja Kristusovega, ker je bil poglavar aposteljnov. — „*In potem enajsterim*“, ker Judeža več ni bilo med aposteljni.

V. 6. „*Potlej se je prikazal več ko pet sto bratom vsem kmali, zmed katerih je še zdaj veliko živih, eni pa so zaspali*“, to je, umerli. Več razlagavcev meni, da ta prikazen ni tista, od ktere sv. Matevž (28, 16.) govori, ker je tam govorjenje le od enajsterih učencev; evangelisti tedaj te prikazni ne opomnijo; drugi razlagavci pa mislijo, da je ta prikazen ravno tista, in da so med tem 500 brati bili tudi enajsteri.

V. 7. „*Potlej se je prikazal Jakopu*“, namreč mlajšemu ¹⁾, ki je bil tudi imenovan brat Gospodov ²⁾, in je bil prvi jeruzalemski škof. — „*Potlej vsem aposteljnomo*“, to je, enajsterim z vsemi drugimi učenci (Krizostom). Od teh dveh prikazen sv. evangeliji nič ne povejo.

V. 8. „*Poslednjič za vsemi* (namreč aposteljni) *pa se je prikazal tudi meni kakor negodniku*“. Sv. Pavel se imenuje negodnika, ker je, kakor v 9. verstii sam pravi, cerkev Božjo preganjal, tedaj ravno tako malo pravice ima, se imenovati aposteljna, kakor negodni sad ni vreden, da bi se človek imenoval. Od te prikazni govori sv. Lukež ³⁾.

V. 9. „*Zakaj jest sem nar manjši aposteljnov, in nisem vreden apostelj imenovan biti*“. S temi besedami razlaguje, zakaj se negodnika imenuje. S tem pa, da se imenuje nar manjšega aposteljnov, pokaže svojo veliko ponižnost, ktero še večii razodeva, ko se v listu do Efežanov (3, 8.) nar manjšega med vsemi svetimi (vernimi) imenuje. — „*Ker sem preganjal cerkev Božjo*“, to je, verne, ki so cerkev Božja. — Toda, akoravno spozna svojo nevrednost, vendar ne more zamolčati tega, kar je milost (gnada) Božja v njem storila; zatorej pravi:

V. 10. „*Po milosti Božji pa sem to, kar sem, in njegova milost v meni ni bila prazna*“. „Ne sama milost (gnada) Božja, pravi sv. Avguštiii, ne jest sam, ampak milost Božja z menoj“.

Kristijani! občudujmo veliko ponižnost sv. Pavla! Po milosti Božji sem to, kar sem, pravi sv. apostelj. Ko to pravi, očitno spozna svojo slabost in nezmožnost, ker vse, kar je za Kristusa in cerkev njegovo storil in terpel, milosti (gnadi) Božji prilastuje. Učimo se iz tega biti ponižni, in če kaj dobrega pred drugimi imamo, ali smo kaj dobrega storili, ne prilastujmo tega sebi, svoji

¹⁾ Mat. 10, 3. — ²⁾ Mat. 13, 55. — ³⁾ Dej. apost. 9, 3. i. d.

moči, ampak milosti Božji. Imejmo pred očmi, kar sv. Pavel pravi: „Kaj imaš, kar bi ne bil prejel (namreč od Boga)? Ako si pa prejel, kaj se hvališ, kakor da bi ne bil prejel“ ¹⁾? Sv. Pavel pravi: njegova (Božja) milost v meni ni bila prazna, ni bila brez sadu. S temi besedami tudi nas, ki smo po milosti Božji kristijani postali, opominja, da delajmo z milostjo ali gnado, ki nam je podeljena, da tiste ne bomo zastonj, brez sadu, prejeli, kar bi se zgodilo, ko bi ne delali dobrih del. Premislimo: ali smo dozdej delali z milostjo Božjo, ali smo obrodili vreden sad pokore, ali ni bila milost Božja prazna v nas, nedelavna, brez sadu? Mislimo, da bo Kristus Sodnik enkrat prišel, in od nas tirjal sad pokore, sad dobrih del, in gorje temu, pri katerem ne bo najdel sadu dobrih del. Prizadevajmo si zatoorej po zgledu sv. Pavla z milostjo Božjo zvesto delati, potem bomo zamogli upati večno zveličanje, ktero je Bog pripravil tem, ki bodo v dobrih delih pokazali svojo ljubezen do Boga ²⁾).

Dvanajsto nedeljo po binkoštih.

Berilo iz 2. lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 3, 4—9.

V. 4. „*Bratje! takošno zaupanje imamo po Kristusu v Boga*“. Sv. apostelj v zvezi s prejšnjimi verstami (2. in 3.) hoče reči: Če v Boga zaupam, da ste že vi sami moje priporočavno pismo, ker je namreč vaša keršanska vera in vaše keršansko življenje delo, ktero je Kristus po meni opravil, mi je to zaupanje prišlo od Kristusa, ki je srednik vseh milost (gnad), tedaj tudi tega zaupanja, ne pa iz moje lastne moči. Enako govori sv. apostelj v prvem listu (9, 1. 2.) vprašaje: „Ali niste vi moje delo v Gospodu, zakaj pečat mojega apostoljstva ste vi v Gospodu“, s kterimi besedami hoče reči: ali vas nisem jest k keršanski veri spreobernal? vaše spreobernjenje je očitno spričevanje in potenje moje apostolske službe.

V. 5. „*Ne kakor da bi premogli iz sebe kaj misliti, kakor iz sebe, ampak naša zmožnost je iz Boga*“. Sv. apostelj hoče reči: Iz samega sebe ne morem nič misliti ali določiti, kar bi služilo

¹⁾ 1. Kor. 4, 7. — ²⁾ 2. Tim. 4, 8.

k spreobrnjenju in zveličanju ljudi, ampak vsa naša (čeznatorna) zmožnost se opira na Božjo pomoč. — Da se morajo te besede sv. aposteljna takó razumevati, tirja zveza te verste s prejšnjimi verstami (2. in 3.), v katerih govori od spreobrnjenja Korinčanov, katero se je po njegovi službi zgodilo. Tedaj popolnoma napéno hočejo krivoverci iz teh besedi sv. Pavla sklepati, da natorni, iz gnade sv. kersta ne preromeni človek, je popolnoma nezmožen, kaj dobrega misliti, še manj pa storiti. Le v tem, kar vero, spreobrnjenje, čeznatorno zasluženje in večno zveličanje zadeva, je človek nezmožen iz sebe kaj misliti ali storiti. To tudi nas kristijane opominja, da si smo vselej svesti te nezmožnosti. Če verujemo v Kristusa, če dobra dela delamo, in si zaklade za večnost nabiramo, ponižno spoznajmo, da tega nimamo po svoji moči, ampak da je to delo milosti (gnade) Božje. Prosimo Boga, da nas bo s svojo pomočjo vedno podpiral, nas razsvetljeval, nam dal dobre misli, in nas v dobrih mislih in delih vterdil. Zatorej moli sv. cerkev: „Dodeli nam milostivo, prosimo, Gospod, duha vselej misliti, kar je prav, in storiti, da, ki brez tebe ne moremo biti, nam je mogoče po tvoji volji živeti“.

V. 6. „*Kteri nas je tudi storil pripravne služabnike nove zaveze*“, katero je namreč Bog po Kristusu z vsem človeštvom sklenil ¹⁾). Sv. apostelj pravi: nove zaveze, zavezi nasproti, ktera je bila po Mojzesu z Judi sklenjena, ktera, ko je Kristus prišel, se je postarala, je bila za odpravljeno spoznana ²⁾). — „*Ne po čerki, ampak po duhu*“. Sv. apostelj hoče reči: Kteri (Kristus) nas je storil služabnike zaveze, ktera ni po čerki, kakor je bila stara zaveza, ampak take zaveze, ktera je po duhu. V greškem je: zaveze, — ne čerke, ampak duha (namreč služabnike). Pomen ostane enak; ker zaveza po čerki ali čerka, je stara zaveza, in zaveza po duhu ali duh je nova zaveza. Stara zaveza se imenuje zaveza po čerki ali čerka, ker je bila njena podlaga pisana postava, tedaj mertva čerka; nova zaveza pa je zaveza po duhu ali duh, ker je njena podlaga živi sv. Duh, kteri ljudi prestvarja, prerouje, jih dela otroke Božje in oživlja ³⁾). — „*Zakaj čerka umori, duh pa oživlja*“. S temi besedami pove sv. apostelj vzrok, zakaj je Bog njega storil pripravnega službika nove zaveze. Postava namreč s svojimi zapovedmi je budila poželenje, in je tako, akoravno sama na sebi dobra, dajala priložnost

¹⁾ Luk. 22, 20. 1. Kor. 11, 25. Gal. 4, 24. — ²⁾ Hebr. 8, 13. — ³⁾ Rimlj. 2, 29.; 7, 6. Hebr. 10, 29.

k grehu ¹⁾, nobenega pa ni dala pripomočka, da bi se človek zamogel greha popolnoma varovati; in, ker je greh dušna smert ²⁾, je tedaj človeka duhovno umorila. Sv. Duh pa, ki se v novi zavezi podeluje, oživlja, ker v nas obroduje vero, upanje in ljubezen, po katerih pravo (čeznatorno) življenje duše zadobimo ³⁾. — Iz tega tedaj je razvidno, da je nova zaveza visokejši in častitljiviši memo stare. Iz te veči imenitnosti in častitljivosti nove zaveze sv. apostelj v naslednjih verstah (v. 7.—11.) sklepa, da je apostoljska služba nove zaveze veliko bolj častitljiva in imenitna memo službe stare zaveze, ko pravi:

V. 7. „*Ako je tedaj služba smerti, s čerkami v kamne vdolbena, v časti bila*“. Služba smerti je, kakor vsa zveza kaže, služba Mojzesa, ki je kot srednik med Bogom in izraelskim ljudstvom deset zapoved v dveh kamnitih plošah vrezane s sinajske gore prinesel. Sv. apostelj pravi: služba smerti, namesti: služba čerke, ker to imenuje, kar je čerka delala, namreč smert (v. 6.), da bi s tem nasprotje med službo stare in nove zaveze tolikanj bolj očitno storil. Ta služba smerti ali služba Mojzeso-va se imenuje v kamen vdolbena, ker so bile desetere zapovedi, ktere so bile nar imenitnejši del postave, kateri je Mojzes služil, v dve kamniti ploši vrezane ⁴⁾. — „*Takó, da Izraelovi otroci niso môgli pogledati v Mojzesov obraz, zavoljo svetlobe njegovega obličja, ktera mine*“. S temi besedami meri sv. apostelj na to, kar se bere v družih Mojzesovih bukvah (34, 29. i. t. d.). Ko je bil namreč Mojzes s sinajskega hriba prišel, je bilo njegovo obličje zavoljo združnosti z Bogom tako svetlo, da so se Izraelci bali, vanj pogledati.

V. 8. „*Kako ne bo veliko bolj služba duha v časti*“? Sv. Pavel apostoljsko službo nove zaveze imenuje službo duha, ker deli sv. Duha, ki na duši mertve k novemu življenju (gnade) obuja in jih oživlja. Sv. apostelj ima tukaj prihodnji čas: ne bo (ne pa sedanjega) z ozirom na staro zavezo, ali pa z ozirom na večno dopolnitev Kristusovega kraljestva v nebesih ⁵⁾. Sv. apostelj hoče tedaj z besedami 7. in 8. verste reči: Služba (apostoljska), ki mi jo je Bog dal, je čez vse imenitna in častitljiva; zakaj, če je bila služba Mojzesa, ki je le morivni čerki služil, s toliko častjo obdana, da se je njegovo obličje svetilo, sicer ne za vselej, ampak le za kratek čas, ker je tudi postava, kateri je služil, le nekaj

¹⁾ Rimlj. 7, 5—13. — ²⁾ Rimlj. 6, 21. — ³⁾ Rimlj. 8, 2. 10. — ⁴⁾ 2. Mojz. pog. 20. — ⁵⁾ Hebr. 12, 22.

časa imela obstati, — koliko bolj časti vredno in imenitno mora še le biti opravilo (ali služba) služabnikov nove zaveze.

V. 9. „Zakaj ako je služba pogubljenja v časti, je služba pravice v veliko obilnejši časti“. Te besede zapopadejo drugi sklep apostelnov, da je namreč apostoljska služba nove zaveze veliko častitljivši in imenitnejši memo službe stare zaveze. — Služba pogubljenja je to, kar je poprej (v. 7.) imenoval službo smerti, to je, Mojzesova služba, katero sv. apostelj imenuje službo pogubljenja, ker postava, ko daje priložnost k grehu (v. 6.), vsacega prekolne, kateri je popolnoma ne spolnuje ¹⁾; ona tedaj grešnika pogubljenju izda ²⁾. — Kar je pa poprej (v. 8.) imenoval službo duha (namreč apostoljsko službo nove zaveze), imenuje tukaj službo pravice ³⁾, ker v novi zavezi, v kateri se sv. Duh podeluje, je človek preroden, prestvarjen, bo v resnici opravičen pred Bogom, to je, grehov očišen in posvečen ⁴⁾.

Preljubi! mi smo kristijani, in kot kristijani smo udje nove zaveze, katero je Kristus vstanovil, in ktera, kakor sv. Pavel uči, ni po čerki ali čerka, ampak po duhu ali duh, ker se v njej sv. Duh podeluje, ki ljudi prerodi, prestvari, prenovi in oživlja. Kakor je Kristus edini srednik med razžaljenim Bogom in med grešnimi ljudmi ⁵⁾, tako je cerkev, katero je Kristus vstanovil, edina srednica med Kristusom in ljudmi. Zakaj cerkev je, ktera nas pelje k Kristusu, nas s svojimi milostnimi pripomočki z njim zedini, nas stori ude Kristusovega skrivnostnega telesa in otroke Božje, in ko smo s Kristusom sklenjeni, smo tudi z Bogom združeni. Če je tedaj cerkev naša srednica, ktera nas s Kristusom in z Bogom združi, je pač naša dolžnost, se zvesto deržati Kristusove sv. cerkve; tedaj poslušati njene nauke, in vse storiti, kar ona storiti velewa. Nikoli ne pozabimo, kar Kristus pravi: „Če kdo cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik“ ⁶⁾, to je, naj ti bo kakor tak, ki ni v družbi sv. cerkve. Cerkev pa ljudi pelje k Kristusu, jih z njim in z Bogom zedini po svojih služabnikih, škofih in mašnikih, ki so služabniki nove zaveze, katerih služba je po nauku sv. Pavla veliko častitljivši in imenitnejši memo službe stare zaveze, ktera je s svojo postavo človeku le pokazala, da je pod grehom vklenjen in vjet ⁷⁾, ni pa mogla po grehu mrtvega človeka oživiti, ga opravičiti in posvetiti ⁸⁾. V novi zavezi

¹⁾ 5. Mojz. 27, 26. — ²⁾ Gal. 3, 10. — ³⁾ 2. Kor. 11, 15. — ⁴⁾ Rimlj. 1, 17.; 3, 22. — ⁵⁾ 1. Tim. 2, 5. — ⁶⁾ Mat. 18, 17. — ⁷⁾ Rimlj. 1, 20.; 3, 9. — ⁸⁾ Gal. 3, 21.

pa, v kateri se sv. Duh podeluje, ki vse prestvari in prenovi, zadobi človek pravo življenje duše, ker je opravičen in posvečen. Iz tega pa tudi izhaja, da je služba služabnikov nove zaveze veliko častitljiviši in imenitnejši memo službe služabnikov stare zaveze. Narveči časti je vredna služba služabnikov nove zaveze. Mašniki Kristusove cerkve so namestniki Kristusovi, in ko taki namesti Kristusa opravljajo službo sprave ¹⁾, ki pokoro in Kristusa označujejo in v njegovem imenu ponavljajo daritev sv. križa, delé odpušenje grehov in sv. Duha, in tako vdeležujejo ljudi Kristusovega odrešenja. Zatorej je tudi dolžnost vernih, častiti in spoštovati mašnike Kristusove cerkve; kdor njih zaničuje, zaničuje Kristusa, ktereга so namestniki, kakor je Kristus sam apostelnom rekel ²⁾ : „Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje; kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, ki je mene poslal“, to je, Boga Očeta. Ojstro pa bo Bog enkrat te kaznoval, kateri Kristusa zaničujejo. „Jest ne išem svoje časti, pravi Kristus ³⁾; je, kateri je iše in sodi“; to je: Oče nebeški se bo za čast svojega Sina potegnil, in bo močno udaril té, ki ga zaničujejo.

Trinajsto nedeljo po binkošti.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Galačanov 3, 16 — 22.

V. 16. „*Bratje! Abrahamu in njegovemu zarodu so bile obljube storjene*“. Kakor v listu poprejšnje nedelje, tako tudi v današnjem listu spet sv. apostelj povdarja, da ne spolnovanje Mojzesove postave, ampak vera v Jezusa Kristusa človeka opraviči in zveliča. Resnica tega, kar Galačane zadeva, se že iz tega razvidi, ker so Galačani sv. Duha ne po delih postave, ampak po veri prejeli. V današnjem berilu lista do Galačanov pa to resnico skazuje z gledom Abrahama, s katerim je Bog zavezo storil, in mu dal obljubo, da bodo v njem, ali velikoveč v njegovem zarodu, to je, po enem iz njegovega zaroda, vsi narodi oblagodarjeni (osrečeni). Te zaveze poznejše dana postava ne more ovreči; zakaj, če, kakor sv. apostelj (v 15. verst) pravi, človekove poterjene zaveze nihče neveljavne ne misli ali ne prenaredi, toliko

¹⁾ 2. Kor. 5, 20. 18. — ²⁾ Luk. 10, 16. — ³⁾ Jan. 8, 50.

manj (kar je samo na sebi očitno) se to zgodi z zavezo, katero je Bog z ljudmi sklenil. Zdaj (v 16. versti) pa pravi: da je Bog z Abrahamom zavezo storil, ktere (zaveze) obljuba se ni le na Abrahamu povračala, ampak posebno na Kristusa. Iz tega izhaja (v. 17.), da te od Boga z Abrahamom storjene zaveze poznejše dana postava ni mogla ovreči. — Sv. apostelj pravi obljube (v množnem številu), ker je bila ena Abrahamu storjena obljuba, namreč da bodo v enem njegovih mlajšev, to je, v Kristusu, vsi narodi oblagodarjeni (osrečeni), večkrat ponovljena ¹⁾, v katerih krajih sv. pisma je obljubljen dežela predpodoba prihodnjega Mesijevega kraljestva; ali ²⁾ v katerih krajih Bog naravnost Abrahamu reče: da bodo v njem vsi narodi oblagodarjeni. — „Ne reče: „In zarodom“, kakor da bi jih več bilo, ampak kakor le enemu: „In zarodu tvojemu, kateri je Kristus“. S temi besedami da sv. apostelj pravorazlago, da besede sv. Duha: in zarodu tvojemu, pomenijo Kristusa, Sina Božjega, in tudi skrivnostnega Kristusa, to je, njegovo cerkev ³⁾, vse, ki Abrahamu v veri posnemajo ⁴⁾, vse, ki po kerstu vsajeni v Kristusa, so telo Kristusovo ⁵⁾.

V. 17. „To pa rečem: Od Boga poterjena zaveza po postavi, ktera je štiri sto in trideset let potlej dana, ni overžena“. Z besedami: od Boga poterjena zaveza, misli sv. apostelj zavezo, katero je Bog z Abrahamom sklenil, in pri kateri zavezi je Bog obljubo storil, da bodo v njem vsi narodi oblagodarjeni (v. 8. 16.). Ta zaveza je bila poterjena z Božjo prisego ⁶⁾. — Sv. apostelj pravi tukaj, da je od časa obljube, (ktera je bila Abrahamu dana) do postave preteklo 430 let, kar se ne strinja z zgodovino izraelskega ljudstva. Abrahamu je bila namreč ta obljuba storjena, ko je bil star 75 let ⁷⁾; 25 let poznejše mu je bil rojen Izak ⁸⁾; od tega časa do rojstva Jakopovega je preteklo 60 let ⁹⁾; Jakop pa je bil star 130 let, ko je šel v Egipt ¹⁰⁾. Tedaj od časa obljube do vhoda Izraelcev v Egipt je preteklo 215 let ($25 + 60 + 130 = 215$). Tej številki pa je nasproti, kar se v drugih Mojzesovih bukvah (12, 40.) bere, da so namreč Izraelci v Egiptu prebivali 430 let, ali kakor je v prvih Mojzesovih bukvah (15, 13.) in v dejanji aposteljniov (7, 6.) v splošni številki rečeno, 400 let.

¹⁾ 1. Mojz. 3, 15.; 17, 8. — ²⁾ 1. Mojz. 12, 3.; 22, 18. — ³⁾ Gal. 3, 29. Rimlj. 4, 16.; 1. Kor. 12, 12. — ⁴⁾ Rimlj. 4, 12. — ⁵⁾ 1. Kor. 12, 27. — ⁶⁾ 1. Mojz. 22, 16. — ⁷⁾ 1. Mojz. 12, 4. 7. — ⁸⁾ 1. Mojz. 17, 17. — ⁹⁾ 1. Mojz. 25, 26. — ¹⁰⁾ 1. Mojz. 47, 9.

Nasprotje to se da nar lože odstraniti, če se, kakor s sv. Avguštinom in sv. Tomažem Akvinskim nar boljši razlagavci terdijo, reče, da so v družih Mojzesovih bukvah (12, 40.) v hebrejskem besede: in v deželi Kanaan, ktere se v stari greški prestavi in tudi drugod berejo, izpušene. Če se te besede berejo, potem številka „430 let“ ne obsega samo časa prebivanja Izraelcev v Egiptu, ampak tudi čas bivanja treh očakov v Kanaanu (v Palestini). — „*Da bi obljuba nič ne veljala*“, kar bi pa bilo, ko bi blagodar narodov in dedšina ne prišla po obljubi, ampak zavoljo poznejše dane postave. Vzrok tega pove sv. apostelj v naslednji versti:

V. 18. „*Zakaj ako je iz postave dedina, tedaj ni iz obljube. Abrahamu pa jo je Bog po obljubi dal*“. Dedina, ktera je bila Abrahamu obljubljen, je v zgodovinskem pomenu ali po čerki dežela Kanaan; v predpodobnem pomenu pa je Mesijevo kraljestvo, keršansko zveličanje, to je, opravičenje in vse gnade in dobrote, ktere nam je Kristus zaslužil, in se jih kot verni v Mesijevem kraljestvu, v njegovi cerkvi vdeležujemo ¹⁾. Sv. apostelj hoče reči: Ako bi Mesijev blagor (opravičenje, posvečenje in oblaženje) zavoljo postave in zavoljo spolnovanja postave prišlo (ako bi si človek s svojim lastnim dejanjem zveličanje v Kristusu zamogel zaslužiti), — potem bi bila obljuba overžena. Bog pa je Abrahamu in njegovim mlajšim dedino po obljubi, tedaj iz gole milosti dal; torej dedina ne pride zavoljo postave ²⁾.

Preljubi! Bog je Abrahamu obljubo storil, da bodo v njegovem zarodu, ali po enem njegovih mlajšev, to je, po Kristusu vsi narodi oblagodarjeni (osrečeni). Občudujmo v tej Božji obljubi neskončno Božjo dobrotljivost do nas! Bog, ki ima sam v sebi neskončno zveličanje, ki nihče ne potrebuje, vendar človeka iše, kakor da bi njega potreboval, človeku obljubi blagodar, to obljubo, ktera vsem ljudem, tudi nam velja, s prisego poterd, se samega sebe s svojimi besedami zaveže, da bi pravica dela usmiljenja ne vničila. Abraham je Bogu verjel, in mu je bil pokoren, pripravljen, darovati svojega edinega Sina; zato je Bog obljubo storil, da bo iz njega prišel eden, — Kristus (Mesija), po katerem bodo vsi narodi, ki v njega verujejo, opravičeni in zveličani. Ker je bil Abraham pokoren, mu je bilo rečeno: Te bom blagoslovil! Ker je bil Izak, predpoda pokoršine in daritve Kristusove, pokoren, mu je bilo rečeno: In blagoslovljeni

¹⁾ Gal. 4, 30.; 5, 21.; 1. Kor. 6, 9. — ²⁾ Rimlj. 4, 13—16.

bodo v tvojem zarodu, to je, v Kristusu (ki je bil po človeški nator rojen iz Izaka) vsi narodi. Učimo se tedaj Bogu verovati, in ko verujemo, tudi njemu pokorni biti, se v vsem njemu ponižno podvreči, in vselej njegovo voljo, ko bi nas še tako težko stalo, zvesto in z veseljem spolniti. Taka vera in pokoršina dopadete Bogu, po taki veri in pokoršini prejme človek obljubljeni blagodar v Kristusu, Božjem in Abrahamovem Sinu. Zatorej, preljubi! terdno verujmo v Kristusa; toda tako, da bomo Kristusu tudi pokorni, da bomo v vsem Božjo voljo spolnili; naša vera naj bo po ljubezni delavna.

V. 19. „Čemu tedaj postava“? Iz tega, kar je bilo do zdaj rečeno, si sv. apostelj da ugovor: Ako blagodar (ali zveličanje Mesijevo) ne izvira iz postave, ampak iz obljube, čemu je bila tedaj postava dana? Na to kratko odgovori: „Zavoljo prestopov je postavljena“. V greškem se bere: zavoljo prestopov je bila pridjana; da bi kdo ne mislil, da po postavi je bila obljuba overžena, — postava je bila tisti zavezi in obljudi le pridjana. Nekteri razlagavci besede aposteljnov: zavoljo prestopov je bila postavljena ali pridjana (namreč postava), tako razumevajo: da je bila postava zato dana, da bi bili Izraelci s protenjem mnogih kazni velikih pregreh obvarovani. Toda tej razlagi nasprotujejo besede aposteljnov, kakor se berejo v greškem; ker bi apostelj, ako bi hotel to izreči, ne bil pisal: zavoljo, ampak zoper prestopo ali grehe. Besede sv. aposteljna tukaj pomenijo ravno to, kar sv. Pavel piše v listu do Rimljanov (5, 20): „Postava je pa vmes prišla, da se je greh obilno pokazal“, ali da je bil greh obilen; ali z drugimi besedami: postava je bila dana, da so prestopi ali grehi se množili. Sicer je samo na sebi očitno, da poslednji cilj in konec dane postave ni bil ta, da bi se grehi množili, ker bi bil potem Bog sam vzrok grehov; postava, kakor sv. apostelj sam uči¹⁾, je bila dana v življenje, da bi bila človeka k posvečenju in pravemu življenju pripeljala²⁾, da bi se grehi, ker jih je postava prepovedovala, zmanjšali in ustavili. Zgodilo pa se je, ne po postavi, ktera je sveta³⁾, ampak po poželjivosti spridene človeške natore, da so se, ko je bila postava dana, grehi množili. Postava je namreč v ljudeh, ki so grešili in so k hudemu nagnjeni, s svojimi zapovedmi in prepovedmi poželjivost budila; in ker človek rad to dela, kar se mu prepoveduje, si je huda poželjivost vzela priložnost, mnogo hu-

¹⁾ Rimlj. 7, 10. — ²⁾ Mat. 19, 16. 17. — ³⁾ Rimlj. 7, 12.

dega poželeti, in s tem grešiti; in tako se je zgodilo, da so se po postavi, ktera je priložnost k grehu dajala, grehi pomnožili ¹⁾. S tem, da so se grehi pomnožili, so se ljudje zavedeli svoje slabosti in nezmožnosti postave, jih opravičiti, in so tako k spoznanju prišli, da potrebujejo pomoči Odrešenika, Zveličarja (Kristusa). Potem tedaj je bil poslednji cilj in konec dane postave, ne pomnoževanje grehov, ampak to, kar je iz tega pomnoževanja izhajalo, namreč spoznanje človeške slabosti in potrebnosti pomoči Zveličarja Kristusa; tedaj postava je pripravljala na Kristusa ²⁾. Da je pa postava ta poslednji namen in konec mogla doseči, je Bog to, kar se je, kadar je bila postava dana, po poželjivosti spridene človeške nature zgodilo, namreč pomnoževanje greha pripustil. — „*Dokler bi ne prišel zarod, kateremu je bil (Bog) obljubil*“. Sv. apostelj hoče reči: Postava je bila dana, da bi ljudi pripravljala na zarod Abrahamov, v katerem bodo vsi narodi oblagodarjeni (osrečeni), to je, (kakor sv. apostelj sam pravi v. 16.) na Kristusa. Ta namen postave je bil ob Kristusovem času dosežen, ker takrat so Izraelci prišli k spoznanju svoje grešnosti in svoje slabosti in nezmožnosti si pomagati. Postava je bila tedaj za časna, obljuba pa ostane do konca sveta. — „*In je bila po angelih sredniku zročena*“. S temi besedami sv. apostelj spet naznanja razloček med postavo in obljubo. Postava namreč ni bila Izraelcem naravnost od Boga dana (kakor obljuba), ampak nenaravnost po angelih; kar tudi sv. Štefan pravi ³⁾; pa tudi ni bila naravnost od Izraelcev sprejeta, ampak po sredniku, kateri je bil Mojzes, kakor se sam imenuje ⁴⁾, in ga tudi sv. Pavel misli ⁵⁾.

V. 20. „*Srednik pa ni le enega, Bog pa je eden*“. S temi besedami sv. apostelj poudarja, da je bila postava nenaravnost, obljuba pa naravnost, dana; in hoče reči: Beseda srednik že naznanja, da morata nar manj dva biti, s kterima ima opraviti, in to je bilo pri postavi. Ko je bila namreč postava dana, je bilo potreba srednika med Bogom in ljudstvom, in ta srednik je bil Mojzes. Nasproti pa je bilo pri dajanju obljube; ta je bila naravnost od Boga dana zarodu Abrahamovemu, namreč Kristusu (v. 14.), ki je Bog in človek v eni osebi. Obljuba je bila tedaj od Boga dana Sinu Božjemu, tedaj Bogu; zato je ni bilo potreba srednika, ker je Bog po svoji natori eden. Ali z drugimi besedami: Obljuba je bila naravnost Božja zastran tega, ki jo je

¹⁾ Rimlj. 7, 7—13. — ²⁾ Gal. 3, 24. — ³⁾ Dej. apost. 7, 53. — ⁴⁾ 5. Mojz. 5, 5. — ⁵⁾ Hebr. 8, 5. 6.

dal, in zastran tega, ki jo je prejel. Po tej razlagi so besede apostelnove očitni dokaz, da Kristus je pravi Bog.

V. 21. Sv. apostelj je poprej (v. 19.) rekel, da je bila postava poznejše kakor nova naprava dana in sicer z avoljo prestopov. Iz tega bi kdo zamogel sklepati, da je postava zoper obljube, da je po postavi zaveza z Abrahamom in njegovim zarodom overžena. Temu napčenemu sklepu pride sv. apostelj v okom, ko si da ugovor: „*Je li tedaj postava zoper obljube Božje*“? In odgovori: „*Tega ne*“! to je, nikakor ne, ker bi potem Bog ne bil nespremenljiv, bi ne bil zvest v obljubi, ktero je s prisego poterdil. Da je to resnično tako, skaže, ko pravi: „*Zakaj ko bi bila postava dana, ktera bi mogla oživljati, bi bila pravičnost res iz postave*“. S temi besedami hoče reči: Ko bi postava moč imela, po grehu mertvega človeka oživiti, in mu tisto pravo življenje dati, ktero je Bog Abrahamu in njegovim mlajšim v blagodarju (kterega je nad njim izgovoril) in v zavezi, ktero je z njim sklenil, obljubil, potem bi tudi môgla človeka resnično opravičiti, ker je opravičenje prva pogoja vsega pravega, čeznatornega življenja, in potem bi bila zaveza po postavi vničena in obljube overžene. Postava pa ne more opravičenja in posvečenja podeliti, to uči samo sv. pismo, kterega del je postava, ko pravi:

V. 22. „*Pa pismo je vse pod greh zaklenilo*“. Beseda: pismo pomeni tukaj celo sv. pismo stare zaveze (v. 8.). Sv. pismo pokaže, da so vsi ljudje grešniki; in sicer pisana postava to stori s tem, da v človeku budi hudo poželjivost, in se on tako zaveda svoje grešnosti; drugi deli sv. pisma pa naravnost pravijo, da so vsi ljudje grešni, kakor se to razvidi iz lista do Rimljanov, v kterem sv. Pavel razne kraje stare zaveze imenuje, kteri skazujejo, da so vsi ljudje grešni (3, 10—18.). S tem pa tudi sv. pismo spozna, da v stari zavezi, kolikor časa je postava gospodarila, ni bilo mogoče, prave pravičnosti in svetosti, tedaj tudi ni bilo mogoče, pravega življenja zadobiti. Ko sv. apostelj pravi: vse, ne pa: vse ljudi, s tem tudi uči, da ne le samo ljudje, ampak tudi vsa nespametna stvar, natora, stoka pod jarmom greha in zdihuje po odrešenju v Kristusu ¹⁾. (Primeri razlago lista 4. nedelje po binkošti). — „*Da bi bila obljuba iz vere Jezusa Kristusa vernim dana*“; hoče reči: da bi bila obljubljen dedina pravičnosti ali opravičenje (očiščenje grehov in posvečenje) dano po veri v Jezusa Kristusa vernim ²⁾. V besedi: vera pa se ne sme misliti

¹⁾ Rimlj. 8, 20—23. — ²⁾ Prim. Rimlj. 1, 17.

samo to, da človek sprejme vse resnice sv. evangelija, temuč da se vsega z umom in voljo, poln zaupanja, vda vsemu, kar sv. evangeli obsega; ali z drugimi besedami: z vero mora združena biti tudi volja, pokoršino skazovati v vsem, kar je Kristus zapovedal; ali vera mora po ljubezni delavna biti. Ravno tako pa tudi opravičenje, ktero za vero pride, obstoji v tem, da človeka greha očisti in posveti, da ga vsega preravna in prestvari.

Kristijani! občudujmo modrost nebeškega Zdravnika! Dal je postavo, s postavo je bila pa tudi dana priložnost, da je dušna bolezen še večji postala; zakaj ko je bila postava dana, se je greh množil, je rastla bolezen. Toda iz pomnožene bolezni je nebeški zdravnik pravo zdravilo napravil. Zakaj ko se je greh po dani postavi množil, ko je dušna bolezen večji prihajala, so se ljudje zavedeli svoje slabosti in nezmožnosti postave, jih opravičiti, in so tako k spoznanju prišli, da potrebujejo viši pomoči, pomoči Odrešenika, Zveličarja. Kakor je bil Kristus, pred svojim prihodom na svet, tako je tudi po svojem prihodu, po svojem včlovečenji edini studenec zveličanja; nikdar ni bilo zveličanja, kakor le po veri v njega, Odrešenika, ki je imel priti, ali pa, ki je v včlovečenji prišel. V Kristusa, ki je bil obljubljen in je imel priti, je mogel vsak Jud z očmi vere gledati, da je bil opravičen. Tako mora tudi zdaj vsak kristijan z očmi vere gledati v Kristusa včlovečenega Sinu Božjega, ki je bil za nas križan in je za nas umerl, ako hoče zveličan biti. Če si v grehah, v ponižnosti spoznaj, da si grešnik in nezmožen si pomagati, in prosi pomoči Kristusa, Zveličarja, hiti k studencem zveličanja, k svetim zakramentom, ktere je Kristus v naše zveličanje postavil, in iz njih kot iz studencev zveličanja boš zajemal vodo zveličanja ¹⁾. Napuh je začetek vsega greha, ponižnost pa začetek vsega dobrega; zatoorej bodimo ponižni in v ponižnosti bomo dosegli zveličanje. In ker imamo po Božji milosti keršansko vero, ktera je popolniši memo judovske, ki je bila tako rekoč koža in zagrinjalo keršanske vere, spoznajmo to veliko milost Božjo, in skažimo svojo hvaležnost s tem, da bomo imeli terdnejši vero v Boga in gorečnejši ljubezen do njega.

¹⁾ Iz. 12, 3.

Štirnajsto nedeljo po binkoštih.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Galačanov 5, 16—24.

V. 16. „*Bratje! hodite po duhu, in ne bote želj mesá spolnili*“. Sv. apostelj hoče reči: Ako sem vas v poprejšnjem (v. 13.) opominjal, da ne obračajte napčeno svoje prostosti od vezi Mojzesove postave, katero imate kot kristijani, da bi si namreč iz te prostosti poželjivost priložnost vzela, hudobno delati in sramotno živeti; — temuč (v. 16.) hodite, živite po duhu, ktereга sv. Duh oživlja in k dobremu nagibuje ¹⁾, in tako se bo zgodilo, da ne bote želj hude poželjivosti spolnili. — Poželjivost se meso imenuje, ker ima svoj sedež v počutnem delu človekovem ²⁾. V naslednjih verstah to bolj določno razlaga.

V. 17. „*Zakaj mesó poželi zoper duhá, duh pa zoper mesó; ta dva sta namreč eden drugemu zoper, da ne storite, kar koli hočete*“. Nar. boljši razlago teh besedi da sam apostelj v listu do Rimljanov (7, 14—23.), s tem razločkom, da v listu do Rimljanov popisuje stan natornega, iz gnade ne prerojenega človeka, ker je meso natorni pameti, notranjemu človeku nasproti postavljeno; tukaj pa, ker je meso duhu, ktereга sv. Duh oživlja, vodi in nagibuje, nasproti postavljeno, govori od prerojenega, keršanskega človeka. — Od tega časa, kar je Adam grešil, je v človeku nastalo notranje razdvojenje; počutni del človekov, poželjivost, zunanji človek, nasprotuje duhovnemu delu, boljšemu bistvu človeka, pameti, notranjemu človeku, ki spozna (desiravno le temno) in hoče dobro; zakaj tudi po Adamovem grehu so bile človekove moči, namreč pamet in prosta volja, ostale, bile so sicer močno oslABLJENE, vendar pa ne zaterte. — Toda tudi v prerojenem, keršanskem človeku, ki je v stanu gnade, ktereга duh je od sv. Duha oživljen in nagibovan, je tisto notranje razdvojenje; tudi v prerojenem, keršanskem človeku poželjivost nasprotuje duhu, se vojskuje zoper duha, in če se ji človek vda, se zgodi, da tega ne stori, kar po pameti za dobro spozna in hoče ³⁾. „Poželjivost, kakor sv. tridentinski zbor (sej. 5. pog. 5.) uči, njim, ki so v sv. kerstu prerojeni, ni odvzeta, ampak le gnada jim je dana, da jo zamorejo premagati“.

¹⁾ Rimlj. 8, 4. 10. — ²⁾ Rimlj. 7, 18. — ³⁾ Rimlj. 7, 15.

Kristijani! po duhu hoditi ali živeti, je zapopadek vsega keršanskega življenja. V sv. kerstu smo prejeli sv. Duha, ki je začetnik in vir ljubezni; tedaj je dolžnost vsacega kristijana, da se temu sv. Duhu da voditi, in da ravna po njegovem nagibovanji, da v ljubezni in iz ljubezni živi. Kdor svoje življenje tako vravna, bo premagal skušnjave poželjivosti, in ne bo delal del mesa. Če terpiš skušnjave, ne obupaj; misli, da te Bog s svojo gnado podpira, in da, kolikor veči je delo in vojskovanje, tolikanj veči bo tudi enkrat plačilo. Vprašaj se, ki si kristijan, in si v sv. kerstu prejel sv. Duha, ali si ga zvesto in skerbno v sebi ohranil; ali si vselej po njegovem navdihovanji živel? ali nisi tega sv. Duha žalil, ugasnil ¹⁾, ko si z grehom, lahkovoljnostjo, nerodnim življenjem zaderžoval, da v tebi ni mogel delati? ali se nisi temu sv. Duhu terdovratno ustavljal? Naj bo za naprej tvoja vedna skerb, hoditi, živeti po duhu. Ne pozabite, kar sv. Pavel pravi: „Ako bote po mesu živeli, bote umerli; ako bote pa dela mesa z duhom zamorjevali, bote živeli“ ²⁾. (Primeri 8. nedeljo po binkošti v. 13.)

V. 18. „*Ako se daste duhu voditi*“; to je, ako se sv. Duhu, ki v vas prebiva ³⁾, in vas naganja, dobro delati, daste voditi, in se njegovemu nagibovanju vdaste. — „*Niste pod postavo*“, ki namreč sili in straši, ki toži in pogublja. Ko je bilo delo odrešenja po Kristusu dokončano, je bil kristijanom podeljen sv. Duh, in ko je bila po njem ljubezen, ktera je spolnjenje postave ⁴⁾, v serca človeška vsajena, človek, ki je bil v sv. kerstu prerojen, prstovoljno in z veseljem vse zapovedi spolnuje, on z ljubeznijo vse dobro stori, ne iz strahu zavoljo protenja mnogih kazni. „Postava, pravi sv. Pavel ⁵⁾, pravičnemu ni postavljena, ampak nepravičnim“; to je, za nepravične je postava dana, da jih s protenjem mnogih kazni straši in velikih pregreh obvaruje. — To notranje razdvojenje med duhom in mesom pričujejo njih nasprotna dela.

V. 19. „*Dela mesa pa so znana, in ta so: nečistovanje, nečednost, nesramnost, razuzdanost*“. V nekterih greških rokopisih je tudi: prešestovanje.

V. 20. „*Malikovanje*“. Ker so ajdje svoje malike častili z deli nečistosti, je malikovanje tukaj združeno z nečistostjo. — „*Zavdajanje*“ (ali zagovarjanje, kakor drugi greško besedo predstavljajo). — „*Sovraštva, zdražbe, zavid, jeza, boji, kregi, razpertje*“;

¹⁾ 1. Tes. 5, 19. — ²⁾ Rimlj. 8, 13. — ³⁾ Rimlj. 8, 9. — ⁴⁾ Rimlj. 13, 10.; Gal. 5, 14. — ⁵⁾ 1. Tim. 1, 9.

V. 21. *nevošljivosti, uboji, pijančevanje, požrešnost, in kar je temu enakega*. Ko pravi: in kar je temu enakega, s temi besedami naznanja vse druge pregrehe, k katerim poželjivost človeka naganja, in ktere naštevati bi bilo predolgo. — „*Od tacih del vam napovem*“, preden se bo namreč to zgodilo pri prihodu Kristusovem. — „*Kakor sem vam povedal*“, ko sem bil namreč pri vas. — „*Da, kateri take reči delajo, ne bodo kraljestva Božjega dosegli*“, to je, ne bodo dosegli večnega zveličanja.

V. 22. „*Sad duha*“, ktereга namreč sv. Duh oživlja in nagibuje. Ko je poprej sv. apostelj v množnem številu rekel: dela mesa, zdaj pravi v edinem številu: sad duha, ker hoče s tem naznaniti, da dobra dela niso le naša, ampak da jih moramo posebno gnadi sv. Duha prilastovati. Ker namreč vsa dobra dela iz enega studenca, iz gnade sv. Duha izvirajo, zatorej so vse misli, besede in dela človekova ena celota, v kateri so razne čednosti le udje; kakor je Bog pri vsi svoji neskončni popolnosti, ktero njegove lastnosti razodevajo, vendar nar viši enota (v svojem bitji), tako so tudi vse čednosti človekove razodenje ene ljubezni, ktera je po sv. Duhu v serca izlita. — „*Ljubezen*“, namreč do Boga, ktera se razodeva v ljubezni do bližnjega. Ljubezen imenuje prvo, ker je korenina vseh drugih čednost¹⁾. — „*Veseljje, mir*“. (Kaj je to veselje in mir, glej 2. nedeljo v adventu v. 13.). Te tri čednosti se povračujejo na Boga. — „*Poterpežljivost*“, namreč s slabostmi in grehi drugih. — „*Miloserčnost*“, to je, dobrovoljnost, volja drugim dobro storiti. — „*Dobrotljivost*“, ktera dobrovoljnost v dejanji razodeva. — „*Prizanašljivost*“, če nas drugi razžalijo.

V. 23. „*Krotkost*“, ktera je jezi nasproti. — „*Zvestoba*“, namreč v besedah in obljubah. — „*Zmernost, zderžnost, čistost*“. V greškem je le devet čednost naštetih, ker poterpežljivost, zmernost in čistost se tamkej ne berejo. — „*Zoper takošne ni postava*“; hoče reči: zavoljo tacih del postava ne more ne tožiti, ne pogubljati (v. 18.).

V. 24. „*Kteri so pa Kristusovi, so svoje meso križali z grehi in željami vred*“. Sv. apostelj hoče reči: Kteri so po veri in sv. kerstu vsajeni v Kristusa, so postali udje njegovega skrivnostnega telesa, ti so tudi v sv. kerstu s Kristusom staremu človeku odmerli; tedaj je vsacega kristijana dolžnost to tudi v življenji pokazati, torej hudo poželjivost neprenehoma zatirati, zatajevati in zamorjevati

¹⁾ 1. Kor. 13, 1. i. t. d.

s posti, čuvanjem, spokornimi deli; pa tudi grehé ali strasti (kakor je v greškem) in želje mesa, ktere človeka v greh nagibujejo, in če jih človek ne premaga, greh rode¹⁾, moramo neprenehoma križati, mertviti.

Preljubi! mi smo kristijani, smo tedaj tako srečni, da smo vcepljene veje na skrivnostnem drevesu, na skrivnostnem telesu Kristusovem, ktero je cerkev, ktero oživlja polnost gnad sv. Duha. Vprašajmo se, kateri sad sv. Duha smo obrodili? Gotovo imenitno vprašanje! Zakaj pisano je: „Vsako drevo, ktero ne stori dobrega sadu, bo posekano in v ogenj verženo“²⁾. Ali smo bili dozdej nemara nerodovitna drevesa? ali celo malopridna, podobni ternju in osatu? Potem bi bil pač čas, da bi dobri postali, rodovitne veje, ktere so vredne, da se v nje Božji Duh izliva, da jih Božje solnce, gnada, ogreva, in da jih nebeški vertnar Jezus Kristus oskerbuje. Skerbimo tedaj, da bomo za naprej na skrivnostnem drevesu, na skrivnostnem telesu Kristusovem rodovitne veje, kterih sad se bo razodeval v keršanskih čednostih. Ne pozabimo, da ti, ki so nerodovitni, ki ne bodo razodevali sadu dobrih del, keršanskih čednost, bodo posekani in v ogenj verženi, večnemu pogubljenju izdani. Ljubimo Boga; če bomo pravo ljubezen do Boga imeli, bodo iz nje se rodila vsa dobra dela, vse keršanske čednosti. Prosimo Boga vsak dan, da bi nam dal to ljubezen, da bi naša serca vžgal z ognjem svoje ljubezni!

Petnajsto nedeljo po binkoštih.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Galačanov 5, 25. 26.
in 6, 1—10.

V. 25. „*Bratje! ako v duhu živimo, tudi v duhu hodimo*“. Ta versta je sklep iz tega, kar je sv. apostelj v listu poprejšnje nedelje razložil, in hoče reči: Ako imamo, ker smo meso križali, po sv. Duhu pravo življenje, življenje gnade, pokažimo to življenje duha s svetim dejanjem; zakaj med notranjim in zunanjim življenjem mora biti edinost.

¹⁾ Rimlj. 7, 5. — ²⁾ Mat. 7, 19.

V. 26. „*Ne bodimo željni prazne časti, da bi eden drugega dražili, eden drugemu nevošljivi bili*“. Med Galačani so nekteri mislili, da res v duhu žive, da so res duhovni (6. 1.), in so se zavoljo te posebne sprednosti nad drugimi povzdigovali, ti so pa spet te zavoljo njih sprednosti zavidovali. Zatorej sv. apostelj opominja, ne biti častilakomni, ampak poterpežljivi, ponižni med seboj.

Preljubi! svet bi bil raj, ko bi bili vsi ljudje ponižni! Le napuh in nečimurnost napravljata na svetu toliko zmešnjav in nerodnost in pregreh. Prevzetni človek druge žali, kadar čuti, da je njegov napuh razžaljen. On druge ponižuje in zaničuje, ker si domišlja, da njih povišanje njega ponižuje. — 6. 1. „*Bratje! ako je kdo od kakega greha prenaqljen*“, namreč iz človeške slabosti. — „*Takega vi, ki ste duhovni*“, ki namreč mislite, da v duhu, ktereга sv. Duh oživlja, nagibuje in vodi, živite. — „*Podučite v duhu krotkosti*“, to je, podučite s krotkostjo, ktero sv. Duh vdihuje, in vso grenkobo in terdobo do bližnjega iz serca izžene. — „*In gley sam nase, da ne boš tudi ti skušan*“, in ne padeš v greh.

Preljubi! oster do sebe in usmiljen biti do drugih, to je duh keršanske vere. Na kaj bi pač mi mogli svojo oestro do bližnjega opirati? Če imajo drugi slabosti, ali jih nimamo tudi mi? Če imajo tedaj drugi slabosti nad seboj, ne svarimo jih preojstro, ampak s krotkostjo in ljubeznijo jih opomnimo njih slabost in zmot. V besedah in v vsem obnašanji pokažimo, da bratu (bližnjemu), ki je padel, grešil ali v pomotah živi, hočemo le iz padca pomagati, in ga k spreobrnjenju, na pot bogaboječega življenja pripeljati. Imejmo vedno pred očmi svojo slabost, to nas bo ponižne storilo in opomnilo, usmiljeni ne pa ostri biti do bližnjega. Kdor se oistro in terdno obnaša proti bližnjemu, ki je v grehu ali v zmotah, s tem pokaže, da je serce njegovo polno prevzetnosti. Slehern naj pomisli, da je bil sam že grešnik, ali pa zamore biti. Vselej mislimo: danes je bil ta skušan, in je padel — jutri zamorem jest v ravno tisto skušnjava in pregreho pasti. „Nič bolj“, pravi sv. Tomaž, „ne zmanjša ojstrosti človekove pri svarjenji, kakor strah pred lastnim padcem“. Če bomo pri bratovskem svarjenji krotko in pohlevno se obnašali, bomo posnemali Kristusa, ki pravi: „Učite se od mene, ker jest sem krotak in iz serca ponižen“¹⁾; od ktereга je že prerok Izaija (42, 3.) govoril: „da natertega tersta ne bo zlomil, in tlečega prediva ne bo ugasnil“;

¹⁾ Mat. 11, 29.

s katerimi besedami hoče reči: da ljudi, ki so zavoljo storjenih grehov potertega serca, ne bo s terdo obnašo od sebe pahal, ampak jih bo s krotkostjo k dobremu napeljeval, in jim k zveličanju pomagal ¹⁾. Kolikanj veči usmiljenje ima kdo do drugih ljudi, tolikanj bolj si prizadeva, njim pomagati; zatorej pravi sv. apostelj:

V. 2. „*Eden družega bremena nosite*“; hoče reči: vsakteri imej poterpljenje z grehi, nepopolnostmi, slabostmi drugih ljudi. Tako je storil sv. Pavel, ko pravi ²⁾: „Kdo oslabi (namreč v veri, v keršanskem, pobožnem življenji), in bi jest ne oslabil (bi jest tega ne občutil, in ne mislil, kakor da bi bil sam slab)? Kdo se pohujša, in bi mene ne peklo“? (kdo zmed vas pade v nevero in greh, in bi jest zavoljo tega ne občutil v sercu nar veči britkosti in žalosti)? — „*In tako bože dopolnili Kristusovo postavo*“, namreč postavo ljubezni, katero je Kristus priporočal, ko pravi: „Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj, kakor sem jest vas ljubil“ ³⁾.

Preljubi! sv. apostelj opominja kristijane, da eden družega bremena nosijo, da imajo poterpljenje z grehi, nepopolnostmi in slabostmi drugih ljudi. Tudi naša dolžnost je, bremena družih nositi. To bomo storili, če imamo z bližnjim, ki pod težo grehov in slabost zdihuje, usmiljenje, in mu to usmiljenje s tem pokažemo, da ga s krotkostjo in pohlevnostjo podučimo, in s tem v njem zaupanje do nas obudimo; mi nosimo breme družega, če zanj molimo, in če po Kristusovem zgledu, ki je naše grehe, zadolženje grehov vsega človeštva nase vzel in kazni za nje preterpel, breme grehov družega tako rekoč nase vzamemo, kar storimo, če za njegove grehe s posti, zatajevanjem in s pokormimi deli zadostujemo in dolg njegovih grehov zbrisujemo. Če bomo tako delali, bomo spolnili zapoved ljubezni do bližnjega, si bomo pa tudi vzajemno zlajšali breme, ker ljubezen zmanjša težo.

V. 3. „*Zakaj ako kdo od sebe meni, da je kaj, ker nič ni, sam sebe zapelje*“. S temi besedami pove sv. apostelj vzrok, zakaj da moramo poterpljenje imeti z grehi in s slabostmi družih ljudi, zato ker smo vsi nič, vsi reveži brez zasluženja, in ker vse le po milosti Božji imamo.

V. 4. „*Slehern pa naj prevdari svoje delo; in takó bo sam v sebi čast imel, in ne pri drugem*“. Sv. apostelj hoče reči: Slehern naj prevdari svoja dela, ne le, kako šna so, ampak tudi, iz ktereга namena jih je delal; in če bo po tem prevdarjanji najdel, da so

¹⁾ Mat. 12, 20. — ²⁾ 2. Kor. 11, 29. — ³⁾ Jan. 13, 34.

dela njegova dobra, se bo zamogel hvaliti v Bogu, s kterega gnado je ta dela delal, in mu ni treba, se primerjati drugim, kateri so zastran njih slabost slabši memo njega. Zgled tega nam da sv. Pavel ¹⁾).

Preljubi! ko sv. Pavel pravi: eden družega bremena nosite, s tem očitno uči, da ni nihče, ki bi ne imel svojih nepopolnost, slabost in grehov; da tedaj, ker ima vsak svoje breme, se nihče ne sme prevzetno nad druge poviševati, ampak, če ima pred drugimi kaj dobrega, naj ponižno spozna, da ima to, ne po svojem zasluženji, ampak po milosti Božji. Vselej prevdarjajmo, ali so vsa naša dela v vsem po volji Božji, po zapovedih sv. evangelija; in če bomo takošna najdlji, ne išimo časti v sebi, kakor da bi jih bili iz svoje moči storili, ampak Bogu dajajmo čast, s kterega gnado smo jih storili. Varujmo se pa vselej, svoje dejanje z dejanjem, s slabostmi in nepopolnostmi družih primerjati, kakor je to storil farizej v tempelju, ki je Boga zahvaloval, da ni kakor drugi ljudje, ki so velicij pregreh in hudobij krivi ²⁾. Kdor to stori, razodeva, da je prevzetan in sebe nad druge povišuje. Spomnimo se, kaj pravi Kristus: „Kdor se povišuje, bo ponižan, kdor se pa ponižuje, bo povišan“ ³⁾. Zatorej pravi sv. Optat, Mileviški škof: „Boljši so grehi s ponižnostjo, kakor nedolžnost s prevzetnostjo“. — „Bog se ustavlja prevzetnim, pravi sv. Jakop (4, 6.), ponižnim pa daje gnado“. Spomnimo se, da napuh je angele storil hudiče! Zatorej pravi sv. apostelj:

V. 5. „*Vsak namreč bo svoje breme nosil*“; vsak, hoče reči, ako v resnici prevdarja svoje življenje, bo po tem prevdarjanji in enkrat pri sodbi Božji zadosti bremena zadolženja in kazen najdel, in ne bo potreba, da bi se z drugimi primerjal in prevzetno nad druge povzdigoval. Enako govori sv. apostelj v listu do Rimljanov (14, 12.): „Slehern zmed vas bo zase odgovor dajal Bogu“. In v drugem listu do Korinčanov (5, 10.): Zakaj mi vsi se moramo pokazati pred sodnjim stolom Kristusovim, da prejme slehern v svojem telesu, kakor je storil, ali dobro ali hudo“, to je, da slehern v tej sodbi Božji po svojem zasluženji prejme plačilo ali kazen, kakor je v tem življenji ali dobro ali hudo delal. Slehern bo tedaj po svojih, ne pa po delih družih sojen, in ne bo pri tej sodbi z drugimi primerjen; njegovi lastni grehi mu bodo pred oči postavljeni (ps. 49, 21.). Svoja dela moramo prevdarjati in jih

¹⁾ 2. Kor. 10, 12.; 11, 30.; 12, 9. — ²⁾ Luk. 18, 11. — ³⁾ Luk. 18, 14.

same na sebi in s postavo Božjo primerjati, ne pa z drugimi ljudmi ali z njih dejanjem.

V. 6. „*Tisti pa, ki je v keršanstvu podučevan, naj podeljuje njemu, kateri ga podučuje, vse dobro*“. Sv. apostelj hoče reči: Učenec naj svojemu duhovnemu, keršanskemu učniku za duhovne darove in dobrote, ktere je od njega prejel, rad podeluje od svojih zemeljskih reči, ker je gotovo prav in pravično, da učenik za svoje telesne potrebe od teh prejme zemeljske reči, katerim duhovne dobrote deli ¹⁾. Če je Bog za duhovne stare zaveze skerbela, da so ljudje za njih telesne potrebe morali skrbeti, gotovo veliko bolj hoče, da kristijani to duhovnom nove zaveze store, ker je njih služba veliko častitljivši in imenitnejši memo službe duhovnov stare zaveze ²⁾. Zatorej pravi sv. Pavel: „Tako je tudi Gospod (Kristus) ukazal, da naj ti, kateri evangeli oznanujejo, od evangelija žive“ ³⁾, kakor so namreč judovski leviti in duhovni dobivali delež od darov in daritev, ki so jih k tempeljnu prinašali ⁴⁾.

V. 7. „*Nikar se ne motite; Bog se ne pusti zasmehovati*“. Ko je poprej sv. apostelj opominjal, radodarni biti do keršanskih učnikov, zdaj hoče varovati pred zmoto, kakor da bi dela usmiljenja sploh ne bila potrebna, ali da ni nič na tem ležeče, s kakošnim namenom kdo zunanja dela dela; in sv. apostelj hoče reči: Nikakor ne slepite sami sebe, od krivih učnikov zapeljani, kakor da bi dela usmiljenja ne bila potrebna, in da ni veliko na tem ležeče, s kakošnim namenom kdo zunanja dela dela; Bog se ne pusti zasmehovati z zanemarjenjem svojih zapoved, zlasti zapoved ljubezni do bližnjega; velikoveč bo enkrat šodil po delih usmiljenja ⁵⁾.

V. 8. „*Zakaj kar človek seje, to bo tudi žet*“; od vseh del, hoče sv. apostelj reči, ktera bo človek delal, bo pravično plačilo prejel. — Vsako delo usmiljenja, ktero človek stori, je tako rekoč seme, ktero sad za večnost obrodi ⁶⁾. Kakošna bo žetev, tega ne stori le seme, ampak tudi zemlja, njiva, v ktero bo seme vsejano; zatorej pravi: „*Kdor seje tedaj v svojem mesu, bo od mesa tudi žet pogubljenje*“; kdor, hoče reči, seme svojih del seje v dno svojega mesa, ali kdor svoja dela z meseno mislijo in le v zemeljski namen dela, ta bo ali le časno, minljivo plačilo, ali pa večno pogubljenje v plačilo prejel. — „*Kdor pa seje v duhu, bo od duha žet večno življenje*“; kdor pa, hoče reči, seme svojih del seje v dno

¹⁾ Rimlj. 15, 27. 1. Kor. 9, 11. — ²⁾ 2. Kor. 3, 7. 8. Primeri 12. nedeljo po binkoštih. — ³⁾ 1. Kor. 9, 14. — ⁴⁾ 4. Mojz. 18, 20. 5. Mojz. 14, 22. Primeri Mat. 10, 10. Luk. 10, 8. — ⁵⁾ Mat. 25, 34. i. t. d. — ⁶⁾ 2. Kor. 9, 6. 10.

duha, katerega je sv. Duh očistil, ga oživlja in vodi, da so tista (dela) tako rekoč iz sv. Duha obrojena (pognana), bo v plačilo iz ravno tega sv. Duha prejel večno življenje, duše in telesa ¹⁾).

V. 9. „*Dobro pa delajmo, in se nikar ne utrudimo*“. S temi besedami opominja sv. apostelj, stanovitni biti v dobrem, dobrotljivi biti do vseh ljudi, posebno do vernih. — „*Ker ob svojem času bomo želi, ako se ne utrudimo*“; hoče reči: na dan sodbe bomo v plačilo prejeli večno življenje, ako do konca stanovitni (v dobrem dejanji) ostanemo. S temi besedami meri apostelj na kmeta, ki v potu svojega obraza neprenehoma dela, in potepušljivo čaka druzega sadu zemlje, in s tem osramoti te, ki so leni, obdelovati duhovno polje, in potepušljivo čakati prihoda Gospodovega ²⁾).

V. 10. „*Dokler tedaj čas imamo*“, to je, dokler čas setve terpi, dokler tukaj na zemlji živimo ³⁾), moramo tistega v prid obračati, ker pride čas žetve, ko nihče več ne more sejati. — „*Storimo dobro vsem*“, brez razločka, ker ljubezen do bližnjega vse obsega. — „*Zlasti pa domačim po veri*“, to je, posebno svojim enakovernim, kristijanom, ki z nami v eni hiši cerkve prebivajo, svojo ljubezen skazujmo. Zakaj kdor svojih duhovnih bratov, ki so otroci ravno tistega nebeškega Očeta, ne ljubi, kako bo usmiljen do tujih?

Preljubi! kar tukaj sv. Pavel piše Galačanom, tudi nam velja. Življenje naše tukaj na zemlji je čas obdelovanja Božje njive, ktera smo mi ⁴⁾). Kratek je čas obdelovanja; torej ga dobro obegnimo, delajmo neutrujeno dobro, živimo po duhu, katerega sv. Duh oživlja, nagibuje in vodi, ne pa po poželjivosti. Če se nam kterikrat zadržki nasproti postavijo, ko hočemo dobro delati, ne obupajmo, ampak mislimo na plačilo, ktero nas čaka, če bomo v dobrem do konca vstali. —

¹⁾ Rimlj. 8, 11. 15—17. 2. Kor. 5, 5. Efež. 1, 14. — ²⁾ Jak. 5, 7. —

³⁾ Jan. 9, 4. — ⁴⁾ 1. Kor. 3, 9.

Šestnajsto nedeljo po binkoštih.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Efežanov 3, 13—21.

V. 13. „*Bratje! prosim, da ne obnemagajte zavoljo nadlog mojih za vas, ktere so vaša čast*“. Sv. apostelj je v poprejšnjem (2, 14—22.) skazal, da so tudi ajdje po Božjem sklepu poklicani v eno Božje kraljestvo (v cerkev), za katerih spreobrnjenje je on posebno poklican; zdaj pa bravece lista opominja, da ne obnemagajo, da jim serca ne upadejo zavoljo njegovih nadlog, ktere v njih prid ¹⁾ terpi, ampak da velikoveč spoznajo, da njegovo terpljenje je njim v čast, ker, ko mu je to terpljenje Bog v njih prid poslal, s tem pokaže, kako da jih v časti ima. —

Preljubi! kakor je sv. Pavel, ko je zavoljo keršanske vere veliko nadlog terpel, verne Efežane in druge bravece tega lista opominjal, da zavoljo tega njegovega terpljenja ne obnemagajo, in nikdar ne mislijo, da keršanstvo, ker njegovi služabniki zavoljo njega terpe, ni Božja naprava, ampak da velikoveč je to njim v čast, ker ga Bog v njih prid terpeti pusti; tako tudi vi ne smete nikdar omahovati v svojem prepričanju, da keršanska vera je Božja naprava, če vidite, da bo Kristusova cerkev in njeni služabniki preganjani, da so v velikem terpljenji. Vedno imejte pred očmi zgled Kristusov. Če je on učenik zavoljo resnice toliko terpel, ali se je čuditi, če bo cerkev, v kateri on vedno živi, in ljudi svojega odrešenja vdeležuje, preganjana, ali če bodo njegovi služabniki sovraženi in s terpljenjem obiskovani? Ali ne pravi Kristus: „Ni učenec čez učenika, in hlapec čez svojega gospodarja“ ²⁾? Ali se more keršanski učenik, služabnik Kristusov, boljsega nadjati, kakor je Kristusa zadelo?

V. 14. „*Zavoljo tega*“. Te besede se povračajo na prvo versto, in potem na to, kar sv. apostelj piše v 22. verstí poprejšnjega (2.) poglavja; tedaj hoče reči: Zavoljo tega, ker ste tudi vi vzdani v Kristusu v en tempelj Božji; ali z drugimi besedami: ker ste tudi vi udje ene cerkve Kristusove. — „*Pripogujem svoja kolena pred Očetom Gospoda našega Jezusa Kristusa*“; to je, v ponižnosti prosim in molim Boga, Očeta Gospoda našega Jezusa Kristusa. — Pred katerim kolena uklanjati ali pripogniti, pomeni njega v ponižnosti moliti ³⁾. —

¹⁾ Kol. 1, 24. — ²⁾ Mat. 10, 24. — ³⁾ Iz. 45, 24. Fil. 2, 10. Dej. apost. 7, 59.; 9, 40.; 20, 30.; 31, 5.

V. 15. „*Kteri je oče vsega, kar je v nebesih in na zemlji*“, to je, kateri Oče Gospoda našega Jezusa Kristusa, ker je stvarnik vseh stvari v nebesih in na zemlji, tudi drugim daje, da so očetje ali v natornem ali v duhovnem pomenu. S tem hoče sv. apostelj naznaniti, da je Bog oče ljudi, in sicer vseh ljudi, Judov in ajdov, tudi angelov; da so tedaj angeli in ljudje ena Božja družina ¹⁾. — Drugi greško predstavljajo: od ktereга ima vsak rod v nebesih in na zemlji ime, namreč očetovstvo, ker je Bog vseh oče. — Sv. apostelj, ki si je bil svest, da z vso družino otrok Božjih, v nebesih in na zemlji moli, je molil poln zaupanja k Očetu nebeškemu. Od Boga Očeta, ki po očetovsko vedno skerbi za vse svoje stvari, naj se vsi viši, učeniki in hišni očetje učé svojih dolžnost. Bog ljubi vse svoje stvari in zanje skerbi; tako naj tudi viši, učeniki in hišni očetje ljubijo svoje podložne in naj zanje po očetovsko skerbijo, potem bodo od njih ljubljeni, in se jim bo skazovala takošna čast in pokoršina, kakoršna jim gre. Sej ljubezen ljubezen obudi, in dobro serce, katero se v skerbi za prid družih in v skazovanji dobrot razodeva, obudi hvaležnost in ljubezen v teh, katerim skerb in ljubezen skažemo. — V naslednjih verstah pove sv. apostelj, za koga moli.

V 16. „*Da vam da po bogastvu svoje časti*“, to je, da vam Bog Oče po svoji neskončni moči in dobrotljivosti, po katerih je med ljudmi poveličevan, da. Beseda: bogastvo pri sv. Pavlu večkrat ²⁾ pomeni bogastvo Božje milosti in resnice, katero nam je Bog v Kristusu podelil; ali pa bogastvo Božje moči in dobrotljivosti, kakor tukaj. — „*Močno vterditi se po njegovem Duhu v notranjem človeku*“, to je, da svojega duha s pomočjo sv. Duha vterdite, da ga poželjivost ne premaga. Notranji človek, kteremu je nasproti postavljen zunanji človek, počutni del človekov, poželjivost, je boljši bitje v človeku, natorna človekova pamet, ktera hoče, kar je po Božji volji. Sv. Duh mora naši pameti (našemu duhu) moč dajati, da je poželjivost ne premaga. (Primeri razlago lista 14. nedelje po binkošti v. 17.). — Iz teh besedi sv. aposteljna, ki prosi Boga, da jim da močno se vterditi po pameti, izhaja, da človekove moči, pamet in prosta volja, po grehu prvih staršev niste bile zaterte, dasiravno ste bile močno oslabljene. Sv. apostelj dalje pravi:

V. 17. „*Da prebiva Kristus po veri v vaših sercih*“. Bravci tega lista so se že vdeležili zedinjenja z Kristusom, so bili že po

¹⁾ Efež. 1, 10. — ²⁾ Efež. 3, 8. Fil. 4, 19.

sv. kerstu vsajeni v Kristusovo skrivnostno telo, so postali udje tega telesa. Kakor so oni, ko so postali udje Kristusovega telesa, začeli v Kristusu živeti, tako mora tudi zdaj Kristus v njih, in sicer v njih senci živeti in prebivati; to se pa zgodi po pravi veri, katero ljubezen oživlja, ali po veri, ktera se v ljubezni (do Boga in do bližnjega) razodeva, ker le takošna vera človeka opraviči ¹⁾ in s Kristusom zedini; zatoorej pravi sv. apostelj: „*Da v ljubezni vkoreninjeni in vterjeni*“. Sv. apostelj pravi: v ljubezni vkoreninjeni, ker, kar je korenina drevesu, namreč podlaga, na katero se njegova rastev opira, in kar je poslopju dno, na katerem stoji, to je tudi ljubezen kreposti kristijanovi, je dno, v katerem mora kristijan z vsem svojim bitjem vkoreninjen biti, je podlaga, na kateri poslopje kreposti počiva, zakaj ljubezen je vez popolnosti ²⁾, to je, ljubezen vse čednosti zvezuje in popolne stori. Kdor resnično ljubi, si prizadeva za vse čednosti. Ker le tista duša, ktera Boga ljubi, zamore spoznati ljubezen Božjo in Kristusovo, zatoorej pravi:

V. 18. „*Morete umeti z vsemi svetimi, kakošna je širokost in dolgost, višočina in globočina*“, namreč ljubezni Kristusove;

V. 19. „*tudi spoznati ljubezen Kristusovo*“. Sv. apostelj hoče z besedami 17. 18. in 19. verste reči: Boga ponižno prosim, da bi vas po sv. Duhu močno vterdil v duhu; da Kristus po živi veri v vas prebiva; da bi v ljubezni vterjeni rastli v spoznanji ljubezni Kristusove, kakor se je v odrešenji razodela. — Beseda: širokost naznanja, da ljubezen Kristusova, ktera se je v odrešenji razodela, obsega vse ljudi; dolgost naznanja, da ta ljubezen terpi vsa stoletja in v večnost sega; visokost naznanja visokost in nezapopadljivost skrivnosti ljubezni Kristusove, tako da bo celó angelom še le po cerkvi razodeta ³⁾; globočina pa naznanja, da ljubezen Kristusova še celo v kraljestvo mertvih sega, ko je Kristus šel v predpeklo, in duhovom, ki so bili v ječi, oznanoval ⁴⁾, to je, njih vdeležil svojega rešivnega zasluženja; jim tedaj podelil prvi popolnoma odpustek. — „*Ktera um preseže*“. Ker je ljubezen Kristusova do nas neskončna, človeški um tiste nikdar ne bo popolnoma spoznal. — Kristus — Bog je človek postal, — on Bog je bil križan; — on Bog je naša jed! — „*Da ste napolnjeni z vso polnostjo Božjo*“; hoče reči: za vse to sem pa Boga prosil, da bote deležni vseh darov Božjih. — Svojo molitev sv. apostelj sklene s hvalo do Boga, ko pravi:

¹⁾ Gal. 5, 6. — ²⁾ Kol. 3, 14. — ³⁾ Efež. 3, 10. — ⁴⁾ 1. Pet. 3, 19.

V. 20. „*Njemu pa, kateri premore vse obilniši storiti, kakor prosimo ali umemo, po moči, ktera v nas dela*“; hoče reči: Bogu, kateri, ako sodimo po moči, ki že zdaj v nas dela, premore in tudi hoče obilnejši storiti, kakor zamoremo želeti ali umeti.

V. 21. „*Njemu čast*“, namreč naj bo. — „*V cerkvi in v Kristusu Jezusu v vse rodove vekoma*“; ali z drugimi besedami: Njega naj vekomaj časti, hvali in povišuje vsa cerkev, vsi verni, v zvezi s Kristusom, ki je glava cerkve, veliki duhoven in naš srednik pri Bogu. Zakaj le, če smo po veri in ljubezni s Kristusom zedinjeni, zamoremo Boga resnično častiti in hvaliti. — „*Amen*“, to je, tako naj bo, tako naj se zgodi.

Preljubi! sv. Pavel, kakor današnji list pove, je Boga prosil, da bi verne po sv. Duhu močno vterdil v notranjem človeku, v njih duhu. Močni so bili nekaj ajdovski modrijani in vojvodi, toda so bili močni le po vnanjem, ne po notranjem, močni po telesu, ne po duhu. Mi kristijani moramo skerbeti, da bomo v duhu vterjeni in močni, da bo duh v nas gospodoval, in ga ne bo premagala huda poželjivost. Če bomo po sv. Duhu vterjeni v duhu, bo Kristus v nas prebival. Zakaj sv. Duh je vir vse duhovne luči in življenja; on vse razsvetljuje in oživlja; ktereга duh je tedaj po sv. Duhu vterjen, tega luč je živa vera, tega življenje je ljubezen. Po veri pa, ktero ljubezen oživlja, Kristus v nas prebiva, in to njegovo prebivanje v nas se po vnanjem razodeva, ko so naše misli, želje, občutlji, volja in dejanje podobne Kristusovim mislim, željam, občutljem, volji in dejanju. V katerem pa Kristus prebiva, ta je tudi vterjen v ljubezni; in kdor je v ljubezni vterjen, ta spozna tudi ljubezen Božjo in Kristusovo do nas. Vprašajmo se: ali smo po sv. Duhu vterjeni v duhu? ali nismo sužnji poželjivosti? ali prebiva v nas Kristus, ali imamo živo vero? in ali smo vterjeni v ljubezni? ali je ljubezen podlaga vsega našega življenja? Če ni, ne bomo nikdar mogli spoznati ljubezni Božje in Kristusove do nas. Človek Boga le toliko spozna, kolikor ga ljubi. Preljubi! ali spoznamo ljubezen Božjo in Kristusovo do nas? Pač moramo reči, da ne. Ko bi to ljubezen spoznali, bi gotovo imeli tudi veči ljubezen do Kristusa, mi bi natanko vse njegove zapovedi spolnovali. Prosimo tedaj Boga, da nam da vero, ktero ljubezen oživlja, da nam da ljubiti njega in Jezusa Kristusa čez vse. „Ljubezen, moj Bog, zavpije sv. Avguštin, vžgi me, da te ljubim“.

Sedemnajsto nedeljo po binkoštih.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Efežanov 4, 1—6.

V. 1. „*Bratje! prosim vas*“. S četrtem poglavjem se začne drugi del tega lista (pog. 4—6.), v katerem sploh spodbada k keršanskemu življenju. V prvem delu je skazal, da so v Kristusu vsi, Judje in ajdje, spravo z Bogom zadobili, in vsi bili v eno telo, v eno Božjo družino združeni. Na to veliko dobroto opira sv. apostelj v drugem delu svoje opominjanje, ko spreobrnjenec od ajdovstva prosi, da ni zadosti, da le po vnanjem v edinosti živijo, ampak da morajo tudi po notranjem eno biti v medsebojni ljubezni; da morajo spodobno živeti po svojem poklicu; zatoj pravi: Bratje! ko ste z Judi vsajeni v eno telo in v eno Božjo družino združeni, vas, ker sem vaš apostelj, prosim in opominjam. — „*Jest jetnik v Gospodu*“, to je, zavoljo Kristusa, zavoljo evangelija; ali jest, kteremu je Kristus, njegov evangeli, vzrok, da sem v ječi. — „*Da spodobno živite po poklicu, k kteremu ste poklicani*“, namreč, kakor je poprej (2, 19.) rekel, biti mestnjani svetih (vseh časov), in domači Božji. Pravi mestnjani svetih in domači Božji pa bodo, če se med seboj ljubijo, in v miru živijo; zatoj pravi sv. apostelj:

V. 2. „*Z vso ponižnostjo in krotkostjo, s poterpljenjem prenašajte eden drugega v ljubezni*“. Ker je ponižnost podlaga vse edinosti, vsega miru (kakor je napuh korenina vsega razpora), zatoj sv. apostelj to čednost nar pervo imenuje. Iz ponižnosti potem izvira krotkost (pri posvarjenji družih), in poterpljenje z grehi in slabostmi družih.

V. 3. „*In skerbite ohraniti edinost duhá v zvezi mirú*“; hoče reči: v ljubezni si prizadevajte ohraniti edinost v mislih, v verskem prepričanju, v veri; zakaj ljubezen je duhovna vez, ktera ljudi med seboj veže. Iz ljubezni pride mir, kteri je zunanja vez, ki mora vse kristijane obseči. — Sv. apostelj Pavel kliče vsem kristijanom: Živite po svojem poklicu! Mi vsi smo poklicani v eno Božjo družino, smo sprejeti v eno sveto cerkev, smo poklicani, biti pravi udje Kristusovega telesa. Živimo kot pravi mestnjani nebes, kot domači Božji, kot otroci Božji, kot bratje Kristusovi, kot deleži Božji in sodeleži Kristusovi, — z eno besedo: živimo kot pravi kristijani! Vse naše življenje naj se vselej ravna po svetosti našega poklica,

po gnadah, ktere smo prejeli, po upanji, ktero za večnost imamo. Bodimo tedaj ponižni; nikdar ne pozabimo, kaj smo, da smo prah in pepel, da smo grešniki, in da vse, kar smo ali kar imamo dobrega, nimamo od sebe, ampak od Boga. Če bomo ponižni, bomo tudi krotki do družih, kadar jih bomo zavoljo njih grehov ali slabost opominjevali, bomo pa tudi poterpežljivi pri slabostih, nepopolnostih, zmotah ali grehih družih. Če bomo ponižni, bo tudi med nami lepa edinost v mislih, v verskem prepričanju, bomo vsi enega serca, in živeli bomo v miru. Zakaj moramo tako živeti, pove sv. apostelj vzrok.

V. 4. „*Eno telo in en duh*“, namreč v Kristusu ste vi vsi, ki ste v ljubezni in v miru med seboj sklenjeni. Vsi verni so namreč udje enega skrivnostnega telesa, katerega glava je Kristus, in vse te ude oživlja en sveti Duh ¹⁾. — „*Kakor ste poklicani v eno upanje svojega poklica*“; to je, vsi imate en cilj in konec, eno upanje, namreč večno zveličanje.

V. 5. „*En Gospod, ena vera, en kerst*“. S temi besedami naznanja dalje vzrok, zakaj si morajo prizadevati ohraniti edinost med seboj, ker so vsi enega Gospoda, Jezusa Kristusa, ki je vse iz sužnosti greha in satana za svoje služabnike odkupil, in s katerim so po veri in kerstu združeni.

V. 6. „*En Bog in Oče vseh, kateri je čez vse, in po vsem in v nas vseh*“. S temi besedami naznanja sv. apostelj zadnji vzrok, zakaj si morajo verni prizadevati, ohraniti edinost med seboj, ker imajo vsi enega Boga in enega Očeta, in so tedaj otroci enega Očeta, med seboj pa bratje in sestre. — Ta Bog je vseh Bog in Oče; on je čez vse, ker vse vlada in varuje; on je po vsem, ali kakor drugi greško razumevajo: po vseh, delaven, ker v njem imamo bitje, življenje in gibanje ²⁾; on je v vseh, namreč prebivajoč. — Da so v teh besedah sv. aposteljna tri osebe v Bogu naznanjene, je že sv. Irenej spoznal. Bog je čez vse kot Oče, ker je izvirni vzrok, prvi začetnik vseh stvari; Bog je po vsem kot Sin, ker po njem je bilo vse vstvarjeno; in on je v nas vseh kot sv. Duh, ker on, ki v vernih prebiva in jih stori svoje tempeljne, stvari spet z Očetom zedini. (Primeri razlago lista v praznik presv. Trojice v. 36.)

Preljubi! tudi naša dolžnost je, si prizadevati, ohraniti edinost duha, biti med seboj enih misel, enega verskega prepričanja. Mi vsi smo eno skrivnostno telo, katerega glava je Kristus; mi vsi smo

¹⁾ 1. Kor. 12, 4. — ²⁾ Dej. apost. 17, 28.

nega svetega Duha prejeli, kateri nas oživlja, nagibuje in vodi; mi vsi imamo le eno upanje večnega zveličanja. Mi vsi imamo enega Gospoda, Jezusa Kristusa, ki nas je s svojo kervijo odkupil iz sužnosti greha, satana, pogubljenja in smerti, in nas storil svoje ljudstvo; mi vsi, ker smo kristijani, učenci Kristusovi, imamo eno vero, ktera vsem ravno tiste resnice razodeva in gnade podeluje; mi vsi smo bili po enem kerstu prerojeni v otroke Božje, in smo vsi enako obljubo storili, svet in njegovo poželenje zapustiti, in le Bogu in Kristusu živeti. Mi vsi pa tudi le enega Boga molimo in častimo, ki je Oče nas vseh, ki nas vse vlada in varuje, ki za nas vse skerbi in dela, in po svojem Duhu v nas prebiva, nas napolnuje in oživlja.

Osemnajsto nedeljo po binkoštih.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Korinčanov 1, 4—8.

V. 4. „*Bratje! zahvalim svojega Boga vselej za vas zavoljo milosti Božje, ktera vam je dana v Kristusu Jezusu*“. Sv. Pavel spomnivši se velicega truda in terpljenja, s katerim je keršanko občino v Korintu vstanovil, ktera, akoravno so o začetku razpori njenemu rastvu nasprotvali, je vendar lepo v stanu gnade napredovala, zahvaluje Boga, po ktereга milosti se je to zgodilo, ktereга imenuje svojega Boga, ker je toliko gnad od njega prejel, in kteremu se je tudi zavoljo tega popolnoma daroval. Ko pravi vselej, s tem naznanja, da to stori pri svoji vsakdanji molitvi. Za ktero milost posebno Boga zahvaluje, naznanja z besedami: „Ktera vam je dana v Kristusu Jezusu, to je, ta milost vam je bila dana v zvezi, v zedinjenji s Kristusom. Zakaj le potem, če je človek po veri in kerstu s Kristusom zedinjen, če je postal ud skrivnostnega Kristusovega telesa, pride v njega notranja oživljajoča moč, to je, gnada, ktero nam je Kristus s svojo spravno daritvijo zaslужil, in ktero tem, ki so z njim zedinjeni, po sv. Duhu vedno deli¹⁾“.

V. 5. „*Ker ste po njem v vsem obogateli, v vsi besedi in v vsem znanji*“; hoče reči, ker ste po njem (Kristusu) prejeli ves keršanski nauk in tudi njegovo globokejši spoznanje²⁾.

¹⁾ Jan. 15, 1. — ²⁾ 2. Kor. 8, 7.

V. 6. „*Kakor je bilo pričevanje Kristusovo poterjeno med vami*“. Sv. apostelj hoče reči: Da ste obogateli v vsem keršanskem uku in njegovem spoznanji, se iz tega razvidi, da je sv. evangeli med vami globoko vkoreninjen. Pričevanje Kristusovo je pričevanje od Kristusa ali sv. evangeli.

Preljubi! sv. apostelj Pavel precej od začetka svojega lista zahvaluje Boga, da je njegov trud pri spreobrnjenji Korinčanov tako obilno blagoslovil. Če sv. Pavel Boga zahvaluje, da je njegov trud pri spreobrnjenji družih blagoslovil, kolikanj bolj morajo ti Boga zahvaliti, ki so zase gnade od Boga prejeli! Koliko gnad smo tudi mi od Boga prejeli! Ali ni to velika gnada Božja, da smo bili od keršanskih staršev rojeni, v sv. kerstu prerojeni in v katoliški cerkvi zrejeni, ko jih toliko v neveri živi in umerje? Ali ni gnada Božja, da slišite pogosto oznanovati sv. evangeli in razlagati keršanske resnice v vsem obsegu? Ali ni gnada Božja, da imamo vedno v Kristusovi cerkvi od Boga razsvetljene može, ki nas k globokejšemu spoznanju keršanskih resnic in k kreposti vodijo in napeljujejo? Ali ni gnada Božja, ko vedno vidimo posebno pobožne duše, pri katerih Bog svoje darove razodeva, in kateri nas s svojimi zgledi k posnemanju vabijo in spodbadajo? Bodimo Bogu hvaležni za vse milosti ali gnade, ktere je ali nam ali drugim podelil; kdor ni hvaležen, si zapre vrata do družih milost. — Zahvalimo pa Boga tudi za terpljenje in nadloge, ktere so po nauku sv. Pavla ¹⁾ tudi dobrote, s kterimi Bog izvoljene časti ²⁾. Zahvalimo Boga tudi za vse gnade ali milosti, ktere našim sobratom deli; mi vsi smo eno skrivnostno telo, smo udje enega telesa, tedaj se mora slehern veseliti tega, kar drugi dobrega prejmejo, kakor se, če se povečuje en ud, z njim vsi udje vesele ³⁾.

V. 7. „*Tako, da vam ne manjka nobenega darú*“. Te besede se povračajo na 5. versto, in sv. apostelj hoče reči: Vi ste obogateli v Kristusu v vsem, tako, da vam, namreč vaši srenji ali občini (ker slehernim je še veliko manjkalo (4, 8.), ne manjka nobenega darú, ne darov iz milosti, ne posvečujočih darov. (Primeri zastran darov 2. nedeljo po razglašenji Gospodovem). — „*Kteri čakate razodenja Gospoda našega Jezusa Kristusa*“; to je, kteri željno pričakujete družega prihoda Kristusovega v očitnem veličastvu. Željno pričakovanje družega prihoda Kristusovega je znamenje žive vere. — Korinčani so, kakor sv. Pavel pravi, željno priča-

¹⁾ Rimlj. 5, 3. — ²⁾ Mark. 10, 30.; 2. Kor. 4, 8—12. — ³⁾ 1. Kor. 12, 26.

kovali družega prihoda Kristusovega — k sodbi; s tem so pokazali, da so živo vero imeli; ker so željno pričakovali družega prihoda Kristusovega, so tudi potem pričakovali večno zveličanje, in so s tem pokazali, da srečnost in zveličanje človekovo ni na tem svetu, ampak v nebesih, kjer je Kristus, sedeč na desnici Božji. Ker so to verovali, so tudi delali in se trudili za svoje večno zveličanje. Tako mora vsak pravi kristijan delati in se truditi za večno zveličanje; se zvesto poslužiti milostnih pripomočkov in darov, katere je od Boga prejel; si mora prizadevati za dobra dela. Toda kolikor časa človek na tem svetu živi, si ni nikdar popolnoma svest svojega zveličanja, ga zamore zgubiti; ker, kolikor časa nosimo telo te smerti ¹⁾; to je, telo, v katerem huda poželjivost gospoduje, ktera greh rodi, greh pa smert, zamoremo grešiti, in na duši škodo terpeti. Vsak kristijan pa vendar zamore zaupati, da ga bo Bog do konca življenja v gnadi ohranil, ako z gnadami, katere mu Bog podeluje, zvesto dela. To tolažbo daje sv. apostelj Korinčanom in vsem kristijanom, ko pravi:

V. 8. „*Kteri vas bo tudi poterjeval do konca*“, kteri, namreč Bog vas bo stanovitne ohranil v svoji gnadi do konca vašega življenja. — „*Da bote brez greha v dan prihoda Gospoda našega Jezusa Kristusa*“; tako namreč vas bo poterjeval, da se bote, ko bo Gospod Jezus Kristus prišel sodit, brez smertnega greha ²⁾ pred večnim sodnikom pokazali ³⁾.

Kristijani! vprašajmo se: Ali nam nič ne manjka za prihod Kristusov? ali se pripravljamo na ta prihod? ali dobro obračamo gnade in darove, katere nam Bog podeluje? Ali zamoremo upati, da bomo pred sodnjim stolom Kristusovim brez smertnega greha najdeni? — Delajmo torej zvesto za svoje večno zveličanje, in dobro obernimo čas, katerega nas Bog na tem svetu še živeti pusti. Da bomo do konca življenja brez smertnega greha ostali, prosimo vsak dan Boga.

¹⁾ Rimlj. 7, 24. — ²⁾ 1. Jan. 3, 5.; Jud. 24. — ³⁾ 2. Kor. 5, 10.

Devetnajsto nedeljo po binkoštih.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Efežanov 4, 23—28.

V. 23. „*Bratje! ponovite se v duhu svojega uma*“. Ko je sv. apostelj bravec tega lista poprej opominjal, nikar ne živeti kakor neverniki v poželjivosti, ampak sleči starega človeka, jih zdaj opominja, ponoviti se v duhu uma, to je, ponoviti vsega svojega duhovnega človeka, zboljšati si spoznanje in voljo. To ponovljenje v duhu razlaga sv. apostelj z besedami naslednje verste, ko pravi:

V. 24. „*In oblecite novega človeka*“. Če je stari človek ta, ki po natornem rodu izhaja iz prvega Adama, ki je z grehi obdan in suženj poželjivosti, — potem je nov človek ta, ki je po duhovnem rodu iz Kristusa, družega Adama, rojen in preroben, ki je kakor Adam pred storjenim grehom nedolžen, čist in svet; novi človek je tedaj v Kristusu preroben, keršanski človek, človek g n a d e. „*Kteri je po Bogu stvarjen*“. S temi besedami sv. apostelj bolj natanko razlaga besede: nov človek. Če se te besede primerjajo z besedami, ktere se berejo v listu do Kološanov (3, 10.): „*Ki (namreč: nov človek) se ponovi po podobi tistega, ki ga je vstvaril*“, to je, po podobi Božji, se razvidi, da besede: po Bogu stvarjen, enako pomenijo, kakor po podobi Božji; in sv. apostelj meri s temi besedami na to, kar se bere v prvih Mojzesovih bukvah (1, 27.): da je Bog Adama po svoji podobi vstvaril. Sv. apostelj hoče tedaj reči: Človek, ktereга morate obleči, je zastran Boga pravo stvarjenje, nova stvar; in kakor je bil prvi človek po podobi Božji vstvarjen, ktero je po storjenem grehu zgubil, enako se to novo stvarjenje zgodi po podobi Božji. V čem to novo stvarjenje po podobi Božji ali Kristusa, ki je bistvena, popolnoma enaka podoba nevidnega Boga, Boga Očeta ¹⁾, obstoji, pove sv. apostelj, ko pravi: „*V pravičnosti in resnični svetosti*“. Kteri je v Duhu preroben, tega duhovni stan je spet v red dejan, v njem se je spet pravi red povernil, tako da je telo duhu, duh pa Bogu pokoren; in ta pravični stan se razodeva v svetem življenji, v dejanskem spolnovanji vseh čednost. Ko pravi: v resnični svetosti, s tem

¹⁾ Kol. 1, 15.

resnično svetost napčni svetosti farizejev nasproti postavi. Toda veliko lepši je misel in tudi zvezi (v. 22.) bolj primerjena, če se greške besede predstavijo: in v svetosti resnice. Nad starim človekom gospoduje goljufija, laž, gréh, je enak hudiču, ki je oče laži; nad novim pa gospoduje resnica, ktera je poslednjič Bog sam.

Preljubi! ko smo bili keršeni, smo bili v Kristusu prerojeni, postali smo nova stvar, nov človek, bili smo, kakor Adam pred storjenim grehom; nedolžni, čisti in sveti, postali smo ljudje gna de, otroci Božji, tempelj sv. Duha. Ali smo pač tega novega človeka, ktere ga smo pri sv. kerstu oblekli, vedno ohranili? Ali smo ostali nedolžni, čisti in sveti? Ali se nismo spet grehu vdali, in tako zgubili tega novega človeka, praznični plajš, oblačilo zve-ličanja ¹⁾, in spet postali sužnji greha, hude poželjivosti? Če smo to storili, smo postali nezvesti Kristusu, kteremu smo se pri sv. kerstu posvetili, postali njegovi služabniki in mu pokoršino obljubili; postali smo Kristusu nehvaležni, po kterem smo toliko neizrekljivih dobrot prejeli. — Za naprej tedaj živimo vsi za Kristusa — njega posnemajmo, da, če bomo tukaj njemu v življenji podobni, bomo tudi enkrat njemu v veličastvu podobni.

V. 25. „*Za tega voljo*“, ker je namreč nov človek stvarjen v pravičnosti in svetosti resnice. Sv. apostelj zdaj opominja k keršanskemu življenju, ko pred oči stavi dolžnost do družih. — „*Opustite laž, govorite resnico vsakteri s svojim bližnjim*“. Zakaj morajo v govorjenji resnični biti, pove vzrok, ko pravi: „*Ker smo udje med seboj*“; zato, hoče reči, ker smo vsi, ko smo udje enega telesa, ktere ga glava je Kristus, med seboj sklenjeni udje, ki eden drugega pomoči potrebujemo.

Kristijani! nikdar ne pozabite, da resničnost v govorjenji je posebno znamenje pravega kristijana, ki je novega človeka, Kristusa oblekel, ker Kristus je resnica. Sv. spričevavec Justin pripoveduje, da so kristijani raji hotli umreti, kakor pa lagati. Dolžnost kristijanova je, le resnico govoriti; in vsak, ki svojemu keršanskemu bratu laže, greši zoper Kristusa, ker laže temu, ki je ud Kristusov. Kdor bližnjemu resnico govori, ta je dobrovoljen do njega, in se bo varoval bližnjega razžaliti; se bo varoval tudi vse krivične jeze. Zatorej pravi sv. apostelj:

V. 26. „*Če se jezite, nikar ne grešite*“. Te besede so po stari greški prestavi vzete iz 4. psalma (v. 5.). Sv. apostelj pravi:

¹⁾ Iz. 61, 3. 10.

nikar ne grešite, ker jeza utegne tudi pravična, sveta biti, ako se človek jezi zovoljo greha in krivice, ker je Bog ali bliženj žaljen; ta jeza je vselej z ljubeznijo združena. Pre-grešna je jeza, če pride iz nečistega vira, n. pr. iz strasti, iz prevzetnosti, ali če zadeva ljudi, ne pa njih grehov, ali pa če je nezmerna in jo človek predolgo derži. Zatorej pravi sv. apostelj: „*Solnce naj ne zajde v vaši jezi*“; hoče reči: ne deržite jeze dalje, ampak naj mine, preden se še dan nagne. Zakaj kolikor dalje kdo jezo derži, tolikanj težje bo tisto spravil iz svojega serca, in premagal sovražne misli in želje do blišnjega. Zatorej opominja sv. Jakop: „Vsak človek naj bo počasen k jezi“ (1, 19.). Vzrok, zakaj ne sme človek jeze dalje držati, pove sv. Pavel, ko pravi:

V. 27. „*Ne dajajte prostora hudiču*“. Kdor namreč jezo dalje derži, da hudiču priložnost, da v njem obudi napuh in prevzetnost, in ga nagibuje k sovraštvu in k maševanju in drugemu hudemu, in ga lahko tudi k telesnemu uboju zapelje. Iz tega tedaj za vsacega kristijana izhaja dolžnost, se varovati vsake krivične jeze; če je jeza pravična, da tiste dolgo ne deržimo, in ne pademo v greh.

V. 28. „*Kdor je kradel, naj ne krade več, temuč naj raji pridno dela s svojimi rokami, kar je dobro, da bo imel kaj podeliti potrebnemu*“. S temi besedami uči sv. apostelj, da ni še zadosti, da ta, ki je kradel, več ne krade, ampak da mora za naprej tudi delati, in sicer ne zovoljo tega, da si bo potrebnega živeža pridobil, ali to, kar je ukradel, povernil; temuč tudi zato, da bo od tega, kar si je pošteno, pravično pridobil (sv. apostelj pravi: kar je dobro), potrebnemu kaj podelil, in tako za svoje storjene grehe zadostil. — Če je že kristijan, ki si svoj kruh z delom pridobiva, zavezan, potrebnim podeliti, kolikanj bolj morajo to storiti, ki brez truda in dela v bogastvu živé. Ne opustimo pridno delati, in zvesto spolnovati svojih dolžnost; nikoli ne pozabimo, kar pravi pobožni Job (5. 7.): „Človek je za delo rojen in ptica za letanje“.

Dvajseto nedeljo po binkošti.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Efežanov 5, 15—21.

V. 15. „*Bratje! glejte, kako bi varno hodili*“. V poprejšnjem uči sv. apostelj, da sveto življenje kristijanov ima velik vpliv ali veliko premore k spreobrnjenju ajdov; zatoorej bravece tega lista opominja, modro, skerbno živeti, vse svoje besede in dela tako vravnati, da bodo ajdom, ki živé v temi greha in hudibij, s svojim svetim življenjem luč na potu zveličanja. — „*Ne kakor nespametni*“, ki namreč ne spoznajo cene časa, in ga tedaj prav ne obračajo.

V. 16. „*Ampak kakor pametni*“, to je, kakor modri, kakoršni bodo, če store, kar jim pravi: „*Odkupljajte čas*“, to je, ako se skerbno poprimete vsake priložnosti, dobra dela delati v svoje in drugih zveličanje. Kdor tako ravna, ta gotovo čas dobro ceni in obrača, in se s tem modrega v dejanji razodeva. — „*Ker so dnevi hudi*“, ker so namreč dnevi sedanjega življenja zavoljo mnogih nevarnost in skušnjav, ktere spolnovanje čednost zadržujejo, in v greh zapeljujejo, hudi.

V. 17. „*Ne bodite torej*“, ker so namreč dnevi hudi. — „*Neumni, ampak umejte, kaj je volja Božja*“, to je, Bogu dopadljivo. To spoznati uči človeka sv. evangeli in od Božjega Duha razsvetljena vest.

Preljubi! tudi mi, ki smo po sv. kerstu kristijani postali in sprejeli svetlobo resnice Božje, ktera je bila po Kristusu razodeta, smo postali otroci svetlobe¹⁾. Če smo tedaj otroci svetlobe, moramo tudi kot otroci svetlobe hoditi, živeti, moramo svetlobo keršanske resnice z ukom in svetim življenjem razširjati, in te, ki v temi greha in nevednosti živé, razsvetljevati, da bodo svojo duhovno temo spoznali, in se obernili k svetlobi keršanske vere in keršanskega življenja. Če bomo to storili, bomo modri, ker bomo čas tega življenja dobro obračali. Kristijan mora, kakor sv. Pavel uči, čas odkupiti, dobro oberniti, ker čas ima grozno veliko ceno. Čas sedanjega življenja nam je od Boga dan, si pridobiti večno zveličanje; nobena zguba ne more tedaj večí biti, kakor zguba časa. Čas, ki je pretekél, več ne pride nazaj; sedanjega časa nihče ne more prideržati, in prihodnjega nima nihče v svoji oblasti.

¹⁾ Efež. 5, 8.

Malo je dni našega življenja tukaj na zemlji; obračajmo jih dobro, obračajmo jih v dela svojega zveličanja. Če tega dozda nismo storili, smo tako dragi čas zapravili, zgubili. Odkupimo ga; to se bo zgodilo, če bomo pravo pokoro delali in si z gorečnostjo prizadevali za dobra dela. To je potrebno, ker tudi dnevi sedanjega časa so hudi, polni težav zavoljo mnogih nevarnost in skušnjav, ktere človeka v pobožnem življenji zaderžujejo in v greh zapeljujejo. Zatorej zdaj, ko imamo še čas, dobra dela delajmo; zdaj, ko še tukaj na svetu živimo, si nabirajmo nebeških zakladov, ki ne minejo, ampak z nami gredo v večnost. Voljo Božjo spolnovati, mora biti naš nar viši namen; na voljo Božjo moramo obračati vse svoje misli, želje in dejanja; potem smo v resnici pametni, ker se potem za to trudimo, kar je naš poslednji namen in konec. Temu nasproti pa dragi čas zapravljajo, zgubljajo, ki se vdajo pijanosti in z njo sklenjeni nečistosti. Zatorej pravi sv. apostelj:

V. 18. „*In nikar se ne upijajte z vinom, v katerem je nečistost*“. V pijanosti je nečistost, ker iz pijanosti izhaja grešni ogenj in meseno razveseljevanje, kar vsem mesenim pregreham vrata odpira. — „*Temuč bodite napolnjeni s svetim Duhom*“. Pravi kristijani ne smejo biti polni vinskega duha ali duha drugih močnih pijač, ker iz nezmernega vživanja vina in drugih močnih pijač izhajajo vse mesene pregrehe, razujzdano veselje in nespodobne pesmi; ampak morajo napolnjeni biti s svetim Duhom, kateri v človeku obudi notranje sveto veselje, ktero se, kakor v naslednjih dveh verstah (19. in 20.) sv. apostelj pravi, razodeva v svetih pesmih in v zahvaljenji zavoljo dobrot, ktere so od Boga prejeli. — Zatorej se varujte pijanosti. Kdor se pijanosti vda, stori, kar je nar bolj neumno; on ne zapravi le drazega časa, ampak tudi svoje premoženje, svoje telesno zdravje, oslabi vedno bolj svojo pamet in prosto voljo, in postane enak nespametni živali, pa še slabši, ker ta nikdar ne pije več, kakor potrebuje. Pijanec zapravi tudi svoje dobro ime, se vda grehom nečistosti, gerdemu govorjenju in nespodobnemu petju, jezi, prepiru, pretepanju, pade na zadnje celo v nevero; on je popolnoma suženj poželjivosti. Kristijan pa, ki je učenec Kristusov, ne sme biti suženj poželjivosti, ampak se mora zatajevati, svoje meso križati ¹⁾, in ne iskati in želeči, kar je tukaj na svetu, ampak kar je v nebesih ²⁾.

V. 19. „*In govorite med seboj v psalmih, in hvalnih in duhovnih pesmih, in pojte in prepevajte Gospodu v svojih srcih*“. —

¹⁾ Gal. 5, 24. — ²⁾ Kol. 3, 1.

Kristijanu ni prepovedano veselje; sej sv. apostelj sam opominja verne: veselite se, toda pristavi: v Gospodu¹⁾, s svetim veseljem, katero človek čuti zavoljo najdenega zveličanja v Kristusu, zavoljo duhovnih dobrot, katere imamo od Kristusa. Ker je človeku natorno, da to, kar v srcu čuti, tudi po vnanjem razodeva, sme tudi svoje notranje veselje razodevati po vnanjem s petjem. Že prvi kristijani so, kakor cerkveni pisavec Tertulijan pové, imeli v navadi, peti pri obedu, pa tudi pri svojih delih. Sv. Jeronim piše, da so kmetje, kadar so orali ali terte obrezovali, in žnjice, ko so žele, prepevale Aleluja (hvalite Boga), in druge svete hvalne pesmi.

V. 20. „*In dajajte vselej hvalo za vse Bogu in Očetu*“. — Ko sv. apostelj pravi: za vse, s tem naznanuje, da moramo Bogu hvalo dati ne le za to, kar je samo na sebi dobro; ampak tudi za terpljenje in nadloge tega življenja, s kterimi nas Bog očisti in spopolnuje. „Dobro in hudo, življenje in smert, ubožstvo in bogastvo je od Boga“, pravi modri Sirah (11, 14). — „*V imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa*“. Ker nam je Bog vse dobro po Kristusu podelil, ker imamo vse gnade le zavoljo Kristusovega zaslužnja, zatorej zahvaljenje naše zamore Bogu le dopasti, ako se po Kristusu in v njegovem imenu zgodi. — Kakor nam Bog večkrat svoje dobrote po ljudeh podeluje, tako mu je tudi dopadlo, svojo oblast tudi ljudem zročiti, ki njega namestujejo, kterim smo tedaj dolžni pokoršino skazovati; zatorej pravi sv. apostelj:

V. 21. „*Bodite eden drugemu podverženi v strahu Kristusovem*“; bodite, hoče reči, podverženi nižji višim, podložni predpostavljenim v pokoršini; predpostavljeni pa podložnim v postrežni ljubezni, v darovavnem gospostvu²⁾; in sicer v strahu Kristusovem, to je, iz otroškega strahu, ki pride iz ljubezni, da bi ne bil Kristus žaljen. — Kristus, kakor pravi sv. Pavel³⁾, je bil zavoljo nas pokoren do smerti. To pokoršino Kristusovo imejmo vedno pred očmi, in skazujmo radi in z veseljem pokoršino vsem višim in predpostavljenim. Kakor je Kristus s svojo neskončno pokoršino do smerti poveličal Boga, tako bomo tudi mi, če združimo svojo pokoršino s Kristusovo, Boga v zvezi s Kristusom poveličali; in kakor je Bog Kristusa zavoljo te pokoršine povišal, bo enkrat tudi nas povišal, ko bomo s Kristusom v delež prejeli veličastvo večnega življenja, in z njim kraljevali⁴⁾.

¹⁾ Fil. 4, 4. — ²⁾ Jan. 13, 12—15. — ³⁾ Fil. 2, 8. — ⁴⁾ 2. Tim. 2, 12.

En in dvajseto nedeljo po binkoštih.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Efežanov 6, 10—17.

V. 10. „*Bratje! bodite močni v Gospodu, in v mogočnosti njegove moči*“. — Ko je sv. apostelj v poprejšnjem (5, 21—6, 9.) posamezne stanove, zakonske, otroke, starše, hlapce in gospodarje opominjal, svoje dolžnosti spolnovati, — zdaj vse bravce svojega lista opominja k duhovnemu vojskovanju zoper oblasti teme, zoper vse sovražnike zveličanja. Ker človek duhovne moči, ktere pri vednem vojskovanju zoper greh potrebuje, v sebi ne najde, ampak le v Gospodu, v Kristusu, ki je vojvoda v tej vojski, lev iz Judovega rodu ¹⁾, močni Bog ²⁾, zmagovavec hudiča, ³⁾, svetá ⁴⁾, smerti in pekla ⁵⁾, in v njegovi močni gnadi, ktera človeka podpira, in mu da potrebno moč; zatorej pravi: Bodite močni v Gospodu in v mogočnosti njegove moči. Da bodo z močno gnado Gospodovo podpirani se branili in srečno premagali vse sovražnike, jih opominja, obleči Božje orožje, ko pravi:

V. 11. „*Oblecite Božje orožje*“, namreč vse (kakor je v greškem) orožje, ktero pride od Boga, ktero Bog da; zakaj sami natorni pripomočki, pri vojskovanju za večne dobrôte, niso zadostni, ker meso in kri Božjega kraljestva ne moreta doseči in posesti ⁶⁾, in človeku zveličavne resnice razodeti ⁷⁾; pripomočki, kteri nas zmožne store, v tej vojski sovražnike premagati, so dar Božji. Zakaj moramo to Božje orožje obleči, pove sv. apostelj vzrok, ko pravi: „*Da zamorete obstati pred zalezovanjem hudičevim*“, ki vas namreč iše pogubiti.

V. 12. „*Ker se nam ni vojskovati zoper meso in kri*“, to je, zoper umerljive, slabe ljudi, ktere vidimo, in jih tudi raniti moremo. — „*Ampak zoper poglavarstva in oblasti*“. Z besedami: poglavarstva in oblasti, ktere je sv. apostelj poprej ⁸⁾ od zveličavnih duhov rabil, tukaj, kakor vsa zveza kaže, naznanja različne verste hudobnih duhov. — „*Zoper gospodovavce tega temnega svetá*“, to je, zoper hudiče, ki v tem svetu, ki je v temi zmote in greha, gospoduje. Hudiči se imenujejo gospodovavci

¹⁾ Raz. Jan. 5, 5. — ²⁾ Iz. 9, 6. — ³⁾ Jan. 12, 31. — ⁴⁾ Jan. 16, 33.

— ⁵⁾ 1. Kor. 15, 54. i. d. — ⁶⁾ 1. Kor. 15, 50. — ⁷⁾ Mat. 16, 17. — ⁸⁾ Efež. 1, 21.

tega sveta, ker vsi ljudje, kateri se še niso vdeležili odrešenja v Kristusu in tudi nespametne stvari, natora ¹⁾, so njih oblasti podveržene. Pri sv. Janezu (12, 31.; 14, 30.) se hudič imenuje poglavar tega sveta. Ko je namreč Adam grešil, je v njem nastalo notranje razdvojenje, nasprotje med pametjo in telesom (počutnostjo), pa tudi nasprotje med človekom in med natoro (nespametnimi stvarmi), ker natora, ktera je bila pred storjenim grehom človeku pokorna, sužnja, on pa njen gospod, se je odpovedala temu gospostvu človekovemu, in kakor človek sam, tako je tudi z njim sklenjena natora prišla v oblast hudičevo, kateri je zdaj namesti človeka postal poglavar tega sveta, in pod njegovim grozovitim poglavarstvom niso le ljudje zdihovali, ampak tudi nespametna stvar, natora, ktera je bila v začetku stvarjena, da bi bila s človekom vred stvarnika povelicevala. Tudi nespametna stvar, natora, pravi sv. Pavel ²⁾, željno čaka in zdihuje, kakor človek, po odrešenji. To odrešenje se je v Kristusu že začelo, in se skozi vse rodove v cerkvi (v blagoslovih in zarotovanjih raznih reči nadaljuje, toda še le konec sveta, ko se bo človek, ne le po duši, ampak tudi po telesu odrešenja v Kristusu vdeležil, bo tudi natora popolnoma rešena, in bodo potem nova nebesa in nova zemlja ³⁾. Potem bo hudič zgubil svoje poglavarstvo in bo vekomaj veržen v peklenski brezen ⁴⁾. Mi kristijani, ki smo otroci svetlobe in svetloba v Gospodu, smo iz te hudičeve oblasti rešeni. — „*Zoper hudobne duhove v podnebbji*“, to je, ki v podnebbji, ali kakor pravi ⁵⁾, v zraku prebivajo. Sv. apostelj hoče tedaj z besedami 12. verste reči: Nam se ni vojskovati zoper umerljive slabe ljudi, ktere vidimo, ampak zoper hudobne duhove; zatoorej nam je treba Božjega, duhovnega orožja.

V. 13. „*Zavoljo tega*“, ker se nam je vojskovati zoper hudobne duhove. — „*Primita za Božje orožje, da se zamorete braniti ob hudem dnevu*“, to je, v dan skušnjave. — „*In v vseh rečeh popolni obstati*“, in da, hoče reči, popolnoma oboroženi zamorete zmagati; ali, kakor je v greškem: in ko bote vse premagali, zamorete kot nepremagani stati.

Kristijani! vojska je človeško življenje, pravi že pobožni Job (7, 1.), ker čas tega življenja, kakor pravi sv. papež Gregorij, ni čas miru in pokoja, ampak čas vojskovanja, skušnjav in nevarnost. Sovražniki naši, zoper ktere se nam je vojskovati, niso umerljivi,

¹⁾ Rimlj. 8, 20. 21. — ²⁾ Rimlj. 8, 19—22. — ³⁾ Iz. 65, 17.; Razod. sv. Jan. 21, 1. ⁴⁾ 2. Pet. 2, 4. — ⁵⁾ Efež. 2, 2.

slabi ljudje, ktere vidimo, in jih raniti zamoremo, ampak so nevidni, duhovni sovražniki, so hudobni duhovi, ki si z vso močjo prizadevajo, nas odverniti od pokoršine do Boga, zapeljati v greh in tako večno pogubiti. Da se bomo pa mogli zoper hudičeva zalezovanja braniti in premagati svoje hude sovražnike, moramo obleči orožje, ktero od Boga pride, kakor vojak obleče potrebno orožje, kadar se hoče zoper sovražnika braniti in ga premagati. Ktero je to Božje orožje, naznanja sv. apostelj v naslednjih verstah. Ko je sv. Pavel ta list v Rimu v prvem vječeni pisal, je bil obdan od rimskih vojakov¹⁾; zatorej mu je bil, ko je od tega Božjega orožja pisal, pred očmi rimski vojak. Nar poprej natanko popisuje orožje, s katerim se mora kristijan zoper svoje sovražnike braniti; potem pa, ker vojskovanje kristijanovo posebno le v tem obstoji, da se brani zoper napade sovražnikove, opomni samo le enega orožja, s katerim mora kristijan sovražnika svojega napasti, in to je meč duhá.

V. 14. „*Stojte tedaj*“, namreč pripravljeni k vojski, oblečeni z Božjim orožjem. — „*Opasani okoli svojih ledij z resnico*“. — Nar slabši del človekovega telesa, ki se nar lože rani, so ledije; pas pa je, ki tiste vterjuje in varuje. Pas duhovnega orožja je po besedah sv. Pavla resnica, to je, zvestoba v obljubah in resničnost v besedi in v dejanji, ali v govorjenji in življenji. Zakaj kakor je laž lastnija in bistvo hudičevo²⁾, tako je resnica v vsem življenji nar močnejši orožje, se braniti zoper napade hudičeve. Sv. apostelj meri s temi besedami na to, kar prerok Izaija (11, 5.) od Mesija pravi: „Zvestoba ali (kakor je v stari greški prestavi) resnica bo opasivnica njegovih ledij“. — „*In oblečeni z oklepom pravice*“, to je, s pravico kakor z oklepom. Persi, ktere pokrivajo serce, so bile pri rimskih vojaki varovane z oklepom, ki je bil ali iz brona, ali iz surovega usnja. Duhovni oklep keršanskega vojaka mora biti pravica, pravičnost, ktera se razodeva v svetem življenji³⁾, v spolnovanji vseh dolžnost, ktere ima človek do Boga, do sebe in do bližnjega; tedaj v spolnovanji pravičnih, svetih del. — Enako govori prerok Izaija (59, 17.) od Jehova (Boga, ki se je v stari zavezi razodeval, ki je bil Sin Božji): „On obleče pravico kakor oklep“.

V. 15. „*In obuti na nogah za oznanovanje evangelija mirú*“, to je, vedno pripravljeni, uk svetega evangelija, kateri nam da pravi, notranji mir, povsod spoznavati in razširjati. Po tem takem bi

¹⁾ Dej. apost. 28, 16. — ²⁾ Jan. 8, 44. — ³⁾ Rimlj. 6, 13.

bili duhovni čevlji keršanskega vojaka vedna pripravljenost, uk sv. evangelija povsod oznanovati in razširjati. Drugim razlagavcem pa so duhovni čevlji vesela serčnost, pripravljenost duha, pri vseh zadržkih, ki se keršanskemu življenju nasproti stavijo, hoditi po poti sv. evangelija, to je, sveto, keršansko živeti.

V. 16. „*Pred vsem*“, to je, k vsemu poprej imenovanemu orožju, — „*pa vzemite v roko škit vere*“. Poglavitno orožje rimskega vojaka je bil veliki škit, s katerim, ker je vse telo zakril, se je vojak zamogel posebno braniti. Duhovni škit keršanskega vojaka je vera. Kakor rimskemu vojaku vse poprej imenovano orožje ni nič pomagalo brez škita, tako tudi vse pred imenovane čednosti brez vere ne branijo zoper hudobnega duha. Le terdna vera v Boga in Kristusa premaga svet ¹⁾; če človek v veri omaguje, pot pripravlja hudiču ²⁾, in če tisto zgubi, potem se izpostavi vsem napadom hudobnega duha. Zatorej pravi sv. apostelj: „*S katerim*“, namreč s škitom vere, — „*zamorete vse ognjene pušice hudobnega ugasiti*“. Te ognjene pušice so hude skušnjave k nečistosti, ktere nanagloma človeka obdajo. Tem ognjenim skušnjavam moramo nasproti postaviti škit vere, ktera nas uči, da Bog je neskončno svet, vsegapričujoč in neskončno pravičen, ki nečistost z večnim terpljenjem v peklju kaznuje.

V. 17. „*In vzemite čelado zveličanja*“, to je, upanje večnega zveličanja. Čelada je branila glavo rimskemu vojaku. Duhovna čelada keršanskega vojaka ali kristijana je zveličanje, ali kakor sv. apostelj v prvem listu do Tesaloničanov (5, 8.) pravi, upanje zveličanja. Keršansko upanje namreč ohranjuje človeka pri vseh skušnjavah in nadlogah tega življenja stanovitnega in vzdiguje njegov pogled k Bogu v nebesih. — „*In meč duhá, kar je Božja beseda*“. Meč je bil orožje, s katerim je rimski vojak sovražnika napadel. Duhovni meč keršanskega vojaka je Božja beseda, ktero sv. apostelj imenuje meč duhá, ker jo sv. Duh podeli. Božja beseda pa je tukaj aposteljnu pisana Božja beseda stare zaveze, in hoče, da se kristijani pri skušnjavah izrekov sv. pisma poslužijo, po zgledu Kristusovem, ki je skušnjavca z Božjo besedo, z besedami sv. pisma premagal ³⁾. Takošna Božja beseda so pa tudi svete od Božjega Duha vdihnjene besede, pobožni izreki, zdihljeji in molitvice, kterih se človek pri skušnjavah nanagloma zave, in ktere mu dajejo čudovito moč, kakor se to v življenji svetnikov nahaja.

¹⁾ 1. Jan. 5, 4. — ²⁾ 2. Kor. 11, 3. — ³⁾ Mat. 4, 4. 7. 10.

Preljubi ! vojska je človeško življenje, in mi kristijani, ker je Kristus naš Gospod in vojvoda, smo Kristusovi ali keršanski vojaki. Ker pa hudič, kakor sv. Peter uči ¹⁾, hodi kakor rjoveč lev okoli, in iše, koga bi požerl, to je, želi in hrepeni človeka sebi pridobiti in ga pogubiti, moramo zavoljo tega vedno oblečeni biti z Božjim orožjem, da se bomo mogli zoper zalezovanje hudičevega braniti in zmagati. Ker lastnija in bistvo hudičevega je laž, zatorej moramo opasani biti z resnico v vsem svojem življenji, v vseh svojih besedah in v vsem dejanji; moramo kakor oklep imeti pravico, pravičnost, da bomo zvesto spolnovali vse svoje dolžnosti do Boga, do sebe in do bližnjega; moramo kakor čevlje imeti pripravljenost uk sv. evangelija povsod spoznavati in razširjati, pa tudi serčnost, pri vseh zadržkih keršanskega življenja vedno hoditi po poti sv. evangelija, ki človeku da notranji mir. Dalje moramo imeti terdno vero v Boga in v Kristusa, ker ona nam da notranjo moč zoper vse hudičevega zalezovanje. Če nas hoče hudobni duh z meseno poželjivostjo zapeljati, nam vera peklensko brezno odpre, da vidimo večno pogubljenje in terpljenje, katero nečistnika čaka ²⁾; če nas slepi z blišavo bogastva, nam vera nebesa odklene, kjer so večji dobrote stanovitnim pripravljene; če hoče v nas obuditi napuh, častiželjnost, nas vera uči, da napuh je bil vzrok ločitve človekove od Boga ³⁾, in da zatajevanje samega sebe in ponižnost je gotova pot enkrat povišan biti pri Bogu ⁴⁾. Moramo pa biti tudi polni upanja večnega zveličanja, ker to upanje naša serca od zemeljskih dobrot odločuje in jih na kviško k Bogu povzdiguje in stori, da nebeških dobrot pričakujemo, in nas pri vseh skušnjavah in nadlogah tega življenja vterjuje in stanovitne ohranjuje; moramo pa zadnjič tudi oboroženi biti z mečem duhá, z Božjo besedo, ktera, ker je ostrejši ko vsak na obe strani ojster meč, hudobnega duha odpodi in premaga.

¹⁾ 1. Pet. 5, 8. — ²⁾ Gal. 6, 8.; Efež. 5, 5. — ³⁾ Sir. 10, 14. — ⁴⁾ Luk. 1, 52.; Mat. 23, 12.; Fil. 2, 9.

Dve in dvajseto nedeljo po binkoštih.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Filipljanov 1, 6—11.

V. 6. „*Bratje! zanesemo se na Gospoda Jezusa, da, kateri je začel v vas dobro delo, ga bo tudi dokončal do dneva Kristusa Jezusa*“. Ko sv. apostelj poprej (v 3. in 5. versti) Bogu hvalo daje in svoje veselje naznanuje zavoljo njih gorečnosti, katero so za sv. evangeli razodevali, zdaj naznanja svoje terdno zaupanje, da bo Bog, ki je s svojo gnado to gorečnost za sv. evangeli v njih obudil, tisto tudi v njih ohranil do prihoda Kristusovega k sodbi, kateri za vsacega človeka posebej že ob smrti nastane. Ta dan imenuje dan Kristusa Jezusa, ker bo takrat čast, veličastvo Kristusovo, njegovo božestvo in spremenjeno človeštvo, njegova ljubezen do nas, zasluženje njegovega včlovečenja, rojstva in terpljenja vsem ljudem na poseben način razodeto. — Iz teh besedi aposteljinovih izhaja, da gnada Božja ni le potrebna, da človek zamore dobro začeti, ampak tudi, da v dobrem do konca svojega življenja stanoviten ostane ¹⁾, kar tudi sv. tridentinski zbor iz teh aposteljinovih besedi sklepa (sej. 6. pog. 13.).

Kristijani! če smo si svesti, da smo opravičeni, kar smo po Božji milosti postali, ne mislimo, zdaj je vse dobro. Nihče ne sme prederzno zaupati, da zdaj je zveličanje za njega gotovo. Da bo človek svoj poslednji cilj in konec, večno zveličanje dosegel, mora v dobrem do konca stanoviten ostati. Tega pa sam iz sebe ne premore. Zatorej sv. Pavel opominja: „Kdor meni, da stoji, naj gleda, da ne pade“ ²⁾. In Filipljanom piše: „Delajte s strahom in trepetom za svoje zveličanje“ (2, 12.). Za tega voljo moramo Boga vedno prositi, da bi delo svojega usmiljenja, katero je v nas začel, tudi dokončal, nas v dobrem do konca našega življenja ohranil. — Zakaj da sv. apostelj ima to zaupanje, pove v naslednji versti, ko pravi:

V. 7. „*Kakor se mi prav zdi to od vas vseh misliti, zato, ker vas imam v srcu*“. Sv. apostelj hoče reči: Spodobí se, da imam to zaupanje za vas vse, da bote namreč do konca v dobrem stanovitni ostali, ker vas priserčno ljubim, ljubezen pa vse dobro upa ³⁾. — „*Tudi v svojem železji, in v zagovarjanji in poterjenji evangelijskega*“. Če se te besede, kakor več razlagavcev to storí, zve-

¹⁾ 1. Kor. 1, 8. — ²⁾ 1. Kor. 10, 12. — ³⁾ 1. Kor. 13, 7.

žejo s poprejšnjimi, je pomen: Ker vas imam v sercu tudi v svojem železji, v svojem terpljenji in dejanji za razširjanje svetega evangelija. — „Vse, ki ste deležni mojega veselja“, to je, vas vse, ki se, ker me z milimi darovi podpirate, vdeležvate mojega terpljenja (ker zavoljo Kristusa terpeti je bilo za aposteljne veselje ¹⁾), in torej tudi mojega zasluženja. V greškem je: moje gnade, to je, sadú gnade, ali mojega zasluženja. Drugi razlagavci pa besede: tudi v železji in v zagovarjanji in poterjenji svetega evangelija, vežejo z naslednjimi besedami, in predstavljajo: ki ste tudi v mojem železji, in v zagovarjanji in poterjenji evangelija deležni moje gnade; in potem je pomen: Vi Filipljani, ki me z milimi darovi podpirate, se s tem vdeležvate mojega zasluženja pri mojem terpljenji in dejanji za razširjanje sv. evangelija. — Železje sv. Pavla je resnico Kristusovega evangelija zagovarjalo in poterjevalo, ker je v njem priliko imel, zagovarjati se zoper kriva dolženja Judov, in sv. evangeli še dalje razširjati.

Kristijani! iz teh besedi sv. Pavla se učimo, kako zamoremo obogateti in se vdeležvati zasluženja drugih. Kdor podpira služabnike Kristusove, ki se trudijo in delajo za razširjanje Božjega kraljestva, ali kdor podpira kristijane v svetem, keršanskem življenji, ta se po nauku sv. Pavla vdeležva njih zasluženja; on tedaj obogati. Enako Kristus sam uči: „Kdor sprejme (dobrotljivo) preroka v imenu preroka, bo plačilo preroka prejel; in kdor sprejme pravičnega v imenu pravičnega, bo plačilo pravičnega prejel ²⁾.“ Ali niso pač te besede spodbudne za te, ki zamorejo z milimi darovi podpirati oznanovavce Kristusove vere; ali pa te, ki se hočejo Kristusu darovati in njegovi službi, le zanj živeti; ali pa milošnjo podeljevati, da bi se hudobija zmanjševala in keršansko življenje se ohranilo in povišalo?

Da apostelj Filipljane v sercu ima, s prisego poterdí, ko pravi:

V. 8. „Zakaj Bog mi je priča“; hoče reči: resnico govorim pred obličjem Božjim, pred Bogom, ali: Bog ve. — „Kako želim po vas vseh v sercu Jezusa Kristusa“; to je, kako priserčno vas ljubim in vas želim, ne s svojo natorno ljubeznijo, ampak s tisto priserčno ljubeznijo, s katero presveto Kristusovo serce svoje ljubi. Sv. apostelj zamore takó ljubiti, ker njegovo serce v Kristusovem, in Kristusovo serce v njegovem živi. „Živim“, piše sv. apostelj v listu do Galačanov (2, 20.), „toda ne jest, živi pa v meni Kristus“.

¹⁾ Dej. apost. 5, 41. — ²⁾ Mat. 10, 41.

Preljubi! iz tega ravnanja sv. Pavla se učimo, pribežati k presvetemu Kristusovemu sercu, in v njem Boga in bližnjega ljubiti. Kar mi sami od sebe storimo, pred Bogom nič ne velja, kakor mi sami, iz sebe nič nismo; ves svet ni nič pred njim. Vsa naša ljubezen ni nič, vse naše češenje ni nič, ker mi sami iz sebe nič nismo. Toda Kristusova ljubezen, ali ljubezen, s katero Kristus Boga ljubi, je neskončna, njegovo češenje je neskončno. Zatorej, da bomo Bogu darovali, kar je njega vredno in njemu primerjeno, pribežimo k presvetemu Kristusovemu sercu; s tem srcem ljubimo, častimo in molimo Boga; potem bomo Boga, kakor se spodobi, ljubili, častili in molili, ker ga bomo z Božjim srcem ljubili, častili in molili. Sej je Sin Božji naš srednik postal, da po njem k Bogu pristopimo ¹⁾, in ga častimo. Združimo zatorej svoje serce s Kristusovim presvetim srcem, in s tem presvetim srcem zedinjeni darujmo Bogu vse češenje, vso ljubezen in vse zdihljeje tega presvetega serca. Pa tudi Kristusovega presvetega serca se poslužimo pri ljubezni do bližnjega. Ljubimo ga, kakor ga Kristus ljubi, želimo po njem v sercu Kristusovem. Vprašajmo se: Ali ljubimo Boga in bližnjega z ljubeznijo Kristusovo? — Ko je sv. apostelj Bogu hvala dal, zdaj prosi in moli k Bogu, da bi, ker mora človek v keršanskem življenji vedno napredovati, rastli v ljubezni; zatorej pravi:

V. 9. „*In to molim*“, namreč za vas. — „*Da bi vaša ljubezen bolj in bolj rastla v znanji in v vsi umnosti*“; hoče reči: da bi vaša ljubezen do Boga in do bližnjega ne bila nepredvidna, ampak združena z natančnim znanjem keršanskih resnic in z razumnostjo, ki se v dejanji razodeva. Namen te rastve je:

V. 10. „*Da prevdarite, kaj je bolje*“; to je, da zamorete v raznih zadevah in okolišinah ločiti dobro od hudega, bolje od slabega, čisti nauk od laži in zmote. — „*Da ste čisti*“, namreč pred Bogom, v stanu gnade Božje. — „*In brez spotikljeja*“, namreč pred ljudmi, kar vaše zunanje dejanje in nehanje zadeva. — „*V dan Kristusov*“, v dan, ko bo Kristus k sodbi prišel (v. 6.).

V. 11. „*Napolnjeni s sadom pravičnosti*“, to je, z dobrimi deli, ktera so tako rekoč sad, ki iz korenine opravičenja izraste. (Prim. 3. nedeljo v postu v. 9.) — „*Po Jezusu Kristusu*“, ker dobra dela le z gnado Kristusovo zamoremo delati; Kristus, ki po sv. Duhu v pravičnem prebiva, jih mora (z nami) delati, kakor Kristus sam uči v priliki od terte in mladik ²⁾. Ker Boga častiti

¹⁾ Hebr. 7, 25. — ²⁾ Jan. 15, 5.

in povelíčati je nar popolnejše in nar viši cene vredno, kar človek storiti zamore, zatoorej sklene sv. apostelj z besedami: „*V čast in hvalo Božjo*“, morajo namreč storjena biti vaša dobra dela, da bodo resnično dobra in Boga dopadljiva ¹⁾. —

Preljubi! ljubezen, kakor pravi sv. Krizostom, je dar ali dobrota, ktera se ne da nasititi, zanjo ni nobene mere. Zatoorej prosi sv. apostelj Boga, da bi ljubezen Filipljanov bolj in bolj rastla, rastla čez mero. Tako tudi mi zase in za druge Boga prosimo, da bo naša ljubezen rastla v znanji, da zavoljo pomanjkanja (duhovne) svetlobe ne pademo v jamo in z nami tudi drugi v tisto ne pridejo. Prosimo pa tudi, da bo naše znanje rastlo v ljubezni, da bo k dobremu spodbadalo in k Božji časti dela pravičnosti v nas in v drugih obilno rodilo. Če bo naša ljubezen rastla v znanji in naše znanje v ljubezni, bomo, kakor sv. Pavel uči, zamogli ločiti dobro od hudega, prav nauk od laži in zmote, bomo v stanu gnade Božje, bogati v dobrih delih, in s tem Boga povelíčevali.

Tri in dvajseto nedeljo po binkoštih.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Filipljanov 3, 17—21.
in 4, 1—3.

Sv. apostelj je v poprejšnjem (v. 15. in 16.) verne opominjal, se kakor tekavci v tečíšu (primeri 1. predpepelnično nedeljo) gnati, da bi Kristusa, njegovo življenje, bolj in bolj spoznali, in njemu bolj in bolj v življenji podobni postali, in zatoorej si prizadevali po tem keršanskem spoznanji, ktero so si dozdej pridobili, svoje življenje vravnati; zdaj (v. 17.) jih pa opominja, posnemati njegov zgled in tudi drugih, ki so z njim enake misli, ko jim pravi:

V. 17. „*Bratje! posnemajte mene*“, namreč z drugimi vred, ki mene posnemajo (kar greška beseda zahteva). — „*In glejte na tiste, kteri takó žive, kakor imate zgled nad nami*“, in imejte, hoče reči, si nje v zgled, ki moj zgled posnemajo, kar tudi vi storite. — Zakaj jih opominja posnemati njegov zgled, so prvi vzrok hudobni ljudje, kteri, ker so sužnji mesenih želja, so sovražniki križa Kristusovega, ko pravi:

¹⁾ Efež. 1, 12.

V. 18. „*Zakaj veliko jih živi, od katerih sem vam že večkrat rekel*“, ko sem bil namreč pri vas. — „*Zdaj pa tudi jokaje rečem, da so sovražniki križa Kristusovega*“. — Ker sv. apostelj v naslednji versti te sovražnike križa Kristusovega popisuje kot ljudi, ki so sužnji mesenih želja, se iz tega razvidi, da s tem sovražniki križa Kristusovega ne misli tistih krivih keršanskih učencikov, ki so po judovskih mislih terdili, da je obreza in vsa judovska šegna postava k zveličanju potrebna (v. 2.), in so tako moč spravne smerti Jezusa Kristusa tajili, zoper ktere govori v listu do Galačanov (5, 11; 6, 12.), ne misli teh sovražnikov nauka od spravne smerti Kristusove, teh učencikov, — ampak misli sploh vse takošne kristijane, ki živijo po svoji poželjivosti, in tako v dejanji kažejo, da so, ker nočejo za Kristusom po poti terpljenja, zatajevanja in zamorjevanja hoditi, sovražniki križa Kristusovega.

V. 19. „*Kterih konec je poguba*“, to je, večno pogubljenje. — „*Kterih Bog je trebuk*“, to je, katerih nar veči dobroti, nar ljubše je služiti svoji poželjivosti ¹⁾. — „*In hvala v njih sramoti*“, to je, ki se s tem hvalijo, česar bi jih imelo sram biti. — „*Kteri pozemeljsko ljubijo*“, katerih misli in želje so le v pozemeljske reči obrnjene.

Preljubi! sv. Pavel si je vedno prizadeval, Kristusu v življenji in v smerti podoben biti; zatorej tudi v svoji veliki ljubezni verne Filipljane opominja, da bi bili Kristusu v življenji bolj in bolj podobni, in torej posnemali njegov zgled, ker jih je veliko, ki živijo po svoji poželjivosti, in so tako sovražniki križa Kristusovega. — Tudi nam veljajo te besede sv. aposteljna, da si prizadevamo bolj in bolj Kristusu v življenji podobni biti. Vprašajmo se: ali smo to storili? ali nismo tudi mi živeli po poželjivosti, ali nismo stregli svojemu mesu, in tako v dejanji pokazali, da smo sovražniki križa Kristusovega? Pomislimo, Kristusa so gnali na križ; ali bomo mi pokoja iskali? Kristus je bil na križ pribit, ali bomo mi v mesenih sladnostih živeli? Kdor v Kristusa križanega veruje, mora z njim križ nositi, mora svoje meso križati, se mora zatajevati, svojo popačeno natoro zamorjevati. Kdor Kristusa resnično ljubi, mora živeti po njegovem zgledu, mora z njim umreti, in to stori, če staremu človeku, grehu odmerje; s svetim Pavlom mora reči: „Meni je svet križan, in jest svetu“ ²⁾; svet s svojimi dobrotami in sladnostmi je za me popolnoma mertev in tudi jest sem svetu mertev, ker zaničevanje, terpljenje in križ s Kristusom rad pre-

¹⁾ Rimlj. 16, 18. — ²⁾ Gal. 6, 14.

našam. Da bote tolikanj raji to storili, pomislite, da konec sovražnikov križa Kristusovega je večno pogubljenje.

V. 20. „*Naše prebivanje pa je v nebesih*“. S temi besedami naznanja drugi vzrok, zakaj morajo njegov zgled posnemati, in hoče reči: Mi kristijani, ki smo po sv. kerstu postali mestnjani svetih in domači Božji ¹⁾, katerih domovina, obstoječe mesto ²⁾ so nebesa, moramo, akoravno še tukaj na zemlji živimo, svoje serce, misli in želje v nebesa obrnjene imeti, in torej po nebeških dobrotah in darovih ³⁾ hrepeneti in si zanje prizadevati. — „*Od kodar*“, namreč z nebes. — „*Tudi Zveličarja čakamo Gospoda našega Jezusa Kristusa*“, namreč sodnji dan, v dan vesoljnega vstajenja.

V. 21. „*Kteri bo premenil naše revno telo*“, ktero je namreč zdaj slabostno, betežnosti, terpljenju in strohljivosti podverženo. — „*Ker ga bo vpodobil svojemu častitljivemu telesu*“, tedaj ga poveličal in tako oprostil vse slabotnosti in betežnosti, vsega razpada in strohljivosti, ker bo vekomaj živelo ⁴⁾. — „*Po moči, s ktero si tudi zamore podvreči vse reči*“, to je, po tisti vsegamogočnosti, po kateri bo vse sovražnike premagal in si jih podvergel ⁵⁾.

Kristijani! sv. apostelj Pavel pravi, da prebivališče ali domovina kristijanov je v nebesih. Ko smo po sv. kerstu postali otroci Božji, domači Božji, smo postali tudi mestnjani nebes, in nebesa so naša prava domovina, naše obstoječe mesto. Vse naše hrepenenje, dejanje in nehanje mora torej iti proti nebesom, in mi si moramo le za nebeške dobrote in darove prizadevati. Kdo bo tedaj, če se spomni te velike časti, da je mestnjan nebes, še svoje serce, misli in želje hotel obrnjene imeti v zemljo, v pozemelske dobrote in sladnosti? Po nebeških dobrotah in darovih hočemo hrepeneti, tiste pridobiti si prizadevati, potem bomo mogli upati, da bo Kristus pri vesoljnem vstajenji tudi naše revno telo premenil in ga vpodobil svojemu častitljivemu telesu. Ta vesela resnica, da bomo, če bomo Kristusu v življenji podobni, enkrat s poveličanim telesom k večnemu zveličanju vstali, nam daje moč, vsako skušnjava premagati, vsako terpljenje voljno prenesti, in vse pozemelske dobrote in sladnosti zaničevati.

4, 1. „*Za tega voljo*“, ker imamo namreč v Kristusu takošnega poveličanja pričakovati (3, 21.). — „*Bratje moji, predragi in preserčni*“, to je, ki vas ljubim in vas želim (1, 8.). — „*Moje veselje*

¹⁾ Efež. 2, 19. — ²⁾ Hebr. 13, 14. — ³⁾ Kol. 3, 1. — ⁴⁾ 1. Kor. 15, 35–44. — ⁵⁾ 1. Kor. 15, 25.

in moja krona“! Sv. apostelj Filipljane imenuje svoje veselje zavoljo njih posebne pobožnosti, ljubezni in stanovitnosti; svojo krono pa, ker je to srenjo ali občino z velikim trudom in vojskovanjem vstanovil. — „*Tako stojte v Gospodu, preljubi*“!; hoče reči: bodite stanovitni v pravi veri in stanovitno po njej živite. Pravi: v Kristusu, ker Kristus je takorekoč dno, podlaga, na kateri vse njih življenje počiva ali stoji. Ker pa stanovitnost v veri in ljubezni podpira edinstvo med udi keršanske občine, zatorej si sv. apostelj prizadeva, to edinstvo v tej občini ohraniti, ko pravi:

V. 2. „*Prosim Evodijo in prosim Sintiho, da naj bote ene misli v Gospodu*“. Nekteri mislijo, da ste bile dijakonise, to je, strežnice revnih in bolnih ženskega spola, bile so pa tudi spreobrnjenim ženskim v pomoč pri keršanskem nauku in pri kerstu ¹⁾, ki ste se zavoljo oskerbovanja ubozih sperle, in ste torej tukaj opominjane, da naj bote edine.

V. 3. „*Prosim tudi tebe, zvesti tovarš*“! kateri, kakor nekteri mislijo, je Filipljanski škof, ki je z apostelnom vred obdeloval njivo Gospodovo ²⁾, za sv. vero delal v filipljanski srenji — „*Pomagaj jima*“, da bote spet edine. — „*Ki ste se z menoj trudile v evangeliji*“, ker ste tega vredne, ki ste za poterjevanje in razširjanje svete vere veliko delale. — „*S Klemenom*“, kateri, kakor večina razlagavcev terdi, je po sv. Petru za Linom in Kletom rimski sedež prevzel. — „*In drugimi mojimi pomagavci, katerih imena so v bukvah življenja*“. Sv. apostelj hoče reči: katerih nočem po imenu naštevati, ker so njih imena v bukvah življenja, to je, kateri so zavoljo zveste službe v evangeliji za večno zveličanje odločeni, namenjeni. Besede: zapisan biti v bukvah življenja, ali zapisan biti v nebesih, ktere se večkrat v sv. pismu nahajajo ³⁾, pomenijo: po Božjem sklepu določen ali namenjen biti za večno zveličanje, ktero je Bog določil ali namenil dodeliti tistim, ktere je previdil, da bodo v veri in v ljubezni, ali v delavni veri do konca stanovitni ostali ⁴⁾.

Preljubi! kakor današnji list uči, si je sv. apostelj Pavel prizadeval in tudi druge prosil, da bi ga podpirali, te, ki so v razpertji med seboj živeli, edine storiti. S tem tudi nas uči, po njegovem zgledu si prizadevati, da bi ljudje ne le z nami, ampak tudi med seboj v miru in edinstvu živeli. In kakor so v apostoljskih časih ne le moški, ampak tudi ženske sv. aposteljne pri njih službi

¹⁾ Rimlj. 16, 1. — ²⁾ 1. Kor. 3, 9. — ³⁾ Ps. 69, 29.; Luk. 10, 20.; Razod. sv. Jan. 20, 15.; 21, 27. — ⁴⁾ Rimlj. 8, 29. 30.

podpirale, ali s tem, da so druge ženske podučevale, ali jim s svetim zgledom svetile, ali mile darove podelile tem, ki so se za razširjanje Kristusove vere in cerkve trudili, tako zamorejo tudi zdaj verni vsacega spola in stanu po zgledu prvih kristijanov delati za cerkev Kristusovo. Nikoli ne pozabite, da nobeno, tudi nar manjši dobro delo, ne bo pri Bogu zgubljeno, ker, kar koli dobriga storite na zemlji, bo v nebesih v bukvah življenja zapisano, bo v naše večno zveličanje.

Poslednjo nedeljo po binkoštih.

Berilo iz lista sv. Pavla aposteljna do Kološanov 1, 9—14.

Sv. apostelj zvedši od Epafra, ki je keršansko srenjo v Kolosah ustanovil, da so Kološani v keršanstvu že močno dorastli, in da imajo preserčno ljubezen do njega, jim piše:

V. 9. „*Bratje*“! ker mi je namreč Epafra povedal od vaše ljubezni do nas. — „*Ne jenjamo za vas moliti in prositi*“; hoče reči: kolikokrat molimo, prosimo Boga. — „*Da bi bili vi napolnjeni s spoznanjem njegove volje*“, to je, da bi spoznali Božjo voljo, po kateri je od vekomaj sklenil, nas sabo spraviti in zveličati, ne po angelih, ampak po Jezusu Kristusu, svojem edinorojenem Sinu (Krizost.), in je zatorej ustanovil zveličavno napravo, sv. cerkev, z vsemi milostnimi pripomočki. K a k o p a t o Božjo voljo zamoremo spoznati, uči sv. apostelj, ko pravi: „*V vsi modrosti in duhovni razumnosti*“; hoče reči: katero voljo Božjo zamorete spoznati po modrosti in razumnosti, katero sv. Duh podeluje ¹⁾). Človek namreč le v sv. Duhu zamore razumeti Božje reči in Božjo voljo. M o d r o s t j e spoznanje keršanstva, skrivnost sv. vere ²⁾); r a z u m n o s t pa je zmožnost to spoznanje obračati na dejanje. Ker namen prave modrosti ni spoznanje samo na sebi, ampak spoznanje zavoljo dejanja, zatorej je sv. apostelj pristavil:

V. 10. „*Da bi podobno živeli Bogu v vsem prijetni*“, to je, da bi živeli kakor pravi kristijani, kakor se spodo bi učencem Kristusovim, ki morajo v življenji Kristusu podobni biti, in si priza-

¹⁾ 1. Kor. 2, 13.; Efež. 5, 19. — ²⁾ 1. Kor. 12, 8.

devati Bogu v vsem dopasti. — „*Rodovitni v vsakem dobrem delu in rastejoči v spoznanji Božjem*“, to je, da bi delali dobra dela in rastle v spoznanji Božjem. — Kdor namreč živi, kakor se učencu Kristusovemu spodobi, ta dela dobra dela, enako kakor dobro drevo rodi dobri sad, in on raste v spoznanji Božjem, ker sveto življenje in spoznanje Božje ste v tesni zvezi; kolikor svetejši je življenje človekovo, toliko bolj tudi raste v spoznanji Božjem; brez pobožnega, svetega življenja tudi spoznanje Božje ni mogoče. — Kdor sveto živi, ta tudi poterpežljivo prenaša vse terpljenje in težave tega življenja; zatorej pravi sv. apostelj:

V. 11. „*V vsi moči vterjeni po mogočnosti njegove častitljivosti v vsem poterpljenji in prizanašanji z veseljem*“. Sv. apostelj hoče reči: Z močjo vterjeni od Boga po mogočnosti, ki je njegovi častitljivosti in veličastvu lastna, da bi vse terpljenje in težave tega življenja ne le poterpežljivo prenašali, ampak tudi s svetim veseljem. Stiske in težave tega življenja ne le poterpežljivo, ampak tudi z veseljem prenašati, zamore le kristijan, ker ga gnada Božja podpira.

Preljubi! sv. Pavel, ki je, kakor v današnjem listu pravi, pogosto molil in prosil Boga za verne Kološane, s svojim zgledom uči duhovne pastirje, pa tudi starše, gospodarje in vse predpostavljene, da naj pogosto molijo, za te, ki so jim od Boga zročeni. Ni še zadosti, jih le v keršanski veri podučevati in jim z zgledom keršanskih čednost svetiti, ampak morajo zanje tudi moliti. Že prerok Samuel je izraelskemu ljudstvu rekel: „Nikakor naj nimam tega greha, da bi nehal moliti za vas“¹⁾. Za kaj naj molijo, uči sv. apostelj; namreč nar poprej, da bi spoznali voljo Božjo, in tako mogli svoje dolžnosti spolniti. Da pa to voljo Božjo zmorejo spoznati, je treba modrosti in razumnosti, katero sv. Duh podeluje, zatorej morajo za to modrost in razumnost Boga prositi. Ni pa še zadosti, da človek voljo Božjo in skrivnosti sv. vere spozna, on mora to voljo Božjo tudi v dejanji spolniti. „Ako veste, pravi Kristus²⁾, blagor vam, če bote to storili“. — „Tisti hlapec, pravi Kristus³⁾, kateri ve voljo svojega gospoda, in ni storil, bo zelo tepen“ (ali kaznovan). Zatorej pravi sv. apostelj, da bi živeli, kakor se Kristusovim učencem spodobi, in si prizadevali, vselej to storiti, kar Bogu dopade. Če to store, bodo rastle v pobožnosti in v spoznanji Božjem. Ker je pa tek svetega življenja od spoznanja do dejanja, in od dejanja do višega spoznanja težaven, ker je težko slepotije napčne učenosti premagati, in še težje svoje

¹⁾ 1. Kralj. 12, 13 — ²⁾ Jan. 13, 17. — ³⁾ Luk. 12, 47.

življenje po zadobljenem boljšem spoznanji spremeniti, zatorej potrebujemo moči od Boga, za katero moramo njega prositi, da bomo vse težave tega življenja ne le poterpežljivo, ampak tudi z veseljem prenašali. — Kristijani! vprašajmo se: ali smo si do zdaj prizadevali spoznati voljo Božjo, in tako živeti, kakor se Kristusovim učencem spodobi? ali smo rastle v spoznanji Božjem in v ljubezni? ali smo težave tega življenja poterpežljivo in z veseljem prenašali? Na potu zveličanja mora človek vedno napredovati, in v spoznanji keršanskih resnic in v svetem življenji mora človek vedno rasti; nikdar ne sme misliti, zdaj je zadosti; zakaj kdor ne napreduje, ta že omaguje. — Ko je sv. apostelj Boga prosil, da bi Kološanom v spoznanji Božjem in v dobrih delih še večji rast dal, zdaj Bogu hvalo daje za vse gnade, katere je njim in vsem pravim kristijanom do zdaj dodelil, ko pravi:

V. 12. „*Hvalijoči Boga Očeta, kateri nas je vredne storil vdeležiti se dedišine svetih v razsvetljenji*“. Sv. apostelj hoče reči: Da bi v popolnem spoznanji velicij dobrot, ki ste jih prejeli, hvalo dajali Bogu Očetu, ker vas je iz golj milosti k keršanstvu poklical, in tako zmožne storil se vdeležiti večne dedišine, ktera je vsem vernim obljubljena, ktera (dedišina) je v svetlobi čistega zveličanja, čistega gledanja Božjega. — Sv. apostelj pri teh besedah meri na pozemeljsko dedišino, ktera je bila Izraelcem tukaj na zemlji obljubljena, ki je bila dežela Kanaan, pri kateri dedišini je vsak Izraelec svoj del imel. Da bi bravci tega lista (in vsi kristijani) spoznali razloček med dedišino kristijanov in med dedišino Izraelcev, pristavi: v razsvetljenji, in s tem hoče reči: Dedišina Izraelcev je bila tukaj na zemlji, kjer greh, tema gospoduje; verni (kristijani) pa imajo pričakovati dedišine v svetlobi čistega zveličanja, v katerem bodo gledali Boga, ki je Oče svetlobe ¹⁾).

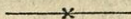
V. 13. „*Kteri nas je oteel od oblasti temê*“, to je, iz kraljestva in oblasti satana, ki je poglavar teme, ki na tem svetu, kateri je v temi zmote in greha, gospoduje ²⁾. — „*In prestavil v kraljestvo svojega preljubega Sina*“, to je, v cerkev svojega preljubega Sina, v kateri smo otroci Božji postali. Da smo pa zamogli prestavljeni biti v kraljestvo Kristusovo, je bila neobhodno potrebna naša sprava z Bogom; zatorej pravi:

V. 14. „*V katerem imamo odrešenje po njegovi kervi, odpušenje grehov*“. Sv. apostelj pravi: imamo, ker Kristus je vedni studenec, vir odrešenja in odpušenja grehov; le v Kristusu, v tesni, živi

¹⁾ Jak. 1, 17. — ²⁾ Efež. 6, 12.

zvezi z njim najdemo odrešenje, odpušenje grehov. Ker je pa Kristus s svojim rešivnim delom vedno le v svoji cerkvi pričujoč, v kateri svoje rešivno delo nadaljuje, potem samo od sebe izhaja, da odrešenje in pravo zveličanje je le v cerkvi Kristusovi; tedaj je popolnoma res: zunaj cerkve ni zveličanja. — Odrešenje prav za prav po greškem: rešivna cena ali odkupšina. Ta odkupšina, katero je Kristus dal v naše rešenje, ki smo in ves človeški rod po grehu prvih staršev prišli v sužnost greha, satana, pogubljenja in smerti, je njegova kri, katero je prelil, to je, njegova spravna smert, ali njegovo življenje, katero je kot rešivno ceno v naše odrešenje dal. (Primeri 5. nedeljo v postu v. 12.)

Preljubi! tudi mi dajmo hvalo Bogu za neizrekljive dobrote in darove, katere nam je dodelil. Glejte! poklical nas je iz gole milosti k keršanstvu, da bi se po njem vdeležili večnega zveličanja; poslal je svojega edinorojenega Sina na svet, da bi nas rešil iz sužnosti greha, hudiča, pogubljenja in smerti, in nas storil otroke Božje. To je storil, ko je on včlovečeni Sin Božji za odkupšino dal svojo kri, svoje življenje, dal sebe v spravno smert. Nikdar ne pozabimo te neskončne ljubezni Boga Očeta in Jezusa Kristusa, ampak bodimo hvaležni. Ko smo poklicani v Božje kraljestvo, poklicani, da bi se enkrat vdeležili večnega zveličanja, živimo sveto, bogaboječe; s tem ne bomo le svoje hvaležnosti pokazali, ampak se bomo tudi vredne storili, enkrat prejeti v plačilo večno dedišino, večno zveličanje.

Praznik svetnikov.

V praznik brezmadežnega spočetja Device Marije.

Berilo iz bukev Pregovorov 8, 22—35.

Današnji list govori od Modrosti Božje.

V. 22. „*Gospod me je imel v začetku svojih potov*“. Pota Božja so ali pota, po katerih morajo ljudje hoditi, to je, zapovedi Božje, po katerih moramo živeti; ali pa pota, po katerih Bog hodi, in te so njegovi (večni) sklepi, po katerih vse dela, vodi in vlada.

Ker je pri Bogu, ki je večni, vse večno, torej so tudi sklepi Božji večni, kakor je bitje Božje večno. Tedaj besede: Gospod me je imel v začetku svojih potov, — pomenijo: Gospod, Bog, je mene, Modrost, imel v začetku svojega bitja, to je, od vekomaj. In ravno to pomenijo tudi naslednje besede: „*preden je kaj storil od začetka*“, ker, preden je bil svet stvarjen, ni bilo časa, ampak je bila le večnost. — Ker je pa Sin Božji Modrost imenovan, te besede naznanjajo, da je bil Bog Oče zmiraj v Bogu Sinu, in ta zmiraj v Očetu (sv. Jeron.). Nar lepši razlago teh besedi da sv. evangelist Janez, ko piše (1, 1.): „V začetku je bila Beseda (Modrost, Sin Božji), in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila Beseda“; s katerimi besedami uči, da Sin Božji (Modrost) je od vekomaj od Boga Očeta različna oseba in pravi Bog. Bog Sin je tedaj večno pri Bogu, ker Gospod ga je imel v začetku svojih potov.

V. 23. „*Od vekomaj sem postavljena, in od nekdaj, preden je bila zemlja*“.

V. 24. „*Ni še bilo breznov*“, to je, preden je Bog prazno, pust, z vodo pokrito, v temo zavito zemljo lepó vredil¹⁾. — „*In jest sem bila že spočeta; tudi studenci vodá še niso izvirali*“. Bog Sin je tedaj vekomaj iz Boga; zakaj ni še bilo breznov, in on je bil že spočet ali rojen.

V. 25. „*Tudi gore s svojo silno težo še niso stale; preden so bili hribi, sem se jest rodila*“. Bog Sin je vekomaj tudi Bog; zakaj pred vsemi rečmi je iz Boga rojen; kakor je to, kar se iz človeka rodi, človek, enako je to, kar je vekomaj od Boga rojeno, tudi Bog.

V. 26. „*Ni še bil naredil zemlje, ne rek, ne tečajev okrogle zemlje*“. Besede: tečaji okrogle zemlje razlagavci razumevajo od obeh zemljinih verhov, namreč severnega in južnega, ali pa štiri kraje sveta.

V. 27. „*Ko je nebesa narejal, sem bila zraven; ko je s stanovitno postavo in z okrogom ograjal brezne*“, to je, ko je dajal zemlji stanovitno postavo in okroglo podobo.

V. 28. „*Ko je zgorej vterjeval hlipiše*“, to je, prostor pod nebesi. — „*In vodá studence tehtal*“, to je, vode postavljaj v pravo primero k suhi zemlji.

V. 29. „*Ko je okoli morja meje postavljaj, in vodam dajal postavo, da naj ne prestopajo svojih bregov; ko je zemlji dno pokladal*“,

¹⁾ 1. Mojz. 1, 2.

V. 30. „*sem pri njem bila, in vse z njim ravnala*“. Tedaj po Sinu Božjem je vse stvarjeno. Kakor tudi sv. Janez piše: „Vse je po njej (Besedi, Sinu Božjem) storjeno, in brez nje ni nič storjenega, kar je storjenega“ (1, 3.). — „*In sem se veselila vsaki dan*“; to je, ker me je ljubezen vodila, svet stvariti, sem se radovala nad svojimi stvarmi, ki so bile vse dobre. — „*In sem več časa pred njim igrala*“, to je, moje delo mi je bilo lahko, kakor igrača.

V. 31. „*Sem si igrala na okrogli zemlji, in moje veselje je bivati s človeškimi otroci*“. Ker je Bog (Sin Božji) vse iz ljubezni vstvaril, je tudi zanj veselje, svoje stvari ohranovati, voditi in jim do brote skazovati. Zatorej se bere drugod (v Modrostinih bukvah pog. 10—12.): Modrost je prvega človeka obvarovala, ga je iz njegovega greha izlekla, pomagala pri potopu (10, 1. 2. 4.), je Abrahama zvolila in Lota rešila (v. 5. 6.), je Jakopa in Jožefa varovala (v. 12.), je izvoljeno ljudstvo rešila (v. 15.), in jih vodila skozi pušavo (11, 2.); ob kratkem: po Modrosti se je Bog ljudem razodeval. S tem se pa veže, kar sv. Janez od Besede Božje, od Sinu Božjega, uči: da je bila Beseda od nekdanj (že pred včlovečenjem) luč (podučevavec, razodevavec, razsvetlovavec človeškega rodu) in življenje sveta (vir ali studenec vsega življenja, dušnega in telesnega), s tem namenom, da bi vse ljudi razsvetlil in jih storil otroke Božje (1, 4. 9. 12.). Posebno pa se je zgodilo, ko se je Modrost, Beseda Božja, Sin Božji včlovečil, in je med ljudmi prebival, poln gnade in resnice ¹⁾).

V. 32. „*Zdaj tedaj otroci! poslušajte me: Blagor jim, kateri ohranijo moja pota*“, to je, kateri živijo po mojih zapovedih.

V. 33. „*Poslušajte nauk; in bodite modri, in nikar ga ne zametujte*“.

V. 34. „*Blagor človeku, kateri me posluša, in čuje pri mojih vratih vsaki dan, in na me streže pri podbojih mojih dur*“, to je, blagor človeku, ki se da meni voditi in vladiti, in me vselej in v vseh okoliščinah za svet vpraša.

V. 35. „*Kdor mene najde, najde življenje, in prejme zveličanje od Gospoda*“; ker, ko sem vir ali začetnik vsega življenja, po meni zadobi življenje gnade in zveličanja.

Katoliška cerkev obrača besede današnjega lista na preblaženo, prečisto devico Marijo, in to stori popolnoma prav. Marija je mati Kristusova, Odrešenika in Zveličarja sveta. Kakor je bil Kristus kot Modrost Božja, Beseda Božja, Sin Božji, od vekomaj

¹⁾ Jan. 1, 14.

pri Bogu, tako je bila tudi Marija, ker so vsi sklepi Božji večni, od vekomaj v mišljenji Božjem, v sklepu Božjem od Boga odločena in namenjena, biti mati Odrešenika sveta. Kakor je Kristus tudi po svoji človeški natori čudež človeštva, prvi med vsemi, ker je tudi kot človek natorni Sin Božji, v katerem prebiva bistveno, resnično vsa polnost, vse veličastvo bitja Božjega¹⁾; — tako je tudi Marija kot mati Božja pravi čudež, čudež po telesu in po duši, ker ona je tista milosti polna devica, ktera je bila že v svojem spočetji vsa nedolžna, čista in sveta, brez vsega madeža; ona je tisti veliki čudež, da je mati Božja in vendar devica; ona je tista prečudna devica, kateri je velike reči storil on (Bog), ki je mogočen²⁾. Kakor je Kristus, ves nedolžen in svet, po Božjem sklepu hoditi mogel po poti terpljenja, zatajevanja in poniževanja, tako je tudi Marija, mati njegova po Božjem sklepu, akoravno vedno vsa nedolžna in sveta, mogla v poniževanji, v revšini, v zaničevanji in v terpljenji živeti. Velik čudež je stvarjenje sveta iz nič; toda veči čudež je, da je bila devica človeškega rodu, na katerem je ležal jarem greha in prekletstva, brez madeža spočeta. Veči kakor zemlje je rodovitnost in blagodar Marije; zakaj ko je bila Marija spočeta in rojena, je Bog zavezo storil s človeškim rodом, in blagoslov te zaveze se je razlival nad vsa ljudstva zemlje. Marija, ktera je vsa le za Boga živela, nas s svojim nar svetejšim z gledom uči, kako svet zamore človek s pomočjo gnade Božje postati; ona nam daje zgled, kako si zamoremo prizadevati za keršansko popolnost. Marija, ker je mati Kristusova, Odrešenika sveta, je tudi naša mati; zakaj, ko je Kristus na križu umirajoč sv. Janezu rekel: Glej! tvoja mati, — je takrat Marijo vsem vernim mater dal. Ker je Marija naša mati, zamore nam govoriti: Otroci! poslušajte me — blagor jim, kateri ohranijo moja pota — kateri hodijo po potih, po katerih sem jest hodila. — Marija je besedo Božjo poslušala in ohranila; mi bomo tedaj po Marijnih potih hodili, če bomo zapovedi Božje zvesto splovali. Zavoljo tega ponavlja ona naša mati svoje opominjanje: „Blagor človeku, kateri me posluša, in čuje pri mojih vratih vsaki dan, in na me streže pri podbojih mojih dur“. Poslušajmo tedaj Marijo, svojo mater, bodimo zvesti njeni učenci; vselej in v vseh okolišinah njo za svet vprašajmo, njo pomoči prosimo. Preljubi! kdor se Mariji izroči, nad tem se bodo

¹⁾ Kol. 2, 9. — ²⁾ Luk. 1, 49.

vresničile besede: „Kdor mene najde, najde življenje, in prejme zveličanje od Gospoda“. Zakaj kdor Marijo najde in ljubi, najde Kristusa in prejme iz njegove polnosti gnado za gnado ¹⁾. Zavoljo tega ni zastoj Marija imenovana pribežališe grešnikov, mati živih, pomoč kristijanov, srednica pri njenem Sinu Jezusu Kristusu. Če je prva Eva pri prvem Adamu bila srednica zastran našega padca, ali ne bo mogla biti druga Eva, Marija, pri drugem Adamu, pri Jezusu Kristusu, naša srednica zastran našega vstajenja? Deržimo se torej zvesto Marije, brez madeža spočete device in matere Božje; hodimo po njenih potih, živimo po njenem zgledu; če bomo to storili, bomo smeli upati, enkrat se v nebesih z njo vekomaj pri njenem Sinu veseliti.

V praznik očiševanja Marije Device.

Berilo iz Malahija preroka 3, 1—4.

V poprejšnjih poglavjih prerok svari Jude zavoljo njih ne-hvaležnosti; očita duhovnom nemarnost in lakomnost pri darovanji; graja zakone z ajdovskimi ženami, po katerih zakonih se je zgodilo, da je njih vera v pravega Boga in njegove sodbe oslabela; in ker so vidili, da se malikovavcem bolje godi, kakor njim, so začeli zoper previdnost Božjo godernjati, in so rekli: Kje je pravični Bog? Kdaj bo malikovavce sodil in kaznoval? To vprašanje daje preroku Malahiju priložnost, v naslednjem poglavji (p. 3.) govoriti od prihoda Mesijevega, s katerim (prihodom) se bo tudi pravičnost Božja razodela.

V. 1. „*To pravi Gospod Bog: Glej! jest pošljem svojega angela, in bo pot pripravljaj pred mojim obličjem*“, to je, bo na me kazal in ljudi na moj prihod pripravljaj. Ta angel ali poslanec je bil sv. Janez Kerstnik, kakor ga Jezus sam pri sv. evangelistih imenuje ²⁾. Med drugimi pravi Jezus od Janeza, da je več kakor prerok, da je nar večji med preroki; ker vsi preroki so od njega od daleč govorili, Janez pa je nanj kazal in ljudi naravnost pripravljaj, njegov zveličavni nauk sprejeti; sv. Janez je bil že v maternem telesu posvečen ³⁾. — Ker po prihodu Mesijevega pred-

¹⁾ Jan. 1, 16. — ²⁾ Mat. 11, 10.; Mark. 1, 2.; Luk. 7, 27. — ³⁾ Luk. 1, 15.

hodnika naravnost nasledva prihod Mesijev, zatoorej pravi prerok: „*In zdajci (namreč za predhodnikom) bo prišel k svojemu tempeljnu Gospodovavec*“, to je, Mesija, zaželeni vseh narodov, ker obljubljeni Odrešenik sveta ¹⁾, od kterega že prerok Izaija (9, 6.) pravi: „Na njega rami je poglavarstvo“, to je, težka butara gospodovanja. — „*Kterega vi išete*“; po prihodu Mesijevem so namreč preroki zdihovali. „Rosite ga, nebesa, od zgorej, zdihuje prerok Izaija (45, 8.), in oblaki, dežite pravičnega“. Vsi pravični starih časov so njegovega dneva željno pričakovali ²⁾. — „*In angel zaveze*“, kteri je v sv. pismu tudi imenovan: angel Gospodov ³⁾, ali naravnost: Gospod ⁴⁾, kteri je izvoljeno ljudstvo vodil in varoval. Po uku sv. očetov je bil ta angel Gospodov, ki se je prikazoval in razodeval, Beseda Božja, večni Sin Božji ⁵⁾. Ta angel Gospodov, ali Bog - angel, se tukaj imenuje angel zaveze, ker je bila po njem nova zaveza s človeštvom napravljena ⁶⁾. — (Primeri praznik angelov varhov.) — „*Kterega vi želite. Glej, pride, pravi Gospod vojskinih trum*“, to je, nebeških moči, angelov in zvezd.

V. 2. „*Kdo pa bo mogel razumeti dan njegovega prihoda?*“, to je, kdo bo mogel zapopasti neizrečeno srečo tega časa, ktera bo po njegovem prihodu ljudem došla? — „*In kdo bo obstal ob njegovem prihodu?*“ Imenitnost teh preroških besedi se bo popolnoma pokazala pri družem Kristusovem prihodu, ob kterem se bo goreče nebo razsulo, in elementi od vročine ognja se raztopili ⁷⁾. Toda te besede ob enem veljajo tudi od časa prvega Kristusovega prihoda, ker tudi ta je bil strašan za hudobneže, za neverne. Ko se je razglasilo njegovo rojstvo, se je Herod in z njim ves Jeruzalem prestrašil ⁸⁾; ko so mu bile znane vse misli in vsi nameni ljudi, je grešnikom in hudobnežem očital njih hudobije, jih odkril in osramotil. — „*Zakaj on je kakor raztapljajoči ogenj in kakor zeliše valjavcev*“. S temi besedami uči prerok, da Mesija ima oblast soditi, ločiti dobro od hudega; in hoče reči: Kakor raztapljavec loči v ognji zlato in srebro od žindre, in kakor valjavec očedi v lugu obleko vse nesnage, tako bo Mesija vse te, ki bodo v njega verovali in se njega zvesto držali, očistil vseh grehov, in jih po sv. Duhu, kterega jim bo podelil, prestvaril, posvetil in z mnogimi gnadami napolnil.

¹⁾ Hab. 2, 8. — ²⁾ Luk. 2, 38.; Jan. 8, 56. — ³⁾ Cah. 1, 11.; 1. Mojz. 16, 7. — ⁴⁾ 2. Mojz. 3, 2. — ⁵⁾ Jan. 1, 11. 12.; 1. Kor. 10, 9. — ⁶⁾ Iz. 49, 8. Jer. 31, 31. — ⁷⁾ 2. Pet. 3, 12. — ⁸⁾ Mat. 2, 3.

V. 3. „*In bo sedel*“, ker ima namreč oblast soditi. — „*Ter topil in čistil srebro, in bo očiševal Levijeve sinove*“, to je, duhovne. — „*In jih bo precejal kakor zlato in kakor srebro*“. Ker je poprej prerok duhovnom očital njih nemarnost in lakomnost (1, 6—10; 2, 1—9.), zdaj pravi, da bo Mesija zlasti duhovne očiševal, ter od njih odgovor tirjal; zakaj kteremu je bilo veliko dano, od tega se bo tudi veliko tirjalo. — „*In bodo darovali Gospodu darove v pravičnosti*“; hoče reči: da bodo, očišeni in sveti, Bogu dopadljive darove darovali.

V. 4. „*In dopadla bo Gospodu daritev Judova in jeruzalemska kakor poprejšnje dni, in kakor nekdanja leta*“, to je, ob Abrahamovem in Mojzesovem času, namreč zavoljo očišenih serc. — „*Pravi Gospod vsegamogočni*“. Toda Mesija ni le prišel, da bi novo duhovstvo očistil in posvetil, ampak tudi, da bi novemu duhovstvu novo Bogu dopadljivo daritev zročil, katero, kakor vsi sv. očetje terdijo, je Bog po besedah Malahijevih (1, 11.): „od solnčnega vzhoda do zahoda bo moje ime veliko med narodi, in na vseh krajih se bo darovalo mojemu imenu“, obetal; ktere besede so se, kakor sv. tridentinski zbor uči (sej. 22. 1.), v daritvi sv. maše dopolnile.

Preljubi! kar v današnjem listu prerok Malahija prerokuje od Mesijevega predhodnika in od Mesija samega, ki bo prišel v svoj tempelj, se je danes pervikrat dopolnilo, ko sta Marija in Jožef Božje dete v tempelj prinesla. Ko je pobožni starček Simeon to Božje dete, Jezusa Kristusa, v naročji imel, in od sv. Duha navdihnjen nekterim svetim dušam prerokoval, da to dete je od Boga poslan Odrešenik sveta, je bil tako rekoč angel ali poslanec od Boga pred Mesijem poslan, kakor je bil pozneje takošen angel ali poslanec Janez Kerstnik, ktereга poklic je bil vsemu izraelskemu ljudstvu in tudi ajdom, ki so v Judeji živeli, prihod Kristusov oznanovati. Ker je bil Kristus, Sin Marijin, po človeški natori stvarjenje sv. Duha, ni Marija potrebovala očiševanja; in ker je Kristus, Sin Božji, ko se je včlovečil, že službo duhovstva nastopil in jo vedno ohranil, katero tudi zdaj v nebesih pred obličjem Božjim za nas opravlja ¹⁾, ni bilo treba, njega, kakor druge pervorojene odkupiti. Da je bil danes od Marije v tempeljno darovan in z darom odkupljen, se je to zgodilo, ker je on vse že pred svojim včlovečenjem določil, kar se ima po njegovem včlovečenji zgoditi. Ko je bil Sin Božji pri svojem včlovečenji od sv. Duha

¹⁾ Hebr. 7, 25.

maziljen v svojo trojno službo, ko prerok, duhoven in kralj, je zatorej, ko je bil danes v tempelj prinesen, tudi sam v tempelj prišel kot poglavar, kralj, v katerem je pozneje s svojim ukom svojo modrost, s čudeži svojo vsegamogočnost razodeval. In tako se je spolnilo, kar je od njega prerok Malahija govoril: da bo prišel k svojemu tempeljnu Gospodovavec. — In kar je Malahija od Mesija prerokoval, da je kakor raztapljajoči ogenj in kakor zeliše valjavcev, to je sv. Simeon naznanil, ko je Mariji rekel: „Ta je postavljen v padeč (v pogubljenje) in v vstajenje (v zveličanje) mnogih v Izraelu“ ¹⁾. K vstajenju in zveličanju je bil vsem, ki so v njega verovali, v pogubljenje pa, ki niso njega za Odrešenika spoznali ²⁾. Tako tudi le ti, ki v Kristusa verujejo, zamorejo zapopasti neizrečeno srečo, ktera je ljudem po Kristusovem prihodu došla. Modrim in razumnim je bilo to zakrito; tem pa, ki so svoje serce gnadi Božji odperli, kakor Mariji, Jožefu, Elizabeti, pastirjem, Simeonu in Ani je bilo razodeto. — Toda danes, ko je Marija po Mojzesovi postavi Kristusa v tempeljnu darovala in zanj dar opravila, je ona, ker je kot nova mati človeštva verni človeški rod namestovala, s to daritvijo opravila tudi daritev cerkve nove zaveze, kakor se tudi v rožnem vencu moli: ktereга si devica v tempeljnu darovala, in je že Simeon Mariji naznanil, da je njen Sin namenjen v daritev za grehe sveta, ko ji je rekel ³⁾: „In tvojo lastno dušo bo meč presunil (namreč pri njegovem terpljenju in smrti), da se misli razodenejo iz mnogih serc“, da se bodo serca ljudi razodela, če so za ali zoper Kristusa.

Kristijani! Kristus obljubljeni Odrešenik je prišel na svet iskat in zveličat, kar je bilo zgubljenega. Prišel je očistiti ljudi grehov, jih oprati s svojo kervijo, in jih posvetiti v sv. Duhu, da bi mogli opravljati Bogu dopadljive daritve. Vse to, kar so preroki pred prihodom Mesijevem prerokovali, se je zgodilo in se vedno godi. Vprašajmo se: ali smo tudi mi očišeni grehov, smo posvečeni? Kristus, ki pravi: „Učite se od mene, ker sem krotak in ponižen iz serca“ ⁴⁾, je poln ljubezni in dobrotljivosti do vseh spokornih grešnikov, je pa brez usmiljenja do teh, ki terdovratno v grehih živé. Zatorej, da bomo pri njegovem družem prihodu ob njegovem pogledu obstati mogli, skerbimo, da bomo očišeni in sveti, in Bogu ko sveto duhovstvo ⁵⁾ vsak dan opravljali duhovne darove pokore, zatajevanja, molitve, hvale, zahvale in vseh čednost.

¹⁾ Luk. 2, 34. — ²⁾ Jan. 3, 18. — ³⁾ Luk. 2, 35. — ⁴⁾ Mat. 11, 29. —

⁵⁾ 1. Pet. 2, 5.

V praznik sv. Jožefa, ženina Marije Device.

Berilo iz bukev Sirahovih 45, 1—6.

Z besedami današnjega berila hvali modri Sirah Mojzesa, in popisuje, kako ga je Bog poveličal, ko ga je z mnogimi darovi in gnadami obdal, in ga zvolil, srednik biti med njim in med izvoljenim ljudstvom.

V. 1. „*Ljub je bil Bogu*“, ko ga je namreč, ko je bil obsojen vtopljen biti, po usmiljenji kraljeve hčere, katero (usmiljenje) je v njej obudil, smerti obvaroval, in s svojo gnado storil, da je, akoravno je v kraljevem dvoru prebival, ohranil svojo čistost in vero svojih očetov. Posebno pa je Bog pokazal, da je bil njemu ljub, ker je zavoljo njega se milostljivega skazal izraelskemu ljudstvu ¹⁾. — „*In ljudem*“. Da je bil tudi ljudem ljub, se iz tega razvidi, da so Izraelci, ko je umerl, trideset dni žalovali in jokali po njem ²⁾. — „*Njegov spomin je blagoslovljen*“; ker je ves za to živel, da bi bil izvoljeno ljudstvo srečno storil, in mu je zatorej svetil z zgledom svoje zvestobe do Boga, in ga z nar lepšimi nauki, ktere je v svojih bukvah zapustil, učil, Bogu s svetim življenjem služiti. Kakor vsa stvar, tako bo tudi človek le po tem resnično velik, častitljiv in imeniten, kar Bog zanj stori. Zatorej pravi Sirah tudi od Mojzesa:

V. 2. „*On ga je v časti svetnikom enacega storil*“, ko ga je namreč zavoljo njegove svetosti počastil, kakor nekdanje stare očake, Abrahama, Izaka in Jakopa, in ga svojemu ljudstvu postavil vojvoda in namestnika svojega in pričo, ko je postavlo po angelih dal ³⁾. — „*In ga je poveličal sovražnikom v strah*“, namreč Faraonu in Egipčanom, ko mu je dal moč čudeže delati. — „*In na njegove besede je prikazni ukrotil*“, ko so namreč po njegovih prošnjah nehale nadloge, s kterimi so bili Egipčani zavoljo svoje terdovratnosti tepeni.

V. 3. „*Počastil ga je pred kralji*“, namreč pred Faraonom in drugimi kralji ⁴⁾. — „*In mu je dal povelja do svojega ljudstva*“; bil je namreč srednik med Bogom in izvoljenim ljudstvom, ko je postavlo in druge zapovedi ljudstvu dajal. — „*Ter mu je pokazal svojo slavo*“, ko je z njim govoril z obličja v obličje, kakor mož s svojim prijatlom govori ⁵⁾.

¹⁾ 2. Mojz. 32, 9.; 34, 6. — ²⁾ 5. Mojz. 34, 8. — ³⁾ Dej. apost. 7, 53.; Gal. 3, 19. — ⁴⁾ 5. Mojz. pog. 2. in 3. — ⁵⁾ 2. Mojz. 33, 11.

V. 4. „Zavoljo njegove zvestobe“, namreč v spolnovanji Božjih zapoved. — „In krotkosti“, ktero je namreč v nar viši stopinji imel. — „Ga je posvetil“, ga je storil posebno velicega svetnika. — „In ga je izvolil izmed vsega človeštva“; hoče reči: izmed vseh drugih ljudi ga je zvolil, biti odrešenik in postavodajavec ljudstva stare zaveze.

V. 5. „Slišal je namreč njega in njegov glas, in on ga je v oblak peljal“. Mojzes je namreč slišal govoriti Boga, ki ga je bil poklical na sinajsko goro, ktera je bila z oblakom obdana ¹⁾. V tem se vidi velik spredek Mojzesov memo družih prerokov. Drugi preroki so večidel v prikaznih in po notranjem razsvetljeni zadobili zmožnost za svojo službo; Mojzes pa, ki je slišal govoriti Boga, je tako naravnost razodenje Božje prejel. Bog je Mojzesa zvolil srednika stare zaveze; pravi Sirah:

V. 6. „In mu je dal vpričo zapovedi in (namreč) postavo življenja in krotitve“. Zapovedi, ktere je Bog vpričo Mojzesa dal, so bile postava življenja, ker so Izraelce učile, kako morajo svoje življenje vravnati, da bodo tukaj srečno in blagoslovljeni živeli, in si s tem tudi neumerjoče življenje, večno zveličanje pridobili. Zapovedi te so bile pa tudi postava krotitve, ker so Izraelce učile, kako morajo svoje pozemeljske, posvetne reči vravnati; ko jim je po nji ukazoval, krotiti in berzdati svoje strasti, in so jih opomnile grešnosti in v njih obujale želje po prihodnjem Odrešeniku.

Preljubi! te besede Siraha, s kterimi Mojzesa hvali in popisuje, kako ga je Bog poveličal in z mnogimi darovi in gnadami obdal, sv. katoliška cerkev obrača na sv. Jožefa, rednika Kristusovega; in to popolnoma prav stori. Kakor je Bog s svojo gnado Mojzesa pripravil in zmožnega storil za njegov prihodnji poklic, tako je tudi sv. Jožefa z gnado devišтва, v katerem je vedno živeti hotel, zmožnega storil, biti ženin presvete Device Marije. — Kakor je bil Mojzes od Boga poklican, ko se je tega nar manj nadejal, namreč ko je pred Egipčani bežal in v tuji deželi živel, tako tudi sv. Jožef ni bil od Boga poklican, ko se je s presveto devico Marijo zaročil, ampak takrat, ko je mislil, Marijo skrivej zapustiti in po zaročitvi sklenjeno zavezo na tihem razdreti ²⁾. — Kakor je Bog Mojzesu svoje nar ljubši na zemlji, svojega prvorojenega Sina, izvoljeno izraelsko ljudstvo ³⁾, ktero je bilo predpodoba pravega Sina Božjega, Jezusa Kristusa, zročil, tako je tudi svojega edinorojenega Sina, ki je bil njemu popolnoma

¹⁾ 2. Mojz. 24, 15. 16. — ²⁾ Mat. 1, 19. — ³⁾ 2. Mojz. 4, 22. 23.

enak, enacega Božjega bitja, in nad katerim je imel svoje dopadajenje ¹⁾, sv. Jožefu v varstvo zročil. — Kakor je bil Mojzes naravnost v zvezi z Bogom, ki je z njim z obličja v obličje govoril, tako je tudi sv. Jožef z včlovečenim Sinom Božjim, ki je v svoji neskončni ponižnosti podobo hlapčeve nase vzel, in tudi kot otrok pokoren bil, v tesni zvezi vedno živel. — Kakor je Mojzes vsa povelja Božja zvesto in natanko spolnoval, tako je tudi sv. Jožef, kakor sv. pismo uči, vse natanko storil, kar mu je Bog zapovedal ²⁾. — Kakor je bil Mojzes poprej iz tega sveta poklican, preden je bilo delo, zavoljo kterega ga je Bog zvolil, dokončano, tako je tudi sv. Jožef poprej umerl, preden je bilo delo odrešenja sveta zgotovljeno, in presveta devica, katero mu je Bog zročil, je bila potem od umirajočega Odrešenika sv. Janezu izročena. — Kakor Mojzes je bil tudi sv. Jožef ljub Bogu. To se že iz tega vidi, ko ga je Bog zvolil za ženina presvete device, ktera je bila izvoljena, biti mati Odrešenika sveta. Da je bil pa tudi od Jezusa in Marije ljubljen, je to tako gotovo, kakor je resnično, da je v sveti družini pokoršina, podložnost in spoštovanje udov do glave z ljubeznijo oživljano. — Spomin sv. Jožefa je blagoslovljen. Marija je od sebe rekla: „Odslej me bodo povelicevali vsi narodi“ ³⁾. To se je tudi nad sv. Jožefom spolnilo; zakaj kjerkoli se pobožni kristijani sv. družine spominjajo, se tudi sv. Jožef imenuje; kjerkoli pobožni kristijani Marijo časte, tudi sv. Jožefa na pomoč kličejo. In to je popolnoma prav; sej razun presvete device Marije ni bilo nobenega človeka serce tako tesno s srcem Odrešenikovim združeno kakor Jožefovo, ki je bil njemu od Boga za rednika odločen. — Bog je sv. Jožefa v časti svetnikom enacega storil; po notranjem, ko mu je podelil čednost devištva, po kateri so zemeljski ljudje podobni nebeškim duhovom; po vnanjem pa, ko ga je odločil za rednika včlovečenega Sina Božjega, Odrešenika sveta. — Bog mu je pokazal svojo slavo. Ko sv. Janez apostelj v svojem evangeliji opomni včlovečenja Besede Božje, (Sina Božjega), potem pristavi: „in vidili smo njegovo veličastvo, veličastvo ko edinorojenega od Očeta, polno gnade in resnice“ ⁴⁾. Med temi, ki so vidili veličastvo včlovečenega Sina Božjega, ki so bili priče čudnih reči, s kterimi je Bog svojega Sina na zemlji poveličal, sta bila gotovo pred vsemi drugimi Marija in Jožef. — Da je bil zvest in krotak, nad tem ne bo nihče dvomil, če

¹⁾ Mat. 3, 17. — ²⁾ Mat. 1, 20.; 2, 13. — ³⁾ Luk. 1, 48. — ⁴⁾ Jan. 1, 14.

pomisli, da sv. pismo naravnost od sv. Jožefa pravi, da je bil pravičen; kdor je pravičen, ta v vseh okolišinah razodeva krotkost, dobrotljivost, miloserčnost, poterpežljivost, usmiljenje. Zavaljo velic in imenitnih čednost je bil sv. Jožef povzdignjen nad vse svetnike, in katoliška cerkev ga zdaj časti ko svojega varha in pomočnika. Iz vsega pa tudi izhaja, kako moramo tudi sv. Jožefa častiti.

V praznik oznanjenja Marije Device.

Berilo iz Izaija preroka 7, 10—15.

V. 10. „*Tiste dni je govoril Gospod Ahazu, rekoč*“. — Ahaz je bil eden izmed nar. hudobnejših kraljev, ki so na Davidovem sedežu v Judeji kraljevali (od leta 742—726 pred Krist.). Ob času tega kralja se je bilo malikovavstvo nar. bolj razširilo, češenje pravega Boga pa se bolj in bolj zgubovalo. Facej, izraelski kralj, in Razin, sirski kralj, sta zedinjena šla Jeruzalem oblegat ¹⁾, in sklenila, ves Davidov zarod pokončati in družega kralja dati Jeruzalemu. Ahaz je sklenil pri Asirijanih pomoči iskati, in je s tem pokazal svoje premajhno zaupanje v Boga. Zatorej pošlje Bog preroka Izaija k Ahazu, da bi mu oznanil, da sovražna kralja ne bota zmagala, ampak v kratkem času poginila; zveza z Asirijani bi bila Judovemu kraljestvu škodljiva; Bog sam bo svoje ljudstvo zoper njegove sovražnike branil (7, 1—10.). Potem, kakor se v današnjem listu bere, Gospod (Bog) po Izaiji Ahazu dalje govori, rekoč:

V. 11. „*Prosi si znamenje od Gospoda, svojega Boga, ali od zdolej v globočini, ali zgorej na višavi*“. Hoče reči: Ker še zmirej omahuješ v svojem zaupanju v Boga, višega kralja čez ljudstvo, prosi si k svojemu poterjenju v veri čudovitno znamenje (čudež), bodi si že ali na zemlji ali na nebu, da boš potem iz gotovosti tega znamenja spoznal, da se bo gotovo to spolnilo, kar prerokujem.

V. 12. „*In Ahaz je rekel: Ne bom prosil, in ne bom skušal Gospoda*“. Ahaz po hinavsko opiraje se na prepoved Božjo ²⁾, Boga ne skušati, noče znamenja, bodi si že, da je mislil, da Bog

¹⁾ 4. Kralj. 16, 5. — ²⁾ 5. Mojz. 6, 16.

tacega znamenja, ktero bi prosil, ne more storiti, ali pa se je bal, da, ako bi Bog takošen čudež storil, bi ne bil prisiljen, v Boga zaupati in pri njem pomoči iskati, zvezo z asirskim kraljem pa razdreti, ktero si je po svoji meseni razumnosti mislil ko edino pomoč, ki ga more iz rok sovražnikov rešiti.

V. 13. „*In je rekel*“, namreč prerok Izaija, razserdit zavoljo tega zasmehovanja pravega Boga. — „*Poslušajte tedaj, Davidova hiša*“, to je, ti kralj in vi vsi, ki ste iz Davidove hiše ali rodovine. — „*Vam je li premalo nadlegovati ljudi, da ste nadležni tudi mojemu Bogu*“? Hoče reči: Vam ni še dosti, žaliti prerokov, ki so ljudje, ker jim, ko vas opominjajo, grajajo in vam zapovedujejo, kaj morate storiti, ne verjamete, in žaliti drugih ljudi, ki pravemu Bogu zvesto služijo? ali morate še Boga žaliti, ker se branite, si kako znamenje po njegovem povelji izvoliti?

V. 14. „*Zavoljo tega vam bo Gospod sam znamenje dal*“; to je, ker si vi sami čudeža ne izvolite (v. 11.), ga sam Bog izvoli, da bodo pobožni poterjeni v veri na Božjo pomoč zoper sovražnike. — „*Glejte, Devica bo spočela in Sinu rodila, in njegovo ime se bo imenovalo Emanuel*“. Sv. prerok hoče reči: Ker ti, Ahaz, nočeš znamenja, ktero bi te poterdilo v veri, da sovražniki ne bodo Davidovega zaroda pokončali, vas jest opomnim čudne prigodbe: namreč Devica, ktero vidim s svojimi duhovnimi očmi, bo brez moža spočela, in ko Devica Sinu rodila, ktereга bo imenovala Emanuela, to se pravi po našem: Bog z nami, ker po njem in v njem bo Bog z nami, ker ta njen Sin je sam Bog, ki je našo človeško natoro nase vzel, je Bog - človek, Odrešenik sveta. — Ker tedaj prerok govori od device iz Davidove hiše, da bo Emanuela, Boga - človeka, Odrešenika Božjega rodila, je s tem tudi gotovo poterjenje dano, da Davidova hiša, Judovo kraljestvo bo rešeno iz rok sovražnikov, in bo obstalo, dokler ne pride polnost časov.

V. 15. „*Surovo maslo in sterd bo jedel, da bo* (v hebrejskem: dokler ne bo) *vedel zavreči hudo in izvoliti dobro*“. S temi besedami hoče prerok reči: Ta Sin Device, ki ni moža poznala, je pravi Bog, ki ima svoj izhod od začetka ¹⁾, to je, ktereга rojstvo je večno (iz Boga Očeta); pa je tudi zraven pravi človek, in bo kakor dete rojen, tako da bo vžival živež, kakoršnega vživajo druga deteta, da bo njim enako rastel, in k letom spoznanja prihajal. — Te besede kažejo, da Bog ali Sin Božji je resnično našo natoro

¹⁾ Mih. 5, 1.

nase vzel, nam v vsem enak razun greha. S temi besedami pa prerok tudi naznanja, da bo Judova dežela v krajšem času rešena od sovražnikov, kakor pa bo dete iz Device rojeno potrebovalo časa do njegove zavednosti, da bo namreč vedel razločevati hudo in dobro (kar se zgodi pri starosti od 2—3 let). Spolnjenje te prerokbe pripoveduje zgodovina, ker v krajšem času je bila izraelska in sirska pokrajina razdejana in zapušena ¹⁾).

Preljubi! kar je, kakor smo v današnjem listu slišali, prerok Izaija pred več ko sedem sto leti prerokoval, da bo Devica iz Davidove hiše spočela in ko devica Sina rodila, kateri bo Emanuel, to je, Bog z nami, ali Bog - človek, to se je današnji dan dopolnilo. Bog je poslal angela Gabriela k presveti Devici Mariji, ki je bila iz Davidovega rodu in je v Nazaretu bivala, da bi ji oznanil voljo nebeškega Očeta, ki je od vekomaj sklenil zgubljeni človeški rod rešiti po svojem Sinu. Ko je Marija privolila, biti mati Odrešenikova, se je Sin Božji, stvarnik sveta, tako ponižal, da je podobo hlapčeve nase vzel, se v presveti Devici včlovečil, zakril svoje Božestvo, in se podvergel težavam in terpljenju človeške nature. Danes, ko se je Sin Božji včlovečil, je bila dopolnjena obljuba, ki jo je Bog prvim staršem v raji storil, ko jim je Odrešenika obljubil; danes je bilo dopolnjeno, česar so ljudje štiri tisuč let tako željno pričakovali. Danes, ko se je Sin Božji včlovečil, je Bog sam prišel človeka, ki se je zgubil in po svojih lastnih potih hodil, iskat in obiskat, kakor pravi pobožni Čaharrija ²⁾): da nas je obiskal on, ki se izhaja iz visokosti, to je, Sin Božji, Jezus Kristus, ki je z nebeških višav vzhajajoče solnce pravice. Pač moramo reči s sv. psalmopevcem: „Kaj je človek ali sin človekov, ker ga obišeeš?“ ³⁾. A dam, ker je grešil, je zgubil Božje posinovljenje; Sin Božji pa je postal sin Abrahamov in Davidov, da bi Adamove sinove, vse ljudi, storil otroke Božje. In kako je to storil? Da je zapustil nebeško večno veličastvo, se včlovečil, podobo hlapčeve nase vzel, in se podvergel terpljenju. Kristijan! občuduj in moli neskončno ljubezen Sina Božjega do tebe; občuduj in moli njegovo neskončno ponižnost; občuduj in moli — pa tudi ti ljubi tega, ki je tebe neskončno ljubil; posnemaj ga v ljubezni, v ponižnosti in v terpljenji! Bil si otrok jeze Božje, in Sin Božji te je storil otroka Božjega; živi ko otrok Božji! Pri sv. kerstu smo vsi postali udje skriv-

¹⁾ 4. Kralj. 16, 9.; 15, 29. — ²⁾ Luk. 1, 78. — ³⁾ Ps. 8, 5.

nostnega telesa, katerega glava je Kristus; živimo po zgledu Kristusovem, da bomo enkrat se tudi vdeležili njegovega večnega veličastva v nebesih. — Občuduj pa tudi visokost Marije, ki je mati Božja postala.

V praznik sv. aposteljnov Petra in Pavla.

Berilo iz dejanja aposteljnov 12, 1—11.

V. 1. „*Tisti čas*“, ko sta bila namreč Pavel in Barnaba v Jeruzalemu, kamor sta iz Antiohije prišla ¹⁾. — „*Je kralj Herod stegnil roke*“, to je, se je pripravljaj. Ta Herod je bil Herod Agripa prvi, vnuk Heroda Velikega, sin Aristobulov in Berenice, tedaj brat tiste prešestnice Herodije, koja zapustivši svojega moža Filipa (s katerim je imela hčer Salomo), sina Heroda Velikega, se je potem spečala s Herodom Antipom. Ta Herod Agripa je bil v Rimu, ko je bil Tiberij cesar, izrejen, in od cesarja Klavdija kralj imenovan, in je polagoma celo judovsko deželo pod svojo oblastjo imel. — „*Da bi preganjal ene zmed cerkve*“; bil je namreč goreč Jud, in je zato kristijane preganjal.

V. 2. „*Umoril je pa Jakopa, Janezovega brata z mečem*“. Ta Jakop, ki je bil eden izmed tistih treh učencev, ki so bili Kristusu nar ljubši (Peter, Jakop in Janez), je imenovan stareji, da se loči od aposteljna Jakopa, ki je bil Alfejev sin, in je tudi manjši ali mlajši ²⁾ imenovan. Oče teh dveh bratov je bil Cebedej ³⁾, mati pa Saloma ⁴⁾.

V. 3. „*Viditi pa, da je to Judom všeč*“, namreč preganjanje kristijanov, posebno aposteljnov. — „*Je dal tudi še Petra vjeti*“. Ker mu ni bilo neznano, da je Peter poglavar med vsemi aposteljni in učniki, je mislil, če poglavarja te cerkve umori, bo nar hitreje keršanstvo pokončal.

Kristijani! sv. Jakop je bil zavoljo vere Kristusove umorjen, sv. Peter pa v ječo veržen in odločen, po veliki noči umorjen biti. Iz tega se učimo, da moramo pripravljeni biti, za Kristusovo vero terpeti, dati tudi svoje življenje. Da morajo učenci Kristusovi

¹⁾ Dej. apost. 11, 25. — ²⁾ Mark. 15, 40. — ³⁾ Mat. 4, 21. — ⁴⁾ Mat. 20, 20.; 27, 56.; Mark. 15, 40.

pripravljeni biti, zavoljo vere terpeti, je Kristus apostelnom in vsem učencem oznanil, ko je rekel: „Ne mislite, da sem mir prišel prinesť na zemljo; ne mirú, ampak meč sem prišel prinesť“ ¹⁾; s kterimi besedami hoče reči: Ne mislite, da bo nauk, ki ga bote v mojem imenu oznanovali, mirno, brez opovere sprejet; ne bo mirú, ampak nasprotvanje do smerti. „Ako so mene preganjali, je rekel apostelnom, bodo tudi vas preganjali“ ²⁾. Po teh Kristusovih besedah so bili aposteljni pripravljeni za Kristusovo vero terpeti; so tudi terpeli in dali svoje življenje. Tako moramo tudi mi, ako smo pravi učenci Kristusovi, pripravljeni biti za vero terpeti, dati tudi svoje življenje! — „*Bili so pa dnevi opresnikov*“, to je, velika noč. Ker Judje skozi sedem dni velikonočnega praznika niso smeli okvašenega kruha jesti ³⁾, ampak le opresnega, je bil velikonočni praznik tudi imenovan praznik opresnih kruhov.

V. 4. „*Ko ga je bil tedaj vjel, ga je poslal v ječo, in dal štirim čvaternijam vojakov varovati*“. Pri Rimljanih so bili namreč štirje vojaki en stražni oddelek (čvaternija), in vsak izmed njih je mogel četerti del noči (t. j. tri ure) čuti; ker je bil tedaj Peter štirim čvaternijam izročen, so vedno po štirje vojaki na straži stali. „*Ker ga je hotel po veliki noči postaviti pred ljudstvo*“. Bilo je namreč v navadi, o veliki noči, o kateri je bilo obilno ljudstva zbranega, smertno sodbo spolnovati.

V. 5. „*In Peter je bil sicer zapert v ječo; cerkev pa je zanj neprenehoma k Bogu molila*“. Varstvu Petra od strani sovražnikov je tukaj nasproti postavljena stanovitna molitev vernih, da bi bilo s tem naznanjeno, da je bil Peter zavoljo molitve iz ječe rešen. Vsi verni, vsa cerkev je molila — bila je tedaj vesoljna molitev; molili so neprenehoma, tedaj stanovitno; molili so k Bogu, tedaj s polnim zaupanjem, ker on vsegamogočni zamore, ako-ravno je bilo malo upanja, vendar Petra rešiti.

Kristijani! zakaj so verni tako stanovitno molili za sv. Petra? Sv. Peter je bil poglavar tiste cerkve, ktere udje so bili verni; on ko namestnik Kristusov, je bil glava te cerkve, ktera je bila skrivnostno Kristusovo telo. Ako po besedah sv. Pavla, če en ud kaj terpi, vsi udje z njim terpe ⁴⁾, kolikanj bolj morajo udje čutiti terpljenje, če glava terpi. Terpljenje sv. Petra, glave cerkve, je bilo tedaj terpljenje vse cerkve. — Tako je bila vselej molitev edino orožje, ktereга se je cerkev poslužila, če je

¹⁾ Mat. 10, 34. — ²⁾ Jan. 15, 20. — ³⁾ 2. Mojz. 12, 15. — ⁴⁾ 1. Kor. 12, 26.

bila preganjana; vselej so se verni spomnili Kristusovih besedi: „Da je treba vselej moliti in ne jenjati“¹⁾; in opominjanja sv. Pavla: „Z vso molitvijo in prošnjo molite vsak čas v duhu; in v tem čujte v vsi stanovitnosti in prošnji za vse svete“, to je, verne²⁾. Zatorej moramo vselej stanovitno k Bogu moliti, če vidimo ali slišimo, da je cerkev ali njen poglavar preganjan.

V. 6. „*Kadar ga je pa Herod imel pred ljudi postaviti, je tisto noč Peter spal med dvema vojakoma vklenjen v dve verigi*“. Tisto noč namreč, po kateri so Petra hotli umoriti, so ga še bolj skerbno varovali. Jetnike k vojakom vklepati, je bila rimska šega.

Kristijani! ali ni čudno, slišati: Peter je spal, ko ga je drugi dan smert čakala? Od kod to? Hlapelo je v njegovem srcu keršansko upanje, upanje boljšega življenja, kjer ni preganjanja, nobenih težav in stisk, ampak večno veselje; in to upanje mu je dalo sladko spanje. Svest si je bil svojega zedinjenja s Kristusom, imel je notranji mir, čutil je notranje veselje, ker terpi zavoljo Jezusovega imena, — in vse to je storilo, da je sladko spal. — Enako se bere tudi od sv. spričevavcev, da so bili polni notranjega miru in veselja, akoravno so vedeli, kakošne hude in grozovite muke jih čakajo. — „*In varhi so pred vratmi varovali ječo*“. To oestro varstvo sv. Petra je bilo Judom spričevanje od velike gorečnosti preganjavca. „Kolikor ojestreji varstvo, toliko častitljivši čudež rešenja“, pravi sv. Krizostom.

V. 7. „*In glej! Gospodov angel je pristopil, in svetloba se je zasvetila v ječi*“. Ta svetloba je izšla iz angela, da bi se Peter od svojega čudovitega rešenja z očmi prepričal. — „*In je udaril Petra v bok, in ga zbudil, rekoč: Vstani hitro! In verige so padle od njeovih rok*“.

V. 8. „*Rekel mu je pa angel: Opaši se, in obuj svoje čevlje*“! Jutroveci namreč devajo pas in čevlje v hiši od sebe. — „*In je storil tako! In mu je rekel: Ogerni svoj plajš* (to je, zgornje oblačilo), *in pojdi za menoj*“.

V. 9. „*In je šel ven* (namreč iz ječe) *za njim, in ni vedel, da je res, kar se je godilo po angelu, ampak je menil, da prikazen vidi*“, po kateri mu Bog hoče upanje dati rešenja, enako kakor je bil poprej v Jopi po prikazni podučen, da tudi neverniki zamorejo koj v Kristusovo cerkev stopiti³⁾. (Primeri zastran prikazen, kar je rečeno 2. predpepelnično nedeljo⁴⁾.

¹⁾ Luk. 18, 1. — ²⁾ Efež. 6, 18. — ³⁾ Dej. apost. 10, 11. i. t. d. —

⁴⁾ 2. Kor. 12, 3.

V. 10. „*Kadar sta bila odšla memo perve in druge straže*“, ki so namreč stale pred prvimi in drugimi vratmi. — „*Sta prišla do železnih vrat*“, to je, do vnanjih vrat ječe. — „*Ktere peljejo v mesto, in te so se jima same od sebe odperle. In sta šla skozi nje, in prišla v ene ulice, in zdajci je odstopil angel od njega*“; ker namreč ni bilo več nobene nevarnosti za Petra, in tudi noben zadržek mu ni nasproti stal. Ko je Bog po angelu sv. Petra rešil, je v dejanji pokazal, da angeli so služni duhovi, ktere Bog ko svoje služabnike razpošilja v strežbo teh, kateri bodo deležnino zveličanja prejeli ¹⁾).

V. 11. „*In Peter se zavé*“, da je namreč resnično rešen iz ječe, česar se poprej ni zavedel (v. 9.). — „*In reče: Zdaj vem res, da je poslal Gospod svojega angela, in me je otel od Herodove roke, in od vsega čakanja judovskega ljudstva*“, to je, iz rok vseh Judov, ki mojega obsojenja in umorjenja čakajo. — Zdaj je tedaj spoznal začetnika in namen rešenja svojega. —

Preljubi! akoravno je današnji dan spominu obeh sv. aposteljnov, Petra in Pavla, posvečen, vendar berili lista in sv. evangelija zapopadete le prigodbe iz življenja sv. Petra, zato ker današnji praznik ni tolikanj praznik oseb, ampak veliko več praznik cerkve. Prazniki: presvete Trojice, sv. rešnjega Telesa in sv. aposteljnov Petra in Pavla nam pred oči stavijo od Kristusa vstanovljeno zveličavno cerkev v njenem učenilstvu, duhovstvu in pastirstvu. Skrivnost presvete Trojice je kratek zapopadek vse resnice, ktero cerkev oznanuje; sv. rešnje Telo, ko daritev in zakrament pa je središe njene duhovniške službe; polnost njene pastirske oblasti pa vidimo v sv. Petru, ki je bil od Kristusa za podlagni kamen, za glavo vse cerkve z nar viši oblastjo izvoljen; sv. Pavel in drugi aposteljni so se te oblasti glave le vdeleževali v zedinjenji s poglavarjem Petrom. —

Caharija v svoji hvalni pesmi imenuje Odrešenika sveta (Jezusa Kristusa) iz nebeških višav vzhajoče Solnce pravice, ki je prišel na svet, da bi ljudi, ki so v temi in v smertni senci sedeli, to je, v grehu, v dušni slepoti in revah živeli, razsvetlil, in jim pravi dušni mir podelil ²⁾. Tudi sv. Peter, namestnik Kristusov, vidni poglavar njegove cerkve, je solnčna svetloba ali luč v sv. cerkvi, ktera vsem ljudem sveti z lučjo vere, s plamenom upanja in gorkoto ljubezni. Bil je sv. Peter poln vere. Ko je veliko učencev, ki so se nad Kristusovimi besedami,

¹⁾ Hebr. 1, 14. — ²⁾ Luk. 1, 78. 79.

da hoče vernim svoje meso in svojo kri v vžitek dati, spodtikovali, od Kristusa odstopilo, je sv. Peter Kristusu, ko je dvanajsterim apostelnom rekel: „Hočete tudi vi preč iti? odgovoril: Gospod! k komu pojdemo (če namreč tebe zapustimo)? Besede večnega življenja imaš, in mi smo verovali in spoznali, da si ti Kristus, Sin Božji“¹⁾. Sv. Peter je bil terden v veri, ko je za to vero terpel, in poslednjič dal svoje življenje. Bil je pa tudi stano- viten v upanji v Boga. Ko je bil v ječi med dvema vojakoma vklenjen v dve verigi in štirim čvaternijam v varstvo izročen, je hlapelo v sercu njegovem sv. upanje boljšega življenja; upanje, da ti, ki v Gospoda zaupajo, ne bodo osramoteni²⁾. In to se je zgodilo, ko je bil čudovito po angelu rešen. Sv. Peter je bil poln ljubezni. Ta ljubezen ga je gnala povsod in vselej biti pri Kristusu; ta ljubezen je storila, da je bil pripravljen s Kristusom iti v ječo in v smert. Po zgledu sv. Petra tudi mi živimo; skerbimo, da bomo vse terdno verovali, kar Kristus v svoji cerkvi uči; bodimo pa tudi pripravljeni, za to vero terpeti, dati tudi svoje življenje. Tudi mi bodimo polni zaupanja v Boga, naj pridejo nadloge, terpljenja čez nas; Bog je vsegamogočen, on nam zamore pomagati; ne pozabimo, da, če bomo tukaj s Kristusom terpeli, bomo tudi enkrat z njim poveljani³⁾. Bodimo pa tudi polni lju- bezni do Kristusa; to bomo pokazali, če bomo po zapovedih Kristusovih živeli. „Kdor moje zapovedi ima, pravi Kristus, in jih spolnuje, tisti je, ki me ljubi. Kdor pa mene ljubi, bo ljub- ljen od mojega Očeta, in jest ga bom ljubil“⁴⁾. Kteri pa Boga ljubijo, bodo prejeli plačilo večnega zveličanja⁵⁾.

V praznik Marije Device v nebesa vzete.

Berilo iz bukev Sirahovih 24, 11—13. 15—20.

V današnjem listu govori nevstvarjena Božja Modrost, ki je v Bogu ko oseba, od kod je prišla in kako je gospodovala nad vsem ljudstvom in narodom. Pred vsemi stvarmi, pravi, sem

¹⁾ Jan. 6, 67—70. — ²⁾ Dan. 3, 40. — ³⁾ Rimlj. 8, 17. — ⁴⁾ Jan. 14, 21. — ⁵⁾ Jak. 1, 12.

iz Boga izšla, sem po vsem svetu svojo pričujočnost in veličastvo razodevala, vse obhodila, nad vsemi stvarmi gospodovala, in se ljudstvom zemlje ponujala, da bi jih vodila (v. 5—10.). Potem pa pravi:

V. 11. „*V vsem sem pokoja iskala, in sem hotla v Gospodovem deležu prebivati*“. Hoče reči: Ko sem se vsem ljudstvom ponujala, sem s svojim razodenjem prebivališče izvolila med izvoljenim ljudstvom, katero je bilo delež Gospod Boga, ker si ga je bil v last izvolil, da bi bila v tem ljudstvu ohranjena vera v pravega Boga in upanje prihodnjega Odrešenika.

V. 12. „*Tedaj je zapovedal, in mi je rekel Stvarnik vseh reči*“. Sin Božji je bil poslanec Boga Očeta; zato je sam pravi: „To zapoved (namreč dati svoje življenje za svoje ovce) sem prejel od svojega Očeta“¹⁾. Ker včlovečenje nevstvarjene Modrosti (Sinu Božjega) še se (takrat) ni zgodilo, ta zapoved pomeni naznanjenje volje Boga Očeta. Stvarnik vseh reči je Bog Oče, ker je izvirni vzrok obeh drugih oseb Božjih in izvirni vzrok vseh reči. — „*In kateri me je vstvaril*“. Nevstvarjena Modrost, Sin Božji, se tukaj vstvarjena imenuje, ne kakor da bi bila Modrost, ki je od vekomaj v Bogu ko oseba, vstvarjena, kakor druge stvari; ampak zato, da se, kakor pravi sv. Hilarij, s tem naznanja nespremenljiva natora Boga Očeta, ki je brez spreminjanja in zmanjšanja samega sebe tako rodil Modrost, kakor da bi jo bil vstvaril. Beseda: vstvariti tedaj pomeni tukaj to kar: od Boga rojen biti, podeliti lastno Božje bitje; kar se tudi iz tega razvidi, da je poprej od te Modrosti rečeno, da je bila rojena pred vsemi stvarmi, in da je iz ust Najvišega prišla (namreč ko oseba). Od Božje lastnosti se ne more reči, da je iz Boga rojena, od Boga poslana. Kar se tukaj bere od Modrosti, da je gospodovala nad vsem ljudstvom, se popolnoma veže s tem, kar sv. Janez piše od Besede Božje, ko pravi: „V njej je bilo življenje, in življenje je bilo luč ljudi“²⁾, to je, da Sin Božji je bil (pred včlovečenjem) vir ali studenec vsega življenja na svetu, in podučevavec, razodevavec in razsvetlovavec človeškega rodu. In če se tukaj od Modrosti bere, da je med vsemi ljudstvi pokoja iskala, se to popolnoma strinja s tem, kar sv. Janez od Besede Božje pravi, da je v temi svetila, in da njegovi je niso sprejeli³⁾. — „*Je počival v mojem šotoru*“. Nekteri te besede razlagajo: Je prebival med izraelskim ljudstvom, ki je imelo šotor, kjer se je zbiralo

¹⁾ Jan. 10, 18. — ²⁾ Jan. 1, 4. 9. — ³⁾ Jan. 1, 5. 10. 11.

in Božjo službo opravljalo. Drugi razlagavci pa te besede, ker Kristus uči: „Oče je v meni, in jest v Očetu“ ¹⁾; „kdor mene vidi, vidi tudi Očeta“ ²⁾, razumevajo od nevstvarjene Modrosti, od Sina Božjega: Bog Oče je počival, prebival v meni. Ker Kristus pravi: „Ako me kdo ljubi, — moj Oče ga bo ljubil, in bova k njemu prišla in pri njem prebivala“ ³⁾, se zamorete obe razlagi sterniti: Bog Oče, ki v meni prebiva, je z menoj med izraelskim ljudstvom prebival.

V. 13. „*In mi je rekel*“, namreč Stvarnik vséh reči, Bog Oče. — „*V Jakopu prebivaj, in v Izraelu imej svoj delež*“, to je, med mlajšimi očaka Jakopa, ki je bil po zmagi v boji z Bog-angelom Izrael imenovan, med izraelskim ljudstvom prebivaj, kakor v svoji deležnini. — „*In med mojimi izvoljenimi se vkorenini*“, to je, med tem ljudstvom, katero sem si v lastino izvolil, imej stanovitni sedež, da ga boš s posebno skerbjo vodila in varovala; kar se je zgodilo, ko je ta nevstvarjena Modrost (Sin Božji) temu ljudstvu dala postavo, k njemu v raznih časih preroke pošiljala, med njim mnoge čudeže delala, in mu velike in mnoge dobrote skazovala. (Primeri praznik angelov varhov.)

V. 15. „*In takó sem na Sionu vterjena, in v svetem mestu ravno tako počivam, in v Jeruzalemu je moja oblast*“. Hoče reči: Ko je bil sv. šotor pod kraljem Davidom prenesen na sijonsko goro, in pozneje na enem delu sijonske gore, ki se mu pravi Morija, od Salomona sozidan lepi tempelj, sem tukaj na svetem mestu imela stanovitno prebivališče, ter sem gospodovala nad Jeruzalemom. Jeruzalem se imenuje sveto mesto, ker je bil središče Božjega kraljestva, in ker je v njem Bog zavoljo skrinje zaveze in zavoljo tempeljna tako rekoč prebival ali svoj sedež imel.

V. 16. „*In vkoreninila sem se med častitim ljudstvom*“, to je, sem stanovitno prebivala med izraelskim ljudstvom, katero je častito, ker pozna in časti pravega Boga. — „*Ktero je del mojega Boga in njegov delež*“, to je, lastina mojega Boga. Enako tudi Kristus Očeta imenuje svojega Boga ⁴⁾. — „*In v družbi svetnikov*“, to je, Izraelcev. — „*Je moje stanovanje*“. Izraelci se sploh svetniki imenujejo, ker so bili od Boga izmed nesvetega svetá izvoljeni v Božje ljudstvo, in poklicani, svetemu Bogu služiti, kakor se v novi zavezi kristijani imenujejo svéti, ker so odločeni izmed Judov in ajdov, po svetih zakramentih posvečeni in poklicani, da bi pravemu Bogu sveto živeli.

¹⁾ Jan. 10, 38. — ²⁾ Jan. 14, 9. — ³⁾ Jan. 14, 23. — ⁴⁾ Jan. 20, 17.

V naslednjih verstah Sirah v mnogih podobah (dreves, dišečih reči in rek) pred oči stavi, kaj je Božja (nevstvarjena) Modrost med izvoljenim ljudstvom s svojim razodenjem storila, ker to, kar se je po njej med izvoljenim ljudstvom zgodilo, takó popisuje, kakor da bi se bilo to njej sami prigodilo. Enako ima Kristus prigodbe cerkve nove zaveze za svoje prigodbe; ko je apostelnom rekel: „Kdor vas posluša, mene posluša“¹⁾; „kar ste storili kateremu teh mojih nar manjših bratov, ste meni storili“²⁾; „Savel! kaj me preganjaš?“³⁾.

V. 17. „*Kakor ceder na Libanu sem povikšana*“. Ker je ceder, ki se njegovega lesa červ neloti, podoba stanovitnosti, terdnosti, je s tem naznanjena stanovitnost in terdnost vere, katero je nevstvarjena Modrost med izraelskim ljudstvom množila in vterjevala. — „*In kakor cipresa na sijonski gori*“. Cipresa lepo zelena je podoba lepote, in ker zmiraj zelena ostane, je tudi podoba upanja; tedaj je s tem naznanjeno terdno upanje prihodnjega Odrešenika in blagodara njegovega kraljestva, katero (upanje) je nevstvarjena Modrost v srcih izvoljenega ljudstva vstanovila in vterdila.

V. 18. „*Kakor palma v Kadesu sem visoko zrastle*“. V greškem je: v Engadi, mesto v Judovem rodu. Veje palme so se rabile v znamenje veselja, dobljene zmage; drevo to, posebno terdno, je podoba postavine zvestobe, katero je nevstvarjena Modrost med Izraelci vterdila. — „*In kakor zasajena roža v Jerihi*“. Lepó dišeča cvetlica sploh, posebno pa roža je podoba pobožnosti, ktera vsa za Boga živi in je pripravljena vse, tudi svojo kri zanj dati. S to rožo je tedaj naznanjeno, da je nevstvarjena Modrost v Izraelcih storila, da so bili pobožno ljudstvo, katerega molitve so kakor lepo dišeči cvetlični duh se proti nebesom, k Bogu povzdigovali, in katerega pravi sinovi so bili pripravljeni za Boga tudi svojo kri preliti.

V. 19. „*Kakor lepa oljka na polji*“. Veje oljkine so od nekdanj podoba mirú, in tedaj tudi veselja, katero iz miru izhaja. Olje pa ima tudi moč vterditi in očistiti; tedaj je z oljko naznanjen tisti mir ljudi z Bogom, katerega je nevstvarjena Modrost po opravičenji ljudi obrodila, ko je storila, da so ljudje že pred prihodom Odrešenikovem po veri v njega opravičenje zadobili in postali otroci Božji⁴⁾. — „*In kakor javor ob vodi pri potih sem*

¹⁾ Luk. 10, 16. — ²⁾ Mat. 25, 40. — ³⁾ Dej. apost. 9, 4. — ⁴⁾ Jan. 1, 12.

visoko zrastle“. Ker javor košato raste in s svojimi velikimi vejami daje prijetno senco in varstvo zoper hudo solnčno vročino, so ta drevesa pri potih mest sadili; zatorej je pa tudi podoba moči in varstva zoper skušnjave v greh. To je nevstvarjena Modrost tudi pri izvoljenem ljudstvu storila, ko mu je postavila, po kateri so Izraelci k spoznanju svoje grešnosti prišli in s protenjem mnogih kazni bili velicnih pregreh obvarovani, in pod težko službo toliko in toliko šeg v strahu ohranjeni.

V. 20. „*Kakor cimet in lepo dišeče mazilo sem dišala*“. Te dišave so podoba čednost, ktere je nevstvarjena Modrost v izvoljenem ljudstvu obrodila. — „*Kakor izbrana mira sem dajala prijeten duh od sebe*“. Mira je sicer grenka po okusu, toda je tudi prijetna dišava. Z njo so v starih časih merliče obkladali, da bi ne strohnili; zatorej je mira podoba terpeče pravičnosti, prenašanja terpljenja, grenkobe in preganjanja zavoljo Boga. To je storila nevstvarjena Modrost v izraelskem ljudstvu, ko jih je toliko in toliko s stanovitno poterpežljivostjo mnogotere nadloge in stiske prenašalo ¹⁾).

Preljubi! kar v današnjem listu Sirah govori od nevstvarjene Modrosti, ki je Sin Božji, katoliška cerkev nekoliko tega obrača na presveto Devico Marijo. Ko je bila v raji dana obljuba prihodnjega Odrešenika, je bila takrat tudi žena omenjena, ktere seme bo delo našega odrešenja zgotovilo. Žena ta je presveta Devica Marija, ktera je nar popolnši stvar večne Božje Modrosti, ker ona ni le devic Devica, ampak vselej prosta vsacega greha in madeža, je tudi nar popolnejši Devica. Nar veči čudež pa, kateri se je nad Marijo zgodil, je njeno materstvo Božje brez moža z močjo sv. Duha. Ko je Marija privolila, da hoče biti mati Odrešenikova, je s tem v nar veči delo privolila, ktero je Bog za človeštvo storil, in ko je v to privolila, se je nevstvarjena Modrost, Sin Božji, v njej včlovečil, in ona je postala tisti skrivnostni šotor, v katerem je nevstvarjena Modrost, Beseda Božja, Sin Božji prebival. Ko je privolila biti mati Odrešenikova, je s tem tudi privolila, biti mati moža bolečin ²⁾, tovaršica njegovega poniževanja, zasramovanja in terpljenja od njegovega rojstva do smerti njegove na križu. Marija je naša srednica pri svojem Sinu Jezusu Kristusu, in za tega voljo se zamore veliko tega, kar je od nevstvarjene Modrosti rečeno, na Marijo obrniti. Ker je bila od judovskih

¹⁾ Hebr. pog. 11. — ²⁾ Iz. 53, 3.

staršev rojena, je med Judi živela, in v judovski deželi Kristusa spočela in rodila, je prebivala v Jakopu, med izraelskim ljudstvom; in ker so iz tega ljudstva prvi Kristusovi učenci ali kristijani postali, se je ona, mati kristijanov, med tem izvoljenimi, ki so udje keršanske cerkve postali, vkoreninila. V popolnoma pomenu pa se je to zgodilo, ko je bila današnji dan med stare očake v nebesa vzeta, in je prvi sedež med izvoljenimi v nebesih dosegla, ker zdaj ko kraljica nebes živi tam med vsemi izvoljenimi, med angeli in svetniki, in tam za nas in za naše zveličanje neprenehoma prosi pri Bogu in svojem Sinu. — Ceder, ki vedno enak ostane, ki se njegovega lesa červ ne loti, je podoba Marije, njene neumerljivosti, nestrohljivosti. Marija, ker je bila po Božji milosti brez vsacega, tudi izvirnega greha, ni bila tako, kakor drugi ljudje, sužnja smerti; če je umerla, ni umerla ko hči Adamova, ampak le, ker je bilo njeno življenje, kakor nove Eve, kakor matere novega Adama, ki je prostovoljno umerl, tesno združeno z življenjem njenega Sina. Zavoljo tega pa tudi smert ni pravice imela, je v grobu obdržati; zato je tudi pobožna misel, da je bilo Marijino presveto deviško telo v nebesa sprejeto. Cedru, ki se ne spremeni, ampak vedno enak ostane, je podobna Marija, ker je bila vedno od začetka do konca življenja, sveta, čista, brez vsega greha in madeža; in ker ona, ko nam jo je Jezus umirajoč v sv. Janezu mater dal, vedno za nas skerbi in pri Bogu prosi. — Cipresa, ki je zmirej zelena, zmirej lepa, je podoba lepote. Na Marijo pa obrača sv. cerkev besede v visoki pesmi (4, 7.): „Vsa si lepa, moja prijateljica“; kar je gotovo od njene duhovne (dušne) lepote razumevati. Duhovna ali dušna lepota pa obstoji, če je duša ozališana z lastnostmi in čednostmi, ki so Bogu dopadljive. V Mariji pa so bile vse čednosti v nar viši popolnosti združene; ona je, kakor jo sv. cerkev imenuje podoba pravice. To mora pa tudi nas spodbadati, Marijin zgled posnemati, ji v čednostih bolj in bolj podobni biti. — Palma, ki je znamenje veselja in zmage, vpodobuje Marijino zmago čez sovražnika zveličanja našega in čez vse britkosti in terpljenje, katero jo je tukaj na svetu ko mater Odrešenikovo zadelo. Zavoljo tega, ker je v svojih britkosti in težavah sama na sebi skusila človeške potrebe, ima z nami usmiljenje, in je vedno pripravljena nam pomagati. — Roža je kraljica cvetlic, ker njena lepota in prijetnost duha preseže lepoto in prijetnost duha vseh drugih cvetlic. Tako je tudi Marija kraljica, in sicer kraljica angelov in vseh svetnikov; zakaj tudi njena svetost in popolnost je večji memo svetosti in popolnosti

vseh angelov in svetnikov; in zavoljo tega nas mora to spodbadati, k njej kraljici nebes z vsem zaupanjem pribežati in pri njej pomoči iskati. — Olje, podoba notranjega mirú in veselja, ker ima tudi moč vterditi, je podoba modrosti; in ker ima tudi moč očistiti, je podoba devištva, ker devištvo je čistost duše in telesa. Marija je imela od Boga dar modrosti v nar viši stopnji; ne le njena duša je bila prosta vsacega greha in madeža, ampak tudi njeno telo je bilo vedno prosto vsega mesenega poželenja, tedaj je devištvo po duši in po telesu vedno ohranila; in ona le je imela veselje, devica biti in mati ob enem, — zato je olje popolnoma prava podoba Marije. Za tega voljo grejo vse njene želje, tiste, ki v zmotah žive, peljati k modrosti, k pravemu spoznanju zveličavne resnice, v vseh ljudeh vterditi sveto, pobožno življenje, in pri britkostih in nadlogah tega življenja jih napolniti z veseljem ljubezni Božje. Zatorej ni zastoj imenovana mati lepe ljubezni¹⁾. K Mariji tedaj pribežimo, če potrebujemo modrosti; njo prosimo pomoči, če nas skušnjave mesa nadlegujejo; k njej zdihujemo, če nas križi in nadloge tarejo. — Javor, ki s svojimi velikimi vejami daje prijetno senco in varuje zoper hudo solnčno vročino, je lepa podoba Marije, ki je pribežališe grešnikov. Ona, akoravno je med vsemi svetimi nar svetejši, ker je nar svetejši in mati tega, ki je postal Odrešenik in Zveličar grešnikov, je polna gorečnosti, da bi se grešniki ne pogubili, temuč imeli večno življenje, večno zveličanje. Če angeli v nebesih žele spreobrnjenje grešnikov, in se nad spokorjenimi grešniki vesele, kolikanj bolj mora Marija, kraljica angelov, želeti spreobrnjenja grešnikov in se ga veseliti. — Zatorej, če smo grešili, in imamo nepokojno vest, nimamo notranjega mirú, k Mariji, ki je pribežališe grešnikov, tecimo, njo prosimo pomoči, in po njenih prošnjah nam bo Bog dal gnado spreobrnjenja, prave pokore in stanovitosti v dobrem. — Cimet, mazilo in mira, prijetno dišeče dišave, ktere so podoba keršanske popolnosti, keršanskih čednost, so tudi podoba Marije, ki je vse čednosti v nar viši stopnji imela, ktere so ko prijeten duh puhtele po vsem svetu in ljudi vabile, po njenem zgledu živeti, in si prizadevati za tiste čednosti, ktere nam pred vsemi drugimi v Marijnem življenji svetijo: za ponižnost, pokoršino, čistost, poterpežljivost in vdanost v Božjo voljo. Da si jih bomo v resnici pridobili, prosimo Marijo; zakaj, kakor sv. Avguštín pravi, ona, ki je pri Bogu milost

¹⁾ Sir. 24, 24.

najdla, da je Odrešenika rodila, zamore bolj kakor vsi svetniki za nas prositi. K njej, kraljici nebes, zdihujmo, in k njej, svoji materi, enkrat v nebesa priti si z vsemi močmi prizadevajmo; sej dobri otrok le tam biti želi, kjer svojo mater bivati ve.

V praznik sv. angelov varhov.

Berilo iz 2. bukev Mojzesovih 23, 20—23.

Berilo današnjega lista zapopade eno nar imenitniših obljub, ktere je Bog izraelskemu ljudstvu storil, da jih bo s svojo pomočjo podpiral, se polastiti obljubljenе dežele. To pomoč jim hoče naj prvo dati po angelu od njega poslanem, in potem, ako ga bodo poslušali, hoče sam v njih prid delati.

V. 20. „*To govori Gospod Bog: Glej, jest pošljem svojega angela, da hodi pred teboj, in te varuje na potu, in te pripelje v kraj, katerega sem pripravil*“.

V. 21. „*Glej nanj, in poslušaj njegov glas, in nikar ga ne zaničuj; ker ne bo zanesel, kadar grešiš, in moje ime je v njem*“, to je, moje Božje bistvo je v njem.

V. 22. „*Ako poslušaš njegov glas, in storiš vse, kar rečem, bom sovražnik tvojim sovražnikom, in jih bom tepel, ki tebe tepejo*“.

V. 23. „*In moj angel pojde pred teboj*“. Ta angel, od katerega se v današnjem listu govori, ki se tudi Bog-angel¹⁾ in angel zaveze²⁾ imenuje, je Sin Božji, Beseda Božja³⁾, Modrost⁴⁾, ki je enega Božjega bitja z Bogom Očetom, in zatorej tudi ima njegovo ime: Jehova, ki se je prikazoval⁵⁾, v vidni podobi očakom in Mojzesu razodeval⁶⁾, v prid ljudi delal, in ko je prišlo spolnjenje casa⁷⁾, v Jezusu meso ali človek postal⁸⁾, in od sebe rekel: Jest sem pot, resnica in življenje⁹⁾. Sv. apostelj Pavel¹⁰⁾ uči, da je bil Kristus, ne še včlovečeni, ampak on ko večna Beseda Božja, Sin Božji, ki se je v Jezusu Kristusu prikazal, zoper katerega so Izraelci v pušavi mermrali, in tako skušali Božjo vsegamogočnost in neskončno dobrotljivost. Ta

¹⁾ 2. Mojz. 3, 2. — ²⁾ Mal. 3, 1. — ³⁾ Jan. 1, 1. — ⁴⁾ Prip. 8, 22. Sir. 24, 11—20. — ⁵⁾ 2. Mojz. 3, 2. — ⁶⁾ Modrost buk. pog. 10—12. — ⁷⁾ Gal. 4, 4. — ⁸⁾ Jan. 1, 14. — ⁹⁾ Jan. 14, 6. — ¹⁰⁾ 1. Kor. 10, 9.

Sin Božji je bil pred svojim včlovečenjem srednik vsih sklepov in naprav Božjih pri delu odrešenja človeštva; on je bil po uku sv. očetov (prim. 9. nedeljo po binkošti, v. 9.), ki je Izraelce v svoje ljudstvo izvolil¹⁾, v pušavi vodil, ko je pred njimi hodil po dnevi ko temni oblak, po noči pa ko ognjen steber²⁾, in je nad skrinjo zaveze počival, kadar je ljudstvo šotore postavilo in počivalo³⁾. Ta Sin Božji je izraelsko ljudstvo varoval, mu vode in mane dajal⁴⁾, mu dal postavo⁵⁾, k njemu preroke pošiljal⁶⁾, in ga z vsem preskerboval, česar je potreboval. To tudi katoliška cerkev v svojih molitvah o godu spomina terpljenja Gospoda našega, Jezusa Kristusa, in veliki petek uči. (Primeri list praznika brezmadežnega spočetja D. Marije v. 31.) Poslanec ali angel Božji je že po stari obljubi⁷⁾ Sin Božji; da je pa ta angel Bog ali Božjega bitja, uče besede: moje ime je v njem. — Ker sv. cerkev ta oddelek ukazuje brati v praznik sv. angelov varhov, je iz tega razvidno, da se sme razlagati od angela varha, ki je človeku dan. Sv. pismo nove zaveze na treh krajih uči, da imajo ljudje angele varhe: „Glejte! pravi Kristus, da ne zaničujete ktereга teh malih; ker povem vam, da njih angeli v nebesih vedno gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih“⁸⁾. Ko je sv. Peter čudovitno po angelu iz ječe rešen prišel k hiši Marije, matere sv. Marka, in terkal na vrata, je deklica Rode izšla čut, kdo terka; in ko je zaslišala glas Petrov, od veselja ni vrat odperla, ampak v hišo tekla povedat, da Peter zunaj stoji. Ko drugi to slišijo, ji rečejo, dā se meša, in ker je vedno terdila, so rekli: angel njegov je⁹⁾. In sv. Pavel piše: „Ali niso vsi (angeli) služabni duhovi, v skerb poslani zavoljo tistih, kateri bodo deležnino zveličanja prejeli“¹⁰⁾?

Akoravno so se angeli večnega zveličanja že vdeležili, se jih vendar Bog poslužuje pri vladanji sveta, da ljudem v zveličanje pomagajo in tako po vnanjem množijo čast Božjo. Ker je spoznanje angela varha viši memo našega tukaj na svetu, in ker je on na Božjem mestu naš vodnik in pomagavec, mu je Bog veliko od vednosti podaril, katero on sam od našega notranjega bistva ima, in mu je tedaj tudi sredke in pota razodel, kako nas zamore nar boljše voditi.

¹⁾ 2. Mojz. 3, 2. Sir. 24, 13. — ²⁾ 2. Mojz. 13, 21. Modrost buk. pog. 10—12. — ³⁾ 2. Mojz. 16, 22.; 30, 6.; 3. Mojz. 16, 2. ps. 79, 2.; 98, 1. — ⁴⁾ 1. Kor. 10, 3. 4. — ⁵⁾ 5. Mojz. 33, 2. — ⁶⁾ Jerem. 7, 25. — ⁷⁾ 1. Mojz. 49, 10. — ⁸⁾ Mat. 18, 10. — ⁹⁾ Dej. apost. 12, 15. — ¹⁰⁾ Hebr. 1, 14.

Opravilo ali naloga angela varha, ktereга nam je Bog dal, je v besedah naznanjena; da pred teboj hodi, in te varuje na potu, in te pripelje v kraj, ktereга sem pripravil. — Kar je bil za Izraelce čas izhoda iz Egipta do polastenja obljubljenе dežele, to je, za slehernega človeka čas od njegovega rojstva do smerti. Ko smo bili rojeni, je začel angel varh čuti nad nami, in čuje ves čas našega življenja; nam na strani stoji pri smerti, in pelje dušo našo pred sodnji stol Kristusov.

1. Angel varh hodi pred človekom, on mu kaže pot. Perva skerb angela varha je, da najdemo pravo pot k zveličanju, in da potem varno po tisti hodimo. Pot ta je Kristus ¹⁾; če ga spoznamo, v njega verujemo in njegove zapovedi spolnujemo, smo na tisti stezi, ktera pelje k pravemu koncu. Ko so angeli pomagavci Božje previdnosti, in svojo službo po volji Božji opravljajo, si gotovo zamoremo svesti biti, da se zares trudijo, da se ti, ktere jim je Bog izročil, ne pogube, temuč da bi prišli k spoznanju resnice ²⁾. Gotovo je pred vsem drugim namen vsega truda angelov varhov, ljudi k pravi veri pripeljati, jih k spolnitvi Božjih zapoved nagibovati, in gorečnost človeških namestnikov Kristusovih in pravih sinov sv. cerkve za zveličanje duš zbuditi in vterditi.

2. Angel varh varuje človeka na potu; poslan je od Boga v naše varstvo. Angel varh mora tedaj po Božji volji varovati pred dušnimi in telesnimi nevarnostmi, ko človeku, kadar je skušan, v vesti kliče, biti trezen, čuti in moliti in se milostnih pomočkov poslužiti, ki so v sv. cerkvi ohranjeni. Pa tudi večkrat iz telesnih nevarnost je človek po angelu varhu rešen, kar se večkrat sliši ali vidi.

3. Angel varh pelje človeka v kraj, ktereга je Bog pripravil. Ta kraj so nebesa. Kar je bila izraelskemu ljudstvu obljubljena dežela, to je pravičnim posestvo nebeškega kraljestva ³⁾. Da pa človek zamore priti v nebesa, mora v gnadi Božji se iz tega sveta ločiti. Torej je gotovo nar veči skerb angela varha, da bi človek v gnadi Božji umerl. Da pa more angel varh to storiti, mu mora človek serce odpreti in z njim delati; zatorej nasledva opominjanje: „Glej nanj, in poslušaj njegov glas, in nikar ga ne zaničuj, ker ne bo zanesel, kadar grešiš“.

Kristijan! glej na angela varha, poslušaj ga, ko v tvoji duši govori, in ti svojo pričujočnost razodeva, in stori po njegovem na-

¹⁾ Jan. 14, 6. — ²⁾ 1. Tim. 2, 4. — ³⁾ Hebr. 10, 9. 10.

gibovanji in opominjanji, da, ako ga ne slušaš, ne bo iz prijatla tvoj nasprotnik in tožnik postal. — Ker je angel varh od Boga človeku dan in po volji Božji ravna, zatorej ta, kateri njegovo opominjanje posluša, stori, kar Bog govori. Kdor je tedaj pokoren opominjanju angela varha, je pokoren Božjim zapovedim; če pa človek Božje zapovedi spolnuje, temu Bog spolnuje svojo obljubo, da hoče biti sovražnik njegovih sovražnikov, ko ga obda z močjo, s potrebnimi gnadami, da zmaga zoper tiste, premaga skušnjave, ga reši iz njih oblasti, iz sužnosti greha, če je iz slabosti ali neprevidnosti od skušnjave premagan padel v greh. Ker so angeli služni duhovi, katere Bog ko svoje služabnike razpošilja, da ljudem v zveličanje pomagajo ¹⁾, potem angel varh nič bolj ne želi, kakor, da skušnjave zmagamo, zavoljo katerih je naše večno zveličanje v nevarnosti, in zatorej hodi pred nami, da bi skušnjave premagali in se vdeležili večnega zveličanja v nebesih.

V praznik rojstva Marije Device.

Berilo iz bukev Pregovorov 8, 22—35.

Glej: praznik brezmadežnega spočetja Dev. Marije.

V praznik vseh svetnikov.

Berilo iz razodenja sv. Janeza aposteljna 7, 2—12.

Kakor sploh razlagavci razodenje sv. Janeza aposteljna različno razkladajo, tako tudi različno mislijo, kateri dobi ali kteremu času se mora to zaznamovanje izvoljenih prilastovati. Toda pri vsej tej različnosti misel in razlag je vselej ta poglobljena misel, da pravični Kristusove, vojskovavne cerkve, so pri vseh stiskah in britkostih, katere jih tukaj zadevajo, pod posebnim varstvom Božjim, kar sv. apostelj v naslednji podobi naznanuje:

¹⁾ Hebr. 1, 14.

V. 2. „*Tiste dni, glejte, sem jest Janez vidil družega angela priti iz solnčnega vzhoda*“, od kodar namreč prihaja vse dobro, ves blagor. Večemu delu kristijanov tedanjega časa je zveličanje došlo od vzhodne strani, iz judovske dežele, od kodar se je izhajal Jezus Kristus, Solnce pravice ¹⁾, in od kodar se je keršanska vera začela. — „*Kteri je imel znamenje živega Boga*“, to je, kateremu je bilo od Boga izročeno, izvoljene odločiti in v varnost spraviti. Znamenje namreč je podoba rešivne vsegamogočnosti Božje. — „*In je vpil z velikim glasom*“, to je, je zapovedal. — „*Čveterim angelom*“, ki namreč na čveterih krajih zemlje stoje. — „*Kterim je bilo dano škodovati, zemlji in morju*“, to je, kateri so od Boga oblast imeli od vseh strani stiskati hudobne.

V. 3. „*Rekoč: ne škodujte zemlji in morju, tudi ne drevesom, dokler ne zaznamnjamo hlapcev Boga našega na njih čelih*“, to je, dokler zvestih služabnikov Božjih ne odločimo in v varnost ne denemo. Ti hlapci Božji so namreč zvesti služabniki Božji, ki so zavoljo njih pravičnosti in svetosti otroci Božji, ki bodo v plačilo prejeli večno zveličanje (v. 9. 10.; 14, 1.). Nekteri stareji razlagavci, ki to prikazen razumevajo od Antikristovega časa, mislijo, da bo to zaznamovanje zunanje z znamenjem križa, s katerim se bodo verni od nevernih razločili. Drugi pa to razlagajo od notranjega zaznamovanja, od gnade svetosti in moči, ki bo pri sv. kerstu in sv. birmi duši podeljena, po kateri bodo stanovitno spoznavali vero in jo v svetem življenji razodevali. — Podoba od zaznamovanja je vzeta od tod, ker je bila nekdaj (zlasti pri ljudstvih vzhodnih krajev) navada sužnje na čelu zaznamovati; tedaj besede: koga zaznamovati pomenijo: odločiti, zaznamovati koga za otroka Božjega.

Preljubi! od tega časa, kar je Kristus na svet prišel, se je začela ločitev v človeštvu, med temi, ki so Kristusovi, in med temi, ki ga zaničujejo; med otroci sveta in otroci kraljestva Božjega. Otroci sveta zaničujejo vero v Jezusa Kristusa, zasmehujejo vse, kar je Božje, keršansko, in služijo le temu svetu in njegovim sladnostim. Otroci Božji pa živijo v veri, v zatajevanji, zamorjevanji poželjivosti in prenašanji križa, kakor je Kristus živel. In to je bilo vselej, in je tudi dandanes, ko se Kristusovi sovražniki imenujejo lučnjake, može napredovanja, te pa, ki se Kristusa derže in mu zvesto služijo, imenujejo mračnjake, čezgorjance. Toda kakor je Bog po razodenji sv. Janeza vselej te, ki so bili

¹⁾ Luk. 1, 78.

njegovi zvesti služabniki, pri vseh, še tako velicih stiskah, s svojo gnado in pomočjo podpiral, da so svet in hudiča premagali, tako je tudi zdaj vernim dano upanje, da jih bo Bog pri vseh stiskah in zapeljivostih sveta vselej podpiral, da bodo srečno prišli v večno življenje, v večno zveličanje. Vernim vseh časov govori Kristus: „Zaupajte, jest sem svet premagal“¹⁾; torej, hoče reči, ga bote tudi vi, ki ste moji udje, premagali, namreč z vero v mene. „Zmaga, ktera premaga svet, pravi sv. Janez“²⁾, je naša vera“.

V. 4. „*In sem slišal število zaznamnjanih; sto štiri in štirideset tisuč je bilo zaznamnjanih iz vseh rodov Izraelovih otrok*“. Okroglo število, ki je v tej versti postavljeno, je znesek vseh, kateri so imenovani v verstah 5—8., in sploh pomeni: veliko, veliko izvoljenih. — Nekteri razlagavci mislijo, da ti iz vseh rodov Izraelovih izvoljeni so Judje, ki so se pred in po razdejanji Jeruzalemskega mesta spreobrnili k sveti keršanski veri, in bodo ob koncu časov, kakor tudi sv. Pavel uči³⁾, še stopili v Kristusovo cerkev. Ti razlagavci mislijo, da v besedah (v. 9.): „veliko trumo, ktere nihče ni mogel prešteti“, so naznanjeni izvoljeni iz vseh neverskih (ajdovskih) narodov, ki bodo od začetka sv. cerkve do konca sveta zveličani. — Drugi razlagavci pa terdijo, da v teh iz vseh rodov Izraelovih izvoljenih niso le Judje, ampak svetniki vseh časov in narodov, tedaj tudi izvoljeni iz ajdovskih narodov, naznanjeni, ker so vsi pravični, iz ajdovskih narodov in iz Judov izvoljeni, postali en rod, eno novo, izvoljeno ljudstvo⁴⁾; zatoorej tudi besede 9. verste razumevajo ne le od izvoljenih kristijanov iz ajdovskih narodov, ampak tudi od izvoljenih iz Judov.

V. 5. „*Iz roda Judovega dvanajst tisuč zaznamnjanih; iz roda Rubnovega dvanajst tisuč zaznamnjanih; iz roda Gadovega dvanajst tisuč zaznamnjanih*“;

V. 6. „*iz roda Aserjevega dvanajst tisuč zaznamnjanih; iz roda Neftalijevega dvanajst tisuč zaznamnjanih; iz roda Manasovega dvanajst tisuč zaznamnjanih*“.

V. 7. „*iz roda Simeonovega dvanajst tisuč zaznamnjanih; iz roda Levijevega dvanajst tisuč zaznamnjanih*“. Levijev rod se v sv. pismu ne imenuje vselej posebej med Izraelovimi rodovi⁵⁾, ker je imel opravljati službo pri altarji, in je bil razdeljen med vsemi rodovi; tukaj pa, kjer je beseda od Kristusovih vernih, je imenovan med drugimi rodovi, ker v keršanski cerkvi služba pri

¹⁾ Jan. 16, 33. — ²⁾ 1. Jan. 5, 4. — ³⁾ Rimlj. 11, 25. — ⁴⁾ Efež. 2, 15. 19. — ⁵⁾ 4. Mojz. 1, 5—15. 49.

svetem altarji ni prihranjena nobenemu posebnemu ljudstvu ali rodu. — „Iz roda Izaharjevega dvanajst tisuč zaznamnjanik“;

V. 8. „iz roda Zabulonovega dvanajst tisuč zaznamnjanik; iz roda Jožefovega dvanajst tisuč zaznamnjanik“. Ker rod Jožef v nikjer ni imenovan, je Jožef tukaj postavljen namesti svojega sina Efrajma. — „Iz roda Benjaminovega dvanajst tisuč zaznamnjanik“. Danov rod je izpušen, kakor se tudi drugod ne imenuje ¹⁾, ker je bil malikovanju posebno vdan. V Danovem rodu se je namreč malikovanje nar pred pokazalo (bukv. Sodn. pog. 18.), v njegovi okolici je tudi stalo Jeroboamovo zlato tele ²⁾; cerkveni učeniki (Irenej, Hipolit, Teodoret, Ambrož, Avguštin, Gregorij) pravijo, da bo iz Danovega rodu poslednji čas prišel veliki Kristusov nasprotnik, Antikrist. — Opušenje Danovega rodu sploh uči, da vsi, kateri so njemu enaki, in svet bolj ljubijo, kakor Boga, bodo tudi s tem rodом svoj delež imeli, in ne bodo škrti med izvoljene Božje.

V. 9. „Potem sem vidil veliko trumo, ktere nihče ni mogel prešteti, iz vseh narodov, in rodov, in ljudstev in jezikov stati pred sedežem“, namreč Božjim. Ker so v tesni združbi z Bogom, spoznajo zdaj skrivnosti Božje, Božje notranje življenje in njegovo dejanje ali delavnost po vnanjem. S tem pa, da Boga v njegovi neskončni lepoti in ljubeznjivosti gledajo in skrivnosti Božje spoznajo, se vdeležujejo njegove večne blagosti, njegovega zveličanja. — „In pred Jagnjetom“, to je, Sinom Božjim, ki se kaže v tej podobi, ker se je ves nedolžen in poterpežljiv kakor jagnje daroval v spravo za nas ³⁾. Ker ti izvoljeni stoje pred Jagnjetom, Sinom Božjim, razumevajo skrivnosti odrešenja, Božje pravičnosti, modrosti in usmiljenja. Zdaj, ko stoje pred Jagnjetom in so združeni z njim, je razvidno, da so z njim ena družina Božja; zdaj se razodeva, da Jezus Kristus je pervorojen in da oni so mnogi bratje ⁴⁾; da on je terta, oni mladike ⁵⁾, da on je glava, oni udje ⁶⁾, da on je duhovni kralj, oni pa kraljevo duhovstvo ⁷⁾. — „Bili so oblečeni v bela oblačila“, namreč nedolžnosti in svetosti, ker nar čistejši ljubezen prebiva v njih. — „In palmovc veje so bile v njih rokah“, kot znamenje čistite zmage.

V. 10. „In so“, namreč združeni s svetimi angeli, ki so od začetka zmirej Bogu zvesto služili. — „Vpili z velikim glasom“,

¹⁾ 1. Kron. pog. 4—8. — ²⁾ 3. Kralj. 12, 30. — ³⁾ Iz. 53, 7. — ⁴⁾ Rimlj. 8, 29. — ⁵⁾ Jan. 15, 5. — ⁶⁾ 1. Kor. 6, 15. — ⁷⁾ 1. Pet. 2, 9. Razod. sv. Jan. 1, 6.

ker se namreč z veliko hvaležnostjo spominjajo, da niso iz lastne moči, ampak z Božjo pomočjo vse stiske in skušnjave premagali. — „*Rekoč: Čast Bogu našemu, ki sedi na sedežu, in Jagnjetu*“; to je, zato, da smo bili oteti iz nevarnost sveta, da smo premagali svet, meso in hudiča, in se vdeležili zveličanja, bodi hvala in čast Bogu našemu, ki nas je izvolil, in Jezusu Kristusu, ki nas je s svojim terpljenjem rešil in s svojo gnado podpiral. In v to hvalno pesem so se zedinili tudi sv. angeli.

V. 11. „*In vsi angeli so stali okrog sedeža, in starašin*“, to je, nar imenitnejših svetnikov oboje zaveze. — „*In čveterih žival*“. Več razlagavcev meni, da te štiri živali so podobe štirih evangelistov, ki Jezusa Kristusa po njegovi čveterni lastnosti kot človeka, kralja, duhovna in Boga pred oči stavijo. Drugi pa mislijo, da so te štiri živali štirje Kerubini, ktere prerok Ecehiel (1, 5—12.) popisuje, in kateri so bili s serafini¹⁾ angeli perve verste, nar imenitnejši angeli, ki imajo med vsemi stvarmi naj veči spoznanje in naj veči ljubezen. Da se štirje Kerubini imenujejo, mislijo ti razlagavci, je vzrok, ker je to število podoba popolnosti. — „*In so padli pred sedežem na svoja obličja, in so molili Boga*“,

V. 12. „*rekoč: Amen*“, to je, tudi mi se zedinimo v ravno to hvalno pesem. — „*Hvala in slava, in modrost in zahvala, čast in krepost in moč bodi našemu Bogu od vekomaj do vekomaj. Amen*“, to je, hvala in slava bodi Bogu zavoljo njegovega veličastva, ktero je v vstvarjenji razodeto; zahvala bodi njemu zavoljo njegove modrosti, ki se v njegovem vladanji razodeva; in čast mu bodi zavoljo njegove moči, ktera se v našem odrešenji in zveličanji razodeva. To je pa z drugimi besedami: Hvala in slava, zahvala in čast bodi Bogu trojedinemu, ki nas je vstvaril, odrešil in zveličal.

Preljubi! izvoljeni ali pravični, ki so si tukaj na zemlji za svete čednosti prizadevali, in z zatajevanjem, zamorjevanjem požljivosti in z voljnim prenašanjem križa Kristusovo podobo nosili, so zdaj kot svetniki v nebesih, stoje pred sedežem Božjim in gledajo Boga v njegovi neskončni lepoti in ljubezni, in njega gledáje vživajo neizrekljivo veselje, nezapopadljivo zveličanje. Svetniki so pa tudi za vselej združeni s svojim Gospodom in Odrešenikom Jezusom Kristusom, so z njim ena nebeška, Božja družina, on pervorojeni, oni njegovi bratje; on glava, oni udje; on duhovni kralj, oni kraljevo duhovstvo. Svetniki so tudi združeni s sv. angeli,

so z njimi ena Božja družina, in z njimi zedinjeni Boga neprenehoma hvalijo, molijo in časté. — Mi vsi, kakor nas sv. vera uči, smo v zvezi s svetniki v nebesih, ker Kristusova cerkev na zemlji ali vojskovavna cerkev je v tesni zvezi s poveličano cerkevjo v nebesih. Ko smo tedaj s svetniki v nebesih v zvezi, prizadevajmo si, da bomo enkrat tudi v nebesih z njimi vred vekomaj čast in hvalo Bogu in Jagnjetu Jezusu Kristusu prepevali. Da se bo to zgodilo, posnemajmo svetnike, živimo po njih zgledu. Svetniki so tukaj na zemlji vsi le za Kristusa živeli, njih naj večí skerb je bila, se vpodobiti Kristusu, svojemú Gospodu in Odrešeniku, nositi nad seboj podobo Kristusovo, tisto skazovati v mislih, besedah, željah, v občutljajih, v volji, in v dejanji. Tudi naša vedna skerb naj bode, da bomo Kristusu v vsem podobni. Kakor angeli in svetniki neprenehoma Boga časte in hvalijo, tako naj bo tudi naš poslednji cilj in konec čast, poveličanje Božje, katero razširjati si moramo vedno prizadevati. Vselej moramo biti goreča svetila s ljubeznijo, gorečnostjo in z lepimi zgledi. Vprašajmo se: ali smo to do zdaj storili? ali moremo upati, da bo tudi nas enkrat angel Božji za otroke Božje zaznamoval, in nas, ko bomo umerli, peljal pred sedež Božji in pred Jagnje Jezusa Kristusa, da bi tam z angeli in svetniki združeni vekomaj Bogu in Jezusu Kristusu čast in hvalo prepevali? Danes, ko nam sv. cerkev vse svetnike v zgled in posnemanje pred oči stavi, terdno sklenimo, živeti po zgledu svetnikov, se zatajevati, zamorjevati poželjivost, in z deli pokore in keršanskih čednost se vdeležiti večnega veličastva, večnega zveličanja v nebesih.

V praznik posvečenja cerkve.

Berilo iz razodenja sv. Janeza 21, 2—5.

Sv. apostelj Janez pred govori od kaznovavne sodbe nad sovražniki Božjega kraljestva, ki bodo s satanom v peklenski brezen verženi; in ko opomni konca sveta in spremenjenja vsega vstvarjenja, zdaj popisuje zveličanje in veličastvo vseh izvoljenih.

V. 2. „*Tiste dni sem jest Janez vidil*“, namreč v prikazni, „*sveto mesto, novi Jeruzalem, priti z neba od Boga*“. Veči del sv. očetov in keršanskih razlagavcev pravi, da sv. apostelj tukaj začne popisovati sv. cerkev v njenem poveličanji v nebesih (pove-

ličano cerkev, to je, zbor vseh angelov in svetnikov), kar se s tem vjema, da sv. apostelj poprej (v 1. versti) govori od novega neba in nove zemlje, da sta prvo nebo in prva zemlja prešla, in morja ni več; da (v. 4.) pravi, da bo Bog obrisal vse solze, in smerti več ne bo, ne žalovanja, ne vpitja, ne bolečine; in da novo stori vse (v. 5.). Če pravi, da je to sveto mesto prišlo z neba od Boga, hoče sv. apostelj s temi besedami naznaniti, ali da ima ta poveljučana cerkev svoj začetek od Boga; ali pa, kakor več razlagavcev misli, da je v prikazni to sveto mesto doli do njega prišlo, in se pred njim prav vidljivo postavilo, da bi spoznal prihodnje veličastvo naše zemlje, s katerim jo bo Bog sam enkrat zavoljo zveličanih obdal, ktera bo z nebesi vred plačilo vseh zveličanih. Imenuje to cerkev sveto mesto, ker v njem le sveti prebivajo; novi, nebeški Jeruzalem v nasprotji do prvega, pozemelskega Jeruzalema, kateri, ker je ljudem le časne dobrote dajal, in le malo časa po Kristusovi smerti stal, je bil le slaba podoba poveljučanega Božjega kraljestva v nebesih. — „*Pripravljeno kakor nevesta, ki je napravljena svojemu ženinu*“. Nevestine lepote so podoba svetosti izvoljenih (zveličanih); ko pravi, da je napravljena svojemu ženinu, s tem naznanja tesno zvezo zveličanih s Kristusom.

V. 3. „*In sem slišal velik glas s sedeža govoriti*“, namreč Boga, kateri hoče svojim izvoljenim svoje zveličanje dodeliti. — „*Glej! prebivališa Boga z ljudmi, in prebival bo z njimi*“. S temi besedami je nar. tesnejši zveza med Bogom in pravičnimi naznanjena. Bog in ljudje bodo imeli eno prebivališa, bodo tako rekoč v enem šotoru prebivali, se vedno gledali, kakor se ti, ki v enem šotoru prebivajo, vedno gledajo. To prebivanje Boga z ljudmi je že v stari zavezi vpodobil šotor in tempelj, v katerih je Bog od daleč po skrinji zaveze med Izraelci prebival¹⁾. V veliko viši stopnji se je pa to prebivanje Boga z ljudmi vresničilo, ko je Sin Božji človek postal in med ljudmi prebival, in tudi zdaj vedno v podobi kruha skrit med nami prebiva. V popolnoma pomenu pa se to zgodi v nebesih, kjer vsi sveti v nebesih, angeli in pravični z Bogom nar. tesnejši združeni, njega vedno gledajo v njegovi neskončni lepoti. — „*In oni bodo njegovo ljudstvo*“, bodo vedno le njemu služili, vsi le zanj živeli, ker v nebesih jih ne bodo nobene druge skerbi, opravila ali dolžnosti več kakor na zemlji zaderževale, vsi le za Boga živeti, vsi le njemu služiti. — „*In Bog sam*“, ki bo namreč pri njih prebival in se njim, kakoršen

¹⁾ 3. Mojz. 26, 11.

je, v svojem bistvu razodeval. — „*Njih Bog, bo z njimi*“, in jim bo v svoji ljubezni do njih vse dodelil, kar bodo želeli. To zveličanje bo vedno terpelo, nič ga ne bo moglo zadrževati, ali zmanjševati; zakaj sv. apostelj pravi:

V. 4. „*In Bog bo obrisal vse solze od njih oči*“, ktere so tukaj v svoji žalosti, ali zavoljo pomanjkanja, ali zavoljo težav in stisk točili; Bog jim bo dal po bolečini in britkosti večno veselje in zveličanje; in spolnile se bodo nad njimi besede Kristusove: „Blagor vam, ki zdaj jokate, ker se bote smejali“, to je, vekomaj veselili ¹⁾. — „*In smerti ne bo več*“, ker trohljivo je obleklo nestrohljivost ²⁾. Pa ne le samo telesne smerti ne bo več; tudi duhovne, dušne smerti ne bo več, ker zveličani v nebesih, ki vsi le za Boga, za vse dobro in sveto živé, več ne morejo grešiti. — „*Tudi ne bo več žalovanja*“, ali zavoljo lastnih grehov, ali zavoljo grehov drugih, ali zavoljo svoje nepopolnosti, ali težav, stisk in skušnjav. — „*Ne vpitja*“, zavoljo presilne moči poželjivosti: „Kdo me bo rešil od telesa te smerti“ ³⁾, to je, od telesa, v katerem huda poželjivost gospoduje, ktera greh rodi, greh pa smert. — Ne bo vpitja zavoljo prevelikih britkost in težav pri spolnitvi Božjih zapoved, ali zavoljo nekaznovanja hudobnih zaničevavcev in preklinjavcev Boga. — „*Ne bolečine*“, kerim je zdaj človek zavoljo slabosti svoje nature, ali zavoljo greha prvih staršev podveržen. — „*Ker poprejšnje je minulo*“, to je, ker vse, kar je bilo poprej, težave, stiske in britkosti so za vselej minule.

V. 5. „*In kteri je sedel na sedežu, je rekel: Glej, novo storim vse*“, nebo in zemlja bota namreč spremenjena in veličastvo zadočila, ktereга si ne moremo misliti; in to novo vstvarjenje z vsemi dobrotami in veselji bo vekomaj terpelo! —

Kar sv. Janez v današnjem listu od poveličane cerkve govori, več razlagavcev obrača na Kristusovo cerkev tukaj na zemlji, na cerkev v njenem vojskovanji na zemlji, ktera se tudi gornji Jeruzalem ⁴⁾, nebeški Jeruzalem ⁵⁾ imenuje; in to store popolnoma prav, ker Kristusova vojskovavna cerkev na zemlji in poveličana cerkev v nebesih ste obe eno Božje kraljestvo, ktereга glava je Jezus Kristus. Kakor je poveličana cerkev v nebesih sveto mesto, tako je tudi Kristusova cerkev na zemlji podobna mestu, ktero je kakor duhovna hiša, duhovno poslopje (ali tempelj) sozidano iz duhovnih kamnov ⁶⁾, ki so vsi verni; Kristus je veliki vogelni kamen ⁷⁾, njegov

¹⁾ Luk. 6, 21. — ²⁾ 1. Kor. 15, 33. — ³⁾ Rimlj. 7, 24. — ⁴⁾ Gal. 4, 26. — ⁵⁾ Hebr. 12, 22. — ⁶⁾ 1. Pet. 2, 5. — ⁷⁾ Efež. 2, 20.

namestnik na zemlji je vkladni kamen¹⁾, cerkveni viši (škofje) so stebri²⁾ tega poslopja. — Kakor je poveljučana cerkev po njenem začetniku z nebes od Boga, tako je tudi Kristusova cerkev na zemlji z nebes prišla, ker je po svojem začetku nebeška; vstanovil jo je Kristus Odrešenik, ki je z nebes na zemljo prišel zgotovit odrešenje sveta; in ker ima zaklade nebeških gnad, in tudi pelje k nebeškim dobrotam. — Kakor je poveljučana cerkev kakor nevesta z lepoto vse svetosti pripravljena in napravljena svojemu ženinu; tako je tudi cerkev Kristusova na zemlji po Kristusu in za Kristusa kakor nevesta napravljena, ker je sveta, zvesta in svojemu začetniku Jezusu Kristusu popolnoma vdana, ozališčana z bogastvom Božje resnice in gnade, s čednostmi in svetostjo otrok Božjih, ktere je svojemu ženinu Jezusu Kristusu rodila in zredila. — Kakor je poveljučana cerkev ljudstvo Božje, in Bog njegov Bog; tako je tudi Kristusova cerkev na zemlji pridobljeno ljudstvo Božje³⁾, zbor vseh teh, ki so poslušali klicanje Božje, da bi se vdeležili blagodara odrešenja v Jezusu Kristusu. — In kakor bo Bog konec sveta novo storil vse, nebo in zemljo spremenil, da bota izvoljenim v zveličanje služila; tako je tudi Kristusova cerkev na zemlji takošno novo vstvarjenje, nov svet. Slehern namreč, kdor hoče njen ud biti, mora biti prerojen iz vode in sv. Duha; slehernega življenje, kdor hoče biti njen pravi otrok, mora biti v nasprotji z življenjem starega sveta, mora biti v svetosti, v zatajevanji, v čednostih.

Ker katoliška cerkev ta oddelk iz razodenja sv. Janeza ukaže brati v praznik posvečenja cerkve, s tem pokaže, da se sme obračati tudi na naše sozidane cerkve. Tudi naše sozidane cerkve so sveto mesto, ki je prišlo z neba od Boga, ker nam po svoji napravi pred oči stavijo delo odrešenja, ktero je bilo od Boga z nebes zemlji podarjeno. Podoba križa, v kateri so cerkve sozidane, nas vedno opomni odrešenja po križu in sprave nebes z zemljo. Zvoniki, ki se kviško proti nebu vzdigujejo, nas opomnijo, kje je naša prava domovina, in od kod nam je odrešenje došlo. Podoba čelna ali ladije nas opomni, da cerkev je tista ladija, v kateri zamoremo biti v vseh viharjih zopernost, terpljenja in skušnjav brez strahu in nepokoja, ker ona nas srečno in gotovo zamore peljati v zavetnik ali brodiše večnega življenja. — Ker so naše sozidane cerkve, kolikor je mogoče, po vnanjem in po notranjem lepo napravljene, so tedaj kakor nevesta napravljene svojemu ženinu. Ker se v naših sozidanih cerkvah

¹⁾ Mat. 16, 18. — ²⁾ Gal. 2, 9. — ³⁾ 1. Pet. 2, 9.

ponavlja daritev sv. križa, in včlovečeni Sin Božji ko Bog-človek resnično v cerkvi pod podobo kruha prebiva, so cerkve naše zares prebivališče Boga med ljudmi, in to prebivališče Boga med nami je studenec vseh blagodarov. — Kakor v poveličani, cerkvi ni več solzá, ker sv. Janez v razodenji pravi: Bog bo obrisal vse solze od njih oči, tako Bog tudi tukaj v naših sozidanih cerkvah obriše vse solze, ktere ljudje pretakajo ali zavoljo svojih grehov, ali zavoljo grehov drugih, ali zavoljo svoje npravne nepopolnosti, ali zavoljo britkost, stisk in skušnjav; ker v naših cerkvah se oznanuje beseda Božja, evangeli miru, sprave in posinovljenja Božjega; tukaj se dele sv. zakramenti, po katerih človek zadobi odpusenje grehov, potrebno pomoč in gnado, da zamore vse nadloge in težave voljno prenašati, in skušnjave mesa premagati. — Kakor v poveličani cerkvi smerti ni več, tako bo tudi tukaj duhovna, dušna smert po sv. zakramentih, kateri se v cerkvi delé, premagana, in sicer za vselej, če opravičeni do konca življenja v novem življenji gnade Božje stanovitno ostanejo. — Tudi žalosti ni več, ker Kristus, ki v sv. tabernakeljnu prebiva, ako človek k njemu pribeži, ga potolaži in mu serčnost da v vseh zadevah življenja. Tudi vpitje zavoljo težav in britkost zgine, če človek gleda na Kristusa na križu visečega in na svetnike, ki so tukaj na svetu poprej hodili po poti terpljenja — in to nas opominja, po ti poti hoditi in upati neizrekljivo zveličanje. Misel, da, ako bomo s Kristusom terpeli, bomo tudi z njim poveličani ¹⁾, mu da serčnost in moč, vse težave in nadloge voljno in z veseljem preterpeti. Tudi vse bolečine, ktere težave tega življenja in pokorjenje naših grehov obrode, jenjajo pri sladkosti, ktero duša občuti, če se v vrednem obhajilu s Kristusom tesno sklene, in ima v njem predokus večnega zveličanja.

Preljubi! vse to nas opominja, v cerkvi, v kateri Bog sam prebiva, spodobno se zaderžati; pa tudi, ker smo ko udje Kristusove cerkve po upanji tudi udje poveličane cerkve v nebesih, sveto živeti, in tako v dejanji pokazati, da smo pravi otroci cerkve, ktere glava je Kristus. Potem le smemo upati priti v nebesa.

¹⁾ Rimlj. 8, 17.

KAZALO

nedelj, praznikov in razlaganih oddelkov sv. pisma.

	Stran.
I. nedeljo v adventu: list do Rimljanov 13, 11—14.	5
II. " " " list do Rimljanov 15, 4—13.	9
III. " " " list do Filipljanov 4, 4—7.	14
IV. " " " 1. list do Korinčanov 4, 1—5.	18
Sveti božični praznik: 1. list: list do Tita 2, 11—15.	21
2. list: list do Tita 3, 4—7.	25
3. list: list do Hebrejcev 1, 1—12.	28
V praznik sv. Štefana: Dejanje apost. 6, 8—10. in 7, 54—59.	36
V nedeljo pred novim letom: list do Galačanov 4, 1—7.	40
V novega leta dan: list do Tita 2, 11—15.	47
V nedeljo pred razglasenjem Gospodovim: list do Galačanov 4, 1—7.	47
V praznik razglasenja Gospodovega: Izaija 60, 1—6.	48
I. nedeljo po razglasenji Gospodovem: list do Rimljanov 12, 1—5.	51
II. " " " " list do Rimljanov 12, 6—16.	57
V praznik presv. imena Jezusovega: Dejanje apost. 4, 8—12.	62
III. nedeljo po razglasenji Gospodovem: list do Rimljanov 12, 16—21.	65
IV. " " " " list do Rimljanov 13, 8—10.	68
V. " " " " list do Kološanov 3, 12—17.	70
VI. " " " " 1. list do Tesaloničanov 1, 2—10.	74
I. predpepelnično nedeljo: 1. list do Korinčanov 9, 24—27. in 10, 1—5.	79
II. " " " 2. list do Korinčanov 11, 19—33. in 12, 1—9.	84
III. " " " 1. list do Korinčanov 13, 1—13.	93
I. nedeljo v postu: 2. list do Korinčanov 6, 1—10.	99
II. " " " 1. list do Tesaloničanov 4, 1—7.	103
III. " " " list do Efežanov 5, 1—9.	105
IV. " " " list do Galačanov 4, 22—31.	109
V. " " " list do Hebrejcev 9, 11—15.	116
VI. ali cvetno nedeljo v postu: list do Filipljanov 2, 5—11.	122
Velikonočno nedeljo: 1. list do Korinčanov 5, 7. 8.	126
Velikonočni ponedeljek: Dejanje apost. 10, 37—43.	128
I. nedeljo po veliki noči: 1. list sv. Janeza apost. 5, 4—10.	132
II. " " " " 1. list sv. Petra apost. 2, 21—25.	138
III. " " " " 1. list sv. Petra apost. 2, 11—19.	143
IV. " " " " list sv. Jakopa apost. 1, 17—21.	148
V. " " " " list sv. Jakopa apost. 1, 22—27.	152

V praznik Kristusovega vnebohoda: Dejanje apost. 1, 1—11 . . .	155
VI. nedeljo po veliki noči: 1. list sv. Petra apost. 4, 7—11.	161
Binkoštno nedeljo: Dejanje apost. 2, 1—11.	164
Binkoštni ponedeljek: Dejanje apost. 10, 34. 42—48.	169
V praznik presv. Trojice: list do Rimljanov 11, 33—36.	173
I. nedeljo po binkošti: 1. list sv. Janeza apost. 4, 8—21.	176
V praznik presv. rešnjega Telesa: 1. list do Korinčanov 11, 23—29.	181
II. nedeljo po binkošti: 1. list sv. Janeza apost. 3, 13—18.	187
III. " " " 1. list sv. Petra apost. 5, 6—11.	190
IV. " " " list do Rimljanov 8, 18—23.	193
V. " " " 1. list sv. Petra apost. 3, 8—15.	197
VI. " " " list do Rimljanov 6, 3—11.	200
VII. " " " list do Rimljanov 6, 19—23.	204
VIII. " " " list do Rimljanov 8, 12—17.	207
IX. " " " 1. list do Korinčanov 10, 6—13.	210
X. " " " 1. list do Korinčanov 12, 2—11.	215
XI. " " " 1. list do Korinčanov 15, 1—10.	219
XII. " " " 2. list do Korinčanov 3, 4—9.	223
XIII. " " " list do Galačanov 3, 16—22.	227
XIV. " " " list do Galačanov 5, 16—24.	234
XV. " " " list do Galačanov 5, 25. 26. in 6, 1—10.	237
XVI. " " " list do Efežanov 3, 13—21.	243
XVII. " " " list do Efežanov 4, 1—6.	247
XVIII. " " " 1. list do Korinčanov 1, 4—8.	249
XIX. " " " list do Efežanov 4, 23—28.	252
XX. " " " list do Efežanov 5, 15—21.	255
XXI. " " " list do Efežanov 6, 10—17.	258
XXII. " " " list do Filipljanov 1, 6—11.	263
XXIII. " " " list do Filipljanov 3, 17—21 in 4, 1—3.	266
XXIV. " " " list do Kološanov 1, 9—14.	270
V praznik brezmadežnega spočetja M. D.: Bukve preg. 8, 22—35.	273
V praznik očiševanja Marije Device: Malahija 3, 1—4.	277
V praznik sv. Jožefa ženina M. D.: Jezus Sirah 45, 1—6.	281
V praznik oznanjenja M. D.: Izaija 7, 10—15.	284
V praznik sv. apost. Petra in Pavla: Dejanje apost. 12, 1—11.	287
V praznik Marije D. vnebesa vzete: Jezus Sirah 24, 11—13. 15—20.	291
V praznik sv. angelov varhov: 2. bukve Mojzes. 23, 20—23.	298
V praznik rojstva Marije Device: Bukve pregov. 8, 22—35.	301
V praznik vseh svetnikov: Razodenje sv. Janeza apost. 7, 2—12.	301
V praznik posvečenja cerkve: Razodenje sv. Janeza 21, 2—5.	306

Besedno in rečno kazalo.

A.

- A ba 46.
 Abraham predpoda Kristusova 110.
 114.
 — Oče kristijanov 110.
 Abrahamovi otroci majhni — odrašeni 40.
 Adam in Kristus 252. 259. 277. 286.
 Advent 5.
 Agara predpoda stare zaveze, judovske cerkve 110.
 Ahaz 284.
 Ajdje lastnina Sinu Božjega 142. — Poklicani v sv. cerkev 12. 169. 171.
 Ajdovstva začetek 142. Njegov žalostni stan 50.
 Aleluja 257.
 Amen 174.
 Angel Gospodov, zaveze 278. 298.
 — Angel satanov 92.
 Angeli sinovi Božji 32. — Angeli varhi 299.
 Antikrist 304.
 Aposteljni sredniki med Kristusom in človeštvom 182.
 Apostoljska služba imenitnejši memo službe stare zaveze 225.

B.

- Beseda Božja 274. 275. 278. 298.
 Betanija 158.
 Binkoštni praznik: judovski, keršanski 164.
 Bog Oče vseh ljudi 244.
 Bog-angel, Sin Božji 213. 278. 298.
 Bog veliki, Sin Božji 23.
 Boju podobno življenje kristijanovo 80.
 Božični praznik 21.
 Bratje so kristijani med seboj 5.
 — So vsi ljudje med seboj 60.
 Bratovšina vzrok 188.

- Breme družih nositi 239.
 Bukve življenja, v bukvah življenja ali v nebesih zapisan biti 269.

C.

- Cena duše 31. — Cena časa 100. 255. 256.
 Cena rešivna 118. 273.
 Ceder podoba Marijna 296.
 Cerkev keršanska od začetka človeštva 113. — Cerkev keršanska Kristusovo telo, Kristus sam 57. — Je ena 242. — Učiteljica in odgojiteljica človeštva 22. — Je Božje kraljestvo, njeni zakladi, hišniki 18. 310. — Srednica med Kristusom in ljudmi 226. — Je kraljestvo Kristusovo 272.
 Cilj in konec upanja — Bog 10 — Cilj in konec dobrih del 144.
 Cimet podoba Marijna 297.
 Cipresa podoba Marijna 296.
 Čas Mesijev, ali dokončanje časov, ali spolnjenje časa, ali poslednji čas, poslednji dnevi 29. — Čas obiskanja 190. — Čas setve, žetve 242.
 Čas moramo odkupiti 256.
 Čast kristijanova nar večji 210.
 Častiželjnost 238.
 Čelada duhovna 261.
 Čerka in duh — stara in nova zaveza 224.
 Čevlji duhovni 261.
 Človek notranji, zunanji 234. 244. — stari 202 — novi 202. 252. — Človek vsak je spoštovati 147.
 Človeštvo Kristusovo je povišanje naše natore 159.
 Čuječnost 191.

D.

- Damask 89.
 Dan, noč 7.

Dan Kristusov 263. — Dan sodnji blizo 6. 7.

Dar jezikov 167. — Dar čudežev se Bogu Očetu prilastuje 217.

Daritev Kristusova na lesu, na križu 141. — Prava pravna daritev, veliko viši memo daritev stare zaveze 118. — Kaže njegovo neskončno ljubezen in hudobijo greha 121.

Daritve stare zaveze le pomenljive 116.

Darovi sv. Duha mnogoteri 58.

Darov duhovnih cilj in konec 219.

Darovati moramo Bogu dušo in telo 54.

Darovanje življenja nar viši stopnja ljubezni 189.

David predpoda Kristusova 32.

Dedišina Abrahamu obljubljen — Mesijev blagodar 229.

Dedišina naša so nebesa 115, ali veličastvo Božje 209. 272.

Dejanje mora biti pred učenjem 155. — Dejanje svoje ne primerjati s slabostmi drugih 240.

Dela dobra delati zavoljo Boga 66.

Deleži Božji so kristijani 27.

Delo keršansko je dvojno 153.

Deželska gosposka 145. 146.

Dijakon 37.

Dobrote keršanske vere 21. 84.

Dobrotljivost Božja do nas 229.

Domovina prava kristijanova 23. 143.

Duh kerš. vere je oster biti do sebe, usmiljen do drugih 238.

Duh sveti — Duh Sina Božjega 46.

Pečat našega posinovljenja in zastava večnega zveličanja 45. — Priča Kristusova 134.

Duhovni darovi 58.

Duhovni nove zaveze, njih velika vrednost 19. 227. — Kdaj so zvesti služabniki Kristusovi 19. — Za njih telesne potrebe morajo verni skrbeti 241.

E.

Edinost morajo kristijani med seboj ohraniti 248. — Si zanjo prizadevati 269.

Emanuel 285.

Epafra 70.

Eva prva, druga 277.

Evangelij nar poprej Judom označovan 169.

Evangelij je ogledalo kristijanovo 154. — Je postava popolna, postava prostosti 153.

F.

Filippljani 14. 269.

G.

Galačani 40.

Gnada Božja potrebna pri začetku in zgotavljenju dobrega 222. 263.

Gospod vojskinih trum 278.

Gosposka deželska 145. 146.

Gostovanja bratovska 182.

Greha hudobija 121. 206.

Gregorij Čudodelnik 95.

H.

Herod Agripa 287.

Hlapec Božji — Mesija 99. 123.

Hlapci Božji, hlapci Kristusovi 123.

Hlapci, sužnji 147.

Hlapčeva podoba 123.

Hvala lastna — nes pamet 85. —

Kdaj je pripušena 86.

Hvalne pesmi 257.

Hvaležnost 250.

Hudič vojvoda, poglavar sveta 259. —

Premagan od Kristusa 24. 118. 220.

Naš nar večji sovražnik, rjoveč

lev 191.

I.

Imenitnost in vrednost kristijanova 33. 172.

Izak predpoda kristijanov 115.

Izmael predpoda Judov 114.

Izrael imenovan Jakob 87. 293.

Izraelci se imenujejo svetniki 293.

Izvoljenje Božje 76.

Izvoljeni 71.

Izvoljeno ljudstvo Judje 149. 293.

J.

- Jakop mlajši 148 — Jakop stareji 287.
 Janez Kerstnik angel imenovan 277.
 — Predhodnik Kristusov 278.
 Jarem Mojzesova postava 153.
 Javor podoba Marijna 297.
 Jehova stare zaveze — Kristus 213.
 Jeruzalem sveto mesto 293.
 Jeza Božja 67. — Pravična, pregrešna 254.
 Jezik jetreba berzdati 198. — Jezikovi grehi 153.
 Jeziki ognjeni 165. — Tuji 166. — Jezikov dar 167.
 Jezus, pomen besede 62. — Jezusa za Gospoda spoznati 125. — Kdo Jezusa kolne? 217. — Jezus je Sin Božji, pričujejo tri nebeške priče 135. — Pričujete voda in kri 134.
 Jožef ženin M. D. 283. Varh in pomočnik cerkve 284.
 Juničin pepel 119.

K.

- Kajn podoba sveta 187.
 Kerst Kristusov predpodobovan po oblaku v pušavi in po rudečem morji 83.
 Kerst podoba smerti in vstajenja Kristusovega 200.
 Keršanstvo nar večji dar Božji 149. — Imenitnejši memo stare zaveze ali judovstva 28.
 Korenina Jesetova — Mesija 13.
 Kološani 70.
 Korinčani 126. 249.
 Kraljestvo Božje 18. 272.
 Kri Kristusova očisti našo vest 119. — Kri priča Kristusova 133.
 Kristijan, kdo je tega imena vreden? 78. — Kristijani deležniki Božji, so deležniki Kristusovi 27. — Sveto duhovstvo 52. — Ljudstvo pridobljeno, lastnina Kristusova 24. — So mestnjeni in domači Božji 247. 268. — Otroci Božji 208. — Otroci Sarini 113. Otroci svetlobe 255. — Posne-

- mavei Kristusovi in Božji morajo biti 77. 106. — So stvar nova 24. 253. — Sovraženi od sveta 187. — Se imenujejo sveti 70. — So svetloba 108. — Tempelj sv. Duha 46. 133. — So k terpljenju poklicani 138. 195. — Udje Kristusovega telesa 133. — Vstajenje iz dušne smerti z dobrimi deli pokazati 156. — Torej vsi za Jezusa živeti 221. — Skerbeti za duhovne dobrote 198. — Biti enega serca in enega duha 197. — Ne biti sužnji greha 205. — Biti v duhu vterjeni, močni 246.
 Kristus, pomen besede 62. — Pravi Bog 31. 122. — Veliki Bog 23. — Bog-angel, Jehova stare zaveze 213. — Deležnik Božji 30. — Edinorojen, pervorojen Sin Božji 34. — Glava družine Božje 63. — Glava otrok Božjih 27. — Gospod 30. — Hlapec Božji 122. — Hlapec Davida 142. — Jagnje velikonočno 127. — Lev 191. 258. — Luč sveta 49. 50. 275. — Moliti njega tudi človeka 124. — Odrešenik 31. 46. 47. — Obleči Kristusa 8. — Pastir in škof duš 142. — Podlaga človeštva 5. 29. — Podlaga Božjega kraljestva v stari in novi zavezi 63. — Poglavar miru 66. — Povišan od Boga 124. — Predpodobovan in obljubljen 114. — Prerok, veliki duhoven in kralj 131. 116. — Prišel z vodo in kervijo 133. 134. — Prišlo z njim spolnjenje časa 29. — Služabnik Judov 12. — Sodnik 20. 170. — Srednik med Bogom in ljudmi 28. 29. — Središče časa 110. — Stvarnik in Ohranovavec vsega 31. — Umreti je mogel 116. 120. 203. 220. — Viši memo angelov 33. 35. 36. — Vojvoda izraelskega ljudstva 213. 275. — Vpodobil se je človekom 123. — Zgled ponižnosti 123. — Zveličanje le v njem 64. 131. — Zveličar Judov in ajdov 12.
 Križanje mesa 236. — Starega človeka 202.
 Kruh opresen 126. 127.

L.

- Lakomnost 107. 108.
 Lažnik 253.
 Lev rjoveč 191.
 Ljubezen Božja do nas 46. 174—176. 273. — Kristusova do nas 24. 25. 106. 121. 185. 221. 245. 273. — Ljubezen dno in podlaga kreposti kristijanove 245. — Nar imenitnejši 98. — Obsega vse ljudi 60. — Ima svojo podlago v veri v včlovečenje Sina Božjega 177. 178. — Središe, duša keršanskega življenja 94. — Vez popolnosti 71. — Pokrije veliko število grehov 105. — Popolna 179. — Ljubezen do Boga se razodeva v ljubezni do bližnjega 96. 177. — Ste neločljive 61. 69. — Ljubezen do bližnjega spolnjenje postave 69. — Ljubezni človek nikdar ne zadosti 68. 266.
 Ljubiti bližnjega in Boga s srcem Jezusovim 13. 265. — Ljubiti bližnjega nas spodbada ljubezen nebeskega Očeta in Kristusova 105. 180.
 Ljudstvo pridobljeno kristijani 24. 309.
 Lučnjaki, možje napredovanja 302.

M.

- Malikovanje vzrok 142. — Malikovanje kristijanov 79. 107. 211.
 Marija delo modrosti Božje 295. — Čudež nar več 276. 295. — Pribežališe grešnikov 297. — Srednica naša 295. — Nar popolniši stvar. — Skrivnostni šotor 295. — Vpodobovana v zeliših 296. — Učenica 276. Maša 183. 279.
 Maševanje ni keršansko 67.
 Meč duha 261.
 Mertvenje mesa, poželjivosti 208. 236.
 Mesene želje 143.
 Meso ali huda poželjivost 207. 234. — Meso in kri 258.
 Mesija, pomen besede 62. — Solnce pravice 49.
 Milost nebeskega Očeta do nas 21.
 Minljivost vsega na svetu 36.

- Mir notranji 14 — Kristusov 72.
 Mira, mazilo podoba Marijna 297.
 Moč gnade 92.
 Modrost nebeskega Zdravnika 233.
 Modrost osebna v Bogu 274. 291. 292. — Prava 65.
 Mojzes predpodoba sv. Jožefa 282. — Srednik stare zaveze 231. 281.
 Molitev potrebna 191. 271. — Mora sklenjena biti z zahvaljenjem 17.
 Morija 293.
 Moška starost duhovna 42.
 Mračnjaki, čezgorjanci 302.

N.

- Nadloge življenja koristne 10.
 Napredovati mora kristijan v pobožnosti 104. 272.
 Napuh 238. 240.
 Natora (nespametna stvar), njeno zdihovanje in stokanje 195. 196.
 Nebo trojno 90.
 Nečistost 107. 212. — Nečistovanje združeno z malikovanjem 106. 235.
 Nespremenljivost Božja 149.

O.

- Oblak znamenje pričujočnosti Božje 159.
 Oblačilo zveličanja 253.
 Obleči Jezusa K. 8. — Novega človeka 252.
 Obrekovanje pregreha sveta 144.
 Očetovstvo iz Boga 244.
 Odkupšina našega odrešenja 24.
 Odpustek prvi popolnoma 245.
 Odrešenje naše — novo stvarjenje, delo presv. Trojice 27.
 Odrešenja delo zgotovljeno z vstajenjem Kristusovim 159.
 Odrešenja dobrote 117. — Odrešenje nature kdaj se je začelo? 259.
 Odrešenik je Kristus 31. 131. — Je mogel biti Bog in človek 43. 44.
 Ohranjenje sveta vedno vstvarjenje 31.
 Oklep duhovni 260.
 Olje 297.
 Oljska gora 159.
 Opravičen, kaj je? 27.
 Opravičenje, kako se zgodi? 26. — Je delo presv. Trojice 27.

Opresen kruh 126.
 Orožje duhovno 8. 259.
 Otroci Božji v daljnem pomenu 208. — v pravem pomenu 45. 208.
 Otroštvo duhovno 42.
 Ovce zgubljene so bili vsi ljudje 141.

P.

Palma podoba Marijna 296.
 Pas duhovni 260.
 Pavel apostelj učenik narodov 243. —
 Njegova ponižnost 92. 93. 222.
 Boga imenuje svojega Boga 249.
 Pervine so kristijani 149.
 Pesmi svete 257.
 Peter poglavar Kristusove cerkve 288.
 Pijanost 256.
 Pismo sv. vir keršanske vere 9.
 Pobožnost prava 154.
 Podoba Božja, hlapca 122.
 Podoba sveta prejde 36.
 Pokop Kristusov 220.
 Pokoršina do deželske gosposke 145.
 — Dopade Bogu 229. 230. 257.
 Ponižnost 55. 190. 248.
 Ponovljenje v duhu 54.
 Posinovljenje nar veči dar Božji 209.
 Poslednji čas, dnevi 29.
 Postni čas — milostni 100.
 Postava Mojzesova srednja stena 45. — Jarem sužnosti 153. — Je greh množila 230. — Njen poslednji cilj in konec 231. — Ni mogla opravičiti 232.
 Posvarjenje bratovsko 238.
 Postrežljivost 162.
 Pota Božja 273.
 Poterpežljivost 140. — Pride od Boga 11.
 Povelicanje Božje poslednji cilj in konec 163. 306.
 Povišanje Kristusovo 124. 159. —
 Naše po Kristusu 30. 159.
 Poželjivost 207. — Se mora vedno zatirati 211.
 Pravičniki spreobrnjenci 168. —
 Predvratniki 168.
 Praznični plajš, oblačilo zveličanja 253.

Praznik opresnih kruhov 288.
 Predpekel 245.
 Pregarjanje cerkev v podobuje Kristusu 243.
 Prelivanje kervi pri daritvah stare zaveze 119.
 Prerojenje človekovo po sv. Duhu podobno kopeli 26.
 Priče Kristusove 133. 134.
 Prihod Kristusov k sodbi 20. 130.
 Prikazen — razodenje 90.
 Prostost prava 146. 206.

R.

Raj 90.
 Rane Kristusove ozdravljenje naših ran 142.
 Razdvojenje v človeku nasledek prvega greha 234.
 Razloček med velikimi duhovni stare zaveze in med Kristusom 118.
 Rešnje Telo znamuje neskončne ljubezni Jezusove 185.
 Rešivna cena našega odrešenja 118. 273.
 Resničnost 253.
 Roža podoba Marijna 296.
 Rudeče morje in oblak predpodobe keršanskega kersta 83.

S.

Sad duha 236. — Pravičnosti 265.
 Sara predpodoba nove zaveze, keršanske cerkve 110. — Mati kristijanov 112.
 Satan 191.
 Savel 38.
 Sedeti na desnici Božji 31.
 Seme duhovno Abrahamovo 228.
 Shodnice judovske 37.
 Simeon angel 279.
 Sin Božji Stvarnik 30. — Ohranovavec 31. — Odrešenik 31. 46. 47.
 Sin človekov — Kristus 38.
 Sinovi Božji 32.
 Skala v pušavi predpodoba Sinu Božjega 83. 84.
 Skerbi ne prevelike imeti za časne reči 16. 190.

Skušā kristijan Boga 213.
 Skušnjav korist 93. 191.
 Služabnik Kristusov zvest 19.
 Služabniki cerkve so služabniki Kristusovi 217.
 Službe cerkvene se Kristusu prilastujejo 217.
 Služba smerti in duha 225.
 Smert duhovna 176.
 Sodnik Kristus 20.
 Sodnji dan blizo 6. 7.
 Sovražnik dobrotnik človekov 60. —
 Sovražnike moramo ljubiti 40. 60. 61. 67. 68.
 Sovraštvo resnice — učencev Kristusovih 39. 144.
 Spočetje Marijno brezmadežno 276.
 Spolnjenje časa 29.
 Spoštovati moramo vsacega človeka 147.
 Spoznanje Božje in sveto življenje sta v tesni zvezi 246. 271.
 Spoznanje Božje je tukaj nepopolno 98. — Je v tesni zvezi s svetim življenjem 271.
 Spravna daritev Kristusova 46. 47. 118. 121.
 Spredki milostni nove zaveze memo stare 21. 84. 231.
 Spreobrnjenci pravičniki in predvratniki 168.
 Srednik med Bogom in ljudmi je Kristus 28. 29. 231.
 Stari človek 202.
 Stari kvas 126.
 Stvari (nespametne) zdihujejo in stojajo 195.
 Sužnost pred Kristusom 42.
 Svet hudoben 132. — Svet sovraži prave kristijane 187. — Svet prihodnji 54.
 Svetiše Izraelcev 117.
 Šegna postava judovska — prvi, začetni uk 41. — Je kazala na prihodnjega Odrešenika 42.
 Škit duhovni 261.
 Škof duš — Kristus 142.
 Štefan prvi spričevavec 36.

T.

Tečiše — naše življenje 80.
 Telo Kristusovo je cerkev 57.
 Telo greha, mesa 202. — Telo te smerti 251.
 Teofil 155.
 Terpeti mora kristijan 121. 138. 195.
 — Terpeti za vero 89. — Voljno 196.
 Terpljenje Kristusovo je bilo namučeno 140. — Terpljenje je koristno 10.
 Tolažba keršanska dar Božji 11.
 Tesaloničani 74.
 Tit 21.
 Treznost duhovna 191.
 Trojica presv. priča Kristusova 135.
 — Skrivnost presv. Trojice 174. —
 Njeno delo je stvarjenje sveta 174.
 Tujci so kristijani na svetu 23. 80. 143.

U.

Udje Kristusovega telesa so kristijani 133.
 Upanje keršansko 23.
 Ustavljati se verni ne smejo od Boga postavljenim sprednikom 214.
 Ustmeno zročilo vir kerš. vere 220.

V.

Vdeležiti se zasluženja družih, kako? 264.
 Veliki zbor judovski 62.
 Velikanoč kristijanov je vedna 127.
 Velikonočno jagnje 127.
 Vera čudežev 95.
 Vera korenina in podlaga opravičenja 149. — Neobhorna pogoja zveličanja 51. 64. — Le vera v ljubezni delavna opraviči 149. 170. 233. — Vera keršanska je postava popolna, postava prostosti 153. — Zmaga svet 132.
 Vera v Jezusa K. Sina Božjega zapopade vse resnice keršanske vere 178.
 Verni so pred vsemi drugimi ljubiti 60.
 Veselje notranje 14. — V Gospodu, v sv. Duhu 15. 257.
 Včlovečenje Sina Božjega delo narveči ljubezni Božje 176.

Voda priča Kristusova 134.
 Vojaki Kristusovi so kristijani 262.
 Vojska življenje kristijanovo 192. 259. 262.
 Vojvoda naš je Kristus 258.
 Voljo Božjo v vsem spolniti je naša dolžnost 146. 256.
 Vsajenje v Kristusa je po sv. kerstu 201.
 Vstajenje Kristusovo je zgotavljenje odrešenja 159. 200. 221.
 Vstajenje od mertvih je odrešenje telesa 268.
 V vnebohodu Kristusovem je bila naša človeškana tora povzdignjena 159.

Z.

Zadostenje Kristusovo je nameščeno 140.
 Zahvaliti moramo Boga za gnade in dobrote 250 — pa tudi za nadloge 17. 251. 257.
 Zapopadek keršanskega življenja 235.
 Zaveza nova imenitnejši memo stare 28. 29. — V podobovane po dveh ženih Abrahamovih 110. — Stara zaveza čas otročjih lét 42.

Zaupanje v Boga 190. 263.
 Zderžnost kristijanov je obrodila čudenje ajdov 144.
 Zdihovalje natore 196.
 Zgleda moč 78.
 Znamnje, da je človek v gnadi Božji 209.
 Zunaj cerkve ni zveličanja 273.
 Zveličanja si na svetu nihče ni svest 251.
 Zveličanje le v Kristusu 131. — Le v cerkvi Kristusovi 273.
 Zveličar Bog Oče 21. — Zveličar Sin Božji 24. 64.
 Zveličavnega dela kratek zapopadek 27.
 Zvest služabnik Kristusov 19.
 Življenja dušnega znamnje je bratovska ljubezen 188.
 Življenje kristijanovo podobno teku in boju 80.
 Življenje na svetu čas obdelovanja njive Božje 242. — Čas popotvanja 80.
 Življenja na svetu kdo se zamore veseliti? 198.

Popravki.

Str. 41. v. 8. od spodej beri: podobe.

Str. 111. v. 4. od spodej besedi: Jeruzalemsko — pridene besede: mesto.

Str. 141. v. 9. od zgorej besedam: ki so bili — pridene besede: na kol obešeni.

Str. 255. v. 5. od zgorej beri: hudobij.

